

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

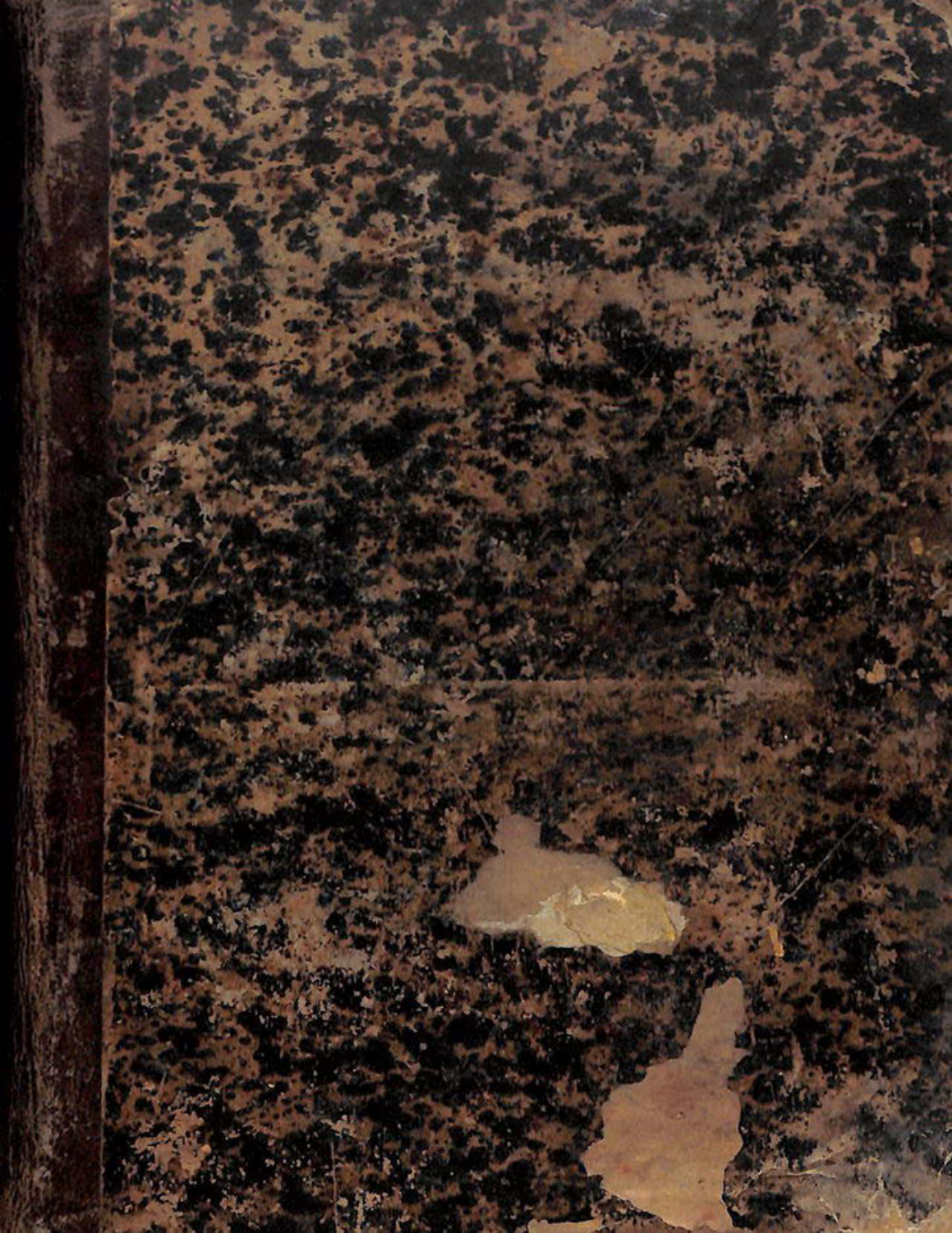
Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

(258)

201-162

ԷՅՕԺԷՆ ՍԻԻ

ԷՍՐԱՐԸ ՓԱՐԻՍ

ԼԻՍԱՆԸ ՏՐԱՆՍԼԻԿՏԷՆ ԼԻՍԱՆԸ ՔԻՒՐՔԻՅԷ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ե ՓԱՆՈՍԵԱՆ
ՔԷՐՁԵՄԷ ԻՅԼԵՄԻՇ ՏԻՐ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՃԻԼՏ

ՄԵՐԷՔ ՆԵՄԵՐԷՔ ԶԵՆԷՔԻ ԲԱՆԻՄԵՐՆԵՐ ԲԱՆՆԵՐ
ԻՆԿՆԷՆ ԴԷՐ

ՄԱՆՁՈՒՄԷՑԻ ԷՃԲԵԱՐ ՔԱՊԻԱՆԷՍԻՆՏԷ
ԻՍՔԱՆՊՈԼՏԱ ԳԱԼԱՔԱՏԱ 41 ՆԻԻՍԷՐՈԼՈՒ ԻՔՈՒ ԽԱՆԸՆՏԱ

ԷՍՐԱՐԸ ՓԱՐԻՍ

ՖԱՍԼԸ ԷՎՎԷԼ

ԹԱՐԻ-ՖՐԱՆ

Պն սէքիզ երգ օթուզ սէքիզ սէնէսի թըշրնի եվ-
վէլի սօնլարընտա օլուպ, հափա բէք սուգ վէ եաղմուրու
պիր կիւնտէ օլուուզու, վէ վագըթտա ազչամ իւզէրի
պուլունտուզու թագտիրտէ, ամէլէ թագըմլարընա մախ-
սուս օլան, վէ ԴԷԼԷԼԷԼ թէմալիյեէ օլունան մաի պէզտէն մա-
մուլ էսիլ պիր իշ կէօմէկէ կիլնմիշ զայթթէ էրի պօյ-
լու վէ էրի վիճուալու պիր առէմ, Բօնթօ-օ-նանթ նամ
քէօրրիւտէն կէչէրէք, Փարիսէ կիրտի, վէ Բալէ-աը-ժիւս-
թիստէն (1) Նօթր-Տամ նամ շէօճրէթչուար վէ միւքէլլէֆ
քիլտէ յէ գատար աեվամ իտէն տար, վէ գարանլըզ, վէ
էյրի պիւրիւ եօլլարտան տօլաչարագ, իլէրու տօղրու կիթ-
մէկէ պաչատը:

Ղարիպ պիր հալ տիր, զաթէն Բալէ-աը-ժիւսթիս մա-
հէլլէսի զիւտտէսիյէ մահտուտ պիր մահէլլ օլուպ, վէ զի-
եառտէսիյէ տախի կէօզէտիլմէքտէ պուլունտուզու թագ-
տիրտէ, Փարիսին էշգընա վէ արագիլ կիւրուհլարընան
չօզչար իսէ, սայիր մահէլլէրտէն զիւտտէ, մահէլլի մէզ-
պուրտէ վագը ԲԷԷԷ-ՖԷՆԷՂարտա թօրլանմագտա, վէ օրա-
տա պիր պիլլէրիյէ պուլունտուպ կէօրիւլմէքտէ տիրլէր:

Պու խուսուս բէք զարիպ նէվինտէն պիր հալ օլուուգ-
տան պաչգա, թապիի տախի պիր պէտպաթթլըզ էսէրի տիր
քի, զաթէն, մէզքիւր մահէլլն եալլնըզ իսմիստէն պիլլէ:

(1) Ապիլէէ նէզարէթի սերսեը տիմէք տիր:

(45111-64)

31926-64

2 004

չօգլարըն տիւարը հէյպէթ վէ տէհչէթ օմնայարը լազըմ կէրմէքատէ իքէն, մուղայիրի օլարազ, մահպուտայիտէթլէրինէ, քիւրէկէ վէ բըրանկատէ կիթմէլէրինէ, վէ հաթթա տարաղաճարընա վէ մագթէլէլէրէ (ատամ գաթլ իտիլէն պիր նէվի ալէթ) չըգարազ, ճանայարընը վէ պաչլարընը թէլէֆ իթմէլէրինէ տայիր հիւքմ ու սիճիլէր տաթի վիբիլմէքտէ օլան մեղքիւր Ատլլէ-Մահբէմէսի էթրաֆընտա, քեաֆֆէյի սահիպ ճիւնհա վէ ճինայէթլէր պուլունուպ օլաջալմագտա տըրլար. եանի, զանն իտէրսին քի, աֆիթապը լապանըն, շու պուլունտուղումուզ քիւրբէյի արղլա պէրապէր, մահիթապը վէ սայիր քէնտույէ թապի պուլունան սէյեարէլէրի ճէլզ իտէկէլտիկի միսիլուր, մահէլլի մեղպուր տաթի, քէնտուտէ մարտուս պուլունան պիր նէվի գուզվէյի ճաղիպէսիլլէ մեղուման պէտաթիլազ մարալուգլարը, հէմիչէ քէնտույէ չէրմէքատէ տիր:

Գանըր գաթիլլէրէ, վէ խայիլէրէ խըրսըզլարա մախտուս օլուպ, վէ ռէթ թէսմիլէ իտիլմէքատէ պուլունան կիզլի պիր լիսանճա, էն պատաղը հալ վէ սուրէթտէ պուլունան գահպէլխանէլէրէ վէ մէյխանէլէրէ, Թէթ-Պըն տէնիլմէքատէ տիր:

Մեղքիւր մէքրուհ լիսանճա, սապըգալը կիւրուհինտէն օլան պիր ատամա ճը տէնիլտիկի կիպի, մեղքիւր կիւրուհտան պուլունան պիր գարընա տաթի ճը տէնիլլէր: Մեղքիւր թարի-Ֆըրանլարը, մեղքիւր կիւրուհտան պուլունան ատամլար վէ գարըլար թութուպ իլլէթմէքատէ օլտուգլարը կիպի, Փարիս խալընըն էն ատի թաղըմլարը տաթի, մէսէլա, ճէզայի սէզալարընը չէքաթիլտէն սօնրա գուրթուլմուչ օլան սահիպ ճիւնհա վէ ճինայէթլէր, ալտատընըլար, տուլանարընըլար, խայիլլէր, սարիկլէր, վէ գանըլար գաթիլլէր, մահպա օրատա կիտիպ էլլէնմէքատէ, վէ իմբարը էվգաթ իլլէմէքատէ տիրլէր. չէօյլէ քի, պիր ճիւնհա եա պիր ճինայէթ մուգու պուլուպտա, բօլիսլէր մարֆէթիլլէ, սահիպ ճիւնհա եա ճինայէթին տէրտէսթ իտիլմէսի միւ-

բատ օլունտուգտա, անինտէ, աօղրու մահէլլի մէզպուրա գօլուչուլմագտա, արանըմագտա, վէ չօգ տէֆատէ, աղլարա պալըզլար տիւլէրճէսինէ, էլտէ իտիլմէքատէ տիրլէր:

Օլ կիճէ բէք շէտիա պիր բիւզկէար էսմէքտէ օլուպ, վէ իլէրի կիրլտիկինտէ իսէ, ատամըն իւղէլինէ պիր նէվի էսէրի հիւզն ու զամ չէօքմէքատէ օլան մեղքիւր մահէլլէնին, ատէթա սօգազ տէնիլմէքիկէ պիլլէ շայէսթէ օլմանտն տալունազ եօլլարընտա, տունուգ պիր սուրէթտէ վէ բըլ բըլ իտէրէք եանմագտա պուլունան ֆէնէրլէր սալլանմագտա օլտուգլարընտան, մեղքիւր ֆէնէրլէրին մեղքիւր զիեալարընտան, շամուրտան կէչիլմէզ տէրէճէտէ պէրպատ գալտըրըմլար օրթմաարնտան, սէլլէր կիպի աղըպ կիթմէքատէ օլան սիեահ սիեահ սուլար, բարլամագտա իտիլլէր:

Մեղքիւր մահէլլէրտէ քեային օլուպ, վէ շամուր բէնկինտէ պուլունան խանէլլէրին սէյրէք սէյրէք բէնչէրէլլէրինին չէրչիլլէրէ, չիւրիւլիւպ գալլ քէսիլլիչ օլտուգտան պաչգա, ճամ տէնիլլէն շէյ տաթի, նատիրէն կէօրիւլմէքտէ իտի. վէ մեղքիւր խանէլլէրին գարանլըզ վէ թէաֆֆիլունիւ հավուլարընտան կէչիլլէրէք կիտիլմէքատէ օլան մէրտիլլէր իսէ, հէմ տահա զիեատէ գարանլըզ օլուպ, վէ հէմտէ սահա զիեատէ թէաֆֆիլունիւ օլտուգլարը հալտէ, օլ մէրթէպէտէ տէ տիք պիր հալտէ պուլունմագտա իտիլլէր քի, եօղարը չըգըլապիլմէք իչին, տիրսէքվարի պիրէր տէմիր բարչալարըլա, նէմաք սիվարարտան թութտուրուլմուչ օլան գուտու իրլէրինին թութուլմաարնա, մէճպուրլիլլէթի աղիմէ հաթըլ օմնագտա իտի:

Պու խանէլլէրտէն պաղըլարընըն ալլթլարընտա, քէօմիւրճիլլէր, վէ իլքէմպէ, ճիկէր, կէօտէն, վէ էմալիլ շէյլլէր վէ եալիօա ֆէնա ճինս էթլէր սաթընը մատարապալլար տիւրքեանլարը պուլունմագտա իտի:

Մեղքիւր տիւրքեանլարտա սաթըլմագտա օլան պուլունալլէր, հէր նէ գատար բէք ատի շէլլէր իտիլլէր իսէտէ, մեղքիւր մահէլլէրտէ պուլունան խըրսըզլարըն քէտրէթլէ-

ընտանի վէ քիւսթախըզարքնասն նայի, տիւքքեան սահիպէրի, էօյլէ պիր սէֆիլ հայտէ պուլունան քէնտի տիւքքեանյարը էօնլէրինտէ, մայլէրինն մուհաֆագար նիլէթիլլէ, պիրէր տէմիր բարմագլըզ չէքտիրմէքիկէ, լիւզում կէօրմիւշ խտիլէր:

Պայէատէ զիքրինի կէչտիկիմիլ պըլուզ կիլինմիշ օլան օլ ըզպանտուտ առէմ, էսկի Փարխին թա կէօպէկինտէ պուլունան, վէ Ֆէվ թէսմիլլէ օլունան սօգաղա կիրտիքտէ, արամագտա օլտուզու մահէլլէ վասը օլմուշ օլմասընը հիսս ու Ֆէհմ կլլէտիկիլինտէն, ատըմլարընը զիեատէսէլլէ աղըրլաշտըմանեա պաշատը:

Կիճէնին գարանյըրը բէք զիեատէճէ օլուպ, վէ բահմէթ խէ սէլլէր կիպի կէլմէքտէ օլտուզունտան, կէրէք ըիւզկեաըլար, վէ կէրէք սուլար, տիվարլարա, ատէթա գուրշուն կիպի չարմագտա խտիլէր:

Ուզաղտան, Բայլէ-տը-ժիւսթիտին սասթը ծնու վուբմագտա խտի (1):

Պաղը գարըլար, խանէլէրին, գարանյըր, վէ մաղարաւվարի տէրինտէ պուլունան գարուլարը քէմէրլէրի այթընա սըղընմիշ օլտուգլարընտան, պուկարտան քիմիսի նիմ սէս իլէ մըրըլտանարագ ատի թիւրքիլէր չաղըրմագտա, վէ քիմիսի չէնէ եարըշտըրմագտա, վէ քիմիսի տաթի սուս բուս վէ պիլա հարէքէթ տուբարագ, եօգարտան աշաղը հարըլ հարըլ կէլմէքտէ օլան եաղմուրլարա պագմագտա խտիլէր:

(1) Շիմտիտէն պիլինմէսի իզթիզա խտի քի, պու բօման էվ բօպատա եաղըմիշ օլտուզունտան, հայլլէ սասթլար տայիմաւլաֆրանկա օլարագ էլար խտիլմիլլէր տիր վէ պունտա տիգգաթ էլգէմիլլէթտէն տիր, չիւնքի, ալաթիւբգատա, «աղչամըն սասթօն իքիսիտէ» տէնիլտիկիտէ, հէնուզ կիւնէլին պաթմասը անլաշըտըրը հատէ, արաֆրանկատա խտէ, թամ կիճէ եարըր անլաշըրաղընտա չիւբէ օլմասըրը կիպի, պունտա տիգգաթ օլունամա երպտա եանըլ անլաշըրտըրտա խտէ, հիբուպէնին մաէլլէնճէ, պիւս յիւք պիր գարըրգլըք հասը օլանաղընտա տաթի չիւբէն եօք տուր:

Մէրգում իշ կէօնէկի կիլինմիշ օլան ըզպանտուտ առէմ, մէքքիւր գարըլարտան պիրի օլուպ, սէստիգճէ, վէ մահզունճա պիր հալ իւզըլէ պէքէմէքտէ օլան պիր կէնճ գըրըն գարշտըրնտա պիրտէն պիրէ տուբտու, վէ կիտիպ մէրգումէնին գօլունտան թութարագ, — աղչամլար խայր օլսուն լա կուպէօզ (1), տէտի: Մէրգումէ տաթի կէրի կէրի չէքիլէրէք, վէ գօրգարագ:

—Աղչամլար խայր օլուն Շուրինէօր (2), լաքին, ինճիթմէ յինիզ պէնի . . . տէտի:

Մէրգում ըզպանտուտ, Շուրինէօր իմիսի, քիւրէքտէ պուլունտուզու վաղըթ գաղանմիշ խտի:

—Իշթէ կէչտին էլիմէ—տէտի մէրգում—արթըզ պանա պիր բագը (3) իլիլմէլիսին, եօգսա եէրսին տաեաղը հա, տէյի իլպլէյի մէգալ իթտի մէրգում, գասպա պիր թարղ իւզըլէ կիւլէրէք:

—Սիւպհան Սլլահ, մէկէրլի պէնիմ, սանա բագը իլիւրէճէք բարամ վաղ մը աըր, — տէյի ճէվապ վիրտի լա կուպէօզ տիթընէրէք, չիւնքի մէրգում, մէքքիւր մահէլլէյէ տէհէլթ վիրմիշ օլտուզունտան, հէր քէս քէնտիտէն գօրգմագտա խտի:

—Բարան օլմագա տաթի, բէք ալէա իլիլիպիլիսին, զիւրա սէն տէ պու կիւզէլլըք օլտուգճա, թարի-մըանըն օլթէթ թարաֆընտան, սանա հէր վազըթ իթիպար օլունաճաղընտա, ասլա իլթիպահ եօք տուր:

—Խայր, մէրգումէ տաթի պանա իթիպար իթմէլ . . . չիւնքի, հէնուզ մէրգումէյէ, շու կիլինտիկիմ էլպիտէնին քիրասընը պիլէ վիրէմէմիլլիմ տիր . . . :

(1) Բէնտիլէրճէ, լա կուպէօզ, թիւրքի վէ չարգը չաղըրըն տիւբ մէք տիր:

(2) Շուրինէօր, պըրագ վօլունճու տիմէք տիր:

(3) Պուրալարտա միւէլլէթ, բօմանըր զիեատէճէ թէէսլիրի գըլմադ իլին, բագըրը վէ տահա սայիր պագը լուղէթէրի ալթ լիսանը իւզըլէ պէնան էլլէմիշ խտէտէ, պիլգճէ թէէստիրի օլանաեաճաղընտան, սարթը նագար իթմիլիզ տիր:

—Մ, հպէա լազըրտը՞ մը իտիտօրուն սէն — տէյի հայդըրարագ. Շուրինէօր լա կուալէօղին՝ իւղէրինէ տօղրու հիւճու՞մ պիրէ գօշարագ. թուժմագ իսթէտի, վէ մէրգու՞մ տախի գաշարագ, պիր խաննինի գարանլըգ հավլուսունա սրղընար :

—Էյ, իշթէ թուժտու՞մ, իշթէ թուժտու՞մ, նա՞սըլ, գաշար մըսըն, հա՞—տէյի իլավէյի մէգալ իթտի մէրգու՞մ հայտուա, ճիւղիճէ սօնրա, քէնտի գօճա էլլէրինտէն պիրիսիլլէ, դայէթլէ ինճէ վէ նաղիք պիր էլ եազայաեարագ. —նա՞սըլ, պուլտուն մու շիմտի պէլանը, աթաեը՞մ մը շիմտի տաեաղը . . . :

—Իա՞յր . . . տէյիլ պէն, իլլա սէն պուլտուն պէլանը, տէտի պիրտի, էրքէք սէսիլլէ վէ գավիճէ սուրէթտէ սէօյլէյէրէք :

—Ա՞, պու թուժտուգու՞մ պիր էրքէք էլի օյմալը տըր : Պրա-Րուժ սէն միսին, ճէվապ վէր, հայտէ . . . հէ՞մ տուր պէ՛, օ գատար սըգմա . . . Պէտտէ զաթէն սէնին էվինէ կէլմէքտէ իտի՞մ . . . մուժլագ սէն օյմալսըն . . . :

—Իա՞յր, պէն Պրա-Րուժ տէյիլի՞մ—տէտի մէղքիւր սէսին սահիպի :

—Եա, էօյլէ իտէ, ահպապտան պիրտի օյմամալսըն սէն . . . տիմէք տիր քի, պէլաեա՞ պուլաշաճաղղ պիղ շիմտի, տէյի հայդըրտը Շուրինէօր :

—Իմտի, էօյլէ օլտուգտա, շու թուժմագտա օլտուղուն՞մ, վէ առէթա պիր գատըն էլինէ պէնղէմէքտէ օյան էլ, քիմի՞ն էլի տիր :

—Օլ թուժմագտա օլտուղուն էլ, իշթէ շու էլին էշի տիր—տէյի մէղքիւր սէսին սահիպի ճէվապ վիրտի :

Մէրգու՞մ եապանճը պունու պէօյլէ սէօյլէտիկիլլէ պէրապէր, օլ նաղիք էլլէրինտէն պիրիլլէ տախի, Շուրինէօրին պօղաղընտան եազալաեարագ, օլ մէրթէպէ շէտիտ սուրէթտէ սըգտը քի, Շուրինէօր քէնտույի, չէլքաեան եաբըլըզ պիր էլէ թէսատիւֆ իթմիշ տիր՞ զանն իթտի :

Լա կուալէօղ պու հէնկիտմտէ, գաշարագ, մէրտիվէնտէն խայիճէ եօգարը չըգապիրվիլ օլտուղունտան, օրատա ճիւղիճէ տուրտու, վէ քէնտույի գուրթարմագտա օյան եապանճըա խիթապէն սէօյլէյէրէք :

—Մ՛հ, թէշէքքիւր իտերի՞մ, էֆէնտի, էվվէթ, պէնի թասահուպ իլլէտիկինիլ իլին թէշէքքիւր իտերի՞մ, զիրա, էկէր սիղ իմտատա եէթիշմիշ օյմասա իտինիլ, քէնտույի պիր ըագը իշիթմէտիկի՞մ իլին, Շուրինէօր պանա տաեաղը աթաճագ իտի : Պէլքիտէ շագա իթմէքտէ իտի : Լաքին, հէր նասըլտա օլտա, մատամ քի արթըգ շիմտի սէլամէթտէյի՞մ, պրրագընըգ մէրգու՞մու, վէ սաղընընըգ քէնտիտիլի . . . զիրա, մէրգու՞մ Շուրինէօր տիր :

—Էկէր օ Շուրինէօր իտէ, պէնտէ պիր հայտուտու՞մ, լաքին, էօյլէ քէնտախի կիպի, նամէրտիկի իրթիքեապ իտէն հայտուլարտան տէյիլի՞մ—տէտի եապանճը :

Պու արատա օրթալըղա պիր սուլուղ տուր չէօքտիւ : Կիճէնին գարանլըղնաա, չէնա տաղքագ, պիր միւտարէպէ բաթըրտըք տըր իշիտիլմէկէ պաշլատը :

—Պէ ճանը՞մ, քի՞մ տիր պու գուտուրմուշ հէրիֆ — տէյէրէք հայդըրտը Շուրինէօր, քէնտիտէն շօգ զիեատէ գուվլէթլի պուլմագտա օլտուղու խասմինին էլինտէն, պիւթիւն գուվլէթիլլէ քէնտույի գուրթարմաեա շաըշարագ : —Տո՞ւր . . . տուր, սէն շիմտի, հէ՞մ քէնտի բաեընը վէ հէմտէ լա կուալէօղին բաեընը ալըրսըն — տէյի իլավէյի մէգալ իթտի մէրգու՞մ, տիշէրինի գքճըրտաթարագ :

—Էյ, պազալը՞մ, քի՞մ քիմին բաեընը ալտըրաճագ տըր . . . սէն գարըշտաքինին քի՞մ օլտուղունու հէնուղ պիլմէքտէ տէյիլիլին . . . — տէտի եապանճը :

—Պըրագ շու եազամը, եօղսա շիմտի պուրնունու ըսըրըր գօգարըրը՞մ հա՞—տէյէրէք մըրըլտանաը Շուրինէօր, պօղնուղ պիր սէս իլէ սէօյլէյէրէք :

—Եա՞հու, պէնի՞մ պուրնունուն ըսըրալամագ տէրէճէտէ ուֆագ օլմասընը, պէսղէլի կէօղլէրին կէօրէմէքտէ տիրէրէք :

— Էօյլէ իսէ, հայտէ սենկնիլն ֆէնէրին ալթընն կիտէլիմ :
 — Հայտէ կիտէլիմ — տէտի եապանճը — պիր պիրիմիդի պիր էյիճէ կէօրիւպ թանրեալլըմ :

Մէրգուժ պու հէնկեամոնէ, տայիմն ճուրինէօրիւն պօղաղընը պըզընըրմնագտա օլտուղու հայտէ, իւղէրինէ տօղրու հիւճուժ իթտի, վէ արգա արգա եէօրիւթտիւրէրէ, սօգաղըն պիւյիւք գարուսունն դատար կէօթիւրտիւ, վէ օրատա, մէգըիւք ֆէնէրին ըշըլըլա հիւղիճէ կէօրիւլէ պիլմէքաէ օլան դայտըրըմար իւղէրինէ, մէրգուժու շիտտէթի աղիմէ իւղրէ եիթի վիրտի :

Ճուրինէօր կէրչի տէպէլէնիպ տիւշտիւ, վէ պիր թագըրիպ քէնտույի թօրլաւարագ, տէրագապ եինէ գալգաը, վէ քէմայի խըճճ ու դազապ իւղրէ, մէրգուժ ուղըն վէ ինճէ պօյլու, ֆազաթ մէհնուլին խարիճինտէ օլուպ, վէ ինանըրմնագ սուրէթտէ գուժլէթէ մայիք պուլունանն եապանճընըն իւղէրինէ տօղրու սալտը, վէ հաթթա շէնտ տազըգա տախի ճէնքըլէշտի իսէ տէ, պու ճիւմէ իլէ տախի, եանի դայէթլէ իրի վիճուտըն օլտուղու, վէ էօյլէ միւտարէպէլէրճէ տէ մէհարէթի քեամիլէսի թանըլըն օլանլարտան պուլունտուղու հայտէ տախի, աղըպէթքեար եէնիլտի, վէ մէրգուժ եապանճընըն *... չիւնքի, մէրգուժ եապանճը, մէգըիւք միւտարէպէտէ, շայեանը թէհայեիւք սուրէթտէ պիր ուսթալըգ իճըա իտէրէ, ճուրինէօրիւն պաճաղընտան թութուպ շէլտիկի պիրլէ, մէրգուժու իքի քէրրէ եէրէ եաթըրտը :*

Լաքին, հայէա ճուրինէօր, մէրգուժուն ուսթալըղընը թանըրեպ իգըրար իթմէք իսթէմէտիկինտէն, հիտտէթ ուղազապընտան նաշի աթէշ քէսիլէրէք, մէրգուժ խասմի իլէ եէնիտէն պիր տահա թութուշմաղըլըգ քիւսթալըղընն գալըլըշտը : Արթըգ օլ վազըթ, լա կուալէօղիւն համիսի օլմուշ օլան մէրգուժ եապանճը, քէնտի ուսթալըղընըն թարը ու ուսուլինի պիրտէն պիրէ տէ ինշթիլրէրէք, տէմլրտէն մամուշ պիր էլ իլէ վուրուրճալընա, մէրգուժուն գաֆա

վէ տանաթը իսէ իւշ շէյտէն, եանի պիրինճիսի կիճէլէրի քիրա իլէ թագըմըր տէօլէքիլ օտալար քիրաւա վիրմէքտէն, վէ իքինճիսի մէյիսանէ իլէթմէքտէն, վէ իւլիւնճիւսի տախի, մէգըիւք միսկին սօգաղըլարտա գուժ կիսի գայնամաղտա օլան սէֆիլ մայիլուղըլար, քէզալըք քիրա իլէ էլլիսէ վիրմէքտէն իպարէթ պուլունմնագտա տըր :

Մէրգուժէ, անճաղ գըրգ շաղլարընտա օլուպ, վէ քէնտիսի իսէ իրի վիճուտըն, կիւճիւ գուժլէթլի, էթինէ տօլկուն, էսմէրճէ, վէ պիրաղտա սագալլընճա օլտուգտան պաշգա, սէսի տախի գապա պիր էրքէք սէսինէ պէնդէմէքտէ, վէ գալըն գալըն պիլէքէրէ, վէ էնիլ էնիլ էլլէրէ մայիք պուլունտուղընտան, խարիճ իւլ ատէթ պիր գուժլէթ սահպէտի օլմաը անլալըլմնագտա տըր : Մէրգուժէնին պաշընտա պուլունանն իսգուֆեապը իւղէրինտէ, գըրմըր վէ պարը րէնքիլ պիր մահարմա (մէնտիլ) պուլունտուղու կիսի, կէօթսինէ խալլարի շալ եէրինէ, թիւյիւ տիշարը օլարագալմըլ օլտուղու թալլան տէրիսինին ուճարը, արգաալընտան թութուրուլմնագտա, վէ կիլինտիկի քէթէն ֆիսթմանընըն էթէքլէրի, էօնիւնտէ պուլունանն մանկալըրգտան չօգ տէֆա եանըպ գարարմըլ օլան աղաճտան մամուլ բապուճարը իւղէրինի գարաթմագտա տըր . վէ մէրգուժէնին իֆըրթ իւղրէ իլմէքտէ օլտուղու քէսիլին իըրէթլէրին աթէշլէրիտէ եիւղիւնէ վուրտուղըլընտան, լէհճէսի ատէթա պիր պագըր րէնիլ քէսպ էլլէմիշ տըր :

Մէրգուժէնին նէղտիտէ պուլունանն բիլթահճթապը, գուրչուն գաբը օլուպ, վէ մէգըիւք բիլթահճթա իւղէրինտէ իսէ, տէմիլ շէմպէրիլ պարտագլար, վէ թէնէքէտէն իըրէթ էօլիլէրի պուլունտուղու կիսի, տիլարտա թութուրուլմուշ օլան պիր հիւճէ իւղէրինտէ տախի, պիր նէվի ուսթալըգ իւղրէ տիլիլէրէք, իմէրաթթօրունն անաղտա տուրմապը թասվիրինի թէշքիլ վէ թէրսիմ իթմէքաէ պուլունանն պիր չօգ պիլուր շիշլէր կէօրիւլմէքտէ տիր . վէ էգըիւք շիշլէրին տէրունլէրինտէ, էքէ քէ քուլ, վէ քու

Բնօրինակ քաղաք, վէ սայիրէ սայիրէ իսիմէրկլէ ալ եհնիւ
բէնքատ հիլէի իշրէթլէր պուրունմագտա տըր :

Մահէլլի մէզպուրուն, ատէթա դատիսի պիր շէյթանը
մագափրնտա օլան սարը կէօղլիւ իրի վէ սիեահ պիր քէտի,
մէրգումէնին կանընտա շէօմէիլօ օթուրմագտա օլտուղու
կիպի, պուրունտա տապան տապանա զըտտը օլարագ, քի-
լիսեհէն սաթըն արքը օլտուղու մուդատտէս պիր Բաս-
գաղես շիսիլր տայը տաթի, պիր քիւհնէ վէ աղահտան մա-
մուլ չալար սաաթըն սօլապը եանընտա տարմագտա տըր :

Իքի նէֆէր պէտ շէհրէի, վէ չալը սագալը, վէ բէթ-
մուրտէհալ ատէմէր, էմուլբինէ կէթիլիլիլ շան չարապ
պարագալարընա էլլէրինի ուզաթմագտա իտիլէր : վէ պուն-
լար, իւղէրլէրինտէն պիր գօրգու վէ պիր կէտիշէ էսերի
կէօրիւլէքատ օլտուղու հալտէ, ետալալ պիր սէօյլէյիշ
իլէ գօնուչմագտա իտիլէր :

Հէլէ մէրգումարանն պիրիսի, զայէթլէ սօլիուն վէ
մօրաթըլ շէհրէի օլտուղու թագաիրտէ, պաշընա գօյմուլ
օլտուղու պիր Ֆէնա ետանն շուպարասընը, գաշլարընա
գատար պասաթ ինտիրմէքտէ, վէ միւմբին օլտուղու մէր-
թէպէ տաթի, կէօթէրմէմէքլիէ զայրէթ իտէրէք, պաղէն
իսթիմալէ մէճպուր պուրունտուղու սօլ էլինի, տայիմա կիգ-
լի սագալմագտա իտի :

Պունարտան տա էօթէտէ, հէնուղ օն ալթը չաղա-
ընա գատէմ պասաթը օլան թիւյսիւղ, զայիֆ, եանագ-
լարը չուգուր չուգուր օլմուլ, կէօղլէրի սօլմուլ, վէ գուր-
չունի բէնքլի պիր սէլիգանը, ուղուն վէ սիեահ սաշլարը
ումուղարընտան աշաղը սարգումագտա օլտուղու, վէ պու-
հալ ու հէյէթլէրինտէ, թա սիմնի սապալէթինտէն պէ-
րու, հէր նէվի Ֆիսգ ու Ֆիւճուրա գուլ վէ քէօլէ օլա կէ-
միշ պուրունտուղու անլայրմագտա օլարագ, տուրմագտա,
վէ արգասընը տիլարա տուեանըպ, անագլարընը գանա-
բէնին իւղէրլինէ ուզաթմագտա, էլլէրինի կիլիստիկի պը-
լուզըն ճէպլէրինտէ թուրմագտա, վէ աղընտա թու-

Թարագ իմէքտէ օլտուղու պիր պէեաղ բիրօունտ տա-
թի, անճագ էսիւնտէ պուրունան պիր թէնէքէ բագըքը
իմէք իգթիղա իթտիքէ, աղընտան պըրագմագտա իտի :

Պու Թարի-Պրանըն, եանի պու մէյանէնին, էքքէք
վէ գարը սայիր միւշթ էրիլէրի իւղէրինտէ, չայեսնը տիգ-
գաթ պիր շէյ կէօրիւլէմէյիպ, Ֆագաթ, պաղըլարը իւղէ-
րինտէ, պիր նէվի վահշիլէք վէ եախօտ սէրսէմիլը հալ ու
էսէրլէրի միւշահէտէ օլունտուղու կիպի, պաղըլարը իւղէ-
րինտէ տաթի, գապանա վէ եախօտ չարգընճա պիր շէն-
մէշրէպլը էսէրլէրի կէօրիւլէքտէ, վէ պաղըլարը իւղէ-
րինտէ տէ, պիր աղըր վէ եախօտ սէրսէմէ սուպուգ հիւքմ
իթմէքտէ իտի :

Շուրինէօր իլէ արգատաշը եապանճը տաէմ, վէ լա
կուալէօգ, մէզքիւր մէյքէտէյէ կիրտիքլէրինտէ, իլէրտէ
պուրունան միւշթ էրիլէր, իլլիէ պու հալ վէ պու հէյէթ-
լէր իւզրէ պուրունմագտա իտիլէր :

Նագլ իթմէքտէ օլտուղումուգ պու հիլքեյէտէ, մէր-
գուման իւլ քիլիլէր, եանի Շուրինէօր, լա կուալէօգ, վէ
եապանճը, բէք պիւյիւք պիր կէր թուրմագտա օլտուգ-
լարընտան, էվվէլ էմիրտէ, օլ պապտէ պահս իթմէքլիկի
էհէմիլիէթտէն ատա իտէրիկ :

Շուրինէօր ուղուն պօյլու վէ իրի վիճուտլու պիր ատամ
օլուպ, պէեաղա չալար սարը սաշլարա, գալըն գաշլարա,
վէ ֆալօրի թէմիլիէ օլունան իքի եանագլարընտաքի թու-
թամ թուրթամ գըզըլ սագալարա մալիք պուրունմագտա
իտի : վէ օլ կիւնէ գատար տայիմա կէօրիւլ օլտուղու սը-
ճագ վէ գուրու հավալար իլէ, շէքտիկի գարուրէթ վէ սե-
ֆիլիլքլէրտէն, վէ ուղուն միւստէթ քիւրէքտէ կէշիրտիկի
էօմիլքլէրտէն, վէ չալըլարը կիւճ վէ աղըր իլէրտէն, վէհ-
ճէսի, պալընճա քիւրէքտէ պուրունանլարա մախօտ օլ-
տուղու կիպի, մօրա չալար պիր թուճ բէնկի քէսը իթմիշ
իտի : Մէրգումուն իսմինէ, հէրնէ գատար, ատամ տէհ-
շէթ վիլիլի սուրէթտէ օլարագ, է-Եւ Ե-Ե (Շուրինէօր)

տէնկլմէքտէ խտի խտէտէ, էչքեալընտա, թապէն էոյլէ պիր վաճշիլիք էսէրի կէօրիւլմէյիպ, անճազ պիր նէյի եապա- նիճէ տօղրուլուգ վէ դապատտաերլըգ իլէ, հատտէն զե- եատէ տախի ճիւրաթ վէ եախօտ քիւսթախլըգ էսէրի կէօ- րիւլմէքտէ խտի :

Նասըլ քի սեօյլէմիշ խտիք, Նուրինէօր մաի վէ ատի պիր պէգտէն եաբըլմըշ պիր բանթալօն իլէ, պիր տէ եա- րը պէլինէ դատար ինէր իշ կէօմէկի կիլինմիշ խտի, վէ պաշընտա տախի, ալէսսէվիյէ օտու՛ն վէ քեօմիւր իսկէլէ- լէրինտէ պուլունան ուշագլար իլէ համնալլարըն իսթիմալ էյլէտիքլէրի էնլի քէնաբլը հասըր պիր շարգա պուլուն- մագտա խտի :

Լա կուալէօղէ կէլինճէ, մէրգումէ, հէնուզ օն ալթը պուշուգ չաղլարընա դատէմ պասմըշ խտի :

Մէրգումէնին աննր պէգայէթ տէրէճէտէ պէրրազ վէ պէեալ օրուպ, վէ պէյգա եիւղէրինտէ, մէլէքլէրի մախ- սուս պիր կիւգէլլէք միւշահէտէ օրու՛նմագտա խտի . վէ ա- զաճըգ գըվըրճըգլանմիշ օլան քերբէքլէրի օլ գատար ու- զուն խտիլէր քի, օլ մալմում վէ բիւր մէլալ իրի իրի վէ մաի կէօղլէրինի, աստէթա նիմ մէրթէպէտէ սէթը էյլէ- մէքտէ խտիլէր : վէ խաֆիֆճէ պիր գըրմըգլըգ պուլուն- մագտա օլան եանաղլարընտա խտէ, իւր կէնճիկէ մախսուս օլան այլա թիւլլէրի, հէնուզ մէյոսանէ չըգարազ, գատի- ֆէվարի եաերլմագտա խտիլէր : Մէրգումէնին հէման հիշ կիւլմէմէքտէ օլան օլ քիւշիւճէք վէ բէմպէեէ չալար տիհանը (աղըզ) իլէ, ինճէ վէ տօղրու պուրնու, վէ օլ եուվարըլազ չէնէօի, չէօճրէթշուար Բաֆայէլ րէսասմըն, ասարը պէր- կիւղիտէլէրինտէ կէօրիւլէկէլմէքտէ պուլունան պիր ասըլ- զատէլիք վէ պիր լէթաֆէթ էչքեալընը իսրաղ էյլէմէքտէ խտիլէր : Ճանֆէսէ մանէնա պիր զարիֆիլէք վէ պիր բար- լագըլըլա մալիք պուլունան աննընըն իրի թարաֆլարընտան աշաղը, պէեալա չալար օլ սարը սարը տիլպէր սաղլարը, եուվարըլազ սուրէթտէ թօքլանարազ, եանագլարը եարը

սընա դատար ինիպ կէլտիքտէն սօնրա, պիր կիւլ րէնկի քէսպ իթմիշ ֆիլ տիշինէ պէնգէեէն գուլագլարը էթլէրինի մէյոսանէ պրրագարագ, գուլագլարը արգասընտան եօգա- րը ալընմըշ օլտուգլարընտան, ատի խալգ պէյնինտէ սէօյ- լէնէկէլմէքտէ օլան Ֆուճը ուսուլի իւզրէ, պաշընա պաղլան- մըշ օլտուղու մաի սանթրանճը պիւլիւք պիր բամուգ մէն- տիլին գաթլարը ալթընտա ղայպ օլմագտա խտիլէր :

Մէրգումէ, ինսանը ղայ ագըլ գըլար մէրթէպէտէ պէ- եալ վէ տիլպէր պիր կէրտանէ մալիք օլուպ, վէ պօյնուն- տա խտէ, մէրճան թանէլէրինտէն թանղիմ խտիմիշ պիր ուֆաճըգ կէրտանլըգ ասըմագտա խտի : վէ կիլինտիկի էլ- պիսէսի տախի, ալէրին թապիր օրու՛նուր եիւն իլէ իրէք գարըլըգ պիր նէյի էամէր գումաշտան մամուլ պուլուն- մագտէ օլուպ, հէր նէ գատար րէք կէնիշ պիր հալտէ խտի խտէ տէ, պու ճիւմիլէ իլէ տախի, ղայէթիլէ ինճէ վէ եալլա- նըր, վէ գամըշվարի եուվարըլազ պիր պէլէ մալիքէ օլմա- սընը իմա էյլէմէքտէ խտի . վէ ումուղլարընտան աթըլա- րագ սինէլէրի իւսթիւնիւ, էէշիլ սաշագլը թուրունճի րէնք ուֆագ վէ պաեաղը պիր շալ գարաթմագտա խտի :

Հէլէ լա կուալէօղիւն սեօնին թաթըլըղը, քէնտուլի հագարէթտէն գուրթարմըշ օլան եապանճընըն, եանի հա- միսինին գալպինի, պիւթիւն պիւթիւն ճէլպ էյլէմիշ խտի : Յիւլվազը մէրգումէնին սեօնտէ կէօրիւլմէքտէ օլան լէ- թաֆէթ, տիթըլէյիճիլիք, վէ հիւսնի ահէնքտէ, օլ մէրթէ- պէ պիր գուվիլէյի ճաղիպէ էսէրի պուլունմագտա խտի քի, մահէլլի մէգպուրտէ պուլունան, նասըլ քի իսպաթըտա կէօրիւլմիւշ տիւր, մէրգուման կէրէք արաղիլ վէ հաեատիտ թագըմարը, վէ կէրէք նամուսլարընը ղայպ իթմիշ օլան գարըլարը, չօգ տէֆա մէրգումէեէ, պիր չէյ օղումասընը իպըմ վէ րէճա իթմէքտէ, վէ քէնտիլէրիտէ, քէմալի մէմունիլէեթ իւզրէ գուլագ վիրիպ տիլնէեէրէք, հայրան օլմագտա խտիլէր :

Լա կուալէօղէ . . . պաշգա պիր իսիմ տահա վիրմէք

տէ խտիչէր, վէ պու իսմիտ մերգումէեէ, հըչ շուրճէ եօգ
տուր քի, քէնտի իւղէրինտէ կէօրիւլէկէլմէքտէ օլան, վէ
պարբերէլէրէ մախտուս պուլունան պիր աճվալ ու էթվար վէ
ար ու էտէպտէն նաչի շայէսթէ կէօրէրէք վերմըչ խտիչէր :

Շէօյլէ քի, մէրգումէեէ մըւթուր-դը-Մ-ուէ (Մէրքէմանէ
չիւէլի) թէնախյէ իթմէքտէ խտիչէր քի, հայտուտարըն ու-
չօ նամ կիզլի լիսանընճա, Պ-ուէէ տրմէք տիր :

Լա կուպէօզլուն գուրթարընը օլան քիմէննէ (մէր-
գում կապաննըք պունտան սօնրա Բօտօլթի իսմիլլէ կատ
խտէճէկիզ), անճագ օթուզ այթը շաղլարընտա տըր կի-
պի կէօրիւլմէքտէ օլուպ, օրթա պօլլու, ինճէ վիճուպու,
վէ թէնասիրապիւ եէրինտէ, կանի հէր աղլարընըն պերպի-
րինէ նիսպէթի հասէնէսի քէմալ մէրթէպէտէ օլտուզուն-
տան, մէրգումէ պէտպաթիթ գըզը գօրգուլթմաղա գալգը-
շան Շուրինէօր կիպի իրի վիճուպու պիր ըզպանտուտու
եէնէպիլէճէք գատար պիր գահրաման գուվլէթինէ մա-
լէք պուլունմագտա օլմաար, իւղէրինտէն ասլա քէչթի խտի-
մէքտէ տէլիլ խտի :

Բօտօլթուն լէհճէ վէ սիմասընտան, նէ եօլտա խտսէ
վէ թապիթամ մալիք պուլունմասընա գարար վիրմէքլիք,
գօլպ պիր շէյ օլմատըգտան պաշգա, բէքտէ միւչքիլ խտի
մագաթ, հէլէ անընտա կէօրիւլմէքտէ օլան գաթմէրլէք-
տէն, լիէֆէքքիւր սահիպի պիր աոտէմ օլմաար, քէչթի ու
տէրք օլունապիլմէքտէ խտի . . : Վէ պինապէրին, տիհա-
նը էթրաֆընըն, պիր սուրէթի գալլիյեէտէ պուլունմաարը-
լա, պիր սուրէթի հիւքմիսնտէ վէ քիւսթախճա պաշ
թուլթմագտա օլմասընտան, կէրէք վիճուտճա գուվլէթիլ-
լէ, վէ կէրէք տայիմա կէօզ բէքիկիլլէ, հէրքէս իւղէրինէ,
մումանաաթ օլունմագ տէրէճէտէ պիր նուֆուզ ու թէ-
եստիր իլլէտիճի իչկիւզար պիր աատէմ օլմաար տաթիլ, ֆէհճմ
ու ֆարգ օլունապիլմէքտէ խտի :

Բօտօլթի, Շուրինէօր իլէ վուգու պուլուն միւտարէպէ-
պիտէ, գաթան նէ պիր էսէրի հիտաթիթ, վէ նէտէ պիր է-

տէրի քին ու զարազ իպրազ իթմիչ խտի : Մէրգուման, քէն-
տի կիւճ վէ գուվլէթի, վէ քէնտի չէվիքիկի իլէ մէլէքէ
վէ մէհարէթի հագգընտա, էմիլյեթիթի քեամիլլէսի պու-
լունտուղունտան, էօլլէ ատի մաթլուգլար թագըրնտան
պուլունան պիրինի, քէնտի իւղէրինտէ, անճագ պիր էսէ-
րի նէֆրէթի իսթիհզաքարի հիսս իտէրէք, երգըպ սեազ-
լար պլթընա արըչ խտի :

Բօտօլթուն վիճուտճա տէրքեար օլան էչքեալը նագը-
նա պիր իթիթամ վիրմէք իչին, շու գատարընգ սէօլլէմէք-
լիկի քեաֆի աոտ իտէրէք պէեան իտէրիզ քի, մէրգում,
էրքէք թայիֆէսի իչինտէ, էն տիպէրլէրտէն պիրի սաեըլ-
մագլըպ սէգա պուլունմագտա խտի, մէրգում իրի վէ էս-
մէր կէօլլի օլուպ, գարգա պուրունլու, սիվրիճէ չէնէլի,
ալըք քէսթանէ ընկիլինտէ սալը, վէ քէղալէք այնի ընէք-
տէ քէմէր գալը, վէ իրէքլարի ինճէ վէ ուֆագ պերբըլը
պիր քիմէննէ խտի :

Պունտանտա գաթինագար, Բօտօլթի, մէգքիւր գահվէ-
տէ պուլունան աոթ թագըմլարըն, պէրէքէթ վիրաին քի,
կէրէք լիսանճա վէ կէրէք թարզ ու ակթարճա, հէր պիր
ամէլ ու հարէքէթլէրինի, ինանըմագ մէրթէպէտէ գօլպ-
լըլա թագլիտ վէ իճրա իտէպիլմէքտէ օլտուզունտան,
քեամիլլէն ծնլարա պէնպէմէքտէ խտի : Հինալիլլէր Պագիւ-
սիւ պօյնունա պէնպէեէն օլ նագլիք վէ պէղայիթ տէրէճէ-
տէ տիպէր պօյնունտա պուլունան պիր սիեաճ պօեուն-
պաղը, տիգգաթսըլ սուրէթտէ պաղլանմըչ օլտուզու հալ-
տէ, մէգքիւր պօեունպաղընըն ուճլարը իտէ, կիլինմիչ օլ-
տուզու մաթ պըլուգուն կագալարը իւղէրինէ տիւչմէքտէ ի-
տիլլէր : Վէ անագաղընտա պուլունան իրի գունտուրալա-
րըն այթընտա տաթիլ, իքի սըրտ չիվիլլէր պուլունմագտա
խտի, վէլհասըլ, Բօտօլթի, կալընըզ բէք տիպէր պիր հալ-
տէ պուլունան էլլէրինտէն պաշգա, մատտի սուրէթտէ
հէր պիր ճիհէլալ, Թ-բէ-թու նամ մէգքիւր մէրքէտէնին
միւչթիթիթիթիտէն ֆարգ օլունապիլմէքտէ տէլիլ խտի իտէ

տէ, մանկվի ճիհէթէ կէլինտիքտէ իսէ, մէրգում իւզէրին-
տէ միւշահէտէ օլունմագտա օլան էսերի սէպաթ ու մէ-
թանէթ, վէ քիւսթաթիքդ տէրէճէսինի աշըշ պուլունան
սափվէթ ու խալիսէթ իլէ, սայիլլէրին ախէագ ու թա-
պիաթլարը միեաննտա, տէրէճէլի նիհայէտէ պիր ֆարգ
պուլունմագտա խաի :

Շուրինէօր թարի-ֆրանտան իչէրի կիրտիքտէ, քէնտի
էկիլ էլլէրինտէն պիրինի Բօտօրֆուն ումուզունա գօեարագ,
չու աթիտէքի սուրէթատէ պաղըրտը :

—Սէլամ՛ վիրինիդ Շուրինէօրինն ուսթատընա . . . էլ-
վէթ, տօսթլար, պու եհնի ուսթատ սօնրատան չըգմըշ արը
էմմա, պույնուզ գուլագտան սօնրա շըգարտա, գուլաղը
կէչէր մանթուգունճա, պուտա պէնի ալթ իթմիշ տիր . . .
խմտի, քիմքի գաֆասը կէօղիւ պէլլիսիդ օլմագլըղը ար-
գու վէ միւրատ իտէր իսէ, հաթթա Մէթըր օտէգօլ իլէ
Սղէլէթ պիլէ իչէրինտէ օլտուգլարը հալտէ, պուեուրուպ
մէյտանէ չըգմալը, վէ պու ուսթատտան տէրս ալմալը
սըրլար . . . օլ պապտէ պէն մալիմէ հէմ կիւլէնիւրիմ,
վէ հէմնտէ պահաս տախի կիրիչիւրիմ :

Մէրգումուն պու լագըրտըրը իւզէրինէ, թա օկրէս-
տէն, եանի մէյխանէճի գարըտան, միւշթէրիլէրին էն դի-
եատէ եհնիսինէ վարընճաեա գատար, քեաֆֆէսի տախի,
իհթիրաղը պիր հիւրմէթ ու բեայէթ իւզրէ, երուզէրինի
Բօտօրֆուն թարաֆա չէվիրալիլէր :

Պունլարտան պաղըրարը, գատէհչէրինի վէ թատարընը,
պաշընտա օթուրտուգլարը թրաքէզանքն պիր քէնարընա
չէքէրէք, պէլքի մէրգում քէնտի եանլարընա օթուրմագ-
լըղը իսթէր միւրահաղաւըլա, եեր կէօսթէրմէքիլիկէ միւ-
սարաաթ իթտիլէրի հալտէ, տիկէրլէրի տախի, Շուրինէօ-
րինն եանընա եանաշարագ, պէյնէլ խալը քէսպի շէրէֆ
ու շէօհրէթ իթմէքիլիկէ պաշամըշ օլան մէրգում եապան-
ճընըն հագղընտա, քիմ վէ նասըլ աոտէմ օլմասընա տա-
լիր, եալաշ սէս իլէ մալիւմաթլար իսթէմէկէ պաշատըրար

արնա գաֆասընա, եումրուգլար եաղտըրմանա պաշարտը :

Մէրգում եապանճը, Շուրինէօրին գաֆասընա, մէգ-
քիւր եումրուգլարը, եումրուգ նիգամընըն խարիճինտէ օ-
լարագ, էօյլէ պիր եհնի ուսուլ իւզրէ ինտիրաթի քի, Լօնտ-
րատա եումրուգ բէհլիլանլըղընտա քէսպի շէօհրէթ իթմիշ
օլան ժագ Թըրնէրին պիլէ մուճիպի թէհայիլիլի օլաճագ
մէրթէպէտէ պուլունտուզունտան, պիշարէ Շուրինէօր,
պիւթիւն պիւթիւն քէնտույի շաշըրտը, վէ իւչիւնճիւ տէ-
ֆա օլարագ, էօքիւզ կիպի գալտըրըմ իւզէրինէ տիւշիւպ
սէրիլտի . վէ արթըգ պաշա չըգապիլմէքիլիքտէն գաթի իւ-
մա իյլէտիկիւնտէն, քէնտի կիպի լիսանլարը իւզրէ, մըրըլ-
տանմանա պաշաեարագ :

—Աման՛, աման՛, եհնիլաիմ՛, եհնիլաիմ՛—տէտի :

—Աման եա Բագպիմ՛, էլ վէրիր արթըգ, աճը եհնըզ
հայինէ, մէրհամէթ իտինիդ—տէտի լա կուպէօզ, մէգքիւր
միւտարէպէ հէնիեամընտա, սօգագ գարուտունա սըղընա-
րագ տուրմագտա օլտուզու հալտէ : Պատէհու, մէրգումէ
իզհարը թէաճիւպ իտէրէք, —լաքին, սիզ քիմինիդ .
պուրատա, Սէնթ Էլյօա ճատտէսինտէն թա նօթըր-ճամ՛
քիլիսէսինէ գատար պուլունան մէսաֆէտէ, Շուրինէօր ի-
լէ ճէնքիլէմէքիլիկէ միւզթէտիր վէ ճէսարէթ իտէր, Մէթը
օտէգօլ իլէ Սղէլէթտէն պաշգա հիշ պիր քիմնէ պուլուն-
մատըղը թագտիրտէ, սիզ իսէ, մէրգումէ զալէպէ տախի
իթմէքտէսինիդ, կէրչի սիզտէն դիեատէսլիլէ թէչէքքիւր-
լէր իտէրիմ, գիրա . . . էկէր իմտատա եհթիլիլ օլմասա
իտինիդ, չօղ իհթիմալտէն տիր քի, տաեաղը եէյէճէք ի-
աիմ—տէյէրէք իլալէյի մէգալ իթտի :

Եապանճը, մէրգումէնին պու լագըրտըրընա ճէվտալ
վիրէճէք եէրտէ, քէմալի տիդգաթ իւզրէ տինէտի :

Մէրգում, միւտտէթի էօմիւնտէ, օլ մէրթէպէ թէ-
էսիլիլի, թաթլը, թագէ վէ կիւզէլ պիր սէս իչիթմիշ օլ-
մատըղընտան, մէրգումէնին լէհճէ վէ սիմասըր կէօրմէքի-
կէ շալըշար վէ տիդգաթ իթտի իսէ տէ, միգտարի քիֆա-

յէտէ բըզդ պուլունմատըընտան, մուվաֆֆադ օլամատը:
 Շուրինէօր, չէնտ տագբգա, պիլա հարեբէթ գալտըզ-
 տան սօնրա, տիլլէրինի վէ գօլլարընը սիւբէրէք, քէնտու-
 յի թօբլատը, վէ պիր թագրիպ անաղա գալգաը:

—Սագընընը քէնտինիղի, —տէ յի պաղըրտը լա կուա-
 լէօզ, եհնիտէն իսանէնին հավլուսունա տօրու չէքիլէրէք,
 վէ քէնտույի գուրթարան եապանճընընտա գօրունտան թու-
 թուպ չէքէրէք, —սագընընը քէնտինիղի, զերա, պէլքի
 մէրգուժ, ախը ինթիգամա գալգըըը:

—Գօրգմա չօճուղում, գօրգմա, էկէր մէրգուժուն պանա
 պիր եաբաճաղը վար իսէ, պէնտէնտէ կէօրէճէկի վար տըր:

Շուրինէօր պու լաղըրտըլարը իշիթտի:

—Թէչէքքիւր իտէրիմ, թէչէքքիւր . . . պու կիւնքի
 կէօրտիւկիւժ իքրամ պանա քեաֆի տիր, եհնիտէն եհնի-
 յէ տաեադ եհմէքիկէ ալա իշթաճըմ եօզ տուր. ֆա-
 գաթ, ինչաալլահ, պաչգա պիր կիւն եհնէ կէօրիշիւրիւզ
 տէ . . . արթըզ օլ վագբթ պիր հիսապա տահա պագա-
 ըըզ . . . —տէտի Շուրինէօր մէրգուժ եապանճընա:

—Նէ օ, եօգաա տահա քէ յֆին կէլմէմիշ միտիր, զերա,
 հալինտէն թէչէքքի իթմէքտէսին, էօյլէ մի, պէսպէլի ճա-
 նըն պիրաղ տահա իքրամ իսթէմէքտէ օլմալը տըր—տէ յի
 պաղըրտը եապանճը, թէհտիտամիղ պիր սէօյլէ յիշ իլէ:

—Խալը, իսայը, բէք ալէա քէ յֆիմ կէլմիշ տիր, աս-
 լա հալիմտէն թէչէքքի իթմէքտէ տէ յիլիմ . . . վագաա,
 սէն պիղիմ իշին եհնի պիր ատէման, լաքին կիւճ վէ գուվ-
 վէթին բէք ալէա եհրինտէ տիր—տէտի Շուրինէօր. վէ
 կէրչի մէրգուժ պուճու գապա պիր սէօյլէ յիշ իլէ սէօյլէ-
 տի իսէ տէ, պու ճիւմէ իլէ տախի, օլ եօլտա ատամալար-
 տա, միճուտճա գուվլէթ վէ գուտրէթ հագգընտա տեր-
 քեար օլան թապիլի պիր հիւրմէթ ու ըիայէթիտէ թանը-
 երպ իֆա իլլէտի: —Սէն պէնի եհնտին, պուճու քիմնէ ին-
 քեար իտէմէզ. տիմէք տիր քի, չիմտի, զայիֆիլքտէ եհթթա
 օլտուղու կիպի, կիւճ վէ գուվլէթտէ տալի պիհէմթա

օլան, վէ տէմիրվարի քէմիրլլէրէ մալլը պուլունան Սգէլէթ
 իլէ, իւշ նէֆէր Ալսիտի պիր տէֆատա եէ յիպ պիթիլէպիւ-
 լէն Մէթր տէգօլտան պաչգա քիմնէ պէնիմ արդամը եհ-
 րէ կէթիլէմէտիկի հալտէ, սէն իսէ, պու իֆիթիլտարա նա-
 յիլ օլտուն:

—Էյ, սօնրա՛:

—Սօնրա, նէ օլաճագ. . . իլթէ պէն ուսթատըրը պուլ-
 տում, չիմտի սէն պէնիմ ուսթատըրմըն: Էլպէթթէ, էր եա
 կիճ, սէնտէ սէնին ուսթատըրը պուլաճագաըն . . . պու
 ալէմ պէօյլէ տիր, «էլ էլտէն իւսթիւն տիր, արչա չըգա-
 նա գատար» տէմիլլէր: Հէլէ շու սահիհ տիր քի, մատամ քի
 սէն պէնի եհնէ պիլտին, արթըզ պուրալարտա, հէր քէ-
 պին, սէնտէն գօրգաճաղընտա աալա շիւբհէ եօզ տուր. . .
 Իեաֆֆէյի գարըլար, արթըզ սանա էսիր օլաճագլար տըր.
 քեաֆֆէյի օկըլար վէ օկրէսլէր սանա իթիպար իտիպ վէ
 վէրէսիլէ վիրէճէքլէր տիր. . . չիւնքի սէնտէն տիթրէյէճէք-
 լէր տիր. վէլահալը, արթըզ սէնին պուրալարտա, գրալվարի
 պիր հիւքմիւն եհօրիւյէճէք տիր. նէյնէրտին, հայտէ, ու-
 զաթմա, չիմտի չալտըն տիւտիւկիւ. լաքին, կէլ սէն շուճու
 սէօյլէ, քիմանի սէն . . . անա իսանըն կիպի արհօճանը
 տալի սէօյլէմէքտէ սին: Էկէր սէն տէ իըրսըզլարտան պի-
 րիս իսէն, պէնիմ սէնին իլէ իշիմ եօզ տուր: Պէնիմ իշիմ
 անճագ պըչագճըըզ, վէ անճագ ատամ էօլտիւրմէք տիր,
 վէ պուտա սահիհ տիր, զերա, գանըմ կէօլլէրիմէ սըչա-
 տըղընտա, հէր շէյի գըրմըզը կէօրմէքտէ, վէ քէնտիմէ-
 տէ բաղմէն օլտուղու հայտէ, իճրայիլ գաթը ու գան իլլէ-
 միշիմ տիր, եանի թամ օն պէշ սէնէճիկէզ քիւրէքտէ պէք-
 լէմիլիմ տիր. վէ արթըզ միւտտէթիմ ատօլուշ օրուպ, վէ
 սէպիլիմ թախլիլէ գըլըմըշ օլտուղունտան, հիւքիւմէթ-
 տէն հիշ պիր գօրգուժ գալմանարադ, շէհիր իլլինտէ եա-
 շանապիլլէքտէյիմ. վէ նաալը քի սէօյլէտիմ, պէն աալա
 իըրսըլըզ իթմէմիշիմ տիր, էկէր իսթէր իսէնից, իլթէլա

կուսվէօզտէ պուրատա տըր, ընտան տախի թահգըզ Ի-
տէպիլիլիսինիլ :

—Անհի՛հ տիր, մէրդու՛մ ասլա խըրսըղըրդ իթմէմիլ
տիր—տէտի մէրդու՛մէ :

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, կէլ սէնին իլէ պիրէր րադը
աթայրմտա, պէնի՛մ ըիմ օլտուղումու սանա անլաթտըրա-
երմ—տէտի եապանճը, —հայտէ կիտէլիմ, ֆագաթ, ար-
թըզ պէնիսիլիլտէ պիր խուսու՛մէթ գալմամայը տըր :

—Հայ հայ, արթըզ խուսու՛մէթ պիթմիլ տիր, զիրա,
արթըզ սէն պէնի՛մ ուսթատըմսըն, պէնտէ իզրար իտէ-
րիմ ըի, եու՛մրուզ իլմիտէ մէհարէթի ըեամիլէն տէրքեար
տըր . . . հէլէ օլ սօնրաքի դաֆաման դաֆաման ինտիրտի-
կին եու՛մրուզըր եօգմու, ասլա ունուտուլուր շէյլէր տէ-
յիլ տիրէր . . . աման եարապլիմ, օ նէ եու՛մրուզ բա-
թըրտըր իտի օ, էօմիլումտէ ասլա էօյլէ պիր շէյլէ բասթ
կէլիլ տէյիլ իտիմ . . . 0 պիր եէնի ուսուլ վէ պիր եէ-
նի ուսթալըզ օլմայը տըր . . . ըեա՛ չքի պանատա էօյրէթ-
սէ իտին . . . :

—Նէ վաղթթ իսթէր իսէն, իճրասընա հաղըրմ :

—Եօ՛ղ, եօզ, կէրլի իճրասընը կէօրմէր իսթէրիմ էա՛
մա, թէշէքքիւր իտէրիմ, էօյլէ պիլղաթ ըէնտի իւզէրիմտէ
կէօրմէր իսթէմէմ, —տէտի ճուրինէօր կիւլէրէք : —Ձանն
իտէրսին ըի, պաշըմ պիր էօրս հայինտէ պուլունմադտէ
օլուպ, վէ սէնին էլլէրին տէ, չէքիճլէր միսիլու, իւզէրի-
նէ ինիպ ինիպ դալգմադտա իտիլէր . . . Հալէա թէհայ-
յիւրտէ գալմադտաերմ : Լաքին, օ տէյիլ էմմա, սէն Պրա-
րուժու թանըմադտա՛մըսըն . զիրա, մէրդու՛մուն խանէսի
հայլըսունտա տուրմադտա իտին :

—Պրա-րուժու՛ մու —տէտի եապանճը, մէգքիւր սիւ-
ալ ըէնտույէ նահօշ կէօրինտիւկիւնտէն տիւշարը թէ-
աճճուպ օլարադ . վէ պատէհու, էհէմիլէթսիլ սուրէթ-
տէ իլալէյի մէգալ իտէրէք, —Պրա-րուժուն ըիմ օլ-
տուղումու պլլմէեօրում պէն, մէկէրլի, պու էվաէ մէր-

գումանն պաշգա ըիմնէ օթուրմադտա տէյլմի տիր :
Պէն եաղմուրտան գաշընարազ պուրատա կիրտիմ, օլ հէն-
կեամտէ պիթ թէսատիւֆ, սէնին, օլ զէվալը գըզճըրազը
տէօյմէք իսթէտիկինի կէօրտիւմ, վէ մուղայիլի օլարադ-
տա, պէն սէնի տէօյտիւմ . . . իլթէ պէնիմ պիլտիկիմ
անճազ պունտան իպարէթ տիր— տէտի :

—Նասըրսա, սէնին իշին պանա ալիա պիր շէյ տէյիլ տիր,
Պրա-րուժուն պուրատա կէրլի պիր օտաը վար տըր, Լա-
քին, չօզ տէֆա կէլմէզ . մէրդու՛մ տայիմա ըէնտի ճանօղ-
իլիղէտէ պուլունան մէյքէտէսինտէ պուլունուր : Հէր նէ
հալ իսէ, շիտի օլ լազըրալըր պեր թարաֆ իտէլիմ, —
տէտիքտէն սօնրա մէրդու՛մ, լա կուսվէօզէ խիթապ իտէ-
րէք, —պէն տէ պիլիլիմ ըի, սէն պիր էյի զըզսըն, պէ-
նիմ նիյէթիմ սէնի տէօյմէք օլմաեքպ, նասըլ ըի սէն տէ
պիլիլսին եա, պէն էօյլէ սէնին կիպի չօճուգարա իլիլիպ
ֆէնալըզ իտէյէրտէն տէյիլիմ . . . միւրատըմ պիր շա-
գատան իպարէթ իտի . ֆագաթ, գարարը եօզ, պիր շէյ
տիր օլտու, վէ չօզ տա՛ մէնիւնունում ըի, սէն տէ պէտ-
խահըրզ իտէրէք, պու բիւր դազապ ատամը, պանա գար-
շը ատալթէթէ թահրէք իտէճէք եէրտէ, պիլ ինանիլյոյէ
մուղայիլիլի իճրա էլլէտին . . . պէն իսէ օլ հէնկեամտէ,
տեազլարը ալթընտա պուլունմադտա օլտուգուման, է-
կէր էօյլէ պիր ֆէնալըզ եաբաս իտին, իճթիմալ տիր ըի
պիլթիւն պիլթիւն իշիմ պիլթմիլ օլաճազ իտի . . . ճիմ-
տի բարալար պու էֆէնտիտէն չըգաճազ տըր, սէն տէ
կէլիպ պիլլիմ իլէ պէրապէր պիր շէյ իլմէք իսթէրմիտին,
տէտիքտէն սօնրա, օ տէյիլ էմմա, գահրաման տա-
թում, —տէտի եապանճըտա սէօյլէյէրէք, մատամ ըի
սէն շիմտի պիլղէ էօյլէ տէ պիր իքըամ իտէճէքտին էօյլէ
տէ, իմտի, պիրէր րազը էլիլմէքտէն իսէ, պուրատա,
պիր ծիլէսին, Լաքէն-Պլան իմմիտէ պիր Թարի-Փըրանը
վար տըր, օրատա պիրէր չօրպա էլիլրտէն, մէկէրլի տա-
հա ալէա օլմա՛ղ մը :

— Բէ՛ք այժա, նի՛չին օրմազ . . . հայտէ սրղին իլէ պիւրէր թաամ՝ իտէլիմ՝. հա՛, նէ՛տէրսին լա կուալէօզ, սէնտէ կէլի՛րմիսին—տէ՛յի սիւալ իթտի եապանճը :

— Թէ՛չէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտի—տէ՛յի ճէվապ վէրտի մէրգումէ, — օլ իթտիկինիզ գալլաատան, եիւրէկիմ՝ բէք օյնամբջ օլտուղունտան, իյթասհըմ՝ եօդուուր :

— Ատամ սէնտէ, պագ նէլէ՛ր սէօյլէրսին, ինսանըն իշթասհը, եէմէք եէտիքճէ աքլըր, տէմիլչէր — տէտի Շուրիւնէօր — հէմտէ պիլիբսին եա, Լաբէն—Պլանըն թասամլարը բէք նէֆիս աիլլէր :

Պու լագրրաբլարտան սօնրա, քէմալի խախտէթ իւզրէ, վէ իւլաւտէ պիլլիքտէ օլտուգլարը հալտէ, մէգքիւր մէյ, քէտէնին եօլունու էլէ ալարլար :

Շուունու տախի պիլմէք լազըմ՝ տըր քի, Շուրինէօր իլէ եապանճը, ճէնքլէշտիքլէրի վագրթտա, իրի վիճուալու քէօմիւրճիւ պիր ատէմ՝, սալիլ պիր խանէնին գաբուսունտա կիլլէնէրէք, մէգքիւր գալլաատա, քիմին եէնիպ իւսթէ չըգաճաղընք կէօրմէք մէրագ վէ տիգգաթըլլա, ֆագաթ՝, հիչ պիր թարաֆըն իմտատընա եէթիլմէքիլք իսթէմէյէրէք, պէքլէմէքտէ պուլունմուշ իտի :

Եապանճը, Շուրինէօր, վէ լա կուալէօզ, մէյքէտէնին եօլունու էլէ ալարբլարընտա, մէրգում՝ քէօմիւրճիւ տախի, արգալարընտան կիթմէկէ պաշլատք :

Թարի-Յրան գաբուսունտան իչըրի, էվիլլա Շուրինէօր իլէ Լա կուալէօզ կիրտիլէր, վէ արգալարընտան տախի եապանճը կիրմէքտէ իբէն, քէօմիւրճիւ, մէրգումուն եանընա եագլաշտը, վէ քէմալի հիւրմէթ վէ ըիպլէթ իւզրէ, վէ Սըման իխանընտա օլտուղու հալտէ, եապաշճա սէօյլէյրէք :

— Ձաթը հաշմէթմէապընրդ, քէնտինիզի սագընմալը՝ սընրդ — տէտի :

Եապանճը ումուղլարընը սիւքէրէք, էլէմ իւզրէ օլմասմասընք, մէրգումա իշար իյլէտի, վէ արգատաշարընըն եանլարընա կիթտի :

Քէօմիւրճիւ մէյսանէ գաբուսունտան ալըլըմաաղգտան, վէ տիգգաթը աղիմէ իւզրէ գուլագ վիբիպ տիյնէմէքտէ օլտուգտան պաշլագ, արալըգ արալըգ տախի, մէգքիւր մէյսանէնին, տալիմա ատէթտէն պուլունտուղու իւզրէ, թէպէչիլ իլէ սուվանմըշ օլան բէնճէրէ ճամլարընտան պիրի իւզըրինտէ, գազարա ալըլըշ օլան ուֆաճըգ պիր տէլիքաէն, եանի թէպէչիլի պօղուլմուշ պուլունան պիր մասէլլինտէն, իչըրիսինի կէօղէթմէքտէ պուլունտու :

ՅԱՍԸ ՍԱՆԻ

ՕԿՐՅՈ՞ (*)

Լաբէն—Պլան նամ՝ մէյքէտէ, Ֆէվ սօգաղընըն թա օրթա եէրլէրինտէ վագը օլուպ, վէ անընտա իսէ, Կէօմիւրճիւ թէսմիլէ օլունան չէքլաէ իբի գըլթա բէնճէրէլէրի պուլունան պիր եիւրսէք խանէնին ալթ գաթընտա պուլունմագտա տըր :

Մէգքիւր մէյսանէնին պուլունտուղու մասէլլին գալանըգ վէ քէմէրլի կէչիտի վէ եախօտ սօգագ գաբուսու իւզըրինտէ, պօեու էնինտէն զիեատէ ուզունճա օլան, վէ ճամլարը չաթլագ պուլունան պիր ֆէնէր սալլանմագտա, վէ մէգքիւր ֆէնէրին իւզըրինտէ տախի, գըրմըրը եաղըլար իլէ, Կէօմիւրճիւ Կէօմիւրճիւ Կէօմիւրճիւ, տէյի օգունմագտա տըր :

Շուրինէօր իլէ մէրգում՝ եապանճը վէ լա կուալէօզ, մէգքիւր մէյքէտէյն կիրտիլէր :

Մէգքիւր մէյքէտէնին հալ ու հէյեթիլինին անլաշըլմաաղ իլին, կէնիչ վէ ալագ պիր տիվանիսանէնին, թիւթիւնտէն

(*) Օլը, էրքէք գարագօնճօլօս, վէ օլէս տախի, տիլի գարագօնճօլօս տիմէք տիր :

գարարմը թավանկարը, վէ մեղքիւր թավանք թուծմագտա պուլունան սիեա՛ն արժկըարը, վէ եանմագտա օլան, ֆէնա պիր դանտիլին սօլիւն ըլըգլարըլլա, եարըգ եարըգ օրնուլ օլուպ, վէ քիբէճ սուվասը իլէ պիր խայլի վագըթլարեվիլէլ մէրամէթ իտիբմիլ պուլունան տիվարարը, վէ մեղքիւր տիվարար իւղէրինտէ տախի, էօթէտէ պէրուտէ վէ բէք պատարը սուրէթտէ թէրսիմ իտիբմիլ բէսիմէր վէ եախօտ ուլէ լիսանընճա պաղը տարաղը մէսէլէր պուլունամասընն, թէհասվուր իտիլէրէք ֆիքրէ կէթիլիլմէսի քեաֆի տիր :

Մէղքիւր մէքբէտէնին իլէրիտի թօրբաղ օլուպ, վէ տայլմա տա կիրէն չըգան էքսիք օրմատըլընտան, հէր վագըթ չամուրան իպարէթ պուլունմագտա արը . վէ գարունուն սաղ թարաֆընտա, վէ եանմագտա օլան պիր դանտիլ արթընտա պուլունան տէսթիկեա՛նըն պաշընտա օթուրան գարընըն աեաղարը արթընտա տախի, աեաղ հաղսը վէ եախօտ հասըրը եէրինէ, պիր տէմէթ սաման սաբլարը պուլունմագտա արը :

Մէղքիւր մահէլին հէր թարաֆընտա պուլունմագտա օլան արթըլար գըթա թրարեղպարըն պիրէր պաշարը տիվարարա պիթիլիլ օլուուղու միսիլու, մեղքիւր թրարեղպարըն էքիլէր թարաֆընտա պուլունան դանարէլէրին տախի պիրէր պաշարը տիվարա պիթիլմիլ տիր : վէ մէլիսանէնին թա տիպինտէ պիր մութպախ գաբուսու պուլունմագտա օլուպ, սաղ թարաֆտա, վէ տէսթիկեա՛նըն եանընտա տախի, խանէնին կէչիտինէ չըգար պիր եօլ վար արը քի, մեղքիւր եօլտան, կիճէլիլի իւլէր սուեա (27 բարա) աոտամ եաթըրըլմագտա օլան պիր մէսկին մահէլէ, եանի եաթագխանէէէ կիտիլմէքտէ տիր : Մահէլիլ մեղպուրու պու գատարճըգ պէեանտէն սօնրա, շիմտի ճիլգիճէ տէ, մէրգումէ Վրէ, եանի մէլիսանէճի գարը իլէ, քէնտի միւլթէրիլէրինտէն պահա խտէլմ :

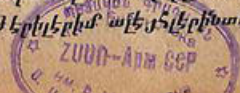
Մէրգումէ մէլիսանէճի գարընըն խամի Բօնիս օլուպ,

Մէլիսանէճի գարը պիլէ, Բօտօլֆա, կիւլի մնէէէրէք պիր սէլամ վիրտիրտէն պաշգա, զարայլպ նէվլիտէն, հէրմէթ նէվլիտէն, վէ Լ-բէ-Պ-նո սամ մէլիսանէտէ հիլէ էմապի վուգուա կէլմէմիլ օլուուղու հալտէ տախի, տէսթիկեա՛նընտան գաղքըպ աշաղը ինէրէք, մէրգումուն եանընա կէլտի, վէ կէրէք քէնտիսի, վէ կէրէք արգատաշարը իլին նէ պուեուրուրար տէլի էմիլին սիւալ իթտի . հալպու քի, պու իղգէթ վէ պու ըիպէթին, մէրգումէ թարաֆընտան, տէլիլ պաշգալար հաղքընտա, իլլա, պիղգաթ, Շուրինէօրի պիլէ տիթրէթմէքտէ պուլունան Մէթր տէգօլ վէ եախօտ Սղէլէթ հաղքընտա պիլէ զուհուրա կէլտիլի, գաթան կէօրիւլմիւլ հալպտտէն տէլիլ խտի :

Ձիքրինի գալմէն կէլմիլ օլուուղումուղ իքի պէտ չէհրէ ատէմէքտէն պիրի (եանի ընէկի զայէթլէ սօլիւն օլուպ, վէ սօլ էլինի սաղլամագտա օլուուղու կիպի, պաշընտա պուլունան Բուժ իսղուֆեաաընը վէ եախօտ շուպարասընըտա, թա գաշարընա գատար ինտիրմէքտէ օլանը), տիղգաթը թամմէ իւղրէ, Բօտօլֆուն թրարեղպասընը սիլմէքտէ օլան մէլիսանէճի գարըեա էլիլէրէք, եալպա վէ պօղնուգ պիր սէս իլէ,

- կրօ-Պօաթէօ (Գօճաման-Թօբալ) պու կիւն կէլմէտիւմի, տէլի սիւալ իլլէտի :
- Խայր—տէլի ճէվապ վիրտի Բօնիս ապլա (մէլիսանէճի գատընըն խամի Բօնիս տիր) :
- Էյ, տիւնքի կիւն կէլտի մի խտի :
- Էվիլէթ, կէլտի խտի :
- Հանը սէն շու Բավաթէօր ճէղիրէսի Մարսիալարընը պիրիւրսիեա . . . օլ մաղթէլէտէ պաշը քէսիլմիլ օլան Մարսիալըն գըղը Գալպաստա, մէրգում իլէ պիրլէքտէ մի խտի
- Ա, պու սիւաալլէրին նէ միւնաստէպէթի վար արը պուրատա, մէկէրչի սէն պէնի պիր գալթիլէ ճասուսու եէրինէ մի գօյմագտարըն մէկէրչի սէնին զիւլմիւնճէ, պէն քէնտի միւլթէրիլէրինտէն տէֆլիլէլը մէէ-

31926-64 (4511-64)

սուրգ թապիւթը օյմադըղընտատա պիր պէ յիս եօգտուր, վէ շայեանը թէ՛սճճիւ պախի տէ յիլ տիր, չիւնրի, տաճա բէք կէնճսին, հէլէ արատան պիր դաշ սէնէ կէշսին, վէ աննընտա պաշղալարընքի կիպի պիրաղ գըրըշմաեա պաշղալարտա, օլ վաղըթ սէնիտէ կէօրիւրիւդ . . . օլ վաղըթ, ձեկվ սօգաղընտա, սէնինտէ էն դիեատէ գըզկընլարտան պիրի օլաճաղընտա շիւքհէ եօգ տուր . . . տէտի :

Լա Կուալէօղ, մէրգուճէնին պու լազըրտըլարը իւղէրինէ, պիր ա՛հը տէրուն չէքէրէք, կէօղլէրի էօնիւնէ պօզգաը, վէ հիլ ճէվապ վիրմէեքէրէք սիւրիւթ իյէտի :

—Մ, ապա գատըն, մաաշալաճ, — տէտի Ռօտօջի, մէ յիտնէճի դարըեա — սաաթընըղըն իւղէրինտէ, միւպաբէքէնմիշ (օրհնեալ) շիմիը տալընըգտա վար տըր :

Վէ մէրգուճ պունու սէօյլէտիկիլէ պէրապէր, բարմաղըլա տախի, մէրգուճէեք, էսկի պիր սաաթ իւղէրինտէ պուլունան, վէ քիիսէտէն ալընմըշ օլան պիր շիմիը տալընը կէօթէրտի :

—Էլպէթթէ, հէր քէս սիղին կիպի տինտիղ իմանըղ մը տըր, մէկէրչի հէրքէս քէօրէք կիպի միեաշամալը տըր—տէ յի ճէվապ վիրտի մէրգուճէ հէ յաէթլու դարը պիր սուրէթի սատէտիլանէտէ սէօյլէեքէրէք :

Պատէհու մէրգուճէ, քէլամընը ձիէօր—տըՄարիյէ խիթապ խտէրէք, պիլ իլապէ :

—Պադսանա, լա Կուալէօղ, շու սէնին պիլտիկին թիւրքիլէրտէն պիր թանէ չաղըրսան օյմա՛ղ մը, տէտի :

—Ապա Բօնիս, էվիլէլա թաամ իտէլիմ տէ, սօնրա չաղըրսըն — տէտի Նուրինէօր :

—Նէ պուեուրաճադսընըղ, գաճրամանըմ—տէտի օկրէս Ռօտօջիա, մէրգուճուճն հիւանի թէվէճճիւհիւնիւ գազանմաղ, վէ պէլքիտէ, հինի իղթիլատէ, հիմաեթ ու մուալէնէթինէ նայիլ օյմադըղ գիլըր ու նիյէթիլիլ :

—Նուրինէօրէ սիւալ խտինիղ, մէրգուճ իքըրամ խտէճէք, վէ պէն տախի բարասընը վիրէճէկիմ տիր :

—Իա՛հու, շիշօղաղ հէրիֆ, —տէտի օկրէս մէրգուճ հայտուտա տէճնէրէք, սէօյլէ պազալըմ, նէ խթէրսին :

—Իքի լիթրա (160 տիրհէմ գատար), օն իքի սուլուգ (110 բարա գատար) ճինսինտէն շարապ, պիր Եւլէէն(?), վէ իւլ բարչա տախի եուճազ սօեուճտան էթմէք, տէտի Նուրինէօր, պունլար իւղէրինէ ճիւղիճէ տիւլիւնտիւքտէն սօնրա :

—Ալիքեար կէօրինմէքտէ տիր քի, սէն տայիմա, քէսպի շէօհրէթ իթմիշ օլտուղուն էհիլ քէյֆիքտէ տէվամ իթմէքտէսին, վէ հալէա արլըքէնի սէվմէքտէսին :

—Էյ, լա Կուալէօղ, կէլիլիմ սանա, սէն նէ խթէրսին—տէտի Նուրինէօր — սէնինտէ գարնըն ա՛ճ մը տըր :

—Խայը, Նուրինէօր :
—Խսթէր իսէն, չօճուղում, սանա արլըքէն եէրինէ, պաշաա պիր շէյ կէթիւրսին—տէտի Ռօտօջի :

—Մճ, խայը, թէշէքքիւր իտէրիմ . . . գարնըմ թօգտուր . . . :

—Լաքին, ա չօճուղում . . . շու պէնիմ էֆէնտինին եիւղիւնէ պազսանա—տէտի մէրգուճէեք Նուրինէօր գաճգաճա իլէ կիւլէրէք . — Նասըլ, կէօղլէրինին ուճլարըլա մէրգուճա աթֆըր նիկեաճ իթմէքիլիլէ, եօգսա ճէսարէթ իտէմէեօրմուսուն :

Լա Կուալէօղ, Նուրինէօրին պու լազըրտըք իւղէրինէ, էօյլէ պիր արսըղ գըզ կիպի, Ռօտօջիուն եիւղիւնէ պազմաաղըղ շէօյլէ տուրսուն, հիճապընտան եիւղէրի տախի գըզպարադ, կէօղլէրի էօնիւնէ պազմաեա պաշղատըր : Արատան ճիւղի պիր վաղըթ կէշտիքտէ, պիղզաթ օկ-

(*) Պիւլիւք զաթլարըն խրտէթքեարարըր սուֆրայարընտան արթան էթ, վէ պալըք, վէ հէր նէվի եմէք վէ եմիշարթըղարընա Եւլէէն իսթի վիրիմէքտէ տիր :

Միւլէլիֆ պունու եազտըըը վաղըթաա, հէր նէ գատար պունա լարը պէեան իթմէքիլէք աեղպ խտի խտէտ, մէրգուճ թազըմին էօրի ու թէպիլիւլիւնիւն աշղալըմսար իլին, էլղէմիլէթտէն կէօրինտիւ, տէմիշ տիր :

բնա կէնայ, Թրաբէզա իւզէրինէ պիր պարտագ շորապ
 իլէ, պիր էթմէք, վէ պիր դապ տա արլըքէն վաղ իթտի:
 Պիղ նագրլեյէթիմիդի օգուեան զաթլարա, մէգըիւր արլը-
 քէն հագգընտա պիր Ֆիքըր վիրմէքիկէ իհթիեան հէօր-
 մէյիպ, անճագ շու դատարը պէյան իտերիզ քի, պէս-
 պէյի մէգըիւր թամամ, մէրգուսուն միտէ վէ միկաճընա
 բէք ույկուն կէլմիշ օլտուղունտան, պաղըբարագ,

—Մհ, նէ լէզիզ թամամ, հէման Ալլան հէքիքիկինի
 կէօթէրմէսին . . . նէ նէֆիս թամամ, ատէթա պիր օմ-
 նիպիւս արապաղնա պէնղէմէքտէ տիր. իչինտէ հէր մի-
 տէյէ վէ հէր միգաճա ույկուն շէյ պուլունմադտա տըր,
 հաղըբ բարչա իսթէրմիսին, վարտըր, հալաննըն մը իսթէր-
 սին, օ տա վարտըր, թաթըլ շէքէրլի շէյլէրմի իսթէրմի-
 սին, օ տա վարտըր, թաթըլ շէքէրլի սէվէրսին, օ տա էքսիք
 տէյլտիր . . . գուշ բարչալարը, բէքիմէթ գըրընթըլա-
 րը, պալըգ դուրուգլարը, քիւլպասը քէմիքլէրի, պագ-
 լավա պէօրէք քէնարլարը, դավրուլունշ էթ բարչալարը, վէ
 սէպգէվաթըն հէր նէվիլէրի, պէգապա պաղարը, բէյնիլը
 վէ տալթամ գըրընթըլարը, քեաֆֆէսի տէ պուլունմագ-
 տա տըր: Հայտէ պագալըմ, լա կուալէօզ, եէ, սէն տէ
 եէ . . . չօգ կիւղէլտիր . . . Եօգտա, սէն պու կիւն, ա-
 տէթին խարիճինտէ օլարագ, պիր եէրտէ զիեաֆէթտէ
 մի իտին, տէտի:

—Խայր, պէնիմ հիշ էօյլէ զիեաֆէթլէրտէ պուլուն-
 տուղում եօգ տուր: Անճագ միւթատըման պուլունտու-
 ղու իւղրէ, պու սագահ տախի, ծն բարալըգ սիւտիւմ
 իլէ ծն բարալըգ տախի էթմէկիմի եէմիշիմ տիր . . .

Պու հէնկեամտէ, մէյիանէտէն իլէրի եէնի պիր ա-
 տամ կիրտիկինտէն, հէր քէս լագըրարսընը քէստի, վէ
 հէր քէս պաղընը գալարբարագ, մէրգուսա տօղրու պագ-
 մանա պաղարտը:

Մէրգում նէ բէք կէնճ վէ նէտէ բէք իսթիեար պիրի
 օյմանըպ, իլլա տինճ վէ կիւճիւ գուվլէթի եէրինտէ պիրի

խի, վէ պաղընտա պիր գաղգէթօսու, վէ արգապընտա
 տախի պիր շաքէթասը պուլունմագտա իտի. մէրգում,
 թարի-ֆրանլարըն ատէթ ու ուսուլինէ քեամիլէն աշինա
 պուլունտուղունտան, օրատա ճարի օլան լիտան իւղրէ,
 քէնտիսի իչին թամամ ըմալարտը:

Պու եէնի կէլէն ատէմ, էվլէրի կէլմիշ օլան, վէ պիր
 սուրէթ ու հէյլէթի հէյպէթամիզէ մալիք պուլունտուգ-
 լարը հալտէ, պուլարտան պիրինին, կրօ-Պաթէօ իլէ Մէթը
 տէգօլու սիւայ իթտիկի մալիւմ պուլունտան իքի ատամ-
 լարը կէօգէթմէք նիլէթիտէ օլտուղունտան, մէգըիւր
 նիլէթինի իճրա իտէպիլէճէք սուրէթտէ պիր եէր թութ-
 տու, վէ պաղարտը, քէնտի տուրուլունտան իգթիկապըն-
 ճա, մէրգուսան օլ իքի տտէմէր, սալա Ֆարգ ու Ֆէհմի-
 նէ վարամտըրգլարը հալտէ, սալա կէօղէրինի իւզըլէ-
 րինտէն շաղըմանարագ կէօգէթլէմէկէ:

Հէր նէ գատար, լագըրտը պիր արալըգ քէսիտի իտի
 իսէ տէ, եէնիտէն տէվամէ պաղարտը: վէ Եուրինէօր, հէր
 նէ գատար քիւսթախ թապիաթըլ իտի իսէ տէ, Բօտօֆ
 հագգընտա, քէնտի իւղէրինտէ, պիր էսէրի հիւրմէթ ու
 ըիպյէթ հիսս իթմէքտէ օլտուղունտան, մէրգում իլէ, -Է-
 տէյէրէք, թէքիֆիսիզ սուրէթտէ լագըրտը իթմէքիկէ,
 ճէսարէթ իտէմէմէքտէ իտի:

—Իխտա՛ ալիմ,—տէտի մէրգում, Բօտօֆա—հէր նէ
 գատար, սիզտէն տանագտա եէտիմ իսէտէ, պու ճիւմիլ
 իլէ տախի, սիզին իլէ բասթ կէլա օլարագ կէօրիշիւպ գօ-
 նուշաուլում իչին բէք մէմուն օլմադտանբւմ:

—Պէսպէլի, արլըքէն միտէնէ բէք մուվաֆըզ կէլտի-
 տէ, անըն իչին օլմալը տըր . . .

—Պիրինճի անըն իչին . . . վէ իքինճի սէպէպիտէ շու-
 տուր քի, շու Մէթըր տէգօլ իլէ պիր քէրրէ թութուշմանը-
 ղը բէք արղու իթմէքտէյլմ, մէրգում տալիմա պանա
 տանագ արմագտա պուլունմաղ տուր . . . իմտի քէնտի-
 նինտէ, պիր քէրրէ սիզտէն պիր տանագ եէտիկինի էկէր

կէօրիւր իսեմ . . . արթըզ կել քէ, յՖիմ կել, արթըզ օլ վազըթ, տիւնեա պէնիմ օլաճազ տըր . . .

—Ա, շաչարմ սէնին աղընա, մէկէրէի սանա, պիր սէֆա պարըչլամազ իչին, պէն գալըբալտա առէթա պիր գօսուռն քէօրէյի կիպի, Մէթր տէգօրուս իւզէրինէ մի սաւարմ, հիշ էօյլէ պիր շէյ օլապիլին մի :

—Խայր, էօյլէ տէյիլ տիր, սիպիլն, մէրգուսուս իւզէրինէ սալմազըլընըզա հաճաթ կօգաուր, էլվէրիր քի մէրգուս, սիպին, քէնախտէն զիեստէ գուվլէթլի օլմանըզը իւշիթսին, անինտէ անըն սիպին իւզէրինիզէ սալաճաղընաա շիւրհէ կօզ տուր—տէյի ճէվապ վիրտի Շուրինէօր, էլլէրինի օլուշտուրարազ :

—Ճահա պէնտէ, ծնա տախի իբրամ իտիպ տօնուրաճազ գատար բարա վար տըր—տէտի Ռօտօլֆ Ֆիւթուրսուզճա պիր սէօյլէյի իլէ . վէ պատէհու, իլալէյի մէգալ իտէրէք, —լարին, պու նէ՛ Ֆէնա հալա տըր պու, ատէթա տիթրէմէքտէյիմ . . . շունտան պիրէր շէքէրլի բագը կէթիթսէք օլմա՞ղ մը, տէտի :

—Իէք ալէաօրուր, նիչին օլմազ, —տէտի Շուրինէօր .

—Վէ, պարի պիրպիրմիզի թանըքալ տօսթ օլմազ իչին, հայտէ յինիզ, քիմ օլուուղումուղու, պիր պիրմիզէ պէեան իտէլիմ, տէյի իլալէյի մէգալ իթտի Ռօտօլֆ :

—Պէն պիր Ալպինօս օլումշում տուր, տէտի Շուրինէօր, պէն քիւրէքտէն գուրթուլալըտան պէրու, Մէն-Իօլ Քսինէ, սալլարտան օտուս թաղըմազտմ օլուպ, գըչըն սօուղուսան տօնարագ, վէ եաղըն սըճաղընաա տախի եանըպ գալլուրազ, կիւնտէ ծն իքի տէն ծն պէշ սաաթա գատար սուլար իչինտէ կէզմէքտէ օլուուղումուսան, եարը տտամ վէ եարը տախի գարագուրպաղը կիպի եաշամագ տանրմ, իշթէ պէնիմ էօմրիմ—տէտիքտէն, վէ էլլէյէ Ռօտօլֆա աակէրճէ պիր սէլամ վիրտիքտէն սօնրա, —հալ պու քի սիզէ կէլինտիքտէ—տէյի իլալէյի մէգալ պիրլէ, —սիզ պէնիմ ուսթատըմընըզ, սիզ իք տէֆա օլարագ պու-

րաա կէօրինմէքտէսինիլ . . . Տօլուուսու, ալա պիր սիթէմ նիլէթիլլէ սէօյլէմէքտէ տէյիլիմ էմմա, տէօնիւպ տօլաչըպ Ֆիքրիմէ, շու սիզտէն եէտիկիմ եուսուրաչար կէլմէքտէ տիր, իլլա օլ սօնրաքի եուսուրաչար . . . հաֆըզ Ալլահ, օ նէ՛ բաթըրտը իտի օ, զանս իտէրսին քի, պաչըմ իւզէրինէ գուրշունլար եաղըպ, վէ պիւթիւն վիճուտիմ եըլաբըմտան վուրուլմագաա իտի . . . Ֆիսգաթ, էլլալէթթէ սիզտէ պուլունան սանաթ, եալընըզ Շուրինէօրէ տանագ աթմազ սանաթը օլմտեքալ, իլլա պաչագա պիր սանաթ տախի պուլունմագաա օլմալը տըր :

—Պէնիմ իսիմ Ռօտօլֆ օլուպ, վէ սանաթըմ տախի եէլլաղէլէր իւզէրինէ ըսիվէր կարմագ տըր :

—Եէլլաղէ պօեամազ նազըչլամազ մը, հա՛, շէօյլէ սէօյլէյինիլ, իշթէ անըն իչին տիր քի, էլլէրինիզ պէօյլէ պէեազ պէեազ գալապիլմշ տիր —տէտի Շուրինէօր . —Իկէր քեաֆիէյի ըէֆիլէրինիլ տախի սիզէ պէնզմէքտէ իտէլէր, Ֆէնա շէյ տէյիլ տիր . պէսպէլլի, մէղքիւր սանաթընըզ իճրա իտէպիլմէք իչին, էօյլէ բէք կիւճիւ գուվլէթլի օլմազըլըզ իղթիղա իթմէքտէ տիր . . . լարին, մատամ քի սիզ պիր իշնի վէ պիր սանաթ սահիպի իմիչսինիլ, պէօյլէ պիր խային խըքալաբըն, վէ արսըզ բըրըզըրըն մէքեանը օլմն թարի-ֆրանա նիչին կէլտինիլ, նէ իչինիլ վար տըր, պուրասը իշթէ պէնիմ կիպի, վէ էմ սալլըրիմ կիպի սատմարա եաղըլըր, շիւնքի պաչագա եէրէ կիտմէյիլ : Պուրասը սիզին իչին տէյիլ տիր . վէ հէմ տէ, էհիլ բըր վէ քեամիլ թագըմլարըն քէնտիլէրէ մախուս իխանլարը վար տըր, ծնլար արկօ իխանը սէօյլէմէղըր : —Պէօյլէ իլի ճէմիլէթլի սէվտիկիմ իչին, պուրտեա կէլտիմ :

—Էօյլէ եա . . . էօյլէ եա—տէտի Շուրինէօր, շիւրհէսինտէն նաշի պաչըր սալլտեարագ . —Պէն սիզի Պրաբուսուս գաբուսու էօնիւնտէ պուլուում, նիհայէթ . . . պու գատարը քեաֆի տիր . . . Պրտէ գալըմշտա, մէր-

գումու թանրամանդը խտտաա իթմէքտէսինիլ :

—Հէ՛յ Ալլահ պէլասընը վէրսին օլ սէնին Պրա-Բուժու-նուն, հալէա անըն լաղըրտըրը խտէրէք պաշ աղըրթմ-մադտասըն, պէն մէրգումու թանրամ տէեօրում սանա . . :

—Պագասաներնը, ուսթմաբմ, ինթիմալտիր քի, զա-թընը պէնտէնիղտէն շիւրհէ իթմէքտէ, վէ էմնիլէթ իթ-մէք իթթմէմէքտէսինիլ . լաքին, օլ պապտէ եանըրմադ-տասընը, էկէր միւրատա իտէր իտէնիլ, քէնտի թէրճէմէյի հայիմի տախի նաղշ ու պէեան իտէյիմ սիղէ . . Ֆա-գաթ, շու շարթ իլէ քի, սիղտէ պէնտէնիղէ, օլ չէնիսինի աըրըրաղընը կուսիւրու գալիգասընըն ուսուլինի էօյրէթ-մէյիսինիլ . . . մէգըիւր ուսթմալըր էօյրէնմէկէ չօգ ին-թիւեաճըմ վար տըր . . :

—Իէք ալէա, Շուրինէօր, արզունու իճրա իտէրթմ, հայտէ նազլ իյլէ թէրճէմէյի հայինի, . . վէ հայիլլէ լա կուսայէօղ տախի քէնտի թէրճէմէյի հայինի նազլ ու պէ-եան իտէճէք տիր :

—Չօգ իյի—տէտի Շուրինէօր . . . —հէմտէ էօյլէ պիր հայա վար տըր տիշարտա քի, գարազօլ պիլլէ տուրամաղ տէնիլաէ ճայիլ տիր . . . թամ օթուրուպ վազըթ կէչի-րէրէք էյլէնէճէք պիր հայա տըր . . . նապըլ, լա կուս-լէօղ, սէնտէ թէրճէմէյի հայինի նազլ իթմէք իթթմէք մի սին :

—Էվվէթ, իթթէրթմ, լաքին պէնթմ նաղլիլէթթմ էօյ-լէ ուզուն պիր շէյ տէյիլ տիր—տէտի մէրգումմ . . :

—Էլլաթթթթէ, դաֆատարըմ Բօտօլֆ, սիղ տախի թէր-ճէմէյի հայինիղի նազլ իտէճէքսինիլ, էօյլէ տէյիլ մի-տէտի Շուրինէօր :

—Հայ հայ, պէն տախի պաշլաեաճաղըմ . . . :

—Իէլլաղէլէրէ նազլ վուրմաղլըր, —տէտի ու կուս-լէօղ, նէ կիւղէլ սանաթ տըր :

—Մէգըիւր սանաթտան կիւնտէ նէ՛ դազանըրընըր—տէտի Շուրինէօր :

—Բէնտի պարէթիմ իլէ շալըճամ պիլլըր—տէյի ճէ-վապ վիրտի Բօտօլֆ, —կէրլի պէստէվիլէ կիւնտէ իւշ Ֆրանդ չրգարապիլլէքտէ իտէմ տէ, կաղըն ուզուն կիւնէքինտէ, տէօրթ Ֆրանդ տախի դաշնանապիլլէքտէյիմ :

—Բ՛՛՛մ պիլլըր, պէլքիտէ շօգ տէֆա ալարաղըր իտէր-սին, էօյլէ տէյիլ մի, հօլարտա :

—Շիւրհէսիղ, էլպէթթէ, բարամ պիթէնէ դատար հօ-վարտալըր իտէրթմ . վէ տօյրուսու, խասիլլըր նէ օլտու-դունտա պիլլմէմ, հէման պօլ պօլ սարֆ իտէրթմ, էլ վիրբը քի ճէպիմտէ բարամ պուլունտան . հէլէ կիւնտէ կարըմ Ֆրանդ, կալընըր կաթմազ բարասըր վիրմէքտէյիմ :

—Նէ՛ սէօյլէեօրունաղ, մնտէնէէօր, աֆիլ իտէրսինիլ . . . կալընըր կարըմ Ֆրանդ կաթմազ բարասըր վիրմէքտէ-սինիլ—տէտի Շուրինէօր, թէեաճիւպիւնտէն նաշի էլինի շարգասընա կէօթիւրէրէք . . . :

Շուրինէօր Բօտօլֆա, մէլքիւր Էն-Էնէօր սըֆաթընը, իս-թիհզա նէվիլնտէն օլարազ վիրտիկինտէն, մէրգում կիւ-լիւմնէմէկէ պաշլաեարազ :

—Հայ հայ, պէն նայիմա բահաթընը արամադտա, վէ տայիմա թէմիլիկի սէվմէքտէյիմ :

—Եաշա՛, սիղ առէթա Ֆրանտա վիւրէլասընտան պի-րի կիպի, պիր պանրէր կիպի, վէ նիհայէթ, պիր սահիլ սէրպէթ կիպի էօմիւր կէչիլլէքտէ իսիլլինիլ, շիւնքի, կի-ճէյիկի կարըմ Ֆրանդլըր կաթմազտա կաթմազտա իսիլլա-նիլ—տէյի պաղըրտը Շուրինէօր :

—Յնտանտա մատա — տէյիլէք տէվամ իթտի Բօ-տօլֆ—կիւնտէ դըրգ բարա թիւթիւնէ վիրմէքտէյիմ քի, կաթմազ քիբարսըլլա իտէր իւշ պուշուր գըշ, գըրգ բարա տա էօյլէ թաաթընա վիրմէքտէյիմ, օլտու տէօրթ պուշուր գըշ, վէ տէօրթ գըշ դատար տա աղշամ թաաթընա վիր-մէքտէ օլտուգտան պաշլա, ըն կա էրիկիրմի բարատա քէ-զապիբ բազըեա վիրմէքտէ օլտուդումտան, նիհայէթ կիւն-տէ իւսթ իւսթէ պիր պուշուրգ Ֆրանդ դատար սարֆ իթ-

մէքտէ յիմ: Վէ իշթէ պու հիսապլա, հաֆթա պաշա դա-
տար չալըմնագլըղա իհթիեանձ վէ մէճպուրիյեէթիմ պու-
լունմատըղընտան, սայլը կիւնլըրտէ տէ, քէ յֆիմէ կէզիպ
կիւրիւմէքտէ յիմ:

—Մէկէրչի ֆամիլեանըղ Եօզ մու տուր—տէտի լա
կուայէօզ:

—Ֆամիլեամը գօլէրա կէօթիւրմիւշ տիւր—տէյի ճէ-
վապ վիրտի Բօտօյֆ:

—Ֆամիլեանըղ քիմլէր վէ նէճի իտիլէր—տէյի սիւալ
իթտի լա կուայէօզ:

—Պազար եէրինտէ էսկիճիլիք իթմէքտէ, վէ էսկիլէր
ալըպ սաթմնագտա իտիլէր:

—Պարի էրէյիճէ պիր միրաս պըրադտըլա՞ր մը սիղէ,
գաշա՞ սաթտընըղ պըրադաղըլա՞րը մալ վէ էշեաեը—տէ-
տի Նուրինէօր . . :

—Պէն օլ վազըթլարտա, տաճա բէք քիւշիւք օլտու-
ղունտան, հէր նէքի գալմըշ իսէ, վաօիմ պուլունան քի-
մէսնէ սաթմըշ տըր . վէ պէն պիւյիւյիւպ իսպաթթը ըիւշտ
իթտիքտէն սօնրա, մէրղունտան հիսապ սօրտուղունտա,
օթուղ ֆրանգ տաճա իւսթէ վիրմէքիկիմ իգթիլպ իթմիշ
տիր . . իշթէ պէնիմ գօնտուղում ֆամիլեա միրաթը պուճ-
տան իպարէթ օլմուշ տուր:

—Իշինի իշէտիկինիլ շիմտիքի ուսթանըղ քիմ տիր—
տէտի Նուրինէօր:

—Մ. Կօթիէ իամինտէ, Պուրտօնէ սօգաղընտա, հայվա-
նըն պիրի տիր . . . էմնա նէ պաեաղը պիր ատամ տըր,
նէ խային խըրաղ տըր . . . պիլի՞ր մի սինիլ . . . վէ օլ
գատար տա թամաքեար տըր քի, արթըթ թարֆի իտէմէմ.
շէօյլէ քի, իշճիլէրինէ իւճրէթ վիրմէքտէն իսէ, կէօլլէրի-
նին պիրլինի օեուպ չըգարմագլըղը տաճա իւսթիւն թու-
թար, իշթէ պու տուր մէրղունտան էվաթ ռ թապիլաթը.
էկէր մէրղում Եանըլըպ տա պիր կիւն քէնտի կէօղիւնիւ-
չըգարըր իսէ, սօղրուսու հիշ աճըմատըղտան պաշգա,

էլինտէն թութուպ տա ֆապրիգասընա պիլէ կէօթիւրմէ-
կի իսթէմէմ: Տաճա ծն պէշ Եալընտա օլտուղում հայտէ,
մէրղումն Եանընա չըրադ կիլթիմ: հէյէ աակէրիք էշին
տախի պօշ գուրա գազանարազ գօւրթուլտում. իգամէթ-
կեաճըմ Եէհուտիլիք սօգազընտա տըր . օտամտա, տէօր-
տիւնճիւ գաթտա Եօն թարաֆտա տըր . վէ իամիմ տախի
Բօտօյֆ Ֆիւրան տըր . . . իշթէ պէնիմ թէրճէմէյի հայիմ
տէ պունտան իպարէթ տիր:

—Շիմտի նէօպէթ սանա կէլտի, լա կուայէօզ, —տէ-
տի Նուրինէօր, —պէնիմ թէրճէմէյի հայիմ բէք թաթը
օլտուղունտան, էն սօնրաեա սազլամագտաեըմ:

ՖԱՍԼԸ ՍԱԼԻՍ

ԼԱ ԿՈՒԱԼԷՕՁԻՆ ԹԵՐՃԷՄԷՅԻ ՀԱԼԻ

—Թա էվվէլինտէն պաշլամարըն, —տէտի Նուրինէօր:
—Իվվէթ . . . թա բէտէր ու վախտէնտէն պաշլաեա-
ճագըն, էօյլէ տէյիլ մի, —տէտի Բօտօյֆ:
—Բէտէր ու վախտէմի թանըմամ, —տէտի Ֆլէօր-
աը-Մարի (լա կուայէօզ):

—Աճաշիպ, — տէտի Նուրինէօր:
—Պէն բէտէր ու վախտէմի նէ կէօրտիւմ, վէ նէտէ
քիմ օլտուղալըրըն էշիտիպ մալիւմաթ ալապիլտիմ, չօ-
ճուգարը պտաթմադ էշին սէօլլէմէքտէ օլտուղու կիպի,
զանն իտէրսին քի, լաճանա թարաաընտա պիթմիշիմ տիր:

—Վալլաճի չօգ զարիպ պիր թէսատիւֆ տիր պու, լա
կուայէօզ . . . թըպգը պէնիմ կիպի. տիմէք տիր քի, Էթի-
միլ պիր ֆամիլեատտան իմիլիլ . . .

—Մէն տախի բէտէր ու վախտէնի թանըմա՞ղ մըսըն,
Նուրինէօր:

—Խայր, չօճուղում, թըպզը սենին կիտի պիր էօրսիւղ
օյարագ, Բարբտին գալտըրըմարը իւղէրինտէ պիւլիւմիւ-
չիւմ տիր:

—էյ, եա սէնի քիմ գաեըրըպ պիւլիւթմիւչ տիր,
լա կուպէօղ, —տէլի սիւալ իթտի Բօտօլֆ:

—Անրատ պիւմէմ . . . Ֆագաթ, ուղադտան ուղաղա
խաթըրմա կէլտիկինէ կէօրէ, զանն իտէրիմ քի, հէնուղ
եէտի սէբիլ չաղարբմտա օլտուղում հալտէ, լա Շուէթ
խամինտէ, պիր կէօղիւ այիլ պիր իթթիեար գատընըն եա-
նընտա պուլունմագտա իտիմ . . . մէրգումէ չէնկէլ պու-
լունլու օլուպ, վէ պիր կէօղիւ իտէ եէչիլ վէ եուս եու-
վարագ օլտուղունտան, վէ տիկէր կէօղիւտէ օեուրմուչ օլան
պիր պայգուչա պէնդէմէրտէ պուլունտուղունտան, մէզ-
քիւր լա Շուէթ (տիչի պայգուչ) իտիմնի վիրմէրտէ իտիլէր:

—Այ . . . այ . . . այ . . . չիմտի լա Շուէթի շուրա-
ծըրտա կէօղիլէրմ էօնիւտէ կէօրմէրտէ յիմ, —տէլի պա-
ղըրար Շուրինէօր կիւլէրէք:

—Պու պիր կէօղիւ գարը, —տէտի Ֆլէօր-տը-Մարի,
Իօն-նէօֆ թէսմիլէ օլունան քէօրբիւ իւղէրինտէ, աղչամ
լարը պանա, պիր նէվի տիլէնճիլէր իթտիրմէք նիլէթիլլէ,
արբա շէքէրի սաթտըրըր իտի . . . վէ, էկէր, հիչ տէլիլ
իտէ եարբմ ֆրանգլըրտան աչաղը շէքէր սաթմըչ օլուր
իտէմ, եանի, էլվէ տէօնտիւկիւմտէ, էկէր քէնտուլէ եա-
րբմ ֆրանգտան էքսիք բարա կէօթիւրիւր իտէմ, մէրգու-
մէ պանա եէմէք վիրէճէք եէրտէ, պէա պիր տանագ ա-
թար իտի:

—Անպատըմ, չօճուղում, անլատըմ, տիմէք տիր քի,
էթմէք եէրինէ թէք թէրմէ, վէ դաթիլք եէրինէ տաթի
չիֆթէ թէրմէլէք եէր իտին, էօյլէ տէլիլ մի:

—Էվլէթ, հաֆըղ Ալլահ, էվլէթ . . .

—Մէրգումէնին, ասը սենին վալտէն օլմատըղընը,
բէք էյի պիլիլէր մի սին, —տէլի սիւալ իթտի Բօտօլֆ:

—Բէք էյի պիլիլէրմ, հիչ շիւբճէ կէօթիւրմէղ սուրէթ-

տէ պիլիլէրմ. հաթթա, մէրգումէ լա Շուէթ պանա, հա-
դարէթ նէվինտէն օլարագ, «անասը պապար պէլլիտիլ
միսկին» տէտիրտէն պաչա, հէր վաղըթ տաթի, պէնի
գալտըրըմար իւղէրինտէն պուլուպ այմը օլմատըն եիւ-
ղումէ վուրուր իտի:

—Նիհայէթ, — տէտի Շուրինէօր, պէօլլէճէ, տիմէք
տիր քի սէն, եարբմ ֆրանգ հասըլաթ կէօթիւրմէտիկին
կիպի, սըճագ պիր չօրպա եէրինէ, թէմիլճէ պիր տա-
եաղը հաղըր պուլուր իտին, էօյլէ տէլիլ մի:

—Տանաղը եէտիրտէն սօնրա, պիր դատէհ սուեա գա-
նատթ իտէրէք, կիտիլ թօրբագ իւղէրինտէ ուղաթըրըն
օլան պիր սաման տէօլէրտէ եաթար, վէ կիճէ սապահը-
րա գատար տիր տիր տիթըրէ իտիմ. հաթթա, մէրգումէ
պանա պիրտէ եօրզան վիրմէսին տէ, վիճուաթի իլինէ սօ-
գարագ կիւեա ըննտէրմ նիլէթիլլէ, մէքբիւր օթտան
եաթաղըն իւղէրինտէտէ պիր տէլիլք ալմաեը տիւչիւմիւչ
իտի . . . կէրչի, չօրլար, պու հալտէ, սաման ատամը սը-
ճագ սաղլար իթիլգատընտա պուլունմագտա իտէլէրտէ,
օֆ, հէլէ պիրտէ պանա՝ սիւալ էթտիլլէր. օլ խուսուս-
տա չօգ պտանմագտա տըրլար:

—Էլպէթթէ, էլպէթթէ տիթըրէրին, սաման տէօլէք-
տէ եաթմագ, ատէթա պուղ իլինտէ եաթմագ կիպի տիր,
—տէլի պաղըրտը Շուրինէօր, —պէնէ կիւպլէ իւղէրին-
տէ եաթմագ, սաման իւղէրինտէ եաթմագտան եիւղ տէ-
ֆա էյի տիր, լարին, չի ֆայիտէքի, էյրէնէճէք շէյ իմիչ,
պէմ էօյլէ սէօլլէմէրտէ տիր, բիւ տիր . . . բիպիք տիր,
տիմէրտէ տիրլէր:

Մէրգումուն պու իսթիհգարեարի սէօլլէյիլի իւղէրինէ
Բօտօլֆ կիւլիւ վիրտի վէ Ֆլէօր-տը-Մարիտէ քէնտի թէր-
ճէմէյի հալի հիլբեայէսինէ տէվամէ պաչալար:

—Ֆէրտասը սապահըր, մէրգումէ աճիւղէ գարը, եի-
նէ պանա, աղչամ վէ սապահ թատմը եէրինէ, պէա պիր
տանագ աթտըրտան սօնրա, քէնտիսինէ, պալըղ թութ-

սուն իշխն եէմ՝ օյաճազ գուրտար պէօճէբլբր թօրլահըպ կէօթիւրէ յիմ տէ յի, պէնի Մօնֆօզօնս կէօնտէրիւ իտի . չիւնքի, մէրգումէ, կիւնտիւղլէրի, Նօթր-Տամ քէօրբիւ-սիւ եանընտա պուլունան չէրկէսխտէ օթուրարազ, պա-լըզ ալլամագատա իտի . . : Լաքին, շունու պիր քէրբէ տիւ-չիւնմէ յիսխնիզ քի, հէնուզ եէտի չաղարընտա օլուպ, վէ աճըգտան վէ սօուգտան էօրմէքտէ պուլունան պիր չօճուգ իշին, թա Մօրթէլրի սօգաղընտան, Մօնֆօզօնս գատար կիտիպ կէլմէք, նէ տիւնք տիր :

—Չօճուղում, կէզիպ սօլաշմազ սայէսինտէ, պիր սեր-վի պօջ բէ յտա իթմիլսին տիր, իմտի օլ պապտէ թէշէք-քի իթմէք իզթիզա իթմէզ.—տէտի Շուրինէօր, բիրօսու-նու եագմազ իշին չազմաղընք չազարագ :

—Վէլ հասըլ—տէտի լա կուալէօլ —եօրուլուպ հէ-լաք օյարազ կէրի տէօնէր իտիմ . վէ լա Շուէթտէ, էօյլէ-եէ աօղրու, պանա պիր բարաճըզ էթմէք վիրբիւ իտի :

—Մէնա՞ մր եա, ա չօճուղում, իշթէ էօյլէ ազ եէմէք եէեէ եէեէ, պէօյլէ եապան արբսր կիպի ինճէ պիր վի-ճուտէ մալիք օլմուշտուն . իմտի, պու պապտէ տալիթ թէ-չէքքի իթմէմէլիսին—տէտի Շուրինէօր, ֆաս ֆաս թիւ-թիւնիւ թիւթտիւրէրէք .—լաքին, գաֆատար, եօգ, եօգ, եանըլտըմ, ուսթատըմ Բօտօֆ տէ յէճէք իտիմ, հալու հէ յ-եէթինիզ, նիշին պիւթիւն պիւթիւն տէ յիշիլիպ պաշգա սիւրլիւ օլմագտա տըր . . : պէօյլէ պիր կէնճ դըզ՝ սէ-ֆիլիբլէր չէքմիշ տիր տէ յի մի : Ստամ սիզտէ . . : հէվ-սիմիզ տէ մէզքիւր սէֆալէթ քէօրբիւսիւնտէն կէշիլիլիպ տիր :

—Մ՛հ, Շուրինէօր, հիշ դանն իթմէմ քի, սիզ պէնիմ գատար սէֆալէթ չէքմիշ օլասընըլ—տէտի Մլէօր-տը-Մարի :

—Պէ՛ն մի, լա կուալէօլ, պէ՛ն մի . . : չօճուղում, պիւլ-միշ օլմալըքն քի, պէնիմ չէքտիկիմ սէֆիլիբլէրէ, վէ պէ-նիմ էօմբիւմէ նիսպէթլէ, սէնին էօմբիւն, ատէթա պիր գրալիչա էօմբիւ սաեքլա՞ սէզա տըր : Հիշ տէ յիլ իտէ սէն, քէնտի չօճուգլուղունտա, եաթմաճազ պիր սաման տէօշէք :

վէ եէեէճէք տախի պիր բարչա էթմէք պուլապիլմէքլէք իզպալինէ նայիլ օլմուշտուն տուր . . : հալպու քի պէն, կի-ճէլէրիմի Գլիչի ալը օճագլարընտա, սաըլ հալլազարա մախտու օլան սուրէթտէ կէշիլմիշ, վէ եէմէք եէրինէ տա-լիս, թաարլար քէնալլարտա ըսաթ կէլա պուլտուղում իսանա վէ սայիր սէպլէվաթ տէօրինթիւլէրինի եէմիշիմ սիր . վէ հաթթա, չօգ տէֆալար տախի, կէրէք ուզազլըզը ճիհէթիլլէ, վէ կէրէք աճըգտան տիզլէրիմ թութմատըըն-տան, թա Գլիչի ալը օճագլարընտ գատար կիտէմէտիկիմ-տէն, Լուվըլտաքի իրի թաշարըն ալթարընտա եաթմըլըմ տըր . . : վէ դըշ կիճէլէրի իտէ, գարլար եաղտըլը կիւն-լէրտէ, պէեազ չարաֆլար եէրինէ, օլ պէեազ գարա-լըն ալթարընտա գալըլըմ տըր . . :

—Ի յի էմմա, պիր գօճա ատամ պաշգա տըր, վէ պիր ուֆաճըզ պիչարէ գըզտա պաշգա տըր, հիշ տէ յիլ իտէ սէն, թապէն պէնտէն զիեատէ դուվլէթի յի վէ տաեանըզը իտին —տէտի Մլէօր-տը-Մարի—հալպու քի պէն, զայիֆիլքտէ վէ դուվլէթիզիլքտէ, անճազ պիր թուլղօր դուշունա պէնդէմէքտէ իտիմ :

—Շիմտի, մէզքիւր կիւնլէրի, վէ մէզքիւր էօմբիւնի, տէրխաթըր իլլէմէքտէ միսին :

—Շիւրհէսիզ, լա Շուէթ պէնի տէօյմէկէ պաշլատը-ղընտա, տայիմա, իլք եումրուղու եէտիկիմ անտէ, եէրէ գարանմագտա իտիմ, վէ օլ վազըթ մէրգումէտէ, «հէլէ շու կէպէրէճէք քէօրէկէ պազ հէլէ, իքի բարալըզ գուվ-վէթէ տախի մալիք պուլունմատըղընտան, իքինճի եում-րուղա տաեանմագազըն, իլք եումրուգտա տէվրիլիպ տիւշիւ վիրմէքտէ տիր» տէ յէրէք, կէլիպ պէնի թէբէլէ-մէքտէ իտի, վէ պունլարտանտա գաթիխագար, կիւեա պէնիմ վաֆթիզճէ իսիմ էօյլէ տիր կէպի, պանա, Բէլեօթի (Խըսըզ, աճէմի խըսըզ) չաղըրմագտա իտի :

—Թըզգը պէնիմ կիպի, պանա տախի, ատէթա պիր քէօրէք մագամընտա թութարագ, իսթէտիլէրի իսմլէրի

վերմէքատէ, վէ, օլան... հըմպըլ... աւանակ... վէ եա-
 խօտ, Ալպինօս (°) չաղըրմազտա իտիէր: Նէ՛ գատար շա-
 շաճազ պիր հալ, չօճուղում, քեամիլէն այնի հալտէ պու-
 լունմուշուզ տուր—տէտի Շուրինէօր:

—Հագգընըզ վար տըր... սէֆայէթ ճիհէթիլէ էօյ-
 լէ տիր... —տէտի Ճէօր—տը—Մարի, սայքի տայիմա, Շու-
 րինէօրէ խիթապէն սէօյլէեհէրէք, չիւնքի, հէր նէ գատար
 Բօտօյֆ տախի, սայիր հէր վազըթ պիրիքտէ եաշամազ-
 տա օլտուղու ատամլար կիւրուհունա պէնգէմէքտէ իտի
 իսէտէ, պու ճիւմիլէ իլէ տախի, քէնտուլէ բաղմէն օլտու-
 ղու հալտէ, մէրգում հուղուրունտա, քէնտի իւղէրինտէ,
 պիր նէվի էսէրի հիճապ հիսա իթմէքտէ օլտուղունտան,
 կէօղլէրինի գալտըրըպտա, անըն եխիւհինէ պիլէ պարմա-
 եա ճէսարէթ իտէմէմէքտէ իտի:

—Է՛յ, լա Շուէթ իլին կիտիպ գուրտըր պէօճէքլէր
 թօբլաեքպ կէթիրտիկինտէ՛ նէ եօրտա մուամէլէ իթմէքտէ
 իտի մէրգումէ սանա—տէյի սիւալ իթտի Շուրինէօր:

—Մէրգումէ թէքկէօզ դարը պէնի, քէնտի տիւքքեա-
 նը ճիվարընտա, թա կիճէեհ գատար տիլէնմէկէ կէճուտէր-
 մէքտէ իտի, չիւնքի, քէնտիսիտէ, Բօն—նէօֆ նամ՝ քէօբրիւ
 իւղէրինտէ պուլունան պարագտընտա, էթ գըղարթըպ
 սաթմազտա իտի: Մ՛ֆ, արթըզ աշչամլարը, պիր բարա-
 ճըզ էթմէկէ նայիլ օլմազ իլին, սաաթլարճա աճ պէլէ-
 մէքիկիմ լաղըմ՝ կէլմէքտէ իտի: Վէ, մասաղլահ, էկէր
 եանըրըպտա էթմէք իսթէսէ իտիմ, մէրգումէ անիլտէ տա-
 եաղա պաշլաեարազ, «Բէկրիօթ, էվիլէլա եարըմ՝ ֆրանդը
 թօբլատա, սօնրա էթմէք իսթէ» տէյի պաղըրըր իտի: —
 Հարպու քի, պէն, աճըրգտան էօլմէքտէ օլտուղունտան,
 հէճնիկիւր հէճնիկիւր աղլաեքպ կէօզ եաշարը տէօթէր իտիմ:

(°) Տօղուշունտա սաշարը, գաշարը վէ քիբրիքէրի պէեազ օլան
 մախուրդարա, ալպինօս թէսիլէ օլունմազտա օլտուղու կիպի, էօյլէ-
 լէրէ մախուս օլարազ, պաղը նաղըն հալէր վէ խաստէլէր տախի
 գապուլ օլունմազտա տըր:

Մէրգումէ պունուն իւղէրինէ, պօյնումա, օլ պէնիմ քիւ-
 չիւճէք արրա շէքէրի թապլամը թաղաղըր պիրլէ, Բօն-
 նէօֆ իւղէրինտէ պէքլէմէկէ վէ կէզինմէկէ կէճուտէրտի-
 կինտէն, գըշ մէվիսիլէրինտէ, սուգտան տիլէրիմ պիր
 պիրինէ վուրարազ, տիր տիր տիթէր իտիմ: Վէ հաթթա,
 պապը քէրրէ, իսթէկիմիլէ օլմատըրը հալտէ, աեազտա
 տուրտուղում եէրտէ ուեուեա դալըր իտիմ: լաքին, պու
 լաճաթլըրըմտա չօզ սիւրմէզ իտի, չիւնքի մէրգումէ կէ-
 լիպ պիր թէքմէ վուրարազ, ուեանտըրըր իտի: Նիհայէթ,
 մէքքիւր քէօբրիւ իւղէրինտէ, սայքի եարը կիճէեհ, եա-
 նի սաաթ ճն պիրէ գատար, օլ ուֆաճըզ շէքէր տիւքքեա-
 նըմ՝ պօյնումա օլտուղու թապաիրտէ, վէ չօզ տէֆատա
 սպլաեարազ, պէքլէր տուրուր իտիմ: Պէնիմ պու սուգ-
 տան, աճըրգտան, վէ տաեազտան աղլաեքըմ, լա Շուէ-
 թին իլինէ քէք եարար իտի... չիւնքի, կէլիպ կէլմէքտէ
 օլան քիմէմէլէր, կէօզ եաշարըմը, վէ հալիմի, վէ քիւ-
 չիւքիւկիւմիւ կէօրէքէք, լիգապթա կէլմէքտէ, վէ դիեա-
 տէ սատազա վիւրմէքտէ օլտուղալընտան, եարըմ՝ ֆրանգ,
 եանի ճն սու եէրինէ, օղաղը քէրրէ ճն պէշ սու գատար
 թօբլար, վէ մէրգումէեհ վիբր իտիմ: պու հալտէ տախի,
 մէրգումէ պանա էնիլէեթ իթմէք իսթէմէտիկինտէն, հէր
 թարաֆըմը եօզլատըգտան պաշգա, աղըմը տախի արաշ-
 թըրըր իտի:

—Տօ՛ղրուսու, պիր կիճէտէ, ճն պէշ սու գաղանմազ-
 լըզ, սէնին կիպի պիր թուլըն գուշու իլին, պիւլիւք պիր
 շէյ սաեղլա՝ սէղա տըր:

—Շիւրհէեիզ, վէ մէրգումէ թէքկէօզ դարըտա պու-
 նու քէք ալէա կէօրմէքտէ իտի...:

—Պէսպէլի պիր կէօղիւ իլէ, էօյլէ տէյիլ մի—տէտի
 Շուրինէօր կիւլէքէք:

—Էվիլէթ, էվիլէթ, չիւնքի, անճազ պիր կէօղիւ կէօր-
 մէքտէ իտի, վէ գարիպ եէրի շու տուր քի, մէրգումէ մէգ-
 քիւր աղլամանըն քէրէմէթինի կէօրիւպ ալըշտըղնտան,

տայինմ, պէնի տէօյտիւքտէն սօնրա, մէգըիւր քէօրրիւ իւզէրինէ կէօնտէրմէքլիկի, վէ օլ սուրէթլէ քէնտի քէարլարընը արթըրմաեա չալըչմագլըղը, քէնտինճէ պիր ատէթ իթթիխազ կլլէտիկինտէն, պինտէն այէյճ պէն տաթի, պիթթապի զիեատէ տաեազ եէմէքտէ իտիմ:

—Մէրգումէ ֆէնա պիր գարը իմիչ իսէտէ, աճմագտա տէյիլ իմիչ, չիւնքի, քէնտի մէնֆաաթընը, բէք ալէա տիւչիւնմէքտէ իմիչ:

—Լաքին, պու ճիւմլէ իլէ, թօճաֆը չունտա աըր քի, պէն տաեազ եէեէ եէեէ, վիճուտիմ տաեապա ալըչուրընտան, արթըրգ էվվէլէրի կիպի ալլամագլըրգտան վազ կէչտիմ, վէ լա Շուէթտէ, պէնիմ պու հալիմի կէօրտիւքճէ գըղըպ գուտուրմաեա պաչաաը, վէ պինտէն այէյճ, պէն տաթի անըն հիտտէթ ու զազապընը կէօրտիւքճէ, ախըր ինթիգամ նիյեթթիսէ չըգըչարագ, ալլամագլըրը պիւթիւն պիւթիւն թէրք իթտիկիմ շէօյլէ տուրսուն, մէրգումէ պանա ֆէնալըգ եարաըգճա, պէնտէ ինաաընա, կէօղլէրիմ եաչ իլէ աօյու օլտուղու հալտէ, գաճգաճ հէմ կիւլմէկէ, վէ հէմտէ տաեաղը նիւպէթիստէ, զիեատէ կիւլմէկէ պաչլաաըմ:

—Չանն իտէրիմ քի, պիչարէ լա կուպլէօղ, պէսպէլլի սէնինտէ էն զիեատէ արգու իթտիկին շէյ, արբա շէքըրի օլմագտա խտի, էօյլէ տէյիլ մի . . :

—Մճ, ծնա հիւ չիւբճէնիղ օլմասըն, Շուրիսէօր, լաքին, աալա տատընը պիլէ տաթմամըչ իտիմ. չիւնքի, մէգըիւր շէքըրէ թօղունմամագլըղա տայիր, քէնտի իւզէրիմտէ պիր ֆաղիլէթ տուղուսու հիսա իթմէքտէ խտիմ . . . հալպուքի, պու ֆաղիլէթիմ տաթի թանըրմատըրգտան պաչգա, օլ շէքըր եիւզիւնտէն, տաճա պիւյիւք պէլալարատա ուղղաաաըմ: Պիր կիւն, Մօնֆօգօնտան կէրի տէօնիւպ կէլմէքտէ իքէն, ուֆաղ չօճուգլար, պէնի հէմ տէօյտիւլէր վէ հէմ տէ սէքէթիմի չալաըլար: Նիճայէթ, պաչըմա կէլէճէկի պիլտիկիմ հալտէ, էվլէ կէլտիմ, վէ էթմէք եէրինէ տաեա-

ղը եէտիմ: Ազչամ օլտուգտա, քէօրրիւ իւզէրինէ կիթմէգտէն էվվէլ, պիր կիւն էվվէլ քէնտույէ հիւ պիր բարա կէօթիւրէմէտիկիմ: Իյն, լա Շուէթ բիւր զազապ քէսիւմիչ օլտուղունտան, ալէստէվլէ եարաըղը կիպի, պէնի տէօյէրէք ալլատաճագ եէրտէ, պու տէֆատա պաչգա պիր թէտպիր թուլթարագ, պանա էկլիյէթլէր վիրմէքլիկէ գալգըրը, վէ էն զիեատէ աղըրը օլան գուլազ թօպլարմըն սաչարընը թուլթամ թուլթամ շէքիպ չըգարաչագ, եիւղլէրիմտէն աչաղը գանչար ագըլթաը:

—Վայ Ալլահըն զազապը աճիւղէ վալ, արթըրգ պունա ինսան օլանըն եիւրէկի տաեանմագլ —տէյի պալըրաը Շուրիսէօր, գաչալարընը ինտիրէրէք, վէ եումրուղու իլէ, էօնիւնտէքի թրաբէգանըն իւզէրինէ բաթ բաթ վուբարագ: —Պիր չօճուղու տէօյլէք պիլէ ճայիզ օլմատըրք հալտէ . . . պիրտէ գալլըպտա, սաչարընը՝ եօլմագ . . . էօֆ, արթըրգ պունա պէն թէհամիւլ իտէմէմ, վալ խընկեր ճաաը գալըլ, վալ ճէհէնէմ քիւթիւկիւ վալ:

Բօտօրֆ, Ֆլէօր—աը—Մարինին հիքեպլէսինի, քէմալի տիգգաթ իւզրէ տիյնէմէքտէ իտի. վէ Շուրիսէօր իւզէրինտէ զուհուրա կէլմէքտէ օլան տուլղու, մէրգուման մուհիպի թէաճիւպի օլտուղունտան, թէհայիւր իւզրէ եիւզիւնէ պազարագ,

—Նէ տիրօ, Շուրիսէօր, նէ օլուեօրսուն, —տէյի սիւալ կլլէտի:

—Նէ մի օլուեօրում, նէ մի օլուեօրում, աճայիպ մէկէրի, իչպու իլիթմէքտէ օլտուղումուզ հալլէր, սիլին իւզէրինիլէ թէէստիր իթմէքտէ տէյիլ մի տիրէր: Նէ տիմէք տիր, օլ լա Շուէթ տէնիլէն պիր ճանլէր գարը, պէօլէ պիր չօճուղա էկլիյէթլէր կլլէսին, մէկէրչի պունա ինսան օլանըն գալպի թէհամիւլ իտէպիլըր մի. եօգտա, սիւզին գալպինիղ տաթի, եումրուղունուզ կիպի, թաչ վէ տէմիրտէն բէք մի պուլունմագտա աըր:

—Տէվամ իտինիղ հիքեպլէնիլէ, չօճուղում, —տէտի

Բօստօյֆ Ֆրէօր-տը-Մարիյէ, Նուրինէօրին սիւալլէրինէ ճէ-վազ վիրմէքսիզին :

—Նապըլ քի շիմտի սիզէ սէօյլէտիմ, լա Նուէթ պէնի աղ-լամանա մէ ճպուր իթմէք իչին, պանա էդիլիէթլէր վիրմէ-կէ պաշլամը իտի . արբա շէքէրլէրինի ալարագ, քէօրիւ իւզէրինէ կիթտիմ. վէ մէրգումէտէ, քէնտի մանկալը պա-շնտա օթուրմագտա իտի . . . վէ ուզագտան, արալըգ ա-րալըգ, պանա թէհտիտ իչին, եու մուգլար կէօսլթէքմէքտէ իտի : Օլ հէնկեամտէ, սապահտան պէրի տիհանրմա տա-նէ կիրմէտիկիտէն, աճըրգտան իշէրիմ պաեըլմագտա ի-տի, արթըգ սապրէ թագաթեմ գարմատըրընտան, լա Նուէ-թին բուր դաղազ քէսիլմէսի թէհիլքէսինի տաիի կէօզէ ալարագ, թապլամտա պուլունան շէքէրլէրտէն պիրինի, ալ-տըրըմ կիպի աղըրմա աթտըմ :

—Պրա՛վօ . . չօճուղում :

—Պատէհու, պիր թանէ տահա նէտիմ :

—Պրա՛վօ, պրա՛վօ, օ՛հ, նէ՛ ալէա եարմիշարն :

—Էվվէթ, ալէա, բէք ալէա, վաղաա պէնտէ բէք հազղ իթտիմ, չիւնքի, աճըրգտան էօլմէքտէ օլտուզում պէր թա-րաֆ օլտուն, պիթթապի միտմէտէ բէք մուվաթըր կէլ-տի էմմա, չի Ֆայիտէքի, էօթէտէն, բօրթուգալ սաթան-լարտան պիրի, մէրգումէնէ խիթապէն, «Եահու, լա Նու-էթ . . . Բէկրիթ թապլաեք պօշալթմագտա՝ արը» —տէ-յի պաղըրտը :

—Վա՛յ Սլլահըն պէլար վա՛յ, էլպէթթէ պունուն իւ-զէրինէ մէրգումէ ճանվէր գարը թութուշուպ գուպուր-մուշ օլմալը արը . . . —տէտի Նուրինէօր, էդ ճան ու տիլ լա կուալէօղիւ աճըեարագ, — Պիշարէ չօճուգ, քիմ՝ պի-լիբ լա Նուէթ պունու կէօրտիւկիւնտէ, նա՛սըլ տիթրէմէ-կէ պաշլամըշարնարը, էօյլէ տէյիլ մի :

—Է՛յ, սօնրա, վա՛հ ղէվալը չօճուգ վա՛հ, սօնրա՛ նէ եարտըն, նա՛սըլ դուրթուլապիլտին մէրգումէին իլիմ-տէն, —տէտի Բօստօյֆ, քէզալիք մէրգումէի աճըեարագ :

—Օ՛հ, արթըգ օլ հէնկեամտէ շէքտիկիմ դօրգու, տիլ իլէ թարիֆ օլունուր մէվատտէն տէյիլ տիր լաքին, մէգ-քիւր գօրգուտանաա պէտթէրի վէ բէք չօգ պէտթէրի սօնրահա գալմը արը, չիւնքի, մէրգումէ, օլ շէքէրլէրի եէտիկիմի կէօրմէքտէ վէ գուտուրմագտէ օլտուզու հալ-տէ տաիտ, պիր շէյ եարամալ իտի, չիւնքի, օճաղընը պըրագըպտա եանըմա կէլմէզ իտի, զիրա, էթ գըզարթ-մագտա իտի :

—Օ՛հ . . . օ՛հ . . . օ՛հ . . . նէ՛ ալէա օլմուշ եա՛ Ֆիլ վաղը, էօյլէ պիր հալտէ, իչինի պըրագըպտա տաեագ աթմանա գօշամալ իտի . . . —տէյի պաղըրտը Նուրինէօր, պաեըլըրճարմա կիւլէրէք :

—Լա Նուէթ, օլ հէնկեամտէ, պանա մաշանըն ուճու-նու կէօսլթէրլէք, գօրգու վիրմէքտէ իտի . . . Նիհայէթ, իչինի պիթթրաիքտէ, մէրգումէ եանըմա կէլտի . . . Օլ վաղթէ գատար, կէրչի օթուգ բարա գատար սատագա ալմը իտիմ, հալպու քի, ալթմէշ բարալըգ գատար տա շէքէրլինի եէմիշ իտիմ . . . Մէրգումէ հիւ պիք շէյ սէօյ-լմէքսիզին էլիմտէն թութուու, վէ պէնի ալըպ կիթմէկէ պաշլատը : Պիլմէմ քի էօյլէ պիր հալտէ, նա՛սըլ օլուպտա գօրգուման տիւչիւպ էօլմէտիմ : Եէվի մէզպուրու, պու կիւնքի կիպի տեր խաթըր իտէպիլմէքտէյիմ . . . թամ էլը պաշը կիւնքէրինտէ իտի : Մէզքիւր Բօն-Նէօֆ իւզէրինտէ, բէք չօգ օեունճագճք տիւքքանալըր պուլունմագտա իտի Չօճուգլուգ պու եա, մէզքիւր օեունճագլարը, գուգլարը, վէ սալիթ թօհաֆ թօհաֆ շէյլէրի կէօրտիւքճէ, սապահ-տան աղշամա գատար կէօրիւս կէլիլմէքտէ, հայրան օլ-մագտա, վէ հիշ տէյիլ իտէ, սէյր ու թէմաշարըրլա սէ-վինիպ թէլէզղիւղ իթմէքտէ իտիմ . . .

—Մէնին հիւ օեունճաղըն կօգ մու իտի, լա կուալէօղ, —տէտի Նուրինէօր :

—Պէնիմ օեունճաղըմ մը օլտուն, աման եա Բէպպիմ, քիմ՝ վիրէճէք իտի պանա օեունճագ, — տէտի մէրգումէ

մահողուն մահողուն պիր սեօյլէ յիշ իլէ . — նիհայէթ , կի-
 ճէ օլտուգտա , հէր նէ դատար գըը մէվսիմինտէ իտի իսէ
 տէ , եարլընը պէզտէն պիր Ֆիսթանըմ պուլունմագտէ օ-
 լուպ , նէ արգամտա կէօմէկիւմ , վէ նէտէ անաղարբմտա
 չօրսպըմ վար իտի . վէ չըպլադ անագլարբմտա իսէ , օ-
 աունտան եարբըմը «տապօ» թապիր օլունան բապուճլար
 պուլունտուղունտան , սուգտան տունմագտա իտիմ , Լա-
 քին , մէրգուճէ էլիմտէն թուժար թուժմազ , էօյլէ սուգ
 պիր հալատա պիղէ , գօրդուճտան նաչի , պիւթիւն վի-
 ճուտիմ թէրլէմէկէ պալլատը : Պու հալտէ , էն զիւստէ
 գօրդուճու մուճիպ օլան շէյ , մէրգուճէնին , պանա , ալէս-
 սէվիւնէ եարմագտա օլտուղու միսիլու : Տիւ պիր քուֆր ու
 պէտտուալար իտէրէք բաթըրտըլար գօբարմանըպտա , իւ-
 րա , էօյտա կիտէր իքէն , եարլընը տիչլէրի արասընտան ,
 թաղիլըր վէ թէհտիտլէր իլլէմէսի օլմուշ տուր . . . վէ
 շունու տախի ունուժմամըլմ տըր քի , մէրգուճէ ապա
 էլիմի պըրագմատըգտան պաշգա , չարուգ չարուգ տախի
 եէօրիւմէքտէ օլտուղունտան , պէնտէ անըն անաղընճա
 եիւրիւմէքիկէ մէճպուր օլմուշուճ տուր . պէօյլէճէ գօ-
 շարագ կիթմէքտէ իքէն , բապուճլարըմըն պիր թէքի անա-
 ղըմտան չըգտը իսէ տէ , գօրդուճտան նաչի , խապէր վիւ-
 մէկէ ճէսարէթ իտէմէտիկիմտէն , վէ պիր թէք սապօ իլէ ,
 պիր անաղըմ չըպլադ օլտուղու հալտէ , թա էվէ գատար
 եէօրիւտիւկիւմտէն , մէղքիւր անաղըմտան գանլար ազմա-
 եա պալլամըլ իտի . . :

—Վա՛յ քէօքէք ճատը վա՛յ . —տէյի պաղըրտը Շուրի-
 նէօր , թէքրարէն , հիտտէթ ու դաղապընտան նաչի , թրա-
 բէգասը իւզէրինէ վուրարագ . — պէօյլէ պիր չօճուղու ,
 պիր անաղը չըպլադ օլտարագ , գալտըրըմլար իւզէրինտէն
 սիւրիւքլէյիպ կէօթիւրտիւկիւնիւ տիւչիւնտիւքճէ , իիւ-
 տա՛ պիւմ , գանլարըմ պաշըմա սըլըամագտա տըր . . .

—Մէրգուճէնին իգամէթ կեահը Մօրթէլի սօգաղընտա
 վազըր , պիր խանէնին թալան իլլինտէ իտի , վէ մէզքիւր

խանէնին գարուտու եանընտաքի գօլթուղա կիրտի , վէ տա-
 յիմա էլլիմտէն թուժմագտա օլտուղու հալտէ , եիւզ ալթ-
 մըլ տիրհէմ գատար , եանի պիր նըսֆ «չօրին» , տէսվ կեա-
 հըն էօնիւնտէ տուրարագ ըագը իչտի :

—Վա՛յ ճատը վա՛յ , էկէր օ գատար ըագըրը պէն իչէ-
 ճէք օլա իտիմ , քէնտիմի ըայպ իտէրէք եուվարլանըր իտիմ
 —տէտի Շուրինէօր :

—Ոլ մըգատար ըագը , մէրգուճէնին թալէրինի իտի . վէ
 պէքիտէ պանա , հէր ազլամ գաֆասը թուժտուղունտան
 գուտուրուպտա օլ գատար տանագ ալթմագտա իտի : Նի-
 հայէթ պիղիմ թալան իլլինէ չըգտըք . մէրգուճէ գարուեու
 սըգը սըգը գաբատը . օլ վազըթ պէնտէ պաշըմա կէլէճէկի
 բէք ալէա պիտիկիմտէն , շէքըլէրինի եէտիկիմտէն տօ-
 րաք աֆվըդ տիլէմէք իւզրէ , տիզ իւզէրինէ կէլտիմ , վէ
 եարլարմանա պալլատըմ . մէրգուճէ հիւ ճէվապ պիլէ վիւր-
 մէէրէք , վէ օտանըն իլլինտէ էնին պօսեունա կէզիլէրէք ,
 «չիմտի պէն , պու կիճէ , շու Բէկրիթթա , շու շէքըլէ-
 րիմի եէէէն խըրըզ եավրուտունա , նէ եարմալըբըմ , նէ
 թարիզ թուժմալըբըմ» տէյի մըրըլտանմանա , վէ արա-
 տա պիր տուրարագ , վէ պէնիմտէ եիւզիւմէ ճան ալըճը կի-
 պի պագարագ , օլ եէյիլ կէօղէրինի պէլէրթմէկէ պաշ-
 րատը . . . պէն իսէ , հալէա տիզ իւզէրինտէ տուրմագտա
 իտիմ . պիրտէ մէրգուճէ , պիրտէն պիրէ պիր տէրէք էօ-
 նիւնէ կիթտի , վէ էլլինէ պիր քէլքէթին ալտը :

—Նէ՛ , քէլքէթին մի ալտը , —տէյի պաղըրտը Շու-
 րինէօր :

—Իվլէթ , մէրգուճէ , էլլինէ պիր քէլքէթին ալտը :

—է՛յ , նիչին , նէ եարաճագ իտի մէղքիւր քէրբէթինի :

—Աճապա , սէնի քէլքէթին իլէ տէօյէճէք մի իտի , —
 տէտի Բօտօֆ :

—Եօգաս էթլէրինի մի սըգըլտըրմագ իլլին իտի , —տէ-
 տի Շուրինէօր :

—Խա՛յը , խա՛յը , նէ էօյլէ իտի վէ նէտէ էօլլէ , —տէտի

լա կուայէօզ, պու թէդէքքուր իւզէրինէ տիթրէմէկէ պաշ-
լաեարազ :

—Եա նէ՛ իչին իտի , աճապա սալարընը՞ մը չէքմէք
իչին իտի :

—Խա՛յր , էօյլէտէ տէյիւ , իլլա , մէկէր իտէ , տիշէրմա
տէն պիրինի՛ չէքմէք իչին իմի՞ (*) :

Շուրինէօր պունու իշիթտիկլինտէ , օլ մէրթէպէ իւրչմ
ու ղազապա կէլտի , վէ օլ մէրթէպէ քուֆր ու լանէթէր
օգուճտեա պալլատը քի , թարի-Ֆրանտա պուլունտն քեաֆ-
Ֆէյի միւշթէրիլէր , քէմալի թէաճճիւպ իւզրէ , եւիզէրնի
մէրգումա տօղու չէվիրտիլէր :

—Եա՛հու , նէ՞ օլուեօրսուն , —տէտի Բօաօլֆ :

—Նէ՞ մի օլուեօրում . . . Խիւտա ալիմ , էկէր օլ մէր-
գումա ճատը , չիմտի պուրատա պուլունմաշ օլտա իտի , ի-
քի պիր տիմէյիպ , ճէման պօղազընա չէօրտիւկլում կիպի ,
պօղար աթար իտիմ . . . ա՛հ , աճապա նէ՛րէտէ տիր շու
մէլունէ , սէօյլէ պանա , նէ՛րէտէ տիր , կիտիպ պուլաեքմ ,
վէ քէօքէք կիպի կէպէրտէյիմ :

—Է՛յ , զէվալլը չօճուգճըրազըմ , նիհայէթ մէրգումա
զալրմէ գատըն , սահիհէն տիշին չէքիպ չըգարտը՞ մը , —
տէյի սիւալ իթտի Բօաօլֆ , Շուրինէօր Տալէա քէնտի հիա-
տէթինտէն նաշի աթէշ քէսիլմէքլիկէ տէվամ իլլէտիկլի
թազտիրտէ :

—Էվիլէթ , էֆէնտի , լաքին , պարի պիր չէքիշտէ տիշի-
մի չըգարտապլլտէ իտի , եինէ նէ իտէ , պիր քէրրէ ալըըսը-
նը չէքէր գուրթուլուր իտիմ . հալպու քի , հաֆըզ Ալլահ ,
նէլէր չէքմիշիմ՝ տիր , նէլէր չէքմիշիմ՝ տիր , մէրգումա էվ-

(*) Մէղքեր քիթապըն առնտա , պու ճտնիլէրէ հարեքիթէրի
օգուեան զաթլար , պիր միւպալաղա վար տըր , տէյի զանն իթմէ-
սինլը , չիւնքի ճիւնպէթ մահքէմէլէրնտէն չըգարտա օլտա իլում
լար , տայիմա պուլարը թատաղ իթմէքտի տիրէր . վէ պու վաշ-
չիլիքէրէ եազանլար իչինտէ , չօգ տէֆա , քէտէրէր վէ վալտէլէր
տախի պուլունմազտա տըր , տէնիլմի՛ տիր :

վէլա , կիւեա պիր մէնկէնէ արասընա ալըր կիպի , պաշը-
մը կքի տիլլէրի արասընա սըգըշտըրտըգտան սօնրա , պիր-
ազ քէլէթինիլէ վէ պիրազ տախի բարմազլարըլա չէքիշ-
տիրէրէք , նիհայէթ տիշին չըգարտը , վէ պատէհու պա-
նա , «իլթէ պունտան սօնրա , հէր կիւն պէօյլէ պիրէր թա-
նէ տիշէրինի չէքիպ չըգարմաճըրմ , Բէկրիթ , վէ տիլլէ-
րին թիւքէնտիքտէն սօնրա տախի , սէնի սուեա աթարազ
պօղաճազըմ՝ քի , վարրպ պալըգլարա եէմ՝ օլասըն» տէտի :

—Ա՛հ , զալլմ գարը , նէ՞ տիմէք տիր պու , պիր ուֆա-
ճըզ պիւարէ չօճուղուն տիշէրինի գըրմազ չըգարմազ , —
տէյի պաղըրաք Շուրինէօր , հիտտէթ ու ղազապը կիթտիք-
ճէ իղտիեատ պուլարազ :

—Է՛յ , նա՛սըլ օլտուտա , մէրգումա ճատընն էլինտէն
գուրթուլապլլտին , —տէյի սիւալ իթտի Բօաօլֆ լա կուա-
լէօղէ :

—Պու էղիլէթին ֆէրտասը կիւնիւ , Մօնֆօզօնա գուրտ
վէ պէօճէք թօլլամաեա կիտէճէք եէրտէ , Շանալ-էլլըզ
եօլունու էլէ պլարմ , չիւնքի , լա Շուէթ , պէնի սուեա ա-
թար տէյի , աշուրի մէրթէպէ գօրգմազտա իտիմ , չէօյլէ
քի , մէրգումաին էլինտէն գուրթուլապլլմէք իչին , էկէր
տիւնեանն պիր ուճունա կիթմէքլէք միւմքին օլտա իտի ,
օրաեա գատար տախի կիտէճէք իտիմ : Նիհայէթ , պիր եօլ
թութարազ , եէօրիւտիւքճէ եէօրիւտիւմ . . . եէօրիւ-
տիւմ վէ պիրտէ քէնտիմի , հիլ թանըմատըրմ վէ պիւ-
մէտիկլիմ մահէլլէրտէ պուլտում . վէ էնալի բահտէտէ ,
սատագա իսթէեէճէք պիր քիմնէեէ թէնատիւֆ իթմէտիմ ,
հօշ , եւիւքէկիմէ գօրգու վէ վէսլէսէ հիւքմ իթմէքտէ օլ-
տուղընտան , զաթէն օլ իուսուսու տիւշիւնէմէտիմ պի-
լէ եա : վէ կիճէ օլտուգտա , պիր օտուն իսթիֆի ալթըն-
տա եաթը վիրտիմ , եանի , ուֆաճըզ թէֆէճէք պիւր չէ-
օլտուղումտան , պիր էսկի գարունուն ալթընտա օիվիշիպ
իչինէ կիրտիմ , վէ օտուն գապուգլարը երղընթըք օրթա-
պընտա կիլլէնտիմ : Պիթ թապի գարըրմ աճըլէտան զիլ

չարմագտա օլտուղունտան, մէզքիւր գապուգլարտան պա-
ղըսընը շինէմէք իսթէտիմ իսէտէ, բէք սէրթ օլտուգլա-
րընտան, ընա տախի մուվաֆֆագ օլամատրմ . վէ ազը-
պէթբեար օրատա ուեուեա գայտրմ: Սապահ օլուպ բա-
թըրտըլար, իշիթմէկէ պաշատըլըմտա, տահա զիեատէ օ-
տուըլարըն ալթլարընա սօգուլուում: Օրասը էբէյի սըճագ
իտի: Էկէր գարնընը տօեուրահագ պիւր շէյիմ օլսա իտի,
գըլըն սուղու, վազիֆէմտէ պիլէ օլմահեճագ իտի:

—Յըպգը պէնիմ, ալը ֆուրուճունտա չէքիլուպ եաթ-
տըլըմ կիտի:

—Լա Շուէթ, տիշէրիմի չէբմէք, վէ պէնի սուեա աթ-
մագ նիլեթիլլէ, էլպէթիթէ հէր թարաֆտա արամագտա
օլմալը տըր, տէյի տիւշիւնիւպ վէ գօրգմագտա օլտուղում
տան, վէ եհրիմտէն էկէր տիշարը չըգար իսէմ, հէման
էինէ բէնչէսինէ տիւշէրիմ, տէյի շիւբհէլէր իյէտիկիմտէն,
պուլունտուղում եհրտէն սապա տիշարը չըգմահա ճէսա-
րէթ իտէմէմէքտէ իտիմ:

—Լա կուալէօզ, պէն սանա պիւր շէյ սէօյլէյէյիմ մի,
արթըգ, սէն պանա, շու ճանվէր գարընըն լազըրտընը
իթմէզ իսէն, իյի իտէրսին, զիրա, իշիթտիքճէ գանըմ պա-
շըմա սըշրամագտա տըր . . . Խիւլասայի քէլամ անլաշըտը
քի, պիւր չօդ, վէ փէք չօդ սէֆալէթլէր վէ էզիլեթիլէր
չէքմիշսին տիր . . . զէվալլը չօճուգ, շիմտի պէն ընա բէ-
շիման օլուպ էսէֆ իթմէքտէյիմ քի, պիւրազ էվլէլ, նի-
շին գալթըպտա, սէնին կիպի պիւր տէրտ տօլմասը պուլու-
նան զէվալլըեա, «տէօյէրիմ» տէյէրէք, թէհտիտլէր իթտիմ,
վէ գօրգուլար վիտիմ տէյի . . . ալիմ Ալլահ, էկէր, էվ-
վէլիստէն պուճլարը պիլմիշ օլսա իտիմ, գաթման էօյլէ պիւր
շէյ եարմագ իտիմ:

—Մատամ քի, պէնի գուրթարըպ միւտաֆաա իտէ-
ճէք քիմնէ եօզ իտի, նիշին պէնի տէօյմէեէճէք իտիմ, պու-
ալէմտէ ատէթ տիր, տայիմա քիմնէսի օլմահանը տէօյիւպ
թահգիւր իտէրէր . . . :

—Իշիթէ աալը էօյլէ օլտուղու, եանի սէն պաշգալարը
կիպի օլմատըլըն, վէ սէնի միւտաֆաա իտէճէք քիմնէլէ-
րէ մալիք պուլունմատըլըն իշին, պէնտէ սէնի տէօյմէք իս-
թմէզ իտիմ եա: Պագաթ, պու ճիւմլէ տախի, սէնին
քիմնէն եօզ իտի . . . տէտիկիմտէ, գաֆատարըմ Բօտօյֆու-
տա պիլիլէտէ անլամամալըսն, օ սէնին հիմայէթբեարըն
տըր, լաքին, օտա ըասթ կէլա, եանի պալթ իշի պիւր շէյ
օլմուշտուր . . . նաալը քի պանատա, ըասթ կէլա պիւր եուճ-
րուգ զիեաֆէթի վիլմիշ տիր:

—Տէվամ իյլէ հիքէայէնէ, չօճուղում . . . —տէտի
Բօտօյֆու—Մէզքիւր օտուն սէրիլիսինտէն նաալը չըգապիլ-
տին աշարը:

—Պէրտասը կիւնիւ կիճէսի, մէզքիւր օտուն իսթիֆի
ալթլարընտան, գօճա պիւր քէօթէկիմհալլամահա պաշա-
մասընը իշիթտիմ . . . մէզքիւր քէօթէք պիւր թարաֆտան
հալլամագտա, վէ պիւր թարաֆտան տալի պանա եազըն
կէլմէքտէ իտի. պիւրտէ պիւրինն պիւր սէս իլէ «հայտէ, քէօ-
բէյիմ, հալլա՛, արաշթըր, պուրատա պիւր խըքսըզ սագ-
լանիշը օլմալը տըր» տէյէրէք, մէզքիւր քէօթէկի թահրի-
քէ պաշլամասընը իշիթտիմ. «հայ հայ», պուրատա խըքսըզ
վար տըր» տէտի պաշգա պիւր սէս . . . վէ մէրգուճան
իքի ատէմլէր, պաշլատըլար քէօթէկի, գըշ, գըշ, հայտէ,
թուճ, թուճ» տէյէրէք թահրիք իյլէմէկէ:

Քէօթէք իւզէրիմէ տօղրու գօշուպ կէլմէկէ պաշլատըլըն-
տան, մանալալահ, կէլիւր պէնի բարչա բարչա իտէր գօր-
գուսունա մէպնի, պիւթիւն գուվվէթիմ, վէ օլանճա սէ-
սիմ իլէ իմտատ պաղըրմահա պաշլատըմ:—Ա, —տէտի
մէրգուճան ատամլարտան պիլիւր —գանն իտէրիմ քի, պիւր
չօճուգ սէսի տիր պու . . . օլ վագըթ քէօթէկի կէրի չալըր-
տըլար, պէնտէ իսթիֆին ալթրնտան տիշարը չըգտըմ, վէ
քէնտիմի շիւման պիւր ատէմ իլէ պիւրտէ էլիստէ պիւր ֆէ-
նէր պուլունան, վէ պուլզ կիլիմիշ օլան պիւր ուշարըն
գալըլընտա պուլտում:

— Նե՛ արարածն սէն պուրատ , ա՛ խրքարդ ետխուսու »
 տէտի պանա մէրգուս պէս պիւր շէհրէ կրէ . — պէնտէ ել-
 լէրիմի կէօքսի մէ գափուչուուրարագ , — «րէճա՛ խաբրիմ
 սիզէ , պանա երիմէ յիսիզ , զիրա , երբ կիւն տիւր աճ սու-
 սուզ տուրմագտակում , լա ճուսէթին էլինտէն գաչարմ , վէ
 քէնտիմի պուրտեա աթարմ , յիւնքի , մէրգու մէ տիչիմին
 պիւրիմի լէքտի , վէ պէնտէ սուեա աթմագ իսթէտի , մէր-
 գու մէնին եանրնտան գաչարմ : վէ նէրէտէ կիտիպ եա-
 թաճաղմը պիլմէտիկիմտէն , հարմանընրդ գաբուսու ալ-
 թքնտան սիվիչիպ պուրտեա կիրտիմ , վէ քիմնէյէ պիւր գա-
 բարմ . օլմաստըր հալտէ , պուրաճըգտա , օտուն գապուգ-
 լարընըրն իւզէրինտէ եաթարմ ուեուտում » տէյի ճէվապ
 վիրտիմ . հապու քի , մէրգու մ շիչման պէնիմ պու սէօյէ-
 տիքէրիմէ իթիմաս իթմէք իսթմէտէտիկիմտէն , — «պէն էօյ-
 շէ եալանըարա ինանան շաղընլարտան տէյիլիմ , պու պիւր
 խրքարդ ետխուսու տուր , մուլթագա օտուն չամսեա կէլ-
 միշ օրմալը տըր , շիմտի կիտիպ գապթիքիտէյէ խապէր վեր-
 մէյիսիմիզ . . » տէտէ քէնտի ուչաղընա :

— Այ՛ գօճա խընգիւր վա՛յ , վա՛յ ուղուրսուզ վէ խալին
 հէրիթ վա՛յ , նէ լաղըմ խաի եալընրդ պիւր գապթիքի չա-
 դըրթմագ , էկէք պիւր պէօյիւրտէ ասկէք ճէլպ իթտիւրմիշօլսա
 խտի , տահա՛ իյի եարմըշ օլուր իտի , — տէյի պաղըտը
 Շուրինէօր . — հէնուզ , սէնին կիպի եէտի սէքիզ չալլա-
 րընտա պուլունան պիւր շօճուգ , օտունուտ չարմեա կիթ-
 միշ իտիշ , էօյլէ մի . . . նէ դատար պուտալանա պիւր
 իթիգատ . . :

— Հագգընրդ վար տըր , հաթթա քէնտի ուչաղը պիլէ ,
 մէրգումա ճէվապ վիւրէրէք , — «էֆէնտի , օտունուտուգօ՛ւ
 մու չամագ , մէկէրչի էօյլէ պիւր շէյ եաբապիլմէտի իթիւ-
 մալտէ՛ն մի տիւր . օտունլարընըրն էն ուֆաղը մէրգումէնին
 ճիւլմիտէն չօգ զիեատէ իրի վէ չօգ զիեատէ ալըր տըր »
 տէտիքտէ , մէրգում տախի ճէվապ վիւրէրէք . — « էվլէթ
 էօյլէ տիւր , լաքին , մէրգումէ քէնտիսի իչին խըրօլլալք »

իթմէկէ կէրմէյիպ , իլլա պաչապարընա՛ պիւր ալէթ օլմուշ
 սուր , զիրա , չօգ տէֆա , խըրքարդ , պէօյլէ եարարլար ,
 էվլէլա պէօյլէ ուֆագ շօճուգլար չըգարարագ , հէր թա-
 րաֆը կէօղտէն կէչիթտիւրիւրէր , ճասուլուգլար իթտի-
 րիւրէր , վէ պիւր քէօլտէ սագլանտըրթտըրարագ , էվլէ-
 րին գաբուլարընը աչաղըրըլար . անլատըն մը շիմտի էյի .
 մուլթագա վուգուի հալ գօմիսէրէ խապէր վիւրիմէյի տիւր :
 Տիգգաթ իլլէ սէն , օլմսեա քի մէրգումէտի գալըրասըն
 հա՛ . . » տէտի :

— Ալիմ Ալլահ , պէնճէ մէրգում օտունճու , քէնտի օ-
 տունլարընտան զիեատէ օտուն գաֆալը պիւր հէրիթ իմիշ ,
 — տէտի Շուրինէօր :

— Նիհայէթ , պէնի գօմիսէրին եանրնա կէօթիւրիւպ
 թէտիմ իթտիւր , — տէտի լա կուալէօղ . — պէնտէ քէյ-
 ֆիլիքէթի օլմուշու կիպի նագլ խտէրէք , պիթթապի պօզկէ-
 զիճիլը իթմիշ օլտուղումու իգրար իթմիշ պուլունտում . վէ
 պէնիմ պու իգրարմա թէվֆիդան , պէնի մահպէսէ իրգա
 իթտիւր . վէ պատէհու , հուզուրի հաքիմտէ տախի , ալի
 սողրուլուղու իգրար իլլէտիկիմտէն , պօզ կէզիճի վէ հալլագ
 թէճօմէթիլլէ , ճն ալթը եաչըմա գատար , պիւր մահպուս-
 խանտէ գտմագլըղըմա հիւրմ ու իլամ իթտիւր : Տօղ-
 լուսու , օլ պապտէ , եանի հաքիմ էֆէնտինին մէգըիւր ին-
 սանիլէթիմտէն ալաեը , թէշէքըիւրէր խտէրիմ . . . շիւն-
 քի , հիշ տէյիլ իտէ , մէգըիւր մահպուտիսանէտէ . . . պա-
 նա եէյէէք էթմէք , վէ իչէէք սու վիրիւրտէն պաչագա ,
 տաեագ տախի եօգ իտի . տիմէք տիւր քի , օրասը պէնիմ
 իչին , լա Շուլէթին եանրնա վէ թալան իչիսինն նիսպէթի ,
 ատէթա պիւր ճէնէթ մագամընտա պուլունագտա խտի :
 Վէ պունտանտա գաթիմաղար , պէն մահպէստէ տիքիտէ
 էօյրէստիմ : Լաքին , էկէր էտէֆ օլունաճագ պիւր շէյ վար
 իտէ , օտա չու տուր քի , պէն դայէթիլ թէնպէլ խտիմ .
 չալըյմագտան զիեատէ , թիւրքի շարքը չաղըրմտեը սէվէր
 խտիմ . իլլա հաֆատա կիւզէլ օլուպտա , կիւնէշ երկըի-

կէօրմէ՛զ միյիտիմ, արթըզ, Բապպիմ սէլամէթ վիրսին, տիւնեա պէնիմ օլաբադ, պիւլլիւ կիպի շագքը իտիմ . . . վէլ հասըլ, պէսթէլէր օգուեուպ թէրէննիւմ իթմէքլիկէ օլ գատար հէվվէսքերար վէ միւպթէլա իտիմ քի, մահպէստէ օլտուղուսու ասլա սուլմազ իտիմ պիլէ: Վէ իշթէ մէզքըլը իսանէնտէլիկիմ սայէսինտէ տիր քի, Բէկրիթիմ իսմինին եէրլնէ, լա կուալէօղ իսմինի գազանտըմ: Նիհայթէ, միւտտէթիմ սօլուպ, օն ալթը եաշլմա գատէմ պաստըգտա, պէնի մահպէստէն պըրագտըլար . . . Մահպէս գարուսունտան տիշարը չըգտըլըմտա, իշթէ պու օկրէս իլէ, պագը քէրրէ մահպէստէ պուլունան արգատաշարըմը կէօրմէկէ կէլնէ, վէ հէր վագըթ պանա տա, հէր նէ վագըթ մահպէստէն գուրթուլը իսէմ, իշ պուլուպ վիրմէքլիկէ սէօղ վիրսիլ պուլունան իքի իւշ նէֆէր իթթիտարէ գատընլարը պուլունում:

— Հա՛, իշթէ շիմտի անլատըմ իշի, — տէտի Շուրինէօր

— Պիղիմ տիլպէր չօճուղումուզ, տէտիլէր պանա, իշ օլու օկրէս իլէ մէրգումէ գօճա գարըլար . . . պիղիմ եանըմզա կէլմէք իսթէրմիսինիզ, սիզէ կիւզէլ կիւզէլ էլպիտէլէր վիրրիզ, վէ իսթէտիկինիզ կիպի էլլէնիր իմրարը էվգաթ իտէրսինիզ:» Պէն մէրգումէլէրէ ինանըպ քէնտիմի թէսիմ իթմէք իսթէմէտիկիմտէն, թէքլիֆէրին ըտտ իթտիմ, չիւնքի, քէնտի քէնտիմէ, «պէն տիքիշ պիլիւրիմ, վէ եանըմտա, մահպէստէ տիքիշտէն գազանտըրարագ պանա վիրտիքլէրի իքի եիւզ թաննէքրտէ ֆրանգրմ վար տըր . . . դաթէն սէքիզ սէնէ տիր մահպէստէ պէքլէմէքտէ իտիմ, պիրագտա բահաթ կէզիպ սէատէթի հալ եիւզիւ կէօրէլիմ, էկէր պուսու պէօլլէ եաբար իսէմ, քիմնէլէ պիր ֆէնայլըք եաբըշ օլմամ. էմմա, բարամ թիւքէնիւր իմիշ, օլ վագըթտա, տիքիշ պուլուր, տիքէրիմ . . . » տէտիմ, վէ պաշլատըմ բարալարը սարֆ իթմէկէ: Իշթէ էն պիւլիւք խէթանը օլ պապտէ իլլէմիշ օլտում, — տէյի իլա վէյի մէգալ իլլէտի, Յիէօր-տը-Մարի, պիր ահը տէրուն

չէքէրէք, — չիւնքի, էվվէլ էմիրտէ օթուրուպտա շալըշաճազ վէ բարա գազաննաճազ եէրտէ, էվվէլա իքի եիւզ ֆրանգըմը սարֆ իտիպ պիթիւրտիմ . . . վագտա, գուսուր իլլէտիմ, լաքին, թագսիլաթ եալընըզ պէնտէտէ տէյի իտի, չիւնքի, հէնուզ օն ալթը եաշլմտա օլտուղում հալտէ . . . Փարիս կիպի պիր մէվէքէթտէ, եալընըճա օրթատա դալմըշ իտիմ . . . պանա նասիհաթ վիրիպ եօլ կէօսթէրէճէք քիմնէմ եօզ իտի . . . Հէր նէ հալ իսէ, օլան օլտու վէ կէլնէ կէշտի . . . ձէգասըզ թագսիլաթ օլմազ, տէմիլլէր. պէնտէ խէթա իլլէտիմ, վէ միւսթաճազգ օլտուղում ճէզամըտա չէքտիմ: Բարալարըմը սարֆ իթմէկէ պաշլատըլմտա, էվվէլա, օտամը չիէքէր իլէ տօնաթտըմ, չիւնքի չիէքէրի, աշուրի մէրթէպէտէ սէվէրիմ. վէ պատէհու պիր գաթ էլպիսէ վէ պիրտէ շալ ալտըմ, վէ սօղու Պօա-տը-Պուլունէր իլէ Մէն-ժէրմէնի վէ Վէնսէնի, վէ սայիւր քէօլլէրի վէ սահրալարը կէզմէկէ պաշլատըմ . . . Մհ, պիլմէզսինիզ, նէ գատար սէվէրիմ քէօլ վէ սահրա էօմիւնիւ, տէտի մէրգումէ:

— Պարի պիրտէ մաշուգուն վա՛ր մը իտի, չօճուղում, տէյի սիւալ իթտի Շուրինէօր:

— Խայր, Ալլահտա պիլիւր քի, խայր, էօլլէ չէլիմ եօզ իտի: չիւնքի, պէն քիմնէնին հիւքմիւ թահթընտա օլմագըլը սէվմէյիպ, անճազ քէնտիմ քէնտիմէ հիւքմ իթմէք իսթէր իտիմ, վէ ճանըմ պիր արգատաշ իսթէտիկինտէ, էօլլէ ալըզ մաշուգ արամանըպ, անճազ, տայիմա կիւլմէյի սէվմէքտէ օլտուղունտան, մահպէստէ Ռիկօլթ իսմինի գազանմըշ օլան պիր արգատաշըմ վար իտի, մէրգումէ բէք իյի պիր գըզըղաղ իտի, իշթէ պիրիքտէ եալընըզ անը ալըր իտիմ:

— Ռիկօլթ մի, Ռիկօլթ մի, պէն մէրգումէքի թանըմեօրում, — տէտի Շուրինէօր, աճէպա տէր խաթըր Խտէպիլիւր մի տէյի տիւշիւմէկէ պաշլատարագ:

— Պէն բէք ալէա պիլիւրիմ քի, սէն մէրգումէքի թա-

նրմագարն . վէ պիր սուրէթի գազկիւնէտէտէ սէօյլէր վէ իւտան խտէրիմ քի , Ռիկօլէթ , բէք էհլի ըրդ պիր գըզ տըր վադգաս , մէրգումէ , մահպէստէ իքէն , տայլիմս կիւլէր օյնտը , վէ տայլիմս շէն մէշըպլ իտի . լաքին , պունունըս պէրապէր տախի , զայէթլէ չարչար իտի . վէ պունանտա խապթ չու տուր քի , պէն աննագ խի իրի երիզ Ֆիրանգ գազանապիլտիկիմ թագտիրտէ , մէրգումէ իտէ , էն աղը տէօրթի երիզ Ֆիրանգ գատար գազանմը իտի . . . Հէլէ , հէլէ օլ հիւսնի հալ , նիզամ վէ լապըթա պիլմէքիլքտէ պիր թանէճիք իտի . . . ա՛հ , կէօրէճէք պիր գըզ իտի , պիր էլմաս բարչասը իտի : Շիմախ սիղէ , պէնիմ հիշ նասիհամ վէրէնիմ՝ եօզ իտի , տէտիկիմնէ , խէթա իշլէտիմ . . . մէրգումէ պանս , չօգ նասիհամլար վիրմիշ իտի . . . հայը՛Ֆ քի տիյնէմէմիշ իտիմ . . . քեա՛քքի տիյնէմիշ օյսա իտիմ . . . Մահպէստէն չըգտըգտան , վէ սէքիզ կիւն մէրգումէ իլէ կէզիւլ էյլէնտիքտէն սօնրա , մէրգումէ , տէճիւլ պանս , իշլէ միգտարի քիֆայէ կէզիւլ աօրչըպ թէմիզ հալսալաք , արթըզ պունտան սօնրատա օթուրուլ չարչմայլ վէ բարս գազանմայլընը , եանըմըգտա պուլունան բարալարըմըզը , պիհուտէ եէրտէ սարֆ իթմէմէլիլը . . . » տէտի իտէտէ , պէնիմ իլին , տէվէթ ու իգպալ վէ սէտտէթի հալ տէնիլէն շէյ , գըրլարտա օրմանլարտա կէզիւլ կէօնիւլ էյլէնտիքմէքիլք օլտուղու կիպի , պունս իլապթէթէն , մէվաիմ իտէ , իլք պահարըն սօն կիւնլէրինէ թէսատիւֆ իթմիշ պուլունտուղունտան , պէն մէրգումէեէ ճէվալ օլարագ , «պէն պիրագ վադըթ մահա կէզիւլ էյլէնէք իսթէրիմ , վէ պատէհու տախի օթուրուր չարչըրըմ՝ տէտիմ : Օլ վադըթտան պէրու , պիր տէֆա տահա մէրգումէեի կէօրմէմիլիմ տիր : լաքին , շէնտ կիւն էվիլէ իշլէթիկիմէ կէօրէ , թ՛ամբլ մահէլլէսիմտէ պուլունմագտա իմիշ . վէ կի իշլէթիքտէն պիրի օլտուղունտան , կիւնտէ էն աղը պիր Ֆիրանգ՝ վէ պիր ըուլ գազանմագտա իմիշ , վէ քէնտուլէ մախուտան , քիւշիւճէք պիր օտասը վար իմիշ . . . Ձի ֆա-

յիտէքի , էօլէմ՝ տախի , արթըզ ճէտարէթ իտիպտէ , պէնանը պուլուպ կէօրիւշէմէմ , շիւնքի , Ֆիքրիմէ էօյլէ տօղմագտա տըր քի , մէրգումէ յէ ըսաթ կէլտիկիմ տագըգատա , ար ու հիճապըմաննայի , եէր տէլիւլ կէրէ կէլէճէկիմ տիր :

—Նիհայէթ , զէվալը չօմուղում . — տէտի Բաօթիֆ — օլաննա բարանը տահրալարտա կէզերէք պիթիրտին . . . տիմէք տիր քի , սահրալար բէք սէվմէքտէնին , էօյլէ մի :

—Մ՛Ֆ , էվիլէթ , էվիլէթ . . . քէօյլէրտէ սահրալարտա իմրարը էօմ ու էվալթ իթմէքիլկի , հատտէն զիտտէ սէվէրիմ , վէ օլ պապտէ , աօղուչուճուտան պիր արգում՝ վէ պիր մէրագըմ վար տըր . . . Հարպու քի Ռիկօլէթ , պէնիմ թապիաթըմս , տապան տապանս մուղայիր պիր թապիաթմս մայլք պուլունմագտա տըր . մէրգումէ Ֆարիտէ օթուրմազըլը , վէ պուլարարտա կէզիւլ սէյր իթմէքիլկի , քէօյ էօմիլունէ , քեամիլէն իւսթիւն թուլմագտա տըր . . . լաքին , մէրգումէ աչուրի մէրթէպէտէ նէգարէթիլի վէ ինսանիլէթիլ օլտուղունտան , խաթըմ իլին պէնիլէ պէրապէր սահրալարս չըգմագտա իտի :

—էյ , հիշ տէլիլ իտէ , պարի , պատէհու պիր իշ պուլանս գատար կէշիմէք իւզրէ , բարալարընտան պիր ճիւզի մըգտարընրտա սագլամագտա մը իտի , —տէյի սիւալ իթտի ճուրինէօր :

—Հայ հայ . . . էլլի Ֆրանգ գատարընը սագլատըմ իտի . . . հալուր քի , թէսատիւֆ պուեա , թագտիր թէտապիրի պօղտու , շէօյլէ քի , լա լօրէն իսմինտէ , Ալլահըն գուղուսու պիր գատընճըզ վար իտի , վէ մէրգումէ պէնիմ չամաչըրճըմ իտի . վէ համիլէ օլուպ , աղչամս սոպահա համիլի վալ իտէճէք պիր հալտէ պուլունտուղու թագտիրտէ տախի , տայլիմս , էլլէքի վէ աեադլարը սու իլինտէ օլարագ , թէնիսի էօնիւնտէ չարչմագըլըս մէհարուր պուլունմագտա իտի : Մէրգումէ պու հալտէ իքէն , խասթա տիւշիւշ , չարչմագլ օլմուշ իտի . Պուրզ նամ ֆագըրիտա-

նէեէնկիթմէք իսթէմիչ, օրատա տա եէր գալմամըչ իտի . վէ՛Նճասըլ, չալըչըպտա նափադասը բարասընը գաղանամամագտա իտի : Պիրտէ համլինի վաղ իթմէսի կիւնէրի եադլաշաը, վէ եաթմագտա օլտուղու օտանըն քիրասընը վիրէմէտիկինտէն, օրատանտա դօլտուլար : Պէրէքէթ Վիրսինքի, պիչարէ պիր ադչամ 'նօթր-Տամ քէօրբիւսիւ պաշընտա, տէօրթ կիւնտէն պէրու, լ'օթէլ-Տիէօ նամ խասթախանէ արգասընտա վագը օրուպ, վէ աշաղը ալընմագտէ պուրունան պիր խանէնին մասղէնինտէ կիղէնիպ սըղընմագտէ օլան կուպէն նամ դատընա, ըսսթ կէլմիչ իտի . :

—Է՛յ, սօնրա՞, մէրգումէ, մէգըիւր մասղէնտէ, կիւնտիւղ վագթի, նէ՞ սէպէպէ մէպնի կիղէնմէքտէ իմիչ ա՛ճապա :

—Գօճասընտան սագընմագ իչին, չիւնքի մէրգում, քէնտուլի էօլտիւրմէքիք գաստինտէ օլտուղունտան, էթմէք ալմագ իւղրէ, կիւնտիւղէրի տիշարը չըգամաեըպ, անճագ կիճէլէրի չըգմագտա իմիչ . իշթէ, մէրգումէեէ, էօյլէ քէյֆիսիղ, եէօրիւմէկէ մէճալը գալմամըչ, վէ համլիչիկինին սօն կիւնէլընտէ թէսատիֆ իթմիչ տիր . . . կուպէն գատըն մէրգումէեի օլ հալտէ կէօրտիւքտէ, քէնտի մահղէնինէ կէթիւրմիւչ, սագլամըչ, վէ քէնտի լօգմասը եարըսընը օնա վիրտիկի կիպի, անը քէնտի սաման տէօչէկի իւղէրինէ տախի եաթըրմիչ տըր : Մէրգումէ Լօրէն գատըն, օրատա, տիւնաեա պիր էքքէք չօճուղ կէթիւրմիչ տիր . Փագըր ու սէֆայէթի հալէ պագընըլ քի, ալթընտա պուրունան պիր սաման տէօչէքտէն պաշագ, իւղէրինէ ալաճագ պիր էօրղանճըգ պիլէ պուլունմամըչ տըր . . . կուպէն գատըն, մէրգումէնին պու հալինէ թէհամիւլ իտէմէտիկինտէն, գօճասընքն իըչմ ու դաղապընա վէ էօլիւմ թէհիլքէսինէ ուղրամագլըգ ֆէտաքեարլըղընը կէօղէ ալարագ, եանի, գօճասընքն, հէր թարաֆտա քէնտուսինի արամասընա տախի պագմանարագ, պիր կիւն տիշարը չըգմըչ, վէ պէնիմ պիր գաչ ֆրանգըմ տահա պուրունտուղունու պիլ-

տիկի կիպի, էլիմտէն կէլէն իլիլիքտէն գաչընմանաճաղըմը տախի պիւտիկինտէն, աօղրու կէլիպ պէնի պուլմուչ տուր : կուպէն գատըն պանա, Լօրէն գատընքն հալի բիւր մէլալընը նագլ ու պէեան իթտիկինտէ . . . էօյլէ պիր մասղէն քէօչէսինտէ, օթլար իւղէրինտէ, տահա հէնուղ աօղմուչ պիր մասում իլէ գալմագլըղընը գալպիմ գապուլ իտէմէտիկինտէն . . . անինտէ մէրգումէեի կէճտաքիլքէք, պիչարէեի քէնտի օտամա կէթիլթտիմ, վէ օտամըն եանընտա, պիր օտա տախի անըն իլին քիրալատըմ . իշթէ պէնիմ էլիմտէն պու գատար կէլտի, պու գատարընը եաբարմ . ա՛հ, օլ հալտէ կէօրմէլի իտինիղ զէվալընքն մէմուսիլէլէթ վէ մէտըրէթինի . պիչարէ քէնտուլի պիր եաթագ տէրունինտէ պուլուր պուլմագ, վէ պիկիւնահ մասումունուն տախի, խասսէթէն սաթըն ալտըղմ պիր պէքտի պէչիկին իւչինտէ եաթտըղընը կէօրիւր կէօրմէղ, տէւնա՞ քէնտիսին օլտու . . . պէն վէ էլմինա, եանի կուպէն գատըն, իլիլիղ պիրիլքտէ, մէրգումէ անաղա գալքընճաեա գատար պագտըղ գաեըրտըղ, վէ նիհայէթ, քէօզի գուվ վէթ իտիպ թէքնէսի պաշընա կէչիպտէ չալըչընճաեա գատար տախի, պուլունան բարամ իլէ մէրգումէեի եարտըմ իթտիմ :

—Է՛յ, չօճուղում, —տէտի Բօտօլֆ—մէրգումէ պիչարէ Լօրէն գատընը վէ չօճուղունու գաեըրմագ իչին, պուլունան բարանը սարֆ իտիպ պիթիտիքտէն սօնրա՞ նէ եաբարն :

—Իշթէ արթըգ օլ վագթտա իչ արամաեա գալքընտըմ . լաքին, կիճ գալմըլ իտիմ . կէրիլ բէք ալէա տիլըչ պիլմէքտէ, վէ բէք ալէատա չալըչագ իսթէմէքտէ վէ զօլրէթ իթմէքտէ իտիմ իտէտէ, վուգուի հալ պէնիմ զանն իթտիկիմ կիպի չըգմատը . . . պէն էօյլէ զանն իթմէքտէ իտիմ քի, պէնիմ կիպի պիր հիւնէրիլ վէ չալըչկան իչճի իչին, հէր նէ վագթթ օլտա, իչ պուլունաճագ տըր, հէր քէս պէնի անինտէ իլինէ գապուլ իտէճէք տիր տէյի . . .

—Ահ, հայր՛ք քի, օլ պապտէ բէք արտանմադ աս վէ եւս նըրժագտա իմիչիմ տիր . . . Իշ իսթէմէք իչին, պիր պէեազ լծագըմճը, եանի չամաչըր սաթըճը մաղազասընա կիրտիմ, իշ իսթէտիմ. պէնիմ ապըմը վէ կէչմիշ հալիմի սիւալ իթտիրէք . վէ պէնտէ եալան սէօյլէմէք իկէ գապուլ վէ իրթիքրեսալ իթմէտիկիմտէն, մասպէստէն չըգմըշ օլտուլու մու, սոս տօղրու սէօյլէտիմ. պիրտէ պէնիմ պու իֆատէմ իւզէրինէ, պոչոս պիր ճէվապ պիւլէ վիրմէքսիզին, մաղաղա գարուսունու երւզիւմէ տօղրու աչարագ, հէման տէմ տիշարը չըգտերմ տէյի, ոտպաղ կէօսթ երաիլէք . . . Պէնտէ հիշ տէյիլ իսէ, պիր լծէճիւպէ իչին օլտուն, իշ վիրմէլէրինէ բէճա իթտիմ. վէ պունա դաքըլըգ տաթի, ա տէթա պիր իքրսըղ կիպի, եիթէքլէսէրէք տիշարը գօլու տում . . . Յլ վագըթմ, Բիկօլէթիմ պանա վիրմիշ օլտուլու նատիճաթլար, կէրչի լաթըրմա կէլուիլէր էմմա, չի ֆայիտէ քի, իշ իշտէն կէչմիշ իտի . . . Պունուն իւզէրինէ . . . եա վաշ եապաշ . . . Ելզիսէ վէ չամաչըր, ճիւզի պիր շէյ հէր նէմքի գալմըշ իտի իսէ, սաթտըմ էթմէք բարասը իթտիմ . . . վէ պունտան տաթի սօնրա . . . արթըգ սաթաճագ տտիտի պիր շէյիմ գալմասը . . . օլ վագըթմ պէնի, պուլունտուղում օտատան տիշարը իթտիրէք . . . իքի կիւն աճ դալտըմ . . . նէքէտէ դալըպ վէ նէքէտէ եաթաճագըմը չալըրտըմ . . . պու հէնկեամտէ, պու սկրէս իլէ, զկրբունի կէչտիկիմ իթթիեար դարըլարտան պիրինէ բասթ կէլտիմ, չիւնքի մէրգումէլէր, պէնիմ նէքէտէ սաքին օլտուլու մու պիլտիքլէրինտէն, մահպէստէն չըգտըմըմտան պէրու, տայիմա էթրաֆըմտա կէղիպ տօլըմագտա, վէ կէօզէթմէքտէ իտիրէք . . . Մէրգումէլէր պանա, պէնիմ իչին իշ պուլաճագըլարընը պէեան իթտիրէք . . . պէնտէ անլէրին լաթըրտըլարընա ինանտըմ . . . Ալըպ պէնի պուրա եա կէթիքրտիրէք . . . պէնիմ իսէ աճըրգտան, լծագաթ ու տերմանըմ դալմամըշ իտի . . . վէ պիթթապի ագըլմ պիլլէ պաղըմտա տէյիլ իտի . . . պունըր պանա լաթըլար

իլիրտիրէք . . . վէ . . . վէ . . . նիհայէթ, իչթէ . . . —
տէտի պիշարէ գըղ, էլլէրիլլէ, երւզլէրինի գարաեարագ . . .
—Վահ, զէվալը չօճու գճուղաղ, վահ, չօգտան պէրումու, տէն պու սկրէօին եանընտա քիրաճըլըգ իթմէքտէսին . . . —տէյի սիւալ իթտի Բօտօլֆ, տէրունի տիւտէն մէրգումէլէի աճըլարագ . . .
—Ալթը հաֆթատան պէրու տիր, — տէյի ճէվապ վիրտի լա կուարլէօլ, պիր էսէրի աղիմի էլէմ իպրազիլլէ սէօլէեէրէք
—Անլատըմ, —տէտի նուրինէօր, — չիմտի իսքեաթ օլտում քի, էկէր պէն սէնին բէտեր ու վալիտէն եէրինտէ օլմուշ օլտա իտիմ, գաթման ոլթիթուղումուն ալթընտան տիշարը չըգտեաճագ իտին - նէ տէրսին, էօյլէ տէյիլ մի մէլէմուլ իտէրիմ քի, իգըրար իտէրսին . . .
—Չօճուղում, պան իտէրսին քի, պիղէ շու բէնտի էօմըրինին հիքրեսյէսինի իթտիկին իչին, էսէֆ իլլէմէքտէսին, էօյլէ տէյիլ մի . . . — տէտի Բօտօլֆ . . .
—Մֆ, հադգընըղ վար տըր, էֆէնտի, —տէտի Յլէօր —տը-Մարի, պիր սուրէթի մահղունանտէ, —վագթի սէպա վէթիմտէն պէրու, տահա իլք տէֆա օլարագ տըր քի, պունազլ իթտիկիմ շէյլէրին, քեաֆֆէսինի պիրիլքտէ օլտուլու հալտէ, տէր լաթթըր իթմէքլիկիմ իթիլալ իթմիշ տիր . . . վէ աչիքեարտա տըր քի, մէմունիլէլթ ու մէսէրէթթի պատի օլաճագ շէյլէր տէյիլ տիրէք . . .
—Հագըն վար տըր, — տէտի նուրինէօր լաթիֆէ իւզըն սէօյլէեէրէք, — ինթիմալ տիր քի չիմտի սէն, եա պիր մէյիստէ մութպաիքնտա աճը եամաղը օլուպտա չալըմագտա օլմտըղըն, վէ եախօտ պիր իլաթիեար տըրը գարը եանընտա պուլունուպտա, քէնտի ատամըրընա իրտմէթ իթմէքլիքտէ պուլունամտըղըն իչին, էսէֆ իլլէմէքտէօին, էօյլէ տէյիլ մի . . .
—Էօյլէ շէյլէրտէ կէօլում եօղտուր . . . պիր ատում, էկէր բահաթ վէ սէստէթի հալ իւզրէ եաղամագ իաթէր

խէ, ըրդ ու նամուսու ետրինտէ օրմայր տրր . . —տէտի
Յըէօր-տը-Մարի, պիր ա՛հը սէրտ չէքէքէք:

—Ո՛հ . . . նէ գատար պօջ գափալը իմիշին սէն . . .
—տէյի պաղըրտը Շուրինէօր, գահգահա իլէ կիւլմէքտէն
պաեըլարագ, —նէ՛ աճայիպ շէյ տիր քի, թանըմագտա
օրմատըղըն բէտէր ու վախտէնին պատիի շէրէֆի օլարագ,
էհիլ ըրղըլգտա եէքթա պուլունան գըզլարա իթա վէ իհ-
սան գըլընմագտա օլան միւքեաֆաթ կիւլիւնէ, շիմտիեէ
գատար նայիլ օլմամըչսըն տրր:

—Բէտէրիմ, եախօտ վախտէմ՛ պէնի, ֆաղլա պիր քէօ-
րէքէք կիպի, սօգաղլարտա պըրագմըչար տրր . . վէ պէլ-
քիտէ, քիմ՛ պիլիլ, պիղգաթ քէնտիլէրէ էլլիլրէճէք գատար-
տա էթմէքլէրի եօգ իմիլ տիր . . —տէտի լա կուպէօզ,
քէմաիլ քէտէր իւղրէ:—կէրչի, Օնլար հագգընտա տախի ֆէ-
նա սէօյլէմէք վէ սիթէմ ու թէշէքքիլէր իթմէք իսթմէմէզ
իսէմտէ, պու ճիւմիէ իլէ, շուտա սահիհ տիր քի, պէնիմ՛ կի-
պի պէտ պիր պախթ վէ պիր սէֆիլտէ, պու պէմտէ բէք
ազ պուլունմագտա տրր, տէնիլտէ ճայիլ տիր:

—Աճայիպ, իյի եա, սէնիլն նէյի՛ն վար տրր օ համտ օլ-
տուն Վէնիւս կիպի պիր հիւանի ճէմալէ մայլէք պուլուն-
տուգտան, վէ հէնուզ սիննիտէ Օն ալթը պուլուզ օլ-
տուգտան պաշգա, պիւլպիւլ կիպի տախի էօթմէք պիլ-
մէքտէսին, վէ պիր պաքիրէ գըզ հալ վէ կէօսթէրիլնտէտէ
պուլունմագտասըն, վէ հաթթա իսմին տախի հայինէ մու-
վաֆըզ տիւշէրէք, Յըէօր-տը-Մարի չաղըրմագտա տրր,
պիրտէ գալգմըչտա, քէնտի հայնտաէն թէշէքքիլէ՛ր իթմէք-
տէսին եա, մաաղալլահ, շու պիղիմ՛ օկրէս կիպի իսթիեար-
լաեըլտա, քէշէ կիպի սաչլարա մայլէք օլուպ, վէ աեաղ-
լարըն ալթընա տա պիր մանկալ ալմագըլըլա միւհթաճ
պուլունուր իսէն, օլ վագըլթ նէ եաբաճագսըն:

—Օ՛հ, պէն զաթէն անըն կիպի իսթիեար՝ օլաճագ տէ-
յիլիմ՛ քի:

—Տիմէք տիր քի սէն, իսթիեարընմագըլըլգ հիւնէ-

րինին իճատը իմթիեաղընը՛ ալմըշ պուլունմագտասըն, էօյ-
լէ՛ մի:

—Խայր, էօյլէ տէյիլ տիր, ֆաղաթ, շունու բէք ալէա
պիլիլիմ՛ քի, պէօյլէ պիր սէֆիլլէր իլինտէ, չօգլուգ տա-
եանապիլիպ եաշաեամնեաճաղըմ՛ տրր. զաթէն շիմտիտէն
տախի, ֆէնա պիր էօքսիլիլ քաղալամըչըմ՛ տրր:

—Հա՛, էօյլէ՛ տիր, սիտէնէ քի, շիմտիտէն թապուլթու-
նու հաղըլլաեալըմ՛. սէն սահիհէն պուտալա պիր չօճուգ
իմիշին եա՛ . . . հայտէ՛, հայտէ՛, էօյլէ չօճուգճա լագըր-
տըլար իլէ մէրագ իթմէք իսթմէմէ՛ղ . . .:

—Կուպէ՛օզ, մէկերչի սէն չօգ տէֆա, պէօյլէ շէյլէր
տիւշիւնիւպ, վէ ֆիքրինէ տէ պէօյլէ մէյեուսիլլէթպախշ
շէյլէր կէթիլմէքտէմիսին, —տէտի Ռօտօլֆ:

—Պագը քէրրէ, էվվէթ . . . պագընըզ շիմտի, մնսիէօ Ռօ-
տօլֆ, զաթընըլա պիր շէյ սէօյլէյէյիմ տէ, օլ վագըլթ
պէնիմ՛ տիւշիւնտիւլքէրիմէ հաղգ վիրիլմիսինիլ, եօղսա
վիրմէ՛ զմիսինիլ. պիր քէրրէ հալ վէ թապիաթըմը անլա-
եընըլ տա, Օնա կէօրէ մուհաքէմէնիլի պէեան իտինիլ.
սապահչարը, օկրէստէն Օն վարա ալաթագ, օիւտճիւ գա-
րըտան, սիւտիւմիւ ալմագ իւղրէ, Վիէյլ-Տրարքի սօգաղը
պաշընա գատար կիտիպ տէ, մէրգուլմէնին, սիւտիւ վիր-
տիլտէն սօնրա, քէնտի էշէկի վէ քիւշիւճէք արապտաըլլա
կէրի տէճիւպ կիթտիկինի կէօրտիւկիւմտէ, օլ գատար
հաստա չէքէր վէ արզու իտէրիմ՛ քի . . . քէնտի քէնտիմէ,
«նէ՛ մուլթու շու գարըեա քի, քէնտի քէօյիւնէ կիթմէք-
տէ տիր, կիւղէլ կիւղէլ սուլար իլիպ վէ թէմէլ թէմէլ
հալլալար ալմագտա տրր . . . հալ պու քի, պէն իսէ, էվ-
վէթ պէն իսէ, օկրէսին, հաթթա էօյլէ վագթիմտէ պիլէ
գալրանըլգ օլան վէ պիր ամպարա պէնդէեէն օտապընտա,
եալընըլգճա չըզըլ իվարըր էօրի ու էվգաթ իթմէքիկէ,
մէճպու՛ր պուլունմագտասըմ՛» տիմէքտէ իտիմ:

—Մասամ՛ քի էօյլէ տիր, չօճուղում, էհիլ ըրղ վէ
նամուպուլ օլ, քէնտիլնի էօյլէ կէօսթէր . . . էվվէթ, էհիլ

ըրգ վէ նամուսը՛ւ օլ, —տէտի Եուրինէօր :

—Աման եա Բեպպիմ, էհչի ըրգ վէ նամուսը՛ւ մու օլա-
երմ, չօգ էյի, էվվէթ, չօգ էյի, լաքին, մէկէրի, պէօյլէ
պիր հալտէ, վէ պէօյլէ պիր մահէլլտէ, էհչի ըրգ վէ նա-
մուսը՛ւ օլարագ եաշամագլըգ մու մրին օլապիլիբմի : Զա-
թէն շու կլինտիկիմ էլպիտէլէրի պիլէ, օկրէստէն քիրա
իլէ ալմիշրմ տըր, վէ օտա քիրասը էլին մէրգումէնէ պօրծ-
լու օլաուգտան պաշգա, եէմէկիմ բարասընաման տօլաեր
տաթի պօրծում վար տըր . . . մէգըիւր պօրծլարըմը վեր-
մէտիքճէ, մէրգումէ պէնի, շունտան շուրաեա պըրագ-
մաղ . . . մանաղալլաճ, էկէր քիւսթախըգ իտիպ տէ սա-
փուշամագ օլտամ, անինտէ, («խըրըգ տըր») տէ յէրէք պէ-
նի թութաուրուր . . . Մէրգումէնին բէնէսինտէ, ատէթա
պիր էսիր կիպի պուլունմագտաերմ . . . պօրծումու վիր-
մէտիքճէ, գուրթուլմագլըգ մու մրին տէ յիլ տիր . . . :

Մէրգումէ պու օն տէհչէթամիլ լազըրալըլըր սէօյ-
լէտիկի վագըթ, պիշարէ քէնատչի զապթ իտէմէեէրէք
տիթրէմէկէ պաշատըրը կիպի, ուզուն ուզուն քերքիքէ-
րինին ուճըրը տաթի ըլպանմաեա պաշատըլար :

—էօյլէ օլաուգտա, պուլունտուղուն եէրտէ գալմալը,
վէ էօյլէ քէօյլիւ գարըրընա ֆիլանա քէնտինի թաթպիդ
իթմէմէլիտին, —տէտի Եուրինէօր . — Տիվանէ՛միտին սէն,
պէօյլէ, պիր բայիթախթ իչինտէ եաշամագտա օլաուղուն
հալտէ, պիր տէ գալգըպ տա, քէօյլիւ օլմագլըղը՝ մը տիւ-
շիւնմէքտէսին. պիր քէօյլիւ գարըրընըն էօմրիւնէ հասէ՛տ
մի էլլէմէքտէսին. պարի օ տա արգու իտէճէք պիր շէյ օլա,
օլ սէնին հասէտ իթտիկին սիւտճիւ գարըրըն էօմրիւ, պի-
լըրմիտին նէտէն իպարէթ տիր, քէնտի չօճուգըրընա չօր-
պալար լարալար բիշիբմէքտէն, ինէքլէրինի սաղմագտան,
թափշտըլարընա օթ վիրմէքտէն, վէ պիր տէ աղշամ օլուպ
տա գօճասը մէյիսանէսէն չըգարագ կէլտի մի իտի, տա-
եա՛գ եէ իյպ օթուրմագտան իպարէթ պուլունմագտէ տիր :

Լա կուպէօղ մէրգումուն պու լազըրալըլըրնա գար-

չըլըգ հիւ ճէվապ վիրմէտի, վէ տիք տիք պագմաեա, վէ
օրնէսի սըգըլմաեա, վէ լէճճէսինտէն տախի, պիթթապի,
իւզէրինէ, էսէրի էլէմի աղիմ հիւլմ իթմէքտէ օլմաը ան-
լաշըլըր . . . :

Սաֆտերունուգ էսէրի օլարագ զուհուրա կէլմիշ օլան
մէգըիւր տէհչէթամիլ նագլլիէթի, Բօաօլթի, պիթթաթըրմ
պրթմագտա պուլունան պիր էսէֆ իւզրէ տիշնէմիշ իտի :
Սէֆայէթ, օրթատա սահպտիլ գալմագլըգ, տիւնեա հա-
լինէ վէ էօմրիւնէ տայիր հիւ պիր շէյ պիլմէմէքիք վէ
թէճրիւպէսիլըր սէպէպիւնաէն, պիշարէ կէնճ գըզն,
մէգըիւր հալէ տիւշար օլարագ, էօյլէ եալընըգճա զայպ
օլուպ գալմիշ օլմասընը անլատը . . . հէնուգ օն ալթը
չաղլարընտա օլան պիր կէնճ գըզ, Բարիս կիպի ինսան
տէրեաաը օլան պիր մէմէքէթտէ, եալընը՛գ մի գալմագ . . .

Պունուն իւզէրինէ, վէ խասսէթէն տիւշիւնէրէք օլմա-
տըրը հալտէ, օլ հէնկեամտէ, Բօաօլֆուն իաթըրընա, բու-
հու կիպի սէվմէքտէ օլաուղու պիր էվլատընը զայպ իթ-
միշ պուլունմաը կէլտի, վէ անըն իւզէրինէ տիւշիւնմէկէ
պաշատը . . . մէրգումուն զայպ իթմիշ օլաուղու քէնտի
չօճուղու, հէնուգ ալթըր եաշընտա պիր գըզ իտի . . .
չէօյլէ քի, մէրգումէ, օլ անտէ, թըպըր ֆիլէօր-տը-Մարի
կիպի, օն ալթըր պուշուգ եաշընտա օլմուշ օլաճագ իտի . . .
մէրգումուն ֆիլերինի գալմամագտա օլան պու աճըրը
թէդէքըիւր, օլ աճվալը ալամիշթիլմայի հիքայէսինի տիւ-
նէմիշ օլաուղու մէրգումէ պէտալալթ զըզ հագգընտա,
գալպիտէ հիսս իթմէքտէ օլաուղու էլէմ ու էսէֆի, գաթ
պէ գաթ արթըրմաեա պաշատը :

ՖԱՍԼԸ ՍՍՏԻՍ

ՇՈՒՐԻՆԵՕՐԻԻՆ ԹԷՐՃԷՄԷՑԻ ՀԱԼԻ

Հիբրայեմիդի օգուեան զսթլար տերխաթըր իտեպիւլիւրէր քի, մէգըիւր մէյքէտէեէ սօնրատան կէլմիլ օլան պիր իւչիւնճիւ ատէմ, սպիր իքի ատեմլէրի, տիգգաթըր թամմէ իւզրէ, կէօղէթլէմէքտէ խի:

Վէ շունու տախի ունու թմամըլլար տըր քի, մէրգոււման իքի ատեմլէրտէն պիրիինի պաշընտա պիր Բոււմ շուպարասը պուլունտուղու կիպի, տայիմա տախի սօլ էլինի սագլամագտա օլուպ, վէ մէյքէտէեէ դարըեա տա, սըգը սըգըեա, Մէթըր տ'էգօլ իլէ կրօ-Պօաթէճնիւն, Տէնուզ օրանա կէլմիլ օլուպ օլմամասընը սիւալ էլլէմիլ խի:

Լա կուալէօլ, քէնտի սէրկիւղէլթինի նազլ իթտիկի վագըթտա, պունլար մէգըիւր հիբրայեեի տիյնէեմէտիքտէն պաշգա, չօգ տէֆա տախի, պիրպիրիլլէ, եալաշ եալաշ սէօյլէեէրէք լագըրտը իթմէքտէ, վէ Տէմիլէտէ (տալլիմա) քէմալի իՆթիրալ վէ վէսպէսէ իւզրէ, գարուտան թարաֆա պագմագտա իտիլէր:

Պաշընտա Բոււմ շուպարասը պուլունան ատէմ, քէնտի արգատաշը օլան տիկէր ատամա,

—Նէ կրօ-Պօաթէօ վէ նէ տէ Մէթըր տ'էգօլ, իքիսի տախի կէլմէտիլէր:

—Եւճու, գալղըպ տա Աքէլէթ, մէրգոււմանըն էլլէրլնտէն, չալըրգլարը վէ եախսօ աշըրտըրլարը շէլլէրտէն, քէնտի բայլարընը տախի զասպ իթմէք գաստիլլէ, իքիսինի տէ թէլէթի իթմիլ օլմասըն, — տէտի:

—Իկէր մէրգոււմ էօլլէ պիր շէյ եաբաը իտէ, պիդիմ տէ իչիմիլ իլ տիր, պու գատար չալըրպ չապալանըպ իչի թամ սըրասընա գօյտուգտան սօնրա, էլիմիլ Տիլ պիր շէյ կէլմէեէրէք, թէճի տէսթ գալաճաղըմըլտա, վէ

սալթ ազընթըեա քիւրէք շէքմիլ օլաճաղըմըլտա, շիւրճէ եօճ տուր, — տէտի տիկէրի:

Մէրգոււմ իւչիւնճիւ ատէմ, մէրգոււմանտէն, անճագ, իթտիքլէր լագըրտըլարը տիյնէլիպ իլիտէպիլէճէք գատար ուզագտա օթուրմուշ օլտուղունտան, պիր չօգ տէֆալար, քէնտի գասքէթօսու (եասար շարգա) տէրունիտէ սագլամիլ օլտուղու պիր քեաղըտ բարասընըն իւզէրինէ, սալա պէլլի իթմէեէրէք պագտըգտան սօնրա, միւրատը Տէր նէ իտէ Տասըլ օլմուշ, վէ եախսօ քէնտի մէլմուրիլլեթիլի, էմէլի իւզրէ իճրա իտէպիլմիլ օլմասը սէմէրէտի օլարագ, իւզէրինտէ պիր էսէրի մէմնունիլլէթ միւշաճտէ իտիլլէքտէ (կէօրիւլէք) օլտուղու Տալտէ, թրաբէղանըն էճնիւնտէն աեաղա գալղաը, վէ, աեաղլարը քէնտի մանկալը իւզէրինտէ, վէ դօճա սիեաճ քէտիսիտէ գուճաղընտա պուլունտուղու թագտիրտէ, տէսթկեաճը պաշընտա ուեուղլամագտա օլան մէյքէտէճի գարըեը չաղըրաբագ,

—Պագսանա, սալա Բօնիս, պէն շիմտի կէլիլիմ, պաճ, շու թէքսիմ իլէ պարտաղըմի կէօղէթլէեի վէր . . . սագըն քիմնէ թօգուուպ տա պիր շէյ աշըրմասըն, —տէտի:

—Մէրագ իթմէ, էվլատըմ, — տէտի սալա Բօնիս, — էկէր թէքսիլնտէ վէ պարտաղընտա աբարըպ աշըրտաըպ տա իլիլմէղ:

Մէրգոււմ, մէրգոււմէնի պու լաթիֆէտի իւզէրինէ, պիր չօգ կիւլէրէք, քիմնէ տիգգաթ իտիպ տէ Ֆարգընտա օլմասաղը Տալտէ, մէլլսանէտէն տիլարը չըգաը, վէ կէօրիւնմէղ օլտու:

Մէրգոււմ գարուու աշըպ տա տիլարը չըգար իքէն, գարու գաբանընճաեա գատար, Բօտօֆ, գաթէն զէքը կէլմիլ օլան իրի վիճուտու, վէ սիեաճ եիւզիւ պիր քէօմիւրճիւնիւն, սօգտգտա պէլլէմէքտէ օլմասընը կէօրտիւկիւնտէն, Տէմանտէմ տաղըրըլմա պիր շաբուգըմը իւզրէ, քէնտիսիլի մուհաֆաղա իթմէրիլլէք նիլէթիլլէ, թէճի եէր-

տէ օրատա պէքլէմէմէսինի, պիւիչարէթ մերգում պիւտիրտի խէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, մերգում, Բօտօլֆուն պու միւմանաամքնա էհէմիլյէթ վիլիպ տէ տիյնէմէր իսթէմէտիկինտէն, մէ յեսանէնին էօնիւնտէն, պիր աւարմ էօթէնէ պիլէ կիթմէտի:

Պու հէնկեամտէ, լա կուալէօղիւն իւղէրինտէ հիւքմ իթմէքտէ օլան մահգումըուդ, կիթտիքճէ արթմանա պաշլատը. մերգումէ արգասընը տիվարա վիրմիչ օլուպ, պաշընրտա էօնիւնէ էյմիչ օլտուղու հալտէ, քէնտուտէն պիտապէր կիպի պիր հալ իւզրէ, օլ էրի վէ մալի կէօղէրինի էթրաֆա կէգտիրմէքտէ օլմասը կէօրիւլմէքտէ, վէ պիչարէնին ֆիլթրինտէ կէգմէքտէ օլան էսէֆամիլ թէֆէքթիւրլէքտէն միւթէէտիր օլարագ, տէրտայի դամ ու էլէմէ տարմագտա պուլունմասը անլաշըմագտա իտի:

Մէրգումէ իրի իւչ տէֆա, Բօտօլֆուն, տիգգամլը տիգգամլը, քէնտի էիւ ղիւնէ պագմասընը կէօրէքթէ, կէօղէրինի պաշգա թարաֆա չէվիրտի, վէ էյլէ հիլ թանըմասըքը պիր առամլն պագքըլարնտան, քէնտի իւղէրինտէ հասը օլմագտա օլան ֆէվգէլատէ պիր թէէտիրին, նէտէն իլէրու կէլմէսինէ, պիր տիրլիւ մանէա վիրէպիրիպ վէ ագըլ իրտիրէմէմէքտէ իտի: Նիհայէթ, մերգումուն օրատա պուլունմասընտան սըգըլըպ լահաթսը օլմագտա, վէ սայրի, անըն հուզուրունտա օթուրուպ տա, պիր սուրէթի սատէտիլանէտէ օլարագ, քէնտի սէֆիլ հալինի վէ սերկիւզէլթինի նագլ ու պէհան իյլէմէսինտէն տօլանը, աճընրպ նէտամէթ կէթիրմէքտէ իտի:

Հալպուքի, Շուրինէօր, մուղայիրի օլարագ, պիլգայտ պիր հալտէ օլտուղունտան, եալընըգճա արլըքէնի եէմիչ պիթիրմիչ օլուպ, վէ իչտիկի շարապ վէ լագը սայէսինտէ, քէֆիլինտէ չաթմըչ պուլունտուղունտան, քէնտիտէն ուսթատ պիր առամա թէսատիւֆ իտէքթէ, տահագ եէմէսինտէն տօլանը, իւղէրինտէ հիսա իթմէքտէ պուլունտուղու մահճուպիլիէթ, Բօտօլֆ թարաֆընտան կէօրմէքտէ

օլտուղու հիւրմէթ ու թիայէթ վէ ալիճէնապըք սայէսինտէ, մահլ ու իլալէ օլարագ, մէգըիւր մահճուպիլիէթ տուղունտա եէրինէ, քէնտիտէն պէղայիթ տէրէճէտէ կիւճ վէ գուվլէթէ մալիք պուլունան էյլէ պիր դահրաման հագգընտա, դալպինտէ, պիր էսէրի թէհայիլը վէ գօրգու վէ հիւրմէթ ու իճթիրամ հիսա իթմէկէ պաշլամըլ իտի:

Պիր ճիհէթիէ անը արգ պուլունմասը, եանի իըրսըքըլըք լէքէսինտէն քիամիլին արի (թէմիլ) գայմըչ օլմասը, մերգումուն եապանիճէ քիպրինի մուհիպ օլմագտա օլտուղունտան, օլ պապտէ էօլիւնիւպ իֆիթ իլար իյլէմէքտէ իտի: Վէ մէրգումուն պու տուլլուտու տա, հիլ տէյլ իսէ, թարիլի ինսանիլիէթտէ, պիւթիւն պիւթիւն լալը օլմամըչ օլմասընա, եանի, հէնուլ իսլահ գապուլ իտէր պիր հալտէ պուլունմասընա, տէլալէթ իսէպիլմէքտէ իտի:

Պու նաղիր նօղթա, Բօտօլֆուն նաղարը տիգգամլը իւր ֆէթանէթինտէն դաշապիլմիչ օլմասըլընտան, մերգումուն սերկիւզէլթինի, քէմալի իսթիգաս վէ մէրագ իւզրէ պէքլէմէքտէ իտի:

—Հայտէ պագարմ . . . թօտունում, —տէտի Բօտօլֆ մէրգումա, —սէնին տէ սերկիւզէլթինի տիյնէեէլմ:

Շուրինէօր շարապընը իլիպ պիթիրտիքտէն սօնրա, շուաթիտէրի սուրէթտէ, իրասը մէգալ իյլէտի:

—Ձէվալըլը չօճուղում, լա կուալէօղ սէնի հիլ տէյլ իսէ, լա Շուէթ տէնիլմէքտէ օլան ճէհէնէմ քիթիւկիւ պիր գարը չըգմըչ տա եանընա արմըչ տըր, վէ, թա, պօչ կէգիճի (լիակապօն) իլամըլլա մահպտէ իլգա իտիլինճէեէ տէկին, պիր տէրէճէեէ գատար պիր մահէլլտէ դահըրմըչ սագլամըչ տըր . . . հալ պու քի պէնճէ պէն իսէ, ըն տօգուղունճու եալ կիպի էն կիւզէլ պիր սիննիսէ պալիղ օլուպտա, ասկէր եաղըլընճաեա գատար, եաթաք տէնիլէն շէյնն էիւզիւնիւ պիլէ կէօրէմէմիլիմ տըր:

—Շուրինէօր, սէն ասկէրլըք տէ մի իթմիլին տիր, —տէյի սիւալ իթտի Բօտօլֆ:

—Էվիլէթ, իւշ սէնէ տէ ասիկերիք իթմիշիմ տիր, նաւրը քի շիմտի, անըն տա հիքրայէտիսի կէչէճէկիմ տիր : Պէն քէնտի կէնճիկիմտէ, թէքմիլ կիճէլէրիմի, Լուվր սէրանը թաշարը այթլարը, Գլիշ արը օճաղարընտա, վէՄ օն-րուժ թաշ մատէնլէրինտէ կէչիքմիշիմ տիր : վէճաւրը, շիմտի աշիքրար անլաշըմագտա տըր քի, պէն, պիրի նէֆտի Բարիստէ, վէ տիկէրի տախի քէօյլէրինտէ օլարագ, էրի գըթա խանէլէրէ միթէսարըքի պուլունմուշում տուր, էօյլէ տէ յիւ մի :

—Սէնին սանայթըն նէ՛ խտի :

—Ուսթատում, էկէր տօղրուսունու իսթէր խէնիգ . . . շէօյլէ պիր տիւշ նէվինտէն օլարագ տէրխաթըր խտէպիւր մէքտէ յիմ քի, չօճուգլուղումտա, պէն պիր իթթիխար բաշարանը իրէ պիրլիքտէ կէզմէքտէ, վէ տայիմա էլինտէրի բաշարտա շէնկէլլէլէ աթտըր տանագլարը եէմէքտէ խտիմ : վէ պու տա սաշիճ օլմայը տըր, շիւնքի, հալէա պու կիւն վէ պու սաաթա գատար, հէր նէքէտէ էօյլէ պիր, էրմաս քիւֆէտի արգասընտա, վէ այթուն շէնկէլի տէ էլինտէ պիր պտղիքիւնա, եանի պիր բաշարանը կէօրիւր խէմ, հէման իւղէրինէ հիւճում պիրլէ, թութուպ պօղասըմ կէլմէքտէ տիր : վէ իշթէ պուստան տա բանա անլաշըմագտա տըր քի, Ֆիրլագը պէն չօճուգլուղումտա, պիր բաշարանընա խըտմէթ իթմիշ, վէ տանագլար եէմիշ օլմայըրում տըր : զիւրա, էսէրի զարապը, հալէա գալպ ու Ֆիքրիմտէ պագը պուլունմագտա տըր : Պէնիմ իլը սանայթըմ, Մօնֆօգօտա աթլարը քէսիպ տէ տէրիլէրինի իւղէպէրէ եարտըմըլըք իթմէքիլք օլմուշ տուր . . . պէն օլ վագըթ, անճագ օն օն իլը չաղարըմտա խտիմ : Օլ ղէվայլը իթթիխար աթլարը պօղագլումանա պաշարտըրմտա, կէրլի էվիլլէրի, իւղէրիմտէ պիր Ֆէնայլըք հիսս իթմէքտէ պուլունմագտա խտիմ, Լաքին, պու տա եարլըրգ պիր այ սիւրմիւշ տիւր, պիր այտան սօնրա այլըտըմ, վէ օլ գատար այլըտըմ քի, իւղէրիմտէ օլ Ֆէնայլըր տուլմատըրտան պաշգա, մուղայիլի օ-

լարագ, քէյֆ վէ սէֆա էսէրի տախի հիսս իթմէկէ պաշարտըմ : Պէնիմ գատար տիւղիւն վէ քէսկին պըչաղարա մալիք պուլունան քիմնէլէր եօգ խտի . . . պըչաղարըմ օլ գատար քէսկին խտիլէր քի, առամ էլինէ այլպ վէ իւսթիւնէ պագտըքճա, հէման գուլմանըպ հայլմա քէմմէքլիկի արգու խտըր խտի, Ֆագաթ, պուստան տա նէ գազանըր խտիմ, նէյէ՛ եարար խտի . . . պանա վիրիլէն հայվանլարը քէսիպ պիթիքտիկիմտէ, էմէկիմէ գաըըրըք պիր իւճըլէթ օլմագ իւղրէ, գալտըրըպ էճիւմէ, հատթա օրաբաղ կէպէրմիշ պիր աթ պաճաղընտան պիր բարչա աթարլար խտի : շիւնքի, կէպէրմէմիշ օլուպ տա, քէնտի քէստիկիմիգ աթլարըն էթլէրինի, էգօլ-տը-Մէտախն մաճէլլէպիմտէրի աշըրլարա սաթարլար, վէ անլէր տախի, էօքիւղ, գօեուճ, տանա վէ եախօս գուշ էթլէրի մագալմընտա, «միզաճ սաշիպի պուլունան » միւշթէրիլէրինէ եւթտուրուրլար վէ եէտիրիլէր խտի . . . Լաքին, սիգ պէնի, օլ վագըթմտա, օլ պիր բարչա էթ գաղանըրպտա արարաըղըմ վագըթմտա կէօրմէլի խտինիգ, պէյ իլէ պաճանա՛գ օլմագտա խտիմ : Մէքքիւր էթիլիմ պլտըղըմ կիպի, առէթա պիր ալ եագալմալըշ օլտն գուրտուն քէնտի մաղարասընա գօշտուղու կիւլի, պէն տախի, տօղրու ալըր օճաղընա գօշմագտա, վէ օրասա օճաղճըտան բուխսաթ թաճիլ խտերէք, աթէշ իւղէրինտէ, ալէա պիր քէպապ շէվիքի խտիմ : վէ չայէտ ալըր օճաղը եագըրմալմըշ օլտուղու կիւլէրտէ տախի, կիտիպ Բօմէնվիլտէ գուրու աղաճ բարչալարը թօրլար, վէ սայլտանէնին պիր տիլարը քէօշէսինէ շէքիլէրէք, չաղմաղըմը չաղար, պիր աթէշ եագար, վէ ելինէ քէնտի քէպապըմը կէօլտէեէ աթար խտիմ : կէրլի, էկէր տօղրուսունու իսթէր խէնիգ, պու սօն թէրթիպ իւղրէ քիշիքտիկիմտէ . . . Լանըքըլա բիլմէլիպ, առէթա եարը շի գալմագտա խտի իսէ տէ, ծոտան տա պաշգա պիր մուհասսէնաթ հասըլ օլմագտա խտի, շէօյլէ քի, հէր վագըթ այնի լէզգէթտէ եէմիշ օլմաեարագ, հիւ տէլիլ խտէ, տաթ վէ

լէզզէթ տէ յիշթիրմիչ, պաշդա պիր ճինս եէմէք տահա եէմիչ օլմագլըգ իգպայինէ նայիլ օլմագտա իտիմ:

—էյ, սէնին իամին նէ իտի, —տէտի Բօտօլֆ:

—Օլ վագըթ սաշարմ շիմտիքինտէն զիեատէ աշըգ պիր քէթէն րէնկինատէ օլուպ, վէ կէօլլէրիմ իտէ տայլմա դանցը օլտուլունտան, վէ Ալպինօս թէտիլյէ օլունան պէ- եազ ատա թավշանլարընրն կէօլլէրինէ պէնգէտիքլէրին- տէն, պանա տալի, Ալպինօս չաղըրմագտա իտիլէր, —տէ- տի Նուրինէօր:

—Խըսըմ վէ ագրտպալարըն, վէ եախօտ ֆամիլեա՞ն քիմիէր իտիլէր:

—Պէնիմ տէ խըսըմ վէ ագրտպալարըմ, թըզզը լա Կուալէօղիւնքիլէրէ պէնգէմէքտէ իտիլէր... զաթէն տօղ- տուղում եէրի պիլէ պիլմէմ պէն, քիմ պիլիբ նէրէտէ, դա՞նդի սօգաղըն, դա՞նդի քէօլէսինտէ, վէ ըրմաղըն գա՞նդի գըեըսընտա, սաղընտա՞, սօլունտա՞մը տօղմուչում տուր:

—Սէնի էօլլէճէ մէյտանտէ պըրագմըչ օլմալարը ի- շին, բէտէր ու վալիտէն ալէյճիլէրինտէ, պէդտուալար օ- գուտո՞ւնմու:

—էօլլէ շէյլէր տիւշիւնմէտիմ պիլէ... շիւնքի, վաղի- ֆէմտէն խարիճ իտի... տօղրուտու... պէնի տիւննտեա կէթիթիմէլէրիլյէ, պանա պիր կիլիք եարմամըշար տըր... պու գատարճըգ սիթէմի տալի իթմէզ իտիմ, էկէր, պարի եալընըգ տիլէնճիլէր դատար օլտուն պիր իգպալէ նայիլ օլմուչ օլտա, եանի, պարի սօուգտան, աճլըգտան, վէ սուտուգլուգտան քէնտիմի դուրթարապիլէճէք գատար պիր իգպալէ մալիք պուլունմուչ օլտա իտիմ, հալ պու քի, Ալլահ պէնտէն պու գատարընը տալի գըսգանմըչ տըր մէկէրչի Ալլահ, հիչ տէյիլ իտէ խըրսըզլըգ իթմէկի սէվ- մէեէն պիշարէլէրէ, պու գատարճըգ պիր նիլմէթի օլտուն հիմմէթ պուեուրմալը տէյլ՝մլիլտի, մէկէրչի դուտըն- թիթմի եօգ իտի, եօգտա պիր շէյլմի էքսիլեր իտի:

—Տիմէք տիր քի, Նուրինէօր, սէն, օլ աճ վէ սուտուգ զալտըլըն, վէ սօուգտան տիլթրէյիպ էլիլիէթ շէքսիկին կիւնլէրտէ տալի, խըրսըզլըգ իթմէկիքտալ իթմէմիչսին տիր, էօլլէմի:

—էլվիթ, էօլլէ տիր, հատտէն զիեատէ սէֆալէթ վէ մէտայիլչ շէքմիչիմ տիր... վէ հաթիթա, պաղը քէրրէ տէ իքի կիւն աճ գալըպ օրուճ թութմագլըպ մէճպուր օրուա- շում տուր... ֆագաթ, եինէ խըրսըզլըգ իթմէմիչիմ տիր Ալլահ օլ կիւնահը պէնտէն սիւալ իթմէեէճէք տիր:

—Պէսպէլի, մահպէտէ կիտէրսին տէյի, գօրգունտան խըրսըզլըգ իթմէմիչսին տիր:

—Ա, պըրագընըգ, ճանընըզը սէվէրսէնիլ լաթիթիէի, —տէտի Նուրինէօր ումուղարընը սիլքէրէք, վէ գահգա- հա իլէ կիւլէրէք. —Սիլ տէ պիլիթիսիլգ քի, պիր ատէմ մահպէտէ կիտէր իտէ, հիչ տէյիլ իտէ եէեէճէք պիր էթմէք վէ իլէճէք պիր սու վար տըր. իմտի, պու պէօլլէ օլտուղու- թագտիրտէ, մահպէտէն գօրգմագտան նաչի, հիչ խըր- սըզլըգ իթմէմէք, եանի, էիգիէ շոյլ օլմէ էլն, էիգի շու- մտէ օլապիլիթի... էհլի ըրլըգ սաթըպ տա, աճլըգ- տան էօլմէքտէն իտէ, խըրսըզլըգ իտիպ տէ, կիտիպ մահ- պէտտէ լահաթ էթմէք եէեէպիլիթ իտիմ... լաքին, եինէ հիչ պիր շէյ չալմատըմ, չալմագ իսթէմէտիմ... էլի էմ- մա, նիլին... պէնտէ պիլմէմ, եալընըգ շու գատարընը պիլիթիմ քի, տօղուչումտա պէօլլէ իտիմ, թապիլաթիմ պէօլլէ իտի, խըրսըզլըգ տէնիլին շէյ հագգընտա, Ֆիք- րիմտէ հիչ պիր արգու վէ հիչ պիր նիլիէթ պիլէ տօղմա՞լ իտի...:

Հատտի զաթընտա բէք կիւղէլ վէ բէք միւլէտիր օլան մէղքիւր ճէվապըն աաըլ մանէտաընը, կէրչի Նուրինէօր քէնտիսի պիլմէքտէ տէյիլ իտի իտէ տէ, Բօտօլֆուն իֆ- րաթ մէրթէպէ թէաճճիւպիսի մալլէտտի օլմագտա իտի: Բօտօլֆ կէօրիւպ հիւս իլլէտի քի, պու պէտպալաթ ատէմ, էկէր ճինայլէթ իրթիքեապ իտէճէք օլտա, լահաթ ճա եա-

չանագիրէնէ կինն պիտիկի հայտէ տախի, իրթիքեանս իթմէ յիս տէ, չեքմէքտէ օլտուզու սեփալէթին տէվամբնա բուշի բիդա կէտթէրմէսկըլէ, դաթպէգաթ շայեանը հիւրմէթ պիր հայտէ պուլունմագտա իտի :

Բօտօլֆ, մէրգումուն, մէտենիկեթ օրթաբնտա, եւ պանի պիր հայտէ գաթըշ օլուպ, վէ սեփալէթտէն նաշի տախի հէնուզ պիւթիւն պիւթիւն զայլ օլմամըշ օլտուզունու կէօրաիւքտէ, էլինի վիրէրէք թաազլմ կըլէտի :

Շուրինէօր, թէաճճիւպ վէ առէթա հիւրմէթ ու իհթիւրամ իւզրէ Բօտօլֆուն եիւզիւնէ պագտը, վէ մէրգումուն քէնտույէ ուզաթմըշ օլտուզու էլինի, անճադ բարմազլարը ուճույա թուլթմանա ճէսարէթ կըլէտի. չիւնքի, մէրգում, քէնտիսի իլէ Բօտօլֆ միւնաննտա, պիր ֆարգը աղիմ պուլունմագտը, գարալը պիր սուրէթտէ հիս իթմէքտէ իտի :

—Չօգ իլի, չօգ իլի, —տէտի Բօտօլֆ, —տէն տայիմա պիր եիւրէք թաշըմագտա, վէ տայիմա տախի նամուսու նու թանրմագտա պուլունմուշչուն տուր . . .

—Նէ, եիւրէքմի թաշըմագտա . . . նամուսու թանրմագտա իմիլիմ տիր . . . քիմ պէն մի . . . ա՛, ա՛, ա՛, էյլէնիեօրմուսունուզ, Սլլաշը սէվրեսնիզ, —տէյի ճէվապ վիրտի Շուրինէօր թէաճճիւպ իւզրէ :

—Իվլէթ, սեփալէթ իւզրէ եաշաբուզ, վէ հաթթա աճ տախի դարմագլըը կէօղէ ալըպ աա, խըրսըըըա թէնէղզիւլ վէ իրթիքեանս իթմէմէք տիմէք . . . եիւրէք վէ նամուսու թաշըմագ, տիմէք տիր, —տէտի Բօտօլֆ :

—Եա հու . . . սիղէ պիր չէյ սէօյլէեթիմ մի, հագգընըզ օլմալը ալը . . . —տէտի Շուրինէօր տիւշիւնրէք, —եկվէթ, էօյլէ, տէտիկինիզ կիպի օլմալը ալը . . .

—Օլ պապտէ նի չին թէաճճիւպ իթմէքտէսին :

—Թէաճճիւպ իթմէքլիկէ հագգըմ վար տըր . . . չիւնքի, շիմտիյէ գատար, քիմնտէն պէօյլէ պիր լագըըտը իւշիթմէմիլիմ տիր, չիւնքի, շիմտիյէ գատար, հէր քէս պանա, առէթա պիր քէօքէկէ մուամէլէ իտէր կիպի մուամէ :

լէ իլլէմիշ տիր . . . Լաքին, նէ գատար աճայիպ պիր հալ տիր պու, շու սիզին շիմտի պանա սէօյլէտիկինիզ . . . եիւրէք . . . վէ նամուսու . . . լագըըտըը, իւզէրիմտէ բէք պիւշիւք պիր թէեասիր բէյտա իթմէքտէ տիրլէր, —տէտի Շուրինէօր, հալէա տիւշիւնմէքտէ օլտուզու հալտէ :

—Լաքին, • տէյիլ ամմա . . . նէ օլուեօրսուն :

—ՕՖ, պիլմէմ, պէն տէ պիլմէմ, —տէյի ճէվապ վիրտի Շուրինէօր, իւզէրիմտէ հատտէն զիւտտէ պիր հէեէճանը տէրուն հալը օլարագ, —հիշ չիւրհէ ճայիզ տէյիլ տիր քի, նաալը քի սիզ տէ կէօրմէքտէսինիզ . . . մէքըլըր լուզէթիլէր, ֆիքրիմի դալրաեքազ, պէնի պաշգա պիր հալէ վազ իթմիլէր, • օլ պէնտէ, պիր եիւրէք վէ պիր տէ նամուսու տույրուսու պուլունմաալը, իգրար իտիպ տէ սէօյլէճաքլիկինիզ եօգմու, պանա « սէն Սքէլէթտէն վէ Մէթըր տէգօլտան զիւտտէ գուվլէթիւնի » տէնիլիպ իգրար իտիլմէքլիքտէն զիւտտէ քիար ու իֆթիլիար տույրուլարըմը թաշրէք իթմէքտէ, վէ պատիի մէմուսիյէթիմ օլմագտա տըր . . . շիմտիյէ գատար գալպիմտէ, հիշ պիր ճիւհէթճէ, պու մէրթէպէ պիր աույլու հիս իթմիշ տէյիլ իտիմ . . . հէլէ շուտա սահիճ տիր, վէ սիզտէ եմին օլանըզ կէրէք տիր քի, նէ օլ սէօյլէտիկինիզ լուզէթիլէր . . . նէ թէքէմէ թէքէմէ ինտիրտիկինիզ եուսուդալը . . . նէ իթտիկինիզ իքրաալարը . . . վէ նէ տէ սայիր սէօյլէտիկինիզ լագըըտըըալը . . . հիշ պիր վագըթտա ունուլթմանաճալըմ տըր . . . խիւլասայի քէլամ, էլրիլիր ալթըզ, —տէյի պաշըրտը մէրգում պիլաեճն պիրէ, կէօրիւնիլէ նէզարէն, քէնտի ֆիքրիլի վէ տույրուսունու լաեղըըա իֆատտէ վէ պէեան իթմէքլիկէ, քէնտուսինտէ իգթիտարը քեաթի կէօրմէտիկինաէն, —վէ նիհայէթ, շու տախի սահիճ տիր, վէ սու տախի էմին օլմալըսընըզ քի, պէնտէնիզ, էօրիւմիւն թա սօն տաղըգաալընա գատար, սիզէ ճան ու թէնիմիլէ սաղըգ գալաճալըմ տըր :

Բօտօլֆ քէնտիսի տախի, միւթէասիր պիր հալտէ պու . . .

լունտուղունտան, մերգումա, մեղքեր հայրնի ֆորդ իթ-
տիրմէմէք նիյէթիլլէ, էհէմիլլէթսիլ պիր սուրէթտէ ճէ-
վապ վիրիպ վէ լագըրտըր տէ յիլթիլէրէք :

— Իլվիթիւար հայվանլարը քէսիպ, վէ էօրմիւչ հայվան-
լարըն տէրիլէրնի իւզէնլէրնէ եանլարընտա . չօդ վաղըթ
գալըպ իրամէթ իթտի'ն մի . —տէ յի սիւալ իլլէտի :

— Շիրահէսիլ . . . Էվվէլլէրի, կէրչի օլ զէվալլը, պանա
պիր թէրմէ վուրմագլըղա պիլէ մէճալ վէ գուարէթլէրի
գալմամըչ օրան հայվանլարը պօղապամանա, երւրէկիմ
տանանամամագտա իտի իտէ տէ, լաքին սօնրատան, ծն
պլթը չաղալըրմա գաստէմ պասըպ, վէ սէսիմտէ թէպտիլ
օլտուգտա, արթըգ օլ վագըթ, պըչապ գուլանապլըղ,
պէնիմ իլին պիր քէյֆ, պիր հըրա, վէ պիր իհթիլեաճ եէ-
րինէ կէյմէկէ պաշլատը, օլ գատար քի, ախ, ախ, հայվան
օլպալը տա, քէսէյաիմ տէ յի, ստէթա գուտուրուպ տի-
վանէ օլմագտա իտիմ . . . Եէյիպ իյմէրտէն զիեաաէ, ան-
տէ'ն սէֆա տույմագտա . . . վէ անճագ անը տիւլինմէքտէ
իտիմ . . . պէնի օլ վագըթլար, իլ իւզէրնտէ իքէն կէօր-
մէյի իտիսիլ, սայքի չըս չըպլադ օլմագտա օլտուղում-
տան, իւզէրնտէ, տիլլէրնտէքի պիր էսիլ բանթաթն-
տան պաշգա պիր շէյ պուլունմագտա տէյիլ իտի վէ պիր
քէրրէ, օլ իրի վէ քէսիլնէ պըչաղըմը էլիմէ ալտըմ մը ի-
տի, ծն պէչ երկիրմի ըէս գատար պիչարէ իլվիթիւար արթ-
լար, էթրաֆըմտա նէօպէթլէրնէ պէրլէմէքտէ իտիլէր . վէ,
մասալպաճ, պըչաղըմը իլլէթմէկէ պաշլատըլըմտա իտէ,
նէ օլտուղումու պիլմէմէքտէ իտիմ . . . զանն իտէրսին քի
գուտուրմագտա իտիմ, գուլագլարըմ ինլէմէքտէ օլուպ,
վէ կէօլլէրնէ տաթի, հէր շէյ վէ հէր թարաֆ զըբ գըրմըղը
կէօրնէմէքտէ օլտուղումտան, հէման, քէսաիլքճէ քէսէր
իտիմ . . . Էվվէթ, քէսաիլքճէ քէսէր իտիմ . . . վէ նիհայէթ,
պիլլէքլէրնտէ գուվլէթ գալմամըպտա, պըչաղըմ էլիմտէն
տիւլինմէքտէ տէկին, քէսէր, աօղլար, բարչալար իտիմ:
Հասիլը Սլլան, պիլմէզսիլ օլ արատա պէն, նէ գատար

քէյֆ վէ սէֆա տուեար իտիմ . շէօլլէքի, էկէր միլլէօնլար-
ճա սէրլէթ սահիլի օլմուչ օլտա իտիմ, մէղքեր սանաթը
իճրա իթմէքլիք ուղրունտա, սարֆ ու ֆէտա' իտէր իտիմ:

— Տիմէք տիր քի, քէսիպ տօղրամագլըղ, սէնին իլին
պիր աաէտ հիւքիմնէ կէյմիլ օլմալը տըր, — տէտի Բօ-
տօֆ :

— Սայքի էօլլէ տիր, ֆագաթ, սիննիմ ծն պլթըր աշ-
տըգտա, մէղքեր ճիմնէթ պէնտէ օլգատար պլթմըչտըքի,
պիր քէրրէ պըչաղը էլիմէ ալըպ տա հայվան քէմէկէ պաշ-
լատըմ մը իտի . աաթթա իւզէրնտէ պիր շըլըրնլըգ հա-
պը օլտուղումտան, նէ եարաղըմը պիլմէքէրէք, եար-
աղըմ իլի խարապ իտէր իտիմ . . . Էվվէթ, պէն, քէսաիլիմ
հայվանըն տէրիլէրնի կիւզէլճէ իւզիւպ չըղարաճապ եէր-
տէ, հէման բաթ կէլա, պըչաղըմը ստղա սօլա վուրարադ,
տէրիլէրն տէլէք աէլէք, վէ բարչա բարչա իտէր իտիմ:
Ճիւքի, օլ մէրթէպէ զայրէթէ կէլիլ իտիմ քի, նէ եարաղ-
ըմը պիլմէղ վէ կէօրմէղ օլուր իտիմ. նիհայէթ, պէնիմ
պու մուղըր հալմի կէօրէրէք, պէնի սալթանէտէն տի-
չարը արթըլար Պէնտէ կիտիպ գասապլըղ իթմէկէ գալ-
ըլըլըմ, չիւքի, տայիմա օլ եօլտա պիր իյտէն քէյֆ վէ
սէֆա տույմագտա իտիմ . . . լաքին, հայըՆ քի, պէնի գա-
սապըղա տա գասպուլ իթմէտիլէր, շէօլլէքի, գուտուրա-
ճըլարըն, նայընճըլարը թահըր իթտէրլէրն կիպի, գաս-
սապըրտա, քիպը ու զուրուրարընտան նալի, պէնիմ
կիպի պիր չիւրիւք հայվանաթ պօղաղանըրըր գասապ-
ըղա շայէթէ կէօրմէտիլլէրնտէն, ըէտա իթտիլէր . Սլ
վագըթ մէճպուր օլտում, գըրմէթիլն պաշգա պիր իտէ
արամանա . . . վէ անը տա բէք չաբուգ պուլամտըմ, վէ
իլլէթ օլ հէնկեամտէ տիր քի, աճ վէ թաղսիր տաթի գալ-
արմ, Ագըպէթքէար կիտիպ Մօն-յուժ թաշ օճագլարըն-
տա շալըլըմ, Հալպու քի, կիւնտէ եալընըղ պիր ֆըրանդ
գալմամագ իլին, գօճա գօճա արապալար չէքէրէք, սա-
պահտան աղչամա գատար պիր թէյեիւն կիպի շալըլըպ

Թաշ Թաշրեա Թաշրեա, վիճուեալմ' խարապ օգտուղանտան, իբր սէնէ տէ յինճէ, արթըդ տանանամաղ օլտուամ: Պէն Թապէն կէօվտէլի վէ գուվիէթի օլտուղումա իսթիմատէն, կխտիպ ասկեր եաղըլարագ, վէ պիր ալտեա տախիլ օլտուամ: Օրատա տա իսթիմի վէ եաշըմբ օրուազ, լաղըմ կէլէն շէհա տէթնամէլէրի իսթէմէսիլէր մի: Նէ սէօյլէեէլիմ': Խսթիմ' Ալլիթօնտա տուր, սիննիսի տէ սիլամագ իչին, սագալըմա պագմալընըզ, տէտիմ, վէ շէհատէթնամէ եէրինէ տախի, իշա օճաղը ուսթիմասընըն վիրմիլ օլտուղու շէհատէթնամէեի կէօսթէրտիմ': Պէնի սիւարի ալտեալնա իսթալէ բէք միւնասիպ կէօրտիւլէր, վէ պիլգապուլ գալտը տէֆթէր իթտիլէր:

— Էկէր օլ վագըթլարտա պիր մուհարէպէ գուհուր իթմիլ օրա իտի, պէսպէլի, գուվիէթին, զայրէթ վէ ճէսարէթին, վէ քէսիպ տօղրամագըզ ճիհէթինճէ տէրքեար օլան մէհարէթին սայէսինտէ, չօդ իհիթիմալ տըր քի, պիր զապիթլըր տախի գարապիլէճէք իսթին:

— Հայ շունու պիլէ յոնիկ, իփուտ' ալիմ, Էկէր էօյլէ պիր շէյ օրմուշ օրա իտի, չիւրիւր աթլարաման զիեատէ, ինկիլիլէր իլէ Իրուսիալըարը տօղրամագըզ իֆիթիխար Իտէպիլիթ իտիմ' . . . Լաքին, չի' ֆայիտէքի, պէտպալթլըղըմտան, օլ վագըթլարտա տա, էօյլէ պիր շէյ գուհուր իթմէտիկինտէն, պիւթիան վագըթիմիզի ասկեր թալիմի իլէ կէչիթիւր . . . Պիր ատամ, պիր ուսթիա եանընա չըբագ կիթտիկինտէ, հիլի իզթիլատէ, ուսթասընա պիր տաեագ վուրմագըզա չըգըշտըգա, Էկէր ծնտան զիեատէ գուվիէթի իտէ, տաեաղը աթար, եօդ, Էկէր ծնտան գուվիէթսիլ իտէ, թապիտիլլէ տաեաղը քէնտի եէր, վէ սօնուա տա եօլ վիրիլէր, վէ պագը քէրրէ տէ մահպէս տախի իլգա իտէրէր, վէ նիհայէթ, իշ պու գատար իլէ պիթէր կիտէր: Հալպու քի ասկերլիքտէ պէօյլէ տէլիլ տիր: Պիր կին չալուշում պանա, Էսիլիտէ անինտէ իթաաթ իթմէտիկիմ իչին, պէնի սիւմիւրքէյի վիրտի. վէ հագըզ տախի

վար իտի, չիւրի, թէմպէլլըր իթմէքտէ իտիմ, մէրգումուն մէգըր մուամէլէսինէ գըզտըմ, վէ պիր թէրմէ եէրլէշտիրտիմ, օլ վագըթ օ պէնի եիթի վիրտի, պէնտէ գարշըլըզ քէնտիլի եիթի վիրտիմ, մէրգում պէնիմ եագամ տան թութու, պէն տէ քէնտի գաֆասընա պիր եուամըզ եէրլէշտիրտիմ: Պաշալար իշէ գարըշարագ, իւզէրիմէ հիւճում իթտիլէր, պուշուն իւզէրինէ գըզտըգճա գըզտըմ գուտուրտում, գանըմ պաշմա սըչրատը, կէօլլէրիմ գըզարը . հէր շէյ գըբ գըրմըղը կէօրմէկէ պաշալտըմ . . . օլ հէնկեամուն մութպախտա իրամէթ իթմէքտէ պուշունտուղուման, պըշալըմ էլիմտէ իտի, աման Նիլասհըմ, արթըգ սէն զապիթ իլլէ պու տէլի գուլունու . . . Պաշալարմ պըշալըրմ սալլամտէտէ զանն իթտիմ' . . . չալուշումու էօրտիւրիւ պիլիլի պիթիլտիմ, վէ իբր տէ նէֆէր եարալատըմ . . . օրթալըզ սահէհէն պիր գանարա հայի քէսպ իթտի . . . իւշ քիլիեէ օն պիր պըշագ վուրմուշ իտիմ' . . . Էվիլէթ, թամ օն պիր' . . . հէր թարաֆ ալ գանլարա պօեանտը . . . Էվիլէթ, հէր թարաֆ գըբ գըրմըղը օլտու . . . թըպըզ պիր սալլամտէեէ պէնպէտի . . . հէլէ պէնիմ իւզէրիմտէն իտէ, գանլար սէլլէր կիպի ագմագտա իտիլէր . . .

Շուրինէօր պիր հէյեթի մաղունանէ վէ վահիեանէ իւզըէ, պաշըր էճիլինէ էէէրէք, սիւքիւթ իլլէտի:

— Նէ տիւ չիւրիւրտուն, Շուրինէօր, — տէտի Բօտօյի, մէրգումուն մէգըր հայիլի թահիթը նագարը տիգալթիա ալըպ, իլհարը Էտերի թէէսիլի իտէրէք:

— Հիլ պիր շէյ . . . — տէյի ճէվապ վիրտի մէրգում պիր սուրէթի մուսթասարէտէ, պատէհու, եիլնէ քէնտի պէտէլիճէ վաղիֆէսիլիլի իւզըէ, հիլէպէսիլի տէվամէ պաշալար:

— Նիհայէթ պէնի մուհաքէմէ իթտիլէր, վէ գաթիմ տէ հիւրմ ու իլամ իլլէտիլէր:

— Էյ նասըլ օլտու տա գուրթուլապիլտին, ֆիրաբ մը իթտին,

— Խայր, գաթիլիմէ պէտէլ, օն պէշ սէնէ քիւրէքտէ պէքէրէտիմ: Լաքին, շունուտա ունուխտում սիգէ սէօլէմէ կէ. քի, ասիէրիկիմ հէնկեամբնտա, րէֆիգէրիմտէն իքի նէֆէրինի, թապուրումուզ Մըլօնտա պուրունուզու վա. գըթլարտա, Մարնը նէհրինտէ պօղուրմագտա իքէն, ավթըլլուզ էօլիւմտէն գուրթարմըշ իտիմ. վէ սայիր պիր տէֆա տախի... շիմտի սիզ տէ, պէնիմ իշին «պու հէրիֆ տէ, գարըլարը վէ երքէքէրի, գուրթարմագըլըզ մէնուպ, սուտա վէ աթէշտէ կէզէր վէ եաշար պիր մախուգ օլմուշ օլմալը տըր» տէ յերէք կիւլէճէքսինիզ, հալ պու քի, գարա. րը եօգ, վարընըզ կիւլիւնիւզ, սայիր պիր տէֆա տա, թա. պուրումուզ Բուէնտէ պուրունուզու վագըթտա, շէհրի մէզպուրուն, ատէթա պիրէք շէրկէ մագամընտա, էվիէրի քեաֆիթէթէն ախշապ օլան մահէլլէնին պիրինտէն աթէշ գուհուրիլլէ, քիպրիթ կիպի եանմաեա պաշլարմը իտի. օլ կիւն պէնտէ եանկընա գօշաճագ օլան նէօլէթ ճիւլէրտէն պիրի իտիմ. եանկըն մահէլլինէ կիտիպ եէթիշտիք, պիր տէ պանա պիր իխթիեար գարընըն, օտասը թուրթուշմաեա պաշլարմը օլուպ, վէ քէնտիսինին իտէ, աշաղը ինիպ գա. շարագ գուրթուրմագըլըզ իգթիտարը օլմատըղընը պաղը. րարագ խապէր վիրտիլէր, պէն պունու իշիթտիկիմ կիպի, հէմանտէմ գօշուպ եօգարը տօղըու սալտըմ. հաֆըզ Ալլաշ, ֆիլվազը մէգըրիւր օտա աթէշ արմաեա պաշլարմը իտի... քէնտիսի պիլիմ աչը օճաղընտա զանն իթտիմ. վէշհա. սըլ մէրգումէեի եէթիշիպ գուրթարտըմ... Լաքին, տա. պանլարըմըն ալթլարը տա քէպապ քէսիլտիլէր. պուշլար զաթէն մալիւմ օլուպ, վէ տալա վէքիլիմ իտէ, պուշլարը մէյտանէ վազ իտէրէք, պիւթիւն գուրթիթիլլէ ինէլա. սըմա չարըշտըղընտան, իտամըմա օլան հրւքիւն, քիւրէք ճէզասընա թէպօլիլինէ մուվաֆֆագ օլապիլմիշ տիր... Ֆագաթ, պէն պու մուաֆիլեթտէն աղա մէյնուն օլ. մատըղըմտան, մագթէլէեէ չըգաճագ եէրտէ (ինտան պաշը քէսիլլէն մահէլլ), բրանկաեա կիտէճէկիմ խապէրինի ալ-

տըղըմտա, հէման պէնիմ պօղպօղապ ալօգաթըն իւղէրինէ հիւճում պիրլէ, պօղուպ ճանընը չըգարմագ իաթէտիմ... մէրգում իտէ, կիւեա պէնիմ իշին պիր իյիլիք իթմիշ տիր կիպի, քէմալի իֆիթիլար վէ զուրուր իւզըն, պանա միւթ. տէ վիրմէքիլէ կէլմիշ իտի... Ա՛հ, Ալլա՛շըն զաղապը հէրիֆ... հայըֆ քի, օլ խայինի բէնէմէ վիրմէեէրէք, գուրթարտըլար...

— Տիմէք տիր քի, ճէզանըն թախֆիֆ օլունմասընտան տօլտեր թէէսսիֆ իտիպ վէ թէշէքքիլ էլլէմէքտէսին:

— Շիւրհէտիգ... պու ալէմտէ, պըշագ իլէ օյնաեան, պըշագ ալթընտա էօլմէլի տիր. պէնճէ, ատալէթին իգ. թիգապ պու տուր. վէ խըքսըլըզ իտէն տախի, զէնճիր. լէր թաշըմալը տըր, վէշհասըլ, հէր քէս քէնտի ճէզայի սէկաճընը շէքմէլի տիր... անինտէ պաշը քէսիլմէսինէ հիւքըմ վիրիլիշ օլան պիր ատամը կէթիւրիւպտէ բրանկա. պէնալէրին իշին աթմագ, վէ օնլարա րէֆիգ գըլմագ, պիր նիլմէթ սաեըլմաեըզ, իլլա պիր հագարէթ սաեըլ. մալը տըր. հէլէ պէնիմ, թէքսանէտէ, իւք կիւնլէրտէ կէ. չիրտիկիմ էօմր ու էվգաթ, քէք շաեանը թէէսսիֆ սու. րէթտէ օլմուշ տուր... օ՛ֆ, զիրա, պիր ատամ էօլտիւր. տիւքտէն սօնրա, սազ գալըպ տա եաշամագ, գօլայ պիր շէյ տէյիլ տիր, շէքիլըր շէյ տէյիլ տիր, չիւնքի, օլ էօլ. տիւրտիւկիւ ատէմին, հէր կիւն վէ հէր սաաթ, կէօլլէրի էօնիւնէ տիքիլիպ տուրաճաղընտա, շիւրհէ եօգ տուր... անլաշըլլըմ մը շիմտի մատտէ... :

— Տիմէք տիր քի, օլ պապտէ վիճտանըն սէնի թաղէրիգ էլլէմէքտէ պուրունուշ տուր... Շուրինէօր:

— Վիճտան մը, խայր, չիւնքի, կիւնտիւզլէր շարը. մագլա մէշուլ պուրունուզումտան, հէր նասըլ օլսա ունուտապիրմէքտէ իտիմ, — տէտի մէրգում պէտէվի, — Լաքին, քիւրէքտէ պուրունմամըն իւք կիւնլէրինտէ, հիւ պիր կիճէ պիր բահաթ ույգա ուեուեապիրմէքտէ տէյիլ իտիմ, չիւնքի, հէր կիճէ, իւզէրիմէ պիր նէվէ աղըլուզ

(Գօշմար) չէօրմէքտէ, վէ պէնի պիհուզուր իթմէքտէ իտի, շէօյէ քի, էօլտիւրտիւկիւմ չափուշում իյէ հարալատըրմ հէֆէրէրէր, Փագաթ, պարի պունյարտա հալընըզ օլարադ օլապար... —տէյի իլալէյի մէգալ իթտի մէր-տուղու հալտէ, —խայր, հալընըզ ծնար տէյիլ, իլա պէրապէրէրինտէ տէ ծնար, ելուզէր, վէ հաթթա պինլէրձէ քիլիլէր պուլունտուղու հալտէ, առէթա Մ'ծնրուժ սայխանէսինտէ, պըչաղըմ' նէօպէթէ պէրլէհէն զէվալըր աթլար կիպի, պըչաղըմա գուրպան օլմագըզ նէօպէթինէ պէրլէմէքտէ իտիլէր... օլ վագըթ, հէր շէյի վէ հէր թարաֆը գըր գըրմըղը կէօրմէքտէ, վէ հէման պըչաղըմը օյնաթմագտա, վէ սայիր տէֆա աթլարա հարաըղըմ կիպի, մէրգու-ման օլ կէօղլէրինէ կէօրիւնմէքտէ օլան սառալըր տախի, քէսիպ տօղրամագտա իտիւմ... բարչա բարչա իլլէմէքտէ իտիւմ... վէ առամա բէք զիտառէ տէհէթ վիրիհի եէրի տէ շու տուր քի, պէն մէրգուման նէֆէրլէրի տօղրատըզ-ճա, արգատան տախի սիւրիւ սիւրիւ նէֆէրլէր կէրմէքտէ, վէ քէսիլէնլէրին եէրլէրին տօղրամագտա իտիլէր... վէ ճան վիրտիլլէրի վագըթտա, կէօղլէրինէ կէօղլէրինէ տի-քէրէք, օլ գատար թաթլըր պիւր պագըշ իլէ... էվվէթ օլ գատար թաթլըր պիւր պագըշ իլէ... պագմագտա իտիլէր քի, զէվալըրլարք էօլտիւրտիւկիւմ իլին, քէստիմէ գարըր, հէղարան քէզ լանէթլէր օգումագտա իտիւմ... հալ պու-քի, պու ճիւմլէ իլէ տախի, պըչաղըմը գընընտ գօհուպ տա, կէրի շէքիմէքիկէ միւգթէտիւր օլմամագտա ի-տիւմ... Եալընըզ պու գատար տա տէյիլ տիւր, իլա պաչգա պիւր հալ տահա վար տըր... պէն գարնտաշ տէ-նիլէն շէյի մայիք օլմուշ տէյիլ իտիւմ, հալ պու քի, դա-րիպ հալ, էօյէ դանն իթմէքտէ իտիւմ քի, քէսիպ տօղրա-տըզլարըմըն քիտաֆֆէսի տախի, պէնիւմ գարնտաշլարըմ իտիլէր... վէ հէմ տէ, բուհում կիպի սէվմէքտէ օլտու-ղում գարնտաշլարըմ իտիլէր... նիհայէթ, արթըզ պը-

չազ սալլամահա գուտրէթիւմ գալմահարապ, ուհանար-ղըմտա, թէրմիլ վիճուտիսի, պուզ կիպի սուգ պիւր թէր տէրիտար իլինտէ պուլմագտա իտիւմ...
 —նէ գատար Ֆէնա պիւր տիւշտիւր պու, Շուրինէ օր:
 —Մֆ, էվվէթ, էվվէթ, սահիհէն պունտան տա մէլուն պիւր բիւհա օլմամալ... անպտընըղըմ շիմտի հալիւմ...
 ատէթա գուտուրուպ չըրըրաճագ իտիւմ... հաթթա, պու հալ պանա օլ գատար աղըր պաստը քի, արթըզ սապիէ թագաթիւմ գալմատըրընտան, պիւր տէֆա ճէն-կեար եութարագ, վէ պիւր պաչգա տէֆա տախի պիւր զէնճիրտէն սարլարագ, էօմրիւմէ գատա պիւրլէ, էօլիւպ գուրթուլմագըղա գալըրըտըմ իսէտէ, Ալլան հալարընը վիրտին քի, էօքիւզ գատար գուվվէթիլ օլտուղուման, տաեռտըմ գալտըմ, միւրարտըմ իրէմէտիւմ, շէօյէ քի, մէզքիւր ճէնկեարըն պանա պաչգա պիւր թէէսիլի օլմահըզ, անճագ իլէրիմտէ պիւր սուսուզըւզ պիւր եանմագըզ բէյ-տա իլլէտի, վէ մէզքիւր զէնճիր տախի, պաչգա պիւր շէյի եարամահըզ, անճագ պօղաղըմտա մաիճէ պիւր պօհուն պաղը հուսուլինի պատի օլտու, վէ իլթէ, սէմէրլէրի, պունտան իպարէթ գալտըլար: Պատէհու, վագըթլար կէշ-տիքձէ, մէզքիւր տէհէթամիլը հալէ տախի ալըչաղըմ, բիւհալարըմ կիթտիւրձէ ազալտըլար, վէ պէն տէ հէր քէս կիպի, հէր շէյի ունութումում:
 —Բրանկատա մէն, խըրըղըզ էօլարընըր, բէք այլա էօյրէնէպիլիւր իտիւմ:
 —Էվվէթ, Փագաթ, օլ խուսուտա հիւ պիւր տույ-լում վէ մէյլանըմ էօզ իտի... հաթթա, բէֆիգէթիւմ պէնի, օլ պապտէ թայիկ պիտիպ շէքիտիլմէքտէ իտի-լէր, վէ պէն տէ զէնճիր իլէ արգալարընա ինտիլմէքտէ իտիւմ: վէ իլթէ Մէթըր տէգօլու տա օլ սայէտէ թամը-տըմ... լաքին, մէրգում հաղըրնտա... եումագըլա-տըմ տէյէճէկիւմ էօզ տուր, նասըլ քի, ճիւղիճէ էվվէլ սիզ-տէն եէտիւմ, ծնտան տա աղ եումուղըր եէմէմիլիւմ տիւր-

—Տիմէք տիր քի, Մէթր տէգօլտա բրանկարդէնտէր-տէն պիրի տիր, էօյլէ՛մի:

—Մասնշալաս, վէ հէմ տէ, էօյիւպ կիտէնէ դատար բրանկարդէնտ գարմալըդ կլամբըն կիմիշ օլմնկարտան տըր, Ֆագաթ, մերգում գաշըպ գուրթուրնուշ տուր:

—Ֆիրարկլէրանէ՛նսի տիր, էյ, նասըլ օլուէօր պու, մէկէրչի քիմնէ հիւքիւմէթէ խապէր վրմէօրմու:

—Պիւմէմ, լարնի, հէլէ պէն, ալա խապէր վիրմէք իւթէմէմ, շիւնքի սնրա, մերգումտան գօրգումուշ, վէ գօրգումտան նաշի, էօյլէ պիր շէյի իրթիքեապ իթմիշ սանըլըրմ:

—էյ նասըլ օլուպ տա բօյիս պունու թանքեարագ տերտէսթ իյլէմէմէքտէ տիր, մէկէրչի իւգէրնտէ պիր տլէամէթ եօգմու տուր, երկղիւնտէն պէյի տէյլըլի տիր:

—Երկղիւնտէն պէյի օլմնո՞գ մը, անըալըմնո՞գ մը... շիւրհէտիգ, էվվէթ, լարնի, մէկէրչի մերգումտան օլ գատար ազլէ մայիք տէյլըլի տիր, օլ գատարը տիւշէնէմէզմի, մերգում, քէնտույէ Ալլահնըն վիւմիշ օլտուգու երկղիւնիս սուրէթինի տախի պօզմուշ թաղեիր իյլէմիշ տիր, շիմտի Մէթր-տէգօլ էօյլէ պիր լէհճէյէ մայիք պուլունմագտա տըր քի, շէյթանտան պաշգա քիմնէ թանքեամաղ:

—էօյլէ պիր շէյ նասըլ օլապիլիր, նէ եարմըշ տըր:

—Մէրգում պիր գարըշ ուզունլուգունտա պուլունան օլ դօճա պուրնունու բարչա բարչա իթմիշ չըգարմըշ, վէ սան եարը իլէ տախի եագըպ պօզարագ պիւթիւն պիւթիւն պագազ պիր հալ ու հէյիէթէ վաղ իյլէմիշ տիր:

—Ատամ սէն տէ, հիշ էօյլէ շէյ օրմուրմու, արթըղ իշի լաթիֆէէնէ չըգարտըն եա սէն:

—է՛հ, պու կիճէ պուրտեա կէլտիլինտէ, սիլտէ կէօլըլըրնիլլէ կէօրէպիլըրսինիլ. մերգումուն օլ դօճա բարչա գան գուշու կակաթնա պէնդէէն պուրնու, շիմտի անճագ պիր էօրտէք պուրնու գատար գալմըշ տըր, վէ հաթթա էթի շիւրիւմիւշ պիր էօյիւ պուրնունա պէնդէմիշ տիր...

հէլէ տօտագարը տերսէնիգ, պիրէք բապուճ դարնըղընտ օլտուգու կիպի, էիւզէրի խէ, գըրգ բարչատան օլան պիր բաշալրաճընըն պէլլէմէ էնթարիսինէ միւշապիճ պուլունմագտա տըր:

—Տիմէք տիր քի, պու մերթէպէ թանըլմաղ պիր հէյիւքէթ քէսպ իթմիշ տիր, էօյլէ՛մի:

—Բօշֆօր թերսանէսինտէն ֆիրար իտէլի ալթը պ օլմուշ օլտուգու, վէ պու գատար միւտտէթ զարֆընտա տա, պէլքի խէֆիլիէլէր, երկ տէֆա մերգումա թէսատիւֆ իթմիշ պուլունտուգլարը թագտիրտէ տախի, հալէա պիր տիւրլիւ թանքեամամըշար տըր:

—Մէրգում նէ սէպէպէ մէպնի քիւրէկէ արթըլըշ իտիւ

—Գալպէնլիք վէ խըրըղըդ իթմիշ օլտուգտան պաշգա, ատամ տախի էօլաիւրմիւշ օլտուգու իշին. վէ խմիւնէ Մէթր-տէգօլ (մէքթէպ հօճասը) չաղըլըմաթըն սէպէպիտէ նէ տիր, պիլըրմիսինիլ, մէլուն հէրիֆին, հէմ բէք կիւզէլ պիր եագրօք վարտըր, վէ հէմտէ գայէթլէ արիւտիր:

—Պու ճիւմլէ տախի, պէլալը պիր հէրիֆ օլտուգունտան, հէր քէս մերգումտան գօրգմագտա տըր, էօյլէ՛մի:

—Էկէր պանա արթըղընըղ տաեաղ կիպի, պիր տաեաղ տա ծնա արթը իսէնիգ, օլ վագըթ քիմնէ գօրգմաղ օլուպ, աեարը տիւշէճէկինտէ շիւրհէ եօզ տուր, արն, արն, սանապ օլ սաաթը կէօրմէքիլը իգպալինէ նայիլ օլաճա՞գ մըլըմ, պիլմէգսինիլ, շու հէրիֆին պիր տաեաղ եէմէսինի, նէ՛ գատար մերագ իտիւպ արդուլէմէքաէյիմ:

—Պու հէրիֆ նէ իշ եարմագտա, վէ նէ՛ եօլտա եաշամագտա տըր:

—Թըպգը քէնտույէ պէնդէր, Ալլահնըն դագալը իթ օլու իթ պիր իթթիւրար գարը իլէ շէրիք օլարագ, պիրլէքտէ չալըշմագտա, վէ պիրլէքտէ եաշամագտա տըր, վէ կէրչի մերգումէյի պիրլէքտէ կէգտիլմէքտէ տէյիլ իսն տէ, շիմտի օկըրտին սէօյլէտիլինէ նեղարէն, պիր կիւն պուրտեա պիրլէքտէ այըպ կէթիրէճէք իմիշ:

—Տիմէք տիրքի, մէրգումէ աճիւղէ տախի, պիրլիք-
անէ մի խըսըզլըզ իթմէքան տիր:

—Մէրգումէ պիրլիքան օլարադ, տէյիլ եալընըզ խըր-
սըզլըզ իթմէքան, իլլա առամ պիլէ էօլտիւրմէքան տիր.
Հաթթա, մէրգում, մէրգումէ իլէ պէրապէր օլտուզլարը
Հալտէ, իքի իւշ քիչի էօլտիւրմիւշ օլտուգաան պաչգա,
տահա պունտան անճազ իւշ Հաֆթա էվիլէ, Բօաստի եօ-
լու իւզէրինտէ պիր էօրիւզ թաճիրինի սօեուպ վէ թէլէֆ
իթտիլէրինի: Թէվաթուրէ նէգարէն, էօթէտէ պէրու-
տէ, էօյունիւպ իֆթիխար իտէրէք սէօյլէմէքան իմիւշ:

—Էլպէթթէ պիր կիւն, էր եա կիճ, մէրգում բէնչէ-
եի հիւքիւմէթէ ախշէճէք տիր:

—Մէրգումու էլէ կէչիրիպ թութմագտա, էօյլէ գօլպ
պիր շէյ տէյիլ տիր հա, ծնու եաբապիլմէք իչին. պիւյիւք
էիւրէք վէ պիւյիւք ճէսարէթ լազըմ տըր, զիրա, տայի-
մա, պլուզու ալթընտա իքի տապանճա իլէ պիր տէ եա-
թաղան թալըմագտա օլմասը շէօյլէ տուրսուն, իբան,
գաղբգտան, վէ էօյիւմտէն տախի գօրգմագտա օլմատըղըն-
տան, հէր կիւն վէ հէր սաաթ, «ատամ սէնտէ, պէն հէր
վագըթ մագթիլէեէ չըգմագլըղա հազըր վէ միւնթաղըր
պուլունմագտաբըմ, էօյիւմ պիր մի տիր, իքի մի տիր. բէն-
տինէ կիւվէնէն գարըմա չըգսըն, վէ էկէր հատտի վար
խտէ, պանա գարըր էլ ուղաթսըն, պէն բէնտիմի գուրթար-
մագ իչին, էլիմտէն կէլէնի վուրուպ էօլտիւրէճէկիմէ տէ
չիւրճէ եօգ տուր» տիմէքիլի, աղըրնտա էզզէր իլլէմէք-
ան տիր: էվիլէթ, մէրգում պունլարը պէօյլէճէ ալըգ-
տան վէ սէրպէսթճէ սէօյլէմէքան տիր. վէ մէրգումու
թութուպ դապթ իթմէք վէ եաթըրապիլմէք տախի պիւյիւք
պիր գուվիլէթէ միւհթիմա տըր, չիւնքի, սիգլն վէ ճէնիւմ
իքի գաթթ գուվիլէթիլիղէ մալիք պուլունմագտա տըր:

—Էյ, Շուրինէօր, բիւրէքանէն չըգտըրտան սօրա նէ
եաբաթն պագալըմ:

—Կիտիպ Սէն-Բօլ քէսի իւզէրինտէ պուլունան բը-

մագտան օտուն չըգարթտըրճընա միւրաճաաթ պիլլէ,
իչինտէ չալըմագ իսթէտիմ, մէրգում տէ գապուլ իլլէ-
տի, շիմտի համա օլուն, էթմէք բարամը չըգարապիլմէք-
տէ լիմ:

—Իյի եա, մտտամ քի խըսըզլըզ իթմէք իսթէմէ-
եօրսուն, պու մահէլլէտէ նիչին օթուրմագտասըն:

—Նէրէեէ կիտէլիմ: Պէնիմ կիպի թէօճմէթիլ վէ սա-
պըրալը պիր աաէմին եանընա, նամուսու իթիպարը եէ-
րինտէ պիր առամ թէնէզղիւ իսիպ տէ կէլմէզ. բէգալիք
պէն տախի, օ էօլտա առամլարըն եանլարընա կիտէմէմ,
վէ պու պէօյլէ օլտուզու թագտիրտէ, դարիպ եէրի տէ
չու տուրքի, եալընըղտա տուրամամ, ճանըմ սըգըլըր, ահ-
պապճա ճէմիլիլէթի սէվէրիմ, անըն իչին իլթէ պուրաեա
կէլմէքտէլիմ, չիւնքի, բէնտի աեար վէ տէրէճէմտէ բէ-
ֆիլլըր պուլմագտաեըմ: Պաղը բըրբէ գալիպ մուարաղա
տա չըգարմագտաեըմ. . . Մահէլլէ իչինտէ հէր քէս պէն-
տէն, գուրտտան գօրգար կիպի գօրգմագտա տըր. լաբին,
գօմիսէր տէ պէնի թանըմագտա վէ իլիչիք իթմէմէքան
տիր, էլվէրիք քի առամ տէօյմէեէլիմ, առամ տէօյտիւ-
կիւմ կիպի, իշ պաչգալալմագտա տըր, նասը քի պաղը
տէֆա տա, եիկիրմի տէօրթ սաաթ գատար, կիտիպ էլէք
ճէնէթիլտէ պէքլէմէքան լիմ:

—Կիւնտէ դա՛շ սու գաղանմագտասըն:

—Կիւնտէ օթուզ պէշ սու (20 սու, պիր ֆրանդ տըր)
գաղանմագտաեըմ. վէ պունու տա գաղանապիլմէք իչին,
եալ գըշ, թա պէլիմէ գատար սուլար իչինտէ պուլունտու-
ղում հալտէ, օն իքի սաաթտան օն պէշ սաաթա գատար
չալըմագտաեըմ. . . Ֆադաթ, հազգանիլիլէթի տէ ինքեար
չալըմագտաեըմ. . . Ֆադաթ, իչինտէ էօյլէ չալըա չալըա,
ճայիլ աէյիլ տիր, սուլար իչինտէ էօյլէ չալըա չալըա,
չօղլար կիպի պիր նէվի տէրի իլլէթի գաբտըղըմտա, մէզ-
քիւր իթումէթի թէրք իլէ, չայտան տիշարտա պուլունան
քիւր հնէ կէմիլէրի պօղուպ սէօրմէքիլիլէ, վէ էնգաղընը ար-
գամա եիւքլէեէրէք թալըմագլըղա, վէ եինէ այնի եէվ-

մինէյի արմադրը առ միւսաստէմ վար տըր . . . նիհա-
 եէթ, պաղէն պալըդ կիպի սուլար էլինտէ կէզիպ, վէ պա-
 դէն տախի երւք պէյկիրի կիպի դարատա չալըչմագտա-
 երմ . . . Նիմոխի հալ կիւճ վէ գուվէթիմ եէրինտէ օլ-
 տուղունտան, պէօյլէճէ տէվամի խտէրիմ. վէ գուվէթի ու
 գուտրէթտէն տիւշտիւկիւմտէ տախի, շու խեւալ մէնալ
 խաթրըմ կէլմէքտէ օլան օլ չօճուգլուղումտաքի ուսթամ
 ինթիեար բաչալրաճը կիպի, արգամա պիր սէբէթ, վէ է-
 լիմէ տէ պիր չէնկէլ պտըղըմ պիրլէ, բաչալրա թօրաւ-
 մագլըդ պաշաեաճաղըմը, շիմտիտէն Ֆիքրիմտէ դարար
 վիրմիշիմ տիր :

—Տիմէք տիր քի, պու հայինտէ տախի, սէֆիլիբտէն
 դուրթուլմուչ սանըլմագտա տէյիլսին :

—Չօգլար վար տըր քի, պէնտէն տէ պէտլմէր սէֆիլ
 աիրլէր . պէնիմ էն պիւլիւք տէրտիմ վէ բահաթսըղըղըմ
 պաշգա պիր շէյ օլմանբպ, իլլա օլ էօլտիւրտիւկիւմ շա-
 վուշ իլէ նէֆէրլէրին, տիւշիւմէ կէլմէյէրի տիր . զիրա,
 մէրգուճանը հայէա, պաղը տէֆալար տիւշիւմտէ կէօրմէք-
 տէ վէ տիւշարը տէհչէթ վէ աղպալ օլմագտաեբմ . եօգաս,
 սպիր հիչ պիր շէյ վաղիֆէմտէ տէյիլ տիր. պէն զաթէն
 նէ եօլտա տօղմուչ իսէմ, պիր կիւնտէ էօյլէ, պիր քէօչէ-
 տէ կէպէրիպ կիտէճէկիմտէն, օլ տագըդաեա գատար,
 վագաա բահաթճա եաշար իսէմ տէ, շու տիւշ պէնի տիւ-
 շարը մէյեուսիյեթ գըլմագտա տըր . . . օֆ . . . օֆ, պը-
 րագընըղ Ալլահը սէվէրսէնիլ . . . արթըգ օլ մէլուն հայի
 Ֆիքրիմէ կէթիւրիպ, վէ լագըրտընըր իթմէեէեթիմ, զիրա
 իւզէրիմէ պիր ֆէնալըգ պատմագտա տըր, — տէտի Նու-
 ըրինէօր :

Մէրգուճ էօնիւնտէքի թրարէզանըն պիր քէօչէսի իւ-
 գէրինէ, քէնտի բիրօտու լիւլէսին սիլքի վիրտի :

1. Կուալէօղ, մէրգուճուն սերկիւղէշիմին տալըն պիր
 հալ իւզըն տիլնէմէքտէ, վէ տէրեայի տէրտ ու գասիվվէ-
 թէ տալմագտա իտի :

Բօտօլֆ տախի, տիւշիւնիւպ տուրմագտա իտի :
 Պիրտէ իւշի պիրտէն, ճինայէթէ տայիր պիր վագաա
 վուգու պուլմասը իւզէրինէ, աքըլարընը պաշարընա
 թօրաեարագ, պուլունտուգլարը մէգըիւր մէքէտէնին
 նասըլ պիր մահէլ օլտուղունու տէրխաթըր էլլէտիլէր :

ՖԱՍԼԸ ԽԱՄԻՍ

ձիւղիճէ էվվէլ, քէնտի թապաղլարընա վէ քէնտի շա-
 րապ թասընա, քիմէնին թօգանմամասընը . մէ լիտանէճի
 գարրեա թէնպիհ իտիպ տէ տիւշարը շըգմըչ օլան ատէմ,
 արատան չօղ պիր վագըթ կէլմէքսիլին, պէրապէրինտէ, ու-
 մուղլարը էնիլ վէ զայէթ սէրթ չէհրէլի պաշգա պիր ատամ
 պուլունտուղու հալտէ, կէրի տէօնիւպ կէլտի, վէ մէրգու-
 մա, —Ա՛հ, պէնիմ էսկի գաֆատարըմ, նէ կիւզէլ թէսա-
 տիւֆ տիր պու « արամաղլա էլէ կէլմէղ, պէլքի բաթ
 կէլէ, տէմիլլէր » Ալլահտան օլտու քի բասթ կէլտինիլ, պու-
 եուրունուլ կիրինիլ տէ, պիրլէր շարապ իշիլիմ, —տէտի :
 Նուրինէօր պուլարը կէօրտիւքտէ, Բօտօլֆ իլէ լա
 կուալէօղէ, մէրգուճ եէնի կէլէն ատամը կէօթէրէրէք,
 վէ եավալճաճըգ սէօյլէեէրէք :

—Չանն իտէրիմ քի, շիմտի պուրտա պու արպէտա
 դօրաճագ տըր . . . շու եէնի կէլէն ատէմ, էմիլիէթի ու-
 մուսիյեէ մէէմուրու սուր . Տիգրաթ իտինիլ քէնտինիլէ :

Պաշընտա պուլունմագտէ օլան պիր բում շուպարասընը
 թա զաշլարընա գատար ինտիրմիշօրուպ, վէ պիր չօղ տէ-
 ֆատա օկրէտտէն, Մէթըր տէգօլ իլէ կրօ-Պօաթէօիս սիւալ
 իթմիշօլան հայտուտ իլէ արգատաշը պուլունտան տիկէր պիր
 հայտուտ, մէրգուճըր մէյքէտէտէն իշէրի կըրէր կըրմէղ :

պիր պիրելքինն սուրաթ իւղրն պիր կեօզ իշարեթի ալըպ վիրախքուն սօնրա , հէմանտեմ պիր պիրի արգաւորնտան տեաղա գալգալըար , վէ գարուեա տօղրու կիթմէկէ պաշլատըար իսէ տէ , մէրգուաման իքի նէֆէր հիւքիւմէթ մէհմուրըար տախի , անկնտէ արգալարընտան կիտէրէք , իւղէրէրինն հիւճոււմ իթտիլէր , վէ քէնտիլէրէ մախաուս պիր սէս իլէ պաղըրըմտեա պաշլատըլար :

Պունլարըն իլէրինտէ , տէհէթլու պիր միւտարէպէ տիր պաշլատը :

Մէյլամնէ գարուսու տուր աշըլտը , վէ սայիր մէհմուրըար տախի իլէրինէ սօգուլտուլար . վէ պիրտէ տիշարտա , ժանտարմալար թիւֆէնքլէրինն բարլամագտա օլմասը կէօրիւթիւ :

Պու արպէտատան արալըգ պուլուպ իսթիֆաստէ իտէրէք , զիքրի սէպգաթ իթմիլ զլան պիր քէօմիւրճիւ , մէյքէտէնին գարուսու էշիկինն գատար իլէլու կէլտի , վէ , բասթ կէլա Բօտօլֆուն քէնտի թարաֆընա տօղրու պաղտըրընը կէօրտիւքտէ , սաղ էլինին շէհատէթ բարմաղընը տօտաղլարընա կէօթիւրտիւ :

Բօտօլֆ , մէրգուամուն , մէզըիւր իշարեթի իւղէրինն , սուրաթը վէ հիւքիւլ պիր հարէքէթ իշարեթիլէ , մէրգոււմ քէօմիւրճիւտէ , կէրի շէքիւմէսինի էմի կլլէտիքտէն սօնրա , մէյքէտէ տէրունինտէ կէշմէքտէ զլան արպէտաեք թահթը նաղարը տիգգաթա ալմաղլըղա տէվամ կլլտի :

Մէրգոււմ պաշընտա բոււմ շուպարասը պուլունան հայտուտ , թրաքէղանըն իւղէրինն հարը եաթմըլ զլուուղու հալտէ , պիր թարաֆտան գուտուրմուշմարընա պաղըրըպ պէօկիւրտիւկիւլլէ պէրապէր , տիկէր թարաֆտան տախի , տիւշար օլտուղու իւմիա քէսիքիկինտէն նաշի , օլ գատար շիտտէթ վէ գուվիլէթ իւղրն գարըլ գօյմտեա պաշլատըլքի , մէրգուամու , իւշքիլի , կիւճ հալ իլէ թուլթուպ զապթ իտէպիլտիլէր :

Մէրգուամուն թապ ու թագաթը քէսիլիպ , իւղէրինն պիր տուրկունուգ հիւքմ իթտիկի , վէ բէնկի աթտըլը , վէ տօտաղլարը պէմպէեաղ օլտուղու , վէ ալթ շէնէսի սարգաբաղ օյնամագտէ պուլունտուղու հալտէ , արգատաշը պուլունան տիկէր հայտուտ իսէ , գաթման պիր էսէրի մուգապէմէթ իպրազ իթմէքսիղին (գարըլ գօյմաղսըլըն) , քէնտի էլլէրինն , քէլէրէքտէ տօղրու ուզատը վիրտի :

Պու հէնկեամտէ օկրէս , զաթէն , պու եօլտա հալլէրի վէ մէնղարէլէրի շօգ տէֆալար կէօրմիւշ վէ ալըմըլ զլուուղունտան , հիլ վաղիֆէ պիլէ իթմէեքէրէք , էլլէրի բէշտիմալի ճէպլէրինտէ օլարագ . քէնտի տէսթկեաճը պաշընտա , պուլթ կիպի տուրուպ սէյր կլլէմէքտէ իտի :

Մէրգոււմէ , մէրգուաման մէհմուրըարտան պիրինի , զաթէն թանրմագտա օլտուղունտան ,

—Պագասնանընը , էլմնսըմ՝ նարսիս Պօրէլ , պուշլար նէ եարմըլըար տըր քի թուլթմագտասընը , —տէյի , մէրգուամ սիւպ կլլէտի :

—Տիւնքի կիւն , մէրգուամէնին օտասընը սօյմաղ նիլեթիլլէ , Սէն-Գրիսթօֆ սօգաղընտա , պիր իսթիեար գարըեք էօլտիւրմիւշլէր տիր , Պիշարէ գատընըն , հէնուղ նէֆէսի իւղէրինտէ իքէն սէօյլէտիկինն նէղարէն , քէնտուլի հէլաքէ շալըչան ճանիլէրտէն պիրինին պիր էլինի ըսըմըլտըր : Պու իքի ճանիլէր արանըմաղտա իքէն , շիտի արգատաշարըմտան պիրի պուրաեա կէլէրէք , մէվճուտ զլան էմարէլէրէ թաթպիգան թէֆթիլ ու թահգըր իթմիլ զլուուղունտան , տէրտէսթլէրի լաղըմ կէլմիլ տիր :

—Հէլէ թէշէքքիւր իտէրիւմ քի , իշտիքլէրի շարապլարըն բարալարընը , բէշինան վիրմիլլէր իտի , —տէտի օկրէս , —մօնսիէօ նարսիս , պիր շէյլ պուեուրո՞ւրմուտուուղ , սիղէ պիր գատէճ Գօշօ Գ-Ֆիւս վիրէեկմի :

—Թէշէքքիւր իտէրիւմ , ապլա Բօնիս , պու հայտուտալարը կէօթիւրիւպ պիր ան էվիլէ տէլիկէ թըգամալընըմ . զիրա , պագասնանընըլ , պիրիսի հալէա շապալանըպ

տէ պէլէնմէքտէ , վէ եանընա կիտէնէ թէրմէլէր վուրմագ-
տա՛ տըր . . :

Յիլվագը տա , պտշընտա բու՛մ շուպարասը պուլունան
հայտուտ , խըյ՛մ ու զագպընտան գուտուրուպ թէբըն-
մէքտէ խտի : Մէրգու՛մու , սոգագտա պէբլէմէքտէ օլան
պիւր արապահա կէօթիւրմէք իսթէնիլտիկինտէ , պիւթիւն
գու՛վվէթիլլէ գարըք գօեուպ կիթմէտիկինտէն , թութուպ
թօբարլաեարագ կէօթիւրմէքլէրնէ , մէճպուրիյէնէթ հասըլ
օլտու :

Մէրգու՛մուն արգատաշը սինիլէրինտէ պիւր տիթըմէ
հասըլ օլտուղունտան , աեագ իւզըրինտէ կիւճ հալ իլէ
տուրապիլմէքտէ օլուպ , վէ տօտագլարը իսէ մէնէքչէ ըհնկի
քէսպ իտէրէք օյնամտեա պաշլատըղընտան , լագըրտը իթ-
մէքտէ տիր կիպի կէօրիւնմէքտէ խտի . . . վէլհասըլ , պիւր
քիւֆէ էթ վէ քէմիւք հայինէ կիրմիլ օլան մէրգու՛մու տա-
խի , արապահա աթտըլար :

Ձապթիլէ մէէմուրու , թարի-Քրանտան , եանի մէլխա-
նէտէն տիշարը չըգմաղտան էվվէլ , սայիլ միւշթէրիլէրի տա-
խի կէօղտէն կէչիրտի , վէ սայքի պիւր նէվի տօսթճա մուա-
մէլէ իւրաղիլլէ , Շուրինէօրէ խիթապէն սէօյլէեէրէք ,

—Ս , պէլալը հօրտալ . սէնտէմի պուրատարն , նա՛-
սըլըն , նէ եարբեօրսուն , խայլի վագըթտան պէրու տիր
քի կէօրիւնմէքտէ տէլիլան , մէկէրչի արթըգ հիշ գավղա
մուարագա իթմէքտէ տէլիլմիսին . ինչապա՛հ , արթըգ
ագլընը պաշընա թօբլաեարագ , քիամիլլէշմէկէ եիւզ
թուլթմուշտուն տուր , հա՛ , էօյլէ՛մի , —տէտի :

—Շիմտի պէնտէնիլ օլ գատար քեամիլլէշմիլլիմ՛ տիր
քի , առէթա պիւր ազիլ հալ ու հէլիէթի քէսպ իթմիլլիմ՛
տիր , սիլ տէ պիլիւրսինիլ քի , էկէր պանա պիւր իլիշէն օլ-
մաղա , պէն տէ քիմնէնին նէ գաֆասընը եարարըմ՛ , վէ
նէ տէ կէօրիւնիւ չըգարըրըմ՛ :

—էօյլէ , էօյլէ , նէ կիւզէլտէ սէօյլէլիպ քէնտինի թէ-
միզէ չըգարմագտաըն , էմնա պաշգալարը թահրիք իտէր

իմիշին , վէ օլ պապտէ տէ զայէթլէ մէհարէթ վէ գուտ-
րէթիւն վար իմիլ , անըն զարարը հօգ տուր , էօյլէ տէ-
լիլլի :

—Եօգ , էֆէնտիմ , հօգ , շիմտի պէնտի լագըրտըմ՛ օլ-
մաեօր , պէնտէն զիեատէ ուսթմատար չըգտըլար մէլտա-
նա , իշթէ պէնիմտէ ուսթմատըմ պուտուր , —տէտի Շու-
րինէօր , էլինի Բօտօլֆուն ումուղունա վազ իտէրէք :

—Աճա՛լիպ , պէն պու գաֆատարը գաթան թանըմա-
եօրու՛մ , —տէտի մէէմուր , Բօտօլֆա տիգգաթիլը տիգ-
գաթիլը պագարագ :

—Պէնտէնիլ տէ զանն իթմէմ՛ քի պիւրպիւրմիդի թա-
նըմաղլըլա միւհթաճ օլալըմ՛ , —տէլի ճէվապ վիրտի Բօ-
տօլֆ :

—Չօճուղու՛մ , պէնիմ՛ արղու՛մ սիղին մէնֆասթընըպ
մէպնի տիր , —տէտի մէրգու՛մ , վէ պատէհու օիլէտէ իի-
թապէն սէօյլէեէրէք , —կիճէլէր խայլ օլունն , ապա Բօ-
նիս , շու սիղին թարի-Քրան , առէթա պիւր ֆարէ գարա-
նը հայլինտէ պուլունմագտա տըր . զիրա , պուտուլա իւ-
չիւնճիւ գանլը գաթիլ տիր քի պուրատա տէրտէսթ իլլէ-
մէքտէեթիմ , —տէտի :

—Վէ պէն տէ , մէէմուլ իտէրիմ՛ քի , իչպու եագալա-
տըղընըլ տա սօնունճու օլմաեբպ , իլլա , տահա արգաաք
իլլէեէճէք տիր , տայիմա էմիլիիդէ միւնթագըրըմ՛ , մօն-
սիէօ նարսիս . . . —տէտի օիլէտ , քէմալի հիւրմէթ վէ
թաագիմ՛ իւզրէ պաշընը էեէրէք :

Բօլիս մէէմուրու կիթտիքտէն սօնրա , գուրլունի լէհ-
ճէլի օլուպ , չըպուղունու թիւթտիւրմէքտէ , վէ բագընը
եուվարամագտա օլան պիւր տէլիգանլը , չըպուղունու եէ-
նիտէն տօլտուրմագտա օլտուղու հայտէ , պօղնուգ պիւր
սէս իլէ Շուրինէօրէ ,

—Մէն օլ բու՛մ շուպարալը հէրիֆին քիմ օլտուղունու
թանըմատընմը . իշթէ Պուլթթ տէտիլլէրի մէրգու՛մտուր .
պէն բօլիս մէէմուրունուն իշէրի կիրտիկինի կէօրաիւկիւ՛մ

կիպի, քէնտի քէնտիմէ, պունտա պիր իշ օլմալը տըր, —տէտիմ, չիւնքի մէրգում արգատաշընըն, քէնտի սօլ էլինի, տայիմա սագլամադըղա շարշտղընը, կէօրմէքտէ իտիմ, —տէտի:

—Մէթը տէգօլ իլէ Կրօ-Պօթմէօ, վարսընլար տուալար իթսինլէր քի պուրատա պուլունմասըլար, —տէտի օկրէս, —Բում շուպարալը օլան, պիրլիքտէ պիր էշիմիլ վար տըր տէնէրէք, մէրգումալարը իքի տէֆա սիւալ էլլէտի իտի... Հալ պու քի, նէ յիմէ լաղըմ տըր պէնիմ, պէն հիշ քէնտի միւշթէրլիքրիմի էլէ վէ լիսանէ վրերմիքիմ, էմմա, կէլիպ բօլիս մէմուրլարը թութարլար իմիշ, վարսընլար թութ սունլար, օ պէնիմ գարըշամաղըմ շէյ տէ յիլ տիր... հէր քէս քէնտի իլինի սանաթընը պիրլի վէ իծրա իտէր... պէնիմ պօրճում, անլէրի սաթմամադ, զամի իտէրէք էլէ վրեմէմէք տիր, ճնտան էօթէսինէ գարըշամամ... Ա, «գուրտուն զիքրի կէշտիկինտէ, գուրուլու կէօրիւնմէնէ պաշլար» տէրլէր մէսէլէսի մէշուր աուր. վէ հէմ տէ սահիհ տիր, իշթէ թատիպի, —տէ յի իլալէ յի մէգալ իթտի օկրէս էօյլէ պիր վագըթտա քի, մէ յիսանէտէն իլէրի պիր գարը իլէ պիր տէ էրքէք կիրմէքտէ իտիլէր, —իլթէ Մէթը տէգօլ իլէ մատամսըտա կէլտիլէր. Հէլէ պունտա պիր շէյ օլմալը իտի... մէրգումուն, մատամասըրը քիմնէնէ կէօթմէքմէմէնէ, հագգը վար իմիշ, մէկեր իսէ, ատամ հուզուրունա չըգարըլըր շէյ տէ յիլ իմիշ... էօֆ, օ նէ չիրքին պուրուն, տօտագ վէ շէնէ, վէ նիհայէթ թէքմիլ սուրէթ... հէման Ալլահ սահիպինէ պաղըշասըն, վէ շունու սէվէն երուրէկին տէ, Ալլահ աշգու սէվտաը աթէշինի ալէվլէնտիրսին:

Մէթը տէգօլուն իսմի վրերլտիկի անտէ, մէ յիսանէ տէրունինտէ պուրունանլարըն քեաֆֆէսի իւգէրինտէ, պիր էսէրի տէնշէթի աղիմէ գուհուրա կէլմէկէ պաշլատը:

Բօտօթի պիլէ, զաթէն վէ թապէն, հատտէն ղիեատէ պիր ճէսարէթէ վէ պիր մէթանէթէ մալիք պուրունտուզու:

հայտէ, մէրգում հայտուտուն լէհճէ յի հէյպէթամիլ վէ նէֆրէթէնիկիլինի կէօրտիւքտէ, քէնտի թապիաթընա լաղմէն, իւգէրինտէ պիր ճիւղի թէէսսիր հուսուլէ կէլտիկինի կէօրտիւկիւնտէն, պիր նէվի իւրքիւնթիւ իլէ գարըշըգ պիր մէրաղ իւգրէ, պիր վագըթ, մէրգումուն երուրէնտէն էօգարը պագա գալար:

Եուրինէօրիւն սէօյլէտիքլէրի սահիհ իտիլէր, զիրա, Մէթը տէգօլ, քէնտի աղընը պուրնունու պօզարաթ, ատամա տէհշէթ վրիճի պիր հալ ու հէյնէթէ կիրմիշ իտի:

Մէրգումուն լէհճէսի գատար հէյպէթամիլ պիր շէյ օլմալը իտի տէնիլտէ ճայիլ տիր. շէօյլէ քի, երուրէնտէն հէր թարաֆը չիղիք չիղիք օլուպ, վէ տէրին տէրին գարանմըշ եարալար շուգուրլարը բէյտա օլմուշ, վէ մօսօր քէսիլիշլօտուգտան պաշգա, զամ հաղընըն եագըճըրըղընտան տտիտի տօտաղլարը չիլիպ գապարմըշ իտի, վէ պուրնունուն էթլէրինի քէսիպ չըգարմըշ օլտուղունտան, մէյտանտէ եալընըլ իքի ատէա չիրքին վէ պէտ շէքլիլ տէլիլէր գարմըշ իտի. վէ կէօլլէրի իսէ, էամէր, զայէթիլէ բարլիլէր գարմըշ իտի. վէ կէօլլէրի իսէ, էամէր, զայէթիլէ բարլիլէր հալտէ, զան իտէրսին քի պիր գուտուղուգ աթէշի սայմագտա իտիլէր, մէրգումուն եասար գարլան աննընա պէնգէմէքտէ օլան անըր, եարըրնա գատար, եապանի հայլան տէրիսի քիւրքիւնտէն մամուլ օլուպ, վէ պիր ճանվէր բէլլէմ վէ եալիստ էէլէսինէ միւշապիհ պուլունմագտա օլան գապա պիր գասքէթօտու ալթընտա կիլլէնմէքտէ իտի...:

Մէրգումուն պօտու անճագ պէշ սեաղ վէ իքի եալիտ իւշ բարմագ երուրէրլիքտէ օլուպ, վէ գաֆասը իսէ, իֆրաթ մէրթէպէ իրի օլտուղու հայտէ, գասսարլանմամըշ իֆրաթ մէրթէպէ եարբըմըշ օլարաղ կիլինտիկի պուրունուն պիր պէղտէն եարբըմըշ օլարաղ կիլինտիկի պուրունուն սալլանմագտա պուրունան գաթլարը ալթընտան պիլէ անլալլամագտա օլան էթլի, գուվլէթլի, վէ էնի ումուղարը իլինէ տօղրու կիրմիշ իտի. վէ մէրգում ուզուն ուզուն վէ

պէնիմ՝ բննէմէ տընչէճէքոնն : Բէք իյի , սէն բահտթ իւզը
 բէ օլ , կէրչի պոճնտան սօնրա տընչէրինն չէքիւ չըզարմազ
 իսէմտէ , պիւթիւն վիճուտինն ալ գանդար միւլէմնա իւ
 տէճէկիսէ ապլա շիւրհէն օրմարն : Ինչո՞ւալլահ , սէնի գու
 տուր գուտուր գուտուրթուուրուրմ . տիմէք տիր քի ,
 սէն հալէա , սէնին պանա թէպիմ իտիլմէնտէն էվիլէլ ,
 սէնի պէսլէյիւ պիւլիւտէնլէրի , պէնիմ թանրմադտա օլ
 տուրգուտան պի խապէր պուլունմադտասըն . : Մէթր
 տէգօլ քիւրէքտէ օլտուրու վաղրթ , տահա սէն բէք քիւ
 շիւր Իբէն , կէթիրիւպտէ պանա թէպիմ իթմիւլօլան ատէմի
 կէօրմիւլ տիր : Վէ իսպաթիլը շահիտի սուրէթտէ տէ
 պիլմէքտէ տիր քի , մէքգուտան սէնի պիւլիւթմիւլ օլան
 ատէմէք , բէք չօգ սէրվէթէ մայլք իմիչլէր . . :

—Տիմէք տիր քի , պէնիմ խըսըմարըմ տա վար իմիւ
 եա՛ , սիւզ ծըլարը թանրմադտամըսընըզ . —տէյի պաղըրտը
 ֆլէօր—տը—Մարի :

—Պէն ծըլարը թանրէաներմ թանրմանեաներմ , սէն ծըլարը
 ապլա պիլիւպ թանրեամանեանազսըն . օլ խուտուս , Տիլանրմ
 իլէ պէնիմ իքիմիղին պէյիմնաէ , պիր էսրար գալաճազ
 տըր . հաթթա , էկէր օլ խուտուստա սանա ազաճըզ պիլը
 մաիւմաթ վիրէճէք օլա , անըն տա , անինտէ տիլինն չէքէր
 դօրարըրմ . . . եա՛ , նա՛սըլ , շիմտի պէօլլէ աղլարսըն հա՛ ,
 սէնի կիտի Բէկրիթ , սէնի . . :

—Սիւպհան Սլլահ , —տէտի լա կուպէօղ պիր տէրտի
 աղիմ իւզրէ , —չէ՞ . . . խըսըմարըմը թանրմադտան իսէ ,
 թանրմամաղըրը , տահա զիեատէ արգու իտէրիմ . . :

Լա ճուէթ պոճնլարը սէօլլէմէքտէ Իբէն , Մէթր ա՛ւ
 գօրտա քէնտի թարաֆըրտան , կիղի կիղի Բօտօլֆա պա
 գարազ , ճիւզիճէ էմիլիէթի գալալ քէսպ իթմէքտէ իտի ,
 շիւնքի , էօլլէ պիր օրթա պօլլու վէ ինճէ վիճուտը նաղիք
 տէլիգանընըն , քէնտի կիպի պիր ըզպանտուտ իլէ էօլլիւլ
 մէքիկէ ճէսարէթ իտէպիլմէսինն , իճթիմալտէն կէօրէմէ
 մէքտէ իտի , վէլահալլ , քէնտի գուվէթի միւֆրիթէսինն

կիւվէնէրէք , Բօտօլֆա տօղրու եաղլալտը , վէ , պիր սու
 բէթի հաքիմանէտէ սէօլլէմէքտէ , լա ճուէթէ ,

—Էլվէրիւ արթըզ պու գատար լազըրտը . կէրի չէքիլ
 պագանըմ , շու միակին գահարմանըն հագգընտան կէլէ
 եիմ քի . . . շու պիլիմ սարը կիւզէլի , պէնիմ անտէն զի
 եատէ սէվիլմէքիլիկէ շայէսթէ պուլունտուլումու անլա
 սըն , —տէտի :

Բօտօլֆի պու լազըրտընը իլիթտիլի կիպի , հէման սըչ
 բանըպ թրաքէգանըն իւսթիւնն չըգար :

—Հէյ , եահու , եալա՛լ . տիգգաթ իլլի , եօգսա սօնրա
 թապաղլարըմը դըրարսըն հա՛ , —տէյի պաղըրտը մէյ
 իտանէճի գարը :

Մէթր ա՛ւգօլ տաիտի , գօլլարընը իլէրու տօղրու ու
 գատըպ , վէ պէլինտէն եօգարը վիճուտինն տաիտի արգա
 եա տօղրու էնէրէք , վէ թէրիլի վիճուտինն պիր իլիճէ
 թօրլանըպ , պէլինն գուվէթ վիրէրէք , վէլահալլ օլ գա
 ընն տիլլէրինն թաշ տիրէրէք իւզէրինտէ մէպին պիր մէ
 թիւն քէմէր հալինտէ թուլթարազ . . . քէնտուլի միւտա
 ֆաատե հաղըրլանտը : Թամ Բօտօլֆի մէքգուտունն իւզէրի
 նէ տօղրու սալըպ հիւճում իթմէք իւզրէ Իբէն , շիտաթ
 իւզրէ մէլլաննէ գարուտու տուր ալըտը , վէ զաթէն զիք
 րի սէպգաթ իթմիւլ օլան , վէ սայրի ալթը աեագ էիւք
 սէքիկէ մալիք պուլունան քէօմիւրճիւ , աճէլէ իլէ իլէրույէ
 տօղրու սալը , սըզք սըքըեա Մէթր ա՛ւգօլու եիթի վեր
 տի , Բօտօլֆունն եանընա եաղլալտը , վէ գուլաղընտան ,
 ալման իտանը իւզրէ ,

—Մճանէնէթօր , գօնթէս իլէ պիրատէրի . . . շուրաճըզ
 տա , քէօլլէնն պաղընտա արըլար , —տէտի :

Պու խապէր իւզէրինն , Բօտօլֆի , սապըրսըղըզլա գա
 րըչըզ պիր հիտաթի իւզրէ հարէքէթ պիրլէ , օկրէօն
 տէսթիւտահը իւզէրինն պիր ալթունն աթտըրը կիպի , գա
 լուեա տօղրու գօլուվըրտի :

Մէթր ա՛ւգօլ , Բօտօլֆունն կէշիւպ կիլթմէսինն մէնն իթ

մէք իսթէտի իսէ տէ , մէրգում երւդիւնիւ մէրգումս չէ-
վերէնէք , երւդէրինէ էօյլէ պիր ալըր սուրէթատէ իքի իւչ
եռմուդգ եէրլէշտիրտի քի , մէրգում հայտուտ , էօքիւզ
կիպի սարարլար , քէնտույի պիւթիւն պիւթիւն շաչըրըզ
ղայյ իթտի , վէ դօճա վիճուտիլյէ , պիր թրաքէզա իւզէ-
րինէ երգըլը վիրտի :

—Նաչասը՛ն գահրամանըմ՛ . . . թամ պէնիմ սօնրաքի
եէտիկիմ եռմուդլարա պէնգէմէքտէ իտի , —տէյի պա-
ղըրտը Նուրինէօր . —էկէր պէօյլէ պիր գաչ տէրսէ տահա
թէնաստիֆ իտէր իսէմ՛ , օլ վագըլթ պու եէնի եռմուդգ
սանսթընը , պէն տաթի էօյրէնէպիլլէճէկիմ տիր . . :

Արատան պիր գաչ սանիլյեէ կէշիպ , Մէթր տէգօլ քէն-
տույի թօրլատըզտա , Րօտօֆուն արգասընտան գօշտու ի-
սէ տէ , մէրգում քէօմիւրճիւ իլէ պէրապէր , մէզքիւր Սի-
թէ թէհամիլէ օլունան մահէլլէնիւն գարանըզ սօղաղլարը
օրթասընտա կէօրիւնմէզ օլմնչ օլտուգլարընտան , եէթի-
շիպ թութապիլմէսի միւմքին օլամատը :

Մէթր տէգօլ հըրս ու հիտաթիինտէն դուտուրարազ ,
կէրի տէճիւպ մէյխանէտէն իլէրի կիրմէքտէ իքէն , Րօտօ-
ֆուն , կիտիպ տէ զայյ օլտուղու եօլուն զըտոր օլան թա-
րաֆտան , իքի քիշի գօշարազ կէլիպ , աճէլէ աճէլէ մէյ-
խանէտէն իլէրի կիրտիլէր , պունլար հէմ չաբուդ չաբուդ
եիւրիւեիւպ , վէ հէմ տէ ուղազ պիր մահէլլտէն կէլմիչ
օլտուգլարընտան , եօրուլարազ նէֆէսլէրի քէսիլմէկէ պաշ-
լամըչ իտի :

Պունլար իլէրի կիրէր կիրմէզ , մէյխանէնին տէօրթ
քէօշէսինի վէ հէր թարաֆընը կէօղտէն կէշիւթիլէր :

—Նաղըզ , — տէտի պունլարտան պիրի , — մէրգում
կիթմիչ տիր . . . պու ֆուրսաթըր տաթի զայյ իթտիլք :

Պու եէնի կէլէն իքի միւսաֆիրլէր , ինկիլլզճէ սէօլէ-
մէքտէ իտիլէր :

Լա կուալէօղ , լա Նուէթէ ըասթ կէլմիչ օլմասընտան
սօլաեը տիւչարը տէհէլթ օլուպ , վէ Մէթր տէգօլուն

թէհտիալէրինտէն տաթի շիւրհէ իլլէտիկինտէն , եէնի կէ-
լէն միւսաֆիրլէր սէպէպինտէն , թարի-ֆրան տէրունինտէ
հասըլ օլան լաթըրթընտան վէ թէհաճիւպ հարէքէթլէրին-
տէն արալըզ պուլուպ տա իսթիֆատէ իտէրէք , նիմ ալըզ
գալմըչ օլան գարուտան հէման սիլիշիպ տիւչարը չըգտը :

ՖԱՍԼԸ ԱՍՏԻՍ

ԹՕՄԱՍ ԱՆՅԹԸՆ ԻԼԷ ԳՕՆԹԷՍ ՍԱՐԱ

Թարի-ֆրանս սօնրատան կիրէն իքի քիմէննէլէր , մէզ-
քիւր մէյքէտէնին միւսաֆիրլէրի սընրֆընտան օլմսեղպ , իլլա
պիւթիւն պիւթիւն պաղպա պիր սընրֆտան պուլուն-
մաղտա իտիլէր : Պունլարտան պիրի իքի վէ ուզուն պօլլու-
օլուպ , սաչլարը սաչքի աղարմըչ , ֆագաթթ , գաչլարը իլէ
եանազ սաղալլարը հէնուզ սիւես օլտուղու կիպի , սուրէ-
թի տէ էամէրճէ վէ քէմիքիճէ իտի . վէ լէհճէսինտէ տաթի
պիր սէրթիլք վէ աղըրլըզ էսէրի պուլունմաղտա իտի :
Մէրգումուն կիլինմիչ օլտուղու ուզուն սէթրիտի , եօղար-
տան աչաղը , ասկէր սէթրիտի միսիլլու տիւլմէլէնէրէք գա-
րաթըրմըչ իտի : Մէրգումուն իսթի Թօմաս Մէյթըն իտի :

Մէրգումուն արգատաչը , կէնճ , վէ սօլիկուն սիմալը , վէ
տիւպէր պիր տէլիզանըլը օլուպ , վէ անճազ օթուզ իւչ օթուզ
տէօրթ չաղլարընտա տըր կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի : Մէր-
գումուն սաչլարը , գաչլարը վէ կէօղլէրի զայէթլէ սիւես
օլտուղու հալտէ , լէհճէսի իսէ , պիւթիւն պիւթիւն պէ-
եաղ օլտուղունտան , զիւտատէլլէ կէօղլէ վուրմաղտա
իտի : Թալր ու հարէքէթիինտէն , վէ վիճուտինն նաղիլլե-
կինտէն , վէ էչքալընըն զարիֆիլկինտէն տաթի , մէրգու-
մուն , էրքէք գրեաֆէթիինէ կիրմիչ պիր գատըն օլմսը ,
գօլայճա ֆարգ ու ֆէհմ օլունապիլմէքտէ իտի :

Պու գատըն , գօնթէն Սարա Մազ-կրէկօր թէհամիյէ
Վ

օրունմագտա խտի: Իյէրուտէ, իչպու հիքեայէմիդի օգուեան զաթլարա, մէրգումէ գօնթէն իլէ, պիրատէրի մէրգում թօմաս Աէյթընըն, նասըլ օլուպ տա, էօյլէ պիր մէյխանէէէ կէլիպ տիչմիւշ օլմալարը վաղաալարընը նագլ ու պէեան իտէճէկիլ:

—Թօմաս, իչէճէք պիր շէյ կէթիրթտիրինիլ, վէ պու ատէմլէրէ տէ սիւալ իտէրէք, հօգօհ հագղընտա քէպի մայիւմաթ իտինիլ, պէլքի ալ չօղ պիր շէյ էօյլէնէպիլիւրիլ, —տէտի Սարա, տայիմա ինկիլիզճէ սէօյլէեքէքէք:

Պէեալ սաչը վէ սիեաճ գաչըլ ատէմ, եանի թօմաս Աէյթըն, Սարա աննընըն թէրլէրինի սիլմէքտէ օլտուղու հալտէ, պիր թրաքէզանըն պաչընա օթուրտու, վէ բէք ալէա ֆրանսըզճա սէօյլէեքէքէք, շէօյլէ քի, էօյլէ նիչէ ինկիլիլէր կիպի պիր նէպի թէշտիտի թէլաֆիուլ իսթիմալ իթմէեքէքէք, օկրէսէ իրթապէն,

—Մատամ, հիմմէթ իտիպ պիլզէ պիր շէյ կէճտէրթըմիսինիլ, —տէտի:

Պուշլար մէյքէտէտէն իչէրի կիրտիլէրինտէ, հէրքէսին տիգգաթը աղիմէսինի, քէնտի իւզէրլէրինէ ճէլպ իյլէմիշ օլտուղալը կիպի, գալըպ գըեաֆէթիլէրինտէն, վէ թալը ու հարէքէթիլէրինտէն տալի, գաթման էօյլէ ատի մէյքէտէլէրէ կիրիպ չըգան թագըմլարտան օլմասըլալըլ, աշիքեար սուրէթտէ անլալըմագտա իտի. վէ լէճճէլէրինտէ կէօրիւնմէքտէ օլան էսէրի իղթիրապը տէրուն իլէ, էսէրի զաչլէ վէ թէլաչլարընտան տա, զայլէթլէ միւհիմթ վէ միւթէնա սէպէպլէրէ մէպիլ օլարաղ, մէղըլը մահէլէլէէէ կէլմիշ օլմալարը, թէեաղգուճ օրունապիլմէքտէ իտի:

Շուրինէօր, Մէթըր տէգօլ, վէ լա Շուէթ, մէրգումլարը, աչուրի մէրթէպէ պիր մէրաղ իւղրէ, թահթը նագլարը տիգգաթմա ալմագտա իտիլէր:

Մէյխանէճի գարը տալի, թըպղը միւշթէրիլէրի կիպի, օլ էօլտա եէնի միւշթէրիլէրին կէլմէլէրինտէն տօլտեր տիւչարը թէաճճիւպ օլարագ, տալընըլըլ իւղրէ, մէրգումլարա պագա գալմագտա պուլունտուղունտան, վէ թօմաս Աէյթընըն, իչէճէք պիր շէյ իսթէտիկինի իչիտէմէմիշ օլտուղունտան, մէրգում, պիլա թէհամիւլ, իքինճի տէֆա օլարագ, —մատամ, պիր շէյ իսթէտի իտիք, քէրէմ իտիպ կէճտէրթըմիսինիլ, —տէտի:

լարա պագա գալմագտա պուլունտուղունտան, վէ թօմաս Աէյթընըն, իչէճէք պիր շէյ իսթէտիկինի իչիտէմէմիշ օլտուղունտան, մէրգում, պիլա թէհամիւլ, իքինճի տէֆա օլարագ, —մատամ, պիր շէյ իսթէտի իտիք, քէրէմ իտիպ կէճտէրթըմիսինիլ, —տէտի:

Ապա Բօնիս, մէրգումուն պու նէզաքէթլի վէ պու թէրպիլիէլի սէօյլէ իլիշտէն մէմուճն օլարագ, տէսթ կեաճը պաչընտան աեաղա գալպը, կէլիպ քէմաի հիւրմէթ իւղրէ, մէրգուման եէնի միւսաֆիրլէրին թրաքէզաճընա տաեանտը, վէ, —էֆէնալիլէր, պիր իրթաճ շարապ մը պուեուրուրունուլ, էօգսա գաբալը պիր շէլէ մի միւրատ իտէրսինիլ, —տէտի:

—Պիր շիչէ շարապ իլէ, գատէհլէր վէ սու հիմմէթ իտինիլ:

(Ոկրէս պուշլարը կէթիրտի, թօմաս Աէյթընտա մէրգումէնին էօնիւնէ պիր պէշ ֆրանգըլը ակթը, վէ մէրգումէ տէ բարանըն ֆաղլասընը վիլմէք իսթէտի իտէ տէ, մէրգում գապուլ իթմէեքէքէք,

—Մատամ, օ տա սիլզէ գալըն, վէ էկէք սիլտէ պիր գատէհ շարապ գապուլ իտեր իտէնիլ, մէմուճն օլուրուլ, —տէտի:

—Մօնիէօ, պու սալիսալէթինիլտէն տօլտեր թէշէքքիւր իտէրիմ, —տէտի ապա Բօնիս, շիւքրանիլէթ վէ թէաճճիւպ իւղրէ, մէրգումուն, եանի գօնթէսին պիրատէրինիլ եիւղիւնէ պագարագ:

—Լաքին, պագսանսեընըլ, մատամ, —տէտի մէրգում, —պիլ աճըպպատան պիրլիլէ, պու սօգագտա վագը պիր մէյքէտէտէ պուլունտուղունտա գարար վիլմիշ իտիք, վէ կէլիպ պիլի պէքէքէճէք իտի, աճագա եանըլըլ տըր, պուրասը տէյլլի տիր, պու սօգագտա, պուտան պաչգա մէյքէտէ վարմը տըր:

—Մօնիէօ, պուրասը լաքէն-Պլան տըր, էկէր պիր էմրինիլ վար իտէ, իճրասընա հագըլըլ:

—Թամամ, իշթէ պուրասը օրմայը տըր, տէտի Թօմաս Սարաեան կէօղ իլէ իշարէթ իտէրէք, —Էվվէթ, մերգում տա պիղի Լարէն-Պլանտա պէքլէեհէէք իտի . . :

—Պուրատա, պու իամտէ պաշղա պիր մէյլաննէ եօզ տուր, —տէտի մերգումէ շէօյլէ պիր դուրուր իւզրէ . —լաքին, արգատաշընըղ նաւըլ ատամ իտի :

—Իրիճէ վէ ինճէ վիճուտու, վէ սալարը աչք գէս-թաննէ րէնկինտէ, —տէտի Մէյթըն :

—Անլատըմ, անլատըմ, օլ պէնիմ էէնի մուշթէրի օլմայը տըր . տաճա շիմտի պուրատա իտի . . . դայէթլէ էրի վիճուտու պիր քէօմիւրճիւ կէլիպ մերգումու ալար, վէ պիրիքտէ տիշարը չըգտըլար :

—Թա քէնտիտի, իլթէ պիղ տէ ճնլարը արամագտա-երգ, —տէտի Թօմաս :

—Պուրատա եալընըղ մը իտիլէր, եօգոս պաշղա արգատաշըլար տա վա՛ր մը իտի, —տէտի Սարա :

—Խայր, քէօմիւրճիւ տաճա շիմտի կէլտի, ֆագաթ, սիզին սէօյլէտիկինիղ տօթուռուղ, պուրատա լա կուալէօղ իլէ վէ Շուրինէօր իլէ թամամ իթտի, —տէտի մերգումէ, կէօղիլլէ աեագտա տուրմագտա օլան Շուրինէօրիւ կէօթէրէք :

Թօմաս իլէ Սարա, եիւղէրինի Շուրինէօրէ տօղրու շէվիրտիլէր :

Չէնա տագըղա մերգումու սիւղիւպ կէօղտէն կէշիրտիքտէն սօնրա, Սարա քէնտի պիրատէրինէ, ինկիլիզճէ օլարագ ,

—Մէրգումու թանըրմընըղ, —տէյի սիւալ իլլէտի :

—Խայր, թանըմամ : Կարլ, պու տօլաշըղը եօլարա կիրտիքտէ : Բօտօլֆու դայց իթմիշ իտի : Վէ Միւրֆիւն, քէօմիւրճիւ գրեաֆէթինտէ օլտուղու հալտէ, պու մէյլաննէն էթրաֆընտա տօլաշմագտա օլուպ, վէ տայիմա տա կէլիպ ճամլարըն արգատաշտան կէօղէթմէքտէ պուլունմա-սընը կէօրէրէք, պունտա պիր շէյ օրմայը տըր չիւրհէտինէ

զահիպ օրմուշ, վէ պիղէ իապէր վերմէկէ կէլմիշ իտի . . : Լաքին, Միւրֆ, մութլագա մերգումու, թանըրմը օրմայը տըր . . :

Պու միւքեպէմէ ինկիլիզճէ օլարագ, վէ եալաշա պիր սէս իլէ տէվամ իթմէքտէ իքէն, Մէթր տէգօղ իլէ լա Շուէթ տէ, Թօմ իլէ Սարաեը կէօղտէն կէշիրէրէք ,

—Պու շաչլըն հէրիֆ, օկրէսէ պիր թաննէ պէշ ֆրանգ-լըզ վիրտի, տիմէք տիր քի . զէնկինճէ պիր տօմուզ օրմայը տըր, զաթէն կիճէ եարըը եագլաշմիշ տըր, եաղմուր եաղմագտա, վէ բուզիկարտա քիրէմիտլէրի գալտըրմագ-տա տըր, պուրատան տիշարը չըգտըլարընտա, հայտէ շունլարըն արգատաշընտան կիտէլիմ. պէն մերգումու սօ-եարըմ, եանընտա պիր գարը վար տըր, ալա չաղըրըզ պաղըրմագ, տէտի :

Թօմ իլէ Սարա, պունլարըն պու լագըրտըլարընը իշիթ-տիլէր իտէ տէ, մերգումլար կիլլի լիսան իւզրէ գօնուշ-տուգլարընտան, հիշ պիր շէյ անլաեամտալար :

—Ալա էլէմ իւզրէ օլմն, ճիվանըմ, —տէտի լա Շուէթ, —էկէր մերգում շաչլըն հէրիֆ օրլու տէյի չաղըրա-ճագ օլուր իտէ, ճէպիմտէ զամ եաղը շիշտի հաղըր տըր, հէմանտէմ շիշէեի աղընա պուրնունա չարտըլըմ կիպի գըրար եիւզիւնիւ կէօղիւնիւ եագար գաշուրուրում . . . զիրա, մալիմ եա, շօճուգլար պաղըրմասըն իշին, տայի-մա էլինէ պիր գաչ բարա վէ եախօտ պաշղա պիր շէյ պախիշ վիրմէք, առէթտէն տիր . —պատէհու մերգումէ իլալէյի մեգալ պիրլէ, —Լաքին, պագսանա, ճիվանըմ, պիր տաճա Բէկրիթթուրաթ կէթիրտիկիմիղ կիպի, հագ-դըմըզ օլարագ, մերգումու ալըպ կէօթիւրմէլիեիղ : վէ պիր քէրքէ մերգումու էլէ կէշիրտիք վէ բէնէմիգէ թագ-տըգ մը իտի, զամ եաղը իլէ աղընը պուրնունու եագլա պիրլիսիղ իթմէլիեիղ քի, պիր տաճա քէնտի կիւզէլիկինէ վէ կէնճիկինէ զուրուրանարագ, էօյլէ պիղէ աճըեաթ սաթմագլըզ գաղըլաշմասըն . . :

—(1) տէյիլ էմնա, լա ճուէթմ, գալլիմէ սիբր շէյ տող-
տու, պէն սէնին իլէ էպիէնմէյիեթմ, —տէտի Մէթը տէ-
գօլ, —ղերա, ուսթարդ վէ ճեսարէթմ ճիհէթիլէրէյլէ, էմ-
սալին եօդ տուր, սէն պիր թանէճիքսին . . . դաթէն էօրիւզ
թաճիրինի սօեուպ էօլտիւրտիւկիւմիւզ կիճէտէն . . . պէն
սէնի թաճսին իտէրէք, քէնտի քէնտիմէ, « իշթէ պանս
միւնսաիպ վէ պանս շայթթմէ պիր գարը, պիր էրքէրտէն
իլի վէ զիեասէ շայլընազ պիլմէրտէ տիր » —տէտիմ իտի :

—Պու սէօյլէտիկին բէք տողլու տուր, ճիվանըմ, է-
կէր Սգէլէթին, պէնիմ կիպի, քէնտույէ մույեին վէ կէօ-
զէթլէեիճի պիր գարըր օլմուշ օլսա իտի . . . էօյլէ էօլ-
տիւրտիւկիւ ասամնն, ճէնուզ պըչազ պօղաղընտա պու-
լունմադտա իքէն, էլէ կէչիպ տէ թուլթուլմազ իտի :

—Մէրգուժ եերինի իլի պուլտու, արթըզ անըն քիւ-
րէքտէն չըգաճազը եօդ տուր, վէլէվ չըգաս տախի, ան-
ճազ մազթէչէկէէ չըդարըլմազ լէչն չըգապիլէճէք տիր,
ատամ սէնտէ, վարըն տինստատան պիր պաշ տաճա էք-
սիլէ վիրսին :

—Պունըար նէ՛ աճայիպ պիր լիսան իւզրէ գօնուշմազ-
տա արըլար, —տէտի Սարա, Մէթը տէգօլ իլէ լա ճուէթ-
թին լաղըրտընընը, խասսէթէն դուլազ վիրմէքտիլին ի-
չիթմիշ օլտուղունտան : Պատէճու մէրգուժմէ, ճուրինէօրիւ
կէօթէրէքէք, —չու ատամս սիւալ իտէր իտէք, պէքքի
Բօտօթի Տաղընտա, պիլզէ պազը մալիւմաթլար վիրէպիւ-
լլի, —տէտի :

—Ճայտէ պիր թէճըրիպէ իտէլիմ պազալըմ, —տէտի
թօմաս : Վէ ճուրինէօրէ իրիթապէն սէօյլէեքէք, —պաղ-
սանսեքընը, գաֆասար, պիլ պուրսեա, տօսթարըմըղ-
տան պիրինի պուլմազ իչն կէլալք, մէրգուժ իտէ, սիզին
իլէ թամա՛ իթմիշ տիր, տիմէք տիր քի, քէնտիսինի թա-
նըմադտաարնըղ իմտի : էկէր նէրէեէ կիթտիկինի պիլիւր
իտէնիզ, պիլզէ ճիմմէթ իտիպ խապէր վիրինիզ, —տէտի :

—Պէն մէրգուժու գաթէն թանրեանըարտան պուլուն-

մաերպ, անճազ իրի տաթտան, էանի, լա կուալէօղիւ
ճիմայէ իտէրէք, պանս տաեազ արթարլտան պէրու թա-
նըմադտաերմ :

—Չաթէն մէրգուժու սիլ ճիւ կէօրմիւշ տէյլ՝ մի ի-
տինիլ :

—Իպըր, սպա . . . պէն օնա, Պրա-Բուժուն գարուտու
էօնիւնտէ բասթ կէլտիմ :

—Պագսանսեքընըղ, մատամ, գաբալը վէ իլի ճիւնէն-
տէն, պիլզէ պիր չիւէ տաճա շարապ ճիմմէթ իտէրմիսի-
նիզ, —տէտի թօմաս Մէյթըն :

Մէրգուժ իլէ Սարա, քէնտի գատէճէրինի, տաճա
ճէնուզ տօտաղլարընա կէթլիւրմէքտէ օլտուզլարը ճալ-
տէ, ապա Բօնիս իտէ, պէսպէլլի, քէնտի շարապընա, քէն-
տիսի զիեասէ իթիպար վիրմէք իսթէտիկինտէն, քէնտի
գատէճինի, պիր գաշ տէֆա տօլտուրուպ պօչալթար :

—էկէր միւսաստէ իտիպ տէ գապուլ իտէր իտէ, մա-
տամ, շարապարըմըզը, միւսիւնիւն թրաքէգասը իւզէրին-
տէ տօլտուրու վիրինիզ, —տէտի թօմաս, Սարա իլէ պէ-
րապէր, պու մէրթէպէ թաաղիմ ու ճիւրմէթ իւզէրինէ,
գօթմուզլարը գապարմադտա օլան ճուրինէօրիւն էանընա
կիտէրէք :

Պու արատա, Մէթը տէգօլ իլէ լա ճուէթմ, տայիմա,
քէնտի գուրտուզլարը տէճէթլու ճիմայէթ թէրթիպի իւ-
զէրինէ, արլիօ լիսանըլա գօնուշմադտա իտիլէր :

Շարապ չիւէսի կէլտի, Սարա իլէ քէնտի պիրատէրի,
վէ ճուրինէօր իլէ տէ օկրէս, պիր թրաքէզա պաչընա թօր-
լանտըլար, վէ թօմաս իքինճի տէֆա տալթէթ իճթիեաճ
կէօրմէտիկինտէն, միւքալէմէեէ տէվամէ պաչլատը :

—Մէյլէյիչինիզէ նէգարէն, գաֆասար, տիմէք տիր
քի սիլ, տօսթուժուզ Բօտօթիու, Պրա-Բուժուն խանէսի
գարուտու էօնիւնտէ բասթ կէթլիւրմիւշտինիզ, էօյլէ մի, —
տէտի թօմաս Մէյթըն ճուրինէօր իլէ պէրապէր գատէճ
թօղուշտուրարազ :

—Էվզէթ, Էֆէնտիմ, Էվզէթ, —տէյի ճէվապ վիրտի մէրգում, վէ քէնտի դատէհինի պաշննա տիքի վիրտի:

—Իշթէ պիր աճայիպ իամ... Պրա-Րուժ. քիմ տիր, վէ նէճի տիր պու Պրա-Րուժ աճնիլէն քիմէննէ:

—Նէճի օրաճագ, դարգաչ օլլաննըն պիրի, —տէ-տի մէրգում, սալա Էհէմիլիէթ վիրմէեթէք, վէ իլալէյի մէգալ պիրէ, —Մֆէրին, սալա Բօնիս, նէ ալէա շա-րապ իմիչ, —տէյէրէք:

—Թօսունում, Էկէր սահիճէն էօյլէ իսէ, դատէհին պօշ գալմամայր տրը, —տէտի Թօմաս Մէյթին, Էհնիտէն մէրգումն գատէհինի տօլտուրարագ:

—Շէվզինիլէ, —տէտի Շուրինէօր, վէ հապիպէճիկէ-նիլին տախի շէվզինէ քի... հէր նէ հալ իսէ, պիզ ան-լարը... «Էկէր թէյգէմ» պիր էրքէք օլապիրտէ իտի, պու տա պէնիմ տաեբմ օրապիրի իտի» տարպը մէսէլինի աէ ունութմանալըմ... Հայտէ, հայտէ, հէր քէս պուտալա տէյիլ տիր... պէն նէ սէօյլէտիկիմի պիրլըմ:

Սարանըն Էիւզիէրի ճիւզիճէ դըզարտը. պիրսատէրի Էի-նէ լազըրտըննա տէվամ էյլէտի:

—Պրա-Րուժ հագգընտա սէօյլէտիկիլիզտէն պէն պիր շէյ անլաեամատըմ, ախէք տիր քի, Բօտօլֆ, շիւրճէտիզ օլարագ, մէրգումն էվինտէնի չըզմագտա իտի:

—Սիզէ, Պրա-Րուժ Էփ Էու Էլլան պիրի տիր տէտիմ:

—Թօմաս թէաճճիւպ իւզրէ, Շուրինէօրին Էիւզիւնէ պագար:

—Նէ տիմէք տիր Էփ Էու Էլլան... անլաեամտէօրում սէօյլէտիկիլիզի, պիր էլիճէ թէլաֆֆուզ իտիլիզ պագա-եբմ...

—Էփ Էու Էլլան տիմէրէ, գօնթըրպանտ տիմէք իս-թէրիմ, անլատընըգիմ շիմտի: Պէսպէլի սիզ արիօ լիսա-նընը պիրմէքտէ օլմամալարնըլ:

—Գաֆատար, պէն պու սէօյլէտիկիլիզտէն աէ պիր շէյ անլաեամատըմ:

—Տիմէք իսթէեօրում քի, սիզ, Մ. Բօտօլֆ կիպի, ար-կօճա սէօյլէմէք պիրմէեօրաւնուզ, էօյլէ տէյիլմի:

—Արիօճամիլ, —տէտի Թօմաս, թէաճճիւպ իւզրէ Սա-րանն Էիւզիւնէ պագարագ:

—Անլատըմ շիմտի, սիզ բէք սատէտիլ պիր ատէմ օլմայրնըլ... հալ պու քի, պիլիմ Բօտօլֆ բէք Էախիլ պիր գաֆատար տրը. մէրգում հէր նէ դատար Էեբբաղէ նագաշը իմիլ իսէ տէ, պու ճիւզիլէ իլէ տախի, պէնտէն տէ իլէրուտէ օլարագ արիօճա սէօյլէմէքտէ տիր... Իմտի, մատամ քի սիզ մէդրիւր լիսանը մէրգուպու անլամագտա տէյիլ իմիլալիլ, իմտի սիզէ աալը ֆրանսըճա օլարագ իսպէր վիրիլիմ քի: Պրա-Րուժ, հէր նէ դատար պիր թաւ-րաֆտան Շանիլ-էլիզէտէ պիր գահվէ իլլէթմէքտէ իսէ տէ, տիկէր թարաֆտան տախի, գօնթըրպանտըլ իճրա էյլէ-մէքտէ տիր: Մէրգումն զամիլ իթմիլ օլմանարագ պէտան իտէրիմ քի, մէրգումն պիր սանաթը տա գօնթըրպանտ-ըլ տըր, կիւմիլաքտէն մալ գաշըրմագ տըր... շիւնքի մէրգում պու իշինի, քիմանտէն սէթը իթմէքտիլին, աշիւ-քէաք սուրէթտէ սէօյլէմէքտէ տիր, վէ հաթթա, կիւմ-րիւք մէճմուրլարը նէզտիլտէ, օլ ճիւզիլէմէ էօյլէտիլիլիլ թիլաք պիլէ իտէպիլիլտէ տիր: պա՛գ, իսթէքտէ սէն մէրգումն արամատ չըգըշ, վէ Էկէր գուարէթին ճէտա-րէթին տէ վար իսէ, պիր քէրքէ թուլթմատա չըգըշ... օնա Պրա-Րուժ տէմիլլէք, բէք Էաման, բէք պէլալը պիր հէ-րիֆ տիր:

—Իլի եա, էօյլէ պիր աատմըն էվինտէ, աճապ Բօ-տօլֆն նէ իլի վար իմիլ, նէ արամագտա իմիլ, —տէյի սիւալ իթտի Սարա:

Տօղրուտու, միւսիւ... վէ եախտա մատամ... գան-դիսինի միւրատ իտէր իսէնիլ, անը գապուլ իտիլիլ, պէ-նիմ տախի օլ պապտէ դէրէճէ մայիւմաթըմ եօզ տուր-չու իլմէքտէ օլտուլում շարապ դատէհինի նաալը կէօլլէ-րինիլլէ կէօրէրէք ինանագտա իսէնիլ, օլ պապտէ տէր-

բեար օրան ճէհլիմ իշին տախի, օլ մէրթէպէ իթիմաստ
 իւզրէ օլապիլիբախիկ: Պու կիճէ պէն, լա կուայէօղ իլէ
 է, յէնիպ շադալաշմադտա իբէն, մէրգուսէ, պէն քէտի-
 սանի տէօյէճէկիմ տիր զանն իտէրէք, գաշալպ Պրա-Բուժուն
 իաննէսի գարուսուսա սրղընտը, պէն տէ գօլալաշեղալ մէր-
 գուսմէնին արգասընտան կիթտիմ: . . . օրթալըգ տա սիֆիր
 գարանըգ իտի: պիր առէմէ բասթ կէլիպ թութտում, վէ
 լա կուայէօղիւ եագալատըմ՝ զանն իթտիմ, մէկէր իտէ
 եագալատըղըմ ուսթասո Բօտօրֆ իմիշ, կիտիպ անըն իւ-
 զէրինէ, վէ աաճա սօղրուսու, անըն բէնէսինէ տիւշմիւշ
 իմիշիմ: . . . մէրգուսմ իսթէտիկիմ կիպի ճագղըմը վիրտի,
 եանի իսթէտիկի կիպի ճագղըմտան կէլտի, մէկէր իտէ
 մէրգուստա արսլան դուվիթիթի վար իմիշ: . . . օֆ, էվիթթ,
 էվիթթ . . . ճէլէ օլ սօնրաքի ինտիրտիկի եուսրուգլարըն,
 տիլ իլէ թարիֆի միւսըին տէլիլ տիր: . . . մասգալաճ,
 արթըգ օլուրսա, օլ գաստար օլապիլիլ, վէլճասըլ պէնի
 պիր իլի թէրէլէտի: Մէգըիւր եուսրուգ մարիֆէթիթի,
 սէօղ վէրտի պանասա էօյրէտէճէք տիր: . . :

— Իլի եա, Պրա-Բուժ, նա՛սըլ տատա՛ արը, — տէլի
 թէքրարէն սիւալ իթտի թօմ, — նէ սսթմագտա արը:

— Պրա-Բուժ նէ՛ մի սսթմագտա արը, ճէր գանդի շէ-
 յին քի սսթըրմասը եասագ արը, իշթէ մէրգուսմ օլ շէլի
 սսթմագտա արը, վէ պինասըրին, ճէր գանդի շէլի քի
 եարմագլըգ եասագ արը, մէրգուսմ տա օլ շէլի եար-
 մագտա արը. իշթէ մէրգուսմն իշի վէ սանսթը պուս-
 տան իպարէթ տիր: էօյլէ տէլիլմի, ապլա Բօնիս:

ՄՅ, մէրգուսմ, ֆէլէկին շէմպըրնտէն կէլմիշ օլան զու-
 զապուրաճըն պիրի տիր, — տէտի օկրէս, — մէրգուսմ ճէր
 շէյտէն պաշգա, թամիլ սօգալընտա տա պիր էվին էն
 պիւլիւբ պիր քերածըը օլմուշ տուր: . . . էմնա, էլտէ,
 նէ էվ, պիր քերէ կէօրմէկէ մաստուս: . . . ճէր նէ ճալ
 իտէ: . . . — տէտի օկրէս, պուստան պիւտատի պիր շէյ սէօյ-
 վէմէկէ իճթիրալ իտէրէք:

— Պրա-Բուժուն պու սօգալտարի էվինին նիւմէրօու-
 դա՛շ արը, — տէլի սիւալ իթտի թօմաս Սէլթըն Շուրի-
 նէօրէ:

— Նիւմէրօ 13, էֆէնտիմ:
 — Աճապա օրատան պիր մալիւմսթ ալապիլիլմիլիպ,
 — տէտի Սէլթըն եալաշմաճըգ դըրգարնտալը Սարաեա,
 — եարըն Գարըլ կէօնտէրէլիմ պագալըմ:

— Մտտամ քի Մ. Բօտօրֆու թմարմագտա իմիշմիկ,
 — տէտի Շուրինէօր, — էօյլէ պիր կիւճիւ դուվիթթիլ: . . .
 վէ էօյլէ պիր ինտանիլէթի տօթա մալիբ պուլունմա-
 նըրդան սօլտեր, իֆիթիլտար իլլէտէնիկ ճայիկ տիր: . . . է-
 կէր քէօմիւրճիւ կէլիպ տէ մէրգուսմա կէօթիւրմէտէ իտի,
 շու քէօլէտէ, լա Շուէթ իլէ օթուրմագտա օլան Մէթը
 աէգօլա, շիւրճէսիկ օլարագ եուսրուգլարը եէրլէշտիլէ-
 ճէք իտի: . . . ՄՅ, պիլմէգօնիկ, մէրգուսմ ճատըեա նէ՛
 գատար զարագ ու ճիտտէթիմ վար տըր, էլիմտէն կէլտէ
 ճանընը արաճաղըմ. օլ գէվալը լա կուայէօղէ եարաղգ-
 լարը իսթըրմա կէլտիքճէ, էլիմ աեաղըմ տիթրէմէքաե
 տիր: . . . լարին, սապըր, սապըր: . . . ճէր շէլին վագթի
 վար տըր: . . . նասըլ քի տարպը մէտէլ տիր, « իտէն պու-
 լուր, ինիլէէն էօլիւր » տէմիշըր:

Պտղը զապթիլէնիլն (Օթէլ ար վիլ) սաաթը, օն իքի-
 եի վուրմագտա իտի, եանի կիճէ եարըը օլմուշ իտի:

Մէլլանէնիլն զանտիլի տէ, արթըգ տունուգ տունուգ
 ըըգ վիրմէկէ պաշալըլ իտի:

Շուրինէօր իլէ թօմաս Սէլթընտան վէ ճէմիլէսի Սա-
 բատան, վէ Մէթը աէգօլ իլէ լա Շուէթտէն պաշգա,
 մէլլանէտէ քիմաէ գալմամըլ, ճէրտի կիթմիշ իտի:

Մէթը աէգօլ եալաշմաճըգ լա Շուէթէ, — ճայտէ
 կիտէլիմ սէնին իլէ, կիտէլիմ շու գարըլքի եօրտա կիլ-
 լէնէլիմ, օրատան, շու պիլիմ գըմէթիլըն, պուրատան
 ըրգտըրըրը կէօրէպիլիլը: էկէր մէրգուսմար սօլա սա-
 բարար իտէ, պիլ տէ կիտէր Սէնիթ-էլլա սօգալընըն էն

կեղևի պիք քեօյէսինտէ պէքէքիդ, եօզ, էկէր սաղա սա-
բարլար իտէ, պիդ տէ կիտէր, իչկէմպէճիէր չարչար
թարաֆընտա պուլունան վիրանէլէրին իչինտէ պէքէքիդ-
մահէլլի մեզպուրտա պիւլիւք պիր չուգուր վար տըր . .
օլ վազըթ պէն ճարահաղըմը պիլիքիմ, —տէտի:

Մէթր տէգօլ իլէ լա Նուէթ գարուեա տօղրու կիթ-
տիլէր:

—Տիմէր տիք քի, սիդ պու կիճէ, հիչ պիր շէ, իչմէ-
եէճէքսինիդ, էօյլէմի, —տէտի օկրես:

—Խայր, ապլա Բօնիս . . . պիրազ հըքիզ օյունմադ ի-
չին իչէրի կիրտի իտիք, —տէտի Մէթր տէգօլ, վէ իքիսի
պիրիլքատէ մէլիսանէտէն տիչարը չըգալըլար:

ՅԱՍԼԸ ԱՍՊԻ

Մէլքէտէ գարուսունուն գարանմար սէտի իւզէրինէ,
Թօմ իլէ Սարա, քէնտի տալիլընդըլարընը պէրթմարաֆ իլէ,
սեաղա գալըտըլար, վէ Նուրինէօրէ, քէնտիլէրէ վիրմիչ
օյտուղու մալիւմաթըլարտան տօլսեք թէչէքքիւր իթտիլէր:
Նուրինէօր տախի տիչարը չըգալ, վէ տիչարտա իտէ, հա-
լէա իտտէթիլէ ըլուզկեարըլար էսմէքատէ, վէ սէլ կիպի
եաղմուրըլար կէլմէքատէ իտի:

Պու հէնկեամտէ, Մէթր տէգօլ իլէ լա Նուէթ, մէլ-
խանէնին գարըլարնտա վագը պիր կէչիտտէ կիզէնմիլլ պու-
լունտուգարընտան, եօլուն, երգըզ պիր խանէ պուլուն-
մագտա օլան թարաֆընա տօղրու, Նուրինէօրին ուղա-
նըզ կիթմէքատէ օլտուղանու կէօրախլէր: Մէրգումուն,
ազլամտան պերու իչիլի իչէրէք պիրազ սէքսմէչնմիլլ օլ-
մաար ճիհէթիլէ, աղըրլաչարչ օլան սեաղըլար սէպէրի,
եէրլէրէ վի տիվարըլարա սիճիմ կիպի չարքմադտա պու-

լունան պօրալար վէ եաղմուրըլար սէպէրի օրթմարնտա,
աղահըզ ուղաղլանքը ուղաղլանմազ, իչտիլմէզ օլմանա
պաչլատըլար:

Մէրգիւր պօրա վէ Ֆուրթունանա պազմաեարազ, Թօ-
մաս իլէ Սարա տախի մէլքէտէի թէրք իլէ, Նուրինէօ-
րին կիթտիլի թարաֆըն, զրատը օլան թարաֆա տօղրու
կիթմէկէ պաչլատըլար:

—Է՛հ, տիւչտիլէր քէնչէմիզէ, պիթտի իչէրի, —
տէտի եալաչճահըզ սէօյլէեքէրէր Մէթր տէգօլ լա Նուէ-
թէ, —հաղըրա սէն զահ եաղը շէչտիւնի, վէ քէմալի
տիգգաթ իւզրէ պուլունտան հա՛:

—Սեազ գապըլարմըլը չըգարալըմ քի, արգալա-
րնտան կիթտիլիմիզի սալա իչիտէմէսինլէր, —տէտի լա
Նուէթ:

—Հազգըն վար տըր, տալիմա հագգըն վար տըր, էվ-
վէթ, խաթունում, քէտի կիպի, սեաղըլարըմըզըն սէսինի
չըգարթմաեարազ եիւրիւմէլիեիլ:

Մէրգուման պու պէտչէհրէ շիֆթէ «գումրուլար»,
սեաղըլարնտան գունտուրալարընը չըգարալազ, վէ էվլէ-
րին էնուլէրինտան սիվիչէրէք, գարանլըգտա ուղանմանա
պաչլատըլար . . .

Պու շէլթմանլըզալըր սայէսինտէ, թէքիէօլ գարը իլէ
Մէթր տէգօլուն սեաղըլարը սէպէրի օլ գատար ազալար
քի, սայքի աաըվարը արգասընտան աաըմ ալարազ,
Թօմ իլէ Սարա կիթտիլէրի հալտէ, մէրգումըլար ապլա
իչիտիպ ֆէհմիլտէ օլամաալըլար:

—Թէչէքքիւր իթմէլիեիլ քի, հէլէ պիզիմ արապա
տա, չուրահըգտա սօզազըն պաչընտա պէքէմէքատէ տիր,
—տէտի Թօմաս Անլթըն, —եօզսա, եաղմուրտան եիւ-
րիւեմէէէճէք, վէ տիւզճէ տէվրիլիպ տիւչէճէքտիք: Օ տէ-
լիլ էմմա Սարա, սիդ իւլլմէէեօրմուսունուզ:

—Ի՛հիթիմալ տիր քի, օլ Պրա-Բում տէնիլէն մէրգում
գօնթըրպանտտան պաղը մալիւմաթ ալաօլլէճէկիլ տիր,

—տե՛տի տիշխաններտե՛ օրան Սարա, սեօյնէտիկի, դարբն-
տաշնըն սիւալննե պիբ ճէվապ օրմատրըր հայտե՛ :

Թօմաս պիրտէն պիրե տուրտու , վէ ,

—Ա՛, եանրլարմ, եանրլը եօլ թու թտու գ պիգ, մէյ-
խանէտէն չրգարըմըգտա , սօրա սարաճադ եէրտէ , պիգ
խսէ պու թարափա սարտըգ , պիպիմ՝ արապանը պուլմադ
իչին , պիր էվ վիրանէսի էօնիւնտէն կէշմէքիկիմիկ իգ թի-
գա իթմէքտէ խտի : Խմտի , տէ՛ծնէլիմ , հայտէ կէրի տէօ-
նէլիմ :

Մէթր տէգօլ իղէ լա Շուէթ , մէրգուճան քէնտի տլ-
լարընըն արգալարընտան , բէբ ետգընտան օլարադ կիթ-
մէքտէ օլտու գլարընտան , պուճարըն կէրի տէ՛ծնէճէրլէ-
րինի իշիթտիքլէրի կիպի , քէնտիլէրի կէօյմէսիլիէր իճիթ-
եաթընա մէպի , սայքի թա եանրլարընտան կէշէրէք , պիր
գարու ալթընա աթըլալ կիղէնի վիրտիլէր :

—Պու պէնիմ՝ իշի՛Մէ տահա չի կէլտի , վիրանէլէր
թարափընտան կիթմէլէրինի տահա դիեաաէ արգու իլլէ-
նէքտէ խտիմ , —տէտի՛ Մէթր տէգօլ եապաշճաճըր սեօյ-
լէնէրէք , —էկէր , օլ մէրգուճմ՝ զէնկին տօմու գ իթատթ
իթմէկիպ տէ գարչը գօյմաղըլըա չըգըլըր իսէ . . . պէն
; օլ վազըթ եարաճաղըմը պիլիլիմ :

Սարա իլէ պիրատէրի , կէրի տէ՛ծնէրէք , մէլիանէնին
էնիւնտէն կէշտիլէր , վէ պիր վիրանէ էօնիւնէ եէթիշ-
տիլէր : Մէգըրէր վիրանէ , եարը երգըլըրչ պիր խանէ օլ
տուրու հայտէ , մէյտանէ չըգըրչ օրան մախգէնլէրի իսէ ,
ատէթա պիր գուեու տէրինլիկիմտէ օլարադ , եօլուն պօ-
եուճա ուզանմադտա իսիլէր :

Մէթր տէգօլ , ատէթա պիր դարլան գուվիլէթի վէ չէ-
վիքիկիլլէ , պիրտէն պիրե թօմասըն իւղէրինէ հիւճուճ
կլլէտի , վէ գօճա էլլէրինտէն պիրիլլէ մէրգուճան պօղա-
զընտան եադալանարադ ,

—էէյ , պանա՛ պադ , եա լարալարը՛ , եա եօլաա շու
չու գուրա եուվարլանըր կիտէրսին հա՛ , —տէտի :

Պատէհու , մէրգուճմ հայտուտ , թօմ՝ Սէլլիընը ար-
գաեա տօլրու եիթի եիթի վիրէրէք , մէրգուճա վէզնիկի
չայպ իթտիրիպ սարսըթաը , վէ պիր էլլլլէ անը , մէգըրէ-
տէրին մախգէնլէր քէնարընտա , սայքի մուալլադաա տըր
կիպի թու թմադտա օլտուլու թադտիրտէ , տիկէր էլլլլէ
տաթի , ատէթա պիր մէկիկնէ արասընա ալըրճաաընա ,
Սարանըն պիր գօլունու թու թուպ սըգմանե պաշաաըր :

էհուադ թօմաս պիր հարեքէթ պիլէ իթմէպտէն էվ-
վէլ , լա Շուէթ տաթի , մէրգուճան իւղէրինէ հիւճուճ
պիրլէ , հատտէն դիեաաէ պիր չարուգուր գ վէ պիր շէվիք-
լիք իւզրէ , ճէպլէրինի սօեուպ պօշալթաը :

Սարա հիշ պիր սէն չըգարմատրգտան , վէ աալա քէն-
տուլի գուրթարմաեա չալըշմատրգտան պաշգա , պիրա-
աէրինէ տաթի ,

—Վիրինիլ քիսէնիլի , պիրատէր , վիրինիլ քիսէնիլի ,
—վէ Մէթր տէգօլա սեօյնէէրէք տաթի , —պիլ գաթման
սէն չըգարըլ պաղըրմաեք , լաքին , պարի սիգ տէ պիգէ
պիր ֆէնալըգ եարմանընըլ , —տէտի :

Լա Շուէթ , մէրգուճան իրի ալլարըն տաթի ճէպլէ-
րինի տիգգաթըր սուրէթտէ պօշալթաըրգտան սօնրա , Սա-
րաեա իթիթապէն ,

—Պագասան սէն , կէթիր շու էլլէրինի տէ , պադա-
երմ լարմաղլարընտա եիւզիւք վար մը տըր , —տէտիք-
տէն , վէ օրմատըլընը կէօրտիւլաէն սօնրա , —Մճաճիպ ,
եազըգ թի եիւզիւքլէրի տէ եօգ իմիշ . . . պու տա պիլիմ
պախիթըրգըրմըգտան տըր , —տէտի :

Իչպու հակէհանի սուրէթտէ վուգու պուլուպ , վէ բէք
չարուգ սուրէթտէ տաթի իճրա իտիլէն մէնգարթտէ , թօ-
մաս Սէլլիըն , աալա պիր էսէրի ֆիւթուր իպրաղ իթմէտի :

—Չիգտանըմ՝ իլինտէ էօյլէ քեաղըլալար վար աըր քի ,
սիգճէ հիշ պիր ֆայիտէեի մուճիպ օլմաեաճադար տըր ,
իմտի , էկէր իաթէր իսէնիլ , կէլինիլ սիլի հօշուտա իտէ-
լիմ տէ , էլինէ ճըլարը պանա վիրինիլ , նէ տէրսիլիլ , օ-

—Ետքըն սասպահ, Սէն-Տընի չսերըննա կէլրոսինիդ, վէ պու պէնիմ արգատաչըմը օրատա պուլուրսունուդ, —տէտի մէրգումէ, —մէրգումու կէօրէճէքսինիդ քի, օրատա եալընըլճա պուլունասադ տըր, իշթէ օ սիդէ, պէնիմ նէ իսթէտիկիմի սէօլլէեկ պէեան իտէր, վէ իսթէտիկիմի իճըա էլլէտիկինիդտէ իտէ, սիդէ տէ յիլ պին, իլլա իքի պին թանէճիք ֆրանդըմ վար տըր . . . անլատընը գ մը շիմտի :

—Ճիվանըմ, —տէտի լա Շուէթ Մէթր տէգօլա սէօլլէեկէք, —պիդ շիմտի եագալատըդ եալըր գույրուդու, պունլարտա բարա՛ վար տըր բարա՛, հէման գօրաբըլ պազանմատա պագմալըբըլ. պունլար պէտղէլի, պիբ տիւչմէնլէրինին գուեուսունու գաղտըրմագ իսթէմէքտէ տիրլէր, վէ տիւչմէնլէրի օլան ատէմին իտէ, զաթէն սէն տէ, ճանընը ալմագ մագստինտէսին, թամամ, իշթէ պունտան տա իյի պիբ ֆուրսաթ, վէ պունտան տա եալըր պիբ բիլալ օլամալ . . . իսթէտիքլէրի եէրէ սէն աալա տիւչիւմէեկ պ կիթմէլիսին, էկէր սէն կիթմէլ իտէն, սէնին եէրինէ պէն կիտէրիմ . . . Եա՛հու, պէնիմ գօճաման գահրամանըմ, տահա՛ նէ իսթէրսին, իշթէ իքի պին թանէճիք ֆրանդ, թաշ աթըլ տա մէկէրչի գօլընմու եօրուլսադ տըր :

—Իէք ալէա, բէք ալէա, պէնիմ եէրիմէ, իշթէ գարըմ կէլէճէք տիր, —տէտի Մէթր տէգօլ, —Սիդին միւրատընըլ հէր նէ իտէ օնա պէեան իտէրսինիդ, վէ պէն տէ իճապը իճըասըննա պագաբըմ . . .

- Չօ՛գ իյի, իմտի, ետքըն սասպահ սասաթ պիրտէ :
- Էվիլէթ, սասաթ պիրտէ :
- Սէն-Տընի չսերըննա :
- Էվիլէթ, Սէն-Տընի չսերըննա :
- Սէնթ-Ուէն իլէ Բէվօլթ եօլու արասընտա, վէ մէգըիւր եօլուն տա ուճունտա :
- Իէք ալէա, անլաչըլտը :
- Վէ պէն ետքըն սասպահ չիղտանընըր տա պիրլըրտէ կէթիրերիմ, —տէտի լա Շուէթ :

—Վէ պէն տէ վատ իթտիկիմ պէշ էիւդ ֆրանդը սիդէ վիրտիքտէն պաշգա, տիկէք իշիմիդ իչին տաթի ալէլ հիսապ պիր շէյ վիրլիթմ, էկէք վատինիդի իճըա իտէր Իսէնիդ, —տէտի Թօմա :

—Էհ, հայտէյնիդ, շիմտի սիդ, սաղ թարաֆա իշինիդէ կիտինիդ, չիւնքի պիդ տէ սօլ թարաֆա կիտէճէկիդ, լաքին, օրմատա քի արգատըրտան կէլմէքլիկէ գալըրչասընըլ, չիւնքի սօնրա պէլանըր պուլուրսունուդ հա . . .

Պատէհու Մէթր տէգօլ իլէ լա Շուէթ, ալէթթանիդ մահէլի մէգպուրու թէրը իթտիքլէրի կիպի, Թօմա Սէյթըն իլէ Սարա տաթի, հէման տապանլարը գալտըրարագ, Նօթը-Տամ քիլիտէսի հալլուսունա տօլրու կիթտիլէր :

Պու մէնգարէլէր պէօլլէճէ կէլլէքտէ իքէն, կիլլիտէն պիր առէմ տէ, պունլարը քեամիլլէն կէօրմէքտէ վէ տիյնէմէքտէ իտի . . . վէ պու առէմ տէ, պաշգա պիրիսի օլմանըլ, իլլա պիղզաթ Շուրինէօր իտի . շէօլլէ քի, եաղմուրտան գաչարագ, վէ մէգըիւր վիրանէնին պիր քէօլէսինտէ պիւզիւլիւպ սըղնարագ, կիճէեի օրատա կէչիբմէք Նիլեէթիմտէ պուլունմագտա իտի, Սարա թարաֆընտան, Բօտօլֆ հագղընտա, Մէթր տէգօլա օլունան թէքլիֆ, մէրգումուն գալպ ու մէրագընա թօգունտուղունտան, պէլքի, եէնի տօսթու պուլունան մէրգում Բօտօլֆուն պաչընա պիր պէլա չալըրար չիւրհէտինէ զահիպ օլարագ, գօրգմատա, վէ օլ պապտէ էլինտէն պիր շէյ կէլլէմէեճէկինտէն տօլանը, տիւչարը զամ ու էլէմ օլմատա պաշլատը : Իճթիմալ տիրքի, մէրգումուն պու կիւղէլ տօսթըլու գ տույրուսունուն ուեանմարնա, Մէթր տէգօլ իլէ լա Շուէթ ալէյնլէրինտէ, զաթէն գալպինտէ մէքընըլ պուլունան նէֆրէթ ու առալէթի տաթի, պիր տէրէճէեէ գատար ետրըմ իթմիլ իտի :

Կէրչի Շուրինէօր քէնտու քէնտույէ, գօլուպ Բօտօլֆա, մէգըիւր թէնլիքէնի լապպեր վիրէրէք, տօսթըլու գ վազիֆէսինի իֆա իթմէքլիկէ գարար վիրտի իտէ տէ, մէգ

քիւր դարարընը իճրա իտէպիւմէքիք էլինատէ, տէյիլ իտի, չիւնքի, քէնտուլի պիր Ելլաղէ նագըչճրսը կէօսթէրէրէք, իսպէր վիրմիշօլտուղու մահէլլի, վէ եախօտ իգամէթկեհահը իսթըրնտան չըդմըշ ունութմուշ իտի, վէ Բօտօլֆ իտէ, քիմ պիլիւր, պիր տահա թարի-Ֆրանսա, եա կէլէճէք իտի վէ եախօտ կէլմէեէճէք իտի, ասլա պէլլի տէյիլ իտի. մէրգուսու նա՛սըլ վէ նէրէտէ պուլմալը իտի: Նուրինէօր պուլալը պէօյլէ տիւչիւնէրէք, թօմ իլէ Սարանըն արգալարընտան կիթմէքտէ իտի, պիր տէ մէրգուսանըն, նօթը-Տամ քիլիսէտի բիշկեահընտա պէրէմէքտէ պուլուսան պիր արապահա պիւստիքլէրինի կէօրախ:

Արապա եօլու էլէ պլը:

Նուրինէօր պիր թագրիպ արապանըն արգասընս սըչրահըպ չըգալը: Սաաթ սապահըն պիրինտէ, Պուլլար (*) տը լ՛Սպէրվաթօար նամ ճատտէ իւղէրինտէ տուրտու. վէ թօմաս իլէ Սարա արապատան ինէրէք, մահէլլի մէզպուրա միւթթաալը պուլունան տարածըգ պիր եօլտան իչէրի կիրիպ կէօրիւնմէզ օլտուլար: Կիճէնին սիֆիլը գարանըզը հալէա հիւքմ իթմէքտէ իտի. Նուրինէօր, ֆէրտաաը կիւնիւ, մահէլլի մէզպուրուն նէրէսի օլմասընը անլստապիւսին նիլէթիլլէ, ճէպինտէն չագըքընը չըգալաը, վէ մէզքիւր տարածըգ եօլուն պաչընտա պուլունան աղածլարտան պիրինին իւղէրինտէ պիր քէրթիք եաքաը. վէ պատէհու, իսպիլիճէ ուզագատ օլան քէնտի իգամէթկեհահընս գատար կիթտի:

Մէրգուսմ օլ կիճէ, իսպիլի վագրթտան պէրու, իր տէֆա օլարագ, քէնտի ֆագըր վէ միսկին պիր հալտէ պուլունան օտասընտա, քէնտի դապա պիր լիսանը իւղրէ:

(*) Պուլլար տէնիլը օլ ճատտէլէրէքի, դայէթլէ կէնիշ օլուպ, վէ տէօրֆ եա ալթը սըրա աղածլար իլէ միւղէյէն օլտուրտան պաղա, էն միւրէլլէֆ էվիւր վէ մաղաղալար, վէ թէաթրօլար վէ էմսպլէրի տաթի, ալէսսէվիչէ պուլլարաթտա պուլունուրալը:

չուշուր սուսնէթ թէամիլլէ իլլէտիկի տէհշէթլու տիւչլէրիլլէ աղապտիտէ օլմագսըզըն, տէրին պիր ուլգուեա տալըպ, բահաթճա ուեուեապիլտի:

ՃԱՍԸ ԱՍՄԻՆ

ԿԵՋՄԷԿԻ ԿԻՏԻՇ

Վուգուինի նագլ ու պէեան իթտիկիմիզ իչպու էնալայի վուգուսթ կիճէսինին ֆէրտաաը կիւնիւ, եաղմուր վէ պօրս քէսիլէրէք, հալա դայէթլէ ալըգ վէ բույի սէմա պէրբագ օլուպ, վէ կիւնէլ իտէ, սօն պահար մէվսիմինտէ կէօրիւլէ կէլտիկի իւզրէ, դայէթլէ բարըպ պիր հալտէ պուլունմագտա իտի: Հիքեայէմիզի օղուեան զաթլարը պիրիքտէ կէզտրիմիշ օլտուղուսուշ մէգըիւր նէֆրաթամիլ մահէլլէ, հէր նէ դատար հալանըն կիւղէլլիկի սայէսինտէ, բէք օլ գատար հէյպէթէնիկ պիր հալտէ տէյիլ տիր կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի իտէ տէ, պու ճիւմէ իլլէ տաթի, էվլէրի զիեատէսիլլէ Եիւքսէք օլտուգարընտան, տայիմա պիրաղ գարանըզ հիւքմ իթմէքտէ իտի:

Հալ պուրի Բօտօլֆ, եա էվլէլլի կիւնքի, կէօրիւնմէք իսթէմէեքրէք, պըրագըպ սալուշու վիրտիկի իքի քեշնէ բաաթ կէլլէքլիքտէն արթըգ գօրգմատըղընտան, վէ եախօտ հէր նէ տէ զուհուր իթտէ դարը գօեուպ ճէնըլէյմէքլիկի կէօղէ ալաըղընտան, սապահըն սաաթ օն պիրի բատտէլէրինտէ, կէլիպ ձէվ սօղաղընս կիրտի, վէ օկրէսին մէյուսանէսինէ աօղրու կիթտի:

Կէրչի մէրգուսմ, եինէ էվլէլլի կիպի, պիր ամէլէ գըեաֆէթիմտէ պուլունմագտա իտի իտէ տէ, պու ճիւմէլլէ տաթի, էլլիսէսինտէ պիր ֆարգը աղիմ կէօրիւլէքտէ իտի. չէօլլէ քի, արգասընտաքի պըլուզ հէմ Ենի օլուպ, վէ հէմ տէ կէօրսիւ ալըգ օլտուղունտան, ալթընս

տու դբրմըզը, վէ պիր շօբ կիւմիւշ տիւյմէլէր իլէ տիւյմէլէնմիշ պիր եիւն Ֆանէլա կէօրիւլմէքտէ օլտուղու միսիւլլու, պէեաղ քէթէն կէօմիէկինին եադ աքննըն տալտի, իհթիմամաըզ սուրէթտէ պաղլանմըշ օլան սիեան ճանֆէս պօեուն պաղըր իւղէրինէ չէվրէլմիշ օլմասը կէօրիւլմէքտէ իտի, վէ պաղընա դօյմուշ օլտուղու, աչըզ մաի ըհնը դատիֆէտէն մամուլ օլուպ, վէ բարլազ «վիդիէրլի» (չաբգանըն աննը թարաֆընտա օլան քէնար) գասքէթօսու ալթընտան, քէսթանէ ըհնկի սաչընըն պիր գաչ Ֆիթիլլէրի, տիչարը տիւյմէքտէ իտիլէր: Էօյլէ էվլէքի կիւն օլտուղու կիպի, մէրգում գալըն, գապա, վէ ալթլարը չիլիլի գունտուրալար կլինմիշ օլմանբազ, իլլա դայէթլէ բարլազ չիգ մէլէր կլինմիշ պուլունտուղունտան, վէ կլինտիկի զէթիունի ըհնը գատիֆէ բանթաճոնու տա էնլիճէ օլտուղունտան, զաթէն զարիֆ եարըրը օլան անաղլարը, տահա զիեատէ ուֆազ վէ լաթիֆ պիր հալտէ կէօրիւնմէքտէ իտիլէր:

Մէգըրուր գըեաֆէթ, Բօտօյֆուն ալթվարը զարաֆէթիլթիմայլնէ ալա իալէլ վիրմէտիքտէն պաչգա, տահա զիեատէ պիր լէթաֆէթ, տահա զիեատէ պիր չէվլէրլէր, վէ տահա զիեատէ պիր գուվլէթ վիրմէքտէ իտի:

Բօտօյֆ մէլխանէնին գարուսունա եաղլաշըրընտա, մէլխանէճի գարը, եանի օկրէս տալտի, գաբունուն էօնիւնտէ, թաֆրալը պիր թալը իւղտէ պէքլէմէքտէ իտի:

—Պուեո՛ւրունուղ, նէվլէվանմ: Պէսպէլլի վիրտիկինի 20 Ֆրանզըն արթանընը ալմադ իչին կէթլիշ օլմաըսընըզ, էօյլէ տէլլէմի, —տէտի մէրգումէ, մէրգումուն, կիճէ տէսթիկեահը իւղէրինէ աթմըշ օլտուղու պիր աատա ալթունու ունուլթմուշ տուր կիպի կէօսթէրմէքլիկէ ճէսարէթ իթմէտիկինտան, թաաղիմիճէ պիր թարղ իւղրէ սէօյլէեհէրէ: —Ին եէտի պուչուգ Ֆրանզընըզ արթմըշ արը... Սիղէ շունու տա ունուլթմամ սէօյլէմէքլիկէ քի... Սիղ կիթտիքտէն սօնրա, պուրանա, թէմիղճէ կլինմիշ

օլուպ, վէ գօլթուղունտա իտէ, էրքէք դըեաֆէթիմանէ պիր ուֆահըզ գատընճըղազ պուլունտուղու հալտէ, իրի պօլլու պիր էֆէնտի կէլտի, սիղի սօրտու, վէ պատէհու տալտի, շիէտի միահիւրլիւ շարապլար աշտրբարազ, ճուրիւնէօր իլէ պէրապէր իշտիլէր:

—Նա՛սըլ, ճուրլնէօր իլէ շարա՛պմը իշտիլէր: Է՛յ, նէ սէօյլէտիլէր:

—Ֆազաթ, հէր նէ դատար, շարապ իշտիլէր տէտիմ իտէ տէ, եանլըշ արը, շիւնքի, մէրգումլար, սահիհէն իշմէլիպ, անճաղ դատէհէլի տօտաղլարընա թօգուստուրտուլար, տէնիտէ, տահա զիեատէ ճայիղ տիր, վէ...:

—Օրասընը պէրթարաֆ իտիլիղ տէ, եալընըզ սիզ պանա շունու սէօյլէեհինիզ քի, պունլար ճուրլնէօրէ նէ սէօյլէտիլէր:

—Նէ սէօյլէեհէճէքլէր, էօթէտէն պէրուտէն պիր թագըմ լազըրտըլար իթտիքտէն պաչգա, Պրա-Բուժ, վէ եաղմուր, վէ իլի հավա իւղէրինէ տալտի գօնուշտուլար:

—Մէրգումլար Պրա-Բուժու թանըմագա՛մը իտիլէր:

—Խայր, Ֆազաթ, ճուրլնէօր, մէրգում հազգընտա մէրգումանէ պաղը էլզահաթ վէ մաղիմաթ վիրտիկի կիպի... սիղին հազգընըզտա տալտի...:

—Բէք ալէա, լաքին պէնիմ իսթէտիկիմ պու տա տէլլի տիր:

—Սիղին իսթէտիկինիղ բարանըզն արթանը՛մը արը:

—Էվլէթ... վէ լա կուալէօղիւ տէ, պիրաղ քէօյլէրէ կէօթիւրիւպ կէզտիրմէք իսթէրիմ:

—Մ, իշթէ օ օլամազ, էվլատըմ:

—Սէպէ՛պ:

—Չիւնքի, պէլքի կիտէր տէ, պիր տահա կէլմէզ: Մէրգումէ պիր պուչուգ պոտան պէրու, պէնիմ եանըմտա պուլունմագտէ օլտուղունտան, պօղազ բարասընտան վէ էէր քիրասընտան աօլաեը պանա տօգսան Ֆրանզ պօրճու պուլունտուգտան պաչգա, արգասընտա կլինմիշ օլտուղու

—Հայտէ սէն չաղըր, վէ սահրաբա կէղտորմէկէ կէօ-
թիւրէճէկիմիտէ քէնտինէ սէօյլէ . . . լաքին, պաշգա պիր
շէյ սէօյլէմէեեմին, վէ ալէլիսուսուս, սանա օլան պորճու-
նու վիրմիշ օլտուղունմա տայիր տախի, սագըն տիհանընտան
պիր լուղէթ պիլէ չըգարմանասըն . . .

—Սէպէպ :

—Նէ՛ վաղիֆէն սէնին :

—Բէք ալէա, էօյլէ եա, պանա նէ, պէնճէ տահա էլի,
վարսըն մէրգումէ տայիմա քէնտուլի, պէնիմ հիւքմիւմոէ
տիր աէյի պիլմէքաէ պուլունտուն :

—Սուս օլաճաճաբսըն, կիտիպ մէրգումէեի չաղըրա-
ճաճաբսըն, եօգաա տահա պօշպօղազըղա տէվամ իտէ-
ճէքմիսին . . .

—Ա՛, նէ գատար սէրթ մէշընպ պիր ատամընըզ, Ալ-
լահ տիւլմէնիմիտէ սիղէ զըտա կէօսթէքմէսին . . . սուս օ-
լունտուլ, սուս, կիտէր չաղըրըրլմ . . . իշթէ կիտիեօրում . . .

Վէ պունուն իւղէրինէ օկրէս եօգարը չըգաք :

Ձէնտ տագըգա սօնրա եհին կէլաի :

—Լա կուալէօզ պիր տիրլիւ ինանմադ իսթմէտի, վէ
սիղին պուրատա պուլունտուղունտուղու իշիթտէքաէ, եիւգ-
լէրի գըպ գըրմըզ օլտու . . . լաքին, պու կիւն ագշամա
գատար կիտիպ սահրալարտա կէղմէքիկինէ միւսատէ ե-
տէճէկիմիտէ իշիտիր իշիթմէզ, ազ գալտը քի, սէվինճին-
տէն տէյի տիվանէ օլաճագ իտի . շէօյլէ քի, մէմուռնիլիէ-
թինտէն նաչի, իւք տէֆա օլարագ, կէլիպ պօյնումա պօ-
ղազըմա սարըրտը :

—Պէս պէլի սէնին էլինտէն դուրթուլաճաղը սէվին-
ճինտէն նաչի օլմալը տըր . . .

Պու հէնկեամտէ, Յլէօր-աբ-Մարի (լա կուալէօզ) էլ-
վէլքի կիւնքի էլպիտէսինի կլինիմիշ օլտուղու հալտէ, մէյ-
լաննէտէն իշէրի կիրտի . մէրգումէնին էլպիտէսի, նաալը
քի գաթէն տէ սէօյլէմիշ իտիք, ալէրին թապիր օլունան ի-
բէք իլէ գարըըրգ գումաշտան մամուլ պիր էամէր ֆիսթան

օլուպ, ումուղունտա թուրունճու բէքը պիր չալ պուլունտու-
ղու կիպի, պաշընտան շէնէսի ալթընա գատար տախի,
գըրմըզ սանթրաճըլ պիր մահրամա պաղլամըլ պուլուն-
տուղունտան, սարը սաշարընըն, անճագ իքի գըթա գա-
լըն ֆիթիլլէրի տիշարտա գալարագ կէօրիւնմէքաէ իտիլէր :

Մէրգումէ, Բօտօլֆու կէօրտիւկիւ կիպի, տէրունէն
ալթ իւսթ օլարագ, եիւղէրի գըղարտը, վէ կէօլէրը էօ-
նիւնէ պագմանա պաշլատը :

—Չօճուղում, պու կիւն պէնիմէ կէլիպ սահրալարտա
կէղմէքիկի արղու իտէքմիսինիզ, —տէտի Բօտօլֆ :

—Էղ ճան ու տիլ, մօնսիէօ Բօտօլֆ, —տէտի լա կու-
ալէօզ, —էլ վէրիր քի, մատամ բուխասթ վիքսին :

—Սէնի կիտի շէյթան եավրուսու սէնի, հայտէ կիթ,
հայտէ, էկէր սէնին եէրինտէ պաշգա պիրտի օլա իտի,
ապալ բուխասթ վիրմէզ իտիմ էմմա, արթըզ սէնին հիւս-
նի հալինէ հիւրմէթէն բուխասթ վիրտիմ . . . կէլ սէնի պիր
էօրէյիմ տէ էօյլէ կիթ, կէլ :

Վէ աճիւղէ գարը, պունու սէօյլէտիկիլլէ պէրապէր, օլ
շիղիք շիղիք մէքըուհ եիւղիւնիւ, մէրգումէեէ տօղրու ու-
զաթտը :

Պիլարէ գըզ տախի, հէր նէ գատար էլլոքնմէքաէ իտի
իտէ տէ, թէհամիլիւ իթմէքլիէ մէճպուր պուլունտու-
ղունու տա պիլտիկինտէն, չարնաչար անընը մէրգումէեէ
թագտիմ իթտի, վէ մէրգումէ տախի պուս էլլէտի իտէ
տէ, Բօտօլֆ տա քէնտի տիրտէկիլլէ, մէրգումէ ճատըրէ,
տէսթիւհանը իւսթիւնէ տօղրու շէտիտէն եիթի վիլէրէք,
Յլէօր-տը-Մարիեի գօլթուղունա թտօղտըլը պիրլէ, մէյ-
լաննէտէն տիշարը չըգը վիրտիկինտէն, մէրգումէ ապալ
Բօնիս տէ, հիտտէթիտէն նաչի, արգասը սըրա, լանէթ-
լէր օղումանա պաշլատը :

—Սագը՛նըրզ քէնտիսինիզ, մօնսիէօ Բօտօլֆ, —տէտի
լա կուալէօզ, —օկրէս, պաշընըղա, գալտըրըպ պիր շէյ
ֆըրլաթմասըն, զերա, մէրգումէ բէք ֆէնա պիր գարը տըր :

—Էլէմ իւզրէ օլմանընը, չօճուղում : Լաքին , օ տէ-
 յիլ էմնա , նէ՞ վար տըր , իւզըրինիզտէ պիր էսէրի թէէս-
 սիւֆ կէօրիւնմէքտէ տիր . . . նէ՞ տիր պու մահզունիյեթ
 սիդտէ . . . Եօգոս պէնիմիլէ պիրլիքտէ կէլմէքլիքկի , իս-
 թէ՛ մէմէքտէմիսինից :

—Խայր , հաթթա մուղայիրի օլարագ , զիւստէսիյլէ տէ
 մէմուռն վէ մէսրուր օլմագտանըմ . . . ֆագաթ . . . ֆագաթ .
 . . պէնի գօլթուղունուղա արմագտասընը տա . . . :

—Ի՛յ , նէ՞ օլմուչ , նէ՞ վար տըր :

—Սիդ պիր իչճի թագըրմինտան օլտուղունուղ հայտէ
 . . . պէլքի պէնի պիրի սիղին իլէ կէօրիւր տէ , սօնրա կիտըր
 ուսթանըղա վէ եախօտ չօրպաճընըղա խապէր վիրիբ . . .
 վէ պէնիմ եիւղիւմտէն , պիր զարարա ուղարարընը : Ուս-
 թալար վէ եախօտ չօրպաճըլար , քէնտի իչճիլէրինին , հատա
 ու հուտուտլարընը թէճավուղ իթմէլէրինի , մայլում եա ,
 իսթէմէղէր :

Լա կուպէօղ , պունու պէօյլէ սէօյլէտիկիլլէ պէրա-
 պէր , չէքիպ գօլունու եավաչճաճըգ Բօտօյֆուն գօլթու-
 ղունտան չըգարար , վէ իլավէյի մէգալ պիրլէ մէրգունա ,

—Սիդ եալընըգճա կիտինից . . . չէհիրտէն տիչարը չը-
 գընճանա գատար , պէն տէ արգանըղտան կէլիլում . . .
 վէ պիր քէրրէ քէնտիսիղի գըրլարտա պուլտուղ մու իտի ,
 իլթէ օլ վագըթ , եինէ կէլիր գօլթուղունուղա կրէրիմ ,
 —տէտի :

—Ասլա չէքինիպ գօգմանընը , —տէտի Բօտօյֆ , մէր-
 գումէնին մէղքիւր նէղաքէթինտէն միւթէէսսիր օլարագ ,
 վէ թէքրաքէն մէրգումէեի գօլթուղունա պարագ , —
 պէնիմ չօրպաճըմըն խանէսի , պու թարաֆլարտա օլմա-
 տրգտան պաչգա , զաթէն տէ շուրաճըգտա , չիլէքճիլէր
 քէսի իւզըրինտէ պուլունան արապաղարտան պիրինէ պի-
 նէճէկից :

—Իէք ալէա , միւրատընը իւզրէ օլտուն , մնսիեօ
 Բօտօյֆ , պէնիմ պոնչարը տիւչիւնմէքլիքտէն վէ սէօյլէ-

մէքտէն մագտէտիմ , պաչգա պիր չէյ օլմանըպ , իլլա սիզի
 պիր զարարտան վիդայէ տիր :

—Ստաա սսլա չիւրհէ ճայից տէյլտիր , վէ մէղքիւր
 տույլու վէ նէղաքէթինիզտէն տօլանը , թէչէքիւր տախի
 իտէրիմ : Ֆագաթ , սսլա չէքինմէեքէրէ թէքլիֆսիզճէ վէ
 սէրպէսթճէ սէօյլէեինից , քէօյլէրտէն վէ եախօտ սահրա-
 լարտան , դա՛ նղիսինի զիւստէ սէվէքսինից :

—Պէնիմ իլին հիչ պիր ֆարգ Եօգ տուր , դանղի թու-
 րաֆ օլուր իսէ օլտուն , էլվէրիր քի սահրանա չըգըպ կէղ-
 միլ օլանըմ . . . օ՛հ , նէ կիւղէլ հավա տըր պու . . . պու թէ-
 մից հավաեը ալտըգճա , ինանըն գալպի ալըլըր , վէ էօմ
 ըիւ արթար . պիլլըրմիսինից , ալթը հաֆթատան պէրու պէն ,
 օլ պուլունտուղում մահէլտէ , ֆէվ չարըլըր պաչընտան
 էօթէեէ կէլմէմիլիմտիր . վէ հաթթա , օլ գատարը տախի ,
 պէնիմ իլին պիր նիլմէթ սանըլա սէղա տըր , չիւքի , պէ-
 րէքէթ վէրսին քի , օկրէսին պանա էմիլիքէթի քեամիլէսի
 օլտուղունտան տըր քի , օլ գատարա տա միւսատտէ իթ-
 մէքտէ տիր :

—Մէղքիւր չարըրտ սիզ , չիլէք մի սաթըն արմագ իլին
 կիթմէքտէսինից :

—Մֆ , իսայր , չիլէք մի սաթըն արմագ , չիլէք սաթըն
 արմագ իլին , մէկէրի պէնիմ բարամ վա՛ր մը տըր : Պէն
 անճագ կէօրմէք , սէյր իթմէք , վէ կիւղէլ կիւղէլ գօգու-
 լարընը ալմագ իլին կիթմէքտէեիմ . . . Չիլէք պագարը տուր-
 տուղու կէւղէրտէ , օկրէս պանա եարըմ սաթթ գատար
 ըուխաթ վիրմէքտէ օլտուղունտան , կիտիպ էնվայի չիլէք-
 լէրի թէճաչա իլլէտիկիմտէ , օլ գատար մէմուռն վէ մէս-
 րուր օլմագտանըմ քի , հէր չէեի ուտութմագտանըմ :

—Իրի էմնա , սօնրա մէրգումէնին էվինէ տէօնիւպ կիթ-
 տիկինիզտէ . . . օլ միսկին սօգաղլարտան իլէրի կիրտիկի-
 նիղտէ , նէ՞ եարմագտասընը , նէ՞ օլմագտասընը . . .

—Հաֆըղ ալլա՛հ . . . կիթտիկիմ վագըլմտան զիւս-
 տէ մահզունիյեթ իւզրէ կէրի տէօնմէքտէթիմ . . . վէ տա-

Ի ազ. եկեղիմ ան. յի գօրգտուղուսմանն նաչի տարի, քն-
տիմի սըգըպ կէօղ եաշլարըմը թուծմագտաեղմ. Հէլէ. . .
մէգըիւր չարըրտա . . . օ՞ք, են զիեռտէ հասէտիմի թահ-
բիք իտիպ արթըրան շէ. յ ն տիր պիլըրմիմինիզ, օլ բիւ-
չիւճէք քիւչիւճէք իշնի գըզլարըն, իսթլէրի պաշլարը
թէմիզ բար օլտուղու հալտէ, կիւլիւչիւպ օյնաշարագ,
գօլթու. գլարընտա պիլեղը սագըր տէրուհիտէ, կիւզէլ կիւ-
զէլ չիւէքլէր կէօթիւրմէլէրի օլմագտա տըր, էլվլէթ, տօղ-
բուսու, օլ խուսուս, աշուրի մէրթէպէ, պատիլի հասէ-
տիմ օլմագտա տըր :

—Պու սէօյլէտիկկինիզտէն, աչիքեար սուրէթտէ ան-
լաշըրմագտա տըր քի, էկէր բէնճէրէնիզ իչինտէ, եալը-
նըզ պիր գաշ տագըր չիւէքլէրինիզ պուլունմուշ օլտա,
քէնտիմիզ իչին պիր էլի բէֆիդա սանճանագ, վէ բէք կիւզէլ
էլլէնիպ մէմնուն օլմաճագընըզ, էօյլէ տէլըլմի :

—Մճասիէօ Բօտօլֆի, պու սէօյլէտիկկինիզ բէք սահիհ
տիր, զանն իտէրսին քի, թա գալպիմուսն սէօյլէտօրսու-
նուզ : Տիւչիւնիւնիւզ պիր տէֆա քի, պիր կիւն, եանի
օկրէս քէնտի իսմի զիլնէթի կիւնիւնտէ, պէնիմ պու տույ-
զումու բանա պիլտիկինտէն, հէտիլիէ օլարագ, պանա պիր
կիւլ ֆիտանիւր վիրտի իտի, արթըգ սիղէ թարիֆ իտէմէմ,
անըն իւզէրինէ նէ գատար սէվինիպ, վէ քէնտիմի նէ գա-
տար մէսուտ ատա էլլէտիկիմի, իշթէ օլ վագըթմ, օսան-
մագ, ճան սըգըրմագ տէնիլէն շէ. յ, պէնտէն ուզագ գալ-
մագտա իտի. հէմիլէ մէգըլըր կիւլ ֆիտանըմա պագտըգճա,
էլլէնիպ սէֆա տույմագտա իտիմ . . . կիւլլէրինի վէ եար-
բագլարընը սանարագ, վագթիմի կէշիրմէքտէ, վէ թէլէզ-
զիւզ էլլէմէքտէ իտիմ . . . Ֆագթմ, հայֆա քի, մահէլ-
լէմիզին հալարը դաեթիլէ պօզուգ օլտուղունտան, մէզ-
քիւր կիւլիւմ, եալընըզ էքի կիւն տէլինճէ սարարըպ սօլ-
մանա պաշլատը . . . օլ վագըթմ . . . լաքին, բէճա իտէրիմ,
մճասիէօ Բօտօլֆի, չիմտի գալպըպ տա, սիզ տէ իւզէրիմ
կիւլմէեթսինիզ :

—Խայր, խայր, սէօյլէեինիզ :

—Իշթէ, օլ վագըթմ, կիւլ ֆիտանըմը պէրապէր ալա-
բագ. աղանըգ չըգըպ կէզմէքիկէ բուխասթ ալըրմ . . .
էվլլէթ, կիւեա պիր չօճուղու կէզմէկէ չըգարըր կիպի,
պէնտէ չիւէկիմի, թէպտիլի հալա իթմէքիկէ չըգարմագ
իսթէտիմ . . . քէնտիմճէ էօյլէ տիւչիւնտիւմ քի, սայլըր չի-
չէքլէր միսիլու, պէնիմ չիւէքճիկէզիմ տաիի, թէմիզ, թա-
զէ, վէ կիւզէլ հալարըր ալըրընտա, թազէ պիր հալ ու
հայեաթմ քէսպ իտէճէք տիր տէլի, վէ ֆիւլվագըր տա կէօ-
թիւրիւպ կէզտիրտիմ, վէ օլ զէվալըր պուրուշմուշ օլտա եար-
բագլարընը, կիտիպ չէմէնին սուեու իլէ լուլթտըմ, վէ
պատէճու սուլարընը գուրուլթմագ նիլիէթիլլէ, պիր չէ. յ-
րէքճիք գատար կիւնէլէ գօյտում . . . (Սլ պէնիմ սէվիլիլի-
կիւլէիւկէզիմ, պիլիմ մահէլլէտէ իտէ, գաթան կիւնէ
կիւզիւ կէօրմիւշ տէլիլ իտի . . . չիւնքի, պիլիմ պուլուն-
տուղունուզ սօգագտա, կիւնէլին զիեաթնը, անճագ քի-
րէմիտըր կէօրէպիլմէքտէ տիրլէր . . . նիհայլէթ էվլէ տէօն
տիւմ . . . իմտի, իթիմաա իտիմիզ, մճասիէօ Բօտօլֆի քի,
պու կէզտիրմէքլէք վէ կիւնէլ էիւզիւ կէօթիւրմէքլէք սա-
լէտիմտէ, մէգըլըր չիւէկիւմ, էն աղը սէքիզ օն կիւն զիեա-
տէ եաշլարըշ տըր :

—Ինանըրմ, հագդընըզ վար տըր . լաքին, մէգլիւր չի-
չէկինիզ սօլուպ գուրուտուղտան սօնըմ նէ եարաթնըզ հէլ
չիւբհէ եօգ տուր քի, իֆրաթմ մէրթէպէ էսէֆ իթմիւշ, վէ
բէք պիւլիւք պիր զայպ սայլըրընըզ տըր :

—Նէ եարաճաղըմ, հէօնկիւր հէօնկիւր աղատըմ,
չիւնքի պէնիմ իչին, սահիհէն պիւլիւք պիր զամ ու քէտեղ
տիմէք իտի . . . վէ պատէճու, տահա զարիպինի սէօյլէեթ-
լիմ մի սիղէ, մճասիէօ Բօտօլֆի, զիրա, սիղինտէ գալպիմիզ
բէք ալէա չէհատէթ իտէպիլըր քի . կիւլլէ մալէք պուլուն-
մանանլար տաիի, կիւլիւ սէվլէրլէր, տօղբուսու, մէգըլըր
պիւլարէ կիւլիւմ հագդընտա, պէնիմ իչին, էօյլէ տիւլէր
տիւլէր եաշաեըշընը կէօրտիւրճէ . . . հէր նէ գատար . . .

նիհայէթ . . . պէնիմ հախմին մուգայիրնտէ օլարագ . . . էվիէթ, եաշամագտա օլուուղունու կէօրտիւքճէ, հագգընտա, քէնտի գալպինտէ, պիր նէվի թէշէքքիւր էսէրի հիսս իթմէքտէ իտիմ:

Լա կուալէօղ պունու սէօյլէտիկի վագըթտա, հիճապընտան նաշի, գըպ գըրմըր քէսիէրէք, պաշընը էօնիւնէ էյտի (*):

—Պէտպալթ չօճուգ, քիմ պիլիր, օլ տէշէթամիզ հալինիդի տիւշիւնիւպ տերխաթըր իթտիքճէ, չօգ աէֆալար, նէ տույնագտա, վէ նէ օլմագտասընը:

—Թաթըր ճանըմա գընարագ, շու ֆանի տիւնետան կիտիպ գուրթուլմագըրըր տիւշիւնմէքիկիմ իզթիլպ իթմէյի իտի, էօյլէ տէյիլ մի, մնսիէօ Բօտօլֆ, — Լա կուալէօղ, Բօտօլֆօն լագըրտըսընը քէսէրէք, — օ՞ֆ, էվիէթ, բէք հագգընտա, էօյլէ եարմալը իտիմ, վէ հաթթմա եարտըմտ, պիր այտան պէրու, տէյիլ պիր, իլլա պիր գաշ տէֆալար կիտիպ քէօրբիւ իւզէրինտէն, կէրչի քէնտիմի Սէնա ըրմաղընա աթմագ իսթէտիմ իսէ տէ . . . պիր թարաֆտան չիշէրէրէ, վէ պիր թարաֆտան տախի կիւնէշէ պագաղգճա . . . Օլ վագըթ, քէնտի քէնտիմ «պու ըրմագ հէր վագըթ պուրատա հագըր տըր, վէ պէնիմ իսէ սիննիմ, հէնուգ օլ ալթը պուշուգ տուր . . . քիմ պիլիր պէլքի . . . » տէնէրէք, թէնէրի իտիպ վագ կէշտիմ:

—Քիւր Դիւն, Դիւն . . . տիմէքիկինիգտէն անլաշըմագտա տըր քի, գալպինիգտէ պիր իւմիտ մէրքիւզ պուլունմագտէ օլմալը տըր, էօյլէ տէյիլ մի:

—Էվիէթ . . .
—Աճապա նէտէն իպարէթ տիր մէքքիւր իւմիտինիլ:

(*) Կիւլ, պիր պաքիրէլք աէամէթի սաեըմագտա օլուպ, վէ մէյաանէճի ճատը գարընըն, պիշարէնէպիր կիճէ, էկիր բագը Խչիւրէրէք սէրօշ վէ պիհուշ գըսըրը տերխաթըր իտիլի իսէ, մէրգուլէնի ութանըպ գըր գըրմըր քէսիմէսիին տըր ու սէպէտի սնւլաըլպիլիւր:

—Պաշգա պիր շէյաթի իպարէթ օլմաբըպ, իլլա, պէլքի պիր կիւն, ինսան ելուրէկի թաշըր պիր դաթմա, պիր սահիպ լուլթֆ ու մէրճամէթէ, բասթ կէլիրիմ տէ, պանա, շալըշըպ իշիէնէճէք, վէ աննըմըն թէրլիլէ պիր լօգմա էթմէք իլէ պիր գաշըգտա չօրպա թէտարիք իտէպիլէճէք պիր իշ վէ պիր ուսթմա եանը պուլուր, վէ օլ վագըթ, մէյաանէճի գարընըն բէնէտինտէն գուրթուլուրում, էմէլ վէ աըրուսինտէն իպարէթ պուլունմագտա տըր . . . իշիէ պու իւմիտ տիր քի, պէնի թէտէյիլ իլլէմէքտէ տիր . . . վէ պունտան տա գաթիմաղար, էլին քէնտի քէնտիմէ, «Կէրչի պէն չօգ սէֆալթիլէր շէքմիշիմտիր, լաքին, հէլէ համո օլուուն քի, միւտաթթի էօմիւմտէ, հիւ պիր ճանըր գուլա, գէրրէճէ պիր ֆէնալըգ եարմալըրմտըր . . . էկէք պանա պիր նասիւնաթ վիրէն օլմուշ օլտա իտի, չիմտի պէն տէ պու հալտէ պուլունմագտաճագալմ . . . » տիմէքտէ իտիմ: վէ պունուն իւզէրինէ, մահաղունիլէթիմ ճիւղիճէ տէֆ օլմագտա իտի . . . եօգտա, կիւլ ֆիտանըմըր դայպ իթտիքտէն սնըրա, դամ ու էլէմիմ, ալթտըգճա ալթմագտա իտի, —տէյի իլալէյի մէղ ալ իլլէտի մէրգումէ, պիր ա՛հը տէրուն շէքէրէք:

—Հայէա օլ պագաթ միւքտտէր պուլունմագտասընըր
—Շիւրհէտիլ . . . պագընըր, պուլունմագտա, իշիէ սիլլէ իպալթը:

վէ լա կուալէօղ, պունու սէօյլէտիկիլլէ պէրապէր, ճէպիլնտէն, պիր քիւշիւ ճէք տէմէթճիլք, լայթիլէ տիւզկիւն սուրէթտէ քէսիլմիշ, վէ կիւլ պագը իլէ պաղլանմըջ օտուն բարշալարը չըգարարագ, մէրգուլա իպրաղ իլլէտի,

—Աճալիպ, տիմէք տիր քի սիլ, կիւլ ֆիտանընըրն օտունըլարըն պիլէ, հայէա սագըլամագտասընըր:

—Շիւրհէտիլ . . . չիւնրի, գաթիէն պէն, բուշի ճիհանտէ, պունտան պաշգա պիր հիւ շէյէ մալիք պուլունմագտա տէյիլիմ:

—Նէ տիմէք տիր, մէկէրչի սիլլին, քէնտի մալինիլ օլաըրագ, հիւ պիր շէյիլիլ կօգմու տուր:

— Խայր, խայր, հիչ պիր շէյճիկիմ եօզ տուր :
 — Ես օլ պոյնուուդասքի մէրճան կէրտանլըդ նէ տիր :
 — Օ տա մէ յիւանէճի դարընըն սըր :
 — Էյ, պարի սիղին հիչ տէյիւ իսէ չամաշըր, թարկէ, վէ մէնտիլ մաշրամա կիպի շէյճիքինիլ գտէ մի եօզ տուր :
 — Խայր, հիչ պիր շէյճիմ . . . հիչ պիր շէյճիմ . . . իշթէ պէն անճազ չու տարը տինեատէ, օլ պիչարէ կիւլ Ֆիտանըմըն գուրու տալլարընա մալիք պուլունմադ տանըմ :
 Վէ իշթէ պունա տա, պու սէպէպէ մէպնի տիր քի, պու գաւտար էճէ մնիլիէթ վիմէքտէյճիմ :

Բօտօյֆ իլէ լա կուալէօղ, Չիլէքլէր քէսինէ վասըլ օլ տուրար, մաճէյլի մէզպուրտէ, պիր արապա պունլարը պէքլէմէքտէ իտի : Բօտօյֆ էվլէլա լա կուալէօղիւ պինտիրտի, վէ պատէհու աափի քէնտիսի պինտիրտէն սօնրա, արապաճրեա իսիթապէն :

— Մէն-Տընիլէ, — տէտի մէրգում, — պատէհու պէն սանա սէօյլէրիմ գանդի եօլու թուլթամաճաղընը :

Արապա կիթմէկէ պաշտար, կիւնէշ բարլազ, վէ հավա տա դանէթլէ պէրրազ օլուպ, վէ պատի սապա իսէ, չէտիտ սուրէթտէ էամէքտէ, վէ արտպանըն, աշաղը ալլընմըշ օլան ճամլարը արասընտան իլլէմէքտէ իտի :

— Ա, պուրատա պիր գատըն մանթօուս վար սըր, — տէտի լա կուալէօղ, տիգդաթ իթմէքսիղին, իսթիւնէ օթուրմուշ օլտուգու պիր մանթօուս կէօրէրէք :

— Էվլէթ, չօճուղում, պէքի սուռգ ալլըրսընըլ իճիթիւ մալ վէ գօրգուսունա մէպնի, սիղին էյին պրըշըմ սըր :

Չէլալը չօճուգ իսէ, օ եօլտա գայրբըլըլարը չօղուգ կէօրիւպ ալլըմըշ օլմատըղընտան, թէամճճիւպ իւզրէ, Բօտօյֆուն էիւզիւնէ պագար :

— Մֆ, մնսիէօ Բօտօյֆ, լուլթ ու ինսանիլիէթինիլզ պաշտան աշմագտա, վէ պէնի մաճճուպ գըլմագտա սըր . . .

— Լուլթ ու ինսանիլիէթիմտէն տօլանը մաճճուպ մուօլմագտասընըլ :

— Խայր, լարին . . . պու կիւնքի թավը ու հարէքէթինիլզ, տիւնքին պէնգէմէմէքտէ տիր, պու կիւն գաթընըլ պիլթիւն պիլթիւն պաշգա պիր հալտէ պուլունմագտասընըլ . . .

— Իմտի էօյլէ օլտուգտա, Ֆիլէօր-տը-Մարի, տօղուսունու սէօյլէյինիլզ պագալըմ, գանդի հալիմի գիեատէ թաճսին իտիպ սէվմէքտէսինիլզ, տիւնքի հալիմի մի . . . եօզտա պու կիւնքի հալիմի մի :

— Տօղուսու սէօյլէմէքիք լաղըմ կէլտիրտէ, սէրպէսթճէ իգըրար իտէրիմ քի, պու կիւնքի հալիմիլզ, տահա գիեատէ շանըլ թահսին տիր . . . Ֆագաթ, չու տափի սահիճ տիր քի, տիւնքի կիւն սիղի քէնտիմէ միւսալի պիր հալտէ կէօրմէքտէ իտիմ . . . — Մէքգումէ պու սօնրաքի լազըրտըր սէօյլէտիրտէն սօնրա, Բօտօյֆ իլէ քէնտուլի միւսալի, եանի պիր աեարտա թուլթամաշրտան տօլանը, պէքի մէրգում կիւնէնիլ տէյի գօրգուտըղունտան, անիւտէ լազըրտըրընը թէէվիլ վէ թաստիլ իթմէք նիլէթիլլէ, մէրգումա, — Մօսիէօ Բօտօյֆ, հէր նէ գատար սիղի քէնտիմէ միւսալի պիր հալտէ կէօրմէքտէ իտիմ . . . տէտիմ իսէ տէ, բէք այէա պիլիլիմ քի, գաթման էօյլէ տէյիլ տիր :

— Ֆիլէօր-տը-Մարի, պիր խուսուստա կէօրմէքտէ օլտուղում պիր հալիմիլզ, թէամճճիւպի աղիմիլ մուճիպ օլմագտա սըր :

— Նէ իմիլ օ, մնսիէօ Բօտօյֆ :

— Չանն իտէրսին քի, տիւնքի կիւն, լա ճուէթին սիլզ սէօյլէտիլի պիր մատտէէի, ունուլթմագտասընըլ . . . մէրգումէ սիլզ, չօճուգլուղունուղտա, սիղի քիմիլէրին պիւլիլթմիւշ օլտուղունու պիլմէքտէ օլմագընը, սէօյլէտի իտի :

— Մֆ, խայր, մնսիէօ, խայր, օլ խուսուս, գաթման խաթըրմտան չըղմըշ տէյիլ տիր . . . պու կիւնէ թա սապահ օլունճա, անըն իւղէրինէ տիւշիւնիլիւմ տիր . . . վէ օլպապտէ բէք չօղ կէօղ իտալըր տէօրմիւշիւմ տիր . . . լաքին, հիչ չիւքճէմտէ եօզ տուր քի, մէրգումէնին պու լա-

գրորտըը եւական օրմայը տըր . . . մէրգումէ թէքկէօզ ճաւոր, մահզա պանա պիր տէրտի աղիմ պաղըըլամագ նիյեհէթի խայնէսիյէ, էօյլէ պիր եւական թէրթիպ կլէմիշ տիր . . .

— Բիմ պիրիը, պէրթի լա Շուէթ, սիզին զանն ու շիւբհէնիզին մուղայիրինտէ օլարագ, սահիհէն էօյլէ պիր մալիմաթա մայիր պուլունմագտա տըր . իմտի, իշ պու եա, շայէա օլ սէօյլէտիկի սահիհ օլուպ տա, խըսըմ վէ աղրապալարըընը պուլունտուղունու կէօրսէնիզ, մէկէրթի քէնտիհիկի մէսուա (իզպալլի) աոտ իթմէզիմսինիզ :

— Հայբֆլաբ օլսուն, մօնսիէօ Բօտօյֆ, էկէր աթալարըմ, պէնի ապա սէվիպ գանբըմագ իսթէմէմիշլէր իսէ . . . շիմ տի ծնլարը պուլուպ կէօրմէրիկիմտէն նէ հասըլ օլուր . . . թապիլաթիյէ անլէր պէնի կէօրմէր վէ թանրմագ պիրլէ իսթէմէհէճէքլէր տիր . . . էկէր պէնի սէվիշլէր վէ գանբըմըլար իսէ . . . պիթթապի, շիմտի պէն, պու հայլիմտէ, անլէրին պատիի շէրէֆ ու իֆթիխարըըր օլամանբըլ, իլլա մուղայիրի օլարագ, մուճիպի աբ ու հիճապլարը օլաճաղըմ տըր . . . հաթթա, չօգտա ինթիմալտէն տիր քի, պէնի պու հալտէ կէօրտիւքլէրինտէ, ութանտըզլարընտան նաշի, եէր տէլինիպ եէրէ պաթմալարընը աղրու իտէճէքլէր տիր . . .

— Խայր, Ֆլէօր-տը-Մարի, էօյլէ տէյիլ տիր, էկէր աթալարընը սիզի սէվմէքտէ իտիլէր իսէ, շիմտի սիզի պու հալտէ կէօրտիւքլէրինտէ, թապիլաթիյէ աճըրըպ էսէֆ իտէճէքլէր, սիզէ հէր պիր իսթա վէ գուսուրունուղու աֆիլ կլէհէճէքլէր, վէ սիզի տէ սէվմէճէքլէր տիր . . . Նօզ, էկէր սիզի, քէնտիլէր մէթրուր պիր հալտէ պըրագմըլար իսէ . . . քէնտի սէպէպլէրինտէն տիւշար օլունշ օլտուղունուղ շու շիմտիրի տէհէթամիզ հայլինիկի կէօրտիւքլէրինտէ . . . աբ ու հիճապլարը պիր պէօճէք օլարագ, գարլլէրինի թըրմալտաճագ, վէ պու տա սիզին իշին, պիր ախըը ինթիգամ սաեըլաճագ տըր :

— Բէնտի աթալարըմտան, ախըը ինթիգամ իթմէքլէրտէն, նէ ֆայիտէ հասըլ օլուր :

— Հագըընըզ վար տըր . . . իմտի գաբանալըմ աթթըզ օլ լագըըտըըր :

Պու հէնկեհամտէ, արապա Սէնթ-Ուէն եագըընտա վագը Սէն-Տընի ճատտէսիյէ Բէվօթ եօլունուն պիրլէշտիկի մահէլլէ վասըլ օլտու :

Հէր նէ գատար, մահէլլի մէզպուրտէ, էնվայի տիլքիւշա մէնղարէլէր պուլունմանբըլ, թարըը վահիտ իւզրէ (պիր պիրնէ պէնգէր սուրէթտէ) սահրայի պիր հալ պուլունմագտէ իսէ տէ, պու ճիւմէ իլէ տալի, Ֆլէօր-տը-Մարի, թարալարը, չանբը շիմէնլէրի, վէ պիլիւբ քիւշիւք աղաճլարը կէօրիւր կէօրմէզ, օլ գատար շագ ու ինտտան օլմանտա պաշտար քի, ֆիրվագը, զաթէն սէօյլէմիշ օլտուղու կիպի, լա Շուէթտէն չէքաիքլէրինի տէրթաթըր իթտիրճէ, տարմագտա օլտուղու տէրքայի մահզանիյէնէթ վէ մաղմունիյէթլէրի պիլիթիւն պիլիթիւն ֆէրամունշ պիրլէ (ունուտարագ), արապանըն գաբուսունա տօլրու էյիլէրէք, վէ էլլէրինի պիր պիրնէ վուրարագ :

— Ահ, մօնսիէօ Բօտօյֆ, ահ, մօնսիէօ Բօտօյֆ . . . շու չանբըր շիմէնլէրէ պագըընըզ . . . շու էքլինլէրէ, շու թարալարաւ պագըընըզ : Բեանշքի միւսատտէ իթմէյիտիհիզ տէ, աղաճըզ ինիպ կէզինտէ իտիմ . . . օհ, պու նէ կիւղէլլիք տիր, պու նէ տիլքիւշա պիր հալ ու մէնղարտ տիր . . . պիրմէ զսինիզ, շու շիմէնղարար իւզէրինտէ գօշուպ կէզինմէքլիկի, նէ գատար սէվլէրիմ, օհ, ճահն աթալարըմ . . . — տէյի պաղըրտը :

— Բէք ալէա, բէք ալէա, մատամ քի արզու իթմէքտէսինիզ, հայտէ ինէլիմ տէ կէզլիմ, վէ դօշալըմ, շօճուղում . . . Տուր արապաճը :

— Ա, մօնսիէօ Բօտօյֆ, սիզ տէ մի ինիպ գօշմագ իսթէրսինիզ :

— Պէնիմ տալի էն դիեատտէ սէվտիկիմ պիր շէյ տիր :

—Ո՛հ, պու նե՛ պիւլիւք եղպալ, վէ նե՛ պիւլիւք սեա-
տէթի հալ, մօնտիօ Բօտօլի:

Վէ Բօտօլի էլէ լա կուպէօզ, արապատան ինտիլէր,
վէ էլ էլէ վիւրէրէք, նէֆէպէլրի քէսիլինճէսինէ, հէնուզ
պիլիլմիշ օլան պիր սօն պահար էքիլնի կէնիշ թարլասըն-
տա, գօշուշտուգճա գօշուշտուլար:

Արթըզ պու հէնկիւամտէ, Ֆլէօթ-տը-Մարի իւղէրին-
տէ հուսուլէ կէլէն սէվինճ, կիւլիւշ, օյնաերըշ, վէ սըշ-
րաերըշ, տիւ իլէ թապիր օլունամաղ պիր մէրթէպէտէ պու-
լունամաղտա իտի: Չանն իտէրօլին քի, զէվալլը չօճուգ,
ատէթա պիր քէօմէստէ դարանմըշ օլուպ տա, պիրտէն
պիրէ քէնտալի վասի պիր օլատա պուլմիւշ օլան պիր
ճէյրան հալինտէ պուլունամաղտէ իտի: Օլ թէմիղ վէ թա-
ղէ հավալարը, օլ պատի սապաեր պլտըգճա, նէ եարա-
ճաղընը շաշըրըպ չըլտըրմաղտա իտի... Պիր թարաֆտան
տիկէր թարաֆա, կիթմէքտէ, կէլմէքտէ, գօշմաղտա,
տուրմաղտա, վէ եէնի եէնի սէվինճէր իլէ, մէգըիւր հա-
րէքէթլէրի թէքէրիւր կլլէմէքտէ իտի: Մէրգուճէ պիր
չօդ թօթ թօթ «բագրէթ» չիշէքլէրինի, վէ սարը սարը ալ-
թունվարի բարլամաղտա օլան զօնչէլէրի կէօրտիւքճէ,
մէսէրրէթինտէն աղը պաշընտան կիթմէքտէ իտի, շէօլլէ
քի, պիր թանէսինի պօշա պըրազմաեարազ, քեաֆֆէլի
ուֆաճըզ ուֆաճըզ չիշէքլէրտէն թօրլատը: Պէօլլէճէ պիր
խալլի գօշուպ գօշուշտուգտան սօնրա, զաթէն, օլ մէր-
թէպէ հարէքէթէ ալըշմը օլմատըղը ճիհէթլէ, բէք չա-
բուգ սուրէթտէ եօրուլտու, վէ պիրազ ըահաթլանըպ
տա նէֆէս ալմազ իւզրէ տուրաու, վէ օրպարտա, պիր
տէրլին չուգուր քէնարընտա տէվրիլիպ եաթմաղտա պու-
լունան պիր աղաճ քիւթիւկիւ իւղէրինէ օթուրտու:

Մէրգուճէնին ալէսսէվիլիէ սօլկունճա պուլունան բար-
լազ վէ պէեազ լէհճէսի, անինտէ պիր քէսիլին բէքք քէսպ
իթտի: Օլ իրի իրի վէ մալի կէօղլէրի, թաթլը պիր սու-
րէթտէ բարլամաղտա պաշաղտըզլարը միսկլու: Օլ քիրազ

տօտազլարընը քիւշաա իտէրէք իտէ թէնէֆֆիւսէ պաշա-
տըղընտան, ալթլը իւսթիւ ինճու թանէսի կիպի պէեազ
տիշլէրի տէ կէօրիւճմէկէ պաշաղտըլար: Թուրունճու բէքք
օլ ուֆազ վէ քիւհնէ շալը ալթընտա կիղլէնմիշ պուլունան
սինէլէրի թըզ թըզ վուրմաեա պաշաղտըզլարընտան, մէզ-
քիւր հալին թէսկիլնի նիլիէթլլլէ, էլլինին պիրլինի գալպի-
նին իւղէրինէ գօշտուղու հալտէ, տիկէր էլլլլէ տալի,
թարլալարտան թօրլամըշ օլտուղու չիշէքլէր տէմէթիլի, Բօ-
տօլիա թազաիմ կլլէտի:

Օլ լահղատէ, մէրգուճէնին միրաթը սաֆլէթ (սաֆլ-
լըզ այնասը) օլան լէհճէսինտէ, զուհուրա կէլէրէք բար-
լամաղտա պուլունան լէքէսիղլը վէ պիլիւհունաշլըզ մէսէր-
րէթի էսէրի կիպի, պու ալէմտէ տիլլիւպա պիր էսէր օ-
լամազ իտի տէնիլլէ ճայիղ տիր:

Ֆլէօթ-տը-Մարի, նէֆէսի քէսիլմէսի կէշէքէք, սէօլլէեէ-
պիլիւր հալինի թէքրարէն քէսպ կլլէտիրտէ, քէլաճէ աղաղ
պիրլէ, անճազ տիտարըղա մախտուս պուլունան պիր
թէլաֆֆիւզ իւզրէ: Իզճարը մէմունսիլիէթ վէ թէշէքքիւր
իտէրէք, Բօտօլիա խիթապէն:

—Հազգ թաալէա աղիմ-իւշչան-հազրէթլէրինէ թէ-
շէքքիւրլէր իթմէլլիլի քի, քէմալի քէրէմինտէն նաշի, պի-
ղէ պէօլլէ պիր կիւզէլ կիւն իհօսան կլլէմիշտիր, տէտի:

Անատան պապատան, վէ աղբապա ու թաալլիւգաթմ-
տան պիւթիւն պիւթիւն մահուրմ, վէ կիրտապը ալէմտէ
մէթրուր վէ մուհազգար դալմըշ օլան էօլլէ պիր կէնճ վէ
պէտպալսթ գըզ տիհանընտան, ճէնապը բէրվէրտիկեար
հազգընտա, եալընըզ պիր կիւնէշին դիեալարընը, վէ գըր-
լարըն չաերը չիմէնլէրինի կէօրիւպ տէ սէֆաեապ օլմազլըզ
իւզպալինէ նայիլ օլմասընտան նաշի, զուհուրա կէլմիշ օ-
լան օլ ասարը խուլուսու չիւքրանը, վէ համու ու սէնպէ
տայիւր պուլունան էլլիաղը տիլիւղանը իլիթ տիրտէ, Բօտօլ-
իւն կէօլլէրի եաշարմաեա պաշաղտը:

Րօտօյֆ, տերեւայի թէհայեիւրէ տալարագ, մէրզու-
մէնին երեզիւնտէն եօգարու պագա գարմագտա իբէն, նա-
կէհաննի պիր վագաա վուգու պուլտու:

ՅԱՍԸ ԹԱՍԻ

ՐԱՍԹ ԿԷԼԻՇ

Նասըլ քի սէօյլէտիբ, լա Կուարէօղ, պիր տերին չու-
գուր քէնարբնտա տէվրիլիպ եաթմագտա օլան պիր աղաճ
քիւթիւկիւ իւղէրինաէ օթուրմագտա իտի:

Մէրքիւր չուգուրուն իշինտէն, պիրտէն պիրնէ պիր ա-
տամարը տիբիլէրէբ, ալթընտա պիւղիւլիւպ կիրգէնմիշ օլ-
տուղու օթլարը օյնաթարը, վէ պտերլըրճասընա կիւլէրէբ
պաղըրչմանա պաղլարը:

Լա Կուարէօղ, պու մէհմուլին զայրի օլան հալ իւղէ-
րինէ, գօրգուտունտան նաչի հայգըրարագ, երեզիւնիւ մէր-
գումտան թարաֆա չէվիրտի:

Մէրգում տտեմ Շուրինէօր իտի:

—Նէ գօրգուեօրսուն, չօճուղում, գօրգմա, պէն իմ,
գօրգմա, — տէտի մէրգում, մէրգումմէնին էյիմ պէյիմ
օլարագ, Րօտօյֆուն եանընա տօղրու գաչըպ սըղընտըղըն
կէօրէրէբ, —պագասանտերըր, մօնսիէօ Րօտօյֆ, նէ տէր-
սինիլ, իշպու թէսատիւֆ, զարայիպ նէվինտէն պիր շէյ տէ-
յիլի տիր, հա՛, մէկէրչի իաթըր ու ինէալըրըղտան պէօյ-
լէ պիր շէյ կէչմէբաճմի իտի, տօղրուտու, հէլէ պէնիմ
ֆիբրիմտէն պիլէ կէչմէբաճ տէյլ իտի...

—Պատէհու, մէրգում, պիր սուրէթի ճիտտիլտէ ի-
լապլէյի մէգալ իտերէբ, —պէնտէնիլ սիլգէ պիր շէյ սէօյ-
լէյիմ մի, էֆէնտի... իլթէ կէօրմէբաճտէնիլ եա, վար-
սըն հէր քէս հէր նէ սէօյլէր իսէ սէօյլէսին... մութլագա,
թապիաթտա... եօգարտա... շու պիլիմ իւսթիւմիւգաէ

պիր գուտրէթ վար տըր, պիր հիրմէթուլլահ վար տըր,
պիլգէ նամաիւմ օլան պիր էպարը պուլունմագտա տըր...
Օլ Ալլահ տէնիլէն գուտրէթ հէր քիմ իսէ, հէր նէ իսէ,
անլարըղըրիլ գուրնալ օլամալը տըր. իմտի պէն իլնա օ-
լարագ տէրիմ քի, օլ դատըրը մութլագ, հէր քէսի քէնտի
միւրատըր ապիսի թահմէթնտա, սաղա սօլա, հէր թարաֆա
չէվիրմէբտէ, վէ հէր հալանա օյնաթմագտա տըր... նա-
սըլ քի սիլի տէ, էվիրմիշ շէվիրմիշ, պուրայարա գաւտար
սալարըրպ կէճուտէրմիշտիր, արթըգ պունա պիր աուրիւ-
աղլըմ իրմտի, էյիմտէն վէ տիլիմտէն կէլէն, տնճագ վէ
անճագ շաշա գալմնագ տըր:

—Նէ եարմագտասըն օրաա... տէտի Րօտօյֆ, քէ-
մալի թէհաճճիւպ իւղրէ:

—Նէ եարաճաղըմ, իլթէ սիլին իլին, պու տէլիբաէ
թարալարը պէքէմէբաէյիմ, ուսթաճըղըմ... Լաքին, շօգ
զարիւլ հալ, շօգ պիւլիւբ թալիլինիլ վար իմիշ զիրա, պէ-
նիմ իշպու սահրա էվիմ թարաֆընա, թամ վաղթիլտէ թէշ-
րիֆ իթտինիլ... Տուրունուլ, աղաճըգ սաղր իտինիլ, շիմ
տի թօհաֆ պիր շէյ կէօրէճէբաթիլ... էվիլթ, բէբ թօ-
հաֆ պիր հալ թէմաշա իսէճէբաթիլ:

—Իյի եա, շունու սէօյլէյիլիլ պանա, պուրատա նէ
իլինիլ վար տըր, նէ եարմագտասընը պու չուգուրաա:

—Նէ եարմագտաս օլուղումու շիմտի անլարսընը. ֆու-
գաթ, եալընը միւսատաէ իտինիլ տէ, կիտիլ շու արա-
պունըլ աթլարընտան պիր իւղէրինէ չըգարագ, պաղա-
ճաղըմ թարաֆա պիր պագաղըղտան սօնրա, կէլիպ նալլ
ու պէեան իսէյիմ:

Վէ Շուրինէօր պունու սէօյլէտիլի կիտիլ, գօշուպ եա-
ղընտա պէքէմէբաէ օլան արապունըն աթլարընտան պիր
իւղէրինէ չըգարագ, օլանըն տէրթ թարաֆըր շէօյլէ պիլ
կէօրտէն կէլիբաթտէն սօնրա, ալթթաճիլ Րօտօյֆուն եա-
լընա կէլտի:

—Իմտի, սէօյլէ պագալըմ, նէ տիր պունու հէրմէթիւ

—Սապր իտինիզ, ուսմատաճըղըմ, սապր իտինիզ, տե-տիմ եա . . . աղաճըզ տաճա սապր իտինիզ . . . Օ տէյիլ էմ մա, սաաթ գաչ տըր:

—Էօյէ յի եարըմ կէշմիշտիր, —տէտի Բօտօյֆ, սաա-թընա պագարադ:

—Չօզ էյի . . . տաճա վագթիմիզ վար տըր . . . Լա Շու-էթ տէ, տաճա անճագ եարըմ սաաթ սօնրա պուրատա օ-լաճագ տըր:

—Նէ, լա Շուէթ մի, —տէյի պաղըրաբլար կէրէք Բօ-տօյֆ վէ կէրէք կէնճ գըզ:

—Էվվէթ . . . լա Շուէթ: Շիմտի ուսմատաճըղըմ, սիզէ հէման գըսասճա պէեան իտէյիմ քէյֆիյէթի . . . տիւն կի-ճէ, սիզ մէյիաննէտէն չըգտըգաան սօնրա, օրաեա պիր ատէմ կէլտի . . .

—Իրի պօյլու պիր ատէմ, էօյէ տէյիլ մի, պէրապէ-րինտէ տէ, էրքէք գըեաֆէթինտէ պիր գատըն վար իտի, մէրգուճար պէնի սօրտուլար . պէն զաթէն պուճարը պիլ-մէքաէյիմ, էկէր սէնին պաչգա պիր սէօյէեէճէէկին վար իտէ, անը սէօյէ պագաեըմ:

—Պուճար պանա շարապլար էչիրտիլէր, վէ պիր թագըմ պօչպօղալլըլար իթտիրէրէք, սիզին հագըճըգտա, աղ-ղըմտան լագըրաբլար արմադ իսթէտիլէր . . . Պէն իտէ, գա-թէն պիր շէյ պլիմէքաէ օլմատըղըմտան, թապլաթէլլէ պիր շէյ սէօյէյէմէտիմ . . . չիւնքի սիզտէն, էքրամէն եէ-տիկիմ եուճրուգլարտան պաչգա պիր շէյ կէօրմէմիշ ի-տիմ . . . վէ իլլա իլլա, օլ սօնրաքի եուճրուգլարըն էարա-րընտան պաչգա հիշ պիր էսարաբընղտան խապէրտար օլ-մամըշ իտիմ . . . Պուճտան տա գաթիճնաղար, վէշէվ պիր շէյ պլիմիշ օլա իտիմ տաթի, էինէ գաթման սէօյէմէզ իտիմ եա . . . Չիւնքի պիրիմ տօսթլուղուճուղ, թա էօմրիմիւ-զիւն սօն տագըգաարնա գատար տէվամ իտէճէք տիր . . . էօյէ տէյիլ մի, ուսթատըմ Բօտօյֆ . . . սիզին հագը-նըգտա տէրքար օլան չու ուպուտիյէէթիմ վէ խալխտ-

թիմ տույլուտու, նէտէն նէշէթ իթմէքաէ տիր, նիչն սիզէ, ատէթա պիր քէօրէք մէրթէպէսինտէ սըտգ ու սա-տագաթ շէվգ ու զայրէթինտէ պուլունմագտաեըմ, անը պէն տաթի պլիմէքաէ տէյիլիմ, էկէր պլիմէքաէ իտէմ, շէյ-թման ալըն ճանըմ . . . Ֆագաթ, չու սաճիճ տիր քի, էօյ-լէ պիր շէյ հիտ իթմէքաէյիմ, վէ պու տա պաչըճա, չու սիզին պանա «տէնտէ պիր էիւրէք վէ պիր տէ նամու-ղայրէթի կէօրմէքաէյիմ» տիմէնիզտէն պէրու պաչըմըշ տըր . . . Նիհաեէթ, վարսըն նէտէն նէշէթ իթմէքաէ օլուր իտէ օլտան . . . էլ վէրի քի նէշէթ իթմէքաէ տիր . . . Պէօյ-լէ շէյլլէտ ազլ ու Ֆէքր իրտիրմէքիլէք, պէնիմ գուտրէ-թիմտէն էօգալը տըր, սիմէք տիր քի, պէն էօյէ ինճէ խամուր իշէրինէ գարըշմամալընըմ . . . էօյէ շէյլէր սիզին էչն տիր . . . արթըզ վարընը սիզ տիւչիւնիւպ, սիզ ազլ ու Ֆէքր իրտիրնիւզ . . .

—Թէշէքիւր իտէրիմ, թօսուճում, լաքին, սէն չու հի-քեայնէ տէվամ իթ պագալըմ . . .

—Մէրգուճօլ իրի պօյլու գաթ իլէ մէրգուճէ օլ էրքէք գըեաֆէթինտէ օլան քիւչիւճէք գատըն, պէնտէն հիշ պիր մալիւմաթ ալամատըգլարընտան, մէյիաննէտէն աիշաըլ չըգտըլար, վէ սօնրա պէն տաթի չըգտըմ . . . Օնլարըն Բալէ-տը-թիւսթիւ թարաֆընը թութտուգլարը կիպի, պէն տա-թի յօթր-ճամ թարիգինի թութտում: Վէ եօլուն ուճունա վատըլ օլտուղումտա, ատէթա պիր սու թիւֆանը օլմագտա սըր կիպի եաղմուրլար քէսպի շիտտէթ իտէրէք, եէր կէօյ պիր պլիլինէ գարըշմագտա օլտուղունտան . . . Եագընտա պուլունան պիր վիրաննէի կէօրտիւմ, վէ քէնտի քէնտիմէ տէտիմ, —էկէր պու բաճմէթ պու հալտէ, խալի վագըթ տաճա տէվամ իտէճէք իտէ, կիտիպ տէ, պէնիմ միպին խաննէտէ եաթմագտան իտէ, չուրաճըգտա տէվիլիլ ու-էուէու վիրսէմ, տաճա էյի օլուր: —Սալտըրըպ պիր նէվի մալիգէնտէն էչէրի կիրտիմ, իւսթիւ գարալը օլտուղու ճի-հէթլէ, պիր քէրէք եաղմուրտան գուրթուլտում, վէ պիր

էսկի համար բարչաք պուլարագ, անը այլժամս եամթագ, վէ պիր թօրբագ քէնէկինի տախի, պաշքամս եամթըզ ի տէրէք, հէմանս եամթը վիրտիմ, վէ սապահա գատար, գըրաղարի պիր ույգու չէքախմ:

—Է՛յ, սօնրա՛, սօնրա՛...:

—Կառըլ քի սէօյլէտիմ, ուսթատրմ Բօտօյֆ, զայթէն պիղ պիրիքտէ իսիը իտիք. պատէհօ մէրգում իրի հէրնի իլէ վէ էրքէք գրեաթէթ իմ գարըլլա տախի իլտիմ. վէ նիհայէթ, նէ սապահահըմ կիւնահըմը, գահիմ էրէյիճէ պըրլաշըլ իտի... վէ պունտան տա գայթինադար, եաղմուրլարքն վէ բիւզկեարլարն կիրիւլտիլէրի տէ, իւղէրիման պաշգա պիր թէհտիք բէյտա իլլէալիքէրինտէն, հէմանս ույգում կէօթիւրիւ վիրտիլ իտի: Ձանն իտէրիմ քի, բէք ճիւղի պիր վաղըթ կէչէր կէչմէզ, գուլաղքամս պիր կիրիւլտի սէսի կէլտիկինտէն ուեանտրմ, վէ սըրահըզ գայգաթմ: Պիր տէնէ կէօրտէմ պէկէնիրսինիլ, Մէթր ա՛եգօյ իլէ պաշգա պիր առտիմն, առտիմս պիր ահպապճատընա գօնուշմաղտն օյմալարընը իշիթմէէէյիմ մի... գուլաղ գապարթըզ տիյնէտիմ... հաթըզ Ֆլլահ... մէրգումանս պէրսպէրինտէ պուլունույ տա, գօնուշմագտա օյմն առտիմ քիմ օյսա իյի տիր... իտիտա՛ ալիմ էրքէք գըրեաթէթինտէ պիր գարըլ իլէ ֆարի-ֆրանս կէլմիլ օյմն օլ ի պօյլու հէրիֆին սէսինի իշիտիլ թանը մանտիլմ մը:

—Մէրգում Մէթր ա՛եգօյ իլէ վէ լա նուէթ իլէ մի գօնուշմաղ տա իտի, —տէտի Բօտօյֆ, զիեատէսիլլէ տիւշարը թէաճճիւզ օլարագ:

—Է՛վլէթ, ծնլար իլէ գօնուշմագտա իտի... վէ ֆէրտասը կիւնիս, պիր մահէլլտէ գալիւշուպ կէօրիւշնէքիկէ գալար վիրմէքտէ իտիլէք...:

—Տիմէք տիր քի, իշիթէ պու կիւն, էօյլէ մի, —տէտի Բօտօյֆ:

—Է՛վլէթ, պու կիւն սաթթ պիրտէ:

—Տիմէք տիր քի, բէք աղ պիր վաղըթտան:

—Է՛վլէթ, պունտան ճիւղիճէ սօնրա, Ան-Տընի ճատսէսի իլէ Բէյօյլէթ եօլու աղըլնտա...:

—Տիմէք տիր քի, իշիթէ պուշքատա:

—Է՛վլէթ, ուսթատա Բօտօյֆ, ի՛նչմ պուրաճըգտա:

—Նէ՛, Մէթր ա՛եգօյ մու... սաղընընըզ մէրգումանս քէնտիկիլի մօնսիէօ Բօտօյֆ, —տէյի պաղըրտը ֆիէօր-տըր-Մարի:

—Բահաթը գայլ իւղրէ օլ սէնչօճուղում... Բէրգում քէնտիսի կէլլէյիլ... անըն եէրինէ, եալընըլ լա նուէթ կէլլէճէք տիր...:

—Կառըլ օրուպ տա, մէրգում կէլիլ պէնի մէյանտէտէ տրանան օլ իրի պօյլու առտիմ իլէ, պէրապէրինտէ պուլունան թէպտիլ գըրեաթէթ գատրն, մէրգումանս պաշգալար իլէ միւնասէպէթ վէ իլլէթիթ բէյտա իլլէմիլէր տիր... —տէտի Բօտօյֆ:

—Տօղրուտ, անը պիրմէմ, օլ պապտէ հիլ պիր մալիւմաթըմ եօզ տուր: Ֆաղաթ, շու տա վար տըր քի, ուսթատրմ, իհիթիմալ տըր քի, պէն, իշին էվլէլլէրինտէ ուեանմըլ օրնտըզ, իլլա սօնլարընտա ուեանմըլ օյմալընըմ, չիւնքի, մէրգում իրի պօյլու առտիմ, լա նուէթման, քէնտի չիգտանընը կէրի արնազ իսթէմէքտէ իտի, վէ նասըլ քի մէրգումն տէ, մէզըիւր չիգտանը, չիմտի պուրանս կէթիթէճէք տիր... վէ գարըլըզ տա պէշ երազ ֆրանզ պաճաղ տըր. իշիթէ, պունլարն քեաթիֆէսինտէն տէ անլարըմաղ տա տըր քի, Մէթր ա՛եգօյ, էվլէլ էմիրտէ, պունլարը սօյմուշ օրուպ... վէ սօնրատան տա, հէր նասըլ իտէ, եինէ օյմուշ օյմալը տըրլար:

—Է՛էք գարիլ պիր հալ տիր պու...:

—Անան եա Բէպալիմ, մօնսիէօ Բօտօյֆ, գօրգումանս չըլտըրաճաղըմ, սիլին պաշընըզ պիր պէլա՛ կէլլէճէք տիր, —տէտի ֆիէօր-տըր-Մարի:

—Յըզճըղաղըմ, ուսթատա Բօտօյֆ պիր չօճուգ տէյիլ տիր. լաքին, վաղ տա սէօյլէտիկին կիպի... պիր պէլանս

ու գրամատը տա իհիմովն խարիճինստե տէրիլ իսէ տէ . . . պէնտէ պուրատաներմ:

—Մէօյլէ, տէվամ էյլէ լազըրտընա, թօտունում:

—Մէրգուամ իրի պօյլու հերիֆ իլէ, մէրգումէ երբէք գըրեաֆէթիլի գարը, սիզէ պիր շէյ եաբարըմագ իչին . . . Մէթըր տէգօլա, իբի պին ֆրանդ վիրմէրլիկի վատ իթտիլէր . . . լաբին, նէ եաբարըմագ լարընտան խապէրտար տէրիլիմ: շիմտի պուրատեա, լա ճուտէթ կէլէճէք, մէրգուամուն չիզտանընը պիրդիբատէ կէթիթէճէք, վէ քէյֆիլեթէթին նէ օյուուղունու մէրգուամտան անլատըգտան սօնրա, կիտիպ Մէթըր տէգօլա անլատաճագ, վէ օ տալիսի, իճապը իճրապընա պագաճագ արը:

Պու լազըրտը իւզէրինէ, Ֆյէօր-տը-Մարի տիթըրէմէկէ պաշլատը:

Բօտօյֆ տալիսի, ասլա գօրգմագտա օյմատըրընը, վէ ասլա գօրգաճագ պիր շէյ պուլունմատըրընը անլաթմագ նիլէթիլէ, պիր սուրէթի թամհըրանէտէ, կիլիւմանէմէկէ պաշլատը:

—Ուսթատըմ Բօտօյֆ, կէօրիւեօրմուսունուղ, սէզէ պիր շէյ եաբարըմագլըգ նիլեթիլի ֆատիտէսլյէ, իբի պին ֆրանդ վիրմէրլիկի վատ իթմէրաէ տիրլէր . . . Բէճա իտէրիմ, սիզ իւզէրինիզէ արմանընըղ էմմա, պու տէմտէ, աճալիպ հայլէր վարտըր, պագէն տու չիւնտիւքճէ, շաշա դալմագ տաներմ: պիրբիպին պիր քէօրէկի դայպ օլտա, պուլուպ տա կէօթիւրէնէ, եիւզ ֆրանդ պախշիլ վիրիլէճէկինին իլանը նիլէ տէֆա կէօրիւլմէրտէ տիր, տիմէք տիր քի, պէլանը նիլէ տէֆա կէօրիւլմէրտէ տիր ու գըլմէթիմ օլմաննիմ պիր քէօրէք գատար տալիսի գատար ու գըլմէթիմ օլմանալը տըր, մաաղալլան, եկէր պէն դայպ օլաճագ օլտամ, քիմանէնի պէնիմ իչին, տէրիլ եիւզ ֆրանդ, իլլա եալընըղ եիւզ բարա պիլէ վիրմէրէճէկինէ, աղլըմ բէք ալէա շէհատէթ իթմէրտէ տիր . . . Հալ պու քի, սիլին իլինիզ պաշհատէթ իթմէրտէ տիր . . . Հալ պու քի, սիլին իլինիզ պաշհատէթ իթմէրտէ տիր, սիզէ եալընըղ պիր շէյ եաբարըմագ գա արը, պագընըղ, սիզէ եալընըղ պիր շէյ եաբարըմագ իչին, իբի պին թանէճիք ֆրանդ թէրլիֆ իթմէրաէ տիրլէր:

0) տէրիլ էմմա, սիզ քլմ օլուեօրտանուղ քի, պու գատար գըլմէթիլիզ պուլունմագտա արը:

—Ճիմտի օանա սէպէպինի սէօյլէրիմ:

—Բէք ալէա, ուսթատըմ . . . նիհայէթ պէն պու գալլու գարարը իչիթտիբտէ, քէնտի քէնտիմէ, «Պէն պու Մ. Բօտօյֆուն արգատընտան Մէթըր տէգօլու սալաըմագ խթէտէն զէնկին հերիֆիլէրն նէրէտէ օթուրտուգարընը անլատալընըմ» տէտիմ, չիւնքի, պէլի պիր կիւն իգթիպա իտաէր իչիմիզէ եարար տէրի տիլիւնտիւմ: վէ մէրգուամը մասէլի մէգպուրտան ազաճըգ եիրաղանտըրաընտա, պէն տէ վիրանէտէն չըգարմ, քէտի վէ եալիօտ պիր գուրտ կիպի եալաշ եալաշ եիւրիւեթէք, արգալարընտան կիթտիմ, իրի պօյլու հերիֆ իլէ օլ արգատաշը օլան գատըն, նօթը-Տամ քիլիտէսի դաշընաընտա պէլէմէքտէ պուլունտիլէր-Տամ քիլիտէսի դաշընաընտա պէլէմէքտէ պուլունտիլէր, մէգքիւր նան պիր արապտեա պինտիլէր, պէն տէ ուսուլ իլէ, մէգքիւր արապանըն արգատընա չըգարմ: Պուլլար տը լիպսէրլաւարապանըն արգատընա չըգարմ: Պատա ինտիլէր, Հալա դաթուարա գատար կիթտիք, օրատա ինտիլէր, Հալա դաթուարա գատար կիթտիք, վէ հայլլէ հիշ պիր շէյ կէօրէմէտէթիլէ գարանըգ օլուպ, վէ հայլլէ հիշ պիր շէյ կէօրէմէտիկիմտէն, պարի ֆէրտաը կիւնիւ, օրատա պուլունտան աղաճարմըղ անլատապիլմէք իչին, օրատա պուլունտան աղաճարտան պիրնին իւզէրինէ պիր քէրթիք քէրթտիմ:

—Բէք ալէա, գաճրամանըմ:

—Պու սապան, տօյլու օրատա կիթտիմ, վէ քէրթտիկիմ աղաճտան օն աարմ գատար էթմէտէ . . . Թահիթա կիմ աղաճտան պիր ուֆագ կէչիտ պուլունտուղունու կէօրբարմագըղը պիր ուֆագ կէչիտ պուլունտուղունու կէօրբարմագըղը պիր ուֆագ անաղ իղլէրի պուլունմագտա օլիբի անագ վէ ուֆագ անաղ իղլէրի պուլունմագտա օլմատընա տա տիրգաթ պիրլէ ֆարգ իթտիմ . . . մէգքիւր եօլուն տիկէր ուճունտա, պիր ուֆագ պաղչէ գարուտու վար իտի, վէ մէգքիւր անաղ իղլէրի տէ, մէգքիւր պաղչէ գարուտունուն էսիննէ գատար տէվամ իթմէրտէ տիր . . . վէ իլիթ պունտան տա քէշֆ իտիպ անլատապիլտիմ քի, մէրգուամ օլ իրի ատէմ իլէ մէրգուամ օլ քիլիւճէք պօյլու

կէթիւրտիմ, թա պուրնու մուն ու ճուռնա գատար իշինէ կէօ-
մու լիւզ սագ լանարմ, վէ լա Շուէթի պէքլէմէքտէ պուլուն-
տում: . . Պիր տէ դարայիպ նէվինտէն օյարազ, էօթէտէն սիզ
չըգա կէլիւրնիզ, վէ պու զէվալլը լա կուալէօզ տէ, կիտիպ
կէլիւզ թամ պու քիւթիւկիւն իւզէրինտէ օթուրտու, տօզ-
րուտու, պէնտէ պիր լաթիֆէ եարմազ իսթէտիմ, վէ իշթէ
քէնտի եուվամտան չըգարազ, էօքիւզ կիպի պազըրտարմ:

—Նիհայէթ շիմտի, նիյեէթիւն նէ տիր . . :

—Նիյեէթիմ նէ օյաճազ, լա Շուէթի պէքլէմէք տիր, վէ
հիւ շիւքէմ էօզ տուր քի, պուրանա, էվիլէլա մէրգումէ
կէլէճէք տիր. մէրգումէնին, մէրգում իրի պօյլու ամէմէ
նէ սէօյլէհէճէկիւնի տիյնէ յիպ իշիթմէք տիր, շիւքի, սի-
զին իշինիզէ եարաեաճազը, իճթիմալի գալիտէն տիր: Պու
թարլա տէրուհինտէ, պու քիւթիւքտէն պաչգա իւզէրինտէ
օթուրուլաճազ հիւ պիր շէյ էօզ տուր. զանն իտէրտի քի,
մաճգա օ նիյեէթ իլէ պուրանա վազ իտիլիւզ եաթըրըմը
տիր . . . վէ պունտան տա գաթի նազար, պուրատա տու-
րուլաուզու հարտէ, օվանն հէր թարաֆը կէօրիւլէպիլմէք-
տէ տիր: Լա Շուէթին պուլուլաճազը գարար վիրտիկի
մաճկը, իշթէ շուրաճըգտա, անճազ տէօրթ մտըմ եիրազ-
տա պուլունան էօրուն աղըր տըր. իտատա իտէրէք սէօյ-
լէհէպիլիւրիմ քի, կէլիւրէրինտէ, մութլազա կէլիւզ պու
քիւթիւկիւն իւզէրինտէ օթուրաճազըր տըր. էմնա, պու-
րանա կէլիւզ օթուրմազըր իմիլ. . . էմնա, զըտտը պու եա,
լազըրտըրըմտան հիւ պիր շէյ իշիտէմէզ իմիշիմ . . . ա-
գըպէթքեար պունլար պիր պիրլէրինտէն այըրլաճազ տէ-
լիւրի տիրլէք, իշթէ օլ վազըթտա, նիյեէթ ու գարարմ, հէ-
մանտէմ պիր համլէ իտէրէք, լա Շուէթի թութուպ եազա-
լամազ, վէ լա կուալէօզին տիյնին անըսընը չըգարմազ ի-
շին, էլիմտէն կէլէնի եարմազ տըր. պունտա ասըա շիւքէ
ճայիլ տէ յիւտիր. վէ պամէհու, մէրգումէնին պօղպընը
թութուպ սըգարազ. զէվալլը գըրճըրազըն, իրըրմ վէ ազ-
րապալարընըն իսթիլէրինի սէօյլէթտիրմէկէ մէճպուր գըլ-

մազ տըր, շիւքի պիլիւրնիւզ եա, պիզգաթ քէնտիսի, քէն-
տի իրանըլա, մէրգումաբըր թանըմազտա օլտուղունու-
սէօյլէ յիպ իգըրար իլլէտի ետի . . . նէ տէրնիւզ պու Ֆիք-
րիմէ, ուսթատըր Բօտօֆ, թաճօնի իտէրմիսիւրիզ-

—Թօտունում, հէր նէ գատար թաճօնի իտէր իսթմտէ,
թաաճիհէ միւհթաճ պազը լուտուպարը վար տըր:

—Օ՛հ, էվիլէլ էմիրտէ պէն ըէճա իտէրիմ, Շուրնէօր,
պէնիմ իշին էօյլէ ֆէնա գալիլալարա գալիլըմնաեաթն . . .
էկէք լա Շուէթի տէօյր իտէնիզ, Մէթըր տէգօլ . . .

—Սէն սուս օլտան իյի եարարտըն, գըրճըրազըմ . . . հէր
հարտէ լա Շուէթ պէնիմ քէնտէմէ տիւշէճէք տիր . . . ինչա-
պլաճ, ինչապլաճ, իշթէ պէնիմտէ, մէրգումէհէ գարըր
օլտան ասըլ զարազըմ, Մէթըր տէգօլուն հիմայէպի թաճթը-
նա սըրըմնաթնտան նէլէթ իմմէքտէ տիր, վէ պինտէն ա-
լէյհ, էլիմտէն հէր նէ քի կէլիւր իտէ, օլ ճատըա եարա-
ճազըմ տըր:

—Պէնի տիյնէ, թօտունում, օլ զալըմէ լա Շուէթտէն,
պու պիշարէ լա կուալէօզէ եարտըրը ճանվէրլէքէրն ա-
ճըլարընը չըգարմազ իշին, պէն զաթէն կիւզէլ պիր թարիզ
վէ կիւզէլպիր թէտպիր տիւշիւմիւշիւմտիր քի, իլէրուտէ
սանա սէօյլէհէճէկիւմտիր. հալպու քի, հէման, շիմտի եա-
րըրմասը լազըմ կէլէն իտուտա կէլինտիքտէ, —տէտի Բօ-
տօֆ լա կուալէօզտէն ճիւզիճէ ուզազլանարազ, վէ սէսինի
եալալաթթարազ, — էվիլէթ, շիմտիքի եարըրլաճազ օլտան
շէյէ կէլինտիքտէ, սէն պանա պիւլիւք պիր տօթըլուգ եար-
մազ իսթէրմիսիւր . . .

—Սէօյլէ յինիզ, ուսթատըր Բօտօֆ, հէր պիր էմիլիւ-
զէ հազըր ու միւնթազըրըմ:

—Լա Շուէթ սէնի թանըմազտա մըր տըր:

—Ճաճա մէրգումէհէ պէն, իլը տէֆա օլտարազ, ան-
ճազ պու կիճէ, թարի-ֆրանտա կէօրիւլալումտիր . . .

—Իմտի, իշթէ սէնտէն մաթ լուպուճ, իշթէ սէնին եա-
բաճազըն . . . էվիլէլա պուրատա կիլլէնմէլիսին, ֆազաթիմ,

դընք սէօյլէելից գանտըրմագլըզա չարըչըրորն . . .

—Է՛յ, չօգ կըլ . . . չօգ կըլ . . . չօգ կըլ . . .

—Պիր սասաթ գասար պէքէտերտէն սօնրա, մերգու-
մէեէ, «Արգատաչըմ կէլմէտի, իմտի տիմէր տիր քի, էշտէ
պաշգա պիր կիւնէ գալմըշ օյմալը տըր» տէրսին, վէ պատէ-
հու, եարըն իշին . . . լա ճուէթ իլէ վէ Մէթըր տէգօլ իլէ պու-
լուշմագլըզա գարար վիրիրսին . . . էրքէնտէն, անլատը՛ն մը

—Անլատըմ . . .

—Վէ պու աղշամ, սասաթ ծնտա, ճանգ-կըղէնին ու-
ճունտա, Վէօլ կէշտիտիտէ կիտիպ պէքէրսին, պէտտէ կէ-
լիր սէնի օրատա պուլուրում, վէ լազըմ կէլէնի տէ սանա
սէօյլէրիմ . . .

—Իկէր միւրատընըզ պիր տուզազ գուրմագ իտէ, քէն-
տինիդի սաղընմալըսընըզ հա՛, զիրա, Մէթըր տէգօլ, բէք
պէրալը պիր ճանվէր տիր . . . ալըխուսուտա, մերգուժա տա-
եազ տա աթտընըզ քի . . . մաագալա՛հ, էկէր աղաճըզ պիր
չէ՛յ սէգիւնէճէրօլա, հէման իրի պիր տէմէլիպ, սիզի էօլ-
տիրէճէկինտէ չիւրհէ ճայիլ տէլիտիր :

—Էլէմ իւզրէ օյմա սէն . . .

—Խիւտա՛ ալիմ, սիզ տիւզճէ պիր տուզազ գուրմագ-
տապընըզ . . . լաքին, չի՛ չարէ, նասըլ իսթէր իսէնիլ, պէն-
տէ էօյլէ եարաճաղըմ, չիւնքի եարմամագ էլիմտէ տէլիլ
տիր, էվիրիպ չէվիրիպ պէնի գանտըրմագտապընըզ . . . հէլ
չիւրհէլէր եօգ տուր քի, մութլագա Մէթըր տէգօլ իլէ լա
ճուէթին պաշլարընա պիրէր քիւլա՛հ կէչէճէր օրմալը տըր . . .
Ֆագաթ, մնտիէօ Բօտօլֆ, սիզէ պիր սէօյլէհէճէկիմ տա-
հա վար տըր :

—Սէգլէ պագտերմ :

—Չանն իտէրիմ քի, նիհայէթ ֆէքը ու նիլիէթինիլ,
Մէթըր տէգօլու՛ պիր տուզաղա տիւչիւրախըտէն սօնրա,
զապթիլիէեէ թէպիմ իթմէքլիքտէն իպարէթ օրմամալը
տըր . . . կէրչի, անըն կիպի ֆէնա պիր տտէմ օլամագ, վէ
տէլիպիր, էլլա պին տէֆա պիլէ գաթլու իտամ ճէզատընա

միւսթմահագգ պիր ճանվէր տիր . . . լաքին, անք էլէ վիրիպ
թութուրմագտա . . . տօղրուտա, պէնիմ իշիմ տէլիլ տիր,
պէն անք եարամամ :

—Եօլատալըմ, օլ տէտիկին, պէնիմ տախի ապա իշիմ
տէլիլտիր. Ֆագաթ, կէրէք մէրգուժ իլէ, վէ կէրէք լա
ճուէթ իլէ պիթիլիլէճէք պիր հիսապըմ վար տըր. մատամ
քի պէնիմ տիւշմէնիլէրիմ իլէ պիլպէշէրէք, պէնիմ ըիշիմտէ
կէզմէքտէ տիրլէր . . . պիլ տէ իքիմիլ պիրլիքտէ, անլէրին
հաղըլօրընտան կէլմէլիեիլ, վէ օլ պագտէ տէ մուվաֆ-
ֆագըլքէթ պուլաճաղըմըզտա, աղալիլթիպա՛հ ճայիլ տէ-
լիտիր, էլ վէրեր քի, սէն պանա մուլիէն օլտըն (եար-
ալըմ իտիլ) :

—Մ՛հ, էօյլէ իտէ, թամամ, իշիմիլ էլ տիր, զաթէն պէ-
նիմ իլին պուճտան տա զիեատէ մէմուսնիլէթպալալ պիր
չէ՛յ օլամագ, մերգուժանըն իրիտի տախի, պէլալը չէլիլը օլ-
տուգլարընտան, իրիտիտան վիճուտէրի տիւնեատան
գալգա, տիւնեա գուրթուլմուշ օլուր . . . Բէք ալէա, էմ-
րինիլ իւզրէ ամէլ ու հարէքէթ իտէրիմ . . . լաքին, չա-
րուգ, չարուգ, սիլ կիտինիլ, —տէլի պաղըրտը ճուրինէօր
—ուզազտան, թա աղաղըտան, պէեազ պիր նօղթա կէօր-
մէքտէլիմ, մէղքիւր նօղթա, լա ճուէթին թաքիէտի օյմա-
լը տըր . . . էվիլէթ, սիլ կիտինիլ, վէ պէն տէ քէնտի տէ-
լիկիմէ կիրէլիմ :

—Վէ պու աղշամ, սասաթ ճնտա . . .

—Նասըլ քի սէօյլէնիլտի . . . ճանգ-կըղէտէ, Վէօլ սօ-
գաղը պաշընտա :

Ճուրինէօր իլէ Բօտօլֆ պէնիտէ կէչէն միւրեալէմէնին
չու սօն գըմալընը, Յիլէօր-աը-Մարի իշիթմէմիշ օլտուզօ-
հալտէ, Բօտօլֆ իլէ պիրլիքտէ, արուպաեա պինտի :

նրն կէօղէրի ասլա եօրուլմամագտա, վէ հէմիշէ հէր թա-
րաֆա աթֆը նաղար իթմէքիկի արգու իյլէմէքտէ տր :

—Ֆիէօր-տը-Մարի, գըրլարն սահրլարըն կէօրիւնիւշ-
լէրի չիբրնիլքլէրինտէն իպարէթ օլուպ, վէ չօղլար իչնն հիշ
մագամընտա պուլունմագտա օլան մէգքեւը չիբրնիլքլէր
հագգընտա տէրքեար օլան չու հիստի աղիմիւնիղի կէօրիւք-
ճէ, տըրուտու բէք մէմուուն օլմագտաեղմ, բէք քէյֆիմ
կէլմէքտէ տր :

Ֆիլվազը տա, պիր թարաֆտան արապա կիթմէքտէ օ-
լուպ, վէ պիր թարաֆտան տա, մէրգումէնին կէօղէրի էօ-
նիւնտէն, թապիլաթա մախուսս պուլունան եէնի եէնի մէն-
զարէլէր վէ կիւղէլլէրլէր կէլիպ կէշտիքճէ, մէրգումէ կէնճ
գըզըն գալպի գաթ պէ գաթ ֆէրահճանմագտա, վէ պու
մահղուղիլէթի գալպիլէնին ասարը քէսիրէսի, լէճճէսի-
նէ տախի արս իտէրէք միւշահէտէ օլունմագտա իտի :

—Վէ, պագքընը չու աշաղըտաքի, սիւբիւլմիւշ թար-
լար օրթապընտա, սոնունտա քիւլլէրինի, թօրբաղլարըն
գուվլէթլէրինի արթըրմագ վէ եախօտ թէպտիլ իթմէք
նիլիէթիլլէր եաեղպ գարըշտըրմագ իւղրէ, եագտըղլարը
էքին սարլարընն աթէշլէրինէ, օլ պէեաղ պէեաղ վէ լա-
թիֆ թիւթիւնլէրի, նէ կիւղէլ սուրէթտէ եիւքաէլիպ սէ-
մաեէ տօղրու չըգմագտա, վէ եալաշ եալաշ մահճ օլուպ
պիթմէքտէ տիրլէր . . . վէ եա չու սապան գօշտլմիւշ օլան
չիֆթէ գըր վէ երի աթլարըն տիլպէրիլքլէրինէ պիր տէեէ-
ճէկիւնիղ վա՞ր մը տըր . . . Էկէր պէն էքքէք օլունը օլա ի-
տիմ, Ալլահ տա պիլիբ քի, քէմալ շէվղ ու ղալլէթ իւղ-
րէ, անճագ չիֆթճիլք իթմէքլիկի արղու իտէր իտիմ . . . Մճ
չիֆթճիլք, օնէ կիւղէլ էամիւր տիւր օ, պիր տիւղ օլա
օրթապընտա, սապան տէմիրինին սաքընա եարըշարագ, եիւ-
րիւմէկէ պաշաաթը նըր իտի . . . պիր թարաֆտան վէ ուղադ-
լարտան օլ երի երի աղահլարըն կէօրիւնիւշլէրի, վէ տիկէր
թարաֆտան, մէսէլա չու պու կիւնքի հալամըղ կիպի հա-
վալարըն կիւղէլլէրլէրի . . . հէր հալտէ ատամըն գալպիւն-

տէ, մէսէլա լիւնէլիւշ րը Պըշա նամ պէսթէ կիպի, ճիւղիճէ
մահղունիլէթպախշ պէսթէլէր օղումագլըղ արղուտի սօ-
ղար, վէ կէօղէրի եաշարըր . . . մօսիէօ Բօտօյֆ, օլ սէօյէ-
տիկիմ լէնէլիլէլ աը Պրապան նամ պէսթէլի սիղ թանը-
մագտամընընը :

—Իսյր, յօճուղում, լաքին, իլթէ պու կիւն զաթէն նի-
լէթիմիղ էլլէնմէք օլուպ, վէ աղշամա գատար տա վաղ-
թիմիղ վարարը, էկէր հիմմէթ իտէր տէ օղուր իսէնիղ, բէք
մէմուուն օլուրում . . .

Բօտօյֆ պունու սէօյլէր սէօյլէմէղ, մէրգումէնին ֆիլք-
րի պիրտէն պիրէ ալթիւսթ օլարագ, շէօյլէ քի, էօյլէ պըր
կիւղէլ կիւնտէ, կիւղէլ հավատա, վէ էօյլէ պըր ինսանիլէթ-
ի վէ թէբալլէլի արգատաշ իլէ, գըրլարտա, սահրլար-
լի վէ թէբալլէլի արգատաշ կէղիպ տօրաշարագտան, վէ սէֆալի իս-
տա սէրպէսթճէ կէղիպ տօրաշարագտան, վէ սէֆալի իս-
թըր իւղրէ իմարըր վաղթ իլլէտիլքտէն սօնրա, աղշամ ի-
սթէ, երին օլ միսկին քէնտի մահճլլինէ կիթմէքլիկէ մէճ-
պուր պուլունսուղու իաթիլընա կէլտիկիտէն, պիշարէ
յօճուգ, քէնտուլի զապթ իտէմէէէրէք, վէ էլլէրիլլէ էիւղէ-
րինի գարաեարագ հէճնիլիւր հէճնիլիւր աղլամտա պաշաաթը :

Հալպու քի Բօտօյֆ, մէրգումէնին պու հալինի կէօր-
տիւքտէ, տիւշարը իսթիլըրագ օլարագ . . .

—Նէ՞ օլուէօրսունուղ, Ֆիէօր-տը-Մարի, նի չին պէօյլէ
տիւշարը տէրտ ու էլէմ օլմագտաաընը :

—Հիւ . . . մօսիէօ Բօտօյֆ, հիւշ —տէտի մէրգումէ ,
վէ կիւլիւմէմէկէ չալըշարագ, կէօղէրինի սիլմէկէ պաշ-
լատը : —Ջուհուրա կէլէն իշպու հիւզն ու էլէմտէն սօ-
լատը, աֆիլընըր տիլէրիմ . . . ասլա էհէմիլիլէթ վիբէճէք
պիր շէյ աէլիւտիլ . . . Էէմին տէ իտէրիմքի, հիւշ պըր շէ-
յիմ էօգտուր . . . իաթիլըմա էօյլէ պըր շէյ տըր կէլտի կէշ-
տի . . . Էրինէ շիմտի սէօյլէր կիւլէրիմ :

—Լաքին, պիր սանիլիլէ էվլէլ, կիւլիւպ սէվլնմէքտէ
օլուուղունուղ հալտէ, պիրտէն պիրէ գուհուրա կէլէն պու
հալինիղ, նէտէն նէշէթ իլթիւշտըր :

—Սէպէպի շու տուր . . . —տէյի պիր սուրէթի սաֆ-տէրունի իւզրէ, մէրգումէ ճէվապ վիրէրէք, հալէա եաշլը օլան կէօզլէրինի, Բօտօլֆա տօղլու գալարար :

Մէրգումէնին պու սէօլէյի իւզլէրինէ, Բօտօլֆուն Ֆիլքրի ուեանար, վէ վուգուի հալին սէպէպինի քեամիլէն տէրք իթտի . վէ մէրգում, մէրգումէնին մէգլուր դամ ու էլէմինի տէֆ կլլէմէք նիլեեթիլլէ, մէրգումէնէ իրիթապէն, կիւլիւմանէրէք :

—Սիդին իլէ պահա տախի կերիշիլմաքի, օլ կիւլ Ֆի-տանընը խաթրընը պուշիւշ օլտուլունտան, անըն ի-չին մէրադլանմըշ օլմալլըրընը : Էվիլէթ, հիւտէ շիւբհէ եօզ տուր քի էօլլէ օլմալը արը, շիւնքի, շու պու կիւնքի կէ-զիպ հալա արմաղլըզ զէվզ ու սէֆանըզա, զէվալլը կիւլ իւնիւղիւ տախի հիսսէմէնտ իտէմէտինիզ, էօլլէ տէյիլէտի Լա կուալէօզ, Բօտօլֆուն պու լաթիֆէտէնի իպարէթի պուլունան սէօլլէյի իւշինի, պիր ֆուրսաթէտաֆիթէ սաեարաք, կիւլիւմանէմէլէ պաշլատը, Ֆիրրինի գարլամըշ օլան մէգ-քիւր էլէմալանը պուլաթլար եալաշ եալաշ տաղլլարլար, վէ նիհայէթ, կէլէճէք վազթի ախշիւնիւպ տէ, մահլուն ու միւքէտտէր օլմալտէն իսէ, օլ տաղրգատարի մալիք պուլունտուղու բահաթլըզն վէ սէասէթի հայտէն թէլէզ-զիւզ իթմէքլիկին էլլէմիլեթինի, թէֆէքքիւր կլլէտի . . . պու հէնկեամտէ իսէ, արապա Սէն-Տընիլէ եազլաշմագտա, վէ մահէլլի մէգլուր քիլիսէսինին եիւքսէք գամբանա գու-լէսի, ուզապտան կերիւնմէքտէ իտի :

—Օհ, նէ կիւզէլ գուլէ տիր, —տէյի պաղըրար լա կուալէօզ :

—Սէն-Տընի քիլիսէսինին գուլէսի տիր, մէգլուր քիլի-սէ, բէք միւքէլլէֆ պիր իպատէթիսանէ տիր . . . էկէք կէօրմէքլիկէ արզու իտէր իսէնիզ, արապաեք տուրտուրթ-տուրալլմ :

Լա կուալէօզ կէօղլէրի էօնիւնէ պազմանա պաշլատը :
—Պէն օկրէսին եանընտա պուլունալլատան պէրու, հէ-

նուզ պիր քիլիսէ գարուսունտան իշէրի սեաղըմը աթմա-մըշմարը, շիւնքի, ճէսարէթ իթմէմիլմաքի : Հալպուքի, մաղպիլի օլարազ, մահպէտան պուլունտուղում վազլմ-լարտա, քիլիսէնէ կիթմէքլիկի օլ գատար սէվէր իտիմ քի, Ս. Պատարազ վազթիստէ օգուուպ տիրաջուլուզ իթ-տիրսէն պազա, Ֆէթ տը Տիէօ էօրթմուու կիւնիւնէ տա-խի, պաշլալարըլա պէրաղէր, սեղանը տօնաթմազ իշին, կիւզէլ կիւզէլ շիշէքլէր տէմէթլէրի պաղար թէրթիպ է-տէր իտիմ :

—Իլի էմնա, ճէնապը Հազգըն լաթիֆ ու ինայէթիպի բատան տըր, քիլիսէնէ կիլմէքլիկէ, վէ տուա իթմէքլիկէ, նիլին գօրգմագտանընը :

—Օհ, խայր, խայր, անը եարամամ . . . մմնիլէ Բօ-տօլֆ . . . էօլլէ պիր շէյէ իճթիսար իթմէքլիք, պէնիմ իլին, ասէթա պիր իմանալըզ ավմէք տիր . . . Չաթէն նէզաի Բէպպանիտէ տէրքեար օլան կիւնահլարթմ քեաֆի տէյիլ-մի տիրլէր քի, պիր ասէ գաղըզ տա թէքրարէն կիւճէն-տիրմէքլիկէ ճիւրաթ իտէյիմ :

Ճիւրիճէ սիւքիւթ իւզրէ տուրտուգտան սօնրա, Բօ-տօլֆ, լա կուալէօզէ :

—Շիստիսէ գատար հիւ պիր քիմանէյի սէվիպ կէօնիւլ վիրմէշմիսինիզ տիր :

—Ասը վէ սալա, մմնիլէ Բօտօլֆ :

—Սէպէպ :

—Չաթէն իշթէ կէօրախիւպ մէյիսանէնէ կէլապ կիթ-մէքաէ օլան ասամալըք, մէկէրչի օնլար սէվիլիր ատամ-լար մը տըրլար . . . Անտէն տէ գաթիլնաղար, պիրինէ մու-հասպպէթ պաղլանըզ սէվմէք իլին, իլը էլլէմիլեթտէն օլան շէյ իամէթ ու նամուս տուր :

—Նէ տիմէք իսթէեօրտունուզ :

—Պիրինէ գալպինի վիրմէք իսթէնէն գըզ, քիմանէն է-պիրէսի օլմանըզ, իլլա սէքպէթ օլմալը արը . . . գուտրէ-թի պուլունալլա տըր . . . լաքին, մմնիլէ Բօտօլֆ, էկէր կիւ-

կիւ ճէնմէզ խենիզ . բէճա խտերիմ սիզէ , պունու պըրագա-
լըմ տա , պաշգա լագըբըրըրա պագալըմ . . :

— Բէք պէա , մըէօր-աը-Մարի . լագըբըր գըթլըզըր եօզ
տուր եա , պաշգա շէյտէն պահա խտերիզ . . . Փագաթ ,
նըչին պանա պէօլէ պաշգա պիր թարզ իզըր պագմագ-
տասընըզ , վէ նըչին թէքրարէն կէօզլերինիզ եաչարմագ-
տա աըր . . . եօգսա , սիզէ պիր քէտէր մի պաղըչլամագ-
տաերմ :

— Մհ , խայր , իլլա մուղայրի օյարագ , զաթընըզտան
օլ գատար ինսանիյեթ կէօրմէքտէ , վէ օլ գատար տա մէմ-
նուն վէ միւթէշէքքիր օրմագտաերմ քի , քէսրէթի հիսսիմտէն
նաչի զուհուրա կէյմէքտէ օյան կէօզ եաչարըմ թութա-
մամագտաերմ . . վէ հաթթա , զաթընըզ պէնիմէ , թէք-
լիֆսիզէ կէօրիւշէրէք , «սէն» լուղէթինի պիլէ իսթիմալ
իթմէքսիղին , ապիմա հիւրմէթ իտէրէք «սիզ» լուղէթինի
իսթիմալ իլլէմէքտէսինիզ . . վէ հաթթա , աչիքտարուրէթ-
տէ կէօրիւնմէքտէ տիր քի , սիզ պէնի պուրտա , քէնտի-
նիղի էյլէնտիրմէքլիք նիյեթիթի աաիյեթսիլլէ կէթիլմէ իւզ ,
իլլա , պէնիմ գալպիմի մահզուււմա պիր Ֆէրրահլըզ պա-
ղըչլաերզ , վէ պէնի մէսուտ գըրըրագ , քէյֆ տույմագ , վէ
մէմնուն օրմագլըզ նիյեթիթի մէրուպէսիլլէ կէթիլմիլսինիզ
տիր : Տահա տիւնքի կիւն , պէնի հիւնայ խորպ տէ թէհ-
տիտտէն գուրթարտըղընըզ գանասաթ իթմէնիւզ տէ . .
պիր տէ պու կիւն , պէնի պէրապէր ալարագ , պէօլէ պիր
կիւզէ կիւն կէչիլէպիլմէքլիլիմէ , հիւմէթ իթմէքտէսինիզ :

— Մահիհէն , կէչիլտիկինիզ պու կիւնիւ , քէնտինիզ ի-
չին , պիր իզպալ սայմագտամըսընըզ :

— Պու նիյմէթի , վէ պու իզպալը կիւնիւ , միւտտէթի
էօմրիւմտէ , ապա ունութմանեաճարըմ տըր :

— Իզպալու սէատէթ տէնիլէն շէյ , պու պէմտէ , բէք
աղ տէֆա կէօրիւլէպիլմէքտէ տիր . . :

— Էվլէթ , բէք նատիր իւլէմալալ տըր . . .

— Փագաթ , պու ճիւմէ իլլէ տաթի , պէնճէ , հէր նէ

գատար , իզպալու սէատէթի հալ տէնիլէն շէյ , հագը-
գաթի հալտէ օլարագ , մալիք տէյիլ խտմտէ , պաղը տէ-
ֆա , հիլ տէյիլ խտէ Ֆիքր ու խտեալըյա օլտուն , գալպիմի
էյլէնտիրէպիլմէքտէյիմ , շէօլէ քի , ճանըմ հէր նէ քի խ-
թէմէքտէ վէ հատեա ու հասրէթինի շէքմէքտէ խտմ , օրմու-
րուպ քէնտի քէնտիմէ խտեալլամագտաերմ . . . մէսլա , էն
զիեատէ արուլէտիկիմ շէյ զէնիլիլիք օլտուղունտան , պա-
րի խտեալի օլարագ օլտուն , իսթէտիկիմ գատար զէնիլի-
լիկէ մալիք օրմագտաերմ . . . էյ , մըէօր-աը-Մարի , պաղը
քէրրէ , սիզ տաթի , պէնիմ կիպի , այնի թարիզի թութա-
րագ , վէ , խտեալալթը քէնտինիլէ պիր պիլիւք սէրմայէ ի-
տէրէք , տէնիլիլէր օրթաարնտա քէօքլէր , վէ պուլթըր
իւզէրնտէ տաթի սէրայլըր գուրմագտա , վէ էյլէնիւզ սէ-
ֆա տույմագտա տէյիլ ընիսինի :

— Վագթիլլէ , եանի մահպէտտէ պուլունտուղըմ վա-
գըթլարտա , էվլէթ , պաղը քէրրէ եարար խոթ , հաթթա ,
մէյիսանճի գարընըն բէնիլիլի տիւլմէգտէն էվլէլ , չօզ
կիւզէլ շէյլէր տիւլիւնմէքտէ , վէ մէքքիւր խտեալալթըմ
թէնտաթի քէյֆիլլէ , պէսթէլէր տաթի օղուեարագ , կիւ-
լիւզ շագմագտա խոթ , հալպու քի , մէրդումէնիւ եա-
չընտա պուլունալըտան պէրու , էյլէ խտեալի մէսէրէթ-
լէրի տաթի , նատիրէն կէօրէպիլմէքտէյիմ . . . էյ , մնսիլեօ
լտուր , պու տիւնեատա սիզին , էն զիեատէ սէվլալ ար-
ղուսունու շէքմէքտէ օլտուղունուղ շէյ , նէ տիր :

— Պէնիմ էն զիեատէ արղուլէտիկիմ շէյ , զէնիլիլիք
տիր . . . զայէթլէ զէնիլիլ օրմագլըզ տըր . . . պիր գօմաղա ,
իւրամէթ քեարըրա , սէյիլիլէր , ալըըրըրա , վէ նիհայէթ
էմալլէրնէ մալիք օրմագ , վէ հէր կիւն պիլիւք պիլիւք
զաթըր իլլէ կէօրիւլիւզ գօմուլմագ , վէ պիլիւք պիլիւք
Ֆամիլիեալըր վէ ճէմիլէթլէր իչինէ կիլիւզ չըգմագ , վէ
Ֆամիլիեալըր վէ սայլը սէյիլիւզսէնտա կիթմէք պու-
լունմագ տըր . Վարին , մըէօր-աը-Մարի , սիզին էն զիատէ
արղուլէտիկինիլ շէյ նէ տիր :

—Տօղաւտու, պէնիմ էօյլէ պիւրիւք պիւրիւք շէյլէրտէ ապա կէօզիւմ եօղտուր, պէնիմ արգուլէտիկիմ շէյլէր, բէք ուֆագ շէյլէր տիրլէր. մէսէլա, պիւրինճիսի, չու մէյ-խանէճի դարրեա օլան պօրճումու վիրէպիլիս պուրթուլ մագ օլտուղու կիպի, իրինճիսի տէ, պիր իշ պուլուպ տա չալըչըպ նաֆագամը չըգարապիլինճէեէ գատար, իգթի-զա իտէճէք օլան պիր միգդար բարաեա մալիք օլապիլմէք, վէ իւչիւնճիսիս տաիի, էճիւնտէ օթուրուպ տա իչէտի-կիմ վէ չալըչըղըմ վագըթտա, բէնճէրէսինտէն ալամ-լար վէ եէչլըրլէր կէօրիւլէպիլիր օլան պիր ուֆաճըգ, վէ կիւզէլ վէ թէմիլ օտաեա նայլ օլապիլմէքիլէր տիր. իշթէ պէնիմ հասէտ ու հարէթիմ անճագ պուլարտան իպարէթ պուլունմագտա ալը :

—Պէս պէլլի, մէղիւր բէնճէրէնիլ տերուսինտէ, պիր չօգ չիէքլէր պուլունմալընը տաիի արղու իթմէքտէ օլ-մալընըգ, էօյլէ տէյիլմի :

—ՄՖ, մէկէրչի ծոտա շիւքճէ ճայիլ օլապիլիր մի . . : էկէր պիր տէ միւմբին օլուպ տա, Փարիտաէ օթուրաճագ եերտէ, քէօյլէրինտէն պիլինտէ օթուրալագ չալըչապիլտէ իտիմ, վէ պլինտէն ալէյճ կէչինէպիլտէ իտիմ, արթըգ սա-լա պաչգա պիր շէյլին արղու վէ հարէթիին շէքմէլ ի-տիմ . . :

—Յիլվագը, պիր քիւչիւճէք օտա իլէ, էթմէք բարա-սընը չըգարապիլինճէք գատար պիր իշէ մալիք օլմագլըգ էլլէմիլէթտէն տիր, լաքին, մատամբի, արղու տէնիլէն շէյլին հուտուտու պուլունմալըպ, վէ պիլտէ գաթէն ար-ղուտէն պասա իթմէքտէյիլ, տասա սայիր ֆագլա շէյլէր տաիի արղուլէեէպիլիրլը . . : Մէկէրչի շիմտի սիլ, աթլարա, արտապարա, ալթուլարա, էրմալարա, վէ կիւզէլ կիւ-զէլ էլլիտէլէրէ, թօալէթլէրէ մալիք օլմագլըղը արղուլէ-մէ գաթիլիլ :

—Խայր, էօյլէ շէյլէրէ չօգլուգ էճէմիլիէթ վիլէնիլէր-տէն տէյիլիմ . . : Պէնիմ իչին քեաֆի օլան շէյ, պիլլինճի

սէրպէթմ օլմագ, իրինճի քէօյլէրտէ եաչամագ, վէ իւչիւն-ճիս տաիի, պիր խասթախանէ քէօլէսինտէ էօլմէմէք տիր . . : ՄՖ, իլլա, իլլա, չու սօնրաքի սէօյլէտիկիմ խուտու տուր . . . պիր խասթախանէտէ էօլմէքիլէ միւհթամ օլմամագ տր . . : խիւտա՛ ալիմ, մօնսիէօ Բօտօլֆ, պաղը քէրրէ, պու խուտու ֆիլքրիմէ կէտիլքճէ . . թիւլլէրիմ թիլքէ՛ն թիլքէն օլմագտա տր :

—ՀայրՖ քի, գաթէն պիլիմ կիպի ֆագըլլարըն տա, պլէտէվիլէ էօլէճէկի եէր նէրէսի օլապիլիր, թապիտիլլէ պիր խասթախանէ քէօլէսի . . :

—Մճսիէօ Բօտօլֆ, պուտու սէօյլէմէքտէն միւրատըմ, օրատա իլի պագ մալլար, վէ եալօտ զարուլէթ մէ սէֆա-լէթ չէքիլիր տիմէք աէյլտիր . . . օտա պաչգա պիր մէսէլէ տիր . . խայր, խայր, իլլա միւրատըմ . . . պիր խասթախա-նէտէ էօլտիւքտէն սօնրա, պաչըմա կէլէճէկի իճթիմալի գա-վիտէն պուլունան պաչգա՛ պիր հալտիր . . :

—Նէ՞ տիր օ :

—Մէկէրչի սիլ, մօնսիէօ Բօտօլֆ, խասթախանէտէ էօլ-տիւքտէն սօնրա, պիլիմ կիպի ֆագըլլարըն վէ սաճիպիլ-լէրին պաչարընա կէլմէքտէ օլան պիր հալէ, գաթմա վա-գըֆ տէյիլմիսինիլ :

—Խայր :

—Պէն մաճպէտէ իլքէն, կէնճ պիր գըլ թանըմագտա իտիմ . . մէրղումէ իսէ խասթախանէտէ վէֆաթ իլլէտի . . . պիլարէնին էօլիսիւնիւն նէ՞ եարալար, պիլլըմիսինիլ, ճէր-րաճարա՛ վիլտիլէր, ճէրրաճարա՛ թէրք իթտիլէր . . . —տէտի մէրղումէ բէրէլէեէրէք վէ պիլթիւն վիճուտի իւ-զէրինտէ պիր տիթրէյլէ հասըլ օլարալ :

—ՄՏ, բէք տէճէթմալիլ հալ, Տիմէք տիր.քի, գէվալ-լը չօճուղում, սիլ չօգ տէֆա, ֆիլքրինիլէ պէօյլէ ճէլլէ-թէնկիլ շէյլէր կէթիլիլ տիւչիւնմէքտէ սինիլ, էօյլէ՛մի . . :

—Էօլտիւքտէն սօնրալ իչին ութմամագլըղըմ, սիլին թէաճճիւպիսիլի մուճիլ օլմագտա տրը, մօնսիէօ Բօտօլֆ,

էօյլէ տէ յի՛ւմի . . . հայ պու ըի, էֆէնտի, պունա առա թէ-
աճճիւ պ ի թմէ մէ ի սինիլ . . . Վնէ, Վնէ, -- Բնն-Բնն Լս-
եան, Ծրան պւնէ՛ր Վն շն ղըն-Բնն Լսը Բնն . . .

Ֆլէօր-տը-Մարինին սէօյլէ տիկի պու էլէ մպախլ վէ ա-
ճը լազըրտըր, Բօտօֆուն գալպինէ, իֆրաթ մէ ի թմէ պէ
է յէ տիքլէրինտէն, մէրգու մ իւղէրինտէ, աղիմ պիր մահ-
զուսիյեթի հասըլ օլտու :

Մէրգու մէ, մէրգու մուն մէրգիւր հայինի կէօրիւ պ ֆար-
զընա վարտըրնտան, քէմալի ի ճի թիրաղ իւզըն, թէրա-
րէն քէլամէ աղազ պիրլէ :

—Սֆլընըը տիկերիմ, մնսիէօ Բօտօֆ, շիմտի պէօյլէ
շէյլէր տիւ շիւնիւ պ վէ սէօյլէ մէրլիկիմին, կէրչի հիշ պիր եա-
զըըը վէ միւնստէ պէթիլ եօզ իտի իտէ տէ . . . Չամընըզ
պէնի պիրլիքտէ ալըպ տա, կէզարիւմէ, էյլէնտիւմէ, վէ
պատիի մէ սէրրէ թիմ օլմագ նիյեթիլյէ պուրալարա գատար
կէթիւմէրլիկէ հիմմէթ ի թմիլ օլտու զուսուզ հալտէ, պէն
իտէ, մուղայիր իօլարագ, նէզաքէթ գարըն հարէքէթ պիր-
լէ, հէմիլէ սիզէ, հիւզնէնիլը լազըրտըր ի թմէ քտէ-
յիմ . . . էվիլէթ, բէք հիւզնէնիլը ֆիքիլէր պէեան իլլէ-
մէքտէյիմ. աման եա Բէպպիմ, պիլմէմ քի, նա սըլ օլու պ
տա, քէնտի ըստէթիմէ բաղմէն օլտու զու հալտէ (իսթի-
մէեէքէք), տայիմա լազըրտըմ, տէօնիւ պ տօլալըպ, պէօյ-
լէ մէրագ վիրիճի նօզթ ալարտա գարար վիրմէքտէտիր . . .
Պէն իտէ, միւտտէթի էօրիւմտէ, պու կիւնքի կիպի մէ-
սէրրէթ պախլ պիր կիւն, ալա կէօրմէ միլ շիմ տիր, վէ պու
ճիւմէ իլլէ տալի, պու տա զարիւպ, վէ հէմ բէք զարիւպ
պիր շէյ տիր քի, պու կիւն, կէօյլէրիմ հէր տագըպ տօլ-
մագ տա, վէ հէր սանիյեթ աղլամագըլըմ կէլմէքտէ տիր . . .
Բէճա իտէրիմ, մնսիէօ Բօտօֆ, սէօյլէ երինիլ, տօրու
սէօյլէ երինիլ, կիւ ճէնմէքտէ միսինիլ, եօզա տա ֆիլ իլլէ մէք-
տէ միսինիլ. Պազաթ . . . իլլէ սիլ տէ կէօրմէքտէ սինիլ
եա . . . մէրգիւր մահզուսիյեթիլիմ, նասըլ կէլտի իտէ . . .
էօյլէ տէ մահվ օլու պ կիլմէքտէ տիր, հէմ չարուզ տէֆ

օլմագ տա տըր . . . շիմտի . . . արթըզ էօյլէ շէյլէր տիւ-
շիւնմէքտէ տէ յիլիմ . . . արթըզ էօյլէ միւնստէ պէթիլ պիր
եօլտա պուլունմա եաճաղըմ . . . իլլէ, իլլէ, մնսիէօ Բօ-
տօֆ, պազընըզ կէօյլէրիմէ, հիշ պիր եալ էտէրի պու-
լունմագ տամըր տըր . . .

Մէրգու մէ, պունու սէօյլէ տիկիլյէ պէրապէր, հայէա
տուրմանիւ պ կէլմէքտէ օլմս կէօզ եալարընը տէֆ ի թմէք
նիյեթիլյէ, կէօյլէրինի իքի իւշ տէֆա ալտը գարատը, վէ
պատէհու, բէք կիւզէլ պիր սաֆտէրունըուզ իւզըն, կէօզ-
լէրինի, կէրէ կէրէ ալարագ, Բօտօֆա կէօթէրտի :

—Ֆլէօր-տը-Մարի, բէճա իտէրիմ սիզէ, օլ պապտէ
մէրագ իտիպ տէ էլէմ իւզըն օլմանընըզ, ալա սըզըլմանը-
նըզ . . . իկէր, ֆէրրահըր սիզէ հօշ կէօրիւմէքտէ իտէ, ֆէր-
րահ օլու պ . . . ֆագաթ, էկէր մահզուսու գատան պիր մէմ
նունիյեթիլ հիւս ի թմէքտէ իսինիլ, մահզուսիյեթիլիլյէ
տէվամ իտինիլ . . . Չօճուզում, պէն տալի, պաղը քէրրէ,
թըպըր սիզին հայինիլ տէ պուլունարագ, տէրեայի զամու
էլէմէքտէ տալմագ տաքըմ . . . վէ հալթիւ, պիլմիմսինիլ,
պէնիմ իլլէն, էն պիւլիւր տէրա, վէ էն պիւլիւր պէտպալթի-
լըզ գամնիտի տիր, եիւրեկիմտէ սահիհէն պիր սէվիմ վէ
պիր հօշուտըուզ էտէրի հիւս ի թմէքտէ օլմատըլըմ թագ-
տիրտէ, թագլիտ օլարագ, սաիթէ օլարագ, քէնտիմի ֆէր-
րահ վէ մէսըրը կէօթիւմէքտէրլիկէ մէճուլը օլմագըլը տըր :

—Տօրու սէօյլէ երինիլ, մնսիէօ Բօտօֆ, սահիհէն սիզ
տալի, պաղը քէրրէ, պէօյլէ էլէմնագ վէ մահզուս պիր հալ-
տէ պուլունմագ տամընընը :

—Շիւրհէտիլ, շիւնքի, պէնիմ իսթիգ պալըմ (կէլէճէք
վագըթ), զաթէն սիլիլնքիմտէն իլլի պիր հալտէ օլմանա-
վագըթ, զաթէն սիլիլնքիմտէն իլլի պիր հալտէ վարալը, վէ նէ
ճազ տըր քի . . . Պէնիմ տալի, նէ անամ վարալը, վէ նէ
տէ պապամ . . . մաաղալը, էկէր եարըն գալըզ տա
տէ պապամ . . . մաաղալը, էկէր եարըն գալընտըլըմ,
գալըլըմ ճաղըմ պիլմէմ, շիւնքի հէր կիւն գալընտըլըմ,
անճազ հէր կիւն սարֆ իտէրէք կէլլիւն պիլմէքտէյիմ :

—Ա՛, տօղբուսու, մննսիէօ Բօտօյֆ, ախմէք տիր քի սիզ, պուննա գուսուրտա պուլուննանգ տասընը, վէ հէմ տէ պիւլիւք պիր խէթա իշէմէքտէսինիզ... —տէտի լա կուալէօզ, վէ պունու տա էօյլէ պիր վագարը թարզ իւզրէ, վէ էօյլէ պիր թայելիպ իտիշ թապը իլէ սէօյլէտի քի, Բօտօյֆուն կիւլիւմնէմէսի կէլըրի. —էֆէնտիմ, պարի շիմտիլէ գատար, պիր դաշ բարա արթըրմալը, վէ էմանէթ սանտըզընա եաթըրմալը իտինիզ... Իշթէ պէնիմ պու կիւնքի պուլուննաուզու՛մ անընածագ հային սէպէպի, պաշգա պիր շէյ օլմանելզ, իլլա, վագթիմնաէ պիր աշ բարա արթըրմատըզըմ օլմուշտուր... Հիշ տէյիլ իսէ, եիւզ ֆրանգ օլսուն արթըրմըշ օլմալը իտինիզ. պիր իշճի իշին, եիւզ ֆըրանգ պիւլիւք պիր շէյ տիր, եիւզ ֆրանգա մայիք պուլուննան պիր իշճի, հիշ պիր վագըթտա, էօթէքինէ պէրիքինէ միննէթ իտիպ պաշ էյիւքիկէ միւհթած օլմատըգտան պաշգա, դաթման պունալըպ տարտա տա գալմազ... վէ տարտա գայմանան ատամ տա, չօգ տէֆա, ֆէնա եօլարա սարմազըզ մէճպուրիլիէթիմնաէ պուլուննազ, շիւնքի, պու ալէմտէ, չօգ քէրրէ, ֆէնալըգա բէհպէր օլան շէյ, օլ եօղլուզ վէ դարուրէթ տէնիլէն աֆէթ տիր:

—Մատմաղէլ, վագաա, բէք հագգը, բէք ալիմճէ, վէ բէք տէ քեամիլճէ սէօյլէմէքտէսինիզ, վէ կէրչի, պիզիմ կիւպի ֆագըրբար իշին, իտարէ կիպի ֆայիտէլն պիր տօթթ, վէ պիր եարտըմճը օլմանազ, լաքին, եիւզ ֆրանգ... պէնիմ կիպի պիր իշճի առէմ, եիւզ ֆրանգը նա՛սըլ օլուպ տա պիրիքտիլիպ թօրլստապիլիլ իտի:

—Աման, րէճա իտէրիմ, մննսիէօ Բօտօյֆ, աֆիլ իտէրսինիզ էմնա, բէք տէ էօյլէ սէօյլմէքիլիլ, պէնիմ սէօյլէտիկիմ վէ պիլտիկիմ, սիզին իշին եիւզ ֆրանգ թօրլսմազըզ, բէք էօյլէ կիւճ պիր շէյ տէյիլտիր. լագըրտը պուեա, պուեուրունուզ... շու սիզին հիսալընըրա պիր պագալըմ, օլ վագըթ իսքեաթ օլմանագընըր քի, սէօյլէտիկիմ, իհթիմալըն խարիճիմաէ տէյիլ տիր... Սիլ, պազը քեր-

րէ, կիւնտէ պէշ ֆրանգա գատար գաղանապիլմէքտէսինիլ, էօյլէ տէյիլմի:

—Էվվէթ, էկէր լաբըզըլա չալըշըր իտէմ, պէշ ֆըրանգ գաղանապիլիլիլ:

—Իմտի, էօյլէ օլտուգտա, հէր կիւն չալըշմազըզընը իզթիզա իտէր: Եօգաա, չալըշմագտան գաղանազտամըսընը: Նէ տէ կիւզէլ պիր սանսթընըզ վար իմիշ... Եէլբագէ նագըշմանազ, բէք գօլալ վէ բէք թէմիզ պիր իշ... ասաէթա իշէտիքճէ, քէյֆինիզ կէլտէ ճայիզ տիր... պագընըզ, մննսիէօ Բօտօյֆ, սահիհէն սիլ, շիմտիլէ գատար գուսուրտա՛ պուլուննաշունուզ տուր... —տէյի իլալէյի մէգալ իթտի լա կուալէօզ, վագարը պիր սէօյլէյիշ իլէ, —պիր իշճի, կիւնտէ իւշ թանէճէք ֆրանգ սարֆ իշէտիկի թագտիրտէ, բէք կիւզէլ, բէք իլի, վէ բէքտէ բահաթ սուրէթտէ կէլինէպիլիլը. վէ պունտան տա նէլէթ իտէր քի, սիլ միւրաա իթտիկիլիլգաէ, բէք ալէա կէլիտիքտէն պաշգա, կիւնտէ տէ իքիշէր ֆրանգ արթըրապիլիլըսինիզ, վէ օլ վագըթ, եալընըզ պիր այ տէյիւճէ, ալթմըշ ֆրանգ արթըրմըշ օլուրսունուզ... այտա ալթմըշ ֆըրանգ չօգ շէյ տիր... Էվվէթ, պիւլիւք պիր բարա՛ տըր:

—Իյի, լաքին, մէկէրչի պունուն հիշ օլօ տուրմաը, իշսիլ գալմաալը, վէ պիրալ տա ալարալըզ իտէրէք, քէյֆինն պօշ կէզմէսի եօ՞գմա տուր, պիր առտէ՛մ հէման հէր կիւն իշէմէլիլմի տիր:

—Մննսիէօ Բօտօյֆ, աֆիլ իտէրսինիզ էմնա, արթըզ սիլ, առէթա պիր չօճուզ կիպի լագըրտըլար իթմէք իսթմէքտէսինիզ...:

—Բէք ալէա, բէք ալէա, թաղիր իտիճի չօճուզու՛մ, կիւճէնաէյինիլ, էլէմ իւզրէ օլմաէրնըզ, իսքեաթ օլտու՛մ, հագգընըզ վարտըր, ֆիքրիլի թէնալը իթտիլիլ, արթըզ պունտան սօնրա, ագլըմը պալըմա ալըր, տէտիկիլիլ կիպի եարարըմ... շիմտիլէ գատար տիւշիւնէտի իտիմ... —Սահիհէն սիլ սէօյլէեօրսունուզ, սահիհէն շիմտիտէն

սօնրտ էօյլէ եարածաճճմըսընըղ . — տէտի մէրդու մէ սէվինս-
 ճինտէն նաչի էլլէրինի պիր պիրինէ վուբարաղ . — Էկէր
 սաճիճ իսէ, պիրմէգոսինիղ, նէ գատար սէվինիպ վէ մէմուն
 օլաճաղըմտըր . . . Արթըգ պունտան սօնրա, կինտտէ իրի-
 շէր Փրանգ, այտա ալթմը թանէճիր Փրանգ թօր իտէ-
 ճէքսինիղ, էօյլէ տէլթլմի :

— Էվլէթ, էվլէթ . . . շիմտիտէն սօնրա իտարէմի պիրէ-
 րէք, կինտտէ իրիշէր Փրանգ արթըրաճաղըմտըր, — տէ-
 տի Բօտօլֆի, քէնտույէ բաղմէն օլտուղու հալտէ, թէպէս
 սիւմ իտէրէք (կիւ յիւմսէմէք) :

— Մաճիճէն էօյլէ եարածաճճմըսընըղ, պու սէօյլէտի-
 կինիղ ճան ու կէօնիւլտէ նմի տիր, եօգսա սուրէթա պիր լա-
 գըրտըմը արը :

— Աիգէ սէօլ վիրիրիմ քի, էօյլէ եարածաղըմտըր . . .

— Է՛՛՛, էօյլէ օլտուգտա, օլ վաղըթ կէօրէճէքսինիղ
 քի, իլք իգօնսմիա իտիպ տէ, բոյտ արթըրմաղա պաչա-
 տըղընըղ կինտաէն, նա՛սըլ քէյֆինիղ կէրէճէք, վէ նէ
 գատար մէմուն վէ մէսրուր օլաճաղսընըղ . . . վէ պատէ-
 հու, պաչաղա պիր խուսուս տաճա վար արը . . . Էկէր կիւ-
 ճէնմէմէքրիկէ սէօլ վիրիպ, վէ միւսաստէ տէ իտէր իտէ-
 նիղ, սէօյլէրիմ . . .

— Մէկէրչի պէնիմ թապր ու հալիմտէ, կիւ ճէնմէքրիկէ
 տայիր պիր ֆէնայըգ էսէրի կէօրմէքաէմիսինիղ :

— Վագաա էօյլէ տիր, հագգընըղ վար արը . . . Փա-
 գաթ, անը պիրմէմ քի, պէնիմտէ սէօյլէմէքրիկէ հաղգըմ
 վէ եախօտ պօրճում վարմը արը, եօգսա եօգմու տուր . . .

— Ֆլէօր-տը-Մարի, հէր նէ քի իտէր իտէնիղ, սէօյ-
 լէնէպիրիրսինիղ . . .

— Իմտի, էօյլէ՛ օլտուգտա, սիղ քի . . . նասըլ քի աչի-
 քեար կէօրիւնմէքտէ տիր, բէք ալէա պիր հալ վէ մէվղը-
 տա պուլունմաղտասընըղ, նա՛սըլ օլուպ տա, էօյլէ սիրէ-
 սին մէ յլաանէսի կիպի պիր մոճէլլէ կէլմէքրիկէ իրթիքեաղ
 վէ թէնէգղիւլ իլլէմէքտէսինիղ :

— Ֆլէօր-տը-Մարի, մէկէրչի պէն, մէգըր պ մէ յլաանէնէ
 կէլմէմըլ օլտա իտիմ, պու կինն պէօյլէ, սիղի ալըպ տա կէգ-
 մէկէ շըգարմաղըգ իգպալու սէատէթինէ մալիք օլապի-
 լըր մի իտիմ :

— Վագաա, օլ սէօյլէտիկինիղ տէ տօլրու տուր, ֆա-
 գաթ, պու ճիւմլէ իլէ տաթի, մօնսիէօ Բօտօլֆի, պիր թա-
 րաֆ եարըլըր իքէն, տիկէր թարաֆ տա երզըմմալը արը
 . . . կէրչի, պու կինն պէնիմ իլին, բէք մէսըրէթպախը
 պիր կինն օլմուշ տուր, լաքին, սաճիճէն սէօյլէրիմ քի, է-
 կէր սիղճէ տէ պիր զարաբըլ թարաֆը վար իտէ, պէն էգ
 ճան ու տիլ, պու իգպալ վէ պու նիլմէթտէն վաղ կէլմէք-
 լիկէ հաղըր պուլունմաղտատերմ :

— Խայր, պէնիմ իլին, Տիչ պիր զարաբըլ թարաֆը պու-
 լունմաարդտան պաչաղա, մուղայիրի օլտարաղ, պանա վիր-
 տիկինիղ պիր իգօնսմիա նասիճաթը տայէսինտէ իտէ, սէօյ-
 լէ կիւղէլ կիւղէլ կիննէր կէշիքէպիրմէքրիկիմիղ, տաճա
 զիեատէ դօւպ օլաճաղ արը :

— Տիւմէք տիր քի, մէգըր նասիճաթըմը տիյնէմէք նիլ-
 եթիմինտէ միւնիղ :

— Էվլէթ, սիգէ նամուսում իւղէրինէ եէմին իտէրէք,
 վէ վատ տէ իլլէնէրէք սէօյլէրիմ քի, էվլէթ, շիմտիտէն
 սօնրա, իտարէմի պիրէրէք, կինտտէ իրիշէր Փրանգ արթը-
 րըպ թօրպաեաճաղըմտըր . . .

Պու հէնիկեամտէ, Բօտօլֆի, արապանըն Սարսէլ գարիյ-
 ենէսինի կէլմիշ օլտուղունու կէօրտիւքտէ, արապաճըրեա խի-
 թապէն, — իլք սօգարա, սաղա սար, վէ Վիլիէ-լը-Պէլի կէ-
 չի վէր, սօնրա սօլա տէօն, վէ պատէհու տօս տօլրու եօ-
 լունա տէվամ իլլէ, — տէտի :

— Է՛՛՛, Ֆլէօր-տը-Մարի, արթըգ գալպինիղ բաճաթ օլ-
 տու մու, արթըգ պէնիմ հալմտէն մէմուն օլաճաղմը-
 սընըղ, — տէտի Բօտօլֆի, — տիմէք տիր քի, արթըգ շիմտի-
 տէն սօնրա, ճիւղիճէ էվլէլ լաղըրտըսընը իթտիկիմիղ կի-
 պի, պուլունթար իւղէրինտէ, իտէալի քէօլքէր վէ սէրայ-

—Իյն էմնա , մատնապէլ , տահա պիթմէտի , պու դատարը քեաֆի տէ յիլ տիր , էկէր միւսատէ իտէր իսէնիզ , մէրքիւր չիֆթիլիկին նագըընը պէն հարըպ էրմալ իտէ յիմ :

—Բէք ալէա , պուեուրունուզ , էֆէնսիմ :

—Ալթ դաթ տա , չիֆթիլէրտէ չալըչան խալզ իչին , կէնիչ պիր մուլթ պախ , վէ չիֆթիլէք քէնհատը պուլունան դատըն իչին տախի , պիր թաամ սալմու պուլունմալը տըր :

—Վէ չիֆթիլիկին էպնիյեէսինին բէնճիրէլէրինին բանճուրըրը տա եէչիլ պոտալը օլմալը տըր . . . չիւնքի եէչիլ բէնք տայիմա կէօղէ սէֆա պաղըլըար , էօյլէ տէ յիլ մի , մնախէօ Բօտօլֆ :

—Թամամ , ծնտա տա հագգընըզ վար տըր , էվլէթ , բանճուրըր եէչիլ օլմալը տըրլար . . . էվլէթ , պէն տախի սիղին էֆրեարընըղտանըմ . . . եէչիլ բանճուր կիպի կէօղէ հօչ կէօրիւնիւր բէնք օլմալ . . . վէ թապիաթիլյէ չիֆթիլէրտէ պուլունմազ օլմա սէնհա դատըն տա , սիղին հալա նըզ օլմալը տըր , էօյլէ տէ յիլ մի :

—Շիրբէէ եօզ . . . վէ հէմտէ բէք իյն . բէք ինտանիլ եէթիլ պիր գատըն օլմալը տըր :

—Էվլէթ , ախէազը համիտէ վէ թալիպէ իլէ մէկըւֆ պիր գատըն օլուպ , սիղի տէ , թըպզը վալիտէնիզ կիպի սէվմէլի տիր . . .

—Ա՛հ , քեա՛չքի էօյլէ պիր հալաճըղաղըմ պուլունտա իտի տէ , չու տարի տիւնետատա պէնի սէվաէ իտի , պէնիմ իչին , նէ պիւլիւք պիր իզպալ օլմուչ օլուր իտի :

—Էլպէթթէ սիզ տէ անը սէվէր իտինիզ , էօյլէ տէ յիլ մի :

—Ա՛հ , քեա՛չքի , քեա՛չքի , —տէ յի պաղըրտը ֆլէօրտը-Մարի էլլէրինի պիր պիրնէ դապուչատուրուպ , բույի սէմայէ տօղրու գալտըրաբազ , վէ թարիֆտէն միւսթաղնի պիր էսէրի հիսսի սէատէթի հալ վէ մէմուռնիյեթ իարալ իտէրէք , —Ա՛հ , էվլէթ , էվլէթ , մէրգուսէի , հէմ ճան ու տիլտէն սէվէր իտիմ , վէ հէմ տէ , քէնտույէ հարտըմ իտիպ , պիրլիքտէ չալըչըր իտիմ , տիքիլէրինի տիքէր իտիմ ,

չամաչըրըրընը եր յգար , գուրուտուր . թօրլար , վէ տիւղէլտիր իտիմ , վէ թէքիլ չիֆթիլիկին իտալը էչին լաղըմ կէլէն գըլըզ մէ յվլէրի սէրէք գուրուտուր իտիմ , նիհայէթ . . . Սիղէ , չիմտիտէն սէօզ վիրիլմքի , մէրգուսէի , քէնտիմ իչին թէմպէլտիր տէտիրթտիրէճէք , հիչպիր սէպէպ վէ հիչպիր վէսիլէ վիրմէզ իտիմ . . . էվլէլա սապահարը . . .

—Է՛յ ճանըմ , ֆլէօրտը-Մարի , արթըզ պիրազ նէֆէս ալընըզ , պիրազ սապը իտիպ պէքիլէրինիզ . . . պու դատար սապըրտը զմաբընըզ . . . պիրազ մէ յամա վիրինիզքի , պարի շու պաչաղըղըմ էպնիյեէնին նագըընը հարըպ պիթիլէ յիմ :

—Բէք ալէա , բէք ալէա , նագգալ էֆէնտի , պուեուրունուզ , պիթիլիկինիզ , դաթէն սանթընը տա նագգալըզ օլտուղունտան , պէս պէլիլ , եէլապէլէրին իւղէրլէրնէ , կիւզէլ կիւզէլ սահրալարա տայիր շէ յէք նագը իթմէքիլիէ պըլմըչ օլտուղունուզ ճիհէթլէ , մէքիւր էպնիլէ իտէ , կուսթմազճա նագը իտիպ պիթիլիլէրիլ իտիսիտէ պուլունմազ տէսինիզ —տէտի լա նուալէօզ կիւլէրէք :

—Սիղի քիւչիւճէք մատապա սիպի , պէնի շէքիլտիրի-եօրտունուզ , էօյլէ մի , բէք ալէա , վարընըզ եննէ սիզ շէքիլտիրիլէրտէ օլունուզ տա . պէն տէ եննէ նագը ու թա սալվուրումու էրմալ իտէ յիմ . . .

—Հագգընըզ վարտըր , վազաա , իթտիլիմ հարֆէն տաղըզ տըր լաքին , միւրատատա լաթիֆէ վէ է յլէնճէ տիր . . . Պուեուրունուզ , մնախէօ Բօտօլֆ , պուեուրունուզ , գուլաղըմ սիղտէ տիր , չու չիֆթիլէք քէնհատը գատընըն իտիսի նագըընը պիթիլիկինիզ պագալըմ :

—Սիղին օտանըլ , իւր գաթտա օլմալը տըր :

—Պէնիմ օտամիք , ա՛հ , նէ պիւլիւք իզպալ , պիր տէ օտա՛ սահիպի օլմագատանըմ , է՛յ նագը իտինիզ պագատըմ օտա՛ օտամըր , նա՛սըլ շէ՛յ օլմազ տըր , տէտիկիլէ պէրաչու օտամըր , մէրգուսէ Բօտօլֆուն եսնընա սըրըչարազ , կիւեա պէր , մէրգուսէ Բօտօլֆուն իւղէ սէ յիր իթմէքիլէ շագգաթէմայի մէրազ վէ տիլգալիլ իւղէ սէ յիր իթմէքիլէ շագգաճըլըլըլա , օլ իրի իրի կէօղէրինի ալտը :

—Ե՛յ, տխմէք տիր քի, պիր տէ հօճամ պր շունհաճադ
արք, էօյլէ՞ մի :

—Միզին տէ ագլընըզ իրէք վէ շէհատեթ իտ՛ի քի, հա-
լանըզա եարարմ՛ իթմէք, վէ չիֆթիլիկին տէ տէֆթիլէրէրինի
թաթմադ իչին, եազմադ, օղուճադ, վէ հիտադ պիլմէք-
լիկինիզ էլզէմլիեթտէն տիր :

—Հազգընըզ վար տըր, մննսիէօ Բօտօյֆ, պէն հիչ պէօյ-
լէ շէյլէրի տնչիննէպլմէքտէ տէյիլ իտիմ. . . հայ հայ, հա-
լամա եարարմ՛ իտէպիլմէք իչին, մութլադա եազը եազ-
մադլըզ էօյրէնմէլիեթ, —տէտի զէվապը չօճուգ, ճիտտի
օլարադ, վէ առեթա, սահիճէն էօյլէ պիր հայ վէ մէվզը-
եէ նայլլ օրնուչ տուր կիպի, մէգըր ր նադշ իտիլէն սէա-
տէթպախշ հայլէրտէն դարըլարադ :

—Տէրսինիդ ալարդտան սօճրա, եա էվին չամաչըրա-
լըլա մէշըլ օլմալը, վէ եախօտ պաչընըզա գօյմադ իչին,
կիւզէլճէ պիր քէօյլիւ թարքէսթ իչէմէլիսինիզ . . . Սաթ
էքի րատտէլէրինտէ, եազընըզա չալըմալը, վէ պատէհու,
հայանըզ իլէ պէրապէր ինիպ չիֆթիլէրտէ կիւզէլճէ կէզիւպ
տօլաշմալընըզ, եազըն կիտիպ, օրազճըլարըն էքիլէքի
պլմէլէրինի, վէ սօն պահարտա ապիսի, չիֆթիլէրին թար-
լալարը սիւրմէլէրինի թէմաշա իլլէմէլիսինիզ, պէօյլէլքըէ
պիր էլիճէ եօրուլմալընըզ, վէ թարլալարտան կէչիպ տէ
կէրի տէճուտիւկիւնիւղտէ իտէ, պէյէտիկինիզ օթլարտան
թօրլաեարադ, Միւզէթիլիկի իչին, պիր կիւզէլ տէմէթ օթ
կէթիլմէլիսինիզ :

—Ինպիտաթիլլէ չանըլարտան տաթի կէչմէլիկիլ, մնն-
սիէօ Բօտօյֆ, էօյլէ տէլլ՛լ մի :

—Շիւրհէսիզ, վէ հաթթա, չանըլարա կիտիլմէք իչին,
խաստէթէն եաբըլըզ պիր թահթիմ քէօրքիւ պուլունմադտա
օլաճադ տըր : Վէ ալտէթիլիկտէ, հիչ տէյիլ իտէ, սաթ
ալթը եա եէտի օլմուչ օլաճադ տըր, շիմտիքի հալ իտէ,
աղչամալըր սէրիլիք պատմադտա օլտուզունտան, չիֆթիլ-
կին մաթպախը աղիմիտտէ, սէֆապախշ պիր ալէլ իլէ եան-

մադտա օլան ալէա պիր աթէշ պուլուրունուչ, վէ կիտիպ
հէմ պիր ալ ըսընըր, վէ հէմ տէ չիֆթիլէրտէ չալըմադտա
օլուպտա, թաամ՛ իթմէք իւզրէ թօրլանիշ պուլունան օլ
պապա եիկիթմ, չալըլաան, վէ էհիլ ըրզ քիմէննէլէր իլէ պի-
լազ գժուչուրունուչ : Պատէհու, հայաճըլընըզա պիր-
լիքտէ թաամ իտէրինիդ : Պազը քէրրէ սօֆրանըլտա, եա
քէօյլին քիլիսէսի լարատը, վէ եախօտ պիր գօճուչ չիֆթիլը
սահիպի պուլունաճադ տըր : Պունտան տա սօճրա, հայանըզ
պաչալարըլա քէնտի քեազըսը րարթիսինի չէվիլիպ պի-
թիլինճէեէ գատար, սիզ տէ եա պիր աղ օղուր, վէ եա-
խօտ պիրազ չալըլարընըզ : վէ նիշայէթմ սաթթմ ճուտ, հա-
լանըզ անընըզը պուս իլլէտիքտէն սօճրա, չըբըպ օտա-
նըդտա եաթարալընըզ, վէ Ֆէրտաար կիւնիւ գալըտըլընըզ-
տա ապիսի, էիլնէ այնի սուրէթտէ ամէլու հարէքէթ իտէր-
սինիզ :

—Մճուսիէօ Բօտօյֆ, պիր տաամ, էկէր էօյլէ պիր էօ-
միւր կէչըրմէլիք իգպլլինն նայլլ օլաճադ օլա, օսան-
մազ վէ պըզմազ տէնիլէն շէյի սալա կէօրմէեէճէկի շէօյ-
լէ տուրտուն, էիւզ սէնէ եաշտեապիլէճէկի ապիսի իճթի-
մալտէն տիր . . .

—Տահա օլ լազար վէ եօրթու կիւնլէրինի կիւզէլիք-
լէրի եանընտա, պուլար հիչպիր շէյի տիմէք տէյիլտիլըր :

—Մճուսիէօ Բօտօյֆ, ճուլար՛ ապիսի նազլ ու պէեան
իթմէնիլի արդու վէ ըհա իտէրիմ :

—Բազար վէ եօրթու կիւնլէրի, հայլլէ կիւզէլիկինիզ
արթմաճադ տըր, շէօյլէ քի, կիւզէլճէ պիր քէօյլիւ Ֆիս-
թանը կիլինիլիսինիզ, վէ սիզէ դիտտէպլլէ եարաշաճազը
թանը կիլինիլիսինիզ վէ եալարազ վէ լաթիֆ թարքի-
տէլքեար պուլունան պիր եուվարազ վէ լաթիֆ թարքի-
տէ պաչընըզա գօրուունուչ, վէ հալանըզ, վէ չիֆթիլիկին պիր
էի պաչընըզա գօրուունան թադ նամ քիմէննէ պիրլիքտէ օլտու-
տտէմի պուլունան թադ նամ քիմէննէ պիրլիքտէ օլտու-
տտէ հայտէ, թէք աթըր պիր արապտեա պիլիքթիլիկիլ, վէ
զու հայտէ, թէք աթըր պիր արապտեա պիլիքթիլիկիլ, վէ
քէօյլին քիլիսէսինտէ կիտիպ Գուտտաար շէրիֆտէ հազըր
պուլունարազ, տուանըզը իտէրսինիզ, վէ հաթթա, պուն-

տան տա սօնրա, եւպ մէվսիկէրնտէ, քեզալիք հայանըզ պիթիքթաէ օլտուղու հալտէ, ճիվարտա պուլունան քեօյէ-րին քեափֆէյի զիյնէթէրնտէ, մութլազա հազըր պուլունուրսունուզ: Սիզին զաթէն լէթաֆէթ վէ հալպէթի-նիզ, վէ պինապէրին եմրի իտարէնիզ պէր.քէմալ պուլունա-տուղունտան, հալիլէ, հէմ հալանըզ սիզի ճանտան սէվիւզ, վէ հէմ'աէ քէօյիւն բարասը, հազգընըզտա հրանի չէհատէ-թէ հիմմէթ իտէճէկինտէն, էթրաֆտա պուլունան քեափ-ֆէյի չիֆիթիքճի տէլիզանըլտըր, սիզին իլէ բազա իթմէք-լիկի արզու իտէճէքլէր տիր, չիւնքի ազար իլիլիվաճ մատա-տէսի, տայիմա մէգըիւր իթարիզ իլէ պաշլամագտա տըր. . . իչթէ պու վէսիլէ իլէ, ետվաշ ետվաշ, մէրգուման տէլի-զանըլտըր հազգընտա քէսպի վուգուֆ իտէրսինիզ. . . վէ. . .

Բօտօյֆ, լա կուալէօյիւն, պու լազըրտըլտըր իւղէրնէ, հիչ պիր ճէվապ վիրմէյիւ տէ, սիւքիւթի իթիթիւազ իթ-մէսինտէն տօլսեր, տիւշարը թէաճճիւպ օլտուղունտան, մէրգումէնին եիզիւնէ պագմտա պաշլատը:

Պիշարէ դըղ իտէ, օլ հէնկեամտէ, սինէսի դապարըպ վէ նէֆէսի եքսիլմէքտէ օլտուղունտան, կիւճ հալ իլէ, բշ-դըրըզըր զապթ իտէպիլմէքտէ իտի. . . Ֆիլվազը, պիր արալըզ, Բօտօյֆուն լազըրտըլտըրնտան թէլէզլիւզ իտէ-րէք, հէր նէ գատար, պիր թարաֆտան, իսթէմէէրէք օլ-տուղու հալտէ պիլէ, տայիմա ֆիթըրնէ կէլմէքտէ օյան հա-լի հազըրըր ունութմագտա իտի իտէտէ, տիլէր թարաֆ-տան տալի, մուղայիրի օլտարագ, իչիթմէքտէ օլտուղու իտէ-հայի կիւղէլիլէր վէ սէֆապալիշ հայլէր, ասը քէնտի հա-լինին տէհչէթամիլզ մէնղարէլէրնի, տահա զիեատէ ֆիթը-րնէ վէ կէօլէրի էօնիւնէ կէթիլմէքտէ օլտուղարընտան, պիր տիւրլիւ քէնտույի զապթէ միւգթէտիր օլտանտարագ, տէրեայի զամու էլէմէ զարգ օլմագտա իտի:

—Ֆիլէօր-տը-Մարի, նէ օլմագտա տըր սիզէ:
—Մֆ, մօնսիէօ Բօտօյֆ, հէր նէ գատար արզու վէ միւրատընըզա գարըր օլաճագ իտէ տէ, սիզին պու սէօյլէ-

տիլէրնիլզ, պէնիմ' տէրտի տէրունիմի արթըրմագտա տըր-լար. . . հաթթա, պիր արալըզ էօյլէ զանն իթտիմ' քի, սա-հիհէն էօյլէ պիր ճէննէթ վար տըր տա, պէն իտէ. . .

—Արին, գէվալըր չօճուղում, ֆիլվազը էօյլէ պիր ճէն-նէթ մէվճուտ պուլունագտա տըր. . . Արապաճը, տուր-տուրթ արապանը. . . իչիթէ, չօճուղում, իչիթէ, պագընըզ, սէյըր իտինիլ. . .

Արապա տուրտու:
Լա կուալէօզ, սայրի քէնտիտէն պիտապէր տիր կիպի պիր հալ իւզրէ, պաշըր եօզարըր գալտըրտըր պագար քի, արապա պիր քիչիւք թէքէճիք իւղէրնտէ տուլմագտա օլ-լուպ, վէ Բօտօյֆուն քէնտույէ, կիւհա իտէտիլ պիր շէյ տիր կիպի նագշ իյլէտիլի ճէննէթ-տա պիր չիֆիթիք տա-լի, հազըզաթմտէն օլտուղու հալտէ, կէօլէրի էօնիւնտէ մէվճուտ պուլունագտա տըր. . .

Մէրգումէ պու հալ իւղէրնէ, թէաճճիւպինտէն քէն-տույի շաշըրմտա պաշլատը, զիրա, ֆիլվազը, պիր թէ-րէճիք պէօյրիւնտէ, պիր տիլպէր քէօյ պուլունագտա օլ-տուղու կիպի, թըպըր տա էօյլէ պիր չիֆիթիք, էօյլէ պիր չատըր, էօյլէ տիլպէր տիլպէր ինէրլէր, վէ սահիհէն էօյլէ պիր ուֆագ չայ, վէ քէսթանն աղաճլարը, վէ ուզագտա պիր պիր ուֆագ չայ, վէ քէսթանն աղաճլարը, վէ քէնտույէ սէվիլիւ օլա-վէ հաթթա, վէ իսիլ տէ Միւղէթ թէաթիլէ իտիլէն տիլպէր ճագ օլուպ, վէ իսիլ տէ Միւղէթ թէաթիլէ իտիլէն տիլպէր վէ պէտալ ինէր տալի, օրատա օթլանմագտա տըր. . . հա-վա պէրբագ օլուպ, վէ հսիտեմիեր տեր կիւնէլինին օլ լա-թիֆ գիեալարըլու, հէր թարաֆ զիեալանարագ, պիր կիւ-ղէլիլէք քէսպ իթմէքտէ իտի. . . քէսթանն աղաճլարընն սա-րարմըլ վէ գըրմըզըլանմըլ եարրագլարըր տալիլ, լույի սե-մանն մախիկի օրթմարնտա բարլանագտա իտիլէր:

—էյ, միլէօր-տը-Մարի, նէ տէրսինիլ, իյլ պիր քէսթմէթ-լիք իտէպիլմէքտէ մի իմիլիմ', տէտի Բօտօյֆ կիւլիւմէէէրէք լա կուալէօզ, իլթիլարտըր տէրուն իլէ գարըրզ պիր

թէ անճճիւ պիտի լիզրէ, մէրդու ման եւիզիւնն պագմտեա պաշ-
լատը, շինքի, ոչ անտէ կէտըէրիլէ կէտմէքտէ օյտուդու
չէյլէր, ատէթա թապիթաթն խարիճիստէ հիքմէթ նէվին-
տէն պիտէր շէյլէր տիլէր կիպի կէտիւնմէքտէ իտիլէր :

— Դարին, մօնսիէօ Բօտօյֆ, պէն պու կէտմէքտէ օյ-
տուդում հալլէրի, պիլ տիւրիւ ազլու ֆիւրիմէ սրզարաւ-
ման զում, պու նասըլ շէյ տիր պու . . . լարին, սիւպհան
Ալլահ, մէկէրչի տիւլ միւ կէտմէքտէյիմ, եօգաս խէեան
լաթ տէրեասընտա մը պուլունմագտանըմ . . . Ատէթա եւ-
զէրիմտէ պիր գօրգօ հասըլ օյմագտա տըր . . . Աճալիպ,
մէկէրչի սիզին պանա սէօյլէ յիպ նագլ իթտիկիլիկ :

— Պունասն տա սատէ, պունասն տա աշիքեար պիր շէյ
օյմագ, չօճուդում . . . Պու չիֆթիլք քէհէտար դատըն պէ-
նիմ սիւա նիսէմտիր, պէն պու չիֆթիլքտէ պիւլիւմիւ չիւմ
սիւր . . . Պէն պու սապահ էրքէնտէն, մէրգու մէէէ եազըպ
կէլէճէկիմի պիլտիրմիլ իտիմ, վէ իլթէ շիմտի սիզէ, էս-
նայի բահտէ նագլու թէրսիմ իյլէտիկիմտէ, թամ պուրանըն
ասվալը հազըրէսի : վէ հէյեթի մէվճուտէսի իտի :

— Հագդընը գ վար տըր, մօնսիէօ Բօտօյֆ, էվիլէթ, նագլ
ու պէեան իթտիլէրիսիլին խարիճիստէ օյարագ, հիլ պիր
շէյ կէտիլմէքտէ տէյիլ տիր, — տէտի լա կուալէօզ, պիր
աճը սէրա չէքէրէք :

Բօտօյֆուն, մէրգու մէէէ կէթիւրտիւկիւ չիֆթիլք, է-
գուէնէ իրի սասթ մէսաֆէտէ, մէթրուք վէ խալի արա-
զիլէր օրթասընտա, Պուգվալ նամ քիւչիւք գարիյեէիլին
խարիճիստէ վէ պաշընտա պուլունմագտա իտի : Արասպ,
Բօտօյֆուն թարիֆի մուճիպիստէ, ուֆաճըգ պիր եօգուշ-
տան աշաղը ինտի, վէ իրի թարաֆը սըրաբա քիրալ, վէ
էլմա աղաճըրըլլա միւզէյեէն պուլունան պիր ուղուն եօ-
լա կիրտի : Մէգըրիւր եօլուն իւզէրիստէ, ալէսսէվիլէ քէօյ-
լէրէ կիրիլմէքտէ պուլունան եօլարտա կէտիւլէ կէլտիկի
միսիլու (*), ինճէ վէ եուճագ օթար տօլտ պուլունտու :

(*) Պու հալ մալիւմ եա, էվրօպանըն քէօյլէրի եօլարը ինն տիր,

զունասն, կիւեա պիր սէճճատէ իւզէրիստէն եւրիւր կի-
պի, առա պիր սէս վէ կիւրիւլտիւ չըգարմագսըզըն գանբպ
կիթմէքտէ իտի :

Փէթօր-աը-Մարի, հէր նէ գատար տէֆ իտիպ պէլլի իթ-
մէմէքիկէ չալըշմագտա իտի իտէ տէ, պիր տիւրիւ էլինտէն
կէլմէտիկիլիստէն, ոչ անտէ իւզէրիստէ հասըլ օյան պիր է-
սէրի զամ ու էլէմ բէնէսիստէ օյարագ, սիւրիւթ իւզրէ
տուրմագտա օյտուզունասն, Բօտօյֆ տա քէնտու քէնտու-
էէ, մէրգումէնին մէգըրիւր հալինի մուճիպ օյմուշ օյմասըը
տիւ շիւնտիւքէ, զիւեատէսիլէ թէսսալիֆ իյլէմէքտէ իտի :

Արատան չէնտ տագըգա կէլտիքտէ, արապա չիֆթիլ-
կին մէյտանընը պիւլիւք գարուտու էօնիւնտէն կէլէրէք,
իւզէրի եէշիլիւք իլէ գարալը պիր ուղուն կէլիտէն իլէրու
տօղրու կիթտի, վէ սն պահար մէլիսիլ իլթիլարսընճա,
եարբագլարը գըրագըմըլ օյան զանէթլէ իլթիլ գարանմըլ պու-
մանըն տալարըլլա նրսի մէրթէպէ իլթիլ գարանմըլ պու-
լունան պիր ուֆագ վէ օտունստան միւրէթթէպ գարու տա-
վուլունմագընըն դարշըրստա տուրտու :

— Իլթէ եէթիլտիր, Փէթօր-աը-Մարի, — տէտի Բօտօյֆ,
— նա սըլ, շիմտի մէնուն օյտուննւգ մու :

— Էվիլէթ, մօնսիէօ Բօտօյֆ . . . ֆագաթ, գօրգարըմքի,
— չիմտի պէն, չիֆթիլք քէհէտար օյան գատընտան ուլմանա-
ճաղըմտըր, վէ հաթթա, եւիզիւնէ պիլէ պագմագլըլլա ճէ-
սարէթ իտէմէեէէկիմտիր . . .

— Աէպէ պ նէ տիր, ա չօճուդում :

պիլիմ քէօյլէրի եօլարը ինն տէյիլ տիր, չիւքի, պիտէ քէօյլէ-
րէ կիրիլէն եօլար, օյ գատար պիտագ, օյ գատար պիտագ, վէ օյ
գատար կիւ տիրէր քիւ ինտան տրագա իլէ, վէ սէճճատէ իւզէրիստէն,
կիտըր իլպի տէյիլ, իլպ, սեաղա եւիքիւրէրէք պիլէ, չօգ տէֆա,
կիտըր իլպի տէյիլ, պիր քէօյլ կիտիւ կէլմէք, վէ տիւ-
ր իւզէրիստէ ճանպարդը իտիլէսիլէ էրիպ չըգարմագըրը,
չիւպ գալմագըրը կէտէ ամասըրճա, պիր քէօյլ կիտիւ կէլմէք :
Պիւ, Անաստօյուտա կէլտիլիմգտէ, տիգգաթ իթմիլիլ տիր քի,
պէր քէօյլ եազըշմագտա օյմագըրը ֆարը իթմէքիլք ինն, անճաղ
պէր քէօյլ եազըշմագտա օյմագըրը ֆարը իթմէքիլք ինն, անճաղ
պիտագ պիտագ եօլարա ըստի կէլմէքիլէ տիգգաթ քիտիլ տիր :

— Նիչ, մծնտիէօ Բօտօյֆի, հագգընըզ վար արը, նիչին ութանաերմ, մէրգումէ գաթէն պէնի թանրմազ քի . . :

Վէ լա կուպէօզ թէրարէն կէօրսինիւ կէլէրէրէք, պիր ա՛հը սէրա չէքաի :

Թապիթիլյէ, Բօտօյֆուն արապարնըն կէլմէսինէ, չիֆիթիքաէ պէքլէմէքաէ օլտուգարնտան, արապածը Տէման արապանըն գարուսունու պլուգտա իքէն, էպնիյէնին գարուսու տալուլումպազը ալթընտան, սիննի էլլի բատաէլէրինտէ օլուպ, լէհճէսինտէ պիր էսէրի մահգունիլէլէլէ պէրապէր պիր լէթաֆէթ, վէ պիր գուվլէյի ճաղիպէ տէրքեար օլան, վէ Փարիս ճիվարընտարի գէնկին չիֆիթիքսիլէրին գատընլարը գըբաֆէթինտէ պուլունան պիր գաարն, հէմանտէմ մէյտանէ չըգարազ, քէմալի հիւրմէթ վէ սիւրաթ իւղըէ Բօտօյֆու գարըլլասը :

Լա կուպէօզ, մէրգումէ գատընը կէօրիւր կէօրմէզ, գըբ գըրմըզըքէսիլտի, վէ ճիւզիէթ թէրէտտիւտիւզըէ պուլունտուգտան, եանի ինտին մի, եօգսա ինմէսին մի տէյի գօրգարազ վէ հիճապ իտէրէք տիւչինտիւրտէն սօնրա, արապատան աչալը ինաի . . :

— Սապահլար խայր օլտուն, ալիլէմ մատամ ժօթ . . .
— Թէտի Բօտօյֆ մէրգումէեէ, — կէօրմէքաէսինիլեա, իչթէ պէն պէօյլէ սէօղիւմտէ սաղըմ, սէօզ վիրտիկիմ տադըգատա հագըր պուլունուրում . . .

Պատէհու, մէրգում, արապածըբա տէօնիւպ լարարընը վիրտիքտէն սօնրա,

— Արթըրզ պիդի պուրատա պըրազարազ, սէն Փարիսէ տէօնէպիլիբսին, — տէտի :

Արապածը, դըստա պօյլու վէ թըգնաղ պիր ասամ օլուպ, շարգատընը թա կէօղէրինէ գատար պանըպ ինտիրմիլ իաի, վէ սուրէթի իսէ, սայքի բնամիլէն, արգատընտարի գարիթ թապիր օլունան եաղմուրլու զունուն քիւբքիւ վէ էսիլ եագար իչինտէ դայպ օլմազտէ իտի : Մէրգում բարալարը ճիպինէ աթտը, վէ հիչ պիր ճէվապ վիրմէքսի-

դին, արապարնա պինտի, ալթընը գըրպածլատը, վէ իւզէրինի եէչիլիքլէր գաբլամըչ պուլունան եօլտան, սնինտէ կէօրսինմէզ օլուպ կիլթաի :

Յիլէօր-աը-Մարի, էօյլէճէ արապանըն պըրազըպ կիլթաիկինի կէօրտիւրտէ, տէրունինտէ պիր իզթիրազ, պիր էտաիլէ վէ մէրազ հիւրմ իթմէկէ պաշաերպ, վէ ալթ իւսթ օլմազտէ օլտուղու հալտէ, Բօտօյֆուն եանրնա եագլաշաը, վէ մատամ ժօթ իչիթմէսին նիլէթիլյէ, եաղաշահաճըզ սէօյլէեէրէք, մէրգումա :

— Աման եա բէպիլմ, մծնտիէօ Բօտօյֆի, աֆիլ իտէրսինիլ էմմա . . . նիչին արապածըբա եօլ վիրտիլիլ . . . — տէտի :

— Եօլ վիրտիմ, չիւնրի արթըզ իւղիւմու գաբնատը . . .

— Լէյ, եա սօնրա, օլրէսիլ նէ եարաճաղըզ :

— Օկրէսճէ նէ վար արը պունտա :

— Ա, մծնտիէօ Բօտօյֆի, նէ սէօյլէեօրսունուզ . . . պէն

գալամամ, պէն մուլթազա ազաամա տէօնմէլիլիմ . . . Մֆի, էվլէթ, միւմրին տէյի տիր, դալամամ, հէր հալտէ կիլթմէլիլիմ պէն . . . եօգսա . . . սօնրա պանա մէրգումէնին, պիր իրըբըզ նաղարըլլա պագածաղընտա, վէ ճնա կէօրէ մուտ մէլէ իտէճէկինտէ չիւրհէ եօգ տուր . . . Ձիրա, կիլինտիկիմ էլպիսէլէր անըն օլտուգտան պաշգա, պաշգածա պօրճուճ տախի վար արը . . .

— Էլէմ իւղըէ օլմաքընըզ, յօճուզում, բահաթը դալպ իւղըէ օլունուզ, օլպապտէ թագսիլարթ պէնտէ տիր, աֆիվընըզը տիլէրիմ . . .

— Միլըմի աֆիվըզ տիլէրսինիլ . . . իչի էմմա, նիչին . . .

— Ձիւնրի սիլլէ, էվլէլինտէն, մէրգումէեէ հիչ պիր բարա պօրճունուզ դալմամըչ օլմաքընը, խապէր վիրմէտի իւտիմ . . . վէ միւրաա իթտիկինիլ թագտիրտէ, պուրատա գալապիլէճէկինիլի, վէ պու էլպիսէլէրի պէր թարաֆ իտէրէք, աղիլէմ մատամ ժօթտուն, սիլլէ վիրէճէկի էլպիսէլէրի կէլէ պիլէճէկինիլի սէօյլէմէմիլ իտիմ : Չաթէն մէրգումէ սի-

ղին պահուումըս արք, շիմոսի Տալ, քէնտի էլլիսէլէրին-
աէն սիգէ հիմմէթ խտպիլը, վէ սիգէ տէ ոււաղիլէճէքըէ-
րինտէն, կիլինէպիլըսինիլ . . . Շիմոսի կէօրէճէքսինիլ քի,
մէրգումէ, իշպու տագըդատան պէտ իլէ, սիգէ պիլ Տալս
նագարըյա պագըզ գտերրածագ արք :

Յլէօր-տը-Մարիէ պու հայլէր վէ պու սէօղլէր, ամէօ
թա պիլ տիւշ վէ պիլ խէհալ կիպի կէօրիւնմէքտէ օլտուգ-
լարընտան, վէ ատէթա կէօղլէրիլլէ կէօրիւզ, վէ դուլագ-
լարըյա իշիթտիլէրինէ ինանագ իսթէմէտիկինտէն, թէ-
աճճիւ պինտէն նաշի, պիլ օլ մէրգումէ գատընըն, վէ պիլ
տէ Բօտօթիւն, երիզլէրինտէն եօգարը պագա գալմագտա
խտի :

—Նէ սէօղլէյօրտունուզ, —տէտի մէրգումէ, իզթ իրա-
պը գալպինտէն նաշի սէսինտէ պիլ տիթըէյիշ հարը օ-
լարագ, —մէկէրչի պէն պու ազչամ ֆարիտէ տէ ճնմէէէ-
ճէքսինիլ . . . պուրտամ մը գալպիլէճէկիմ . . . մէկէրչի,
մատամ միւստատէ իտիպ տէ գապուլ խէր մի . . . մէկէր-
չի պու շէյ իշիթիւսլաէն օլպալիլը մի . . . եօլտա թէսալ-
վուր իթտիկիմիլ խէհալպիթ, նէ օլտու, հէման տագըդա-
սընտա վէ սանիլէսինտէ վիճուտէ մի կէլտի :

—Հայ հայ, իշիթէ կէօղլէրինիլլէ տէ կէօրմէքտէսինիլ :
—Իսայր, օ՛հ, իսայր, պու գատար նիլմէթ . . . պու գա-
տար իզպալ . . . վէ պու գատար տա սէատէթի Տալ վէ տէվ-
լէթ, պէսիմ կիպի պիլ սէֆիլ վէ պիլ պէտպալպիթ իշին միւմ
քիւսլպիտէն օլամագ :

—Պունտա, սիլին շտըզ պուլունտուղունուգտան զի-
եատէ ստերլաճագ պիլ շէյ եօգ սուր, Յլէօր-տը-Մարի . . .

—Ա՛հ, մնտիւօ Բօտօթի, լութի իտինիլ, ինտլէթ ի-
տինիլ . . . պէնի ալտաթմաեքընը, եօգսա սօնրո բէք ֆէ-
նա օլուրում, եաղըդ արք պանա :

—Սէվկիլիւ շօճուղում, ինանընը, էմիլիէթ իտինիլ
պանա, —տէտի Բօտօթի, տայլիմ սէսինտէ պիլ ըիզգաթ
ու մուհապպէթ, վէ թէլաթիլուղունտա տտիտի, հէնուզ

Յլէօր-տը-Մարիէ մալիւմ օլմանան սուրէթտէ պիլ աքը-
զատէլը, պիլ ըիպարըզ վէ պիլ ալիճէնապըզ էսէրի տէր-
քեար պուլունտուղու թագտիրտէ :

—Իթէ սիգէ թէրարէն սէօղլէրիմ.քի . . . էկէր միւ-
րաա խտիլ իսէնիլ, վէ էկէր իշինիլլէ կէլըր իտէ, սիզ պու
կիւն վէ պու սաաթտան պէտ իլէ, պուրտաա, մատամ
ժօրժուն եանընտա գալարագ, տահ շիմոսի եօլտա, նագշ
ու պէհանընը իլիտէրէք ճան աթըպ տա հայրան օլուուղու-
նուզ սիւքիւնէթ վէ ըահաթ իւզըլէ գալըպ, վէ պուրտաա
խմարը էօմր ու էվգաթ իտէպիլէճէքսինիլ . . . կէրչի, մա-
տամ ժօրժ, սահիճէն ասը սիլին հայանը տէյիլ տիլ,
լարին, սիլէ հատտէն զիեատէ հիւսնի թէվէճճիւշ վէ մու-
հապպէթ կէօթմէրէրէք, քէնտի թահթը հիւսնէպինէ ալա-
ճագ օլտուգտան պաշգա, տահա զիեատէ ըահաթ պիլ Տալ
վէ մէվըրտէ պուլունապիլմէնիլ խաթըր իշին տալի, պիլ
քիւշիւճէք եալան տա ճայիլ կէօրիւլէրէք . . . սիլին իշին,
ու մում չիֆիթիլ խաղընտ, մատամ ժօրժուն եէկէնի տիլ
տէնիլէճէք, վէ հէր քէնտէ սիլէ օլ նագար իլէ պագաճագ
տըր . . . իշիթէ պիլ տէֆա տահա սէօղլէյէթիմ . . . Յլէօր-
տը-Մարի, էկէր արգու վէ միւրաա իտէրսէնիլ, քեաթի-
ֆէյի ինէալաթընըրըն իճրաաթը սահիճէպինէ, իշիթէ պու-
րաճըգտա նայիլ օլպալիլէճէքսինիլ տիլ, Պեր քէրրէ արգա-
նըղա չիֆիթիլ էլլիսէսինի թագըպ տա, պիլ չիֆիթ ծի գըզը
օլտունուզ մու իտի, —տէյի իլպիլէյի մէգալ իլլէտի Բօտօթի
կիւլիւսնէեքէրէք, —օլ վագըթ սիլի ալըպ, օլ տէվկիլիւ-
նիւզ օլան Միւզէթիլ, վէ օլ տիլպէր կէնճ վէ պէհալ ինէ-
կին եանընտ կէօթիւրէճէկիլ, վէ սիլ տէ պիլթապալ անը
կէրաալիւնիւզտէ, զաթէն վաա իթմիշ օլտուղունուզ
չընըղըրագըր կէրտանըղըր եարըպ պօյնունա թագմագըրըա
կէրտանըղըր իտէճէքսինիլ . . . Պատէհու, սիլի թագտիմ
իթմէք իշին ալըպ օլ տաթլարընը պուլունան կէօկէրին-
լէրէ կէօթիւրէճէկիլ, օլտաան տա սիւտ խաղիլէսինի կի-
խապ կէօրէճէկիլ, վէ պատէհու թէքթիլ չիֆիթիլ պիլ

պաշտանն օ պիր պաշա դատար կեցիպ տօլաշաճաղըզ, շիւն-
քի սիգէ իթմիշ օլտուղում վառայէրիմին քեամիլէն իճրաքնն-
տա պուլունմազ իսթէրիմ:

Յիլէօր-ը-Մարի, սըզը սըզընա էլլէրինի պիր պիրինէ
դապու շաուրտու:

Մէրգումէ, այնի վազըթտա, տիւշարը թէհայեիւրի ա-
ղիմ օլտուղու կիպի, դաթմէն կիւլէր եիւզլու օլան լէհճէտին-
ան իսէ ասարը մէսէրրէթ, շիւքրանիլիէթ, վէ հիւրմէթ ու
րիպէթ հիւրմ իթմէրիկէ պաշաաղըզարընտան, կեօղլէրի
աօլտու, վէ Բօաօլֆա իսթմապէն պաղըրարաղ:

—Մճնսիէօ Բօաօլֆ... տիմէք տիր քե սիզ, օլ ձէնապը
Հազգ թարաֆրնտան, խաստէթէն, թմանրմատըրընըլ պիւ-
մէտիկինիզ, վէ կէօրմէտիկինիզ պիկեանէլէրէ վէ պիշարէլէ-
րէ և լութֆ ու քէրէմիլէր, վէ շէֆգաթ ու ինսանիլիէթլէր
իթմէք, վէ անլէրի մէզէլլէթ վէ ըեղալէթտէն, վէ սէֆա-
լէթ ու մուսիպէթտէն խէլուս էլլէմէք էլին կէօնաէրիլլիշ
պիր մէլէք օլմալըսընըլ:

—Պէնիսմ սէֆիլ չօճուղում, —տէլի երատը ճէվապ իթ-
տիրօաօլֆ քէմալի նէղաքէթ վէ ինսանիլիէթ էլէ դարընըզ
պիր քէտէրի աղիմ իւզրէ կիւլլումէէրէք, —պէն տալի,
քէնտի կէնճիլիմանէ, բէք չօդ տէրտ ու միհնէթլէր շէք-
միշիմտիր, վէ պու կիւնքի կիւն, թամ սիղին չաղընըզտա
օլաճադ օլան պիր գըզ էլլաճըղաղըմր տա դայիլ էլլէմիշիմ
տիր... էլլէթ արթըրգ պուստան, սէֆիլլէր վէ տէրտիլէր
հազգըրընտա, վէ ալէլլուսուս սիղին հազգընըզտա, էլ
պու տէրտիլ գայլիմանէ հասըլ օլմալտա օլան հիս ու ըիզ-
գաթըն վէ շէֆգաթ ու մէրհասմէթին սէպէպլինի տէրք ու
քէշֆ իտէպլիրտինիզ: Յիլէօր-տը-Մարի, վէ եալուտ, աու-
հա գըսա օլարազ սէզլիէէլլիմ, Մարի, հայտէ յիլիզ, մա-
տամ ժօրթ էլէ պիրլէրտէ կիտինիզ... էլլէթ, պուստան սօն-
րու սիղէ, սիղին կիպի տիլպէր, վէ սիղին կիպի թաթըլ օլան
Մարի իսմինի վիրէճէկիլ: Կիթմէզտէն էվիլէ, ելին սիղի
կէօրիւր վէ գօնուշուրում, վէ էկէր սիղի տէ պիր սէատէթի

հալ իւզրէ պըրազարազ կիթմէքտէ օլտուղումն իգնա օ-
լուր իսէմ, պէնտէ քէնտիլի, դիւտատէսիլլէ մէսուս աաա
իտէլէք, տէօնէր կիտէրիմ:

Յիլէօր-տը-Մարի, պունըարա դարըրըզ հիւ պիր ճէվապ
վիրմէրիլլին, ատէթտէն պուլունտուղու իւզրէ, պէրայի
թաաղիմ ու ըիպէթ վէ խուլուս ու շիւքրանիլիէթ, նիմ
մէրթէպէ տիղինի էլլի, վէ հէման շէքիպ վիրմէմէրիլլինէ
վազըթ պըրազմազսըզըն, Բօաօլֆուն էլլինի թութու, վէ
քէմալի սատէկի վէ լէթաֆէթ ու նէղաքէթ, վէ իշթիրամ
ու ուպուտիլիէթ իւզրէ աօտազըրընա կէօթմիւրէրք պուս
կիլէտիքտէն սօնրա, քէնտիլինի տիզգաթը թաման իւզրէ
պազմազտա պուլունման մատամ ժօրթուն արգասընա տիւ-
շէրէք կիթտի:

ՕՆ ՊԻՐԻՆՃԻ ՅԱՍԼ

ՄԻՐՅԱ ՎԷ ԲՕՏՈՒՅ

Բօաօլֆ շիֆթիլիլին հալլուսունա սօզրու կիթտի, վէ օ-
րատա, պիր կիւն էվիլլիսի, պիր քէօմիւրճու գըեաֆէթին-
տէ օլտուղու հայտէ, կէլիլպ քէնտիլին, թօմ էլէ Սարանըն
կէլմէքտէ օլտուգըրընը խապէր վիրմիշ օլան իրի պօլլու
ատէմի պուլտու: Մէրգումուն իսմի Միւրֆի, վէ սինի տէ
էլլի դարարըրընտա իտի, Մէրգումուն պաշը, սայրի պիւ-
թիւն պիւթիւն տաղ օլուպ, պիր դաշ ֆիլիթիլ կիւմիւշվարի
աղարմըլ ըհնէմիլլի, գաֆասընըն իրի թարաֆրնտա գըլ-
ըլմազ տէ պուլունման իրի ուֆազ թութմաւարը վէ բարրազ
սաղըրընտա դարըշմազտա իտիլէր: Մէրգումուն եիւղի էն-
սաղըրընտա գաթընընտէ պուլունտուղու կիպի, հէր նէ
լի, վէ ըհնիլի տէ եէրինտէ պուլունտուղու կիպի, հէր նէ
դատար, սազալը վէ պըրըրը քեամիլէն թրաշ իտիլլի իսի
իսէ տէ, քէնտի գուլազըրը եիւրտէրիկի հիղաարնտան էօ-
թէէէ կէլմէքտէ պուլունտուղու թագաթրտէ, քէլպիք

Էսմէր րէնքտէ վէ բարլազ վէ զանէթ գրաստ օլարագ, իրի թարաֆըր ֆալօրի նամ Եանագ սագալարը պուլունմագ-տա, վէ տօլիուն տօլիուն թուշարը իւզէրինատ, Եարըմ ալ շէքլինատէ կէօրիւնմէքատէ իտլէր:

Միւրֆ, հէրնէ գատար սիննի տօլիուն օլտուզու կիպի, էթինէ տէ տօլիունճա իտի իտէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տալի, հէմ կիւճիւ գուվվէթիլ վէ հէմտէ շվիւք վէ զայրէթիլ ի-տի: Մէրգումուն լէհճէսինատէ, հէրնէ գատար աղըր պաշ-լը պիր ատէմ օլտուզու անլաշըմագտա իտի իտէ տէ, շիրին-թապ վէ սահիպ սեպաթ ու մէթանէթ պուլունմասը տա-լի կէօրիւնմէքատէ իտի. վէ մէրգում էնիլ էթէրիլ վէ ու-զուն պօլլու սիւտահ պիր սէթիլ կիլինմիշ օլտուզու կիպի, ուզուն տա պիր Եէլէք, վէ տիլ գարագլարրնտան աշաղը-Եա գատար ինմիշ Եէշիլէ շալար Էսմէր գումաշտան պիր բան-թայօն վէ Եալիտա պիր քիւլօթ, վէ այնի գումաշտան տալի պիր բօթուր կիլինմիշ, վէ պօլնունա տա պէտալ պիր պօ-Եուն պաղը պաղլամըշ իտի: Միւրֆիւն, կէրէք Ելպիտէ վէ գըրեսֆէթիլ, վէ կէրէք աթվար ու հալու հէյէթիլ, ինկի-լիլլէրին, շիֆթիլքճի գատէկէան թէսմիլիէ իթտիքլէրիլ թա-ղըմըն հալու հէյէթիլին քեամիլէն անտըրմագտա օլուպ, վէ ֆիլվազը տա մէրգում ինկիլիլ քիպար գատէլէրինտէն պիրի իտի իտէ տէ, սահիհէն շիֆթիլքճի տէյիլ իտի Բօտօլֆ շիֆթիլիլին հավլուսունտան իշէրի կիրտիկինտէ, մէրգում տա, պիր ուֆագ Եօլ արագասըն սիւահլըգլարընա, իհ-թիմամը թամ իւզրէ սիլիպ թէմիլլէմիշ պուլունտուզու պիր շիֆթի տապանճալարը վալ իլլէմէքատէ իտի:

—Օլ տապանճալարը, քիմ իլին հաղըրլաերպ սագլա-մագտասըն, —տէյի սիւալ իթտի, Բօտօլֆ մէրգումա:

—Օ պէնիմպիլէճէկիմ պիր շէյ տիր, մնանէնէօր (՞), —տէտի Միւրֆ, արագանըն մէրտիլէնինտէն աշաղը ինէրէք,

(՞) Մնանէնէօր սըֆաթըր, միւրիւ սըֆաթըրտան չօգ Եիւրէք օլտուզունտան, կէրէք բուհանի, վէ կէրէք ճիւմանի, մաւղզամ զաթլարա վիլիլըր:

—տիլ քէնտի իլինիլէ գարըշընըլ, պէն տէ քէնտի իլինմէ պագարըմ:

—Աթլար սասթ գաշտահ հաղըրլանմըշ օլաճագլար տըր: —Իմրինիլ մուճիպլինճէ, գարանըրպ պաստըլընտա, հա-ղըր պուլունճաղլար տըր:

—Մէն պու սապահ մը կէլալին:

—Մասթ սէքիլատէ: Մատամ ժօրթուն վաղթի միւս-ատէ իլլէտիկինտէն. հէր շէյի հաղըրլամըշ տըր:

—Մէնտէ պիր տարիլըրպ Էսմէր կէօրիւնմէքատէ տիր... Եօգա պէնտէն հօշուտ օլմագտա տէյիլ լիմիսին:

—Մնանէնէօր, մէկէրիլ, քէնտիլիլ օլ գատար թէհ-լիլլէրէլ օրթալընա իլլա իթմէքիլին (աթմագսըլըն), միւ-րատըրըր իճրա իտէ մէղմի իտիլիլ:

—Մէկէրիլ, օլ անլաերպ թանլմագ վէ ալլէտալ ու թա-պիլաթլարընա քէսպի վուգուֆ իլլէմէք իսթէտիկիմ՝ քիտէս-նէլէրէ, հիշ պիր շուրճէ վիլմէքտիլին, հագղըմտա Ելլէմիլ-նէլէրէ, հիշ պիր շուրճէ վիլմէքտիլին գաղանմագ հիլէթ ու Եէթի պուլունտան Էմիլիլէթլէրին գաղանմագ հիլէթ ու մագսէտիմէ մէպի, մէրգումարըն գըրեսֆէթլէրին կըր-մէքլիկիմ, վէ ուսուլ ու տտէթլէրին իճրա իթմէքիլիկիմ, վէ մէքլիկիմ, վէ ուսուլ սեօլլէմէքլիկիմ, վէլհատըլ հէր ճիւլէթ-քէնտի լիանլարըն սեօլլէմէքլիկիմ, վէլհատըլ հէր ճիւլէթ-լէ քէնտիլիլ ուլմագլըրըմ, հէնմիլլէթլէրին տէյիլ մի իտի:

—Ինք ալէա, մնանէնէօր, վագաա օլ սեօլլէտիլլէրի-նիլ հագղըր տըրլար, լաքին, պու ճիւմլէ իլէ տալի, մէ-կէրիլ, աին կիճէ, օլ Միթէնին (Եակի ֆարիտ) մէքուհ պիր կէրիլ, աին կիճէ, օլ Միթէնին պիշարէ Եվլատը հագղընտա սօգալընա, մատամ ժօրթուն պիշարէ Եվլատը հագղընտա պաղը մալիւմաթ ալմագ Էմիլլէլ, Պրա-Բուժու արամաե պաղը մալիւմաթ ալմագ Էմիլլէլ մէղպուրտէ լասթ կէլտիկինիլ պիր կիթտիմիլատէ, մահէլլ մէղպուրտէ լասթ կէլտիկինիլ պիր հայտուտ իլլէ միւտարէպէէէ չըրըտըրընը վաղըթ, սիլէ Եըշըլ տա, իթմաթ սըղըրա մէճպուր օլմագլըրըմ, վէ Կըշըլ տա, իթմաթ սըղըրա մէճպուր օլմագլըրըմ, վէ պինտէն ալէյհ, սիլի կիւճէնտիլլէրիլ քօրքուսունու շէք-մէքլիկիմ սեպէպլիլիլլէթ վիլմէքիլիկինիլլատէ, իլլթիլա իտէր մի իտի:

համուսնու վէքեամիլ չիֆթճիէրէ սանամ ի տրեթտիքմէք-
 աէ, թէչիլիք իյէմէքտէ, վէ նայիլի միւքեաֆաթ գըլմագ-
 տասընըգ. շէօյէքի, պէօյէ պիր թէչիլիգաթխանէ, պուրա-
 լարը իչին, պիր նիլյանթի պի բասան սաերլա սէգա տըր :
 Ալէսանթիսէ պաշգալարը, հայվանլարըն իսրան վէ թարազ-
 գըլարընա չարչտըգլարը հալտէ, սիզ իսէ, պէնիի տաէմ-
 լէրին իսրան ու թարագգըլարընա չարչմագտասընըգ. . . պու-
 ֆիլլու ամլէնիլ, շայանը թէչհայեիւր տիւր . . . Սիզ, պու
 թէչիլիգաթխանէի, մաստամ փօրթ կիսի պիր դատընըն թահ-
 թը իտարեթինէ իհայէ իթմէնիլգէ, բէք ագըլանէ վէ բէք
 միւտէպոլիքանէ պիր հարեքթիթաէ պուլունմու շուսնուզ տուր
 . . . Մեքգուսէ, բէք զայթթիլի, բէք ճէսարեթիլի, վէ բէք
 ճէնապը պիր գասըն տըր . . . Մեքգուսէ ատէթա պիր մէ-
 լէք տիր, պիր ֆաղիլէթ մէլէկի տիր . . . Պէն էօյէ չօգլուգ
 միւթէսիլ օլուպ, շէվգէ կէլէն տաէմէրտէն օլմատըլըմ
 թագաիրաէ, մէրգուսէնին օլ տէրտիի հայլէրի, գալլիմէ օլ
 մէրթէպէ թէէսալի իթաիլէր.քի, կէօղլէրիմ տօլարագ, աղ-
 լաաըմ պիլէ . . . ֆագաթ, շու շիմաթի հէնուզ թահթը հի-
 մանէնիլգէ ալտըղընը օլ կէնճ գըղա կէլինճէ . . . պաղը-
 նըգ . . . պիլա միւտահէնէ սէօյէէքեքեք տերիմ.քի, օլ պապ-
 աէ սիլէ հէմէֆրեսար օլմամ, էֆրեսարընըլ թահսին ի-
 տէմէմ, նիհասէթ, մնսէնէէօր, անըն լագըրտընըն իթ-
 մէնէլիմ, հէման իսթիլինի գարաեը վիրէլիմ . . .

—Մէպէպ նէ տիր, Միւրֆ :
 —Մնսէնէէօր, սիլ հէման, քէնտինիլէ իյի կէօրիւնէ-
 նի իճրա իթմէքտէսինիլ . . .
 —Պէն անճագ հագգանլիլէթտէն օլան շէյի իճրա իթ-
 մէքաէլիմ, —տէտի Բօտօլֆ սապըլըսըգճա պիք սէօյէյէյէ
 իլէ -
 —Իվլէթ, ֆագաթ . . . սիլ քէնտի կէօղիւնիլգէ հագ-
 գանլիլէթտէն կէօրիւնէնի հարմագտասընըգ . . .
 —Խայր, Ալլահն հուգուրունա, վէ պէնիմ վիճտա-
 նըմ (եիւրէք, տուլլու) նէղալիտէ հագգանլիլէթտէն սա-

եղլանը . . . —տէյի ճէվագ վիրտի Բօտօլֆ սէրթճէ պիր
 սէօյէյէյէ իլէ :

—Պագընըգ, մնսէնէէօր, պէն սիլէ պիր շէյ սէօյէ-
 եէյէմմի, սիլ պիր պիլիմիլին ֆիլլըրին անլանըպ, պիր
 պիլիմիլի իսքեաթ իտէմէնէճէկիլ . իստի, թէքրարէն սէօյ-
 լէրիմ.քի, դարաեալըմ պու լագըրտըլարը :

—Խայր, վէ պէն սիլէ էմր իտէրիմ.քի սէօյէնէսինիլ,
 —տէյի պաղըրտը Բօտօլֆ, հիւքմիլ սուրէթաէ պիր սէօյ-
 լէյէյէ իլէ :

—Մնսէնէէօր, պէն պու կիւնէ գտտար, հիլ պիր տէ-
 ֆա, Չաթը հալմէթմէապընըլ թարաֆընտան, սուս օլմագ-
 լըղըմա տայիր պիր էմր ալմագլըլա սէպէպ վէ վէսիլէ վեր-
 լըղըմա տայիր պիր էմր ալմագլըլա իտէրիմ.քի, Չաթը հաշ-
 միլ օլմատըղըմտան . . . մէնմուլ իտէրիմ.քի, Չաթը հաշ-
 մէթմէապընըլ տա, շիմտի պանա, սէօյէմէքլիլիմէ էմր պու-
 մուրմագլըլը ճայիլ կէօրմէնէճէքսինիլ տիր, —տէյի ճէ-
 վագ վիրտի Միւրֆ, զուրուրու պիր սէօյէյէյէ իլէ :

—Մնսիէօ Միւրֆ, մնսիէօ Միւրֆ, —տէյի պաղըր-
 տը Բօտօլֆ, կիլիթաիքճէ արթմագտա օլան պիր էսէրի հիւ-
 տէթ ու զաղապ իւղրէ :

—Մնսէնէէօր, մնսէնէէօր :
 —Մնսիէօ, սիլ բէք ալէա պիլիլիլիլիլ .քի, պէն էօյ-
 լէ, սէօյէմէքլիլէ լաղըմ կէլմէքտէ էքէն, մէճպուրի օլան
 սիւքուլիլի սէվէնլէրտէն տէյիլիմ :

—Լաքին, պէնտէ, Չաթը հալմէթմէապըլընտան մա-
 զուր տիլէնէրէք պէնան իտէրիմ.քի, իլիմէ պէօյէ սիւ-
 քիլուլիլ իթմէքլիլէ էլ վերմէքաէ տիր, —տէտի Միւրֆ սէրթ-
 ճէ պիր սէօյէյէյէ իլէ :

—Մնսիէօ, պէնիմ սիլին իլէ, թա թէքլիլիլիլէ տէ-
 րէճէսինէ գատար ինմէքլիլիլիմ, պաշգա պիր նիլեթթէ մէպ-
 նի օլմանըպ, իլլա օլ նիլեթթէ մէպնի տիր.քի, սիլ տէ, պա-
 նա հէր շէյի սէրպէսթճէ սէօյէմէքլիլէ տէրէճէսինէ գա-
 տար եիւքտէլէսինիլ :

Բօտօլֆուն լէճէթիտաէ, պու սմորաթի լագըրտըլարը

սէօյլէտիկի վագրմտա տէրքեար օլան էսէրի աղամէթ վէ հիւրմանիկի նագչու պէտան իթմէքլիք ինթիմալտէն տէ յիւ տիր :

—Մ՛ճնէնէօր, պէնիմ՝ սիննիմ էլլի օլուպ, վէ քէնտիմ՝ տէ դատէկեանտէն պիրի պուլունտուզում : հայտէ, Ձաթը հաչմէթմէապընը թարաֆընտան, պու եօլտա պիր լիսան իսթիմալի ճայիղ օլամաղ :

—Սն՛ւս օլունուզ . . :

—Մ՛ճնէնէօր . . :

—Սն՛ւս օլունուզ, տէ յիտօրում սիգէ . . :

—Ձաթը հաչմէթմէապընը, պէնիմ կիպի պիր եիւրէք թաչըմագտէ օլան պիր առէմի, քէնտի իճրա իթտիկի հիւանի իըամէթլէրի տէր իսթըր իթմէքլիկէ մէճպուր գըլմանըզլա, գուտարտա պուլունտագտաքնըզ . . —տէտի Միւրֆ պիր սուրէթի պարիտէտէ (սօուգճա) սէօյլէեէրէք :

—Իճրա իթտիկինիղ հիւանի իըամէթլէրինիղի մի, մէկէրչի անլէրէ գարչըրդտա լաղըմ կէլէն հէր նէվի միւքեաֆաթա նայիղ օլմուչ տէ յիլմիտինիղ տիր :

Հէր նէ գատար Բօտօֆուն Ֆիւրքինտէն, շու սօնրաքի սիթէմամիղ լագըրաղարը ախհանքնտան չըգարաղըր վազըթտա, Միւրֆ ալէյհնտէ, մէրգումուն պիր իթթիքեապ նիյեթթիլլէ քէնտույէ իպրազը իսալիտէթ իթմիչ օլմաքնտա տայիլը, գէրրէճէ պիր շէյ կէչմէմիչ խտի իտէ տէ, շուրասը պատիի թէէսսիւֆ տիւր քի, մէրգում էօյլէ պիր եանլըզ դիւիւմէ դահիպ օլտուզունտան, հիճապընտան նայի գըր գըրմըրը քէսիլտի, վէ բիւր հիտտէթ օլարագ, վէ եումրուզլարընը սըգարագ քէնտի աննընա վուրտու : վէ պատէհու, մէրգում պիրտէն պիրէ թէպտիլի էֆիքեար խտիպ, քէնտույի թօրլաեարագ, վէ ասէլգատէլիք նուրու բարլամագտա օլան լէհճէսինտէ եապանիճէ պիր նէֆրէթի շէտիտէ իլէ օլ անտէ պիր ալթ իւսթլիք գուհուրա կէլմէքտէ պուլունտան Բօտօֆուն եիւզլէրինէ աթֆըր նիկեահ իտէրէք, էլէմնաք պիր սէօյլէյիչիլէ, վէ քէմալի շէֆգաթ վէ մուհապ-

պլէթ իւզրէ պիր աճը տէրուն շէքմէքտէ օլտուզու հայտէ, մէրգուման ,

—Մ՛ճնէնէօր, աղլընըր պաչընըզ՝ թօրլաեընըզ . . սիլ քէնտինիլի զայլ իթմէքտէ օլուպ, նէ եարաղըրըր վէ նէ սէօյլէտիկինիլի պլիւմէտօրտունուզ . . —տէտի :

Մէրգումուն պու լագըրաղարը, Բօտօֆուն պիւթիւն պիւթիւն հիտտէթ ու դազապընը թատհիք իլլէտիքլէրինտէն, կէօյլէրինտէն պիր պէտէվիլիք աթէչի սաչըլմաեա, վէ տօտաղլարը պէմպէեաղ քէսիլմէկէ պաչլատը, վէ պիր հարէքլէթի թէհաիտամիլ իւզրէ, մէրգումուն իւզլէրինէ տօրրու իլէրուլէեէրէք :

—Սէն պու գատարա գատար ճէսարէթէտէ մի չըրըմագտաքն . . —տէյի պաղըրտը :

Միւրֆ կէրի շէքլէտի, վէ պիր շիտտէթ իւզրէ օլուպ, վէ քէնտույէ լաղմէն օլտուզու հայտէ,

—Մ՛ճնէնէօր, մճնէնէօր, յուրվար 13 թարիխին պիր քէրրէ իսթըրընըզ՝ կէթիքինիլ, —տէտի :

Միւրֆիւն պու լագըրաղարը, Բօտօֆ իւզլէրինտէ, սիհըրէ մանէնա սուրէթտէ, պիր թէէսսիլի աղիմ հուտուլինի մուճիպ օլտուզլարընտան, զայլ ու դազապընտան նայի, կէրիլիլէնիչ օլան սուրէթի ելինէ կէվլէեէրէք էսկի հալինի քէսպ իլլէտի . տիր տիր մէրգումուն եիւզիւնէ պագտը, պաչընը էճիւնէ էյտի, վէ պատէհու, ճիւզիճէ սիւքիւթ իւզրէ տուրտուգտան սօնրա, աչուրի մէրթմպէ էլէմաք վէ եալաչ պիր սէօյլէյիչ իլէ,

—Մ՛ճ, մճնէնէօ, չճճ թաչ եիւրէլլի պիր ատամնըրը . . . պէն իտէ նիհանէթ լէչիման օլուպ . . վէ քէնտի վիճտանըմտան պու գատար թաղիլի խտիլտիքտէն (քէնտի քէնտանըմտան պու գատար թաղիլի) սօնրա . . իթիլգատընտա պուլունտույէ տէրա տուլմագ) սօնրա . . էվլէթի, ելինէ սիլ . . —տէտի : մագտա իրէն, ելինէ սիլ . . իթիլգատընըր պլիլէ պի-

Բօտօֆուն նէֆէսի քէսիլէրէք, լագըրաղարըր պլիլէ պիլթիլմէքլիկէ միւրթմէտիր օլամաղըրնտան, թաչտան եալըրմա պիր գանարէ իւզլէրինէ տիւչիւպ օթուրտու, վէ եիւ-

զինու իբրէ վէրն իշնէ այլարագ էլէմ իւզրէ սէթը իլլէտի :
 —Մ'օնսէնեէօր, —տէ յի պաղըրտը Միւրֆ, քէմայի թէ-
 էսաիւֆ իւզրէ, —պէնիմ ինսանիյեէթիլի էֆէնտիմ, աֆվը-
 նըրը տիլէրիմ, լուծֆ իտինիլ, պու իիթիւտար վէ սատըգ
 Միւրֆֆիւնիւզէ աֆվ իտինիլ: Մասպէ թագաթիմը գալման-
 տըրընտան, վէ, հայֆա, տէ յիլ պիլզաթ քէնտիմ... Իլ-
 լա պիլզաթ քէնտիլիլ իշն... հիտտէթ ու զաղապընըրն
 նէթիճէէրնտէն գօրգտուղումտան... մահգա սիպի սէ-
 վիլա աճըրըրմտան նաշի, վէ քէնտի իտիէհիմէ գարըը օլ-
 տուղու հայտէ, վէ սպա պիլ թագըր վէ տարիլըրդ նիլ-
 եէթիլլէ պուլունմատըր թագաթիւրտան... տիհանումտան
 մէգըրըր լուղէթիլըր չըգարըր : Մ'օնսէնեէօր, պու մէր-
 թէպէ չարուգ արընըպ, թիլմէշընպլըր իթմէմէ իտէթ ա իթ-
 աիմ... էֆէնտիմ, պիլզաթ քէնտի գալպիլիլ տաիլի շէ-
 հատէթ իտէր քի, սիլիլն ախլէպ ու թապիւթընըրա, պէն-
 տէն պաչգա քիմնէ, լաերըրըլա աշինա տէ յիլտիլ, շիւն-
 քի, թա վաղթի սասպալէթիլիլտէն պէրու, սիլիլ թէրք ի-
 աիլա տէ քիլիլիլզաթէն այրըլմամըրըմտըր... Բէճա իտէրիմ,
 օլ ուղուրտուց կիւնիւ, իտիթըրընըրա կէթիլիլիլ օլտուղում
 իշն, աֆվ իտինիլ... օֆ, մէկէրշի, նիլէ տէֆալար աֆվ
 ու ինպէթ պուեւրան տաիլի պիլզաթ սիլ տէ յիլմիսի-
 նիլ... :

Բօտօյֆ պաչընը տօյրուլթտու, մէրգումուն քէնիլ պիւ-
 թիւն պիւթիւն աթմըշ իտի: Միւրֆէ իիթապէն, հալիմէճ
 վէ մահգունճա պիլ սէօյլէլիլ իլէ,
 —Եա՛ պէնիմ աթիգ տօսթում, էլվէրըր, արթըգ էլ
 վէրըր, թէշէքըրըր իտէրիմ քի, օլ մուսիպիթէնճամ օյան
 հիտտէթ ու զաղապըմ աթէշիլի, ետըրըր պիլ լուղէթի ի-
 լէ սիօնտիւրմէրիկէ սէպէպ օլտու: պէնճէ, պէն սէնտէն,
 սանա սէօյլէտիլիմ սէրթ լազըրտըրըրտան տօլաեր, մա-
 դուր տիլմէմ, զիրա, սէն տաիլի բէք ալէա պիլիլրօիլն քի,
 պիլզտէ, սաֆտէրուն քիմնէլէր պէ յիլնտէ, պիլ տարպըր մէ-
 սէլ օլմուշտուր սէօյլէնիլ, Եէրէտէ Էլ Դօրաք Դըւնդա, Իպլէ-

ճէ Դաֆէ Լուր Դըք, տէրըր, պէնիմ եիւրեհիմնտէ հիլ պիլ ֆէ-
 նալըգ պուլունմատըրը հալտէ, պիլ տիվանէլիլք տիլ եար-
 տըմ, արթըգ քիթապըն օլ սահիֆէսիլի էօրթիւպ գարա-
 եալըմ:

—Փագաթ, էֆէնտիմ, հայըֆ քի, շիմնի պու տէր-
 քէտար օյան մահգունիլէթիլիլ, էօյլէ չարուգ կէշմէլիլ,
 իլլա ուղուն միւտտէթ տէվամ իտէճէք... վէ պիլիմ տէ,
 պիլթիթապի, տէրտի տէրունիմ միւվէտտի (սէպէպ) օյաճադ
 տըր... Հէմիշէ արգօյի քէպիլիմնտէն օլան շէ, յ, անճադ
 վէ անճադ, սիլիլն օլ քէտէրնտք պիլ թագալիւթտան գօր-
 թուլմանըր կէօրմէրիլտէն իպարէթ պուլունտուղու թագ-
 տիտէ... մուղապիլ օլարաթ իսէ, կիտիլ կէիլա տէ,
 օլ հէր շէ, յտէն չարուգ արընմաղըր թագալիւթթմա, սի-
 ղի տահա զիւտտէ տէրնայի զամ ու էլէմէրէ զարգ իլլէ-
 մէքտէլիմ: Հաֆըր գալաճ, նէեէ եարար պիլ ատէմիլն ա-
 գըիլ վէ քէամիլ օլուպ, վէ հաթիթա սաչարը տա ազար-
 մանա պաչամըշ օլմասը, էկէրշի օլ ատէմ, հէնուգ քէմա-
 լէթիլն իէք ալէամէթիլ օլան պիլ ֆաղիլէթիլ պիլէ մալիք պու-
 լունմադտա տէ յիլ իսէ, շէօյլէ քի, հէնուգ, միւսթահադգ
 օլմասըրըր եէքաէ, քէտույէ գարըր զուհուրա կէլէն սի-
 թէմ ու թագիլըրէրի կէօրաիւկիւնտէ, թէհամիլը իտէրէք
 տաւանապիլմէքիլիլ պիլէ պիլմէքտէ տէ յիլ իսէ :

—Հէր նէ հալ իսէ, պրագալըմ արթըգ օրալարըր...
 իքիմիլզտէ տէ թագաթիլաթ վար տըր, պէնիմ աթիլ վէ թէ-
 միլգալալ տօսթում, —տէտի Բօտօյֆ թագալըրըր իւզրէ,
 —անուտալըմ օնըրը... Թէքրաքէն, էվվէրիլ միւտահա-
 պէթիմիլգէ պաչախալըմ... սէն պու շիֆթիլիլն թէէսիւ
 ու քիւշատըր իլէ, մատամ ժօրթ հադգըրնտա տալիմա գար-
 պիմտէ հիւս իլլէմէքտէ օլտուղում քիգաթ վէ մէրհամէթ-
 տան տօլաեր, պիլ չօգ մէտն ու սէնալէր օղումադտա իւ-
 տին... Մէն մատամ ժօրթուն նատիլ իւլէմալ իտասէլէ-
 րիլի թագաթիլ իտիլ, վէ պաչընտա պուլունտան տէրա ու
 պէլալարտան տօլաեր, գալպիլտէ աճըլար սուեարադ, մէր-

գումենն, բէտէրիմն, իյա նիհայէ օլմագ իւզրէ, իպրագը թէչէքքիւր իթմէքիկէ ահա ու ատագ իյլէմիչ պուլունտուղու ա՛րքիլի ֆամիլիսարնտան պուլունմատըլընր տափի պիլտիկին հայտէ, մէդքիւր բիգգաթ վէ մէրհամէթիմէ, մէրգումենի շայէսթէ կէօրմէքտէսին, էօյլէ տէյի՛մի :

—Մճնսէնէօր, մէրգումէ հազգընտա իպրագ իյլէմէքտէ օլտուղունուղ հիւսնի թէվէճճիւհ վէ ինսանիյեթի, պէն տայիմա թագտիր ու թահսին իյլէմէքտէիմ՛ :

—Փագաթ, մէրգումէ մէթրուք պիր հալտէ գալմըլ օլան պիչարէ կէնճ գըլ հազգընտա իղհար իյլէմէքտէ օլտուղում հիւսնի թէվէճճիւհ վէ տույլուտան տօլանը տա, ախշարը թէհաճճիւպ օլմագտասըն, էօյլէ տէյի՛մի :

—Բէհա՛ իտէրիմ, մնսէնէօր, աֆիլ իտինիղ... աֆիլ իտինիղ... զիրա օլ պագտէ գուսուք իթտիմ... էվվէթ, իտէթա՛ իչէտիմ... :

—Իպըր... պէն, բէք ալեա ֆարգընտանըմքի, սէնի, իչին սուրէթի զահիրէլէրի ալտատագիլտիլէր... : Կաքին, եալընրդ շուքեաֆի տիրքի, սէն պէնիմ էօմիլուսին, նատըլ կէչմըլ օլմասընր պիլիւսին... թէքքիլ էօմիլումէ խապէրտասըն... վէ մատամքի սէն, քէնտի թագտիրաթմընն էճրիւնի (ապաշխարանք) չէքմէքիկի քէնտիմճէ պիր պօրճ ատտ իտէրէք, եօլա չըգմըլ օլտուղումու տափի պիլմէքտէ, վէ իճրաաթը թարիգինտէ պանա, քէմալի սատագաթ վէ ճէսարէթ իւզրէ մուալէնէթի լաղըմէեէ միւսարագաթ վէ իւգտամ իյլէմէքտէսին... պէնիմտէ պօրճումտուք... վէ եախօտ, տահա տօղրուսունու իսթէք իտէն, պէնիմտէ շիւքընտիյեթիմ իգթիղալընտան տըրքի, պէնիմ, մէրգումէ կէնճ գըլ հազգընտա զուհուրա կէլմէքտէ օլան զայրէթ վէ մուհապղէթիմաէ, զէրբէճէ պիր լաֆիլֆիլք, վէ զէրբէճէ ֆէնա պիր ֆիլք իւզրէ ամչու հարէքէթ իթմէքտէ օլմատըլըմա, սէնի իտքեաթ իտէեիմ՛ :

—Մճնսէնէօր, էօյլէ օլմասընր պէն, զաթէն տափի պիլմէքտէիմ՛ :

—Սէն պիլիւսինքի, իյիլէք իթմէք տիմէքի, պէն նէ՛ անլամագտանըմ, վէ պնսէն ալէյճ սէն պիլիւսինքի, պէն իյիլէք իսթէմէքիկէ գալգըշան պիր ատամ, շու իւչ, եանի չէլէլէլ, հարտ չէլէլէլ, վէ պիլտիկինի վէ միւրաա իյլէտիկինի իճրա իտէպիլմէք իչին, քարէթ վէ քարէթ օլէլէլ նիլմէթ վէ գօլալըլալարնա, պիրիլքտէ օլարագ մալիք պուլունտուղտա, նէ՛ եօլտա տալրանըլ վէ հարէքէթ իթմէլի տիրտէլի ախշիւսնիպ վէ իթիլտա իյլէմէքտէ իմ... Պէնիմ էֆքեարու իթիլգատըմա, քէնտի հալէրինտէն թահիլ պուլունան վէ նամուսլարընր թանըր օլան պաթիթսըլըլալ իմտա ու մուալէնէթ իթմէքիլք, իյի շէյ տիր, պիր ֆագիլմէթ տիր : Գէլալիք, նամուսլարընր թանըր օլուպտա, հէրքտէ սըրըլարընր աշամատըլարընտան, զարուրէթ վէ սէֆալէթէ գալըլ գօեարագ, սէպաթ վէ մէթանէթ իւզրէ ճէնքիչէն նամուսլու վէ էհիլ ըրդ զաթլարը, արանըլ պուլարագ ալըգտան, վէ պաղէն տափի, քէնտիլէրն իտպէլէր ղլմագսըլըն կիլլիտէն... իմտատէ էեթիչմէքիլք, վէ օ եօլտա քիմէսնէլէր, հէնուղ տիւչարը սէֆալէթ օլմագտան, իչին էօնիւսիւ արմագըլ, վէ մաաղալահ, իմա քէտիլիկինէ տիւչէրէք, ճիւսհա վէ ճիւստէթ իչէմէքիկիէ գալգըլմագըլըլտան, մէրգումանը էեթիչիպ մէն իտէրէք գուլթարմագըլըլ, տահա պիլիւք պիր ֆագիլիլթ տիր, հէրքտէն հիւսնի նալար վէ իթիպարընտան տիւչէրէք, վէ զարուրէթ վէ սէֆալէթ բէնչտիտէ պուլունտարագ, պահաղը վէ մէքրուհ իօլարա սարմըլ օլուպ վէ եախօտ սարմագտա պուլունուպտա, քէնտի տօղուչարընտա, վէ եախօտ զաթէն եխրէքէրնտէ կիւզէլ իայիս, վէ աիճէնապճա տուլուլարը, վէ ֆագիլիլթ թօհուսլարը պուլունան ղէվալըլարը, համիլէթ վէ հիւսնէթ իտէրէք, քէնտի գատա ու հայիլիլէթիլինի, կէրէք քէնտիլէր վէ կէրէք ալէմէ թանըլթարմագ, վէ եէնիտէն նամուսու իթիլար սահալի զըլմագ, վէ տիւչէճէքէրի վէ եախօտ տիւչիլ օլտուղըլարը ախէագ պօլուգլուղու շամուրունտան չէքիլ

ընդարձակ վե գուրծարանդ . . . տաճա զիեառէ պիւլիւք
 պիր ֆաղիլէթ օլտուզու կիպի ; արսըզարը ; էտեպոսիլլէ-
 րի , խայնիլէրի , զատտարլարը , վէհճաթը հէրնէվի ճիւն-
 ճա վէ ճիւնաեթ սահայլէրիի , խոթէր ֆազըր օլտուզար
 վէ խոթէր զէնկին , քէմաի զայդ ու զագնայ իւզրէ գօլպար-
 երդ , վէ ապա ինսաֆ ու ինսեթէթ իթմէեթէրէք , ախըր ին-
 թիդամ իթմէքլիք աաֆի , աուպէթմ ու հագգանիլեթմ տէն
 տիր . . . Վէ պինսպէրին , պիլա տիգգաթմ , պիլա թէֆթիշ
 վէ թահգըգ , պիր թագըմ լաեք օլմանտն քիմէանէլէրէ ,
 խայնիլէրէ , խըրըզլարա , ալազլարա , բիւսվայլարա , մուֆ-
 սիպլէրէ վէ ֆիթնէրեարարա իմտաա ու մուպէնէթմ , վէ
 մէրհամէթ իթմէքլիք , սնլէրի քէնտի ճիւրմու ճիւնաեթմ-
 լէրինաե , տաճա զիեառէ թահրէք վէ թէշլիլ Իթմէքլիք
 տիր , շաեանը հէ յոյէթ տիր , աեքսլ տըր , կիւնահ տըր , վէ
 հաթթա աինսիլլիք իմանսըզըգ տըր . աաթթա , Ալահճըն
 վարըզընտան շիւրհէ իթմէքլիք տիր . զերա , պաչգասընա
 էլիլէք խաէն պիր աաեթմ , իթմտիկ էլիլիկէ գարըըզ , պիր
 էլիլէք հուսուլինէ շալըշմազըզա պօրծլու աուր , շէօյլէքի ,
 էլիլէք իթմտիկ աաեթմ , անը , պիր Ալահ աչգընա , վէ պիր
 տըրաքը համիտէ (բարդյական) նամինա եարաըզըր գան-
 սիլարազ , մէրգումուռ տա , Ալահա իման կէթիլիլ , վէ
 քէնտիլին աե պաչգալարընա էլիլէք իթմէքլիկէ , էանի ախ-
 լաալը համիտէ վէ ֆաղիլէթ սահայի օլմազըզա պօրծլու
 պուլունաուղունու գանտըրմայը , խաթաթ իթմէլի , վէ իս-
 քեաթ իթմիշ օլմաաընա տա քէնտիսի խաթաթ , օլմալը տըր .

—Մօնաէնէթօր , պէն ալա , սիլ լաեք օլմանտն ա-
 տաճարա , վէ լաեքըգըգ եէրտէ , իլիլիլէրէր եարմագատար-
 նըզ տիմէք իթմէթէթիմ :

—Տօպթը միւսիննիմ , սանա պիր շէյ տաճա սեօյլէեե-
 եթմ . . . Ոէն բէք ալէա պիլիբսին քի , պէն , զայլ իթմիշ օլ-
 տուղում պիր թանէճիք էվլարթմ իշին , կիճէ կիւնտիլա
 ալլաեթըզ կէօզ եալարը տէօրմէքաթէլիմ , վէ քէշպիլք մէն
 բէք ալէա պիլիլիլիլ քէնտի , վախաեթիկէ շայէթմէ պու-

լունմանա մալիտէսի օլան Սարաաան զիեառէ մէգըիւր չօ-
 ճուղումու սեվմէքաե խոթմ , վէ էկէր մէրգումէ վալիտէսի ,
 պիլգայա պուլունմանըպ տա , չօճու գճուղաղըմ զայլ օլմուշ
 օլմաա խոթ . . . շիմտի , մէրգումէ օլ սահայիլի վէ պաթթմ-
 սըզ գըզ կիպի , օն ալթըր եաչընտան զիեառէ պիր սիննէ
 դատէմ պամըշ օլաճազ խոթի Նիհայէթմ . մէն անը տալի
 բէք ալէա պիլմէքաթսին քի , քէնտի չօճու գճուղաղըմն ա-
 ճըրք , հէմիշէ էիւրէկիմաե հիւրմ իթմէքաե օլտուղունտան ,
 օլ շաղտա կէնճ վէ սեֆիլ գըզլար կէօրտիւքաե , աճըքըզ
 մէրհամէթ իթմէքլիք , վէ գաեթըրպ սիեանէթ էլլէմէ-
 մէքլիք , պիր տիւրիւ էլիմանէ կէլէմէմէքաե տիր . . .

—Հագգընըզ վարտըր , մմանէնէթօր . . . էօյլէ օլտուղուն
 պիլմէքաե օլտուղում հալաե , էօյլէ տիւշիւնիւպ վէ էօյլէ
 թէեթիլ (մեկնութիւն տալ) իթմէքլիկէ պօրծլու պուլուն-
 տուղում շէօյլէ տուրտուն . . . մէկէրչի , հէր նէվի ֆազըր
 ֆուգարաեք , վէ զայիֆ զուաֆաեք գաեթըրպ հիմմէթ իթ-
 մէքլիք տալի , Ալահճըն էմրինտէն , վէ հէր աաեթմն աե վա-
 զիֆէսինտէն աե յիլմի տիր :

—Էվլէթմ , աղիզ տօթմում . . . ֆազաթմ , էկէր լուլթի ու
 մէրհամէթէ շայէթմէ խեշէր , մէեթլա , պազընըզ պիլիլմ
 մատամ ժօրթա , նէ գատար շայէթմէ տիր . մէրգումէ նա-
 սըլ շաեանը հիւրմէթ պիր դաաթն տըր , մէրգումէնին տին-
 տար վէ թէմիլգալպ վալիտէսի , նէ գատար ազըլը սու-
 ըթթաե քէնտիսինի պիւլիլիլմիւշ վէ քէնտի ինսանըզ պօրծ-
 լարընը քէնտուլի էօյլէթմիշ թանթմտըրնը տըր , վէ պիւ-
 նապէրին քէնտիսի աե , նէ կիւզէլ թուլմուշ , վէ ալա
 տօղուու եօլտան սարմանարազ , էօյլէնտիլիլիլի իֆա վէ իճ-
 րաեա տէվլամ ու իգտամ էլլէմիշտիր . . . էվլէթմ , մէրգու-
 մէ , ալա ինստնիլիլէթ թարիլիլմէն շաչմտարգտան պաչ-
 գա , հէր նէվի տէհէթաթիլ աեթա ու պէլալէրէ տալի ,
 մէրտճէ դարըր գօեուպ ճէնքլէշմիշ վէ տաեանմըշ տըր . . .
 իմտի , մէկէրչի Ալահա մագպուլ օլան շէյ աե պու տէլիլ
 միտիր , պէօյլէ , Ալահճըն ինայէթլինէ նայիլ օլարազ , տօղուշ

տէ, յիւրմի, սիրզէրտէն նէ՛ մէրթէպէ միւթէնչէքքեր պուլուն-տուղումու արդ ու իճատէյէ միւգթէտիր տէյիւրմ, օլ պապտէ անդ ու զաաֆրմ տէրքերար տըր . . .

—Չօճուղում, դաթէն իւզէրինիղտէ կէօրինանէքտէ օլանն էստէր իղթիրապը տէրունինիղտէն, հիստիւաթը դալպիյէնէնիղ քեամիլէն անլալըմադտա տըր . . .

—Օհ, էվիլէթ, զէվալը չօճուղում զճուղալըմ, շու նայիլօլմադտա օլտուղու լութֆ ու նիյմէթին, թարաֆը շիքմէթուլէ լահտան քէնաույէ իհասան պուլըու լումու պիր իղպալու սէտտէթ օլմապընը, բէք ալէա հիսս իյէմէքտէ տիր, —տէտի մատամ փօրթ րիդգաթը գապլ իւզիւն սէօլէրէնէք, —մէրգուսէնին իրք իշի, հէման օտամտան իչէրի կիրիր կիրմէդ, խաչըլութին պատկերինն նէգտինտէ տիղ իւզէրինէ կէլէրէք, տուստա միւսարաաթ իթմէքըք օլմուշտուր :

—Չիւնքի, մննսիէօ Բօտօլֆ, արթըդ զաթընըդ լութֆ ու հիսմէթի սայէսիւտէ . . . տուս իթմէքըլէ հէսաքէթ իթմէկէ պալըամըմար . . . —տէտի լա կուալէօլ :

Միւրֆ լա կուալէօլուն մէդքիւր սաֆտէրուննա սէօլէյիշինի իշիթտիկինտէ, զայէթլէ միւթէնսսիր օլարադ րեզգաթա կէլտի իտէտէ, մէդքիւր հայինի կէօսթէքմէքըլէլէ, քէնտի իտտապընտան պուլուննան քէմալէթէ եանի սուգզանլըլըդ մուղայիւր ատա իյէտիկինտէն, պիրտէն պիրէ երգիւնիւ պաչգա թարաֆա չէվլրտի :

Բօտօլֆ քէլամէ աղաղ պիրլէ, լա կուալէօլէ խիթապէն,

—Չօճուղում, աղաճըդ մատամ փօրթ իլէ կէօրիւչիւպ գօնուչմադ իսթէրիւմ . . . սիղտէ տօսթում Միւրֆ իլէ կիւտիպ չիֆթիկի կէզիւնիլ . . . մէրգում սիղէ, իլէրուտէ հիւմայէ իտէճէք օլտուղունուլ քիւմէսնէլէր թանըթարրաճագ տըր . . . ճիւղիճէ սօնրա պիղտէ կէլիւր սիղէ գալուշուրուլ . . . իմտի, Միւրֆ . . . սանա սէօլէեօրում, Միւրֆ, . . . իլէթմէեօրմուսուն . . . —տէտի :

Մէրգում ինսանիյէթիլ քիպարըատէ, Բօտօլֆուն պուլադքըրալը իւզէրինէ, արգասընը չէվլրէրէք, կիւեա պուր-

նունու սիլմէքտէ տիր կիպի սէպլը շըգարմտա պաշաւտըգտան սօնրա, մէնտիլինի ճէպինէ գօյտու, վէ կէօլէրինտէ հասըլ օլան եալըար կէօրումէսին նիյէթիլլէ, շարգասընը պասալ գաշարընա գատար ինտիրտի, վէ նիմ մէրթէպէ երգիւնիւ չէվլրէրէք, Մարիեի գօլթուղունա ալմէրթէպէ երգիւնիւ նէգտինտէ տիր, օլ գատար ուսթալըլա տը : Միւրֆ պու հարէքէթինի, օլ գատար ուսթալըլա իհրա իյէտի քի, նէ Բօտօլֆ վէ նէ տէ մատամ փօրթ, գալիհրա իյէտի քի, նէ Բօտօլֆ վէ նէ տէ մատամ փօրթ, գալիհրա մէրգումուն երգիւնիւ կէօրիւպ տէ ֆէհմինտէ օլա մատըլար : Մէրգումէեի գօլթուղունա թաղտըլը պիրլէ, ալէթթմաճիլ չիֆթիկի կէպիյէնէսի եօրունու էլէ ալըր, վէ օլ գատար անէլէ իլէ եէօրիւտիր քի, լա կուալէօլ, չօճուղուղունաա, լա Շուէթին եանընտա իքէն, պիր քէրքէ, մէրգումէնին անալընա երրիւմէքիլկէ, վէ օտունտան օլան բապուճարընըն պիր թէքինի եօլտա զայպ իթմէքիլէ մէճպուր օլտուղու կիպի, պու տէֆա տալի, Միւրֆիւն եէօրիւմէսինէ աղըմլարընը ուլտուրմտա մէճպուր օլտու :

—Եյ մատամ փօրթ, Մարի հագգընտա նէ էֆքեարտա պուլունմադտապընըլ պաղալըմ, —տէտի Բօտօլֆ :

—Մօնսիէօ Բօտօլֆ, նասըլ քի սիղէ սէօլէտիւմ, մէրգումէ օտամտան իլէրի կիրէր կիրմէդ . . . խաչըլութին թատվիրինի կէօրաիւքտէ, գօշուպ տիղ իւզէրինէ կէլտի . . . արվիրինի կէօրաիւքտէ, մէրգում իւզէրինտէ հասըլ օլան, վէ էօլէ սուրէթի զահրէտէ պիր նիւմայիլ իլին օլմաեղպ, վէ էօլէ սուրէթի զահրէտէ վէ թապիլի օլտուղու տա ալիքեար իլա, տէրունի տիրտէն վէ թապիլի օլտուղու տա ալիքեար կէօրիւքտէ պուլուննան տինտարճա տուլըու վէ հարէթէթինի, միւմքին տէյիլտիր, տիլ իլէ թարիֆ իտէմէմ : իշիթ օլ անտէ, իյիտէն ֆէհմ խտիպ անլատըմքի, մէրգումէնին ըուհու, հալէա, քէնտի թապիլի երքսէք մէվզըլնի, տիւչիւպ զայպ իթմէմիլտիր, վէ պունտան տա գաթինաղար, մննսիէօ Բօտօլֆ, օլ զաթընըլ հագգընտա գուհուրա կէլմէքտէ օլան շիւքրանիլէթ տուլըուլարընտա տալի, զէրքէճէ պիր կէօսթէրիլ վէ պիր միւպալալա էսէրի պուլունմադտա տէյիլտիր . . . իլա, քեամիլէն պիր էսէրի խա-

Բօտօյֆ, պիր ալէամէթի մէնսունիյեէ օլմագ իւզրէ, մէրգու մէնին էլինի թու թու պ սրգար:

— Հայտէ յինիզ, հայտէ յինիզ, էլէմ իւզրէ օլու պ տա, զայրէթ տէն տիւ շմէնիկիլ . . . Հէր նէ դատար, պու կիւնէ դատար զուհուրա կէլէն էմէք վէ զահմէթ լէրիմիզ պօշա չըգալըլար իսէ աէ, էլպէթ թէ պիր կիւն . . .

Մատամ ժօրթ, մահզուն մահզուն պաշընը սալլատեա-րագ, վէ էլէմնաք սուրէթ տէ սէօյլէ եէրէք:

— Զէվալը պէտպալսթ չօճուղում, շիմոի երկիրմի եա-չընտա օլմուչ օլաճագ իտի . . . — տէտի:

— Աճայիւ պ, օլ դատար օլաճագ մի իտի:

— Լվիլէթ, մնսիէօ Բօտօյֆ, էվիլէթ Ալլահ սիւլտէն րա-զիլ օլտուն, Ալլահ իշիկիլի րասթ կէթ իրսին:

— Ալլահըն ինսէնթի պիւլիւք տիւր . . . իւմիտի գալիմ-աէն տիր քի . . . Տիւնքի կիւն կիտիպ (Ֆագաթ թէհի եէր-աէ) Պրա-Բուժ տէնիլէն մէրուհուն պիրինի, խապեր վեր-տիրէլէրինէ կէօրէ, պէլէր, էվլատընըզ հագգընտա, պիր մալլումաթ ալըրըմ էմէլլիլէ, արատըմ իսէ աէ, պուլամա-տըմ, վէ մէրգումուն էվինսէն չըգըպ տա աէօնմէքտէ ի-քէն, պիր պէլատեա ուզրատըմ, պիրիլէ գալիլատեա թու-թուչտում, վէ պու պիշարէ չօճուղա րասթ կէլտիմ . . .

— Հայրէֆ . . . լաբին, հէլէ շունա թէհէքքիւր իթմէլի-երիլ քի, պէնիմ իլին, պիր ինսանիյեթ իճրատը արգատը-նա տիւ շմէքտէ իքէն, մնսիէօ Բօտօյֆ, պարի հիչ տէլիլ իսէ, ճէնապը Հագգ սիլի, պաշչա պիր Ֆազիլէթ Եօլու-նա տահա սէվզ իտէրէք, մէրգումէ պաթիթսըզ չօճուղա-րասթ կէթ իրթմիշ տիր:

— Իջֆօրտան հիչ պիր խապէր ալմ մատընըզ մը:

— Խայր, — տէտի մատամ ժօրթ, եավաչ պիր սէս իլէ սէօյլէ եէրէք վէ աթիթ բէեէրէք:

— Տահա կիւ եա . . . ինչատալլահ մէրգում մանլէր կէպէր-միշ տիր . . . Ֆիրար տէր իքէն, քի . . .

Բօտօյֆ, մէքքիւր հէպլէթ մալիզ քիւրէք լուղէթ ինի թէ-

լաֆիֆուզ իթմէքտէ իքէն, լագըրաքըն քէտէրէք տուրում:

— Մհ, քիւրէքտէն մի, աէտինիլ . . . քիւրէքտէն մի . . .

— տէլի պաղըրտը պիշարէ դատըն, տիւչտը տէհէլէթ . . . — ալլատըմ վէ տայրի սէտի քէսիլէրէք. — էվլատըմն րէտէրի . . . օֆ, էկէր պէտպալսթ չօճուղում հայլա եաչամագ տա իսէ . . . էկէր, օ տա պէնիմ կիլի, իսմինի տէլիլ իլմէրէ-լիլի տիւ շիւնմէլիլ իսէ, նէ դատար ութմանճագ տըր . . . ինտէլ ալէմ, նէ դատար մահճուղ օլաճագ տըր: Վէ տա-հա պունտան տա պէտթէրի վար տըր . . . իշիթ իմալ տըր քի, մէրգումուն քէտէրի, պանա քէնտի իթմիլ օլտուղու տէհ-չէթլու վատինտէ գալի պուլունմագ տա տըր . . . Աճայա նէ եարմիչ տըր էվլատըմը, մէրգումու նիլին պէնիմ եա-նըմտան աւերարագ, պիրիլքտէ կէթ իւրմիւչ տիւր:

— Պու սըրրա, պէնմ պիր տիւրիւ աղլըմ էրէմէմիլ տիր, — տէտի Բօտօյֆ, տիւ շիւնմէքտէ օլտուղու հայլաէ, — պու խային ատէմ, նոսալլ քի սէօյլէմէքտէ սինիլ, պուն-տան օն պէլ սէնէ էվիլէ, կիտիպ էհնէպի մէմէքթէթ լէրին-աէ գալմագ լըլը գուրտուղունտա, օլ եաչտա պիր չօճուղու, էնայիլ Ֆիրարընտա, տայլմա քէնտուէէ պիր էնկէլ օլա-ճաղը տէրքեար պուլունտուղու թ աղ տիրտէ, աճայա գա-նի մէնֆագաթա մէպի պիրիլքտէ կէթ իւրմիւչ տիր:

— Հաֆըզ Ալլահ, մնսիէօ Բօտօյֆ, գօճամ էնայիլ Ֆի-րարընտա, սինօրտա տէրտէսթ իտիլտէքտէն սօնրա (պէշարէ դատընըն վիճուտի, պու լագըրաքըն սէօյլէտի կիլտէ, աթի-րէմէ կէ պաչատըր), ֆարիսէ կէթ իրլիլտի, վէ մահպէսէ ա-թըրտը, վէ պանա տա, եանքա կիտիպ կէթիւ շմէրիլ կիլտէ միւսատաէ իտիլտի: Պիլթմիլինիլ, եանքա կիլտի կիլտէ, պանա նէ սէօյլէտի իտի, շու տէհէլէթ մալիզ լագըրալալըր, եանի, «պէն, տէնի», էվլատընը չօգ սէվտի կիլի պիլտի կիլտէ իլին, մէրգումու ալըպ պիրիլքտէ կէթ իւրմիւլում քի, անըն խաթըր իլին, տայլմա պանա բարա կէճատէրէ կէ մէճպուր օլալըն աէ յի. էմնա, կէճատէրտի կիլտէ բարատան, էվլատը-նա պիր Ֆայիտէ չըգար իմիչ, եախտա չըգմալ իմիչ . . . ար-

Թրգ օ պէնիմ պիլէճէկիմ պիր չէյ տիր . . . Իմնա, մերգում հաչար իմիչ վէ եախօտ էօլիւր իմիչ, օ տա սէնին դարըշաճաղըն չէյ տէյիլտիր . . . Լաքին, էկէր սաղ դալլըր իսէ, էլպէթթի պիր պագղալ գաեըրան պուլունաճագ ալըր . նիհաեթթ, պէնիմ եիւղիւմոէն հասըլ օլան ըեզայէթի նասըլ չէքաին իսէ, էվլատըն եիւղիւնտէն զուհուրա կէլէճէք պուլունան ըեզայէթի տախի, էօյլէճէ չէքէճէքաին տիր .» տէտի իտի . ՄՓ, պուստան պիր այ սօնրա, իլա նիհաեթթ իւլ էօմր, մերգումն քիւրէքաէ դալմասընա հիւքա ու իլամ օլունտու . . . Իլթէ օլ վագըլթտան պէրու, օլ դատար իպրամ լար վէ ըեճալար իլէ տօլու օլարաղ եաղտըղըմ մէթթուպըրըն քեսֆֆէսի տախի պօչա կիթմիչլէր տիր . չիւնքի, հիլ տէիլ իսէ, պարի էվլատըմըն . նէ ըէտէ վէ նէ հայտէ պուլունամարնա պիլէ վագըֆ օլամամըղըմտըր . . . Ա՛հ, մօնսիէօ Բօտօլֆ, աճապա շիմտի չօճու գճուղաղըմ նէ ըէտէ պուլունամագտա տըր, գօճամըն սէօյլէտիկի շու տէհչէթ ֆէրմա, «պէնիմ եիւղիւմոէն հասըլ օլան ըեզայէթի, նասըլ չէքտին իսէ, էվլատըն եիւղիւնտէն զուհուրա կէլէճէք օլան ըեզայէթի տէ, էօյլէճէ չէքէճէքաին» լուղէթլէրի, տայիմա իաթըրմա կէլէքաէ տիրլէր :

—Լաքին, արթըգ պու թարիֆ վէ թապիր դապուլ իթմէզ պիր վահչիլէք տիր, նէ տիմէք տիր, պու պիր պիւշաճըն չօճուղուն դայալ ու խարապընը մուճիպ օլմագ, վէ ալէլ խոսուօ նէ տիմէք տիր, մերգումն սիղին եանընըղտան աեըրօլ տա կէօթիւրմէք :

—Նասըլ քի սիղէ սէօյլէտիմ, մօնսիէօ Բօտօլֆ, հէր նէ դատար դաթէն պէնի սօեուպ խարապ իթմիչ իտի իսէ տէ, տահա պիր գաչ բարամ պուլունտուղունու պիլտիկինտէն, գաստի օլարագ պու եօլու թութմուչ, հէմիչլէ քէնտուեէ բարա կէճտէրմէքիկէ պէնի մէճպուր իթմիչ, վէ էօյլէլէրլէ, մէզըլուր գալան պիր գաչ զուրուշումու տախի պիթիւրմիչ տիր . Պէն իսէ, գօճամըն, բէք ֆէնա պիր ատէմ օլտուղունու բէք ալէա պիլտիկիմ հալտէ պիլէ, եինէ հիլ

տէյիլ իսէ, օլ բարալարըմըն պիր մըգտարընը սաղլաեաբագ, պիչարէ չօճուղուն թալիմու թէրպիլէսէնն սարֆ իտէր իւմիտ վէ իթիգատընտա պուլունամագտա իտիմ . . .

—Էվլատընը իւղէրիտէ, քէնտուլի թանըթտըրաճագ սուրէթտէ հիլ պիր նըչան վէ հիլ պիր ալէամէթ պուլունամագտա տէյիլմի տիր :

—Նասըլ քի դաթընըգա սէօյլէմիչիմ տիր, մօնսիէօ Բօտօլֆ, պօյնտուտա ինճէ պիր կիւմիւչ զինճիր իլէ ասըլմըչ պուլունան, վէ Բարա հաղըթթլէրի թարաֆընտան միւպաբէք գըլըմըչ օլան լաճիլէրտ թաշընտան մուսաննա պիր հոգին Մուրբտան պաչդա հիլ պիր չէյ եօղտուր :

—Հէր նէ հալ իսէ, հէր նէ հալ իսէ, իւմիտինիղի Ալլահտան քէամէեիւղ, Ալլահ հէր չէյէ դատըր տըր :

—Մտա չիւրհէ ճայիղ տէյիլտիր, նասըլ քի, մօնսիէօ Բօտօլֆ, ճէնապը Հիքմէթուլլահ, պէնի դաթընըղըն թահթը հիմայէսինէ վաղ իթմէքիք քէրէմիլի իհասան պուլուրմուշտուր :

—Հայըֆ քի, աղիզիմ մատամ ժօրժ, պէնիմ բէք կիճ մալիմաթըմ օլմուշտուր, եօղսա, պի ինայէթի Խիւտա, չիմտիլէ դատար, տահա չօղ սէնլէր էվլէլ . սիղի տէքտ ու մէշագգաթտան խէլաս իթմիչ օլմագլա մէմնուն օլուր վէ իֆիթիլար իտէր իտիմ . . .

—ՄՓ, մօնսիէօ Բօտօլֆ, մէկէրչի դաթէն մագհար պուլուրուլտուղում կիլիլէրլէրինիլ պաչտան աչմագտա տէյիլմի տիրլէր, մէկէրչի դաթէն թէչէքըլուտէն աճիլ պիր հայտէ պուլունամագտա տէյիլմիլիմ :

—Նէ եարմըղըմտըր սիղէ . Աճագ պու չիֆթիկի սաթըն ալարագ, սիղին թահթըր իտարէնիղէ վիրմիչիմ տիր, վէ սիղտէ դապուլ պիրլէ, էօյլէ պիր կիւղէլ, միւտէպպիւրանն վէ միւտագղըգանն սուրէթտէ պագղալ կէօլէթմիւր սինիլ տիր քի, սէնէվի շու դատար մէնֆաաթ հուսուլ կէլմէքտէ տիր . . . հայպու քի, էկէր քէնտինիղին իլի հալիտէ պուլունամուշտա իտինիլ, թապիլաթիլէ, քէնտի մա

ինիզէ, քէնտի քէ յիմնիկ իւզրէ պագըպ իլէրու կէօթիւ-
րէճէք իտինիզ . . :

—Մճսիէօ, պու չիֆթիլքտէն, զաթընը իչննէ՛ մէն-
ֆաաթ հասըլ օլմագտա արը, —տէտի մատամ փօթօ, Բօ-
տօլֆուն լազըրտընը քէտէրէք, — մէկէլչի պու չիֆթիլ-
կին սայքի թէքմիլ հասըլաթը, մահզա պիր նիյմէթէ նա-
յիլ օլմագըլք էմէլիյէ, կէիւպ իլէմէքտէ օլան չիֆթիլք-
ըն իսլահը հալէրիլիյէ, պիր տէ, պիրիմ օլ խայրիտահ Հայր
Լարօթթ թարաֆընտան իլթիմաս օլունմագտա պուլունան
քէօյիւն ֆագըրլարը գայրըլմատընա սարֆ ու իհտա գըլըն-
մագտա տէ յիլ մի տիր . . :

—Իյի սէօյլէտինիզ, պէնտէ հայր Լարօթթու սիւալ ի-
տէճէք իտիմ, —տէտի Բօտօլֆ, մատամ փօթօուն, քէնտի
հագըրտա օգուճագտա պուլունտուղու մէտհ ու մէնպա-
րա պիր խիթամ վիրմէք, եանի գաչընմագ իթէէէրէք, —
միւմախլէյճ միւ հիթէրէմ զաթա, պէնիմ կէլտիկիմի խապէր
վիրտինիզ մի իտի . . պէն մէրգումէ Մարիեի, միւմախլէյճ
զաթըն տախի թահիթը հիմաեէսինէ վազ իթմէք արգու վէ
նիյիէթիմաէիմ . . : Աճագա, պու սապահճի կէճուտէրաի-
կիմ մէքթուպուլմ, եէտինէ վասըլ օլմուշ մու տուր :

—Պու սապահ, մճսիէօ Միւրֆ կէլիր կէլմէզ, մէգըրու
մէքթուպու կէօթիւրմիւշտիր :

—Պու կիւն, պէն պուրաեա կէլէճէկիմէ, բէք էմին օլ-
մաեքալ վէ նիյիէթիմտէ մէրգումէեի Միւրֆ իլէ կէճուտէր-
մէք օլտուղունտան, մէրգումէ ֆագըր չօճուղուն սէրկիւ-
զէշիլինէ տայիր, մէգըրու մէքթուպ իլէ, հայր Լարօթթա,
պիր մըգտար մայիւմաթ վիրմիլ իտիմ :

Պաղէտէ վուգուա կէլմէքտէ օլան պու միւքալէմէ,
չիֆթիլք խըտմէթըտարըրընտան պիրինին կէլմէօյլէ գաթ
իտիլիլ :

—Մատամ, հայր Լարօթթ, տայիրէտէ սիզի պէքլէմէք-
տէ տիր, —տէտի մէրգում խըտմէթըտար մէրգումէեի :

—Այ օղուլ, բօսթա աթլարը կէլտիլէր մի, հայրը մը

արըլար, —տէյի սիւալ կիլէտի Բօտօլֆ մէրգում ուշագա :
—Էվլէթ, մճսիէօ Բօտօլֆ, արապաեա գօշուպ հազըրլա-
մագտա արըլար :

Մէրգում խըտմէթըտար, պաղէտէն կիլմիի :
Կէրէք մատամ փօթօ, կէրէք գարիլէէ բարասը միւմա-
խլէյճ հայր Լարօթթ, վէ կէրէք մէգըրու չիֆթիլկին թէք-
միլ խալըլ, Ֆիէօր-տը-Մարինին վէլիի նիյմէթինին, եանի
Բօտօլֆուն քիմ օլտուղունտա պիրմէտէքլէրինտէն, սատէճէ
«մճսիէօ Բօտօլֆ» իսմին վիրմէքտէ իտիլէք : Հէլէ Միւրֆ
իսէ, սալա տիհանընտան պիր լուլէթ պլէ գաչըրտնլարտան
օլմապըրընտան, մէրգումա, անճագ եալընը գալարըլարը
վազըլմտա հալէէէ սըֆաթընը վիրիւզ, տայիր վազըլմտար-
տա, եանի տայիրէք նէգախիտէ իսէ, սալա շաչըրմագ պըրն,
տայիմա հալէէ Բօտօլֆ տէյի թէտիլէէ կիլմէքտէ իտի :

—Աղիզիմ մատամ փօթօ, ազ գալար քի սիզէ պիր շէյ
թէնպիհ իթմէքիկէ ունուտաճագ իտիմ, —տէտի Բօտօլֆ
տայիրէէ տէճուտիլքլէրինտէ, —գանն իտէրիմ քի, Մարի-
նին կէօրսիւնտէ պիր ալ զայիֆիլք պուլունմագտա օլմալը
նիս կէօրսիւնտէ պիր ալ զայիֆիլք պուլունմագտա օլմալը
տըր, դիրա, մահրումիլիլէթտէն վէ սէֆալէթտէն, սըճհէ-
թիմէ խալէլ արըլ օլմուշտուր : Պու սապահ, հալա բէք
թիմէ խալէլ օլտուղու հալտէ, հէր նէ դատար եանալարընտա
պէտատէճէ պիր բէմպիլք կէօրսիւնէքտէ իսէ տէ, ումում
լէճհէսինտէ տէքըտար օլան սօլլունիւղ, բէք նալարը տիգ-
զաթըրմա վուրմուշ, վէ դալլիմէ թօղունմուշ տուր, վէ
հաթիթա, կէօլէրինին բարլաղըրընտա տախի, պիր նէվի
պօղուգըլուզ կէօրմէքտէիլմ . . . իտի, մէրգումէնին էմրի
թէտալիիսինէ պագըլըպ կիւզէլէ գայրըլմասը ճէճմիլիլէթ-
տէն տիր :

—Ասա էլէմ իւղրէ օլմաեքըլը, մճսիէօ Բօտօլֆ, հէր
ճիհէթլէ պագար կէօլտիրիլմ : Պու ճիւմիլ իլէ տախի,
համա ու մէնալէր օլտուն Ալլահա, էօյլէ մէրազ իտիլիպ գօր-
գուլաճագ պիր շէյի հօգ տուր . . : Պէօյլէ պիր կէնճ շալըն-
տա . . . պէօյլէ պիր սահրատա, թէմիպ հալա, լէվիլ սու,

վէ Լսեղազը, յա ըստ ըստ ըստ, վէ իր պալ ու սէստէթէ նայել
օրաճաղընտան, հէման ալ կընտէն քէնտուլի պուլուպ,
Խաթէ կէլէճէկի պի իշթիպահ տըր :

—Վարդաս էօյլէ տըր . . . Լարին, հէր նասըլ տու օլտա,
տօղրուսու, պէնիսի օլ սիղին քէօյ հէրիսինիզ հագգընտա,
պիւլիւք պիւր էմիլիէթիմ օլմասըլընտան . . . պէն Միւր-
Ֆէ սէօյլէրիմ տէ, պիղիմ արսպ հէրիսի ալըպ պուրսեա
կէթիլըր . . . մէրգուժ բէր ուսթա տըր . . . էմիլ թէտա-
վիսի իշին լողըմ կէլէն էն ալէա պիւր թէրթիպի պէեան Ի-
տէր : Սիւր տէ չօգ տէֆա սլանա, մէրգուժէ չօճուգ հագ-
գընտա մայլուճաթ լար վիւրմէլիսինիզ . . . Պիրազ վագըթ կէ-
չիպ, պիւր իյիճէ քէսպի իթաղաթ իթաթիւտէն, վէ ըստ-
թընը պուրսուգտան սօնրա, քէնտի իաթիգպալինի տաթի
տալիլունիւր պիւր սըրասընա գօրուգ . . . Գիժ պիլըր, պէլըր
տէ մէրգուժէ, տայիմն սիղին էանընըղտա դալմագըլըր
արղը վէ միւրտա իտէճէր տըր . . . էկէր սիւր տէ քէնտի-
տէն մէմնուն գալըր իտէնիզ :

—Մճսիէօ Բօտօյֆ, պէնիմ արղուլի քէպիլիմ, տայի-
մն անըն էանըմտա գալմասը տըր . . . զիրա, հէր կիւն վէ
հէր սաաթ արղու վէ հասրէթիսի, վէ աճը վէ մէրազընը
չէքմէքտէ օլտուղում էվլատըմըն Եէրինի թուլթարագ, պա-
տիի թէսէլիմ օրաճաղը, իւմիտի գալիմունէն տըր :

—Ինչապալահ, կէրէր սիղին, վէ կէրէր մէրգուժէ իշին
տէրքէար օլտն իւմիտէրիսիղին վիճուտէ կէլմէլէրինի կէօր-
մէրլէր իգպալինէ նայել օլուրուգ :

Բօտօյֆ իլէ մատամ ժօրժ, չիֆթիլիէ Եաղլաչմագտա
Իքէն, Միւրֆ իլէ Մարի տէ կէրի տօնմէքտէ իտիլէր :

Շայեսնըր հիւրմէթ պուլունան քիպարգատէ Միւրֆ, լա
կուալէօղիւն գօլունու թէրք իլէ, Բօտօյֆուն էանընա կէլ-
տի, վէ բէր մահճուպ գալմըլ տըր կիպի պիւր հալ իւղրէ
սէօյլէէէրէր, մէրգուժուն գուլըրնտան,

—Մճսէնէէօր, պու չօճուղուն իւղէրնտէ, էօյլէ պիւր
գուվէլի ճաղիպէ վար տըր քի, ատէթա հայրան օպուպ

չաչա գալտըմ, չիմտի անը պիլէմէէօրում քի, գանդիսի զի-
Եատէ շանսնը ըրգգաթ վէ մէրհամէթ պուլունագտէ տըր,
մատամ ժօրժ մն, Եօգտա մէրգուժէ չօճուգ մու . . . Պէն
Իսէ, չիմտիէէ գատար, պու Եօլտա տուլղուլար, նէ իտու-
կիսի պիլմէէէրէր, ատէթա պիւր վահչի ճանվէր կիպի Եա-
չամագտա իմիլիմ տըր :

—Աղիղիմ միւսինն Միւրֆ, պէն զաթէն սէնին, մէր-
գուժէ չօճուղու թահթըր հիմանէմէ արմագըլըրմա հարգ-
վիլիպ, վէ մէրգուժէէի էլ ճան ու տիլ աճըրըպ տա սէվէ-
ճէկիսնէ էմին պուլունմագտա իտիմ, — տէտի Բօտօյֆ, կիւ-
լիւմնէէէրէր, վէ մէրգուժուն էլինի սըգարապ :

Մատամ ժօրժ, Մարինին գօլթուղունա կիրէրէր, մէր-
գուժէ իլէ պիլիլիտէ, հայր Լարթիթուն պէքլէմէքտէ օլ-
տուղու, Եէր գաթընտա վագըր քիւչիւք պիւր սալմտան
Իլէրի կիրտի . . .

Միւրֆ Եօլ հաղըրըղընա նէզարէթ իթմէր իւղրէ պը-
րագըպ կիթտիկիստէ, մատամ ժօրժ իլէ, Մարի, Բօտօյֆ
վէ քէօյ բարասը Եաղընը գալտըլար :

Մէքըր պուլունտուգալըր ու Ֆիագ սալօն հէր նէ գա-
տար սատէ պիւր սուրէթտէ իտի իտէ տէ, հէր պիւր շէյ բէր
նիզամընտա, վէ բէր ըստթ իտիլէճէր պիւր հալտէ իտի,
վէ Բօտօյֆուն, արասա իլինտէ, էանսյի ըստտէ, լա կու-
ալէօղէ նաղլ իլէտիկի կիպի, տայիլէնին սայիւր մահչէրի
միւրսուն, հէր թարաֆ աճէմ պասմասըլա տօնատըլըլվէ
տէօլէնիլ իտի, Եէրտէ գալըն պիւր հալը սէրիլմիլ օլուպ,
օճագտա տաթի ալէա պիւր աթէշ Եանըպ բարլամագտա,
վէ Իքի գըթա գրիսթալ վագըլար տէրունինէ վագ իտիլմիլ
օլտն, վէ հէր նէվի ընէքտէն միւրէթթէպ պուլունան Իքի
գըթա իլի տէմէթ մարկէրթի նամ չիւքլէրին ինճէ պիւր բա-
յիհայի թայիպէսի, հէր թարաֆը տօղրուրմագտա իտի Եա-
լը ալըգ օլտն Եէչիլ բանճուրալըն արալարընտան, շանըր-
ըղըլար, վէ քիւչիւք չայ, վէ մէքըրիւր շանը գարըր Եապարն-
տա վագըր քէսթանն աղաճըրգալըր կէօրիւնմէքտէ իտիլէր :

Մեքսէն չարարքնա գատեմ պատմիչ օլուպ, վէ ինթիւ-
 արն սոն կիւնկրնաէն պէրու, մէքքիւր ֆազըր քեօյճիւ-
 կէզտէ քէնտի բուհանի խրոմէթինի իֆայէ տէվամ՝ ու իգ-
 տամ իլլէմէքտէ պուլունան ճայր Լարօթթ, օճայլն Լանդն-
 տա օթուրմագտա իտի: Միւմախլէ յճին լէհճէսինտէ տէր-
 քեար օլան, վէ բիր ինթիւարարտա մախտուս պուլունան
 շայեանը իճթիրամ պիր հայու էտէր, նատիր իւլէմնալ սու-
 րէթտէ պուլունմագտա իտի: միւմախլէ յճ պէզտէթ տէ-
 րէճէտէ զայիֆ օլուպ, պիր տէրի վէ պիր քէմիք գալմըչ
 օլտուգասն պաչդա, պիր աղտա նամիգաճ օլմասը միւշա-
 ճէտէ օլունմագտա իտի: վէ դար կիպի պէեալ վէ ուզուն
 սաչարը, սիեան՝ վէ պիր չօգ եէրլէրի տէ Լամայը պուլու-
 նան սիեան ճիւպպէսի եագապընտան աչաղը իմմէքտէ ի-
 տիլէր: քիւնքի, միւմախլէ յճ աղիլ բէտէր, եէնի եէնի ճիւպ-
 պէլէր եարբալ տա կիլլիմմէքտէն իսէ, պիր ճիւպպէսի պիր
 գաչ սէնլէր կիլլիմիպ տէ, տիկէրլէրինն պէտէլլէրիլլէ, պիր
 գաչ ֆուգարա չօճուգլարքնա էլլպիսէ Լարարմանը, տահա
 դիտտէ սէվմէքտէ օլմասընը սէօլլէմէքտէ իտի Միւմախլէ յճ
 զաթթ, օլ գատար ինթիւար իտի, օլ գատար ինթիւար իտի
 քի, արթըչ հէմիլէ էլլէրի տիթրէմէքտէ օլտուգունտան,
 պիր Լազըրար իգթիկապընտան օլարալ պիլլէ էլլինի Խօզա-
 րը գալարըմաճալ օլտա, տուս օգումագտա տըր զանն իթ-
 մէքտէ իտիլէր:

—Միւհճիէրէմ բէտէր, —տէտի Բօաօյի մէրգումն քէ-
 մախ իղզ ու իհճիւրամ իւզթէ, — մատամ Ժօթթ, պու կէնճ
 չօճուղու, քէնտի թաճթը նէգարէթ վէ հիմնթիլինէ արմաղ-
 րըս հիմնթիլ իլլէմիլտիր... իմտի օլ պապտէ, զաթթ միւհ-
 թէրէմինիկին տախի լուրթի ու հիմնթիլինի րճա վէ իլթի-
 մաս էտէրիմ:

—Մճնտիէօ, զաթթէն, պիլղէ միւրաճաթթ իտէն քեաֆ-
 ֆէյի սայրիլէր միսիլլու, օլ պապտէ, սնըն տախի հազգը
 տէրքեար օլուպ վէ պիլիմտէ պօրճումուղ աչքեար տըր...
 Ալլահըն լուրթի ու ինայէթինէ էօլլիլ վէ թէրալի Խօզտուր:

կէօրիւ Խօրսուճուղ, սէվկիլ իւ չօճուղում, Հազգ թէպէտ
 հաղրէթլէրի, քէնտի լուրթի ու ինայէթլէրինի իպպթ վէ
 թատիկ պիրլէ, իլթի սիլի օրթթատա պրոգմանը պարբը-
 մըչաըր... սիլլին պաշընըգտան բէր չօգ սէրնճամլար կէչ-
 միլլէր տիր... հէքսինտէն խապէրար օլմուշում տուր...
 —Միւմախլէ յճ, Մարինին էլլինի, քէնտի միւհճիէրէմ վէ տիթ-
 րէմէքտէ օլան էլլէրի իլլինէ ալար, —Սիլիլ, օլ պուլունտու-
 ղունուղ սէֆիլ վէ ատի հարտէն հիմնթիլ իտիպ տէ իսէլաս
 իտէն օլ ալիճէնալ զաթթ, Գիթապը ճէրիֆին շու, «Ճէնա-
 պը Հազգ, քէնտուէն իլթիճա իտիպ վէ մէրհամէթինէ սը-
 ղընանլարըն Եանլարընտա հազըր ու նազըր տըր... քէնտի-
 տէն իհճիւրալ իտէնլէրի, քէնտի արգուլլէրինէ նայիլ դը-
 րըպ, վէ քէնտուէն նիտա իտէնլէրին տէ նիտալարընը իլիտիր,
 վէ իտէլաս իտէր» քէլարմ մուգատտէսլէրինի թատիկ կլ-
 լէմիլտիր: ճիմտի սիլ, քէնտի հիւմնի հալ վէ աթվարընը
 սանէսինտէ, սնըն հիմնմու համիլիէթինէ Լանըգ օլմուշ-
 սունուղտուր: վէ պէն տախի, հէր վազըթթ, վէ հէր տազը-
 գա, եէնիտէն տախիլ օլմաղընը սէլամէթ Խօլունտա...
 սիլէ իմտա ու մուալլէնէթէ, վէ զայրէթ ու թէչլիլղէ վէ
 թէնէլլիէն հազըր պուլունաճաղմտըր... Մատամ Ժօթթ,
 հէր սաթթ սիլղէ պիր հիւմնի իպրէթ օլուպ... վէ պէն տա-
 խի հէմիլէ կիւղէլ կիւղէլ նաթիճաթլար վրէճէկիմտէն...
 ձէնապը Հազգըն էմ ու միւրատըր պիսինին, քէնտի եէ-
 րինի պուլաճաղընտա, ալա շիւբհէ ճայիլ տէ իլտիր...
 —վէ պէն տախի, եա՛ արիլ բէտէր, օլ պէնի աճըրըպ
 տա մէրհամէթ իտէնլէր, վէ պէնի սնըն հուզուրունա կէթի
 րէնլէր հազգլարընտա, Ալլահա տուար իտէճէկիմտիր,—
 տէտի լա կուալէօլ, միւմախլէ յճ միւհճիէրէմ բէտէրին նէգ-
 տինտէ տիլ իւզէրինէ կէլլէրէր, վէ հէեճանը գալլի շի-
 տէթինտէն նաչի, Ըղզըրըգտան նէֆէսի թըզըրարալ:

Մէրգումէնին պու Լազըրտըր, մատամ Ժօթթուն, Բօ-
 տօլֆուն վէ բարատըր գալլիլլէրինէ... իֆրաթ մէրթէպէ-
 տէ թէետիր կլլէտիլլէր:

—Գալղընըդ, սեփկիւ յիւ է վլատըմ, ահաղա գալղընըդ,
 —տէտի բարաս, —զաթէն սիդ, շինտիտէն, տէ յիւ խէթա
 իտէրէք, իլլա պաղգալարըն ֆէնայըզլարընա գուրպան կի-
 տէրէք, տիւչար օլտուղունուզ թագախրաթը աղմէլէրին
 մաղֆէրէնէ նայիլ օլմագլըղա, շայնսթէ պուլունմագտա-
 սընըզ . . . զիրա, հազրէթի բէսուլ տախի շէօյլէ պուհուր-
 մուշ տուր, «ճէնայը Հազգ, տիւչմէք իւզրէ պուլունան-
 լարա իմտաս իտիպ, վէ տիւչիւրիւլէքտէ օլմալարը տա-
 իի թութուպ գալարըըը:»

Պու հէնկեամտէ, Միւրֆ սալօն գարուտունու աչար:
 —Մօնսէօ Բօտօլֆի, աթլար հալըր տըրլար, —տէտի:
 —Ատիէօ, աղիզ բէտէր . . . ատիէօ, մատամ ժօրթ . . .
 է վլատըմ սիդին լութֆ ու հիմմէթիսիդէ իհալէ իտէրիմ: ա՛հ,
 է վլատըմըդ տէնէճէք եէրտէ, էյլատըմը տէտիմ . ատիէօ
 Մարի, ինչապալահ երինէ ազ կիւնտէն կէլիւր սիդի կէօրիւ ըլում:
 Միւմախլէ յՏ միւհլէրէմ բէտէր, Բօտօլֆուն կիթմէսի-
 նի կէօրմէք իսթէտիկինտէն, աղիլէրի տիթբէմէքտէ օլտու-
 ղու հալտէ, մատամ ժօրթ իլէ լա կուպլէօղիւն գօլլարընա
 տանանարագ, սալօնտան տիչարը չըգտը:

Կիւնէշին սօն զիւրալարը, իւզէրլէրինէ պիր էսէրի մահ-
 զունիլէթէթ հիւրմ իթմէքտէ օլան օլ ուֆագ, եանի շէօյլէ քի,
 ճէֆգաթ ու մէրհամէթ, վէ սաղքէթէթ իլէ պիր տէ է-
 պէտիլիք իւմիտի ալէամէթի օլան միւսինն պիր բարաս,

Պիր գէվճէեի վէ պիր վալլտէ յի ագըպէթքնար խարագ
 իտիպ վէ մէ յեուս գըլան հնվոյն տէրտ ու պէլլարը վէ մէ-
 շազգաթլարա ուղրամըշ պուլունան պիր գատըն . . .

Հէնուզ սիննի սապալէթիստէն չըգմաղտան էյվէլ, դա-
 պահաթ, սէֆալէթ, վէ մուսիպէթ կիրտապընա, վէ ալչադ-
 լար, իսայիլէր, ղատտարլար վէ ճանիլէր բէնշէլէրինէ տիւչ-
 միւշ պուլունան պիր կէնճ գըզճըղաղտան . . . միւրէթթէպ
 պիր թագըմըն եիւզլէրինէ վուրմագտա իտի:

Բօտօլֆ արապատա պինտի, Միւրֆիւ տէ եանընա ալ-
 տը . . . վէ արապա գօշարագ քէնտի եօլունու թութուպ:

ՕՆ ԻՔԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

ՐԱՆՏԷ ՎՈՒ (*)

Բօտօլֆ, լա կուպլէօղիւ, մատամ ժօրթուն թահթը հի-
 մայէսինէ թէպիմ իյլէտիկինին ֆէրտապը կիւնիւ, տայլմա
 իլճի գըրաֆէթիստէ օլտուղու հալտէ, թամ էօյլէ վազ-
 թի, շէհրին Պէրսի նամ սինօր իտէնտէկի վէ եախօտ սէտտի
 եազընընտա վազը Բանիէ-Ֆլէօրի նամ մէ յրէտէնին գա-
 բուտու ալթքնտա սըզընարագ պէրլէմէքտէ իտի:

Շուրինէօր իտէ, իւք կիւնտէն, կիճէնին սաաթ ճուռն-
 տա, Բօտօլֆուն իչարը իւզրէ, լաղլմ կէլէն գալլու գարարը
 (րանտէ վու), նօղթարը նօղթասընա օլարագ իճըրա իլլէմիւ
 իտի, Պու հիքրտանէնին իլէրուսինտէ, մէգըիւր բանտէ վու
 նէթիթիսինին նէտէ գարար գըլտըղը անլաչըրաճագ տըր:
 Իմտի, վաղըթ թամ էօյլէ վաղթի օլուպ, վէ բէք շէտիտ
 սուրէթտէ տէ րահմէթ կէլմէքտէ իտի, շէօյլէ քի, Փարսին
 իկինտէն կէլմէքտէ օլան Սէնա ըրմաղը գապարարագ, ըրլա-
 թըմըլարըն (քէ) պիր գըլմընը պասմաղտա իտի: Բօտօլֆ, ա-
 ըլաղք արալըզ, վէ պիր սապըրսըղըզ իւզրէ, սինօր թա-
 րաֆընա պազմագտա իտի. վէ պիր տէ նիհանէթ, էօթէ-
 տէն, իքիսի պիր շէմիլէ ալթընտա օլտուգլարը թագախր-
 տէ, պիրի էքքէք վէ տիկէր գարը, կըր քիշի կէլտիլէրի-
 նի կէօրտիւ, վէ մէրգումանըն տա լա Շուէթ իլէ Մէթըր ա՛հ-
 գօլ օլտուգլարընը թանըտը:

Պունլար, պիր կիւն էվլէրի կէօրտիւ կիւ հալ վէ գը-
 եաֆէթտէ օլմանըպ, իլլա պիւթիւն պիւթիւն տէ յիշիլիւ

(*) Պիր ես պիր շօք քելչինի, Ֆիլան ես Ֆիլան իւ ղըմընտա,
 Ֆիլան ես Ֆիլան կիւնտէ ես սաաթտա, վէ Ֆիլան ես Ֆիլան մա՛հէլ-
 տէ պուլաչմաղըզ իլին վիլիլէն պիր գարարա բուսթէ վա ալիլիւր քի
 թիւրքճտէ, բէք միւստիպ պիր լուղէթ պուլամարընըղտան, էօյ-
 լէճէ իսթիմալի ճայիզ կէօրտիւք:

Խոյնէր : Մէթր տէգօլ Էվլէլըի Կապանի թաղւոյ ու թար-
 րընը վէ քեզալէք միսկինճէ Էլպիսեաննի թէպտիլ իլէ, Կե-
 յիլ գասթօրտան մամուլ պիր ուզուն բայթօ կիլինմիլ, վէ
 պաշընա տախի պիր ուզուն շարգա գօյմիւլ օլուպ, վէ կէօմ-
 լէկի իլէ պօնուն պաղըսը իսէ, գար կիպի պէհազ Խոյնէր,
 շէօյլէ քի, Էկէր մէրգու մուն պաղըշլարընտա տէրքեար օլան
 բարազլըգ վէ քէսկինլէք իլէ հարէքէթի տայիմէ, վէ լէհ-
 ճէսինսէ աչիքեար պուլունան չիրքիլիլէք իլէ Էշքեալը մուտ-
 հիլէ վէ վէխիմէ մէվճուտ պուլունամասալար իտի, մէրգու-
 մու կէօրէնյէրին, իպրազ իլլէմէքոտ օլտուղու աթմալըր հա-
 լիմէ վէ սապիթէսինէ պլտանաբազ, բէք միւթէպէր վէ նա-
 մուսալու պիր դաթ աըր տէյի զանն իտէճէրլէրինսէ չիւբճէ
 Կօզ իտի :

Լա Շուէթէ կէլինճէ, մէրգու մէ տախի կիլինմիլ գու-
 շանմըլ, վէ պիր խաթուն հալ ու հէյեթի քէսպ իթմիլ ի-
 տի, շէօյլէ քի, պաշընա պէհազ պիր թաքկէ գօյմիւլ, ար-
 դասընա ստի իրէքտէն մամուլ պիր շալ ալըլը, վէ գօլու-
 նա տախի, իրի պիր զէմիլ թագմըլ իտի :

Պիր արալըգ Կաղմուր քէսիլտիկինստէն, Բօտօլֆ, քէնսի
 իւղէրինսէ հատըլ օլմագտա օլան Էսէրի նէֆրէթէ դալէպէ
 պիրլէ պէր թարաֆ իտէրէք, մէրգու ման Տէյոլթամիլ
 չիֆթէ հայտուալարա տօյրու կիթտի : Մէթր տէգօլ, Բա-
 բի-Ֆրանտաքի սէօյլէմէքոտ օլտուղու «արկօ» նամ կիլիլ
 հայտուա լիսանընը թէրք իլէ, քէնսիտիսին Էհլը մալիմաթ
 պիրիսի օլմասընը իմա իտիպ, վէ Էվլէլէք դանըլ գաթիլլի-
 կէ տայիր բաթըրթըլը սէօյլէ յիլլէրիննի տապան տապանա
 զրտաը օլարագ, բէք ֆասիհ վէ բէք պէլաղէթիլ պիր լի-
 սան իսթիմալ իլլէմէքոտ իտի : Բօտօլֆ մէրգու մուն Կանընա
 Կաղաշաղըգտա, մէրգու մ Բօտօլֆու, քէմալի հիւրմէթ իւզ-
 րէ սէլամալար, վէ լա Շուէթ տախի պաշընը Էսէրէք, իւզ
 հարը թաապիմ իլլէտի :

—Մճնսիէօ . . . պու չարիք վէ հաղեր պէնսէլէրի . . . —
 տէտի Մէթր տէգօլ, —Էմրի ալինիլին իֆիա վէ իճրասընա

հաղըր ու միւնթագըր օլտուղու մուն պէհանըլա պէրապէր ,
 շունու տախի իղճարա միւսարաաթ իտէրիմ քի, զաթըր ա-
 լինիլիլ թանըմագ . . . վէ Կախտա տաշա տօյրուսու, զաթըր
 ալինիլիլ Եհեխտէն կէօրիւշիւպ գօնուշմագլըգ իղպալու շէ-
 րէֆինէ նայիլ պուլուլտուղում իչին, դիւնատէսիլլէ մէմուն
 վէ մէսրուր օլմագտանըմ . . . զիրա, տին տէյիլ Էվլէլէք
 կին, թէքէմէ օլ մէրթէպէ չիտտէթ իւզրէ իքի Կումրուգ
 Եհրլէշարիտինիլ քի, Էկէր պիր կէրկէրտան գատար տախի
 գուվլէթէ մալլէք պուլունմուլ օլա իտիմ, Եհնէ Երգըլլա
 աիւշէճէք իտիմ . . . Լաքին, կէլմիլէ «մաղի» աէրլէր, աթըր
 չիմտի անտէն պաշա իթմէքիկիննէ վագթի աիր, վէ նէ տէ
 միւնատէպէթ վէ Էլղէմիլէթի վար աըր, պէսպէլի սիղին
 անտէն միւրատընըլ, մահպա պիր շագատտն իպարէթ պու-
 լունմագտա իտի . . . օլ պասպէ հիլ շիւբհէմ Կօզ տուր . . .
 Էվլէլէթ, սատէճէ պիր լաթիֆէտէն մատուա իտի . . . Մթըրգ
 օլ իուսուսու գարաեալըմտա . . . չիւքի, պու միւլազա-
 թըմըլտան աաըլ մագսէտ, պիր մէնֆաաթըր աղիմէ տիր,
 Տիւն ազշամսաաթ ծն պիրտէ, Թարի-Ֆրանտա Շուրինէօրիւ
 կէօրալում, վէ, պիլիմ մուլէին վէ մուալինիմիլ օլմագլըլը
 դապուլ իլլէտիկի թագտիրտէ, պու սապաշ պուրատա պու-
 լունմագլըլա գարաը վիրտիմ . . . Լաքին, կէօրիւնիւշէ նէզա-
 րէն, մէրգու մ րէտա իտիպ գապուլ իթմէմիլ օլմալը աըր,
 չիւքի կէլմէմիլ տիր :

- Տիմէք տիր քի, սիգ դապուլ իթմէքտէսինիլ Էօյլէմիւ
- Լիֆէնտի . . . իսմինիլի հիմմէթ իտէրմիտինիլ :
- Բօտօլֆ :
- Մճնսիէօ Բօտօլֆ . . . Էկէր միւսաստէ իտէր իսէրիլ,
 պու Կուրունուլ շու Բանիլ-Ֆիլէօրիլէ կիտէլիմ . . . զիրա, նէ
 պիլիմ մասամ վէ նէ տէ պէնտէսինիլ, հէնուլ թաամ իթ-
 մէմիլիլ տիր . . . Օրատա, հէմ իքի լօգմա պիր շէլ ալըլ,
 վէ հէմ տէ օլ պիլիմ ճիւլլիլէթ նէվիստէն օլան իլլէր իւ-
 դէրինէ գօնուշարուլ, նասըլ, օլապիլիբ մի :
- Բէք ալէա, նիլին օլմալ :

—Օրակա կիտենէ դատար տախի, պիտ դու լազըրաը իտեպիկրիզ, Սիզին ին Շուրինէօր, կէրէք պէնտենիզէ վէ կէրէք զէվճէմէ, հէր հարտէ, պիր թազվինաթ իփասընա պօրճու պուլունադատարնրդ. . . Պիզ, սիզին երգիւնիւզ տէն, թամ իքի պին թանէհիք ֆրանդ դայպ իթտիք: Լա Շուրէթ իտէ, մաթէմ էլպիտէսի թաշըմագտէ օլուպ, վէ կէշէն կիճէ, Թարի-Ֆրանա կէյէրէք, սիզի սօրմուշ օլան պիւյիւք պիր զաթ իյէ, Սէնթ-Ուէնտէ պուլունադ իւզրէ դալու դարար իթմիշ իտի, վէ մէրգում զաթ զէվճէմէ, սիզէ պիր շէյեաբարըմադ նիյեթիկյէ, 2,000 Ֆրանսի վիրմէրիկի թէքլիֆ իյլմիշ իտի . . . Շուրինէօր պանա, մէրգումուն նիյեթիկինի մրգատարը քիֆայէտէ անլաթտըրաը . . . Պադաթ, սանա պիր շէյ սէօլէտէ իսմի, Ֆինէթ (լա Շուրէթ), —տէտի հայտուտ, —սէն կիտիպ չու Բանիէ-Ֆիէօրի մէյլանտինտէ պիր օտտճըգ տերըմաը, վէ թամա իչին, պիր դաշ բարչա «գօթէթ» (բիւլոյտտը) իյէ, պիր բարչա սըզըր էթի, պիր թապադ սալթիմ, վէ իքի շիշէ տախի Պոն-բրըմիէր շարպաը հազըրաթտըրմաըսըն, իշթէ պիզ տէ կէլմէրաէեիզ:

Լա Շուրէթ, տայիմա Բօտօֆուն երգիւնէ պազմագտա իտի, այրըրմազտան էվվէլ, Մէթր տէդօլ իյէ պիր կէօլ իշաթէթի ալլպ վիրտի, Մէթր տէդօլ, թէրարքէն քէլամէ ադադ պիրլէ:

—Նիհատէթ, մենսիտ Բօտօֆ, մէրքիւր օլ էքի պին Ֆրանսի թէքլիֆի հադգրնաա, Շուրինէօր պանա մայիւմաթ վիրմիշ իտի:

—Մ-Ա-Բ Էնթիշ իտի տիմէք նէ տիմէք տիր:

—Հա, հադգընըդ վարտըր . . . պու եօլտա պիր իսան իլթիմալիմ, սիզին քիպրինիզէ թօգունմագտա օլմալըտըր, եանի տիմէք իսթէրիմ քի, Շուրինէօր պանա, մէրգում եաա էլպիտէսի թաշըմագտէ պուլունան պիւյիւք զաթըն, էքի պին Ֆրանսի վիրէրէք, սիզէ նէ եաբարըմադըր մագսէտիտտէ պուլունտուղունու, սայքի անլաթտըրմիշ իտի:

—Բէք ալէա, բէք ալէա . . .

—Պադաթ, կէնճ էֆէնտի, էօյլէ եալընըգ բէք ալէա, բէք ալէա, տիմէքլէ իշ պիթմէզ, զիրա, Շուրինէօր տուն սապահ լա Շուրէթէ, Սէնթ-Ուէն եազընընաա բաթիմ կէլտիկինտէ, վէ մէրգում եաա էլպիտէլի պիւյիւք զաթըն տա օրակա կէլտիկինի կէօրտիւկիւնտէ, աաբմըր մէրգումէնին սաղմընտան տերըմամըշ, վէ նիհայէթ մէրգումտա, մէրգումէնին եանընա պիլէ եանաշմադըրզա ճէտարթէթ իտէմէվիշտիր: Տիմէք տիրքի, պիղէ, թամ իքի պին Ֆրանսի զարար վիրմիշտիր, վէ պինտէն ալէյ, մէրքիւր զարարըն պէտէլինի սիզ դազանաըրթաբադ, էէրինի տօլտուրմաըսընըլ:

—Սնտան գօլայ պիր շէյ օլտմադ, օլ պապտէ էսէֆ իւզրէ օլմանընըր . . . Շիմուի պիզ էվվէրի լազըրտըմըզա տէվամ իտէլիմ, պէն Շուրինէօրէ ալէա պիր իշ թէքլիֆ իթտի իտիմ, մէրգում էվվէլա դապուլ իթտի իտի իտէ տէ, սօնրատան տա բէաա իթտի:

—Մէրգումուն էօյլէ տայիմաճայիպ աճայիպ էֆքերալըրը վարտըր . . .

—Պադաթ, հէր նէ դատար բէտտէ իթտի իտէ տէ, օլ իուսուստա պանա տիզդաթմաա իտի . . .

—Սիզէ տիզգաթ մը իթտի, եօլտա տիզգաթընըր մը տալթիմ իթտի, վէ եալտա տիզգաթ մը իթտիրթտի . . .

—Վանյ մէլուն շէյթան վայ . . . հադգընըզ վարտըր, եանըրտըր . . . լաքին, աչիքերա կէօրիւնմէրտէ տիրքի, սիզ էքէյիճէ քէրականտիթիւն էսկիտենիւրտէն օլմալըտըրդ:

—Մաաշալլաճ, հիշ ծոտա շիւրհէ ճայիլ օլապիլըր մի, զաթէն իշիմ նէ տիրքի, մէկէրչի իսիմտէն տախի պէլլէ տէյլմի տիր, մէկէրչի Մէթր տէդօլտիմէք, մէքթէպ հօճապը տիմէք տէյլմի տիր:

—Էվվէթ, պանա տիզգաթ իթտիրտիրքի, հէր նէ դատար, պէնիմ իսթէտիկիմ շէյ քէնտի իշի տէյլլէ իտէ տէ, եանի ապա իըրտըրըրզա դապուլ իթմէք իսթմէզ իտէ տէ,

պաշտօնաւորնքն քեար ու քիսպինէ տէ մանի օրմադլըրը իսմէ-
մէտիկինտէն, օլ պապտէ սիզին պանա մուալէնէթ իտէ-
պիլէճէկինկի պեհան էյլէտի :

— Աճապանէգաքէթէ մուզայիր օրմառնըր անփլ իտէրէք,
էֆէնտի, պէնտէնիզէ Տիմէթ իտիպ սեօյլէտէ պիլըրմիսի-
նիզ, տիւն սապահ Նուրինէօր իլէ Սէնթ-Աւէնտէ պուլուշ-
մադլըրզա, նէ նիյեթէթէ մէպնի դարար վիբմիլ իտինիզ, պու-
նու պիլմէքիկ իբէք մէրազ վէ ալըու իթմէքտէ յիմ, չիւնքի,
մէգքիւր դավու դարարըն, մէրգումուն, լա Նուէթէ րասթ
կէլմէսինին նէշէթ իթ մէսինի վէ պիլիմտէ գարարըրզը, մու-
ճիպ օրմառը շէօյլէ տուրուն, պէն մէրգումա օլ խուսու-
սու սիւալ էյլէտիկինտէ, ճէվապընտա շաչըրաը, թէրէտ-
տիւտ էյլէտի, վէ նիճաեթէթ միւսքիթ պիր ճէվապ վիթմէտի

Բօտօլֆ պու թէքլիֆ իւզէրինէ, ճէման կէօթիքմէրմէ-
րէք սօտադլըրնըր ըսըրաը, վէ ումադլըրնըր սիքրէքէք :

— Անլատարմ սէպէպինի, զանն իտէրիմ քի, պէն գալմէն
ասըլ նիյեթէթ իմի թէքմիլ անլաթմանեքպ, շէօյլէճէ պիր իւս-
թիւն քէօյլս ալմիշ օրտուղուման . . . անլատընը՞զ մը չիմ-
տի մաստէեի . . . վէ թէքմիլ գարարըման իսպէրտար
պուլունմատըղընտան, մէրգում պիթթապի ճէվապընտա,
տիւշարը միւշքիլաթթ օրմուշ օրմալը տըր :

— Սլ պապտէ սիզ, չօզ էմիլի պասիրէթ իւզրէ հարէ-
քէթ իթմիշպինիզ տիր . . .

— Շիւքհէսիզ, չիւնքի իշի չիֆթ թտ թմադլըրզ, տայիմա
էմիլի պասիրէթտէն տէ յիլ՝ վի սիր եա, ագըլըլըր տէ յիլ՝
մի տիր . . .

— Սիզ ուեանըզ պուլունուպ իճթիեաթ իւզրէ տավրա-
նան պիր ստամա պէնդէքօրունուզ . . . Տիմէք տիր քի, Նու-
րինէօր իլէ Սէնթ-Աւէնտէ պուլուշմադլըրզա դարար վիլ-
մէնիզտէն միւրասա . . .

Բօտօլֆ պունա դարչըրըզ, պիրտէն պիրէ ճէվապ վիլ-
մէքիկէ ճէտարէթ իտէմէեքէքէք, ճիւզիճէ թէրէտտիւս
իթտիրտէն սօնրա, պէրէքէթ վիլոսին քի, Նուրինէօր թա-

րաֆընտան զուճուրա կէլմիշ օլան պիր պօշպուլունմադլըրզ
վէ եախօտ պիր տիգզաթսըլըրզ դուսուրունտուն իւսթիւնիւ
գաբաթմազ նիյեթէթ էյլէ, ֆիքրքինտէ իշէ ուեար սուրէթտէ
եարմա պիր թէտողր տօղտուղունտան, քէլամընա տէվամ
պիրլէ :

— Պազընըզ իշ նասըլ օլտու . . . տէտի, — պէնիմ եա-
րըլմառնըր թէքլիֆ իթտիկիմ շէյ, բէք կիւզէլ պիր շէյ տիր,
չիւնքի, կիտիլմէքիլք լաղրմ կէլէն խաննին սահիպի, չիմ
տի քէօյտէ պուլունմադտա օլուպ . . . պէնիմ իսէ, էն դի-
եատէ գօրգուուղում քէօշտէ, մէրգումուն ֆարիսէ, եանի
խաննիսին ալտէթ իթմիշ օրմալը տըր : Իմտի, օլ պապտէ
էմին վէ գօրգուուղ օրմազ իշին, մէրգումուն պուլունաու-
ղու քէօյլէ, եանի Բիեքֆիթէ կիթտիմ, վէ մէրգումուն, ան-
ճազ եարըն տէ յիլ օլ պիր կիւն շէհիրէ ինէճէկինի թահգըզ
իթտիմ անլատրմ :

— Բէք ալէա, պուլու տա անլատրմ, լաքին, պու տա
պէնիմ սիւալիմէ պիր ճէվապ օրմատը . . . Պէնիմ սիւալիմ,
չու սիզին Նուրինէօր իլէ Սէնթ-Աւէնտէ պուլուշմադլըրզա
գալու դարար գըլմադլըրընըրտան մազսէ տնէ իտի :

— Ա, տիմէք տիր քի, սիզ բէք օտուն դաֆալը պիր ա-
տէմ՝ օրմալըրնըլ . . . Սէնթ-Աւէնտէն Բիեքֆիթէ նէ գա-
տար սիւրէք :

— Սայքի պիր սաաթ գատար :

— Քէլալիք Սէնթ-Աւէնտէն ֆարիսէ նէ գատար տըր :

— Սայքի օ տալի օ գատար տըր :

— Էյ, անլաեապիլմէքմէ միսինիզ չիմտի ֆիքրիմի . հայ-
տէ իլզահ իտէիմ, շէօյլէ քի, Նուրինէօր պէնի պէքէմէք-
տէ օլտուղու հալտէ, պէն կիտիպ, էկէք մէրգումու Բիեք-
ֆիթտէքի էվտէ պուլմալ, վէ եախօտ մէգքիւր խաննի
պօշ պուլուր իսէմ . . . պիր իլի իշ տէ օրատա եարըլալիլէ-
ճէք իտի . . . վադաա, ֆարիտաէ եարըլաճազ օլան գատար
պիւլիւք պիր իշ տէ յիլ իտի իսէ տէ, զարարը եօզ իտի, ճէք
հալտէ ֆայիտէտէն խալի օլաճազ տէ յիլ իտի . . . օլ վա-

գըթ Սէնթ-Ուէնէ տէօնիւս Գոուրինէօրիւ ալարադ, վէ գըս- սա սօգադըստան կիտէրէք, շիւնքի պէն, էօյլէ սօգադըս- րը բէք ալէա պիլմէքտէ յիմ, պիրլլէքտէ կէօթիւրէճէք խօիմ, վէ . . . :

—Անլատըմ. տիմէք տիր քի, մուղայիրի զուհուրա կէլ- տիկինտէ, եանի մէրգում.քէօյտէքի խանէսինտէ պուլուն- տու զունտա, Փարիստէքի իչի պէճէրմէքիկէ գարար վիրէ- ճէք խօինիլ, էօյլէ տէյիլմի . . . :

—Էվվէթ, օլ վադըթ, քէզալլէք Գուրինէօրիւ պիրլլէքտէ ալաճադ, վէ Բէվօլթ թարիգինի թութարադ, շէհրին էթօ- ալ նամ գարուտունա կիտէճէք, վէ օրատան տախի վէօլ կէչիտինիլ կէչէճէք խօիմ . . . :

—Բէք ալէա, զաթէն սէքիլ ատըմլըդ պիր շէյ տիր . . . բէք գօլայ տըր : Սէնթ-Ուէնտէ պէքլէմէքլէ, տիմէք տիր քի, սիլ, պիր թաշ իլէ, իրի գուշ վուրմադ խթէմիշսինիլ տիր . . . իչինիլի բէք ալէա պիրլլէքտէսինիլ տիր, տօղրու- սու, ֆէնա պիր թէտպիր տէյիլ տիր : իչթէ շիմտի անլամագ- տաեղմ Գուրինէօրիւն օրատա պուլունմասընըն սըրր ու հիքմէթինի . . . Տիմէք տիր քի, վէօլ կէչիտինտէ պուլուն- նան խանէնին սահլպի, եարըն տէյիլ օլ պիր կիւնէ գա- տար, օրատա պուլունմանաճադ տըր, եանի մէղքիւր էվ պօշ պուլունտճադ տըր :

—Էվվէթ . . . գարուճուտան պաշգա քիմնէ պուլուն- մանաճադ տըր :

—Բէք ալէա, բէք ալէա . . . Մէղքիւր իշտէ պիւլիւք պիր մէնֆաաթ վարտըր, տէտինիլ խօի, էօյլէ տէյիլմի :

—Եէկէնիմին սէօյլէտիկինէ կէօրէ, քէնտի էֆէնտիտի- նին օտաաընտա, ալթուն օլտարադ, ալթմըշ պին թանէճէք ֆրանգ պուլունմագտա իմիշ :

—Սիլ մէղքիւր խանէնին իչինի բէք իյի թանըմագտա՝ մըսընըդ :

—Պիլգզաթ քէնտի էվիմին իչի կիպլի պիրլլէքտէխիմ . . . Եէկէնիմ պիր սէնէտէն պերու, օրատա պուլունմագտա

տըր . . . վէ իլթէ, մէպըղը մէզպուրու, մէրգումուն, Պանդատան գալտըրըպ տա, պաշգա պիր իշտէ խթի- մալ իյլմէքլիք լազըրտընըր իչիթմիշ օրմասընտան տըր քի պու ֆիքք պէնտէ տօղմուշտուր . . . վէ գարուճուտու բէք կիւճիլի գուվլէթի պիր լալմաընա մէպիտ տիր քի, պէն Գուրինէօրիւ պիրլլէքտէ ալմադ իսթէմիլիմ տիր . . . մէրգում պիր չօգ էօղիւրէք մէյունէ կէթիլտիքտէն սօնրա, կէրլի ազըպէթ.թար լույի մուվաֆադաթ կէօսթէրտի . . . վէ կէրլի սօնրատան տա կէրլի չէկիլմէք իսթէտի խէտէ . . . սու ճիւմ էլ իլէ տախի, էօյլէ քէնտի տօսթունու զամգ խօիպ տէ էլէ վիրմէքլիկի իրթիքեանպ իտէնէրտէն տէյիլ տիր :

—Խոյր, մէրգումուն իյի թարաֆլարը, իյի թապիաթ- լարը տա վարտըր . . . Լաքին, իլթէ եէթ իշտիլք : Պլմէմսիղին իլթաճընըդ նա՞ սըլտըր, սիպին տէ գարնընըդ պէնիմքի կի- պի աճըգմը՞ մը տըր : Տէր նաաըլ խէ, պու սապաճքի հա- վատա՞ն մը տըր եօգաա նէտէն տիր, պու կիւն իլթաճըմ բէք եէրինտէ տիր :

Լա Գուէթ մէյիւնէնին գարուճուտա պէքլէմէքտէ խօի :

—Պա՛ թարաֆտան, —տէտի մէրգումէ, —պո՛ւ թա- րաֆտան . . . պէն թաաալարը ըամարտըմ :

Բօտօֆ, քէնտինճէ պաղը միւլաճաղաեա մէպին, Մէթր ա՛նէգօլուն, մէյիւնէն գարուճուտան իչրի, կէրլի քէնտիտէն էվլէլ կիրմէսինի խթէտի խէ տէ . . . մէրգում հայտուտ տախի, իչպու հիւրմէթ թէքլիֆինէ գարըր կէլէրէք պիր տիւրլիւ գապուլ իթմէտիկինտէն, էվլէլա քէնտի կիրմէք- լիկէ մէճպուր օլտու : Մէթր ա՛նէգօլ սուֆրաեա օթուր- լիկէ մէճպուր օլտու : Մէթր ա՛նէգօլ սուֆրաեա օթուր լի- մագտան էվլէլ, օտանըն տիլարլարընըն գալընլըղըն ին- ճէլիկինի, վէ պինաէն ալէյճ սէպէրի աքս իթտիրիպ իթ- տիրմէլէրինի, եանի քէնտի լազըրտըլարընըն իչիտիլէպիլիպ իչիտիլէպիլմէմէսինի լաճֆիլի վէ թաճըլը նիյեթիլլէ, մէղքիւր տիլարլարա վուրուպ եօղլարտ :

—Բէք եալալա լազըրտը իթմէքլիկէ մէճպուր տէյիլիլը :

—տէտի մէրգում, —չինքի, եան տիվարար բէք ինճէ տէ-
յի տիրէր: Նիստի թասամարմըզը կէթիրիպ պիթիրտիք-
տէն սծնրա, պուրատա քիմնէ գարմաեաճաղընտան, քէմայի
բահաթ իւզրէ սէօյլէշիպ գծուշապիլիրիզ:

Մէյիանէնին խըտմէթճի գարըլարընտան պիրի թասա-
լար կէթիրտի: Հէնուզ օտա գարուսու գարանմաղտան
էվլէլ, Բօտօֆի, երնէ Միւրֆիւն, պիր քէօմիւրճիւ գըբա-
ֆէթինտէ օլտուղու հայտէ, քէնտի օտաճըզլարը իթթի-
սալինտէ պուլունան տիկէր պիր օտաճըզլարը իթթի-
գար իւզրէ, պիր թրաքէզա պաշընտա օթուրմագտա օլ-
տուղունու կէօրտի: Բօտօֆի իլէ արգատաշարընն պու-
լունտուգլարը օտա տարճա վէ ուզունճա օլուպ, վէ բըրզը
իսէ, օտա գարուսու գարընտանտա օրան, վէ սօգաղա նու-
զըր պուլունան պիր բէնճիրէտէն ալմագտա իտի: Լա ճու-
էթ արգատընը բէնճիրէեէ սօղորու չէվիրէրէք օթուրմագ-
տա, վէ Մէթր աէգօլ սուֆրանըն պիր թարաֆընտա, վէ
Բօտօֆիտա տիկէր թարաֆընտա պուլունմագտա իտիլէր:

Պէգլէմէ տիշարը չըգտը, հայտուտ տա աեաղա գալգ-
տը, վէ քէնտի թասամ թագըմընը ալարագ, կիտիպ Բօ-
տօֆուն եանընտա, մէրգում իլէ գարու արասընտա, պիր
մանի օլապիլմէք, եանի գարուեու մէրգումտան սէթը ի-
տէպիլմէք իւզրէ օթուրտու:

—Պէօյլէ տահա իյի տիր, տահա իյի գծուշապիլիրիզ,
—տէտի մէրգում, Բօտօֆիա, —պիր պիրիմիլի էլիտէպիլմէք
իչին, եւրաքէքճէ սէօյլէմէքլիկէ իճթիեաճ գալմալ . . .

—Հայ հայ, վէ հաթթա, պաղապ պիր մէնֆատթը տա-
հա վարարը, գարու իլէ պէնիմ արա եէրիմտէ պուլունա-
րագ, պէնի տիշարը չըգապիլմէքլիքտէն, տահա զիեատէ
գօլայ սուրէթտէ մէնն իտէպիլիրիմիլիզ, վէ աարը մուրա-
տընրզ տա օ տուր, էօյլէ տէյիլմի, —տէյի ճէվապ վիր-
տի Բօտօֆի, պիր սուրէթի պարտա իւզրէ սէօյլէեէրէք:

Մէթր աէգօլ, պաշընր սալլաեարագ, Բօտօֆուն սէօյ-
լէտիկինի թաստիգ իյլէտիրտէն սծնրա, քէնտի բալթօտու-

նուն եան ճէպինտէն, իսթիւ թիւլլու օրան էլի իչնտէ օ-
տունտան մամուլ սարընը թութարագ, պիր իրի գաղչալէ-
մի գալընըընտա պուլունան եուվարլազ պիր իըշտը, եա-
րընտա գատար չէրիպ չըգարտը, վէ Բօտօֆիա իթիթալէն,

—ճանու կէօրմէքտէ միլմիլիզ, —տէտի,
—Էվլէլ, կէօրմէքտէյիմ,
—Քէնտինէ կիւվէնէն, իլթէ պունուն գարընտա չըգ-

մալը տըր . . .
վէ մէրգում, պունու պէօյլէ սէօյլէտիկիլլէ պէրապէր,
գալարընը աշաղը ինտիրտիկինտէն, գարլան տնընա միւ-
շապիճ պուլունան եասը վէ էնի անըր պուլունմաղա պաշ-
լատըըը հալտէ, մանէալը սուրէթտէ պիր թալլը ու հարէ-
քէթտէ պուլունտու:

—վէ պանա տա էմիլիէթ իտիպ ինանմալընըզքի,
գօճաճըըմին իըշտընը պիգ գալթ քէնտի էլիմլէ պիլմի-
շիմտիր, հէման թիզ կիպ տէյիպ կէչէճէկինտէ, ալա
չիւրճէ ճայիզ տէյիլտիր, —տէտի էօթէտէն լա ճուէթ:

Բօտօֆի, պունուն իւզէրինէ, հէմանտէմ շայեանը թէ-
հայեիւր պիր չէվիլըք իւզրէ, էլինի պուզու ճէպինէ սալ-
տըղը պիրլէ, իրի աղըըը պիր տապանճա չըգարտը, Մէթր
աէգօլա կէօթէրտի, վէ թէրարտէն քէնտի ճէպինէ վազ
իթտի:

—Չօգ իյի, չօգ իյի . . . իրիմիլ տէ պիր պիրիմիլտէն
կէրի գալմաղտա տէյիլլը, —տէտի հայտուտ, —լարին,
սիզ պէնիմ ֆիքր ու նիլէթիլի անլամագտա տէյիլլիլ . . .
Հէր նէ գատար իճթիմալտէն տէյիլ իսէ տէ, ֆիքրիմէ պիր
չիւրճէ կէլմէքտէ տիր . . . Վէյիվ սիզ պէնիմ իչին սիր տու-
ղագ գուրմուշ օլասանըլ տա օլմասանըլ տա, մաաղալահ,
էկէր կէլիպ պէնի տէրաթթ իտէճէք օլուրար իտէ, անին-
տէ ճանընրզա գըրեաճաղըմտա չիւրճէնիզ օլմասըն հա:

Վէ պու հէնիկամտէ, պիր սուրէթի վաշիեանտէ օլ-
տուզու հայտէ, Բօտօֆի իւզէրինէ պիր աթֆը նիկեաճ իյ-
լէտի:

—Գօճաճըզըմ, սէն էլէմ իւզըէ օլմա, հէշէ էօյլէ պիր շէյ օլտուն, սէնի դուրթարմագ իւզըէ, աւինտէ անըն իւզէրինէ սալըպ մուգալմէթէ իտէճէկիմէ, աալը ի բճէն օլմասըն, —տէյի պաղըտըր լա Շուէթ:

Բօտօյֆ պու լազըրտըլարա գարըլըզ, հիշ պիր ճէվապ վիրմէհէրէք ումուղլարընը սիրտի, վէ դատէհինէ պիր շարապ սօլտուրարագ էլի վիրտի:

Մէրզումուն պու մէրթէպէ ֆիւթ ուրսուղուղու, Մէթը տէգօլա զիեատէսիլլէ թէէտիր էլլէտի:

—Պունլարը սէօյլէմէքտէն միւրատըմ պաշգա պիր շէյ օլմանըպ, էլլա, մահզա պիր իխթարտան իպարէթ տիր...:

—Բէք ալլա, բէք ալէա, շիշնիգի եհնէ քէնտի ճէպիւնիղէ դօեունուղ, պուրատա էօյլէ շիշէրէ կէշիրիպ տէ քէպապ եարաճագ բիրիճէլը պուրունմագտա տէյի տիր. պէն էօյլէ պիր գօճա հօթօղում քի, վէ էօյլէ տէ քէսիկիւ մահմուղլարա, վէ կտկալարա մալիք պուրունմագտաեըմ քի, անճագ քէլ թալուղլարա պէքէմէքտէ տիրէլը, —տէտի Բօտօյֆ, —շիմտի էօյլէ պօշ լազըրտըլարը պըրագալըմտա, քէնտի էլիմիղէ պագալըմ...:

—Չօդ էլի, հայտէ յինիղ էլ իւզէրինէ դօնուշալըմ... լաքին, պէնիմ իըշարմ ալէյհիտէ տէ Ֆէնա պիր շէյ սէօլէմէմէլիսինիղ. զիրա, նէ պիր սէս չըգարըր, վէ նէ տէ քիտսէէէ էղիյեթէթ վիրեր...:

—Վէ չօգտա թէմիղ էլ կէօրիւր, էօյլէ տէյիլմի, գօճաճըզըմ, —տէտի լա Շուէթ:

—Օ տէյիլ էմմա, էլի հաթըրմա կէլտի, —տէտի Բօտօյֆ լա Շուէթէ, —սահիհէն սիղ, լա կուալէօղիւն աթթալարընը վէ Կախօտ ագրապալարընը թանըմագտամը իսիշսինիղ:

—Կէրչի գօճամտա, օլ խուսուսա տալիր էրի մէքթուպ վար իսէ տէ... օլմէրդումէ քիւշիւճէք հաշիմ օնլարը կէօրմէտի իհթիմալաէն օլմամիաճագ աըր... Պէն անըն կէօղէրինի, պիղզաթ քէնտի բարմաղլարըմլա օնուպ չըգարաա

ճաղըմտըր... Ահ, ինչաալլահ պէն անը պիր տէֆա տահա Թարի-Ֆրանտա եագալարըմ, օլ վագըթ պէն նէ եաբաճաղըմը պիրիթիմ...:

—Ճինէթ, պըրագ շու պօշ լազըրտըլարը, շունուն շուրասընա կէլտիք կէլէլի, կէրչի պիր շուվալ լազըրտը իթտիք իսէ տէ, աալը էլի տալիր պիր շիֆթ լուզէթ պիլէ տիհանըմըղտան չըգմասը:

—Մէրզուման զէվճէնիգին հուզուրունտա էմիիյեթէթ իտիպ տէ, լազըրտը իտէպիլիլըմիեիղ, —տէյի սիւալ իթտի Բօտօյֆ:

—Բէմալի էմիիյեթէթ իւզըէ, մէրզուման գաթէն քէնտի սաստագաթը թէճըրուպէսինի կէօսթէթմիլ օլտուդտան պաշգա, կէօզէթէլէլիճիլիկի վէ մուխալիրիկի ճիհէթէլլէ տալի, պիղէ զիեատէսիլլէ ֆայիտէտար օլաճաղընտա շիւբճէ Եօգտուր. վէ հաթթա քէսպի մալիւմաթ իթմէքլիքտէ, անախթար տէլիքթիլիսին գալըպարընը չըգարմագլըզտա, շարընան մալլէրի սագլամագլըզտա, վէ եախտ կէօթիւրիւպ սաթմագլըզտա, վէ էմալի խուսուղարտա, Եէքթա տըր: Վէ հէլէ էմրի իտարէճէտէ, էն զիեատէ իլէրուտէ սանըլան պիր դատընա մախտուս պուրունան քէտֆիթէլի խասսէլէրէ մալիք պուրունմագտա տըր... Եաշա՝ Ճինէթիմ. —տէյիքըք մէրզում հայտուտ, էլիսին ուզատըպ, մէրզումէ հէյպէթամիղ անիւզէնին էլլին սըգտը... Սիղ. պէնիմ Ճինէթիմին, պանա իթմիլ օլտուղու հիւսնի իըրամէթէլէրի, խաթըր ու խէեալընըզտան պիլէ կէշիքմէգօնիղ... Լաքին, օտէյիլ էմմա, Ճինէթ, նիշին շարընը չըգարմագտա տէյիւսին, չըգար շունու, զիրա, պուրատը սըճագ տըր, սօնըտիշարը չըգարըմըղտա, պէլքի սօնուգ ալըրսըն... օլ գօլունատալի գէնպիլի տէ, շու սանտալիյեհէնին իւզէրինէ գօնու վիրսէնէ...:

Լա Շուէթ, շարընը չըգարտըր Բօտօյֆ, հէք նէ դատար քէսպին ֆիլիքիլի օլուպ վէ քէնտի իսթէք վէ արզուսինէ բէք ալէա հիւքմ իտէպիլէնա

լէրտէն իտի իսէ տէ , լա ճուէթին պոյնունտա ասըլմը շուն
 եայտըզը վէ դալըն պիր զինճիր իլէ , կիւմիւչ հալըպը լա-
 ճիվէրա թաշընտան մուսաննա (եարըլմը) պիր ուֆազ Հո-
 գին Սուրբ րէամինի կէօրտիւքտէ , անինտէ , մատամ ժօր-
 ժուն , քէնտի էվլատընը , գօծասը այլպ կէօթ իւրտիւկիւ վա-
 գըթմաա , մէրգում չօճուղուն պոյնունտա պուլունտուղու-
 նու իլիթմիւչ օլտուղու պիր Հոգին Սուրբուն թարիֆինէ ,
 բէբ մու վաֆրգ պուլունտուղունու ֆէհմ իթտիկիւտէն , քէն-
 տուլի դապթ իտէմէեէրէք , պիրտէն պիրէ , թէաճճիւպ է-
 սէրի օլարագ , պիր հարէքէթ իւզարալ իլլէտի :

Պու թէսատիւֆ վէ պու ըէջիւ կէրէրինէ , Բօտօլֆուն ֆիւք-
 բինտէ , նակէհանի պիր թէֆէքիւր հասըլ օլտու . շէօլէ
 քի , ճուրինէօրտէն իլիթտիկիւնէ կէօրէ , Մէթր տէգօլ , պիր
 քիւրէք դաշլընը օլուպ , վէ շու ֆիւրարը տա , ալթը այ դա-
 գար մուդատտէմ վուգու պուլունչ իտի , վէ մէրգում , բօ-
 լիսլէրին տիգգաթ վէ թահարիլէրինտէն , քէնտուսինի , եււ-
 զիւնիւ կէօզիւնիւ պօզուպ պէլլիտիլ իտէրէք , սէլիւ ու իտե-
 լաս իտէպիրիլ իտի . . . վէ քէզպիք , մատամ ժօրժուն գօ-
 ճարտա , անճագ ալթը մահ մուգատտէմ քիւրէքտէն զայպ
 օլմուչ , վէ հէնուգ նէ օլտուղու , վէ նէրէեէ կիթտիկի պի-
 լինէմէմիւչ իտի , իմտի , Բօտօլֆ , քէնտու քէնտուեէ , պէլլի ,
 պու Մէթր տէգօլ , մէրգումէ պիչարէ դատընըն գօճասը
 օլմալը տըր , տէյի տիւչիւնէկէ պաշլատը , Տիմէք տերքի ,
 ֆիլվագը պու պէօլլէ , եանի քէնտի չիւրհէ իթտիկի կիպի
 չըգտըղընտա , մատամ ժօրժուն , կիճէ կիւնտիւղ ալլաեըպ
 կէօզ եաշլարը տէօրմէքտէ օլտուղու՝ էվլատընըն հադգըն-
 տա քէսպի մալիւմաթ իտիլէպիլտիքտէն պաշգա , լա կուա-
 լէօզիւն ապու նէսպինէ տայիր , մէրգումուն եանընտա պու-
 լունան էվրագ տաիս մէյտանէ չըգմըլ օլտճաղընտան , Բօ-
 տօլֆուն , քէնտի ֆիւքբինտէ գուրմուչ օլտուղու նիլլէթ ու
 մագսէտի իճրասընա տէվլամ ու իրգամ իթմէքիկէ , պու
 խուտու տաիս եէնի պիր սէպէպ , վէ եէնի պիր գուվլէթ
 վիրմէքտէ իտի : Պէրէքէթ վիրսին քի : Մէթր տէգօլ , օլ ա-

լրատա , պիւթիւն պիւթիւն , լա ճուէթի գաեքըըպ թաթ-
 եիպ իթմէքիլէք իլէ մէշուլ պուլունտուղունտան , Բօտօլ-
 ֆուն մէքիւր միւլահապարտա պուլունմասընըն ֆարգ ու
 ֆէհմինէ վարամատը :

—Մ՛հ , մաաշալլահ . . . օլ պոյնունտուղուարի նէ կիւղէլ
 պիր զինճիր տիր . . . —տէտի Բօտօլֆ , թէքիէօզ դարեւա :

—Վագաա կիւղէլտիր . . . լաքին , չօղուգ զիլգըլմէթ
 պիր շէյ տէյի տիր . . . —տէյի ճէվապ վիրտի կիւլէրէք ,
 աճիւղէ գարը . . . Ալթուն օլմաեըպ , իլլա թագլիտ իսէ տէ ,
 գօճաճըղմ պանա խաս ալթունտան պիր թանէ ալընճանա
 գատար , շիմտիքի հալ պունա գանասաթ կէթիրմէքտէ յիմ :

—Ֆինէթ , օլ պապտէ միւսիւնիւն կէօլլէրինէ պագըպ ,
 անտէն իւմտ պէրլէմէլտիւն . . . ինչաալլահ , էկէր պիր էյի
 իլ կէօրիւր իսէք , ուզաթմա , իլթէ օլ վագըթ , սէնին տէ
 բիլալըն եաղլանըր , էսէֆ վէ աճէլէ իթմէ , իլլա ըահալթը
 գալպ իւզրէ օլ . . .

—Տօղրուսու խամ վէ թագլիտ օլտուղու հալտէ տա-
 խի , պու դատար կիւղէլ վէ հիւնէրլի պիր սուրէթտէ եարըլ-
 մըլ օլմալը , շայեանը թէաճճիւպ պիր շէյ տիր , — տէտի
 Բօտօլֆ , — էյ , անըն ուճունտա պուլունան , օլմաի վէ ու-
 ֆադ պիր շէյ նէ տիր . . .

—Գօճաճըղմին պիր եատիկեարը տըր , ինչաալլահ պա-
 նա եագընտա պիր ալէա սաաթ ալըպ , հէտիլլէ իտէճէք
 տիր . . . էօլլէ տէյիլմի , նէվիվանըմ :

Բօտօլֆ , քէնտի չիւրհէտիլին նիւ մէրթէպէ թաստիգ
 գըլլընմագտէ օլտուղունու կէօրտիւկիւնտէն , քէմալ մէ-
 րագ իւզրէ Մէթր տէգօլուն , օլ պապտէ վիրէճէկի ճէվա-
 պա պէրլէմէքտէ իքէն , մէրգում տախի քէլամէ աղազ պիր-
 լէ (պաշլտեարագ) :

—Սաաթըն օլա տա , օլմասա տա , Ֆինէթ , սէն անը
 տայիմա պոյնունտա թաշըմալըն . . . դիրա , օ պիր համա-
 յիլ մագամընտա տըր . . . հիւրէթ վէ քէրամէթի վար տըր :

—Պիր համալլը մագամընտալը տըր , —տէտի Բօտօլֆ ,

չէօյլէ պիր էհէմմիյեհէթսիզ սուրէթտէ սէօյլէհերէք. —տիրմէք տիր քի սիզ, պէօյլէ նիւստեհէ վէ համայիլէ՛տէ ինանմազատարնըզ, էօյլէ՛ մի: Լյի եա, նէրէտէ պուլտունուզ էօյլէ պիր չէհի. . . Պարի գանդի տիւրքբնանտան ալտընըզ իսէ, պանան տասի խապէր վիրիսի:

—Շիմտի պուլունմազտա տէ յիւտիր, տօսթո՛ւմ, անը եարան վէ սաթան տիրքբեան դարալը տըր. . . Սլ կէօրմէքտէ օլտուղունուզ թաչ չօք էսիլ պիր շէյ տիր, պիր անթիգա տըր. . . հէման երիզ սէնէլը վար տըր տիսէմ ճալիլ տիր. . . նէզտիմտէ, պիւյիւք էհէմմիյեհէթի վար տըր, —տէյի ելալէյի մէգալ իթտի մէրգում, հէյալէթամիզ սուրէթտէ կիւլումեհէհէրէք. —վէ իշթէ անըն իչին, պէն անը ֆինէթիմէ վիրմիշիմ տիր. . . մէգբիւք համայիլ, իւղէրինտէ օլտուգճա, քէմալի էհիլիյեհէթ վէ տիրպէթ իւզրէ, հէր գանդի իշիմտէ պանա եարտըմ իթսէ, մուվաֆազաթ կէօրէրէք, նայիլի իգպալու սէաստէթ օլաճաղընտա շիւրհէ եօգ տուր, Սիզ, անը իշ իւղէրինտէ կէօրմէլիսինիզ, էվվէթ, տէյիլ պէօյլէ, պուրատա, իլլա պիր իշ իւզրէրնտէ. . . իրիմիզ պիրլիքտէ, էհէ Բէհէհէ ասյիլ պիր թէչէպպիւսիւմիւզտէ կէօրմէլիսինիզ. . . լաքին, պիզ եհնէ ասլլ լազըրտըմըզն ուճունու զայպ խտէրէք, պաչգա լազըրտըլարա սարաըզ, հայտէ յինիզ, շու քէնտի իշիմիզտէն պահա խտէլիմ. . . էյ, շիմտի սիզճէ, տիմէք տիր քի, Վէօլ սօգաղընտա, էօյլէ՛ մի:

—Էվլէթ, մէգբիւք սօգագտա, Վ՛ նիւմէրօ իյէ միւրաթօգամ պիր խանէտէ, զայէթ իւլըպայէ զէնիկն պիր ատամօթուրմագտա տըր. . . մէրգումուն իմի. . . մնսիէօ. . .

—Թէրպլէյէ վէ նէզաբէթէ գարչը հարեքթի խտէրէք, մէրգումուն իմիսի պիրմէքլիք իտաաապընա չըբըմաղլըրը ճայիզ կէօրէնէլէրտէն տէ յիլիմ, իսմիսին պէնճէ պիր էհէմմիյեհէթի եօգտուր, վարսն քիմ օլուր իսէ օլտուն. . . տիրմէք տիր քի, մէրգումուն օտապընտա, արթմըշ պին ֆրանգբք լիրա վար իմիշ տէյիեօրսունուզ, էօյլէ տէյիլմի:

—Ալթմըշ պին ֆրանգլըք լիրա՛ մը, —տէյի պաղըրտը էօթէտէն լա Նուէթ:

Բօտօյֆ պաչըր սալլաեարագ, էօյլէ օլմասընը թաստիգ իյլէտի:

—Մէգբիւք խանէնին իչէրիսին սիզ թանըմադտամը սընըզ, —տէտի Մէթր տէգօլ:

—Իէք ալէա պիրմէքտէյիմ:

—Աչըպ կիլմէքլիք կիւճ միւ տիր:

—Վէօլ կէյիտի թարաֆընտաքի տիվարը եհտի գաաէմ երլաքէլէքտէ օլուպ, պիր տէ պաղչէտ վարտըր, բէնճիւրէլէր բէք ալչադտա տըրլար, վէ էպնիյեհէտէ, եալընըզ պիր եհր գաթընտան իպարէթ պուլունմազտա տըր:

—Մէգբիւք բարալարը պէրլէմէք իչին, եալընըզ պիր գարուճուտան պաչգա քիմնէ եօ՞գ մու տուր:

—Խայր, պաչգա հիչ պիր քիմնէ եօգտուր:

—Էյ, տօսթում, շիմտի իշպու թէչէպպիւսճէ, սիզին թէրթիպինիզ վէ եախօտ տիւշիւնտիւկիւնիւզ բլա՛ն նէ տիր, սէօյլէ յինիզ պագալըմ:

—Պէնճէ, պէնիմ բլանըմ բէք սատէ եօլտա պիր շէյ տիր. . . տիվարտան եօգարը չըգարսընըզ, վէ իչէրի կիլմէք իչին տասի, եա էլին գարուտունու պիր թալչան իլէ աչարսընըզ, վէ եախօտ բէնճիւրէլէրտէն պիրիսին գանատընը գօրլար քիւչատ խտէրսինիզ: Նասըլ, պու թէրթիպ իշինիզէ կէլիր մի:

—Հէր չէյի պիր քէրրէ պիզղաթ պէն քէնտիմ, եանի իշպու դարըճըղալըմն մուպէնէթիլլէ անպեհըպ թէֆթիլ իթմէքթիլին, սիզէ ճէվապ վիրէմէմ. ֆազաթ, պու ճիւպիէ իլէ տասի, էկէր օլ պապտէ վիրտիկիլնիզ մալիմաթ, քեամիլէն տօլլու իսէ, էօյլէ զանն խտէրիմքի, հէման տագըգա ֆէվթ իթմէքթիլին, պիզ իշէ պաչաամալընըզ. . . հէման պու կիճէ պէճէրիպ պիթլըմէլիլիլ:

Վէ հայտուտ տիգգաթըր ալիմէ իւզրէ Բօտօյֆուն եիւզիւնէ պագաթ:

—Պու կիճէ օյամադ... մուսթին տէյիլ տիր, —տէյիլ ճէվապ վիրտի Բօտօյֆ:

—Սէպէպ. մէկէրչի իչին, էն զիեատէ միւնանտէպէթլի-սի պու կիճէ տէյիլ մի տիր. սիզ խոնիդ տիյէն քի, խանէ սահրպե, անճադ եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն տէճնէճէք իմիլ, իչթէ տահա ալէա եա:

—Իվլէթ, ֆադաթ, պէնճէ պէն, պու կիճէ եարամամ...:

—Սահրիճ մի սէօյլէեօրտունուդ, իմտի էօյլէ օլտուգտա, պէնճէ պէն տէ, եարըն եարամամ:

—Նի՛չին եարամադսընը:

—Զիւնքի սիզ պու կիճէ եարամամամադտասընը...:

—տէտի հայտուտ խթիհիզ... խտէրէք:

Բօտօյֆ ճիւզիճէ տիւչիւնտիւքտէն սօնրա, թէքրարէն քէլամէ աղաղ պիրլէ:

—Իէք ալէա... հայտէ պու կիճէ օլտուն: Նէրէտէ պուլուշալըմ:

—Զաթէն պուլուշմագլըզ դարարընա պիր իհթիեաճ եօգտուր, չիւնքի պիր պիրիմիդտէն այրըլմանեաճաղըլ քի,

—տէտի Մէթր տ'էգօլ:

—Նէ տիմէք տիր օ:

—Պիր պիրիմիդտէն այրըլմագլըզտան մանէա՛ նէ տիր. իչթէ զաթէն հալա աչըլմագտա տըր. շիմտի կեղերէք կիտէր, Վէօվ կէչիտիւնէ դատար տէօրթ թարաֆը պիր կէօզ տէն կէչիրրիդ. օլ վագըթ կէօրիւրսիւնիւզ դարըճըզաղըմըն նասըլ չալըշտըլընը: Պունու եարտըզտան սօնրա, Շանգ -էլիզտէ, թալըմաղըն դըբըսընա եագըն պիր մահէլտէ վագը օլուպ... վէ պէնիմ տէ թանըտըլըմ... պիր դօլ-թուդա տէճնէրիզ, վէ օրատա պիր բարթի քեաղըտ չէվի-րէրէք բիքէթ օյնարըզ, վէ պիր լօզմա տա պիր շէյ եերիզ վէ պատէհու, Վէօվ սօդաղընուր դալապալըզ չարուզ շէ-քիլիպ, էրքէնտէն օրթալըք թէնհալաշաճաղընտան, հէման սաաթ ճո տէյինճէ, քէտտի իչիմիլին պաշընա կէչերիզ:

—Իէք ալէա, լարին պանա միւսաատէ իթսէնիդ տէ կի-

տիպ թամ սաաթ տօղուզտա կէլտէմ սիզի պուլամ, օլմա՛ղմը:

—Սիրին միւրատընըզ, պէնիմ իլէ պիրիքտէ, պիր իշ եարամա՛գ մը տըր, եօգսա տէյիլ մի տիր, սիզ տիւզճէ պա-նա անը սէօյլէմէլիսինիլ:

—Իվլէթ, միւրատըմ, բէք ալէա սիզին իլէ պիր իշ եար-մազ տըր:

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, կիճէ պամազտան էվլէլ, պիր պիրիմիդտէն այրըլմագլըզ օյամադ... եօգսա...:

—Էյ, եօգսա, նէ օլուր, նէ տիմէք խթէեօրտունուզ,

—Խօզսա, սիզին պիր նիյեթիթի ֆասիտէնիզ օլմալը տըր, պանա պիր տուզազ գուրմագլըզ էֆրեարընտա կէզ-մէքաէ օլմանըզտան նալի, այրըլապ կիթմէք իսթէեօրտու-նուզ տէյիլ շիւբհէեէ դահիպ օլմագլըզմա պիր սէպէպիյ-եթթ վիրմիլ օլուրտունուզ... անըտընը՛մը շիմտի ֆիքրիմի-

—Իկէր սիզին իչին պիր տուզազ գուրմագլըզ էֆրեա-լը ֆասիտէսինտէ պուլունաճազ օլտամ... մէկէրչի, պու կիճէտէն դուրամաղմը երմ...:

—Շաշարըմ ագլընըզա, խայր, շիմտի պու ագշամ հիշ պիր շէյ եարամաղընըզ... պէնիմ, հէման, վագըթ կէ-չիրթմէքսիզին, իշէ պու կիճէտէն պաշաճագլըզը, սիզէ թէքիթի խտէճէկիմի, սիզ ալալ մէէմուլ իթմէքտէ տէյիլ իտիսինիզ, անըտընը՛մը, վէ մատամ քի սիզտէն տէ այրը-խարազ, սիզի պրագմաեաճաղըմ տըր, տիմէք տիր քի, է-լարազ, սիզի պրագմաեաճաղըմ տըր, կիտիպ պէնի դամզ կէր նիյեթիթիսիդտէն պուլունաա պլլէ, կիտիպ պէնի դամզ իլէ էլէ վիրմէքիկէ միւզթէտիր օլամանեաճաղսընը տըր:

—Տիմէք տիր քի, սիզին պանա էմիյեթիթիսինիզ եօգ տուր, էօյլէ՛ մի...:

—Ալալ էմիյեթիթիմ եօգ տուր... ֆագաթ, պու ճիւմ-լէ իլէ տախի, շու պանա թագուլիմ իթիտիկինիլ թէքիթ տէ-լէ տէյիլ իտէ աղ չօզ պիր սահիհիլե պուլունամալը իսթի-մալտէն օլուպ, վէ էօյլէ պիր թէշէպալիւսէ չըզըմագլըզ-տա տա, դահմէթիլի տէկէր պիր մէնֆաաթ կէօրիւնմէք-տէ տիր, էանի մոտամ քի, մէզալըլ մէգպուր 600,000 ֆը-

բանդան նըսփը պէնիմ օլաճադ տըր . . . էօյլէ պիր իշէ, պիթ-
թապի գօշուլմաղլըլա արդու խտէր վէ կէօղէ ոլըրըմ, լա-
քին, ես պու կիճէ օլուպ պիթմէլի տիր, վէ եախօս պիւ-
թիւն պինթիւն վաղ կէշիլմէլի տիր . . . վէ, էկէր օլմանըլ
տա վաղ կէշիլմէլիք իրթիլա կտէր իտէ, օլ վաղըթ տա,
սիլին, պէնիմ բէնչէմանէ գուրթուլաճաղընըլ եօգ տուր,
ճէր հարտե պէն տէ պուսուն տճըսընը, սիլտէն պիր կիւն
չըգարաճաղըմ տըր . . . էրպէթթէ, պիր կիւն տէկիլ իտէ,
տիկէր պիր կիւն, պէն տէ քէնտիսի սիլգէ կէօսթէրիլ վէ
անրաթ տըրաճաղըմ տըր . . .

—Տօրուտու, շու նէղաքէթ վէ շու թէրպիլիէնիլգէ տէ-
լէճէք եօգ տուր. էհ ճէր էլաէն իւսթիւն տիր, արշա չը-
գանա գատար» տէմիլչէր, եարաճաղընըլ վար իտէ, կէօ-
բէճէկինիլ պուլունմասրնա տախի հիչ շիւրճէնիլ օլմանալը
արըր . . . պազալըմ այնտի տէվրան նէ կէօսթէրիլ :

—Պունչարն քեափֆէսի տախի, պօշ լազըրարըլարտան
իպարէթ տիրլէր, —տէտի լաճուէթ. —պէն տախի գօճա-
մըն էփքեարընտտերմ, ես օլաճադ իտէ, պու կիճէ օլմա-
լը տըր, վէ եախօս պիւթիւն պիւթիւն վաղ կէշիլմէլի տիր :

Բօտօփ պու արատա, բէք միւշքիլ, վէ բէք մերազ տա-
վէթ խիճի պիր հարտէ պուլունմագատ իտի, շիւնի, է-
կէր էօյլէ պիր, Մէթր տէգօլու, բէնչէսինէ կէշիլմէճէք
ֆուրսաթը էլաէն գաչըրաճադ օլա խտի, մէրգուսու պիր
տաճա էլէ տիւշիւրէմէմէքիլք գօրգու վէ շիւրճէնիլն տէր-
քեար օլմասը շէօյլէ տուրտուն, ես մերգուճ մասան սօնրա,
տայլմա քէնտի բիշինտէ կէղէճէք իտի, վէ եախօս, պիր
կիւն բօլիս թարափընտան թանըլըլ թութուլարագ, թէք-
բարէն բրանիտա տթըրաճադ իտի, վէ օլ վաղըթ տա, մէր-
գուճ, պիլմէքտէ օլտուզու էսրարը տա պիրլիքտէ կէօթիւր-
միւշ օլաճաղընտան, Բօտօփ, մէղքիւր էսրարտան, պէրլէ-
մէքաէ պուլունտուզու մէնֆաաթտան մուհրուճ գալմըջ օ-
լաճադ իտի : Իմտի, ճէր շէլի թէսատիւֆէ, քէնտի թէսա-
պիր ու թէսապիրլինէ, վէ գայրէթ ու ճէսարէթլինէ իճալէ

իթմէքիլի էմիլ պատերէթտէն վէ էճէմիլիէթտէն աաա
կիլէտիկինտէն, քէլաճէ աղազ պիրլէ, մէրգուսու,
—Բէք ալէա, գապուլ իթտաթ թէքիլֆինիլի, պու կի-
ճէ այըրմանարագ, իլի պաշա չըգարմանա պազալըմ :

—Իմտի, էօյլէ օլտուգտա, իշթէ պէն տէ շիմտի սիլգէ,
էղճան ու տըլ խըրամէթ իթմէքիլիէ հազըրըմ . . . Լաքին,
շիմտիտէն սաաթ իքիէն վարմըշտըր . . . պուրատանտա Վէօլ
կէշիլմինէ գատար խօյլիճէ մէսաֆէ վար տըր, վէ եաղմուր
տա հարըլ հարըլ կէշիլմէքտէ տիր հայտէ յինիլ ճէման պօրճու-
մուզու վիրտիլիմիլ պիրլէ, պիր արապա թութարագ, էօլու
էլէ ալարըմ :

—Էկէր արապա իլէ կիտէճէք իտէք, պէն ճէման շու-
րաճըգտա պիր սիկարա շէքէպիլիլիմ :

—Շիւրճէսիլ, —տէտի Մէթր տէգօլ, —Ֆինէթ իթմ, էօյ-
լէ թիւթիւն գօգուսունտան գօրգուպ տա գաշանլարտան
տէլիտիր :

—Տիմէք տիր քի, միւսաատէնիլլէ, պէն կիտիլ շունտան
պիր գաշ սիկարա ալըլ կէլէպիլիլիմ, —տէտի Բօտօփ ա-
եաղա գալգարագ :

—Նափիլէ էէրտէ սիլ գաճմէթ շէքիլ թաճիլ օլմանը-
նըլ, —տէտի Մէթր տէգօլ, մէրգուսու մէնն իտէրէք, —
Ֆինէթ կիտիլ կէթիլիլ . . .

Բօտօփ թէքարէն էէրինէ օթուրտու :
Մէթր տէգօլ, մէրգուսուն նիլիէթիլինն ֆէճմինէ վար-
մըշ իտի :

Լա ճուէթ տիշարը չըգար :

—Նէ գատար իշիլուզար պիր գարըմ վարմըր, հա, էօյ-
լէ տէլըմի, —տէտի հայտուտ, —վէ դաէթթէ տէ ինսա-
նիլիէթիլ տիր, ճէլէ պէնիմ խաթըմ իլին, քէնտիսիտի ա-
թիլէ տէ տաղմազ լաղըմ կէլտէ քալար :

—Աթէ տէտիսիլ տէ խաթըրմա կէլտի, հափըդ Ալլաճ,
պուրասը տա նէ գատար սօնադ տուր, —տէտի Բօտօփ,
էլլէլինի պուլունտուն ալթրնա սօգարագ :

Վէ օլ հէնկեամտէ, Մէխթր տէգօլ իլէ վուգուա կէլ-
մէքտէ օլան միւքեայէմէնէ գաթման խալէլ վերմէեքէք տէ-
վամ իլլէտիկի թաղտիրտէ, մէրգոււմ ասլա սէգլորմէքսի-
ղին, եէլէկի ճէպինտէն պիր բարչա քեաղբա իլէ պիր տէ
գուրչուն գալէմ չքգարտը, ալէթթթածիլ պիր գաչ լուղէթ
իշար իթտի, վէ մէգքիւր եաղբլարը, պլուգու ալթընտա
քէնտիսի տաթի կէօրմէեքէք եաղբլղընտան, պիր պիրի-
նէ գարըչու պ տա կանըլը պիր շէյ անխաչըլմասըն իլին, այ-
բը պրը, եանի թէք թէք եաղբլ :

Մէգքիւր բուսուլանք, Մէխթր տէգօլուն նաղարը տիգ-
պաթը աղիմէսինտէն սէթրէ միւգթէտիր օլարագ, պիր
թաղբիպ եաղապիլմէքիլք, կէրչի պիր մարիֆէթ իտի, լա-
քին, եալընը օլ գատար իլէ Բօտօլֆուն միւրատը հասլլ
օլմուշ օլանտեաճաղընտան, ասլլ մարիֆէթ տէ, անը, եա-
գրլան ատամըն էլինէ եէթիլտիրմէքտէ իտի :

Բօտօլֆ աեաղա գալբաղ, վէ կիւեա հիշ պիր նկյեթէթէ
մէպնի տէ յիլտիր կիպի, բէնճիրէնկն էճնիւնէ կիթտի, վէ
պաղատը այնի մագամ իւգրէ բարմաղլարըն ճամլարա վու-
րուպ սէս չքգարթարագ, աօտագլարը արասընտան պիր
պէսթէ օգուամեա :

Մէխթր տէգօլ պուճու կէօրտիւքտէ, մէրգուճուն եա-
նընա կիտէրէք, վէ բէնճիրէեէ պագարագ, Բօտօլֆա,
—Գաճնղի պէսթէ տիր օգուտուղընուղ, —տէյի սիւ-
ալ իլլէտի :

—Սն պիլի Կէ-Լե-Ռէ Իւ-Լէ օլմե-ճ-Գ-Էն նամ պէսթէեի օ-
գումագտարմ . . .

—Չօղ կիւղէլ մագամը վար տըր . . . Փագաթ, պէնիմ
մահգա անլամագ իսթէտիկիլմ շէյ, օգուտուղընուղ պէս-
թէնին սէսինտէն, կէչիպ տէճնիլէր միւթէեսսիր օլուպ վէ
մէրագ իտէրէք, տէճնիւպ տէ պու թարաֆա իշէրիեէ պագ-
մագամ մը տըրլար, եօղսա տէյիլմի տիրլէր, տիր :

—Չաթէն պէնիմ ֆիրրիմտէն պիրէ էօլէ պիր շէյ կէչ-
մէմիլ տիր . . .

—Էօլլէ իտէ գուսուր իթմէքտէսինկ, ա՛ տէլիգանը ,
ղիրա, ճամլարա էօլլէ պիր մագամ իլէ վուրուպ վէ սէսլէր
չքգարթմագտարնըք թի, թապիլաթիլլէ հէր քէսին նաղա-
բը տիգգաթլարընը տալէթ իտէճէք տիր : Լաքին, օ տէ-
յիլէմնա, իտթըրմա պիր շէյ կէլտի . . . եա օլ կիտէճէկիլմիլ
Վէօլ սօղաղընտարի խանէնին պէքճիւր պէլար վէ ճէտուր
պիր հէրիֆ օլուր տա . . . Էկէր պիւթիւն գուվէթիլլէ պի-
ղէ գարըք գօյմագլըրգա գալբըչըր իտէ . . . օլ վագըթ, նէ
թարիգ թու թաճագըլ, սէնին պիր թէք տապանճատան պաչ-
գա պիր շէյին եօգ տուր . . . անըն տա սէսի չքգար, ալէմ
իշիտիր, օլմաղ, տիմէք տիր թի, եինէ պիլ, պէնիմ խըչտճը-
ղաղըմա միւհճիմաճ օլաճաղըլ (մէրգոււմ պուրատա, մէգքիւր
սիլահըն տարընը Բօտօլֆա կէօթէրտի), պուճուն նէ սէսի
չքգար, վէ նէ տէ բաթըրտար . . . քիմնէլէրի թաճիլ վէ բա-
ճիթսըլ իթմէքսիլղին իշ կէօրիւր, իշ պիթիլերի :

—Ս, մէկէրչի սիլ, մէրգուճու էօլտիւրմէքիլկէ տէ մի
չքգըչաճագալընը, —տէյի պաղըրա Բօտօլֆ. —Եօգ, վէ
էկէր սիլ գու ֆիրրիլէրտէ կէզմէքտէ իտէնիլ . . . հէնուղ,
պիր պիրիմիլէ պիր կէլիպ կէչիլիլիլ տէ եօգ տուր եա . . .
օլ վագըթ, պրագըպ քէնտի իշիմիլէ կիթմէքիլկիլմիլ իգ-
թիլգա իտէք, զիրա, պէն էօլլէ պիր շէյ գապուլ իտէմէմ :
—Իյի եա, մէրգոււմ պէքճի ուեանըր տա գալբարսա,
նէ եալմալընը :

—Նէ եաբաճաղըլ, հէման պրագըպ գալմալընը . . .

—Եա, բէք ալէա, էօլլէ եա, հէր շէյէ, թա էվլէլինտէն
սէօլլէլիլիպ գարար վիրլէմէսի իյի տիր . . . Տիմէք տիր թի,
իշիլիլ, անճագ տիվարտան աչըպ, պիր եօլ իլէ իշէրի կի-
րէրէք, միւմֆին օլտուղու թագտիրտէ տիւգ պիր խըրօղը-
լըլ իտիպ բարալարը աչըրմագլըլտան իպարէթ պուլունա-
ճագ տըր, էօլլէ տէյիլմի . . .

—Թամամ, իշիթ անճագ օլ գատար . . .

—Էօլլէ գանսըլ գալբարսըլ խըրսըլըրն տա, հիշ պիր
տատը թուգու օլմագ իտէ տէ, չի չարէ, մատամ թի էօլլէ

խաթէեօբարունուզ, հայտէ վարսն սիղին խաթէտիկինիկ կի-
պի օլտուն . . :

—Մատամ քի, պիր սանիլեհէճիք պիլէ սենին եանընտան
այրըմեհաճաղըմտըր, պէն տէ սենի պիր տամիաճըզ դան
չըգարթմադըղա պըրադմանեհաճաղըմտըր, — տէ յի տիւ-
չիւնտիւ Բօտօյֆ քէնտի Ֆիրրինտէն :

ՕՆ ԻԻՉԻՆՃԻԻ ՖԱՍԼ

ՀԱԶՐԱՐԸ

Լա Շուէթ, Բօտօյֆ իչին թիւթիւն այըպ կէլտիքտէ, օ-
տատան իչէրի կիրտի :

—Չանն իտէրիմ քի, եաղմուր քէսիլմիչ օլմալը տըր, —
տէտի Բօտօյֆ սիկարասընը հադարագ, — կիտիպ արապա-
եը քէնտիմիկ թութսագ, վէ օրատա պինսէք, տահա կիլ
օլմաճմը . . . հազըր պիրապ տիլլէրիմիլտէ աչըմիչ օլուր :

—Նէ՛ սէօյլէեօբարունուզ, եաղմուր քէսիլմի շմի տիր, —
տէտի Մէթըր տէգօլ, — մէկէրչի սիղին կէօլլէրինի՛դ տէ մի
կէօրմէքտէ տէ յիլտիր . . . Հիչ պէօյլէ պիր Ֆէնա հալա-
տա, պէն Ֆինէթիմի սօգաղա չըգարըպ տա, ետեա եէօ-
րիւթտիւրէքէք, նէղլէ յի եաղալաթտըրըմիւնըմ . . . հիչ
անըն օլ բէմպէ վիճուտինի վէօլ պահա եէթիւմէղ էօմրիւնիւ
թէհիլքէեէ իլգա իտէրմիեիմ, Սլլա՛հ իթմէսին . . . վէ պէն
հիչ անըն օլ կիւղէլ վէ ճէտիա շալընը ըլալթտըրըպ պօզ-
տուրթտուրըմըմուեու . . . :

—Հազգըն վարտըր, դօճաճըղըմ, բէք Ֆէնա պիր հա-
վա վար տըր :

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, չիմտի խըտմէթճի դարը կէ-
լէճէք տիր . . . մէրգուճէեէ բարտեը վիրտիկիւնիկ վազըթ,
կիտիպ պիլլիմ իչին պիր արապա կէթիլրմէսինի թայէպ ի-
տէրիկ, —տէտի Բօտօյֆ :

—Տէլիդանլը, իչթէ ազըմնէ պիր լազըրտը սէօյլէտինիլ-
իչթէ օլ վազըթ կիտիպ վէօլ սօդալը թարաֆլարընը կէօզ-
տէն կէչիլրէպիլլըրիլ :

Խըտմէթճի գարը կէլտի, վէ Բօտօյֆ մէրգուճէեէ պէչ
Ֆրանգ վիրտի :

—Եօգ, էֆէնտի . . . իչթէ պու օլմատը . . . պիլի ու-
թանտըրմագ տաընըզ, —տէ յի պաղըրտը Մէթըր տէգօլ :

—Ատամ սիգտէ, նէսը օլուր . . . պաշղա տէֆա տա
սիլ վիրրիօսինիլ :

—Իէք այէա, հայտէ պու տէֆա սիղին խաթէտիկինիկ
կիպի օլտուն տա . . . լարին, շու շարթ իլէ քի, չիմտի Շանգ-
էլիղլէտէ վազը պիր ուֆագ մէ յքէտէտէ տաիսի նէօպէթ
պէնիմ օլաճագ տըր . . . մէզըլըր մէ յքէտէեի պէն թանը-
մագ տաեըմ . . . բէք այէա պիր մահէլլ տիր :

—Իէք այէա . . . բէք այէա . . . գապուլ իթտիմ :

Խըտմէթճի գարը, բարալարը ալտըգտան սօնրա պուն-
լար աշաղը ինտիլլէրինտէն, Բօտօյֆ, լա Շուէթին գատըն
թայիֆէսինտէն օլմատը ճիհէթիլլէ, հիւրմէթ ու ըիպլէթ օլ-
տուն իչին, քէնտիսի էն արգատա գալմագ խաթէտի իտէ տէ,
Մէթըր տէգօլ պիր տիրլիւ գապուլ իթմէեէքէք, ճէմքէն-
տիսի էն արգտեա գալտը, վէ հէմտէ Բօտօյֆուն արգա-
օլըտան, բէք եաղըմտան կիթմէքաէ պուլունտուգտան պաշ-
ղա, մէրգուճուն պիլլիւք քիւչիւք հէր պիր հարէքէթլէրի-
նէ տէ տիլգաթ իթմէքիլիկ ունուլմատը Մահէլլի մէզպուր,
նէ տէ տիլգաթ իթմէքիլիկ մախուս օլմանըպ, այրըճա իչ-
մահալա թատա իթմէքիլիկ մախուս օլմանտան, պիր չօզ սայրը միւչ-
ըլթ տաիսի իչիլմէքտէ օլտուղունտան, պիր չօզ սայրը միւչ-
ըլթ տաիսի իչիլմէքտէ սիմնիւնա՛հ պիր տէ քէօմիւրճիւ
թէրիլէր իչինտէ, եիւղլէրի սիմնիւնա՛հ պիր տէ քէօմիւրճիւ
պուլունմագտէ օլմաղին, պիլլիմ իւչ մուսաֆիրլէր պրազըպ
կիթմէք իւղրէ իրէն, մէրգուճ տաիսի, շապգատընը կէօզ-
լէրինէ գատար ինտիլմիչ օլտուղու թագտիրտէ, տէսթ-
կեանըն էօնիւտէ, քէնտի իլմիչ օլտուղու շարալըն բա-
րասընը վիրմէքաէ իտի : Մէթըր տէգօլ իլէ թեքիէօզ գարը,
հէր նէ գատար, Բօտօյֆուն հէր պիր հալու հարէքէթիլիկ,

տիգդամթը թամնէ իւզրէ կէօղէթ լէմէքտէ իտիէր իտէ տէ, Բօտօյֆ մէրդուման չիֆթէ պէտ չէ՛նրէ մախուզարըն էօն-
լէրնտէն կիթմէքտէ օլտուղունտան, արապատեա պինէր ի-
քէն, հէման քիննէ կէօրէմէզ պիր հալ իլէ վէ բէք չարուզ
պիր սուրէթտէ, մէրդու.քէօմիւրծիւ, եանի պապա Միւրֆ
իլէ, պիր կէօղ իշարէթի ալլազ վիրտի:

— Էֆէնտի նէրէնէ կիտէճէկիլ, — տէ.յի սիւալ իթ տի
արապաճը:

Բօտօյֆ եիւքտէք սէւ էրէ,

— Վէօլ սօգա . . :

— Աղասիալարա, Պօտ-տը-Պուլճօնէրեա, — տէ.յի պա-
ղըրտը Մէթըր տէգօլ, Բօտօյֆուն ճէվապընը քէսէրէք. —
վէ, արապաճը, անը տա պիլմիշ օլտարն քի, բարա ճիհէ-
թինճէ սէնի մէմնուն իտէրիլ:

Արապանըն դարուսու գարատըրտը:

— Նի՛չին պէօլէ պօշ հէրիֆլէրէ, նէրէնէ կիտէճէկի-
միդի, հէմ աչրգտան աչրգա, վէ հէմ տէ էվվէլնտէն սէօյ-
լէրսինիլ, — տէտի Մէթըր տէգօլ. — մէկէրչի միւրատընըզ,
եարըն հէր շէ.յին մէ.յտանէ չրգըպ տա պիլինմէ սիմիտիր. եա-
լընըզ օլ դատարճըգ պիր մալիւմաթ, պիղիմ խարապըմը-
զը մուճիպ օլապիլիր. օֆ, տէլիզանլը, տէլիզանլը, հա-
լըֆ քի, տահա չօզ ճահիլ վէ չօզ միւպթէտիսինիլ:

Արապա եէօրիւմէկէ պաղատըղընտա, Բօտօյֆ ճէվապ
վիրէրէք:

— Հագդընըզ վար տըր, անը տիւ.չիւնէմէտի իտիմ. լա-
քին, սիկարամըն թիւթիւնիւնտէն տէ պօղըւլաճագսընըզ,
պարի շաւ բէնճիրէլէրտէն պիրիլի աչսա իտիք:

Վէ Բօտօյֆ, պիր թարաֆտան լոգըրտը սէօյլէմէքտէ
օլտուղու հալտէ, տիկէր թարաֆտան տալի իշ կէօրմէք
իսթէտիկինտէն, հէման աչտըրը բէնճիրէտէն աչաղը, դու-
յէթիլ ուսթալըզլը պիր թարիզ իլէ, դաթէն, մէ.յքէտէտէ
էքէն, պըուղու ալթընտա, ալթիթաճիլ, գուրչուն դալէմ
իլէ եագմըշ օլտուղու պիր ուֆագ բուսուլսեը պիւքէրէք:

արապատան աչաղը պըրագտը. . . Բօտօյֆ, մէգըիւր քեա-
ղաը պըրագտըղընտա, հէր նէ դատար, քէնտի լէհճէ-
սինտէ, հիւ պիր էսէր պէլլի իթմէմէքթիլէ չարըր իտէ
տէ, Մէթըր տէգօլուն կէօղլէր իտէ, աչուր մէրթէպէ
քէսկին օլուպ, վէ շիւրհէտիլ օլարագ, Բօտօյֆուն սիմա-
սընտա, բէք չարուզ սուրէթտէ կէլիպ կէչմէքտէ օլան պիր
մէմնունիլէթի էսէրի միւշահէտէ էլլէմիշ օլմալը տըր, չիւն-
քի, հէման օլ անտէ մէրգու.մ պաշընը տիշարը չըզարարագ,
արապաճըն չաղըրտը, վէ,

— Տո՛ւրունուզ . . . տո՛ւրունուզ, արապանըն արգատըն-
տա պիրի վար տըր, — տէտի:

Արապա տուրու, արապաճը չըգըպ պագտը, վէ,
— Խայր, քիմնէ եօզ տուր, — տէ.յի ճէվապ վիրտի:

— Չօգ շէ.յ, չօգ շէ.յ, պիղ դաթ քէնտիմ ինիպ պագմա-
լընըմ, — տէ.յի ճէվապ վիրտի Մէթըր տէգօլ, արապատան
աչաղը աթըլարագ:

Մէրգու.մ, արապանըն արգատընտա հիւ պիր քիմնէ, վէ
հիւ պիր շէ.յ պուլուպ կէօրէմէտի. չիւնքի, Բօտօյֆ քեա-
ղաը աթտըրգտան սանրա, արապա ճիւղիճէ եօլ ալմըշ իտի,
Մէթըր տէգօլ, մէգըիւր շիւրհէտինի, պիր եանըլըրա համ
իթ տի:

— Շիմտի սիլտէ իւզլէրիմէ կիւլէճէքսինիլ, — տէտի մէր-
գու.մ, թէքրտընի արապատեա պինէրէք, — պիլմէմ նասըլ
օլտուտա, արապամըզ արգատընտան պիրի կէլմէքտէ տիր
զանն իտէրէք պլտանաթմ:

Պու հէնկեամտէ, արապա եան պիր սօգաղա սարտը:
Արապա կէօրիւնիլը օլտուզտա, տայիմա կէօղէթ լէմէք-
տէ օլուպ, վէ պինտէն արէ.յէտէ, Բօտօյֆուն նէ եարմըշ
օլմալընը կէօրմիւշ պուլունան Միւրֆ, գօշտուղու պըլէ,
արապանըն թէքէրէքթիլնիւն չիլտիկի արալըրա տիւշմիւշ
օլան բուսուլսեը ալտը:
Արատան պիր շէ.յրէք վաղըթ կէչտիրտէ, Մէթըր տէ-
գօլ արապաճընա.

—Պարզասնա, արագածը, պիղ նիւնէթի տէրիցի իրաւը, թոտըն մէյասաննա կիտէճէքսնի, — ա՛նէտի :

Բօտօջի թէաճճիւ պիղըէ, մէրգու մուն երւզի նէ պաղտը :

—Նիւն թէաճճիւ իթմէքտէսինիւ, տէլիզանլը, օրատան կէչմէլիելիւ, պիրա, մէրքիւր մէյասանտան, պին թարափա եօլ կիտէր օլտուղունտան, էկէր պիրիտի բէչիմիլտէ կէզմէր իթմէէէճէք օլտա տախի, դանիլի եօլու թու թմուշ օլտաճաղըմըզ զըմնրնտա շաչըրըզ գալաճաղը շէօյլէ տուրսուն, պիղզաթ արագածընըն իտէճէկի շէճատէթին պիլէ : Տիշ պիր շէլի միւֆիտ օլտամեաճաղը աշիքիտար տըր :

Արապա սէտտի սինօրա (պարիէր) երազլաճաղտա իրէն, իրի պօլլու պիր ատէմ, պէեազճա պիր սէթըրի կլինմիշ օլուպ, շարգաքընը կէօլլէրինի գալաճաղունտուղու ճալտէ, ալէ գանէթլէ էամէրճէ լէճճէնէ պուլունտուղու ճալտէ, ալէա, իրի, վէ աշուրի մէրթէ պէ եէօրիւեիւշիւ պիր ալ ալթընա պինսիշ, վէ պէլինի տէ էյմիշ օլտարազ, վէ սիւրաթ իւղընէ գօշտուրարազ, կէլիւ պէզքիւր եօլտան կէչտի :

—Նէ ալէա աթ վէ նէ կլի պինսի, — ա՛նէտի Բօտօջի արապանըն բէնճիրէսինէ էլիլէբէք, վէ Միւրֆէ տօղրու պագարազ, (չիւնքի մէրգու մ թմը Միւրֆ իտի), նէ դատար կիւզէլ սուրէթտէ սիւրմէքտէ իտի մէրգու իրի ատէմ . . . կէօրտիւնիւզ միւ :

—Տօղրուտու, մէրգու մ օլ դատար սիւրաթ իւղընէ կէչտի քի, Փարգ իտիպ աէ կէօրէմէտիմ պիլէ, — ա՛նէտի Մէթըր ա՛նէգօլ :

Բօտօջի, Միւրֆիւն օրատան կէչմէսինտէն տօլտիւր գալպինտէն ճիտ կլիլէտիկի սէվինճին էսէրինի ալա պէլի իթմէնիւպ, իլա պիւթիւն պիւթիւն սէթըր կլիլէտի, չիւնքի, մէրգու մ բէք ալէա անլատար քի, Միւրֆ, քէնտուէէ եազմըշ օլտուղու բուսուլանըն դարալիւղ նէվինտէն պուլունտան եազլալընը, բէք ալէա չըգարըզ օգուեապիլմիշ իտի : վէ Մէթըր ա՛նէգօլ իտէ, արթըզ ճնտան սօնրա, արապանըն ար-

գարնանս պիրիտի կէլմէքտէ օլմար շիւրճէսինէ զաճիպ օլմադտա օլմանըզ, իլա էմնիլիէթի տիլ իւղըն պուլունմազաէ օլտուղունտան, վէ քէնտուսի տախի, լա ճուէթ կիպի ուեու մազ իթմէտիկլինալէն, վէ տաճա տօղրուտու, իթիլըր իտէրէք, քէնտուշի ուեու եօր կիպի կէօլմէքմէքլիկ թէճէքքիւր իտիպ գուրտուղունտան, Բօտօջի իթիթալէն :

—Ալթի իտէրսինիւ, տէլիզանլը, արապանըն ճարէքթի, ճէր վաղըթ իւղէրիմտէ պիր աճալիպ ճալ ճուտուլինի մուճիպ օլա կէլտիկի կիպի, իշմէ չիմտի տախի, աշի ճալի մուճիպ օլմադտա օլտուղունտան, ատէթա պիր չճու գ կիպի, իւղէրիմէ պիր ուլլու պասմադտա տըր . . . :

Մէրգու մ ճայտուտուն պու թէապիրտէն նիւնէթի Փասիտէսի, էօյլէ քէնտուլի ուեու եօր կիպի կէօլմէքթէքթէք, աճապա քէնտիօնի ուեու եօր տէլի զանն իտիպ աէ ալտանարազ, Բօտօջիուն լէճճէսինտէ, պիր էսէրի ճէէէճան ճասըլ օլուր մու օլմազ մը, անը թէճէթիլ իտիպ անլաճաղըզտան իպարէթ իտի :

—Չաթէն բէք էրքէն գալգմիշ օլտուղունտան, պէնիմ տախի ուլլու մ վար տըր . . . պէն տէ սիղին թարիկլինիլ թու իթաճաղըմ . . . :

վէ Բօտօջի տախի կէօլլէրինի եու մտու : Արատան բէք ճիւղի պիր վաղըթ կէչէր կէչմէզ, Մէթըր ա՛նէգօլ իլէ լա ճուէթ իըրլամանա պաշլատըզընտա, Բօտօջի, մէրգու ման իշին, սաճիճէն տէրին ուլլու եա տալմազտատըրըզ տէլի զանն իտիպ ալտանալընտան, քէնտի կէօլլէրինի աշալ . . . Հալպու քի Մէթըր ա՛նէգօլ իլէ լա ճուէթ, քէնտի իըրըլ իըրուլ իըրլամալըննա բաղմէն, քիբրիլէրի ալթընտան պաղմադտա օլտուղտան պաղազա, ալուն ճալըր իլէլընտէ, բարմաղալընը վաղ իտէրէք, վէ էլիպ պիւրիւպ տօղրուլտարազ, էնվալի աճալիպ աճալիպ իշարէթլէր իլէ տախի, կիլըլի պիր սուրէթտէ գճուշմադտա իտիլէր . . . :

Պէս պէլի, Բօտօջիուն կէօլլէրինի աշալընը կէօրէրէք, գարըր գօճա, սալքի Փէճմինէ վարըմազ պիր սուրէթտէ ի-

չարէթլէր իլէ , պիր պիրլէրինէ լտպէր վիրտէրլէրինտէն , պիրտէն պիրէ , մէգըր կիլի միւրեալմէնէ պըրազոր-լար , վէ Մէթր տէգօլ կիւլէրէք :

—Օ՛ , օ՛ , դափատար . . . տիմէք տիր քի , սիլին տօթ-լուղունուղ պէօյլէ՛մի տիր , պիրի թէֆթիլ վէ թէճըրկպէնէ՛ մի գաղբըմագ տըր , —տէտի :

—Ոլ պապտէ թէաճճըկ իթմէքլիք ապլա սիզէ տիւշ-մէդ , շիւնրի սիզ , կէօյլէրինիզ աչըգ օլտուղու հալտէ պի-լէ խըրրատօրունուղ :

—Սիզ պանա պագմանընըդ , տէլիգանլը գափատար , պէն զաթէն , կիճէ ույդուունտա կէզէնլէրտէնիմ . . . :

Մատչէն մէյտանընտա արապա տուրտու : Եաղմուր տա-խի պիր արալըգ տուրմուշ խտի իսէ տէ , շիտտէթիլ ըրիւզ-կեալէր էսմէքտէ օլուպ , վէ սիեաճ սիեաճ պուլուլ լարտա երւ-րիւմէքտէ վէ բէք էնկինտէ օլտուգըրընտան , օրթալըզա , սաչքի կիճէ տիր կիպի պիր հալ հիւրմ իթմէքտէ խտի : Բօ-տօլթ իլէ Մէթր տէգօլ վէ լա Շուէթ Գուր-լա-րէն թարա-ֆընա տօղրու կիթմէկէ պաշլատըլար :

—Պագսանանընըզ , տէլիգանլը , ֆիւրրիմէ պիր շէյ կէլ-տի . . . վէ ֆէնա պիր շէյտէ տէյիլտիր , —տէտի հայտուտ : Նէ՛ խիլ օ :

—Կիտիպ օլ վէօլ կէշիտինտէ վաղը օլան խանէնի ի-չէրիտինի , ֆիւլվադը վիրտիկինիզ մալիւմաթա քեամիլէն մուվաֆըգ մը տըր , եօգեա տէյիլմի տիր թաճգըգ վէ թէֆ-թիլ խտէք , պիւթիւն պիւթիւն էմին օլմաղըգ տըր :

—Շիմտի սիզ , հէր նէ վէսիլէ իլէ տէ օրտեա կիտիպ , վէ էօյլէ պիր շէյէ գաղբըաճագ օլտանըզ , շիւրճէեէ մա-հէլլ վիրմիլ օլաճաղընըզտա շիւրճէ ճայիլ տէյիլտիր . . . :

—Պէն օլ սիլին զանն իթտիկինիզ աճէմի շալլաղըլար-տան տէյիլիմ . . . եահու , տէլիգանլը , սիզ պանա պիր իլի պազընըլ . . . Մէկէրշի պէն , թէհիլ եէրտէ մի Ֆինէթ իւ-միտաէ պիր գարըեա մալիք պուլունմագտաեղմ :

1ա Շուէթ պունա իշիթտէրտէ , գուլաղըլընը տիտրի

—Կէօրիւեօրմուսունուղ , տէլիգանլը , տիզգաթ խաթ-եօրմուսունուղ շու պէնիմ գարըճըղաղմա , մէյտանը մու-հալէպէտէ թրամիթա սէսինի իշիթտիկի պիրլէ , գուլաղ-լարընը տիքէն պիր աթ կիպի , նա՛ սըլ գուլաղըլընը տիք-մէքտէ տիր :

—Տիմէք տիր քի նիյեթիինիզ , մէրգումէեթ մի քէշֆ ու թէֆթիլ իլէ կէճտէրմէք տիր :

—Նիւմէքօ 17 , վէօլ կէշիտինտէ , էօյլէ տէյիլմի՛ գօ-ճաճըրմ , —տէյի պաղըրալ լա Շուէթ սապըրաղըզ իւզ-րէ , —տէն բաճաթը գալը իւղրէ օլ , վազաա , պէնիմ ան-ճագ պիր կէօղիւմ կէօրմէքտէ տիր էմմա , բէք ալա կէօր-մէքտէ տիր :

—Կէօրիւեօրմուսունուղ , տէլիգանլը , կէօրիւեօրմու-սունուղ , շիտտէն նէ՛ մէրթէպէ իւճաբը շէվզ ու զայլէթ իլլէմէքտէ , վէ պիր տագըզա եվիլէ , մահէլի մէղալուրտէ պուլունմագըլգ աթէշի գալպինի եաղմագտա տըր :

—Կէր մէրգումէ , մէգըր խանէեէ , ութալըզըլ պիր թէտպիր իլէ կիրմէրիկէ մուվաֆիպաղ օլապիլէճէք իսէ , մէզ-րիւր ֆիւրրինիգէ գարըլ պիր շէյ սէօյլէեէմմ :

—Գօճաճըրմ , սէն շու շէմնիյեթի թութու վէր . . . պէն եարմ սաաթա գատար ճէմ կիտէր վէ հէմտէ կէ-լիրիմ , վէ իշիթ օլ վաղըլթ անլարսըն պէնիմ իշիլիւզար-լըզըմը , —տէյի պաղըրտը լա Շուէթ :

—Ագաճըգ սապլ իլլէ , Ֆինէթ , եվիլա Բէօր-Սէնեան մէյքէտէտինի կիտիպ ինէճէկիլ . . . իշիթ շուրաճըգ տա ի-քի առմը էօթէտէ տիր . էկէր թօրթ իյեար նամ թօրալ չօ-ճուգ օրտա իսէ , անը տա պիրլէրտէ ալըրսըն քի , սէն իշէ-ճուգ օրտա իսէ , օ տա տիշարտա պէրէեիպ կէօղէթլէսին-րի կիրտիկինտէ , օ տա տիշարտա պէրէեիպ կէօղէթլէսին :

—Հագըն վար տըր , էօյլէ տահա իլի օլուր , մէրգում թօրթ իյեար , հէր նէ գատար ճէնուղ օն եալընտա պիլէ տէ-կիլ իսէ տէ , օլ գատար ութա վէ օլ գատար իշիլիւզար տըր քի , աաէթա պիր թիլիլիլէ պէնիլմէքտէ տիր , պէրէքէթ Վէրպին օնա քի , կէշէն կիւն . . . :

Մէթը տէգօլ թարափընտան կիզլի պիր իշարէթ դալգ-տըղընտան , մէրդումէ լաղըրարըընը պիթիմէքսիզին դամ կյէտի :

— Բէօր-Սէնեա՞ն նէ տիմէք տիր , նէ՞ դատար զարիպ պիր մէ յքէտէ իսմի տիր պու , — տէ յի սիւալ կյէտի Բօտօլֆ :

— Օլ պապտէ լաղըմ՝ կէլէն սիւալի , պիղզաթ մէ յիսա-նէ ճիւնին քէնտիսինն թագտիմ իթմէլիսինիլ :

— Իամի՞ նէ տիր :

— Բիմի՞ն , մէ յիսանէ ճիւնին մի :

— Էվլէթ :

— Նէ՞ վաղիֆէնիզ , նի՞ շին անլամագ իսթէմէքտէսինիզ , մէկէրչի մէ յիսանէ ճի տէ քէնտի միւշթէրիէրինին իսմէրինի սիւալ կյէմէքտէ մի տիր :

— Ա՛ , աճալիպ , Ակէրչի սօրու պ անլամագլըզ պիր խէ-թամիւ տըր , պիր կիւնա՞ն մի տըր . . :

— Ա՛ ճանըմ՝ , նէ իզթիզանըզ վար տըր , սիզ քէնտի իս-թէտիկինիզ իսմի վիրէպիլըրսինիզ , սիզ մէրդումու , Բիէր , Թօմաս , Գրիսթօֆ վէ հախօտ Պարնապէ վէ սալիբ իսիմէր էլէ շաղըրա պիլըրսինիզ , վէ մէրդումուն տա տալիսն , չա-ղըրարըընը իսիմէ իըրտէթինիզ հաղըր ու միւնթաղըր պուլունաճաղընտա շիւրճէ հօզ տուր . . : Իշթէ եթթիտիբ մահէլլի մէզպուրէ . . . վէ հէմտէ , թամ վաղթիտտէ եթ-թիշտիբ , զիրա , եաղմուր եինէ եհնիտէն պաշլամագ տա տըր . . : հէլէ շու ըրմաղըն սուլարը սէպէրի՛նէ պագընըզ , ա-տէթա սէլլէր եիւրիւմէքտէ տիրլէր , պագընըզ , պիր քէր-ըն պագընըզ , էկէր պու եաղմուր , պէօյլէճէ , մաաղալաճ էրի կիւն տահա տէվամ իտեր իսէ , սուլար քէօրբիւնիւն քէմէրինի պիլէ աշաճագ տըրլար :

— Նէ՞ տէտինիզ , եթթիշտիք մի տէտինիզ . . . կյի եա , հա՞նը , մէ յքէտէ՞ նէրէտէ տիր : Պէն պուրատա էօյլէ պիր շէյ կէօրմէքտէ տէ յիլիմ :

— Էկէր էթրաֆընըզա պիր կյի պագար խէնիզ , կէօրէ-ճէկինիզ պի իշթիպաճ տըր :

— Նէրէեէ , դա՞նդի թարափա պագանըմ՝ ,

— Իճնիւնիզէ պագընըզ :

— Իճնիւմէ՞ մի պագանըմ :

— Էվլէթ , էճնիւնիզէ պագընըզ . . :

— Հա՞նը , նէրէտէ տիր :

— Իշթէ . . . իշթէ , պուրածըգտա . . . քիրէմիտլէրինի կէ՞օրմէեօրմուսունուզ , եալաշ , սագընընըզ , քիրէմիտլէրէ պատմեաաընըզ :

Բօտօլֆ իսէ սալա , հէնուզ պունտան պիր դաշ սէնէ էվ-վէլլէրէ կէլլինճէեէ դատար , ճանգ-էլիկէ մէ յտանընըն պա-ղը մահէլլէրինտէ , վէ ալէլուու սուս Գուր-լա-Ռէն եաղընըն-տա , եէր ալթընտա վազք էօյլ մէ յքէտէլէր պուլունմագ-տա օլմասընա տիզգաթ իթմիլ տէլլւ իտի :

Ճիլ վաղք , մահէլլի մէզպուրտէ , եաշվէ զայլէթ եարըլկան թօրբագտան դաղըմըլ պիր մէրտիվէնտէն աշաղը պիր խէն-տէկէ ինիլմէքտէ , վէ մէքիւր խէնտէկին , տիվարվարի եօ-գարտան աշաղը քէսիլմիլ պուլունան պիր թարաֆընտա տա , աշահճա , բէք միսկինճէ , վէ խարապճա պիր էպիլիէ պու-լունմագտէ օլուպ , վէ մէքիւր էպիլիէնին իսէ , եօսուն պաղալմըլ օլան քիրէմիտլէրի , անճագ Բօտօլֆուսն տուր-մաղատ օլտուղու եէրին եիւքսէրիկինն դատար եթթիշտէք-տէ իտի . վէ մահէլլի մէզպուրտէ , մէքիւր էպիլիէեէե ա-յիտ օլարագ , չիւրիւբ թահճալարտան եարըմըլ էրի իւշ գըթատա պարագալար պուլունարագ , անպար , վէ մախ-զէն , վէ թալլան դուլիպէօի մագամընտա իսթիմալ օլուն-մագտա իտիլէր :

Մէքիւր մէրտիվէնին աշաղըսընտան , մէքիւր քիւհնէ խանէեէ , խէնտէկին պօսունա ալըմըլ օլան տարածըզ պիր եօլ էլէ կիտիվէքտէ օլուպ , վէ պիր թարաֆտա տաթի , իսթիւ չալը ըրբըլար էթէ Էթթիւլմիւշ օլտուղու , վէ եէրտէ պատեաղը թահճալարտան միւրէթթէպ էրի սըրա թրարէ-զալար վագ իտիլմիլ պուլունատուղու հարտէ պիր էթթիւ . ալ-թըլ պուլունմագտէ իտիլ Ռիզկէարտան սալլանմագտա օլան թըլ պուլունմագտէ իտիլ :

պիր չիւրիւք սաճ թահճադննն պիր քննարննտան կէչիւրիւմիչ օլտուղու տէմիր բեգէլէր, ատամա մէրազ պաղըրչաքեճը սուրէթտէ կըճըր կըճըր սէպէր չըգարմագտէ օլուպ, վէ մէգքիւր սաճ թահճմանն քիլիլ բապարը արասընտա, պիր թարաֆընտան եարէլէմիչ օլմնաք ճիհէթիւ, քննարք քննարք օլն քննարք քննարք պուլունտուղու կէօրիւմէքտէ իտի . . . վէ մէգքիւր մէլխանէնին, մէգքիւր իսմինի կէօթիւրմէքտէ օլան սաճտան լէվճա, գօճա պիր սըրըք պաչընտա թուլաուրուլմագտէ, վէ մէգքիւր սըրըք տախի, հագքգաթի հալտէ, խանէ իսմինէ շայէթիւ օլմնաքըպ, իլլա պիր քննարք վէ եախտ պիր քննարք քննարք (°) տէնիլմէքքիլիկէ շայէթիւ պուլունտան մաղարանն իւլէրիտտէ տիքիլմէքտէ իտի :

Եաղմուրտան պաչգա, օրթալըլա գաթիլ վէ նէմուք պիր տիւման չեօրմէքտէ իտի . . . վէ կիճէ տէ եաղլաչմագտա իտի

—Էյ, տէլիգանյը, նամըլ, պու մէլխանէնի պէկէնտիսնիգ մի, —տէտի Մէթըր տէգօլ :

—Չօգ էյի, չօգ կիւգէլ, պէս պէլի, օն պէչ կիւնտէն պէրու տէ կէլմէքտէ օլան եաղմուրտար սայէթիստէ . . . աչաղըտա, աչուրի մէրթէպէտէ մէմուճն օլաճագ պիր սէրինիլք հիւքմ իթմէքտէ օլմալը արը . . . Հէր նէ հալ իտէ, պու եուրունուղ, կէչինիլ պաղալըմ . . .

—Սիլ աղաճըգ պէրէլ յինիլ տէ . . . պաղալըմ մէլխա-

(°) Նաթըլ քի կէօրիւմէքտէ տիր, Էսրարը ֆարեսն միւլլիֆի, ֆարեստէ վաղը օլուպ տա, անճագ գանըլ գաթիլմէրին, վէ հէր նէվի եչըրեա վէ երաղիլ թաղմարարնն կիլիլ չըգարըլալըմ մէլխանիլք իլլանտէ, էօյլէ հայլանաթ ինչրինէ վէ մաղարալըլմա պէրգէր մահէլէր պուլունտուղունու տնրաթմաղ իթէմէքտէ տիր. եա պիլ նէ եարալըմ քի, Թիլրբիամրըք, վէ Հայաստանիպըն չօգ եքրիլքընտէ, վէ հաթթա, պրագալըմ Մուշ, վան, Պիթիւս վէ էմալլէրիլք, հաթթա նֆօտի էրղուլմտա պիլի, էյ տիմէքքիլիկէ լաքըգ բէք աղ էպիլիկէ պուլունուպ, ալէտէվիլէ էվիլք, պիրէք իլլէրէլ վէ մաղարալըլա մանէնտ պուլունտուղունուպաչգա, մէքթէպէր վէ հաթթա նիլէ քիլիլէր պիլի օլ հալտէ պուլունտագտէ տիրէր :

նէճի պուրատամը արը . . . տիլգաթ իտինիլ, աեաղընը գայմասըն :

վէ հայտուտ տիլինի օլուգ շէրինէ վաղ իտէրէք, զանէթիւ տճայիլ, ուլուն, վէ բաթըրթըլը սուրէթտէ պիր ըլլըլ չալըլ, վէ մէգքիւր ըլլըլգտան շու :

—Էրըրըրըր, —տէտի սնըլալըլ :

Մէգքիւր մաղարատան տախի, այնի սուրէթտէ պիր ըլլըլ օնտի իլիտիլի . . .

—Թամամ, մէրուլմ պուրատա արը, —տէտի Մէթըր տէգօլ. —Աֆվ իտէրսինիլ . . . տէլիգանյը . . . գատընալա հիւրմէթ ֆէրիլէտէն տիր, տուրունուղ, էվիլլա լա Շուէթ իլէրու կէչին . . . չիտի տէ սիլ պուլունտուղ տա, պէն տէ արգանըլտան ինէրիմ, տիլգաթ իտինիլ քի տիւլ մէքէսինիլ . . . զիրա բէք գայրաղ պիր թօրաղ արը . . .

ՕՆ ՏԷՕՐՏԻԻՆՃԻԻ ՅԱՍԼ

ՔԷՕՐ-ՍԷՆՆԱՆ (ԳԱՆԼԸ-ԵՆԻՐԷՔ)

Քէօր-սէննանն սահիպի, Մէթըր տէգօլուն ըլլըլմա գարըլըլ ճէվալ վիրտիքտէն սօքա, պէրայի հիւրմէթ, գարուեա գատար տախի գարըլ չըգալը :

Մէրուլմ մէլխանէճի, շէնտ կիւն մուգատտէմ, Սիթէտէ կիտիլ տէ արատըլը, վէ հէնուղ տարը իսմինի, վէ եախտ պէյն էլնա սէօլլէնմէքտէ պուլունտան սրֆաթըր պիլ մէքտէ օլմտարըլ մէրուլմ Պրա-րուտ (Գըրըլ-Գիւլ) քէնտիտի իտի :

Մէրուլմ, ինճէ, գայիթ վէ գուր գուրու պիր օլուպ վէ սինիլ իտէ, էլլիկէ եաղըն պուլունտագտէ իտի. Սիտաթ սանտարա վէ ֆարէհէ պէնգէմէքտէ իտի Մէրուլմ մուլ պուրունու սիվիլ, շէնտի իլէրի չէվիլլը վէ կանաղալըլ շանտղվալը շուգուրլանարաղ քէմիլքէրի տիչարըլ չըգմըլ օլտուղու կի-

բազ , կիտիպ թէքկէօղլու ածխ դէնին էլինաէն թութաու :

—(ԿՏ, Եաչարն պէնիմ տիպէր չօճուղում . . կէօր-տիւն մի սէվիլէճէք չօճուղու , —տէտի Ֆինէթ , —նա սըլ տա ինսանա եագըն տըր . . : էօյլէ պիղիմ միակին Իէկրիօթ կիպի ապա խըրըլլ տէյիլ տիր , օլ միսկին շինկեանէ , պէնի կէօրտիւքճէ , վէ Եանրմա եագլաչարգճա , ատէթա իւրք-մէքտէ վէնէֆրէթ կէթիւմէքտէ խի (*) :

—Հայտէ , Ֆինէթ , չարուգ օլ . . լաքին , կէօղէրինի տեօրթ աչմայր , վէ էն ուֆազ պիր շէյէ տաթի տիգգաթ իտէրէք ուեանըգ պուլունայրօրն հա . . . պէն պէքէրիմ աէնի պուրատա . .

—Չօրա վարմազ տէճնէրիմ պէն . . Հա՛յտէ , թօրթ իյ-եար , տիչ էճնիւմէ պագաեքմ :

1.ա Շուէթ իլէ թօրալ չօճուգ , օլ գայրազ մէրտիվէն տէն Եօգարը չըգաթլար :

—Ֆինէթ , շէմսիէնի ալմաեա ունութաուն . . —տէյի պաղըրար Մէթր տէգօլ :

—Սման գօճաճըղըմ , պրազ գալըն , շիմտի անըն ա-ղըրըղընը նէ Եարաեքմ . . —տէյի ճէվապ վիրտի աճիւ-զէ գարը , վէ անինտէ թօրթ իյեար իլէ պիրիքտէ , ազաճմ կինէշինին թօրլամագտա օլտուղու տիւման իլէ , Շանգէ-իղէ մէյտանընտա վագը օլ իրի իրի գարա աղաճարըն , չըպըգ վէ սիեաճ տալլարընր թաճրիք իյէմէքտէ պուլու-նան էլէմպախշ ըիւզկեարարար բաթըրարըր օրթաարնտա զայպ օլուպ կիթտի :

—Հայտէ յինիզ , իշէրի կիրէլիմ , —տէտի Բօտօյֆ :

Բօտօյֆ պաչընը էյմէրլիլէ մէճպուր օլարազ , մէյիսա-

(*) 1.ա Շուէթին , թօրթ իյեար կիպի պիր միակին , Ֆիլօր-արը-Մարի կիպի պիր մէճպաթ տէն դիեառտէ մէյմէքլիքտէ հագըք վար խի , շիւնքի , նման դմանն սիրէ , տէմիլէր , պիլիւք պիր սասիլիք տիր պու , նասըլքի էֆքեար ճիճէթլիլ տաթի պու պէյլէ տիր , տայի-մա , չարըք , Եանըլ , գապա , պաեաղը վէ պօլ շէյ տիւշիւնէյէր , պիր պիրէրնի սէվիպ իթիպար իտըլէր :

նէ գարուսունտան իշէրի կիրտի , Մէյիսանէնին իշէրաի ի-քրի գըթա սալօնարա թագաիմ իտիլիշ օլտուղու հալտէ , պուճարտան գիրինտէ պիր տէսթկեաճ իլէ պիր տէ Էսիկ պիլարտօ պուլունտուղու կիպի , տիկէրինտէ տաթի , պիր թագըմ թրաբէգալար իլէ , պիր չօգ տաթի , չօգտան պերու եէշիլէ պօեանմըլ օլան պաղչէ իսկէմէլէրի պուլունմագտէ խի : Մաճէլի մէղպուր , Եալընըգ իքի բէնճիրէտէն ըրըգ ալմագտա , վէ մէղբուր բէնճիրէլէրին ճամլարը առ գըրըգ վէ չաթլագ օլտուգտան պաչգա , հէր թարաֆընը տաթի էօրիւմճէրլէր գարլամըշիտի վէ մաճէլի մէղպուրուն եէ-չիլէ չալմագտա պուլունան տիվարարընըն քիրէճէլէր , նէմ-լիքտէն գապալըպ գալլաեարազ տէօրիւլմէքտէ իտիլէր :

Բօտօյֆ անճագ պիր տագըգա գատար Մէթր տէգօլ-տան այլըրպտա , Եալընըճա գալըրընտա , Պրա-Ռու ի-լէ Մէթր տէգօլ ֆուրաթի պուլարազ , հէման չարուգ աու-րէթտէ պիր պիրինէ պիր գաչ լագըրարըր սէօյլէտիլէր , վէ պիր գաչ տա կիպի իշարէթլէր Եարապիլտիլէր :

—Ֆինէթ կէլինճէեէ գատար , եա պիր պարտագ պի-րա վէ Եալտօ պիր գատէճ րագը ալըրմըսընըգ , —տէտի Մէթր տէգօլ Բօտօյֆ :

—Խայր , ճանըմ իսթէմէեօր :

—էյ , սիզ պիլիւրսինիզ , սիզ քէնտի քէյֆ վէ իսթէկի-նիզէ պագընըղ . . տօղըուտու պէն պիր գատէճ րագը ա-թաճաղըմ , —տէտի հայտուտ , վէ իքինճի սալօնտա վագը ուֆաճըգ վէ եէյիլ թրաբէգալարտան պիրինին պաչընտա կիտիպ օթուրտու :

Մաճէլի մէղպուրտէ գարանլըգ օլ մէթրմէպէ պաամագ-տա խի քի , մէղբուր իքինճի օտանըն պիր քէօշէսինտէ վագը օլուպ , վէ Էքի գանատը պիր քէբէնք իլէ գարան-մագտէ օլտուղու հալտէ , հէր վագըթ տա ալըպ գարամագ-լըգ զաճմէթիլ շէքիլմէսին իլին , գանատընըն պիր ալըգ պրագըլմըլ օլան մախլէնիք մէրտիլմէնին գարուսու-նու կէօրմէքլիք , իճիթմալտէն տէյիլ իտի . . վէ Մէթր տէ-

գօլ իսէ, մահացաւ, մէդքիւր գարանդրգ վէ տէրին գաբու-
 եաւ, Բօտօֆուն կէօղէրինտէն սէթր իթմէքիւր նիյեթի
 Փաստեաննէ մէսնի, կիտիպ հէմ թա մահէլլի մեզպուր
 եազընընտա պուլունան պիւթրաբէզանըն պաշընա օթուր-
 մուշ, վէ հէմտէ արգասընը օլ թարաֆա չէվիթմիշ իտի:

Հաղ պու թի Բօտօֆ, մէրգուուման, մէգքիւր նիյեթի
 Փաստեաննէն պիւ խապէր պուլունարագ, վէ Ֆիքրինանէն
 պիւր չէյ տիւշիւնէքտէ օրմասընը մէրգուումա անլաթ արմա-
 մազ իսթէեթէքէք, բէնճիթէթէթտէն տիչարը պագմագտա ի-
 տի . չէօյլէ քի, Բօտօֆ, հէր նէ գատար, Միւրֆիւն աօ-
 լու տիգիլին Վէօլ կէչիտիւնէ կիթմէտիւն կէօրմիւշ իտի իսէ
 տէ, գապլի քեամիլէն րասաթ մէյիլ իտի, չիւնքի, մէր-
 գուուման, քէնտի պուլու ալթընտա, բէք գըտա սուրէթ-
 տէ եազընը օրուպու բուսուլտան, քէնտի Ֆիքրինի լա-
 երգըլլա անլաեանպիլիպ եալիտա անլաեանպիլմէմիշ օրմաք
 հագգընտա չիւրհէ իթմէքտէ, վէ տիւշարը էտիլչէ օրմաք-
 տա իտի . դիրա, մէգքիւր բուսուլտա, անճագ շու աթի-
 տէքի պիւր գաշ լուգէթմէթի իշար իտէպիլմիշ իտի:

—Պու կէճէ, սաթ օրու, սէքէ-Է իւրէ պուլունանն:

Բօտօֆի հէր նէ գատար, գարար վիթմիշ օրուպու ա-
 աթտան էվիլէլ, Վէօլ սօղազընտաքի խանէեթ քէնտիսի
 կիթմէք իսթէմէտիթտէն պաշգա, Մէթր տէգօլու տախի
 պըրագմամագըլլը, Ֆիքրինանէն բէք ալէա գուլունըշ իտի
 իսէ տէ, պու ճիւմիլ իլէ տախի, քէնտիսնէ էհէմնիյեթի
 աղմէսի պուլունան էսրարըրը անլաեանպիլմէքիլք Ֆուր-
 սաթընը տա էլտէն գաշըրըր տէյի, էլիւրէկի ալթըպ աթիթ-
 րիմէքտէ իտի, չիւնքի, հէր նէ գատար քէնտիսի տախի
 կիւճիւ վէ գուվիլթիլ օրուպուտան պաշգա, էանընտա տա-
 խի միւրէմիլէ սիլաշըրը պուլունանագտա իտի իսէ տէ .
 գարաշըրընտա պուլունուպ տա, հինի իգթիլլատէ ճհէրթէշ-
 մէկէ մէճպուր օլաճաղը ատամըն տա, հէր հիլլէտէ վէ տէ-
 սիսէտէ մահիր, վէ հէր չէյի էարմագըլլա միւրգթէտիթ բէք
 գուվիլթիլ վէ բէք տէհէթէթը պիւր գալընը գաթիլ օլմա-

սընը տախի պիլմէքտէ վէ տիւշիւնէքտէ իտի . . . Նիհա-
 եթի, հէր նապը տա օրու, պու միւրաշագալարընա վէ վէս-
 վէսէլթընէն տայիլ պիւր չիւրհէ վիթմէք իսթէմէտիլինտէն,
 կիտիպ քէնտի տախի Մէթր տէգօլուն թրաբէզասը պա-
 շընա օթուրուտ . վէ պիւր շարագը ըմարըտը:

Պրա-Բուժ իտէ, եալաշնա սէօլլէչէքէք, Մէթր տէգօլ
 իլէ պիւր գաշ լազըրըր իտէլտան պէրու, տայիմա չիւրհէլի,
 աիգգաթըլը վէ խօյինճէ պիւր պագըլ իլէ, Բօտօֆուն էլի-
 դիւնէ պագմագտա իտի:

—Նէ տէրսինիլ, տէլիգանը, —տէտի Մէթր տէգօլ,
 —չիտի գարըմ կէլիպ տէ, օլ կիլմէք իսթէտիկիսիլ խա-
 նէնին ատամըրընը օրատա պուլունուտըլըր խապէրինի
 վիթմէք օրուր իտէ, պիլտէ կիտիպ վիլթիթաթըլը, սաաթ
 սէքիլտէ վիթմէք իլի օլմագ մը, օլմագ մը:

—Իսայր, իքի սաաթ էվիլէ կիթմէք օրուրուգ, —տէտի
 Բօտօֆ, —օլ վազըլմ մէրգուումանը իաճիլթիթմիշ օրուրուգ . . .

—էօյլէ օլաճաղըր էլիտէն պիլմէքտէ միսինիլ:
 —Բէք իլի պիլմէքտէ իմ . . .

—Ստամիլտէ, մէկէլի տօսթըլար արասընտա . . . էօյ-
 լէ չէյլէրէ պագըլըր մը, օլ գատար թէքիլթիլիլք արա-
 նըլըր մը:

—Պէն անլէրի բէք տէա թանըմագտաբըմ, էօյլէ տիլ,
 վէ սիլէ թէքըրաբէն սէօյլէրիլթիլ, սաաթ օնտան էվիլէլի-
 տիլմէքիլք, պիւր տիւրիլու ճայիլ օլաճաղ:

—Չօգ ինտըճը պիւր ատամըրը պիլ, տէլիգանը:
 —Պէնիլմ պիլտիլիլմ պու տուր . . . սաաթ օնտան էվիլէլ,
 ճիհան պիւր արտա կէլտէ, էինէ պէն էէրիմտէն գըմըլտա-
 մամ, միւրքիւն տէյիլ տիլ:

—Իլէմ իւղրէ օլմանըլըր, պըլըմնիլըրը, զաթէն պէն
 տիւրքիւնըլմ սաաթ օն էլիտէն էվիլէլ գարաթմամքի, —
 տէտի Պրա-Բուժ քէնտի գաթը սէսիլլէ սէօյլէլէքէք, —պէ-
 նիմ էն իլի միւրթիլթիլթիլմ, անճագ օլ վազըլմըրտա կէ-
 լիլթիլ . . . վէ հէլէ շու իլիլիլիմտէ վար տըր քի, էօյլէ շու

եա պու բաթըրտըարտան թասնիլ օլմագտանըլ տէ յէճէք
գօճուլարբմ պուլունմագտա տէ յիլ տիր :

—Իհէք ալեա, բէք ալեա, տէլիգանըլ, իթէտիկիննիլ
կիպի օլտուն, հէր նէ տէ սէօյլէսէնիլ, մուվաֆագաթ իթ-
մէքըլէ էլիլէմտիր, —տէտի Մէթըր ա'էգօլ, —բէք ալեա,
վիդիթամըղը թամ կիտիպ սասաթ ճնտա վիրիբըլ:

—Իլթէ լա Շուէթ կէլտի, —տէտի Պրա-Րուժ, թըպղը
Մէթըր ա'էգօլ կէլտիկինտէ աշարը ինմէլտէն էվիլէ հաբտը-
ղը կիպի, իլթիտիկի ըսըգ սէսինէ միւշապիհ պիբ ըսըգ իլէ
ճէվապ վիրէրէք :

Արատան պիր տագըգա կէչտիրտէ, լա Շուէթ պիլար-
տօ օտասարնտան իլէրի կիրտի :

—Գօճաճըղըմ, իլ բէք ալեա սըրասընտա տըր . . . հէք
թարաֆընը կէօղտէն կէչըրտիմ, —տէ յի պաղըրտը թէք-
կէօղ գարը հէման իլէրի կիրէր կիրմէլ :

Պրա-Րուժ, եանլարընտա տուրուպտա լազըրալարընը
տիլնէմէքըլէք թէքպիլեհտիլիկինտէ պուլունմալ օլմասըն
նէլեհէթ իլէ : էվլատը թօրթ իլեար հագըրնտա պիր շէ յիւ-
ալ իթմէքտիլին, կէրի չէքիլտի : Իճիթիմալտէն կէօրիւնտիւ-
կիւնէ նէգարէն, մէրգուժ, թօրթ իլեարըն տաճա կէլմէհէ-
ճէք օլմասընտան իսապէրտար պուլունմագտա իտի : Լա
Շուէթ կիտիպ Բօտօլթ իլէ օլ գօճալը հայտուտուն գարը-
սընտա օթուրտու :

—Է՛յ, նէ եարտըն, պագալըմ, —տէտի Մէթըր ա'էգօլ :

—Պու տէլիգանընըն սէօյլէտիլէրի, չիմտիլէ գատար
բէք սօղրու տուրլար :

—Կէօրտիւնիւլգմի, —տէ յի պաղըրտը Բօտօլթ :

—Պրագընըլ լա Շուէթ քէնտիսի սէօյլէսին, տէլիգան-
ըլ : Է՛յ, սէօյլէ, Ֆինէթ, նէ եարտըն, նէ կէօրտիւն պա-
գալըմ :

Մէքըլիւր Ա7 նիւմէրօ իլէ միւրագգամ իսնմէհէ վասըլ
օլտուղումտա, էվիլէա պիւզիւլիւպ օթուրաճագ պիր տէ-
լիք արանըպ պուլարագ, կէօղճիլիւք իթտիրմէք իւղ-

լի, թօրթ իլեարը օրանա սօգու վիրտիմ . . . Հէնուլ օրթա-
ըլէ գարտարմագտան, կիտիպ բէգէլէրի տիլարտա գալըր
ըլման, վէ ալթ թարաֆը կիբ բարմագ եիւրպէրիլինտէ եէր-
տէն եօգարտա պուլունան պիր ուֆագ վէ էսկի գարու-
տուն կգամրանասըն չէքտիմ, պէքճի գարուհու ալտը : Հա,
տուրուտուլ, ունութ տամ սէօյլէմէկէ, տաճա գամրանանը
չէքմէղտէն էվիլէլ, պէնի, գօճուլուգ լարտան պիրի տիր տէ,
իճալը հալ էօյլէ պալ ալըգ գօճագըղա մէճպուր օլմալ
տուր զանն իթսինլէր էֆրեարընա մէսին, պալըմտարի պօ-
նէմի չըգարըպ ճէպիմէ գօյտում : Նիհանէթ, պէքճիբի կէօր-
տիւկիւմտէ, կիւեա, ճանըմ գատար սէվմէքտէ օլտուղում
Գօղթի նամ պիր ուֆաճըգ բարաղանըմը գալըրմըլըմ տըր
տա արանօրում կիպի, պիւթիւն գուվիլթիմէ պաղըրըպ
չաղըրարագ, վէ աճըլըպ օղըլալարագ աղլամանա պալ-
լատըմ . . . Պէն շուրաճըգտա վաղը Մուրպէօֆ նամ աղաճ-
ըլէլը ճատտէտէ օթուրմագտանըմ, վէ մէքըլիւր բարաղա-
նըմը արամագ իլին, պաղլէտէն պաղլէհէ կէզիպ օղալ-
մագտանըմ տէտիմ, վէ մէրգումա, էկէր հիմմէթ իտիպ տէ,
միւսատա տէ իտեր իսէ, պիր քէրրէ տէ քէնտի պաղլէլէրին-
տէ արամագըղըմը լեճա իլէտիմ :

—Է՛յ, նէ տէրսին, պէկէնտիլ նմի չիմտի Ֆինէթիմի, նա-
սըլ, պէօյլէ իլիլուզար, վէ պու մէրթէպէ ագըլը պիր գա-
րէա լասաթ կէլտիկին վար մը իտի, —տէտի Մէթըր ա'է-
գօլ, քէմալի սէմու նիլէթ իւզրէ վէ գօլթուգ լարընա գար-
պուլ գըղմալ օլարագ :

—Տօղրուտու, պու թէտպիլիլինէ, հիլ տէհէճէք եօգ
տուր, —տէտի Բօտօլթ, —է՛յ, սնըա . . .

—Պէքճի պանա, Գօղթուրու արամագըղա ըուլասաթ
վիրտի, վէ պէն տէ պալլատըմ արթըգ, կիւեա անը արա-
մագտանըմ կիպի, Գօղթի, Գօղթի պաղըրարագ, հէր թա-
րաֆը իսթէտիլիմ կիպի կէզիպ կէօղտէն կէչըրմէկէ . . .
Համթիա, տիլարլարըն ալթլարընը տալի կէօղտէն կէչըրտիմ,
հէր թարաֆտա էօրթ մէլէր վար տըր, վէ հէրսինտէն տէ

առեթա պիր մերտիվէն կիպի աչաղը ինչիւն պիւր : հէրէ տի-
 վարըն պիր քեօշտնիւնսէ, սօլ թարափտաւ եօյլէ պիր չամ ա-
 զանը վար տըր քի, ստեթա պիր մերտիվէն պիւր ինչիւն կիս-
 աէն, համիլէ պիր դատընըն պիւր ինչիւն կիսէ կիսաւ չիւրճէ
 ճայիլ աէ յիւ տիր Մեղըր ի սանէ, եարընը պիր դամօ օլու պ,
 վէ ալթը թամնէ բէնճիլթէլէն վար տըր, վէ տեօթմ գըլթա
 տա, տեմիրօիլ մախլէն նէֆէտիլթէլէն վար տըր: Բէնճիլթէլէ-
 ղին դանատարը, աչաղըտան պիրէր շէնկէլ իլէ թուլթու-
 ղուլմագաէ օլտուղու կիպի, եօգարտան տախի, պիրէր սիւր-
 մէ իլէ թուլթու ղուլմագա տըրլար: շէօյլէ քի, բէնճիլթէ-
 լէրն ալթընա պատըրտըր պիրլէ, աւմիր թէլլին շէրիլէ պի-
 լէճէ կիսաւ իլթիպանճ եօգ տուր . . .

— Պիր քէրբէ եթիթի վիրիտիկի անտէ: . . աչըրը պիլթէր
 — տէտի Մէթըր աէգօլ:

Լա Շուէթմ հիքեապէսիսէ տէվամէ պաշլատը:

— Էպիլիլեթնին գարտու ճամ դարու օլու պ, փագաթ
 տիչարըն աչըրը տա իրի թարափը բանճուլարը վար տըր:

— Պու տա էն զիւստէ տիգգաթ օլու նաճաղ պիր նօգ-
 թա տըր, — տէտի հայտուտ:

— Ժամամ . . հէր պիր շէեի քէնտի էլի տիր կիպի կէօ-
 ղիւ պ անլամըշ վէ թաթըրնտա սագլամըշ տըր, — տէտի Բօ-
 աթիֆ:

— Սօլ թարափտա, — տէտի լա Շուէթմ, — համլուեա
 եագըն պիր դուեու վար տըր քի, անըն տա իրի բէր ալէա
 իլէ եարաեապիլիր, չիւնըի, օլ թարափտաքի ախլարըն էօ-
 նիւնտէ էօթթմէ պուլուննատըրընտան, մաագալլաճ գաշ-
 մադըրմըլ իգթիլգա իտիպ տէ, գաբու թարափընտան էօ-
 նիւմիւղ քէստիլթիլթի կիսաւ . . . Էլլին իլթիլթիսէ կիրիտի-
 կիսաւ . . .

— Տիմէր տիր քի, էվին իլթիլթիսէ տէ կիրափն սէն, էօյ-
 լէմի: Տէլլիգանլը, հիշ չիւր հէնիլը օլմալըն քի, էվիլթմ, մէր-
 դումէ, էվին իլթիլթիսէ գատար տախի կիրէպիլթիլ տիր . . .
 — տէտի Մէթըր աէգօլ քէմալի զըրուր իւղըէ:

— Հիշ ճա չիւրճէ իսթէր մի, էլպէթթի կիրտիմ: Շէօյ-
 լէ քի, կիւեա փօգթիմու մու արաեղպ արաեղպ տա պուլա-
 մաուրգտան սօնրա, օլ գատար ալլատըմ ֆէրեաուար իյ-
 լէտիմըլի, նիհաեթի պիր արալըգ իւղերիմէ պիր պաերըմադ-
 լըգ կէլտի, վէ պէքճիտէն, պարի ազաճըգ իսանէնի գաբու
 սու էլիկիստէ օթուրարագ, պիր աղ նէֆէս ալլըգ քէնտի-
 մի պուլմադըրմա միւսաատէ իսթէտիմ: մէրգում իտէ,
 բէր իլի վէ բէր պապա պիր քիմնէ օլտուգաւնտան, պէնի
 իլէլի կէթիլթիլթէր իսթէտի, վէ պիր գատէհ սու իլէ պիր
 գատէհ տէ շարապ հիսմէթ իթտի իտէ տէ, «խայը, թէշէր-
 քիւր իտէրիմ, շարապ իսթէմէլ, եարընը պիր բարաճըգ
 սու քեաֆի տիր, աղիլիմ էֆէնտի» տէտիմ: Սլ վաղըթ,
 մէրգում, պէնի սօֆաեա կէթիլթիլթի . . . հէր թարափտա
 հալը գաբլանըշ տըր, վէ պիլիմ նիլեթիթիլ իլին. մէլգ-
 քիւր հալլարըն տա ֆայիտէտի վար տըր, չիւնըի, հէմ ա-
 եագ մէն չըգմաղ, վէ հէմ տէ պիր ճամ գըրեճաղ օլու աղ,
 տէօթիլէն բարչալարը օթթալըր վէլլէլէեթ վիրմէղըն:
 Սաղտա վէ սօլտա պուլուննա գաբուլար, բէր խաֆիֆ սու-
 ղիթտէ գարատըրմագ տա օլտուգալընտան, աշմաղ իլլին պիր
 իւֆլէմէր պիլլէ քեաֆի տիր: Փագաթմ, թա գարչտա, գա-
 վի վէ անտիթար իլէ գաբալը պիր գաբու վար տըր քի . . .
 ապը բարալարտա օրատա օլմաղ տըրլար. . . գիրա, գանն ի-
 տէրսին քի, մէղըր օտատան պիր նէվի ալթուէն գօգու-
 սու կէլլեթաէ տիր. . . հէլլէ մէնունում քի, պալ մումում
 տա գէմպիլիմին իլլիտէ իտի . . .

— Կէթիլթիլթի սուլու, տէլիլգանլը, մէրգումէ պալ
 մումուսունու տա պիրիլթէթ թալըմագտա տըր . . . օ եա-
 նընտա օլմաարգճա, զաթէն պիր եէրէ կիթմէլ քի . . .
 — տէտի Մէթըր աէգօլ:

Լա Շուէթմ եինս տէվամէ պաշլատը:

— Մէղըր րարալար պուլուննատը մէէմու ի գալիտէն
 պուլուննա օտաեա եագըն կիթմէր իսթէտի կիսաւ, ճա
 տախի պիր թէտպիր տիւ չիւնտիւմ, կիւեա պէնի պիրտէն

պիրէ ֆէնա պիր էօքսիւրիւք թուժարագ, աեագ տա տուրմանս մէճարմ գարմատըընտան, քէնտիմի պիր տիվարա տաեանմադլըղա մէճպուր կէօթէրտիմ, վէ կիտիպ պիր թարաֆա աննըմը տաեատրմ: Պէքճի պէնիմ պու հայիմի կէօրաիւքտէ, «պիր աղ շէքէր կէթիրէեիմտէ, սու իլէ իւ չինիլզ» տէտի, վէ զանն խտէրիմ քի, պիր տէ գալըզ կէթիրմէկէ կիթտիկինտէն, պիր չօգ կիւմիւ թագըմլար սէպի կէլմէկէ պաշաաղըընը իչիթաիմ . . . մէգըիւր կիւմիւ թագըմլար, իչէրի կերիլտիկինտէ, սաղ թարաֆտաքի օտասա պուլունմագտա արըլար. . . դօճաճըղըմ, պուճու տա խաթըընտա օագլաեաարն: Նիհանէիթ, էօքսիւրէրէքէ, պէօկիւրէքէք, եավաշ եավաշ մէգըիւր խաղինէ գարուսունա գատար կիթաիմ. . . պալ մուճում գաթէն ալուճուճուն իւ չինտէ խոի. . . վէ ապա պէլլի իթմէտիկիմ հալտէ, անաթթար տէլիկինէ պատըմ, իլթէ գալըպը տա պու տուր. էկէր պու կիւն իգթիգա իթմէղ իսէ տախի, վարսըն եանըմըգտա պուլունտուն, պէքի պիր կիւն իչէ եարար. . .

Լա ճուէթ պուճու սէօլլէտիկիլլէ պէրապէր, օլ մէգըիւր իւղէրինտէ անաթթար տէլիկինին գալըպը պուլունտա պալ մուճու բարչաարըն հայտուտա վիրտի:

—Պագընըզ, աճապա բարալարըն պուլունտուղու օտանըն գարուճու պոճ մու տուր, սիղ թանըմագտամըընըզ, —տէտի լա ճուէթ:

—Թամամ, թա՛ քէնտիտի . . . էվլէթ, բարալար իլթէ պու օտատա պուլունմագտա արըլար, —տէտի Րօտօլֆ: Մէքգուճ պու ճէվապլ զիրտիբտէն սօնրա, քէնտու քէնտուլէ տախի, աճապա Միւրֆ պու միսկին աճիւղէ գարուեա ալտանմըճմը տըր. էօլլէ օլմասը իհթիմալլին խարիճինտէ տէ տէ յիւտիր, չիւնքի, մէքգուճ պիղիմ իչին, անճագ սաաթ ճտտա կիտէճէկիլղ տէ յի պէքլէմէքտէ տիր. . . տիմէք տիր քի, անճագ սաաթ ճտտա իհթիեիթ իւղրէ պուլունտա, վէ թէտապիրի լագըմէեի իճրա խտէճէք տիր. . .

—Պագաթ, ագճէնին քեաֆֆէտի տէ մէգըիւր օտատա

օլմալը տըր, —տէտի լա ճուէթ, օլ եէչիլ պիր կէօղիւ բարալաճագտա օլտուղու հալտէ. —չիւնքի պէն, տայիմա, կիւեա Գօգթիմուճու արամագ վէսիլէսիլլէ բէնճիրէլէրին էօնլէրինէ կիթտիկինտէ, գարունտուն սօլ թարաֆընտա պուլունտան պիր օտատա, պիր եաղըրանէ իւղէրինտէ, բարալար տօլու թօրպալար կէօրաիւք. . . Հէմ՛ օլ գատար իլի սուրէթտէ կէօրիւպ ֆարգ իթիմիմ քի, չիմտի դօճաճըղըմ, պուրաճըգտա սէնի կէօրմէքտէ օլտուղուճա նէ գատար էմին իսէմ, օլ պապտէ տախի օլ գատար էմինիմ. . . մէգըիւր թօրպալարէն աղը պիր տուղինա գատար օլմալը տըլըր:

—Թօրթիլեա՛ր նէրէտէ տիր, —տէտի Մէթր տէգօլ աճէլլէ պիր սէօլլէ յիւ իլէ:

—Մէքգուճ հալտէ, մէգըիւր տէլլըտէ պէքլէմէքտէ տիր. . . վէ մէգըիւր տէլլը տէ չօգ ուղագտա օլմանըպ, իլլա պաղլէ գարուսունտուն, անճագ պիր դաշաարմ եիրագտա պուլունմագտա տըր. . . Մէքգուճուն կէօղէրի, քէտի կէօղլէրինէ մանէտա պուլունտուղլարընտան, գարանըզտա տախի կէօրէպիլմէքտէ տիրլէր: Մէգըիւր Ա՛ Նրամէրու խանէեէ կիտիվէք իչին, պաշագ պիր կէչիտ պուլունմագտէ օլմատըընտան, պիղ օրաեա կիթտիկինիլղտէ, էկէր պիրի կէլէճէք օլուր իսէ, բէք ալէն պիղէ խապէր վիւրէճէկինտէ չիւբէէ եօգ տուր:

—Չօ՞ղ իլի, չօ՞ղ ին. . .

Մէթր տէգօլ, պուճու սէօլլէր սէօլլէմէզ, հէման պիրտէն պիրէ Րօտօլֆուն իւղէրինէ հիւճում իլլէմէսիլլէ, պօղաղընտան եազալաեարագ, թրաբէզանըն արգաարնտա օղուպ տա քէրէնկի ալըք պուլունտան մախղէն մէրտիվէնինտէն աշալը եուվարալմասը պիր օլտու:

Մէքգուճ, պու խապիլիկի օլ գատար չարուգ, օլ գատար էօլլէ պիր շէ՛յ պէքլէնիլմէզ, վէ օլ գատար տա շէտիտ սուրէթտէ օլարագ իճրա իլլէտի քի, Րօտօլֆ գարըք գօեուպ քէնտուլի վիգաեէ իթմէքըիւք տէ յիլ, ֆարգ ու ֆէնիլունէ վարապիլլէճէք գատար պիլէ վագթ ու ֆուրաթ պուլա.

մատը : Լա Շուէթ, Մէթր տէգօլուն պու հարեքեթինին նէթիճէտինէ էվէլինատէն ահեաճ պուլունմատըընտան , պիրտէն պիրէ գօրգարագ , աճը աճը պիր սէս իլէ պաղըրտը : Բօտօֆուուն , մէրտիվէնտէն աշաղը եուվարլանըպ կիթմէսի բաթըրթը պիթիպ իշիտիլմէզ օլտուգտա , Մէթր տէգօլ , մէգըիւր մէ յիտանէնին տէօրթ թարափ քէօչէ պուճագլալընը բէք էյի պիլմէքտէ օլտուգունտան , տիգըպթը թամմէ իւզըրէ գուլագ վիրիպ տիյնէեէրէք , եալաշ եալաշ , մէգըիւր մաթիլէն մէրտիվէնտէն աշաղը ինտի :

—Գօճաճըղըմ . . . սագը՛ն քէնտինի . . . —տէյի պաղըրտը թէք - կէօլ գարը , մէգըիւր մէրտիվէնտէն գարուսունա եաղաշարագ . —Խըչտըն էլինտէ հաղըր պուլունտուն . . .

Հայտուտ հիչ ճէվագ վիրմէեէրէք , ինիպ կէօրիւնմէզ օլտու :

Էվէլէ էմիրտէ հիչ պիր սէս իշիտիլմէտի իսէ տէ , արատան ճիւղիճէ պիր վագթթ կէչտիրտէ իսէ , մախղէնին թա տէրինյէրինտէն , բասը պիր գարունուն քէնտի էօքճէսի իւզէրինտէ , սաղըր պիր սուրէթտէ տէճմէքտէ օլմասը գըճըրտըսը սէսի , ուղագտան օլարագ իշիտիլտի , վէ պատէհու մէգըիւր սէս տաիտի քէսիտի :

Սրթալըզ սիֆիր գարանլըզ իտի :

Լա Շուէթ քէնտի ղէմպիլինի գարըչտըրտը , պիր քիպըրիթ չըգարարագ , պիր ուֆագ մում եագտը , վէ մէգըիւր մումուն ըլըըլլա , սալճունն իշիտիտի ճիւղիճէ այտընլըզ օլտու :

Պու հէնկեամտէ , պաշընը մէրտիվէնտէն հօգարը չըգարմըչ օլտուղունտան , Մէթր տէգօլուն հէյպէթամիլ սուրէթի կէօրիւնմէքտէ իտի . . . Լա Շուէթ , քէնտի եաղաւորը մում ըլըըլլա ազաճըզ տէօրթ թարաֆը կէօրիւլէպիլմէքտէ օլան մաճէլի մէգրիւրտէ , եէր իւղէրինտէ , դարանլըզ օրթաղըտա , երլանալըր սիւրիւնմէքտէ տիր կիպի պիր հալ ու հէյեթտէ օլտուղու հարտէ , մէրգումուն մա մօր օլուպ , վէ աաղանմըչ , վէ բարչա բարչա օլմուչ պուլու :

նան տէհչէթամիլ լէճճէտի իլէ , ֆօսֆօր միսիլու բարչա մագտա օլան կէօլլէրինի կէօրիւնքտէ . . . քէնտույի ղապթ իտէմէեէրէք իւրբտիւ վէ գօրգտու . . . վէ մէրգումէ ճաւոր , շու իղթիրապը տէրունի կէչիպ տէ թէսկին օլտուգտան սճնար , պիր նէվի հէյպէթէնիկը եալթագճըլըզ պաղըրտըպ :

—Գօճաճըղըմ , ղանն իտէրսին քի , տէհչէթֆէրմա պիր հալու հէյեթթ քէսպ իթմիչսին տիր , ատէթա պատիտի իսէվֆու հիրասըմ օլտուն . . . պէ՛ն իսէ . . . —տէտի :

—Չարսուգ , չարսուգ . . . շիմտի պիլօլ վէօլ սօզաղընա գօլուպ կիթմէլիեիկ , —տէտի հայտուտ մէգըիւր մէրտիվէնտէն քէրէքլէրինի դարանըպ վէ սրըզ սրըքնա տէմիրլէրինի ապիտ գօեարագ , —էկէր պիր սաաթ կէչէր իսէ կիճ դարմըչ օլուրուգ , պիլմիլ օլտաքն : Էկէր մաճէլի մէզպուրտէ , պիլղիմ իշին պիր տուղագ դուրուլմուչ իսէ , հէնուգ վագթի կէլմէմիլ , եանի սաաթ ճնա վարմամըչ օլտուղունտան , թէքմիլ պաշա չըգարըրմամըչ օլմասընն իճթիմալի դալիւտան պուլունտուղու կիպի . . . Եօգ , էկէր էյյէ պիր տուղագ իշի պուլունմաեքտէ տա , սահիճէն պէճէրիլէճէք պիր իլ վար իսէ , եալընըպ պիլք քէնտիմիլ պէճէրմիլ օլուրուգ , —տէտի (*) :

(*) Հիքեաեէ միլ կիտիլինտէն նաթըլ քի դաթէն աղալըմագտէ տիր ֆիլ վաղը , Բօտօֆե , մէգըիւր խանտէ , Մէթր տէգօլու պիր տուղագ տիւչիւրմէք իշիթիլմէտէ իտի , իւրքի , օրասը քէնտի խանտի օլուպ , վէ օրատա պուլունտան պէքճի տէ Միւրթ իտի իսէտէ : Մէթր տէգօլ քէնտիլմէտէն գիւտաթէ գուրնուգ օլտուղունտան , քէնտուսինի մախղէնն եուվարլանըպ հապա իթտի :

պէս իսէ, պէն օրնագտանըմ, —տէտի, —էլիէթ, պէն օրնագտանըմ... օ՛ֆ, պիչարէ Միւրֆֆիէիէիզիմ, օ՛ֆ...

Պու գաղպլէր եագըճը միւրահաղա, Բօտօյֆուն գաղպլիւնէ բէք աղբը պատարընտան, տեսողարնըր բէմէր խորի վաղ խտիպ, վէ պէլինի տէ էէէրէք վիճուտինէ պիւլիւք պիր գուվ վէթ միւրտիրտէն սօնրա, մէգըխը գաբուեու աղբըտան խարիճ մէրթէպէ պիր դայրէթ վէ պիր չագալանը իւզրէ սարսըլթ մագըրըպ չալըշոր իսէ տէ... աղածըգ թէբրէթ մէքըիկէ պիլէ մուվաֆիագ օլամանոր... Պատէհու, պէլքի մէգըխըր մախղէն տէրուհինտէ պիր բէօշտէ, մօնէլալըգ Խտէճէր պիր սըրըգ վէ եախօտ սայր պիր շէյ պուլուրտա, տնըն պիր թարաֆընտան դանըրըպ օյնաթաղիլիլը իւմիալլէ, մէրտիվէնտէն աշաղը ինաի, վէ սօն դատէմէտէն էվիէլքի գատտէմէտէ վասըլ օլամագտա, տեսողընն ալթընտան իքի իւշ թանէ եուվարլագ, եումչագ վէ եախօտ էննէլիչի (էլլաթիթ) պիր շէյլէրին, գաեըպ գաշըպ կիթտիքլէլիին Տիսս իթտի Պունլար ֆարէլէր խտիլէր, շէօյլէ քի, մախղէնին տէրուհինէ սու աօլաուգճա, մէգըխըր հայվանըր տա տէտիրկին օլարագ, քէնտի եուվալըրըր թէլքէ մէճպուր օլմագտա խտիլէր: Բօտօյֆ գտրանլըպտա վէ սուլարտն թա պանճաղարընա գատար չըգմագտա օլուուգըրը հալտէ, կէօգըմիւզալքի էլ վէ տեսգ իլէ հէր թարաֆըր եօգըտէր իսէ տէ, հիշ պիր շէյճէր պուլամանոր: Վէ թէբրարէն եալաշ եալաշ, վէ տիւշարը մէյուսիսիէթ օլարագ, մէրտիվէնտէն եօգարը չըգտը:

Պու չըգըչընտա, մէրտիվէնին գատէմէլէրինի սայտը, օն իւշ գատէմէտէն իպարէթ օլուուղունու անլատը, վէ օլլահգաեէ գատար իսէ, իւշ գատէմէսինի գաթէն սու պետսմըլ իտի:

(Մն իւշ, օ՛ֆ, նէ գատար ուղուրտուգ պիլը սաեք... օ՛)

(*) Եվրօպատա: պէնէլ իսիգ, օն իւշ սաեք, բէք ուղուրտուգ պիր շէյ սաեքլըն օլուուղունտան, օն բիշ պիրլաթէ, պիր սուֆրաեա պիլէ օթարմաղ: Զանն խտիլքի քի, պու պաթըլ իթիգատ, հաղ-

ինտան պօղը քէրրէ էօյլէ պիր հալտէ պուլունուր քի, հէր նէ գատար միւնէվլէր (լուսաւորեալ) օլուպ, վէ պիր իթիգատը գամի վէ պիր մէթանէթի գալիլիէ սահիպի տախի օլա, երինէ, իթիլ ատաթը պաթըլէէէ ինանմաղըգ մէճպուրիկէթիտտ պուլունտուղունտան, Բօտօյֆ տախի, այնի հալտէ պուլունարագ, մէգըխը օն իւշ սաեքըն: մուսիպէթիլամ պիր շէյ օլմասը չիւբէտինէ դահիպ օլու: վէ օլ հալտէ, էն գիեատէ տէրտի տէրուհինի մուճիպ օլան շէյ, քէնտի ֆէլաքէթիտտէն ղիեատէ, Միւրֆիւն տիւշար օլամաղը իհթիմալտէն պուլունտան թէհիլքէնն, ֆիլքրինի գալբամագտա օլմասը իտի: Գարունտն ալթընտան պիր բարաճըգ պիր սալըգ պուլմանա չալըշոր, հալ պու քի, պու իւմիտի վէ պու ղայրէթի տախի պօշա չըգտը, չիւնքի, նէմիլքտէն վէ եալըգտան մէգըխըր գաբու չիշիշ օլուուղունտան, սըգը սըգըեա եէրէ եաբըշըլ իտի:

Բօտօյֆ, պէլքի մէյիտանէտէ պուլունան միւշթէրիլէր սէսինի իչիտիրլէր տէ, կէլիպ քէնտուլի չըգարըլար իւմիտիլլէ, օլանճա սէսիլլէ, չաղբտը, պաղբտը, վէ պատէհու գուլաղ միրիպ տիյնէտի:

Յագաթ, կիթտիքճէ հէմիլէ արթմագտա օլան սուլարըն սըգմասը սէսինտէն պաշգա հիւ պիր շէյ իչիտէմէտի:

Վէ արթըգ պուսուս իւզէրինէ, մէյուս վէ պի մէճալ օլարագ, վէ արգասընը գաբուեա վիբէրէք օթուրտա, վէ պէլքի օլ անտէ, Միւրֆ կիլի պիր սասըգ տօլթու, Մէթըր տէգօ կիպի պիր գանը գաթիլին իլըմ ու իըլաընա օ՛ւղըրտալըտըր ֆիլքը ու մէրաղըլլա, հէճուկիւր հէճուկիւր աղլամտա օլաշլատը: Մէրգուսան նիյէթ ու մագսէտի, կէրչի, մահգա պիր ինանիկէթտէն վէ պիր ալիճէնապըգտան իպարէթ իտի իսէ տէ, պու ճիւմէլ իլէ տախի, թութ սուղուրիւթալմանա թարիլքէրտէն, վէ էմիլ պասիբէթէ գարը օ-

րէթի իսանցն ըլուլարը իլիտէն, Յուդա առաքեալըն, էֆէնիսիին գամի վէ ինքեար իտիլքէ, օն իւչիւնի առաքեալ սատ օլուն մասըտան նշէթ թմըլ օլմալ տըր:

լան հարեքէթըրտէն տօլաեք, գալպինտէ իֆրաթ մէրթէ-
պէ անք տույտու վէ նատիւմ օլտու: Միւրֆ կիպլի զէնկին,
վէ շան ու շեօհրէթ սահիպի պիր տատմըն, անճադ քէն-
տույէ, մէրաճէ չէքմէքլիկի պիր վաճիպէյի զինմէթ ատտ
խտիպ վէ տէրիւ հատէ կլէտիկի էճը (ապաշխարանք) պապըն-
տա պիր եարտքմ իթմէքլիք նիյեթէթի մէրդուպէսիլլէ, կէ-
րէք զէվճէսինի, վէ կէրէք բուհու մէսապէսինտէ սէվմէք-
աէ պուլունտուղու պիր թանէճիք էվլատընը թէլք Ելէ,
պէրապէրինտէ կէզմէքլիկի իթիգամ իտէրէք, իպրաղ ի-
տէկէրտիկէ հէգարան նէվի սըտգ ու սասաղաթը տէրխա-
թըր կլէտիքճէ, ճիկէրի բարէ բարէ օլմանա պաշխար:

Մախլէնտէքի սուլար կիթմէքճէ արթըպ Երիքէլմէք-
տէ իտիլէր . . . թէքմիլ մէրտիվէնի պասամգ իչնի, եարը-
նքզ պէշ գատէմէ գալմըշ իտի: Բօտօյֆ գարունուն իլինտէ
սեաղտա սուրտուղունտա, պաշը քէմէրէ թօզանմագտա
օլտուղունտան, նէ գատար միւտտէթ սօնրա պօղուլուպ տա
էճէլ շէրպէթինի իչմէքլիկէ մէճպուր օլաճաղընք հիսապ ի-
տէ պլլմէքտէ իտի: Մէրգուճ եարընքզ էօլէճէկինէ Եանմա-
եղպ, իլլա, հէճ աղըր աղըր էպիյեթէթէր շէքէքէք, վէ սէս-
սիզճէ քիման կէօրմէտիկի վէ քիման իչիթմէտիկի, վէ հէճ
տէ տէհէթըլու պիր սուրէթտէ էօլէճէկինէ Եանմագտա ի-
տի: Պու հէնկեամտէ, Եանընտա պուլունան թապանճասը
խաթըրնա կէլտի: Կէրի թէրիպ տէ քէնտույի սագաթըլա-
մասը թէհլիքէսի իհթիմալինի տախի կէօղէ ալարագ, վէ
պէլքի գարուեու թէքրէտիր, վէ եա տա տէլէր իւմիտինտէ
պուլունարագ . . . էլինի մէրքիւր տապանճահա սալտը իսէ
տէ, անը տախի պուլամատը, չիւնքի, Մէթըր տէգօլուն,
թութուպ տա քէնտիսինի եուվարլատաղը վագըթ, ճէպին-
տէն գանըպ տիւշիւշ իտի . . . Կէր Միւրֆիւն թէհլիքտի
պուլունմասը տէրա ու Ենտիլէսի օլմամըշ օլտա իտի, Բօտօյֆ
քէնտի էօլմէսինի, սալա զամ չէքմէքէճէք իտի . . . Չիւն-
քի մէրգուճ, քէնտու քէնտուեէ, էկէր պու ալէման, շալ-
եանը թայիկա ու թագպիհ խէթա վէ թագսիրաթըրըմ

վար իսէ . . . հէլէ համա օլտուն քի, Եարմըշ օլտուղուճ նիլէ
կլիլքէլէրմ տախի պուլունտուղտան պաշգա, տահա տա
նիլէ կլիլքէլէր Եարմագըլըգ արղու վէ նիլէթէթինտէ պու-
լունտուղունտա, ճէնապը Աֆէրինհետէեէ մախլաճ տուր,
տէյի տիւշիւնմէքտէ օլտուղունտան, ուղարմըշ օլտուղու
մէքըրը պէլա վէ մուտիպէթտէն տօլաեք սիթէճ ու թէ-
չէքքի իթմէտիկի շէօյլէ տուրտուն, չէքմէքտէ պուլունտու-
ղու մէքըրը միւճաղաթը տախի, խէթա վէ կիւնահարըն-
տան տօլաեք, միւսթահճազգ օլտուղու միւճաղաթըն, հէ-
նուղ խիթամէ ըստտէ օլմամըշ օլմասընա համլ իտէրէք,
ատալէթի Բէպպանիեէ համլ իթմէքտէ, վէ պէօյլէլըրլէ,
գալպ ու վիճտանընը թէսկին վէ թէսէլլի կլէմէքտէ իտի:
Մէրգուճուն պու թէսիլմիլէնի պասամգ իչնի, Եէնի պիր ճէղա տահա
կալու: օլունարագ, Եէնի պիր թէհամիլիլէ տահա պօրճըլու
օլտու: Նէօյլէ քի, կիթտիքճէ սուլար Երիքէլմէքտէսին, վէ
ֆարէլէր տախի, պիթթապի գաշաճագ վէ սըղընաճագ պիր
մահէլլ արամագըլըղա մէճպուր օլուպ, վէ կէրէք Եօգար-
տան աշաղը տիւղ տիվարարըն, վէ կէրէք այնի հալտէ
պուլունան գարունուն Եիւղիւնտէն Եօգարը թըրմանըպ շը-
գամատըգլարընտան, կէլիպ կէլիպ Բօտօյֆուն էլպիսէսի
էթրաֆընա տօլտուլար, վէ պիրէր բարչասընտան Եագա-
լամանա պաշխարըր, Բօտօյֆ, մէքըրը հայվանարըն,
քէնտի էթրաֆընտա գարընճա կիպի գայնատըգլարընը, վէ
սուղ գ սուղ գ աեագլարը Ելէ, թիւլլու թիւլլու վիճուտա-
ընը հիսա կլէտիքտէ, թարիֆ գապուլ իթմէգ սուրէթտէ
կլէքմէկէ պաշխար . . . Բօտօյֆ պունարը էլլէրիլլէ գօլ-
մագ իսթէտի իսէ տէ, պունա գարըլըգ օլարագ, սուղ գ
սուղ գ վէ քէսկին քէսկին տիլլէրիլլէ, էլլէրինի բարչալաթ-
տըրըպ վէ գանլար աթըթտըրմագըլըգտան պաշգա պիր ֆա-
լիտէ կէօրէմէտի . . . Պունուն իւզէրինէ, Եէնիտէն պաղը-
ըպ շըղըրմանա պաշխար, լարին քիման սէսինի իչիթմէտի
Արատան ճիւղի պիր վագըթ տահա կէտիքտէ, արթըգ
պաղըրըպ շաղըրմագըլըգ տախի միւսթիւն օլմանաեագաղը,

չիւնքի սուլար թա պոյնունա դատար ելիւքսելիչ օլտուդ-
լարընտան, պիրազ վազրթ տահա կէշտիքտէ, թա աղղը-
նա դատար ելիւքսելիչ օլտուգ իտիկէր :

Պունտան տա պաղգա, մահէլի մէզպուրուն հալաւը,
սըզըշա սըզըշա, էօլէ պիր տար պօշու գտա էքսիլմէկէ պաշ-
լամը օլտուդունտան, Բօտօֆու իւզէրինտէ, պօղուլմաղլըք
ալէամէթլէրի գուհուրեաֆթէ օլարազ, կիւճ վէ դուվլէ-
թինի քէամէքտէ իտիլէր, գուլազ թօղարը շահտամալաւ-
ըը շիտտէթ իւզրէ աթմադտա իտիլէր, իւզէրինէ պիր պաշ-
ղընլըզ կէլմէքտէ, վէ էճէլտէ եաղլաշմադտէ իտի : Զա-
թէն սուլար գուլազլարընա տօլմաեա պաշլատըլար, վէ
քէնտի տէ պաշընըն տէճամէքտէ օլմասընը հիա իթմէկէ
պաշլատը, վէ նիհայէթ, պիւթիւն պիւթիւն քէնտուլի գայպ
իտիպ պաեըլմազ իւզրէ իքէն, պիր տէ աճէլէ աճէլէ պիր
աեազ բաթթըրթըս իլէ, մախլէն դարունու էճիւնաէն տա-
լի պիր աոէմ սէսի կէլտիկինի իշիթաի :

Պունուն իւզէրինէ, դապլինտէ պիր էսէրի իւմիտ հա-
պը օլտուդունտան, նիհայէթ տէրէճէեէ կէլէրէք քեամիւ-
լէն մահվ օլուպ պիթմէք իւզրէ պուլունան գուվլէթի եէ-
նիտէն իաաեեէ պաշլատը, վէ հիքմէթ նէվլինտէն պուլու-
նան պիր ֆիլթիր ուեանըգըըը սայէսինտէ, շու աթիտէքի
սօն լազըրտըլարը իշիթաի վէ անլատը :

—«Կէօրտինն միւ շիմաի, քիմնէ եօգ տուր, աթմէտիմ
սանա :»

—«Հէվ վա՛հ, սահիհէն էօլէ :» —տէյի ճէվապ վեր-
աի Նուրինէօր քէմալի մահզունիլէթ իւզրէ :

Մէզքիւր աեադ սէսլէրի ուզաղլանաըլար :

Արթըք Բօտօֆունն պիւթիւն պիւթիւն գուվլէթի քէ-
սիլէրէք աեադտա տուրամաաըընտան, մէրտիվլէտէն ա-
շաղը տիւշտի :

Պիրտէն պիրէ, մախլէն դարունու տուր տիշարը թա-
րաֆտան աշըլար, վէ էյէրտէ պիրթըմիչ օլան սուլար թա-
պիաթիլլէ ճօշուպ տիշարը տօղրու եաեըլաըլար . . . վէ հէ-

մանտէմ, կիտիպ տէ, անիտտէ թէքրարէն կէրի աէճնէրէք
գօշմուշ օլան Նուրինէօր, (իլէրուտէ նապը օլտուգու պէ-
եան իտիլէճէք տիր), նրաֆ մէրթէպէ պօղուլմուշ օլտուգու
հալտէ, ճան հալլիլլէ վէ սինիր գուվլէթիլլէ գարունուն
էչիկինէ սարըմըլ օլան Բօտօֆու, իքի գօլաարընտան եա-
գալաաըը պիրլէ, չէրիպ լըգաարը :

ՕՆ ԱԼԹԸՆՃԸ ՖԱՍԼ

ԻՍՍԹԱ-ՊԷՔՃԻՍԻ

Նուրինէօր, Բօտօֆու, շիւքհէսիզ օլան պիր էօլիւմոէն
դուրթարարազ, Մէթր տէգօլ, քէնտի մէրամընը մէզգքի
իճրաեա գօշմազտան էվվէլ, լս Նուրինէն կիտիպ տէ կէօր-
տէն կէչիլմիչ օլտուգու վէօլ կէչիտինտէ վազը խանէեէ
նազլ իլլէտիկինտէն, մէրգուու, կիւզէլճէ տօնաաըըլը
օլան պիր օտատա եաթըրըլ իտիլէր . մէզքիւր օտանըն
օճաղընտա ալէա պիր աթէէ էանմադտա օլուպ, վէ պիր
տօլապ (գօճօտ) իւզէրինէ վաղ իտիլըլ պուլունան պիր լամ-
պանըն քէսիլին ըըզըլա, թէքմիլ տալիլէ տէրունի թէնվիր
գըլըլմազտէ իտի իտէ տէ, Բօտօֆունն գարեօլարը էթրաֆը-
նա գալըն վէ եէչիլ պիր տամաագօ քէրտէ չէրիլլիչ օլտու-
ղունտան, մէրգում գարանլըգտա եաթմազտա իտի :

Օրթա պօլլու, վէ պէեաղ գաշըլ վէ սաշը օլուպ, վէ
մաի ըէր սէթրիսի կէօքսիւնտէ թուրունի վէ եէչիլ պիր
գօրտէլա թաշըմազտէ պուլունան պիր արապ, Բօտօֆունն
եաթմաղը եանընտա օթուրարազ, սօլ էլինտէ սանիլէ տա-
լի կէօթէրիր պիր սաաթ թութմազտա վէ պաղմազտա
օլտուգու կիպի, սաղ էլլիլլէ տալի, մէրգուունն նապղընը
թութմազտա վէ սայմազտա իտի :

Մէրգում արապըն լէճէսինտէ, պիր մահզունիլէլէթ,
վէ պիր թէֆէքքիւր էսէրի տէրքեար օլտուգու հալտէ, իֆ-

բաթ մերթէպէ պիր խալիսէթ տուչլուսու վէ մուհապպէթ իւզրէ, պայլըն հալտէ եաթմադտա օլան Բօտօֆուն Երւզիւնտէն եօգարը պագմադտա իտի :

Շուրինտօրին էսկի բիւսկի օյան էլպիսէլէրի շամուրլարա պէլէնմիջ շուպ, վէ գօլլարընը աչաղը ալմադտա, վէ էլլէրինի պիր պիրինէ գավուշտուրարազ եօգարը թուրթմադտա օլտուղու հալտէ, քէմալի էսէֆ իւզրէ, Բօտօֆուն գարեօլարը աեազ թարաֆընտա, պուրթ կիպի աեազտա տիքիլիպ տուրմադտա իտի, մէրգուսուս սազալը գըզըլմա վէ ուզունճա օլտուղու կիպի, քէթէն րէնկինտէ օլան սըզ սաչլարը տախի հէմ գարմադարըլ վէ հէմ տէ ըսլազ իտի : Վէ մէրգուսուս սօուգտան վէ սըճադտան եանարազ պիր թուճ րէնկի քէսպ իթմիչ պուլունան լէճճէսինտէն, Բօտօֆուն քէյֆսիզիկինտէն տօլաեը, գալպինտէ իֆրաթ մէրթէպէ պիր աճը վէ պիր մուհապպէթ էսէրի հիսս էլլէմէքտէ օլմասը անլաչըլմադտա իտի : Մէրգուս, նէֆէս ալմազըղա պիլէ, իհթիբաղընտան նաչի ճէսարէթ իտէմէտիկինտէն, էն լի սինէսինի, անճազմէճպուրի օլարազ գապարթա պիլմէքտէ իտի, վէ արապ տօգթօրուն տախի, էօյլէ խասթէնին եանընտա օթուրու պ տա տէրին թէֆէքքիւրլէրէ տալմադտա օլմասընը կէօրտիւկիւնտէն, քէյֆսիզին հալինին ֆէնս պիր նէթիճէտէ գարար վիրէճէկի չիւբճէ վէ էնտիլէսէնէ զահիպ օլարազ, Բօտօֆուն Երւզիւնէ պագտըգճա, քէնտու քէնտույէ, եալաչ պիր սէս իլէ, շու աթիտէքի Ֆէյլէսօֆճա պիր թէֆէքքիւրիւ ֆիլքրինտէն կէչիբիպ վէ սէօյլէմէքլիկէ ճէսարէթ էլլէմէքտէ իտի :

— Մէրգուսու պէօյլէ պիր զայիֆ հալտէ կէօրէն գաճնղի ատէմ տէեեպիլիր քի, օլ սօնրաքի ֆիքը ու խէհալտէն չըգմազ տէրէճէտէ շէտիտ պուլունան եուսուրուզլարը, գաֆամա գաֆամա ինտիրէն ատամ, պրու ատամ իտի, աեյի . . . » Ինչապլաս, ազ կիւնտէն եինէ սաղալըրտա, եինէ էվլէրէր կիպի քէսպի գուվլէթ իտէր . . . էօյլէ աեյիլմի տօգթօր էֆէնտի : Ինչապլաս պիր ան էվլէլգալգարտա,

եինէ քէնտի տէհչէթլի եուսուրուզլարընը, տավուլ շալարճասընա թօգմազվարի սըրթըմա սըրթըմա ինտիրէրէք էյլէնիւր, վէ պիլթիւն պիլթիւն իւսթէ կէլէրէք քէսպի իֆագաթ իտէր . . . հա՛, նէ՛ տէրսինիլ, էլի օլմազմը, տագթօր էֆէնտի :

Տօգթօր հիչ պիր ճէվապ վիրմէեէրէք, մէրգուսու տուս օլուն էլին, էլլէլէ պիր իւրէրէթ էլլէտի :

Շուրինտօր տուս օլտու :

— Շու իլաճ շիչէսինի կէթիլրինիլ, — տէտի տօգթօր : Շուրինտօր զաթէն, նէզարէթէ վէ թէրպիլիեէ րիայէթէն, ալթը տէմիր չիվիլի գունտուրալարընը գարուտա չըգարմիչ օլտուղունտան, եալըն աեազ պուլունտուղու հալտէ, միւսքին օլտուղու մէրթէպէ խաֆիֆ սուրէթտէ բարմագլարը ուճուլա պատարազ, մէզըլու շիչէեի կէթիլմէք իւզրէ, օրատա պուլունան պիր տօլապա տօղու կիթտի իստէ, գօլլարընը վէ տիղէրինի օլ գատար էկէրէք պիւքէրէք, վէ ումուղլարընը վէ արգասընը օլ գատար գապարտըպ տիքէրէք, վէ աճէլ աճայիպ տէ հարէքէթլիր իտէրէք կիթտի քի, էկէր պաչգա պիր հալտէ վէ պաչգա պիր մահէլլտէ օլմուշ օլտա իտի, կէօրէնլէրին պատիի խթիհզապը օլաճաղընտա, ապա չիւբճէ ճայիլ տէյլի իտի :

Ձէվալը Շուրինտօր, գանն տէրսին քի, սալա աղըրըղընը աեազլարընա վիրմէքիլին, վէ եէրէ պաամազսըզըն հալտաւա կէզիտօր կիպի պիր հալտէ երւրիւմէք նիլեթիլինտէ պուլունմազտէ օլապ, վէ կէրի եէրտէ տէ հալը տէօլէլի պուլունմադտա իտի իստէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, վիճուտի աղըր օլտուղունտան, օտանըն տէօլէմէսի, քէնտի եէօրիւմէսի թէէսիրլինտէն ազատէ գալտամմազտէ իտի : Սագընան կէօրէ լէօր տիւչէր, տարպը մէսէլի ֆէհվասընճա, ազսի օլաճագ եա, մէրգուսու հանըլ վէ գուսուրու պիր իլտէ պուլունմաճաղ նիլեթ վէ զայրէթիլլէ, վէ էլինտէքի բուլուլուգ շիչէեի գըրմամազ վէ եախօա իլաճը տէօրմէմէք գօրգու վէ վէսլէսէսիլլէ, օլ գատար զիստէ տիգ-

դ ամի իմ մէք իսթէմէքտէ, վէ շիշէնին պօղադրնո տա օլ գատար սրգմագ տա իտի քի, շիշէ տիր գըրբըտը, վէ թէք միլ իլաճ հալընըն իւզէրինէ տէօրիս իւզ ետէրբար :

Շուրինէօր ետրտըրը պու չօրազըրը կէօրտի կիւ կիպի, օլ երի տիզէրինտէն պիւրինի, զաթէն եալաշճամըդ անըմ արմադ նիլեթիլիլէ եօգարը գալտըրըրը օլտուզունտան, զեվալը էօյլէճէ օտուն կիպի գալա գալտը, անադարը պաշ բարմագարը տիթրէմէ կէ պալաադըրար, վէ քէնտիտի տէնէ ետբաճադըրը շալըբարագ, նէօպէթ իլէ, պիւր տօգթօրա, վէ պիւր տէ ավուճու իշինտէ գալան շիշէնին պօղազըրն պազմանտ պալաադը :

—Վա՛յ մէլուն չօրադ վա՛յ, — տէյի պաղըբար տօգթօր սապըրըրըրը իւզլէ :

—Հէ՛յ Ալլահ պէլամը վիրտին պէնիմ կիպի պիր էօրիւզ հէրիֆին, — տէտի Շուրինէօր քէնտու քէնտույէ լանթի օ գուեարագ :

—Է՛հ, էհ, հէլէ պէրեքթիթ զէրսին քի, —տէտի տօգթօր տօլապտան (գօմճա) թարաֆա պագարագ, —կէթիւրտիկիսիդ շիշէ, պէնիմ իսթէտիկիմ շիշէ տէյիլ իսիլ, պէյիս եօգտուր էօյլէ իտէ, պէնիմ իսթէտիկիմ տիկէր շիշէ իտի . . :

—Շու իշինտէրի իլաճ գըրմըզըճա օլան ուֆա՞գ շիշէեի մի իսթէրպինիլ, —տէտի խասթա-պէքճիտի եանի Շուրինէօր, զայէթիլէ եալաշ սէօյլէեէրէք :

—Էվլէթ, էվլէթ . . . զաթէն պաշգա պիր շիշէ եօգտուր օրատա :

Պունուն իւզէրինէ, Շուրինէօր էսկի ասկէրլըթ թալի ու հարեքթիինի պիլ իճրա, պիւյիք պիր շարուգըրգ իւզլէ տէճուտի, վէ եէլտէ պուլունան շիշէ բարչալարընըն իւզէրլէրինէ պատարագ, մէգըրիւր շիշէեի կէթիլիմէկէ կիթտի էկէր պաշգա պիրթինն նազիք անադարը օլունշ օրա իտի, կէրչի ֆէնա մէրթէպէտէ եարալանտաճադարընտա շիւքճէ եօգ իտի իտէտէ, մէրգուճուն տապանլարը արթըրը, ա-տէթա պիր արթ թըրնադը կիպի, նասըր պաղըտըրպ բէք-

լէշիլ շլանուգարընտան, հիշ պիր շէյճիք օլմատըրար :
—Ասդընըրը անադարընըրը, շիշէ բարալարընըն իւզէրլէրինէ պատանըրը, սճրա մէճրու հ օլալունուզ, —տէյի պաղըբար տօգթօր :

Շուրինէօր տօգթօրուն պու թէնպիհ վէ պու նասիհաթընա ասլա տիգգաթ իտիպ էհէմիլիէթ պիլէ վիւրէտի : Չիւնքի մէրգուճապու տէֆա, եհնի խրտմէթին բէք լանըզը սուրէթիտէ իճրա վէ իրմալ իտէրէք, էվլէլէք չօրազըրը նըն իւթիինիւ գարաթմագ վէ ունութտալմագ իսթէտի կիտէն, անճադ անը տիւ շիւնմէքլէ մէշըու պուլունմագ տա իտի, վէ արթըր պու տէֆա, մէգըրիւր շիշէեի, պէզպէթ տէրէճէտէ նազիք վէ տիգգաթըր, վէ խաֆիֆճէ, ֆագաթ իհիթիմսմըր, վէ գօրգու վէ իհիթիւրալըր սուրէթիտէ կէթիւրմէք իսթէտիկիտէն, վէ անճադ էքի բարմադըլա, լաքին, հատտէն զիեատէ սըգը թութմագտէ օլտուզունտան, էկէր պիր քէլէպէք, քէնտի արթուն թօզունա պէնզէմէքտէ օլան գանատլարը թօղարընտան եալընըզ պիր թանէպինի պըրագմագ իսթէտէ իտի, եինէ մէրգուճուն մէգըրիւր բարմագլարը արասընտա պիր եէր զուլմագըլա միւզթէտիք օլամանճադ իտի :

Պու տէֆա տա տօգթօր, մէրգուճուն պու մէրթէպէ հատտէն զիեատէ տիգգաթ ու իհիթիւրագ գալըրմաաը եիւզիւնտէն, եհնի պիր գազա տահա գուհուր իտէճէք տիր շիւքճէ վէ գօրգուճունա զահիլ օլարագ, եիւրէկէ տիթրէմէկէ պաշաադը, լաքին հէլէ համտ օլտուն քի, պու շիւքճէ վէ գօրգուճու պօշա չըգարագ, շիշէ սազ վէ սէլանթի էվլինէ կէլտի իտէտէ, Շուրինէօր գարեօլանըն եանընա եագլընա լաշարգտա, թէքրարէն էվլէլէք շիշէնին բարչալարը իւզէրլէրինէ պատարագ, բարչա բարչա իյլէտի :

—Ա, այ օլուչ, ազաճըգ տիգգաթ իտինիլ, մէկէրլէ միւրատըրը սագաթլանըր թօրա՛վըր օլմագ տըր, —տէտի տօգթօր եալաշ պիր սէս իլէ :

Շուրինէօր մէրգուճուն նէ տիմէք իսթէտիկիսի անլա-

մատարընտան, շինքի էօյլէ ուֆագ թէֆէք շիշէր բար-
չալարը իւղէրլէրինէ պասմադըրդտան պիր սագաթլըզ չըգ-
մասը էֆքեարը, քէնտի անագըլարը իշին օլմատըրը ճիհէթ-
լէ, օլ պապտէ պիր Ֆիրբէ պլիլ մալիք պուլունմատըրըն-
տան, քէմալի թէաճճիւզ իւզրէ, աճապա նէ տիմէք իս-
թէէթօր տէ յի, տօգթօրուն երիզինէ պագտը:

—Նասըլ, թօբալմը օլաճաղըմ, տօգթօր էֆէնտի:

—Այ, օղուլ, կէօրմէթօրմուսունուզ, իքի տէֆա տըրքի,
ճամբարըն իւղէրլէրինէ պասմագտարընը:

—Հա, էկէր միւրատընըզ անը անլաթմագ իսէ, տօգ-
թօր էֆէնտի, օլ պապտէ ասլա էլէմ իւզրէ օլմատընը...
զիրա պէնիմանագըլարըմըն ալթլարընտա օտուն դարըլ տըր-

—Շուրնտան պիր ուֆագ գալըգ կէթիրինիլ, — տէտի
տօգթօր:

Շուրինէթօր, երինէ քէնտի էվլէրի տէրքեար օլան, վէ
ղէվալընըն, էօմիրինտէ էօյլէ պիր մունթագամ վէ մուազ-
գամ հալ վէ տայիրէ կէօրմէմիշ օլմասը ճիհէթլէ, նէ եօլ-
տա Ֆիլլու հարէքէթտէ պուլունմասընը չալըրմագտա օլ-
մասընտան նէշէթ իթմէքտէ պուլունան, օլաճայիպ հալ ու-
հարէքէթլէրինի իճրա պիրլէ, պիր գալըգ ալըպ տօգթօրա
կէօթիրտիւ...: Տօգթօր, մէգըլըր իլաճտան, Բօտօլֆա
պիր գալ գալըգ իշիրտիքտէ, մէրգում ճիւզիճէ հարէքէթ
իթտի, վէ պիր խաֆիֆ սուրէթտէ օլարագ, էլէրի օյնա-
տըղը կէթիրլտիւ:

—Օհ, չօգ իյի, չօգ իյի, պայընիլըը կէշմէքտէ տիր,

—տէտի քէնտու քէնտուեէ տօգթօր, —գան ալմամըզ ի-
շէ եարատը, արթըգ պիր թէհիլքէ գօրգուսու գալմատը

—Նաչա տօգթօր, օհ, սագալընթօր, էօյլէ տէ յիլմի, տօգ-
թօր էֆէնտի, համո ու սէնալէր եա՛ Բէպպ, —տէ յի պա-
ղըրտը Շուրինէթօր քէմալի մէտէրլէրթթ իւզրէ:

—Սոնս օլունուզ, րահաթթ մուրունուզ, աման րէճա
իտէրիմ սիղէ, —տէտի տօգթօր:

—Բէք իյի, տօգթէթօր էֆէնտի, արթըգ սէս չըգարմամ,

—Նապըը նիգամընա կիրմէքտէ տիր... չօգ իյի... չօգ
իյի...:

—Տօգթօր էֆէնտի, Մ. Բօտօլֆուն օլ զէվալը տօսթոն
նէ հալտէ տիր, օհ, համո օլտուն, համո օլտուն, շինտի
իշիթտիկինտէ... հէլէ պէրէքէթ վիրսին քի...:

—Սոնս օլունուզ:

—Բէք իյի, տօգթօր էֆէնտի, բէք իյի, տօգթօր էֆէնտի:

—Օթուրունուզ պիրալ չուրաճըգտա:

—Իյի էմնա, տօգթօր էֆ...:

—Օթուրունուզ տէ յիթուրմ սիղէ, էօյլէ էթրաֆըմտա
տօլաչտըգճա, պէնի թաճիզ իտիպ չալըրթմագտա սընըզ:
հայտէ, հայտէ, օթոնուրունուզ պագտէրմ:

—Տօգթօր էֆէնտի, անճագ օթուր, օթուր տէ յի էմը
իթմէքտէսինիլ էմնա, պիր քէրրէ տէ իսթիւմէ պալըմ
պագմագտա տէ յիլինիլ, մէկըլի պէօլէ, իսկէլէտէն չըգ-
մըշ պիր օտուն բարչատը կիպի հէր թարաֆըմ սուլար վէ
լամուրլար իշինտէ օլտուղու հալտէ... պէօլէ թէմիլ էշ-
եալարըն իւղէրլէրինտէ օթուրմագըղըմ ճայիլ օլապլիլը
մի, եագըլըր մը:

—Բէք ալէա, պարի հիշ տէ յիլ իսէ, չուրաճըգտա ելը
իւղէրինտէ օթուրունուզ:

—Մէկըլի հալը քերէնմէգ մի:

—Նասըլ իսթէր իսէնիլ, էօյլէ եարընըզ, ֆագաթ, սի-
ղէ Ալլահ չալընա օլտուն սալթ չունու րէճա իտէրիմ քի,
պարի րահաթ մուրունուզ, —տէտի տօգթօր սապըրօղը
լըգ իւզրէ, վէ պատէհու մէրգում պիր գօլթուզ իւղէրինէ
օթուրարագ, անընըր էլէրինէ տանաթտը:

Շուրինէթօր ճիւզիճէ տէրին պիր թէֆէքթիւրէ տալըրդ-
տան սօնրա, տէ յիլ րահաթ իթմէք, իլլա տօգթօրուն էմրի-
նի իթմաթ իտիպ տէ եէրինէ վարտըրմագ նիլէթիլէ, քէ-
մալի տիգգաթ վէ իհիթիրալ իւզրէ, կիտիպ պիր սանտալի-
եէ ալտը, մէգըլըր սանտալիլէէի թէրս եալթըրտը, վէ քէն-
տիագընճա, կիւեա պիր իյի եօլ տիւշինտի իթիգատընտա

օլտուղու հալտէ, մէդըրը ամուտայիլէնին տաեանսճագ թարաֆը քիրլնմէսին միւլահաղարնա մէսին, մէդըրը արդահա կէլէճէք մահէլլին թէրս թարաֆը իւղէրինէ, զալէթլէ սաղըրնը պլէ նէզաքէթ իւղըէ տալլանարագ օթուր մագ իսթէտի իսէ տէ . . . արսի օլսճագ եա, ֆիղիքճէ, աղըրըք գուվլէթի տէսիլէն շէյն դանուլարնա աշինա պուլունմարղընտան, պիշարէ հէման օթուրուր օթուրմագ, օթուրտուղու եէրին ալթը պօշ օլմասը ճիհէթլէ, պիթթա պի եէրէ տօղրու տիւշիւ պ դարանտը, վէ մէրգուս պիլա իւլթիեարի օլտուղու հալտէ պիր հարէքէթ պիրլէ, էլլէրինի իլէրի տօղրու կէրէքէք եիւղիւ դօեու տէվրլթիկիլլէ պէրապէր, իւղէրինտէ պիր թէփսի, պիր թաս, վէ պիր տէ չայ թագըմը պուրունան «կէրիտան» նամ թրարէզանը տալի տէվրտի :

Պու տիւշիւշտէն հասըլ օլան բաթըրթը իւղէրինէ, տօղթօր պաշընը գալտըրարագ, գօլթուղունտան կօգարը սըշրատը, վէ պու հէսիկեամտէ, Բօտօլֆ տալի աւըլը պու եանտըղընտան, պիրտէն պիրէ պէլին կօգարը գալտըրտը, վէ շաշա դալարագ տէօրթ թարաֆա պիր կէօղ կէզտիրտի, վէ աղըրնը պաշընա թօրլատըգ տան սօնրա,

—Միւրֆ, նէրէտէ տիր Միւրֆ, —տէյի պաղըրտը :

—Չաթըր հաշմէթ մէապարը, ապա էլէմ իւղըէ օլմամալը տըրլար, —տէտի քէմալի թաաղիմ իւղըէ արապ տօղթօր, —միւմալիլէյիսն քէսալի իֆագաթ իթմէսի, մէմալի գալլիտէն պուլունմագ տէ տիր :

—Եարալանմըճմը արը, —տէյի պաղըրտը Բօտօլֆ :

—Հայֆա քի, էվլէթ, մօնէնեէօր :

—Մէրգուս նէրէտէ տիր . . . կէօրմէք իսթէրիմ, պէն անը կէօրմէք իսթէրիմ :

վէ Բօտօլֆ, եաթագտան գարգարագ, աշաղը իմէք իսթէտի իսէ տէ, հալէա տէօրթ թարաֆը սըզլամագտա պուլունտուղունտան, միւրթէտիր օլմամարագ, էրնէ եաթաղընա տիւշտի :

—ՄՖ, եիւրիմէքիկէ մէճալիմ գալմամըշտը, կէլի նիղ, պէնի մէրգուսնէ եանընա՝ կէօթիւրինիւղ, —տէյի պաղըրտը :

—Մօնէնեէօր, մէրգուս պիր աղ բահաթ իթմէքտէ տիր . . . շիմսի զաթընը կէօրտիւկիւ կիսի, իւղէրինտէ պիթթապի պիր հէեէճանը աղիմ հասըլ օլսճագ տըր, վէ մէզըրը հէեէճանըն տա մուղըր վէ միւհիլը սաեըլսճաղընաա շիւբէ կօգ տուր :

—ՄՖ, սիղ պէնի ալտաթմագտա սընըգ, մէրգուս էօլմիւշ օլմալը տըր . . . էվլէթ, մէրգուսնէ էօրտիւրիւշլէր օլմալը տըր . . . վէ սէպէպի մէվլի իսէ պէն օլտուս . . . էվլէթ, տէյիլ պաշագ պիրտի, իլա պիւզաթ քէնտիմ օլտուս . . . —տէյի պաղըրտը Բօտօլֆ, էլլէրինի կէօյէ տօղրու գալտըրարագ, վէ եիւրէքլըր տաեանմաղ պիր սուրէթտէ սէօյլէեէքէք :

—Մօնէնեէօր, զաթը վալէանըղ բէք ալէա պիլիրսիւ նիղ քի, պէնտէնիղ քիպի իրթիքիւս պլէ գապուլ իտէնլէրտէն տէյիլիմ . . . զաթը վալէալէրինէ նամուսուս իւղէրինէ օլարագ պէեան իտէրիմ քի, Միւրֆ էօլմէյիպ, իլա պէր հահաթ պուլունմագտա տըր . . . վէ կէրլի ֆէնա սուրէթտէ կարալանմըշտը, լաբին, թէհիլքէեի կէլիքէքէք, քէսալի իֆագաթ իլէմէսի տէ էմէլի էլլէպտէն տիր :

—Միղլին պուլարը պանա սէօյլէմէքտէն միւրատընըգ, եաղընտա վիրէճէկինիղ պիր գարա վէ տէհէթֆէրմա իսապէր իլին, պիր տէօյէմէ վէ պիր մագաատաթմէտէն իպաթիթ օլմալը տըր . . . մուլթագա մէրգուս, իւմիտսիղ պիր հալտէ պուլունմագտա տըր :

—Մօնէնեէօր . . .

—Հիշ շիւբէլէր կօգ տուր քի . . . սիղ պէնի ալտաթմագտա օլմալընըղ . . . մուլթագա պէնի մէրգուսնէ եանընա կէօթիւրիւրիսինիղ, պէն անը քէնտի կէօյլէրիմ իլէ կէօրմէլիլիմ, վէ օտա պէնի կէօրմէլի տիր . . . զիրա, պիր քէյֆսիղ իլին, պիր տօթթ կէօրմէքլէք, տալիմա ֆայիտէ :

իւ տիր , ատէթատ պիր նէվի շիֆապախչ տէվա մագամընտա տըր . . .

—Մ ճնանեէօր , թէքրարէն սէօյլէրիմ , վէ Չաթը հաչմէթմէապլարը շան ու շէրէֆի նամընա օլարադ իտտաա իտէրիմ քի , Միւրֆի հանաթտա օլտուգտան պաչգա , ինչաալլահ տա , զուհուրի իճթիմալին խարիճնտէ պուլուանան պիր վագաա վէ եախօտ նէօպէթ նէվինտէն պիր շէյ զուհուր իյլէմէտիկի թագտիրտէ , բէք ազ պիր վագըթտան , քէսպի իֆագաթ իտէճէք տիր :

—Մահրէ մի սէօյլէեօրսոււնուզ , աղիզլմ տօգթօր ճաւիտ , սահրէ մի սէօյլէեօրսոււնուզ , հէյ Ալլահ սիզտէն բաղի օլտուն :

—Իվլէթ , մծնանեէօր , էվվէթ , սահրէ սէքլլէեօրոււմ :

—Պէնի տիյնէ յինիզ , հագգընըգտա նէ մէրթէպէ հիւանի թէվէճճճհիւ հիւմ պուլունտուղոււնու բէք ալէա պիրիբսինիզ , սիզ պէնիմ խանէմ թապիրպլիկինէ թայեին գըլընալըտան պէրու , տայիմա էմնիյեթի քեամիլէմի գազանմըշընըզ տըր . . . սիզին իլմ վէ հագագաթընըզ ճիհէթինճէ , զէրրէճէ շիւքէէէէ գահիպ օլմամըշըմ տըր . . . լաքին , պու ճիւմէ իլէ տախի , եէմին վիրիբիմ սիզէ , էկէր պիր գծսօլթօ իճըաաքնա լիւզում վէ իճթիեաճ կէօրմէքտէ իսէնիզ , աալա թէէիսիր վէ թէրէտտիւտ իթմէէէէրէք , խապէր վիրինիլ . . .

—Մ ճնանեէօր , պէնտէնիպին տալի իլք տիւշնտիւկիւմ պու խուսուս օլմուշ տուր . Ֆագաթ , արթըգ չիմտի , գծսօլթօեա տայիր հիչ պիր լիւզում գարմամըշ տըր , պիհուտէ պիր շէյ տիր , վէ պու պապտէ , զաթը վալէանըզ տա իթիգատ իտէպիրիբսինիզ . . . վէ պոււտան տա գաթիւնագար , տիւնքի կիւն պէնտէնիզէ վիրտիկինիզ թայիմաթէ իմթիապէն , պուրաեա խարիճտէն պիր քիմանէին աեագ պաստըղընը իսթէմէտիկիմուէն , զաթը վալէանըզըն եէնի պիր թայիմաթընա պէքընիպ ըէյի աալինիզ իսթիւզան վէ թահսիլ իթմէքիկի , ֆէրիզէտէն ատտ իթմիլիմ տիր . . .

—Լաքին , օ տէյիլ էմնա , օլ իչէր նէ օլտուլար , նէ վագալար վուգու պուլտուլար , սէօյլէ յինիզ պագաեքմ , —տէտի Բօտօլֆ տօգթօրուն լաղըրտընը քէսէրէք , —օլ պուլուլմագտէ օլտուլում մալպէնտէն , պէնի քիմ գուրթարտը , նասըլ օլտու . . . պէնիմ շէօյլէ պիր խէէալմէեալ խաթտըմա կէտիկինէ կէօրէ , զանն իտէրիմ քի , օլ հէնկեամտէ գուլաղըմա նուրինէօրիւն սէսի կէտի իտի , աճապա սահրէն էօյլէ պիր շէյ օլմուշմու իտի , եօգաա պտաննարագ էօյլէ մի զանն իթմիլ իտիմ :

—Խայր , իայր , մծնանեէօր , ալտանմագտա տէյիտիւնիզ , հէր նէ քի եարըմըշ իսէ , օլ մէրգում գահրաման աեամ էարմըշ տըր , նասըլ քի պիզ զաթ քէնտիտէն նտգշ ու նագլինի տիյնէէէպիրիբսինիզ :

—Իյի եա , նէրէտէ տիր , մէրգում նէրէտէ տիր :

Տօգթօր կէօղիւնիւ տէօրթ թարաֆա շէվիրէրէք , մէրգումու արալթըրտը , վէ սանաալիյեէտէն տիւշմէսի իւզըրինէ , արթըգ ճանը բէք սըգըլըպ վէ հիճապ իլլէմէսինտէն նաչի , մէրգումուն կիտիպ գարօլանըն արգասընա շէքիւմիլ օլտուղոււնու կէօրտի :

—Իյթէ , մծնանեէօր , պուրատա տըր , —տէտի տօգթօր , —լաքին զէվալլը հիճապ իթմէքտէ տիր :

—Կէլ պագաեքմ , գահրամանըմ , կէլ շուրաեա , գարշըմա կէլ , —տէտի Բօտօլֆ , էլինի մէրգում քէնտի իսէլաա իտիճիսինէ ուզատարագ :

Նուրինէօր զաթէն ութանըպ նէ եարաճաղընը շալըրմըլ օլտուղու հալտէ , պիր տէ տօգթօրուն , Բօտօլֆա պիր պէյ վէ եախօտ պիր գըրա էլչապը վիրէրէք , պիր գաչ տէֆալար տըր , «Չաթը հաչմէթմէապընըզ» տիմէքտէ օլմասընը կէօրտիւքտէ իսէ , պիւթիւն պիւթիւն ութանըպ ալթ իւսթ օլմագըղա պաշլամըլ իտի :

—Կէլ պագաեքմ , սանա սէօյլէեօրոււմ . . . վէր շու էլինի , —տէտի Բօտօլֆ :

—Աֆվ իտէրիսինիզ , մծնսիէօ . . . ա , եանըլտմ . . . մծն

սկսեցէոր տէեէճէբտիմ . . . այլժէս (*) տէեէճէբտիմ . . . լա-
բին . . .

—Սէն եխնէ պանա , էվվէբի կիպի , մնստէօ Բօտօլֆ շս-
ղըր . . . պէն տաճա պիեատտէ մէնսուս օլուրուս :

—Վէ պէնտէնիգ տէ օլ վաղբթ , տաճա պիեատտէ աղ սը-
գըլըր հիճապ խտերիմ . . . ֆազաթ , ափվընըղը տիւնբիմ ,
պէնտէնիգին էլինի իսթէմէնինիգ . . . զերա , պիր գաշ կիւն-
տէն պէրու օլ գատար շուըշտըմ քի . . .

—Վէր շու էլինի , տէ յիեօրուս սանա :

Շուրինէօր , Բօտօլֆուս իօրաամլնա գարշըր մուգալէմէթ
խտէմէտիկինտէն , նիհտեթ իւէէմը ութանարազ շէբինէ-
բէբ օլ գարարմըշ վէ նասըրլար պաղլամըշ օլան էլինի ու-
զաթաը . . . վէ Բօտօլֆ տախի , մէրգուսուս էլինի , քէմալի
խալիտէթ իւզրէ սըգաը :

—Հայտէ պագալըմ , կէլ օթուր շուրատա տա նագլ
կյէ պանա Տէր նէ քի եարտարն իսէ . . . օլ պէնիմ պուլունտու-
ղուս մախղէնի սէն նա սըլ պիլտին վէ նա սըլ պուլտուն : Լա-
բին ունութ մատալըմ , կյի իսթըրմա կէլտի , օլ Մէթըր տէ-
գժ նէ օլտու :

—Մէրգուս պուրատա սըր , թամճթըր մուհափալատա
պուլունմագտա սըր , —տէտի սօղթօր Տափիա :

—Իբիսի տախի պիբէր թիւթիւն տէմէթի միտլլու պաղ-
լանմըշ աըրլար . . . կէրէբ մէրգուս վէ կէրէբ լա Շուէթ . . .
շիմտի մէրգուսար , շիւրճէտիղ օլարագ , պիր պիբինին տիւ-
պէր տիլպէր եիւզէրինէ պագարագ , պիր պիբինտէն նէֆ-
րէթ կէթիւմէքտէ օլմաը տըրլար :

—Էյ օլ պէնիմ զէվալըր Միւրֆիւս նէրէտէ տիր , Տէյ
վաճ , մէրգուսու տաճա շիմտի տիւշիւնմէքտէ յիմ . Տափիա ,
մէրգուս նէրէտիւտէն եարալանմըշաըր :

—Սաղ թարաֆընտան , մնստէնէօր . . . պէրէքէթ վիւր-

սին քի , սըշ պէօլրիւնին թա սօն եէրլըրինտէն եարա-
լանմըշ աըր . . .

—ՄՊ , ինչապաճ , պիր սուրէթի տէհէթամիգտէ օ-
լարագ , քէնտի ինթիգամբըր ալաճաղմաըր . . . Տափիա ,
պիւթիւն իւսիտիմ սիլին իւզէրինիգտէ տիր :

—Չաթը հաշմէթ մէտաղլարը պիլրլէր քի , ճան ու թէ-
նիմի ուղուրարընտա ֆէտա թթմէքիկէ հազըր ու միւն-
թաղըրմ , —տէ յի ճէվապ վիւրտի մէրգուս տուրիւն պիր
գան իլէ սէօլլէեէրէբ :

—Լաբին , գահրամանըմ , սէն նա սըլ օրատ տա պէօլլէ
պուրատա թամ վաղթիմտէ եէթիւշէպիտին , —տէտի Բօ-
տօլֆ Շուրինէօրէ :

—Լկէր միւրատ խտէր իսէնիգ , մնստէն . . . եօգ , մնսի-
էօ . . . այլժէս . . . Բօտօլֆ . . . թա պիտտէթիլնտէն պաշլա-
եարագ , վուգուի հալի սիլէ նագլ իսէ յիմ :

—Իէբ ալեա , հայտէ պագալըմ , Լաբին տայլիմա պա-
նա մնստէօ Բօտօլֆ իսի վիլմէլիպին :

—Պաշ իւթիւնէ . . . զաթընըղ պիլրլսինիգ քի , տիւն
աղշամ պէնտէնիղէ , զէվալըր լա Նուալէօղ իլէ սահրատա
կիտիպ ալտէթիլնիգտէն սօնրա , Վիտիպ , Սիթէտէ , Մէթըր
տէգօլու պուլմագլըղմըր , վէ մէրգուսա , եարըլաճագ մէն-
ֆասթըր պիր էշ պուլունտուղունու , ֆազաթ , պէնիմ էօյ-
լէ պիր ինէ կիբիւմէթ իսթէմէտիկիտի , վէ էկէր քէնտիսի
կիբիւմէքիկէ տէրիւհատ իտէր իսէ , կէլիպ եարըն , (եանի
պու սապաճ) Պէրտի սէտտի սինօրունտա , Բանիէ-Պիէօրի
նամ մէյքէտէտէ պուլընմասընը , վէ օրատա , իճրա իտի-
լէճէք օլան իըրըղըր հազգընտա լաղըմ կէլն մալիւ-
մալթըր ալմասընը» սէօլլէմէքիկիտի թէնպիհ իթտի իտինիլ :

—Էյ , թամամ , սօնրա :

—Պէնտէնիգ սիլաղէն այրըլտըրտան սօնրա , տօղրու Սի-
թէ եօրունու թութտուս . . . վէ նէֆէսիմի սիլրէսին մէլիա-
նէսինտէ ալարմ իսէ տէ , Մէթըր տէգօլու օրատա պուլա-
մասըրընտան , Սէնթ-Լըատան եօգաըր չըգաըմ , վէ կէրի

(*) Հիւրմտարլարա վէ հիւրմտար սիլսիլտիւտէն պուլընտիլարա
թաթէս սըֆաթըր վիւրմըր :

Ֆէվ սողաղընը, վէ Վիէյ-Տրարբի սողաղընը կէդիպ սօլաշարմ . . . Եհնէ պուլամատրմ . . . Նիհայէթ, Նօթր-Տամ ճիւ վարընտա վագը պիր հէմ թէրդի, հէմ խըրսըզ Էաթաղը, հէմ խըրսըզըզ մալ ալըպ սաթըճը օլուպ, վէ հէմ տէ խըրսըզըզ իթ մէքտէ պուլունան պիր հէրիֆին տիւքքեանընտա, մէքգումու, օլ սիւմիւքլիւ պեօճէք սուրէթլի լա Շուէթ իլէ պիրիքտէ օլտուղու հալտէ Էազալատրմ . զանն իտէրիմ քի, մէքգուման մէլունլար օրատա, հանը օլ սիդէ պիր շէյ Էաբարըմագ իսթէյէն զէնկին պիր սատմտէն չալըզըլարը բարալար սայէսինտէ, կիլինիպ դուշանարագ պիր ահբեամ սաթմագ նիլեթիլնտէ օլտուղալընտան, պիր թագըզմ միւս թամէլ էլպիսէլէր սաթըն ալմագտա իսթիլը : Լա Շուէթ, գըրմըզը պիր շալ բագարըրընա կիրիմէքտէ իտի . . . Էմմա նէ ճէհէննէմ քիւթիւկիւ գարը տըր Էա . . . Վէլճասըլ, պէն Մէթր տէգօլա իշի ալըպ սէօյլէտիմ, վէ մէքգում տա իշինէ կէլէճէկինի պէեան իթտիկի կիպի, գարար վիրիլէն մահէլտէ պուլունահաղընա տայիր տախի տէօզ վիրտի : Պագտըմ քի իշ քէք ալէա ույտու : Պու սապահ, սիզին տիւնքի էմիլինիպ մուճիպինճէ, ալտըզմ ճէվալը զաթընըզա թէպիլիլ իթմէք իւզրէ, գօշուպ պուրաեա կէլտիմ . . . Վէ կէրիլ սիզաէ պէնտէնիդէ, Էալընըզ, «ԹօսուՆուժ, Էալըն սապահ էքքէնտէն պանա կէլմէլիսին, ազչամա գատար էվտէ գալմալըսըն, վէ ազչամ տախի . . . Էօյլէ պիր իշ կէօրէճէքսինիլքի, ֆայիտէ վէ մուհասսէնաթը տա, էհէմիլիլէթի նիսպէթիլնտէ օլտաճագ տըր . . . » տէտիլիլ, վէ պունտան զիեատէ պիր շէյ սէօյլէմէտինիլ իսէ տէ, պէնտէնիլ ազաան չօգ շէյ անլատրմ, վէ քէնտի քէնտիմէ, «պունտա պիր իշ օլմալը տըր, մուլըզագա Մէթր տէգօլ իշին, Էալընա պիր տուղագ գուրուլմագտա տըր . շէօյլէ քի, մէքգում մէ պիր մէնֆաաթըլ իշ կէօսթէրիլմէսի, պուրաեա ճէլպի նիլեթիլնտէ, Էէմիլէմէտէն իպարէթ պիր շէյ տիր : Վարսըն օլտուն, զաթէն մէքգում, արսըզ, էտէպսիլ, չարգըն հէրիֆին պիրի տիր . . . զաթէն էօքիւզ պագիրկեանընը Էօլ

տիրմիւշ տիր . . . վէ սէօյլէտիլինէ կէօրէ, Բուլ սողաղընտա պաաղա պիր ստամն տահա ճանընա գըլմըլ տըր . . . իմտի Էօյլէ օլտուղտա . . . պէնտէ հէր նէ քի լազըմ կէլիլ իսէ Էաբարըմ . . .

— Իվիլէթ, ԹօսուՆուժ, հէր շէյ սանա ալըզտան սէօյլէմէտիլիմ իշին, խէթա իթմիլ զլտուժ . . . Էկէր սէօյլէմըլ օլտա իտիմ, չօգ ինթիմալարը քի, պու տէհէթըլ ֆէնալըզըլար վուգու պուլմաղ իտիլէր :

— Մճաննօ Բօտօլֆ, օրասընը պիլէմէմ, օ սիզին պիլէճէկինիլ պիր շէյ տիր, պանա բահի օլան շէյ, անճագ սիդէ պիր խըտմէթ իթմէք իտի . . . շիւնքի, նիհայէթ . . . նասըլ քի էվիլէթի տախի սէօյլէտի իտիմ, սէպէպինի կէրիլ պիրմէմ, ազըլմ իրմէլ, լաքին շունու պիլիլիմ քի, սիզին հագգընըզտա պիր հիւսնի թէվէճճիւհ վէ պիր մուհապպէթ տուլլուտու հիւս իթմէքտէ օլտուղուման, սաթիա պիր սատըզ քէօրէք մագամնտա, տայիմա խըտմէթիլիլէ միւնթալըր պուլունամագտանըմ . . . նիհաեթիլ . . . իլթէ անճագ պու գատար սէօյլէքէպիլիլիլ . . . իմտի, քէնտի քէնտիմէ, «մնսիէօ Բօտօլֆ, պէնիմ իւճրէթիլիմ վիրէճէք տիր, տիւմէք տիր քի պէն վազթիլիմ ճա սաթմըլմ տըր, վէ անըն իշին իսթիմալէ պօրճուԷուժ . . . » տէտիլմ : Պատէհու քէնտի քէնտիմէ, շունու տախի տիւլիւտիմ, Էանի, «Մէթր տէգօլ զազապուլահ պիր հէրիֆ տիր, մուլըզագ շիմտի մէքգում, քէնտիսի իշին պիր տուղագ գուրուլմագտա օլմալը տըր տէյի շիւրհէեէ զահիլ օլտաճագ տըր . . . Կէրիլ Մ. Բօտօլֆ, իճրա իտիլէճէք օլան իշին, Էալընա գալմապընը թէքլիլիլ իտէճէք տիր . վագաա պու ֆէնա պիր թէտապիր տէյիլ տիր, հալպու քի մէքգում հայտուա հէրիֆ տէ, չօգ ինթիմալտիր քի, մէքքիւր խըրսըզըզ կիտիլէճէք օլան էվին էթրաֆընըն, պու կիւնտէն թէֆթիլ իտիլմէսինի խթէյէճէք տիր, վէ Էկէր Մ. Բօտօլֆ այլէյհինտէ տէ քէնտույէ շիւրհէ վիրէճէք պիր շէյ, պիր սէպէպ զուհուր Էտէճէք օլուր իսէ, քէնտի կիպի չարգընըն պիրիլի տէ պէրապէր

ալարագ, թա պու կիւնտէն, պիւթիւն մէնֆաաթ քէնտիւնէ գայլըն ֆիւքը ու թամար իլէ, Մ. Բօտօլֆա խապէր վիրմէքսիզին, իշէ միւսարաաթ իլիէեէճէք տիր: Իմտի, պու ֆէնալըղըն էօնիւնիւ ալմագ իլին, պէն տէ կիտիպ, մէգըիւր խանէնին տիլլարլարը իլէ, պաղչէնին գարուսունու կէօրէպիլէճէք պիր քէօչէտէ սագլանմալըրմ, չիւնքի, մասէլլի մէղպուրտա, պիր կէչիտաէն պաչպա պիր եօլ եօգ սուր: Եկէր օրատա պիր սըղընաճագ տէլիք պուլապիլիր իսէմ: Գաթէն եաղմուր տա եաղմագտա տըր, կիւնտիւզ ազչամա գատար օրատա պէքլէրիմ, ալէլխուսուս կիճէ տալի պէքլէրիմ, վէ սապաճըս տա, հէր պիր շէլի կիտէր Մ. Բօտօլֆա խապէր վիրիւրիմ: Ետտիմ: Վէ ֆիլվագը տա էօլլէ եարտըմ, կէլիպ Վէօլ կէչիտինտէ սագլանտըմ: Պիր տէ նէ կէօրտէմ պէկէնիւրիւնիլ: Միզին գարուսա անճագ օն աաղմ գատար եէրագտա վաղը պիր ուֆագ զօլլիուզ (մէ յխանէճիք) պուլունտուղունու կէօրտիւմ: Իշէրի կիրիպ այլէ գաթընտա բէնճիրէնին էօնիւնտէ օթուրտում, վէ տօթլարըմ, եանի գամպուր պիր ատէմ իլէ պիր տէ պիւլիւճէք գարը վար տըր աա կէլէճէք, օնլարը պէքլէմէքտէ յիմ, տէ յէրէք, պիր լիթրա չարապ իլէ պիր մըգտար տալի ճէվիլ կէթիրթաիմ, վէ պունու տա պէօլլէ սէօլլէմէքտէն միւրատըմ, պէքլէմէքլիլիմէ, թապիլի պիր սուրէթ վիրմէքլիքտէն իպարէթ իտի: Մէգըիւր բէնճիրէնին էօնիւնտէ եէրէչէրէք, կէօլլէրիմի սիզին գարուսա տիքաիմ: Եաղմուր սիճիմ կիպի եաղմագտա իտի, քիմնէ կէչմէքտէ տէլիլ իտի, վէ կիճէ տէ եաղլաչմագտա իտի: Ե

— Իլի եա, պիղիմ էվէ նիլին կէլիպ տէ պէքլէմէտին, — տէտի Բօտօլֆ, Նուրինէօրիւն նագլիյեթինի քէսէրէք: — Չիւնքի, մօսաիէօ Բօտօլֆ, սիլ պէնտէնիլէ, եարըն իլին կէլ տէմիլ օլտուղունուղտան, օտան էվիլ կէլմէքլիկէ ճէսարէթ իտէմէտիմ: Եկէր տաճա սաճիճիսի սէօլլէմէք ճայիլ իտէ, ալէ յճիմտէ, պիր աճ կէօլլիւլիւք վէ միւտաճանէճիլիք իթմիլ օլմագլըք չիւրհէսինի վիրմէք իթմէմէ-

տիմ: անրատընդմը չիմտի: Վէլճաալը, պէնտէնիլ, բէնճիրէնին էօնիւնտէ պէքլէմէքտէ, վէ ճէվիլլէրիմի գըրըպ կէմէքտէ, վէ շարապըր տա իլմէքտէ իքէն, բէնճիրէնին արգասընտան, օրթալըղը պիւրիւմէքտէ պուլունան տիւմալար օրթաաընտան, լա Նուէթին, պէրապէրինտէ տանի Պրա-Բուժուն չէլլիմն եալլուսու թօրթիլիար նամ չօճուղունուն կէչտիքլէրին կէօրտիւմ: Թամսմ: Ետտիմ քէնտի քէնտիմէ: «Իլիլ ուճու գօրտո՛ւ»: Ֆիլվագը տա էօլլէ օլտու եա: Թօրթիլիար կիտիպ, սիզին գարունուն գարչընտա պուլունան չուգուրարտան պիրինին իլինտէ, կիւսա եաղմուրտան գաչմագտա տըր կիպի, եէր օրչանը թարրընտա պիւզիւլիւպ օթուրտու: Վէ լա Նուէթ տալի, պաչընաաքի պօնէսին չըգարըպ ճէպինէ գօլտուգտան սօնրա, սիզին գարունուն չընղըրաղը իրինի չէքտի: Ծօթունուզ, զէվալը Միւրֆ կէլիպ գարուսու այտը: Վէ պիր տէ աճիւղէ գարընըն, պիր վէլվէլէ տիր, վէ պիր աճ ու ֆէրեաա տըր պըրագարազ, պաղչէնին իլինտէ կէվմէքտէ օլմաը սէսի իշիտիլմէկէ պաչաաը: Պէնտէնիլ, պու սէպլէրի ալտըգճա, պաչաաղմ, աճապա պու ճատընըն պուրտա կէլմէքլէքտէ, վէ պաղչէտէ կէվմէքլիքտէն իլի նէ տիր, մագսէտի նէ տիր, աճապա նէ եարլուգտա տըր, նէ խապիւլիք չէվիրմէքտէ տիր, տէեէրէք հըրս վէ մէրագըմտան գուսուրուպ քէնտի քէնտիմի ետմէկէ: Սգըպէթքեար մէքգուճէ տիչարը չըգտը, պօնէսինի թէքրարէն պաչընա գօլտու, կիտիպ թօրթիլիարաա պիր չէլլէր սէօլլէտի, մէրգուճ թէքրարէն կիտիպ քէնտի տէլիլինտէ չէօմէլիպ կիղչէտի, վէ աճիւղէ տալի պրագըպ կիթտի: Ոլ վագըլմ, պունտա պիր ազ միւլաճաղա լաղըմաըր: Եօլլէ իլի գարըչաքըրըպ, պօճ եէրտէ, այ ըըղընա գուրըն սըգմաեալըմ, ինթիմալի ճալին իւգէրինէ պիր իլի տիւչիւնէլիմ, տտիմ, վէ պաչաաղմ չէօլլէ տիւչիւնմէկէ, եանի, «մատամ քի թօրթիլիար պուրտա լա Նուէթ իլէ պիրլէքտէ կէլտի, տիմէք տիր քի, Մէթըր տէգօլլիլ Մ. Բօտօլֆ տա Պրա-Բուժուն մէլ-

խանէսինստ օլմայր տըրլար . վէ լա Շուէթ տէ պուրասընը ճասուպանբայ կէօզտէն կէչիրմէք նիլիէթիլլէ կէլընջ օլմայր տըր , վէ կէօրիւնիւչէ նէզարէն , պուրսար պու կիճէ , մուխլազա պու էլի պասաճագ տըրլար . վէ Ֆիլ վագըր տա , էկէր էլ էօյլէ չըգար իսէ , Մ . Բօտօֆուռն իչի խարասպ տըր , չիւնքի զաֆիլ ավլանմըջ օլաճագ տըր , չիւնքի անըն պարար վէ թէրթիպի եարըն իչին տիր . վէ պինանն ալէյճ , տիմէք տիր քի , պէն շիմտի գալգըպ Պրա-Բուժուռն մէ յխանէսինէ կիտէրէք , իչճէ նէ կէչիպ վէ նէ տէճնմէքտէ օլմասընը կէօրմէի վէ անլամայրեըմ , էվլէթէ էօյլէ եարմայրեըմ , պու իլի լաքին , պուռուռն տա պիր մաչգուրու թարաֆըր վար տըր , չէօյլէ քի , եա պէն պուրասընը թէրք իտիպ կիթտիքտէն սօնըր , հէմանն օլ հէնկիտամնէ գալգըպ տա Մէթըր տէգօլ պուրանա կէլիր իսէ . . . էօյլէ եա , պու տա բէք իճթիմալ-տէն տիր եա . . . օլ վագըրթ , իչին տաճա զիեատէ Ֆէնանեա սաբաճաղընտա շիւբճէ եօգ տուր . իմտի պու Ֆէնալըղըն տա էճնիւնիւ ալմազ իչին , պարի կիտիպ էվլէլինտէն , քէյ-Ֆիլիէթի Մ . Միւրֆէ խապէր վերմէլի , վէ քէնտիլի սագընմասընը իխթար իլլէմէլլիլիմ . . . Վագա պու տա իլի , հալ պու քի , պուռտա տա պաչագ թէհչիլքէ վար տըր , չէօյլէ քի , օլ չէ լթման եավրուսու թօրթիլիար , թա խանէսինն գարուսու եագընընտա սիրէրլէնմիջ պէքէմէքտէ տիր , պէն կիտիպ գարուռուռն չընդըրաղընը չէրտիկիմ կիպի , պէնի կէօրէճէք տիր , վէ աննստէ գօշուպ վուգուհ հալի լա Շուէթէ խապէր վերէճէք տիր , վէ օլ վագըրթ մէրգուսմ տէ կէլէրէք . . . իչի պիթթապի պիւթիւն պիւթիւն պօզաճագ օլտուգտան պաչգա . . . տիկէր պիր հալ տախի վար տըր , վէ պուռտան զիեատէ նաղիք վէ մուխաթ արալը տըր , պիլմէմ քի , Մ . Բօտօֆուռն ապըլ թէրթիպի նէ տիր , պէլքի էվլէլէրի թէրթիպ վէ գարարընը , իճապը հալ տէ յիլէլիրէրէք , պու կիճէ իչին գարար վերմիջ տիր , պուրասըր պէնիմ իչին պիւթիւն պիւթիւն մէճհուլ վէ գարանլըգ տըր , եա օլ վագըրթ , գաջ եարանեըմ տէր իքէն , կէօլ չըգարըր իսէմ . . . » տէտիմ , Վէլ

հատը , պուրսարըն իւղէրինէ օլ գատար տիւչիւնտիւմ , օլ գատար գարար վիրտիմ , վէ դարարըմտան կէրի տէճնտիւմ քի , խիտա՛ պիմ , գաֆամ շիշտի , պէյնիմ տէճնտի . . . նէ եաբաճաղըմը չաչըրտըմ հայլան կիպի օլաոււմ , վէ կէօլլէրիմ տէն աթէչ սաչըմանա պաչալտը . . . Նիհայէթ , պիր արալըգ ֆիլքրիմէ պաչագ պիր չէյ սօղտու , քէնտի քէնտիմէ , Պիր իլի հավա , առամլըն ֆիլքրիլի աչար » տէրէր , հայտէ պիրազ տիշարը չըգարագ իլի հավա ալանեըմ , պագանեըմ նասըլ օլուր , աղըմ պաչըմա կէլիր տէ , պիր թէտպիր տիւչիւնէ պիլլըրմիլիմ » տէտիմ , վէ չըգարմ , վէ Ֆիլ վագըր տա , եէնի հալա ֆիլքրիմէ եէնի պիր չէյ թէվէլլուտ իթտիրտ . չէօյլէ քի , արգամտան պուրոււմ իլէ , պօյնուստան տախի պօեռուն պաղըմը չըգարտըմ , վէ կիտիպ թօրթիլիարը եագալա տըմ , վէ մէրգոււմ իրճ , հէր նէ գատար տա պանա գաղըր գօտարագ , բարչա բարչա օլմաչըրգա , եիւզիւմիւ կէօղիւմիւ չըմալանբայ թըրնաչալմաճաղըրգա , վէ պաղըրբայ չաղըրմաղըրգա չըգըրտըր իսէ տէ . . . պէն պուրսարըն հէլ պերինի տիչնէմէէրէք , մէրգուսու պիր չուվալ իլինէ սօգտըր կիպի , պիր թագրիպ պուրուսուսն իլինէ սօգտոււմ , վէ պուրուսուսն պիր թարաֆընը իլի գօլլաբըլլա պաղլա տըրըմ կիպի , տիկէր թարաֆընը տախի , պօեռուն պաղըմ իլէ էօյլէ պիր պալլատըմ քի , եէնէ մէրգոււմ նէֆես ալապիլմէքտէ խտի . վէ պատէհու , մէրգուսու պիր պօչաչ կիպի գօթուուրումա ալտըրըմ կիպի , կէօթիւրիւպ եագընտա վագըր օլուպ , վէ էթրաֆընտա պիր ուֆագ տիվար չէրիլիջ օլան պիր սէպղէվաթ պաղլէսի իլինտէլաճանալար օրթմառընա աթտըմ . մէրգոււմ պաչալտըր տօմուղ եավրուսու կիպի պաղըրմանա , ֆագաթ , մէսի , պիր գաչ առըմտան զիեատէ ուգաղըրգտան իլիտիլմէքտէ տէլիլ խտի . . . օրատան գըլ իբիլի չէգտիկիմ կիպի , մէկէր իսէ թամտա վագթիտա իւմիջ , եօգսա . էկէր պիրաղ տաճա կիճիլմիջ օլաւմ իմիջ , հէմ քիւլի զայրէթիմ պօչաչ կիտիպ , վէ հէմ տէ աղպիլքըրէր զուհուր իտէճէք իմիջ , կիտիպ կէչտտէ օլան , վէ թամ սի .

զին՝ դարունուն գարշարնստ պուլունան, վէ՛ Թօրթիյեա-
րնն սառ չու գուրունուն իւզէրինէ պաղ մագտա օրան իրն ա-
ղաճարասն պիրինին իւզէրինէ թըրմանարագ չըլ տըմ: Ա-
րատան անճագ օն սագըգա կէշեր կէշմեղ, ակազ սէպէ-
րի իշիմ տիմ: օլ ճէնկեանտէ իսէ . եաղմուր տա հայէա եաղ-
մագտա օլտուղու կիպի, օրթ ալըգ տա սիմ սիեաճ գարան-
ըգ իաւ . . . Գուլագ վիրեպ կէշնկէրին քիմ՝ օլտուգլարնը
տիյնէտիմ, պիր տէ լա Նուէթին, — Թօրթիյեա՛ր . . . Թօր-
թիյեա՛ր . . . » — տիեերէք, եալաջաճաճըգ մէրգում չօճու-
ղու չաղըրմագտա օլմասընը իշիմ տիմ: — Նապըլ քի նագլ
իթտիմ, զաթէն Թօրթիյեալը պէն օրատան գալտըրմը ռ-
տուղում ճիհէթէ, թապիաթիլլէ չօճուգտան պէքլէնիլէն
ճէվապ ալընամատըրնտան, — եաղմուր տէվում իթմէք-
տէ օլտուղունտան, պէս պէլի օլ իթ եալրուսու, պէքլէ-
մէքլեքտէն պըգարագ, պրագըպ կիթմիշ օլմալը տըր, ա՛հ,
պիր էլիմէ կէչտէ տէ, պօյնունու դօշարտամ, չու բիճին . . . »
— տէտի Մէթր տէգօլ պին քիւֆրիւ պիր բարաեա իտէրէք .
— Գօճաճըրմ, էօյլէ բէք չարուգ հըրպա՛ման, — տէտի լա
Նուէթ, — պէքի պիղէ պիր շէյ խապէր վիրմէք իւզրէ պը-
րագըպ կիթմէքլիկէ մէճպուր օլմուշ տուր . . . Աճապա պու-
րատա պիղիմ իշին պիր տուգագ գուրուլնուշմու տուր . . .
Չիւնքի, մալիւմ եա, սէնին տօսթ պու իշին, մաթըգ սու-
րէթտէ սաաթ ճտտա իճրա իտիլմէտինի իըրաը իւզրէ իտ-
տաա իլլէմէքտէ իտի . . . — եա զաթէն պէնիմ աճէլմ վէ
պէնիմ թէլաշու դայրէթիմ նէ նլլիեթէ մէպին տիր, իլթէ
մաճգա օլ չիւրճէեէ մէպին տիր, — տէյի ճէվապ վիրտի Մէթր
տէ՛գօլ, — տաճա չիմտի սաաթ եէտի տիր: «Նէր նէ հալ
իսէ, սէն քէնտի կէօղիւն իլէ, օրատա աղճէ պուլունտու-
ղունու կէօրտիւն իտի, էօյլէ աէյլ՛ մի . . . պու ալէմտէ,
թէհլիքէեի կէօղէ ալմանան, հիշ պիր շէյ եարամուղ, քեար
զարարըն օրթ ալը տըր, աէմիլլէր, սէն չու թալան իլէ,
(քլլիթ աչաճագ ալէթ) մաղաաը (պաշգա պիր ալէթ) պա-
ան վիրսէնէ պագաեըմ: »

— Տիմէր տիր քի, էօյլէ ալէթլէր տէ կէթիւմիշ իտիլը
էօյլէ մի, — աէյի սիւպ իթտի Բօտօլֆ :

— Պունյար, Պրա-Բուճուն մէյիանէօրնտէն կէլմէքտէ
իտիլըր. մաճէլի մէղպուրտա իտէ, տաճա՛նն ալէթլէր վար
տըր քի, օլ պապտէ միւքէմիլէ պիր հապտէ պուլունագտէ
տիր . . . Մէթր տէգօլ բէք գօլալ սուրէթտէ սիղին գարու-
եու գօրանըպ աչաը . — սէն պուրատա տուլը, — տէտի մէք-
գում, լա Նուէթէ, կէօղէթ, տիգգաթ իլլէ, վէ հէման պիր
սէս ալտըղն կիպի, պաղըր խապէր վէր . — Սէն տէ քէնտի
խըչտընը, եէլէկիսին տիւլմէ տէլիքէրնտէն պիրնէ կէչիը
քի, հաղըր պուլունտուն տա, իգթիղա իթտիկի տաղըգա-
տա, գօլալմա չէքէպիլմէքլիկէ միւլթմէտիր օլաարն: — տէտի
թէքիկէօլ ճատը, վէ Մէթր տէգօլ պաղչէեէ կիրտի . . . Պէն-
տէնիդ պունյարը կէօրտիւկիւմտէ, հէմանտէմ աղաճտան
աչաղը աթըրաղըմ պիրլէ լա Նուէթին իւզէրինէ տիւշ-
տիւմ, մէրգումէեէ իքի եումրուգ եէրլէչտիրտիմ . . . էմ-
մա, էօյլէ աաի եումրուգլարտան տէյիլ հա՛ . . . ճատը սէս
պիրլէ չըգարամանեարագ, եէրէ սէրիտի . . . վէ անը օրատա
պըրագտըղմ կիպի, սէրիան պաղչէեէ գօշտում . . . լաքին,
հայֆա՛ քի, մճսիեօ Բօտօլֆ . . . բէք կիճ գալմըշ իտիմ . . .

— Չէվալը Մէրֆ նէ եարմագտա իտի . . . — տէտի
Բօտօլֆ :

— Մէրգում Մէթր տէգօլ իլէ, գարունուն էօնիւնտէ-
քի քիւչիւք մէրտիվէն սէտաի իւզէրնտէ ալթ ալթա իւթմ
իւթմէ եուվարլանըպ ճէնքլէյմէքտէ իտի վէ պէնիմ եէթիշ-
տիկիմտէ, զաթէն մէճրուն օլմուշ իտի իտէ տէ, տալիմա
սէպաթ վէ մէթ անէթ իւզրէ գարըը գօլմագտա օլտուգտան
պաշգա, քիմանէի եարտըմա տաթի չաղըրմագտա տէյիլ
իտի . պէն քէնտի քէնտիմէ «գաճրաման պիր զաթ տըր, ին
քէօրէքլէքտէ պէնգէմէքտէ տիր, կէրչի տիլլէրի վար տըր էմ-
մա, լաեղըլա ըպըրմանըն եօլունու պիլմէեօր» տէտիմ . . .
վէ հէման պիւթիւն վիճուտիմէ, էքիտինն պիրտէն իւզէրնէ
աթըլաըմ, վէ Մէթր տէգօլ պիր պաճաղընտան եաղա-

լատում՝ չիւնքի, օլ հենկեամտէ, եադալտեածադ պաշգա պիր թարաֆընը աչըգտա պուլամատըմ՝, — զայրէ՛թ, մննսնէօ Միւրֆի, մէթանէթ, պէն իմ, նուրիւնէօր իւմ, հայտե կըքմիլ պիրիքտէ շու մէլունուն հազգընտան կէլէլիմ. — Ա՛հ, հայտուա, նէրեմէն տէ կէլտին չըգտըն» — տէ յի պաղըրտը Մէթր տէգօլ գուտուրարադ : — «սէն հէման մերագընը կէպէր, մէլուն հէրիֆ, շիտի անլարսն ներեմէն կէլիւ չըգտըղըմ» — տէ յի ճէվապ վիրտիկիմէ պերապէր, պալտըրլարքնտան պիրինի տիգլէրիմ արասընտա, մէնկէնէվարի սըգըշտըրտըգտան պաշգա, էլինտէ շիշին թուլմնագտա օլտուղու գօլունու տալի եադալտումքի, արթըգպու թէսատիֆ աշուրի մէրթէպէ իշէ եարատը . . . — պուարատա Միւրֆի, «տճապա միւսիւ Բօտօթի նէ օլտու, նէրեմէ գալտը» տէ յի պաղըրտը պանա մուալկէնէթ իտէրէք :

— Մէրտ վէ ալիճէնապ տտամ, — տէտի Բօտօթի քէմալի թէէեսիֆ իւրէ :

— «Պիրմէմ, օլ պապտէ հիւ պիր մալիւմաթըմ հօգ տուր, — տէ յի ճէվապ վիրտիմ. — քիմ պիլիք, պէլքի պու ճանկէր հէրիֆ պիշարէեի թէլէֆ իմ միշտիր . . . » վէ պիւթ իւն գուվ վէթ իմ թօրլաեարադ, Մէթր տէգօլու սըգըշտըրտըգճա սըգըշտըրտըմ, վէ կերչի մէրգուճ տա պէնի շիշմէկէ չօղալըշտը իտէ տէ, պէն կէօքսիւմիւ անքն գօլու իւղէրիտէ տաեաթարագ երեղիւ գօեու եաթմըշ օլտուղուման, մէգքիւր ալէթի ճարիհէսինի գըլըրտաթըպ իշէթ մէքիկէ պիր տիւրլիւ միւգթէտիր օլամատը : — Տիմէր տիր քի սիւղ պիւթ իւն պիւթ իւն եալընըգընըգ, էօլթէ մի» — տէտիմ Միւրֆի, պիր թարաֆտան Մէթր տէգօլ ի՛շէ ճէնըլէմէքիկէ տէվամ իշէտիկիմ թագտիրտէ . . . — «կերչի շուրճըգտ», եազընտա ատամլար վար արը, — տէտի մէրգուճ, — լաքին չարըրմագլա իշիթէմէղէր : — Չօգ ուղադտամը արըլար . . . — սալքի պուրտես օն տադըգալըգ պիր մեսաֆէտէ տիլէր . . . — պարի հիւ տէյիւ իտէ իմտա աղաղըրալըմտա, էկէր տիշարտան կէշէնէր պուլունուր իտէ, իշտիպ տէ գօլունըլար,

եէթիշինէր, — թայր, մատամ քի պիլ պունու թուլմագտանըգ, պերադմանեպ պուրտատա ալը գօլմալընը . . . Ֆադաթ, պէն քէնտի իւղէրիմտէ պիր զայիֆիլը հիսս իթմէքտէեիմ . . . եարալանմըլըմտը . . . — Հայըֆ, իմտէ էօլլէ օլտուգտա, էկէր կիտի, պիլէճէր գատար գուլտէթիլի վար իտէ, սիլ կիտիկի, իմտատէ ատէմ չարըրնըգ, պէնճէ պէն պունու զապթ իտիպ պրագմամագլըգ չալըրըմ» : — Միւրֆի, պիր թագրիւ քէնտույի գուրթարարագ կիթտի, վէ պէն գալտըմ Մէթր տէգօլ իշէ եալընըգճա օլարագ : Հաֆըղ Ալլահ, քէնտիմէ մէտս իթմէք իլին սէօլլէմէմ էմմա . . . պիր արալըգ, էօլլէ պիր հայէ տիւշար օլտուճ քի, հէման իշիմ պիթէճէք կիտի իտի . . . վիճուտիմիլին նըսֆը մէրտիլէնին սէտտի, վէ նըսֆը տիկէրի տալի մէրտիլէնին սօն դատէմէսի իւղէրիտէ օլտուղու հայտէ, պղղաղ պօղաղ, կէօքս կէօքսէ, գօլ գօլա, վէ պաճաղ պաճաղա օլարագ պօլուլմագտա իտիք . . . Պէն գօլումուն պիրինի հայտուտուն պօլունուն տօլամըշ իտիմ . . . երկ երեզ կէլմիշ իտիք . . . Մէրգուճ, էօքիւկ կիպի սօլումագտա իտի : Վէ տիշէրինի գըճըրտաթմագտա իտի . . . օրթալըգ սիֆիր գալընըգ օլուպ . . . եաղմուր տա տէրտէնիլգ, հէմիշէ եաղմագտա իտի . . . վէ ըըգ օլարագ տա, մէրտիլէն պաշընտաքի լամպանքն ճիւղի պիր ըըըընտան պաշգա եօգ իտի . . . Մէրգուճուն պիր պաճաղընը քէնտի պաճաղարըմ տըրաքնա կէլիլմիշ իտիմ . . . Պու ճիւմէ տալի, մէլուն հէրիֆին պէլինտէ, տօմուգ գուվ վէթի գատար գուվ վէթ պուլունմագտա իտի : շէօլլէ քի, պիլիմ իքիմիլի պիրտէն, եէրտէն պիր տեաղ գատար հօգարը գալտըրապիլմէքտէ իտի : Մէրգուճ պէն ըսըրըպ տիշմէքիկէ չարըշտը իտէ տէ, պիր պիւրլիւ մուվաֆֆագ օլամատը : Պէն միւտտէթի էօմիլեմտէ, օլ անտէ քէնտի իւղէրիմտէ պուլտուղում գուվ վէթ, մէթանէթ, վէ ճէսարէթ գատար, գուվ վէթ, մէթանէթ, վէ ճէսարէթ հիւ կէօրմիւշ տէյիլ իտիմ . . . Հաֆըղ Ալլահ . . . սինէմ թըգ թըգ վուրմագտա իտի, լաքին, իլի թարաֆ-

տան վուրմագտա խտի . . . քէնտի քէնտիմէ, « Պէն շիմ-
տի, խալդ իւզէրինէ սարմագ իսթէեհէն գուտուրմուշ պիր
քէօբէկի եագալտեարագ, ստարագլըգտան մէնն իթմէքիկէ
չարլանս պիր տտամն պէնդմէքտէ յիմ. . . » տիմէքտէ իտիմ.
— «Պրագ պէնի տէ, արթըգ սանս պիր շէյ եարմանեարմ»
— տէտի Մէթր տէգօլ նէֆէսի քէսիւմիշ պիր հայտէ օլ-
տուղու թագտիրտէ սէօյէեհէրէք: — «Խայր, սէն նամէրս
արչաղըն պիրն սին, սէնին լագըրտընս դէրրէճէ էմնիյեհէթ
ճայիզ օլմանդ» — տէյի ճէվապ վիրտիմմէրգումս. — ճիմ
տի անլարլըմագտա տըր քի, սէնին ճէտարէթ ին, անճագ վի-
ճուտճա տէրքեար օլանդ ուվէթ ինէ թապի պուլունագտէ
իմիշ, վէ պինսէն ալէյի տիմէք տիր քի, սէնին, օլ Բասս-
սիտէքի սօյմագ իչին էօլտիրտիկին էօքիւզ թաճիրի, եա-
լընըգ պէնիմ գուվէթ իմ գատար պիր գուվէթէ պինէ մայիք
պուլունմուշ օլսա իմիշ, մէքիւր խապասաթը իճրաեա ճէ-
սարէթ իտէմէեհէճէք իմիշսին, հա, նէ տէրսին, էօյէ տէ-
յիմմի. — Խայր, էօյէ տէյի տիր, — տէտի մէրգում, —
լաքին պիրիշ օլքի, սէնին տաթի, թըպըք անրն կիպի ճա-
նընը ալաճաղըմ տըր:» — Մէրգում պունու սէօյէտիկիյէ
պէրապէր, օլ մէրթէպէ պիր գուվէթ վէ շիտտէթ իւզրէ
վիճուտինի սիքտի, վէ այնի վագըթտա պաճագլարընր տա
կէրիկիտի քի, պէնի նըսֆ մէրթէպէ շէվրէ պիւմէքիկէ
միւզթէտիր վէ մուվաֆիագ օլտու. . . Շէօյէ քի, մապալ-
լաճ, էկէր էլինտէ իըշտընը թութմագտէ օլտուղու գօլու-
նու, աղաճըգ տիգգաթսըգ տավրանըպ տա կէվէք սու-
րէթտէ թութմուշ պուլունսա իտիմ. . . շիմտիյէ գատար
չօգտա՛ն իշիմ պիմմիշ իտի. . . Օլ հէնկիտանտէ, հէր նասըլ
խտէ, պէնիմ սօլ պիլէկիմ պօշտա գալարագ, պիր իշէ եա-
րաեամագ պիր հայտէ պուլունսուգտան պաշգա, եում-
րուղումու աչմագլըգ մէճպուրիյեհէթ ինտէ տաթի պուլուն-
տում. . . վէլ հասըլ, բէք մուխաթարալը պիր հալ քէսպ
իթտիմ. . . օլ վագըթ, քէնտի քէնտիմէ, « Պէն ալթտանըմ,
օ իսթտէ, արթըգ պէնի էօլտիրէճէք տիր, լաքին, նէ եա-

բանըմ, գատէր պէօյէ իմիշ, Ֆագաթմ, հէյէ շու թէտէլիմ
վար տըր քի, պու մէլուն հէրիֆին եաշմասնընտան, պէնիմ
էօլմէմ տաճա էվլէտա տըր . . . շիւնքի, հէյ տէյի իտէ, պէն
պիր էիւրէկէ վէ պիր նամուս տուլղուտունս մայիք պուլու-
նարագ էօլմիւշ օլաճաղըմ, Մ. Բօտօյք պանս էօյէ սէօյէ-
տի իտի. . . վէ շիմտի, պէն տէ հիսս իյէմէքտէ յիմքի պու-
լագըրտը սահիճ պիր լագըրտը իմիշ. . . հալ պու քի, պու
հէրիֆին նէսի վար տըր քէնտույի թէսէլի իտէճէք, նէ պիր
էիւրէկէ վէ նէ տէ պիր նամուս տուլղուտունս մայիք պու-
լունմագտա տըր, տէտիմ (!): Պէնտէնիլ պու միւ հիլք հալ-
տէ պուլունմագտէ իրէք, պիր տէ սէտաթին իւզէրինտէ լա
ճուէթին տեպտա տուրմագտէ օլտուղունու կէօրտիմ
. . . մէրգում ճատը, գըրմըզը շար ումու գունտա օլտուղու
հայտէ, օլ եուվարալ կէօլիւնիւ տիքէրէք պագմագտա
խտի. . . Հաֆըգ Ալլաճ, գարլըմտա պիր գարագ ճնճօլտ տի-
քիմէքտէ տիր գանն իթտիմ. . . — Ֆինէթ, Ֆինէթ, — տէ-
յի պաղըրտը Մէթր տէգօլ մէրգումէեհէ, — պըշաղըմ է-
յիմտէն տիւշտի իտի, շարուգ շունու պուլտա ալը վէր. . .
Էյթէ, իյթէ, շուրաճըգտա օլաճագ տըր . . . շունուն ալ-

(!) Պու պիր էիւրէկէ վէ պիր նամուս տուլղուտունս մայիք պու-
լունմագլըգ լագըրտուր, հէք քէսին տիգգաթը թամմէսին տա-
վէթ իտէրիլ, գիրս հէր տտամ իչին, վէ հէր միլէթ իչին, իթճէ
միյեթի պէշէրիյէ իլինտէ, վէ մէտնիյեթ տայրէսինտէ, պու իրի
շէյ գատար էլզէմ հիշ պիր շէյ եօգ տուր տէնիլտէ ճայիզ տիր - վէ
պիգտէ իտէ, էսէֆ իտէրէք սէօյէրիլ քի, էն զիեատէ թանըրմանը
վէ մէթուրք նալտէ գալմըշ օլան Ֆաղիլէթ վէ խաստ, իթէ պու-
րէի մուգատտէ խաստէ տիր, պիգտէ գուլ քի մուպարէք Ֆաղիլ-
թին էէրինի թութմագտա օլան շէյ, անճագ վէ անճագ բարս ին
վէճասնարղըգ տըր. չօդար, բարս իչին, հէր շէյ իրթէքեպա իթ-
մէքտէ տիրէր, չօգար, բարսարընս կիւվէրէրէք, հէր Ֆաղիլէթ
թաճիլթ իթմէքտէ տիրէր վէ պինսպըրն չօգար, էիւրէք, գամիր,
զիմթ: Ինասֆ, մէրամէթ, տօթըրգ, Ինասնիյեթ վէ էմանի-
լագըրտըրը իրիտիլէրէտէ, տիւզէ կիւրէքտէ վէ անճագ խօտ-
պիւլիկ իթիպար իթմէքտէ տիրէր:

թընտա օրմայը արը . . . Հէման աղտըղըն կիպի վնւր, Էէր-
լէշտիր . . . Թա արգասընա, Թա իբի ումուզլարընըն օր-
թասընա . . . —Տուր պիրաղ, գօճաճըղըմ, տուր պիրաղ
քի քէնտիմի պուլաեմըմ:» —Պիր տէ պունուն իւզէրինէ լա
նուէթ պալլատը Էթրաֆըմըղտա տէճնտիւքճէ տէճնմէկէ
. . . Էվլէթ, պիր իթիթիեար ուղուրսուղուզ գուչու կիպի
տօլաչմանա: Վէ նիհանէթ իւլէմը, ճատը մէգքիւր խըչտը
պուլտու . . . Վէ իւզէրիմէ հիւճում իթմէքիկէ գալըղտը
. . . հալ պու քի, պէնտէնիղ, գարնըմ իւզէրինէ եաթմըչ
պուլունտուղում ճիհէթլէ, թէնտաիւֆ պու եա, սըրա-
սընա կէթիթիպ տէ, Թա կէօքսիւնիւն օրթասընա տօղրու,
էօյլէ պիր շէտիա թէրմէ եէրլէշտիրտիմ.քի, իթ կիպի եէ-
րէ սէրլլտի իսէ տէ, զազապլար զազապը գարը, կինէ քէն-
տուլի թօրլաեարադ անաղա գալգարը, վէ բիւր զազապ օ-
լուպ գուտուրարադ իւզէրիմէ տօղրու հիւճում իլլէտի:
Սըթըզ կիւճ վէ գուվլէթիմ նիհանէթ տէրէճէեէ վասըլ
օլմուչ, վէ էլիմտէն տէ պիր շէ ի կէլէմէմէկէ պալլամըչ իտի-
պու ճիւմիէ տախի, Մէթր տէգօլա սարըմըչ օլտուղում
տան, Թա սօնունա գատար պրագմանան չապալամազ-
տա իտիմ: Լաքին, մէրգումտա աթտան, չէնէմէ չէնէմէ
էօյլէ շէտիա եումըուգար եէրլէշտիրմէկէ պալլամըչ իտի
քի, ագըպէթքեար եազասընը պրագմալըղա մէճպուր օլ-
մազ իւզրէ իտիմ: Պիր տէ պու հէնիեամտէ, իւչ տէօրթ
նէֆէր բիւր սիւաճ եիկիթլէրին, ալէթթաճիլ, մէրտիլէն
սէտտինտէն աչաղը ինտիքլէրլլէ . . . Մ. Միւրֆիւն տախի
պիւթիւն պիւթիւն րէնկի աթմըչ օլուպ, վէ մնսիէօ տօգ-
թօրա տանանմըչ օլտուղու հայտէ, քէնտուլի սիւքլէքէեէ-
րէք կէտիկինի կէօրտիւմ . . . Մէրգուման պապա եիկիթ-
լէր, Մէթր տէգօլ իլէ լա նուէթի եազալլատըլար, վէ սը-
գը սըգը պաղլատըլար . . . Պու գատարը իլի իտի, լաքին, եա-
լընըզ պու գատար իլէ, իչ պիթմիչ օլմատը իտի. պէնիմ
մէրազ վէ էնտիչմմիւնիւ Բօտօլֆուն նէ օլտուղունու պիւ-
մէք վէ անլամազ իտի . . . Օլ արատա, օլ պիչտօրէ լա կու-

ալէօղիւն տիչնին չէքիլմէսի խաթրմա կէլտի, հիտաեթ
ու շիտաեթ իւզրէ լա նուէթի իւզէրինէ գօլտում, վէ գօ-
լունուն պիրինի թութտուղում պիրլէ, պիր թարաֆտան,
հալաթ կիպի պուլմագտա օլտուղում հայտէ, աիկէր թա-
րաֆտան տախի, —«սէօյլէ, սէօյլէ պագաեթմ ճատը, Մ. Բօ-
տօլֆ նէրէտէ տիր» տէ յի ճէպը իլլէտիմ: Վադաա, իթ
եիւրէքլի գարը, պիրիննի տէֆատա չօզ էլի տանանտը,
վէ իւրար իտիպ սէօյլէմէք իսթէմէտի, լաքին, իքիննի տէ-
ֆատա էօյլէ եաթամատը, պէն գօլունու պիւքտիւքճէ, —
«աման, աման, Պրա-Բուժուն Բէօր-սէնան նամ մէ յիս-
նէսինն մախղէնիտէ տիր . . . » տէ յի պաղըրմանա պալլա-
տը. «Բէք ալէա, հալըր եօլումուն իւսթիւնտէ տիր, կէ-
չէր իքէն, լահանա պօթմանընտան, Թօրթիեարը պէրա-
պէր ալարազ կիտէր պուլուրում . . . » տէտիմ, վէ անին-
աէ եօլու էլէ ալարազ, մահէլի մէգքիւրտան կէշտիմ իսէ
տէ . . . քիմսէնի պուլամաեղպ, եալընըզ պլուզումու պուլ-
տում . . . չիւնքի, մէրգումմ սօմուչ եալլուստ, տիչէեէ
տիչէեէ պլուզումու քէամիչ վէ Ֆիրար իթմիչ իտի: Տօղրու
Բէօր-Սէնանա գօլտում, վէ Պրա-Բուժուն պօղաղընտան
եազալաեարազ . . . «պու ազլամ Մէթր տէգօլ իլէ պիր-
լիքտէ պուրանա կէլմիչ օլան պիր տէլիգանլը նէրէտէ տիր»
— տէ յի թէհտիա իւզրէ վէ ճէպը իտերէք սիւալ իթտիմ:
— Պրագ պօղաղըմ տա խապէր վիրէյիմ, մէրգումու պիր
չազա օլտուն իլլին, պէնիմ մախղէնտէ հապա իթտիլէր, հայ-
տէ կիտիպ աչարազ չըքարալըմ» —տէտի: Վադաա կիտիպ
էնտիք . . . քիմսէնի պուլամատըզ . . . —«պէն պէլլի պէնիմ
եիւղիւմ պալլաա պիր թարաֆտա օլտուղու հայտէ չըքըպ
կիթմիչ օլմայը արը, նասըլ քի սէնտէ կէօղլէրին իլէ կէօր-
տիւն քի քիմսէ եօզ տուր» — տէտի: Պէնտէնիղ, պունուն
իւզէրինէ, մահղուն վէ միւքտաեթ կէրի տէճնիպ տէ չըգ-
մազ իւզրէ իքէն, պիր տէ ֆէնէրին ըլըընտա, մախղէնն
տիպինտէ պալլաա պիր դարու տահա կէօրտիւմ: Հէման-
տէմ օրանա գօլտում, չէքիպ մէգքիւր գարուեու ալաղմ:

տուար ճշուպ իւզերիմէ կէլտիլէր, սուեա տիւ ջիւշ սը-
բանա տեճարիւմ, վէ պիւր տէ օլ զէվալլը գօլլալընըզըն, եօ-
գարը աօղրու հալատա պուլունուգլարընը կ'օրտիւմ . . .
սիզի չէրիպ չըգարտըմ, վէ սըրթլատըղըմ կ'իպն, պուրա-
եա գաատար կէթիրտիմ, շինքի, օրատա, արապա կէթիրթ-
տիրէճէք պիւր առամ պուլունմադտա տէ յիլ խտի: Իշթէ,
մնտիէօ Բօտօլֆ . . . պէնիմ եարապիլտիկիմ անճազ պուն-
տան իպարէթ տիր . վէ պու ճիւմէ իլէ տախի, քէնտիմի
մէտճ իթմէք իսթէմէմէքսիղին տէեէպիլթիւմ քի, պէնտէ-
նիղ պու պապտէ մէմնուն պուլունմադտաեըմ . . .

— Թօսունում, տիմէք տիր քի, պէն շիմտի էօմրիւմիւ
սանա պօրճու պուլունմադտաեըմ . . . էվլէթ, պու պիւր
պօրճու աղիւմտիր . . . վէ քէմալի էմիլյեթ իւզրէ օլմալը-
սընըզ քի, պէն պու պօրճումու սիգէ իֆա իտէճէկիւմ տիր:
Տալիտ, կիտիպ շու պիլիմ Միւրֆտէն պիւր խապէր ալը-
մըսընըզ, պաղընըզ, նասըլարը, — տէ յի իլապէ յի մէգալ
իթտի Բօտօլֆ, — լարին, երինէ պուրանա կէլինիղ:

Տօգթօր տիշար չըգար:

— Թօսունում, պիլիւմիսին Մէթր տէգօլ նէրէտէ տիր
շիմտի:

— Իա Շուէթ տէ պէրապէրինտէ օլտուրու հալտէ, ա-
շաղըտա պիւր օատաա պուլունմադտա տըր, լարին, մն-
սիէօ Բօտօլֆ, դապթիլիէլէր ճէլպիլլէ, մէրգումու ճիւքիւ-
մէթէմի թէսիլիմ իթմէք նիյեթիլտէտէօնիլ:

— Խայր, նիյեթիլիմ օ տէ յիլտիր:

— Իմտի էօլլէ օլտուգտա, եաննէ եարաճազսընըզ, պը-
րաղը մը վիրէճէքսիլիղ . . . Ֆիագաթ, մնտիէօ Բօտօլֆ, ար-
թըզ օլ մէրթէպէ ալիճէնապըղտա իթմէտիլիղ իլի օլուր . . .
Չաթէն սէօլլէմիլիմ տիր, թէքըրարէն սէօլլէրիմ գաթընըզա
քի, մէրգումմատէթա գուտուգ քէօրէք կիպէ պիւր հէրէֆ տիր:
Հէման րասթ կէլտիկիլի տիշլէր ըօրըր, պիլմիշ օլասընըզ:
— Արթըզ պուլունտան սօնրա քիմնէի ըզըրամեաճազ

տըր . . . օլ պապտէ ապա շիւրհէն օլմասըն:

— Էօլլէ իտէ, եա Ֆիւրր ու նիյեթիլիլիղ նէ տիր, պիւր
եէրտէ մահպաճա մու իթմէք տիր:

— Խայր, օ տախի օլմատըղտան պաչգա, հաթթա ան-
ճազ եարրմ սաաթ սօնրա պուրատան տիշարը պիլէ չըգա-
ճազ տըր:

— Քիմ, Մէթր տէգօլմու:

— Էվլէթ . . .

— Պէրապէրինտէ Ժանտարմ տա օլմաեաճազ մը տըր:

— Խայր, Ժանտարմ տախի պուլունմաեաճազ տըր:

— Էյ էօլլէ, սէրպէսթճէ, պուրատան տիշարը մը պըրա-
գըրաճազ տըր . . .

— Էվլէթ, սէրպէսթճէ պըրազըրաճազ տըր . . .

— Էյ պիլթիւն պիլթիւն եալընըզ մը օլտճազ տըր:

— Էվլէթ, եարա եալընըզ օլտճազ տըր:

— Էյ նէրէեէ կիտէճէք տիր . . .

— Ճանընըն իսթէաիլի եէրէ կիտէպիլէճէք տիր . . . —
տէտի Բօտօլֆ Շուրինէօրիւն լազըրաըսընը քէսէրէք, վէ
պիւր էսէրի դալղ ու լազապ իւզրէ կիլիւմնէեէրէք:

Տօգթօր Տալիտ կէլտի:

— Էյ Տալիտ, Միւրֆ նէ հալտէ տիր . . .

— Ուեումագտա տըր . . . մնտէնէէօր, — տէտի մէրգում
մահպաճա իւզրէ, — նէֆէսիլի հալէա կիւճ սուրէթտէ
ալմագտա տըր . . .

— Տիմէք տիր քի, տայիմա պիւր թէհլիքէ կէօրիւմէքտէ
տիր, էօլլէ մի . . .

— Մէրգումուն հալի . . . բէք աղըր տըր, մնտէնէէօր,
պու ճիւմէ իլէ տախի պիլթիւն պիլթիւն գաթի իւմիտ
խտիլէճէք պիւր հալտէ տէ տէ յիլ տիր . . .

— Մֆ, Միւրֆ, ինթիղամ . . . ինթիղամ . . . — տէ յի
պաղըրտըր Բօտօլֆ պիւր հիտտէթի աղիմէ իւզրէ: Պատէհու
իլալէ յի մէգալ պիլլէ, — Տալիտ, սիգէ պիւր սէօլլէեէճէ-
կիւմ վար տըր . . .

վէ մէրգումուն գուլաղընտան պիւր շէյ սէօլլէտի:

Տօգթօր անըն իւզէրինէ տիթրէմէ կէ պաշտար :

—Նիջին գօրգուպ թէրէտտիւտ իթմէքտէսինիւ, —տէտի մէրգումա Բօտօյֆ, —սիդին իլէ դաթէն օլ խուսուստա չօդ աէֆա գօնու շնու շում սուր . . . Իյթէ անը մէվգըն իճրաեա վազ իթմէքիկին թամ վազթի շիմտի կէլիշտիր . . .

—Մօնաէնէօր, պէնտէնիւզ գօրգուպ թէրէտտիւտ իթմէքտէ աէ իլիմ . . . Մէգըլուր էֆքեարընըզ, էն պիւյիւր սահիպ ճինաեէթլէր իչին թէրթիւզ օլունմագտա օլան ճէզալարըն, շայեանը թէֆթիւ ու թէճէսիւս պուլունմասընտան, վէ պիւր իսլաճաթա միւհթիւս օլունմագտա օլան ճէզալարէթ պուլունմագտա տըր, զիրա, մէրգուման սահիպ ճինաեէթլէր իչին, էօյլէ պիւր ճէզա թէրթիւզ իսիլմէլի տիրքի, ատամա հէմ տէհէթ վիրիճի սուրէթաէ օլմալլ տըր . . . վէ հէմ տէ թէօլպէքեար օլուպ իսլաճը նէֆա իթմէքլէր նիյեէթ ու արգուսինտէ պուլունմալար իչին տալի, քիւշատէ վէ միւֆիա պիւր գարու պուլունմալլ տըր . . . վէ իշթէ, մէգըլուր տիւշիւտիւկիւնիւզ ճէզա, մէրգում ճանի իչին բէք միւնասիպ վէ բէք ճայիլտիր . չիւնքի մէրգում, սայիլ էսվայի ճինաեէթլէրինտէն տօլաեը, միւէպպէտէն քիւրէքաէ գալմագլըզ ճէզալարնա շարմըշ օլունմագտան պաշգա . . . Իւշ քիչինին տալի ճանընա գաստ իթմիշ տիր . . . նասըլ քի պուլարտան պիւրի, էօքիւզ թաճիլի օլունմագլուկիպի . . . պիրի Միւրֆ . . . վէ տիկէրի տալի սիգընիւզ, տիմէք տիր քի, ասալէթ իգթիլպասընճա, մէգըլուր ճէզաեը չէքմէքիկէ, գաթ էնաեը գաթ միւսթաճագգ տըր . . .

—Օլ պասպտէ, լազըմ կէլին էճըն չէքիւպ իսլաճը նէֆա իտէպիլմէք իչին, մէյտան հէք վազըլթ, վէ իսթէտիկի մէրթէպէ, քէնտիսի իչին աչք օլունշ օլաճագ տըր . . . —տէլի իլալէլի մէգալ իթտի Բօտօյֆ, Մէրգում ճիւզիճէ սիւրիւտ իւզըն տուրտուգտան սօնրա, թէքրարէն քէլամէ աութ իւզըն տուրտուգտան սօնրա, թէքրարէն քէլամէ աուզալ պիրլէ, —Օնտան սօնրա, Տալիտ, մէրգում իչին, եալանը պէշ պին ֆրանգ քեաֆի օլաճագ մը տըր :

—Շիւքհէսիւզ, մօնաէնէօր :

—Ֆօսուհոււմ, —տէտի Բօտօյֆ, օլ հէնկեամտէ, քէմալի թէաճճիւպինտէն նալի, ալըր ալըր գալարագ տիյնէմէքտէ պուլունման Շուրիէօրէ խիթապէն, — Պէն տօգթօր իլէ պիւր ալ գօնու շմագ իսթէրիմ, իմտի պու միւտտէթ զարֆընտա, մէն տէ կիթ չու եանտաքի օտաեա տա . . . օրատա, պիւր եազըլանտէ իւզըլինտէ, զըրմըզը վէ պիւլիւր պիւր չիլտան տէրունիտէ բարա վար տըր, մէգըլուր բարատան պէշթաճնէ պինէր ֆրանգլըզ պիլէթ ալտա պանա կէթիւր . . .

—Իյի եա, մէգըլուր պէշ պին ֆրանգ քիմէ վիրիէճէք տիր, —տէտի Շուրիէճօր, շայլի իսթիթարի պիւր սուրէթաէ օլունմագլու հալտէ պալըրալ :

—Մէթր ա՛էգօլա վիրիէճէք տիր . . . իմտի, խապէր վիր աէ, մէրգումու տա պուրաեա կէթիւրսինլէր . . .

ՕՆ ԵՆՏԻՆՃԻ ՃԱՍԼ

Մէնգարէ, բէք լաեըզը սուրէթտէ ըլըգլար իլէ միւնէվ վէր գըլլնմըշ օլան, վէ հէր թարաֆը գըրմըզը րէնք իւզըն թէզիլի գըլլնմըշ պուլունման պիւր տըլնտա կէշմիշտիր : Բօտօյֆ, սիւեաճ գատիֆէտէն եաբըմըշ, ուզուն պիւր լօպ տը շամըր կիլինմիշ օլունմագլունտան, լէճճէսինին սուրուրուղու պիւր գաթ տաճա արթմըշ օլունմագլու հալտէ, իւկուրուղու պիւր գաթ տաճա արթմըշ օլունմագլունտան, լէճճէսինին սուրուրուղու պիւր օւֆագ Հօգլին-Սուրբու րէմի, վէ Միւրֆիւն գանըլա միւլէմնա պուլունման պիւր իըշտ, վէ մէգըլուր խանէլին գարուսուհու ալմըշ օլունմագլըր պիւր ա

լէթ, վէ պիր տէ, ճուրինէօրին կիտիպ եանտարի օտատան կէթիքտիկի պէշ ատէտ պինէր ֆրանգլըգ պանգա քեադըալըը պուլունմագտա իտի :

Արապ թապիպ, թրարէդանըն պիր թարաֆընտա, վէ ճուրինէօր տախի, տիկէր թարաֆընտա օթուրտուգլարը հալաէ, Մէթր տէգօլ իսէ, աեադլարը թէքէրլէքլի պիւյիւք պիր գօլթուգ իւզէրինտէ օթուրթտուրուլարագ, աալա թէքէրէնիպ գըմըլտանամազ մէրթէպէտէ սըգը սըգը պաղլանմըշ օլտուղու թագտիրտէ, մէգըիւր սայճունն օրթա եէրինտէ պուլունմագտա իտի . վէ Մէթր տէգօլու կէթիքմիշ օյան ատամլար, պրագըպ չէքիմիշ օլտուգլարընտան, սալան տէրունինտէ Բօտօլֆ իլէ տօգլթօր վէ ճուրինէօր վէ գաթիլտէն պաշգա քիմնէ պուլունմագտա տէյիլ իտի :

Բօտօլֆ իւզէրինտէ դաթան պիր խըշմ ու ղազապ էսէրի պուլունմատըգտան պաշգա, ղաեէթլէ սաքին վէ մաշգուն պիր հալաէ օլտուղու կիպի, ֆէքըրինտէն տախի անճագ պիր միւլաճագա իլէ մէշղուլ պուլունմագտա իտի, չիւնքի, օլ անտէ, ղայէթլէ ճէլի վէ ղայէթլէ տէճշէթամիլգ պիր մատտէ իճրա իլլէեէճէք իտի :

Տօգլթօր ճապիտ տէ տէրին տէրին տիւչիւնմէքտէ իտի ճուրինէօր իսէ, քէնտի իւզէրինտէ պիր նէվի կիլլի պիր գօրգու էսէրի հիսա իթմէքտէ օլտուղունտան, կէօյլէրինի Բօտօլֆուն կէօյլէրինտէն աեըրմամագտա իտի :

Մէթր տէգօլա կէլինճէ, լէճճէտի մօտօր քէսիլմիշ օլտուղու թագտիրտէ . . . գօրգուպ տօրմագտա իտի . . . :

Տիշարտա տէրին պիր սուսլուգ հիւքմ իթմէքտէ օլտուղունտան, ճէմիշէ եաղմագտա, վէ քիլէմիտլէրտէն աշաղը հարըլ հարըլ աղմագտա օյան եաղմուր սէսինտէն պաշգա պիր շէյ իշիտիլմէքտէ տէյիլ իտի . . . :

Բօտօլֆ Մէթր տէգօլա խիթապէն քէլամէ աղաղ պիրլէ, — Գալպղէնիլք, խըրըղըգ, վէ դանլըըգ . . . ճինայթթլէրլլէ թութուլարագ . . . միւէպպէտէն քիւրէր ճէղաարնա հիւքմ ու իլամ օլունան, վէ Բօշֆօր թէքրաննէսինտէն

ֆիրար իլլէեէն Անտէմ Տիւրէսնէլ սէն տիլիլ միսին .

— Հանչա, եանլըընըգ վար տըր, — տէտի Մէթր տէգօլ պօլուգ պիր սէս իլէ, վէ էթրաֆընա շէօյլէ պիր էնտիւշէ վէ եապանիճէ պիր պագըշ իւզըէ :

— Լվլլէթ, Բօտասի ճատտէտի իւզէրինտէ պիր սըղըր թաճիլրինի էօլտիրէն վէ սօեան . . . Անտէմ Տիւրէսնէլ սիլգ սինիլ :

— Հանչա, եանլըշարը :
— Լվլլէթ, սիլգ սինիլ, վէ մուլթագա տա պիրաղ սօնրա իգրար իտէճէքսինիլ :

Հայտուտ, թէաճճիւպ իւզրէ, Բօտօլֆուն էիւզինէ պագտը :

— Պու կիճէ պօրաեա խըրըղըղա կէլաինիլ, վէ խանէ սաճիպլինի վուրուպ եարէլէտինիլ . . . էօյլէ տէյիլմի :

— Մէգըիւր խըրըղըղը պանա, պիլգաթ սիլ թէքլիֆ իթտինիլ, — տէտի Մէթր տէգօլ ճիւղիճէ ճէաթրէթ ալարագ, — պէնիմ իւզէրիմէ հիւճուճ իթտիլէր . . . պէն տէ պիլթթապի քէնտիմի միւտաֆաատեա վէ մուհաֆապաեա մէճպուր օլտուճ :

— Սիլին վուրտուղունուլ ատամ, սիլէ հիւճուճ իլլէմէմիշ տիր . . . վէ մէրգուճ սիլէ սիւաճլա դարըլը ղըճմամըշ տըր : Վագաա . . . պու խըրըղըղը սիլէ պէն քէնտիմ թէքլիֆ իթտիմ . . . չիմտի սէօյլէրիմ սիլէ մէգըիւր թէքլիֆտէն մօգ սէտիմիւն նէ օլտուղունու : — Պիր կիւն էվլէլ, Սիթէտէ պիր էրքէր իլէ պիր տէ դատընը սօլտուղունուլտա, էկէր սիլէ պին ֆրանգ վիրլրլէր իսէ, պէնի էօլտիրմէքլիկի, մէրգուճանէ թէքլիֆ իթմիշ իտինիլ . . . էօյլէ տէյիլմի :

— Լվլլէթ, անը պէն քէնտիմ գուլաղլարըմլա իշիթտիմ, — տէտի ճուրինէօր :

Մէթր տէգօլ, ճուրինէօրին պու չէճատէթինի կէօրտիրտէ, քին ու ղարաղ էսէրիլլէ մէմլու վաճիճէ պիր պագըլ էլէ կէօյլէրինի մէրգուճա աօլուր տիրաի :

Բօտօլֆ, թէքրարէն քէլամէ աղաղ պիրլէ տէտի ,

—Այն օրն Էրմուստունուդ, սիդ դաթէն պէնիմ թէքիֆ վէ թահրերիմէ միւհթաճ պուլունմագորդըն, էնվայի ֆէնայլըլար եարմագտա՝ իտինիդ . . .

—Սիդ պէնիմ հարկիմ տէյիտինիդ, պէն ասլա սիդէ ճէվապ վերմէքիկէ պօրճուլ տէյիտիմ . . .

—Պագընըզ մէգըիւր խըրսըլըըզ պէն սիդէ նի՛յին թէքլիֆ իյէտիմ : Պէն սիդին պեր քերէք դապիընը օլտուղունուդու պիլմէքտէ իտիմ . . . վէ սիդտէ, ճինտէթ շերքէնիդ պուլունան լա Շուէթին, սայրի քեաֆֆէյի ֆէլքթէթէրին մուհրպ օլմուշ օլտուղու պեր պէտպալթիմ դըըն ավալարընը թանըմագտա իտինիդ . . .

Պէն սիդին աղընըզա, էն զիեատէ սէվմէքտէ օլտուղունուդ, շէօյէ քի արլու վէ միւրտաթնըըզ էն զիեատէ ճէլպէ միւգթէտիր պուլունան պեր խըրսըլըզ իւմիտի պալը չալարագ, պուրանա ճէլպ իթմէք իսթէտիմ : Պիւր տէֆա սիդի բէնչէմէ կէչիրտիկիմտէ, նիյեթէթիմ, պեր շարթ պէեանիյէ, սիդէ, իբի ճէզատան պերինի սէչմէքիկինիդ թէքիֆ իյէմէք իտի, մէգըիւր ճէզալարտան պերինճիսի, սիդի, հիւքիմէթէ խապէր վերկպ թէպիմ իյէմէք իտի քի, արթըզ օլ վագըթմ, պիթթապի, սըղըր թահրիինին դաթիլի օլտուղունուդ էճիլտէն . . . պաշընըզըն քէսիլմէսի լաղըմ կէլէճէք իտի :

—Եանիլը աղը օլ տէտիկինիդ, պէն էօյէ պեր ճինայէթ իյէմէպիլմիտիր . . .

—Վէ իբինճի ճէզա տալի, պէնիմ մաարիֆէթիմիլէ, ֆրանսատան թարտ իտիլէրէք, սայր պեր մահէլտա միւէպպէտէն պեր մահպէտա մահպուս իտիլմէնիդ իտի, վէ հայլիյէ, պու սօնրաքի ճէզա, քերէք ճէզաընտան չոթ խաֆիֆ սանըլաճագ իտի, վէ իշթէ, օլ սէօյէտիկիմ պեր շարթ տա, իշպու ճէզա խաֆիֆէթիլմէպիլմէ դարչըրըզ սաերլմագըլըզ նիյեթէթ իյէ օլաճագ իտի . . . վէ մէգըիւր շարթ տա պալագ սիդ շէյ օլմտէըզ, իլլա սնճագ, մերլումէ պեր պէտպալթիմ դըըն ավալարըն հագգընտա պիտիկինիդ իյազհաթ վէ մալիւմաթը պանա խապէր վերմէքիկինիդտէն

Իպարէթ պուլունաճագ իտի : Մէգըիւր թէքիֆիմի գապուլ իթմէտիկինիդ թագտիրտէ, թապիլթիյէ, պէն սիդի հիւքիմէթէ թէպիլմ իտէճէք իտիմ, վէ շիւնքի սիդտէ դաթիլմէն միւէպպէտէն քերէքտէ դալմագըլըզ իլմաընը կիեինմիշ օլտուղունուդ հալտէ, քիւրէքտէն ֆիրար իթմիշ օլմաընըզ ճիճէթիլէ, պալընըզ քէսիլէրէք, իպատուլաճ շեր ու պէլանըզտան գուրթուլաճաղընտան, ճէմիյեթիլ պէշէքիւյեեէ պեր խըտմէթ իթմիշ օլաճագ իտիմ : վէ պուլունա իւղայիրի օլարագ, թէքիֆիմի գապուլ իթտիկինիդտէ իտէ, ինթիմալար քի, օլ թագտիրտէթնտան զիատէ պէտպալթիլըզ սէպէպիլմէն տիւլարըն սէֆալէթ օլմուշ օլան պիլարթ պիւր չճաղուն ավալարընը պուլուպ, թէպիլմ իթմիշ օլմագըլըզ իգպալինէ նայլ օլաճագ իտիմ : Անլատընըզ մը շիմտի պէնիմ մագսէտիմ, իշթէ պերինճի մագսէտիմ պուրի, էմին, սիդ տէյէճէքսինիդ քի, պէնիմ պու թուլթաճաղըմ թարիդ, գալմանին մէվըուտա մուվաֆըզ օլմտաճագ իտի . . . էվիլթ, տօղու տուր, լաքին, մէկէլի սիդին օլ եէնի եէնի ճիւնհա վէ ճինտէթիլքինիդ, գանուսա մուվաֆըզ մը տըլար, մէկէլի ճըլար տալի, գանուսուն խարիճինաէ պուլունագտա տէյիլմի տիլըլէ . . . Տիւնքի կիւն իտէ, հիքմէթ նէվիտէն օլարագ, անլաերպ ալեաճ օլտուլ քի սիդ, Անէլմ Տիւրէսնէլ իտիլմէնիդ :

—Եանիլը աղը, պէնիմ իսմիմ Տիւրէսնէլ տէյիտիր, Բօտօլֆ թարաքիլանըն իւզիլքինտէն, լա Շուէթին զինճիւրինի ալտը, վէ լաճիլէրտ թալընտան մանու օլան օլ ուֆաճըզ պեր հոգին-սուրը բէմինի, Մէթր տէգօլա կէօթէրէք :

—Ալադ իմանըզ, —տէյի պաղըլար Բօտօլֆ թէհտիւտամիդ պեր սէօյէ իլը իլէ, —Իշպու մուգատտէպէրին մուգատտէսի պուլունան պեր էսէրի ալիզ (մատուք) . . . քէգատտէսի պուլունան պեր էսէրի ալիզ (մատուք) . . . վէ պիլիւր մալի հիւլմէթ վէ թագիմ իւղթէ, վալտէսի իլէ պիլիւր վալիտէսի թարաֆընտան, էվալտընըզն պօյնունա սսըլմըզ պուլունուղու հալտէ . . . չըգարըզ ալըպ տա, պեր աճիւ

զէ յի մէքրուհէնէ հէտիլեէ իտէն սիլ տէ յիւմիսինիլ . . .

Մէթր տէգօլ, մեղքիւր էսարարն տախի մէ յարմնէ չըգմիչ օլմասընը իշիթտիքտէ, տիւչարը տէհչէթ վէ հէյպէթ օլարագ, հիչպիւր ճէվապ վիւրմէքսիլին, պաշընը է իւպ կէօզլէրի էծնիւնէ պագմաստ պաշլատը :

— Սիլը էվլատընըը պունտան օն պէշտէնէ մուգատտէմ, վալիտէսի եանընտան գալարըրոպ կէօթիւրտիւնիւլ, վէ նէ եարաղընըը վալիտէսինէ պիլէ սէօյլէմէտինիլ, նասըլքի պու կիւնէ գատար տա, սազմը տըր, էօրմլււմիւ տիւր, նէրէտէ տիր, վէ նէ հալտէ տիր, քիմնէ պիլմէքտէ տէ յիւտիր . տիմէք տիր քի, հագգընըրտա պու եհնի մալիւմաթը տա պարագ, սիլին քիմ օլտուղունուղու անլատըրմտա, սիլի գաթթըմա կէչիւրմէքլիք իշին, եհնի պիր սէպէպէ տասհ մալիք օլմուչումտուր : Պէն քէնտի շախարմա այիտ օլան խուսուտան տօլայը, սիլտէն ինթիլգամ արմագ իսթէմէմ . . . Հաթթան պու կիճէ տախի, մէ յարմնէ սիլի օլ խուսուտա թահարէք վէ մէճպուր իտիճի պիր սէպէպ պուլունմատըըը հալտէ, եհնի պիր գան տահտ տէօրտիւնիւլ : Վուրուպ եարալատըրընըր ատամ իսէ, սիլին նէ եօրտա գանլարա սուսամըչ պիր գուտուլ օլտուղունուղու պիլմէտիկիւնտէն, պիլա շիւրհէ վէ քէմալի էմիլիյեթ իւլըրէ, գարընըրագ չըգմիչ, վէ սիլզէ, քիմի իսթէրսինիլ տէ յի սիւալ իթմիչտիր . . . Վէ սիլ իսէ, պունան գարըրըպ, նէ ճէվապ վիւրմիչտինիլ տիր, — «հէմ բարալարընը, վէ հէմ տէ ճանընը . . .» տէմիչ, վէ հէմանտէմ իրըտընըըր մէրգումուն պէօյրիւնէ եերլէշտիրմիչտինիլ տիր :

— Էվլէթ, միւսիւ Միւրֆիւն էմիլ թէտալիսինէ գօշուպ պագաղըրմտա, մէրգում պունլարը պանա պէօյլէճէ նագլ ու պէեան իյլէտի, — տէտի տօգթօր Տալիտ :

— Խայը, եանըլտըր, մէրգում իրլաֆ սէօյլէմիչտիր :

— Միւրֆի սայա քիլպի գապուլ վէ իրթիքետպ իտէնլէրաէն տէ յիւտիր, — տէտի Րօտօթթ թահարամիլ պիր սէօյլէ յիւլ իլէ, — իմտի, սիլին պու ճինայէթլէրինիլգ մուգապլլ

օլարագ, պիր միւճագաթըր միւէստիրէ իճրա իտիլմէսի էլզէվիլեթտէն տիր : Սիլ պու պաղչէնէ տիվարտան աշարագ կիրտինիլ, վէ իրըրըրըպ նիլեթթի մէրտուտէսիլլէ պիր ատամ եարալատընըպ, Չաթէն պիր գանընըր տէրքեար տըր . . . Սիլի հիւրիւմէթ թէտալիմ իթտիկիւրտէ, կէրչի մագթէլէնէ չըգարըրըրագ, պաշընըրքն քէսիլէճէկիւնտէ շիւրհէ եօգ տուր, լաքին, հիւրիւմէթ թէտալիմ իտիլմէնէճէքսինիլ . . . պուրտտա էօլէճէքսինիլ . . . վէ պու տա քէնտի զէվէէնիլ օլան գատըն իլէ էվլատըրըր սճըրըպ մէրհամէթ վէ հիւրմէթ իյլմէք իսթէտիկիւրիլ իշին պէօյլէ օլաճագ տըր, չիւնքի, մագթէլէնէ չըգարըրտըրըրագտա, օնլարըն տախի ար ու հիճագալարընը պայիլ օլմուլ օլաճագսընըր . . . հալպու քի պուրտա էօլտիլիւլտի կիւնիլգտէ, տիւչարտա, սիլա էլիտէ օլտուղու հալտէ, պիր միւտարէպէտէ վուրուլուպ թէլէֆ օլմուլտուր, տէ յի թէվաթուր չըգարըրաճագ սըր . . . իմտի, հաղըր օլունուլ . . . գուրունլար հաղըրլանմըչ օլարագ սիլզէ պէքէմէքտէ տիրլէր :

Պունլարը սէօյլէտիկի վագըթ, Րօտօթթուն լէհէճէսինտէն, զայլ ու զազայպ ամթչլէրի սաչըմագտա իտիլէր :

Պու հէնկեամտէ, Մէթր տէգօլ, եանապի պիր օտատա, իքիլ քիչինին գարապինլար իլէ պէքէմէքտէ օլտուղլարընը կէօրմիւլ օլտուգտան պաշրագ . . . սաըլ քէնտի իսմինին տէ մէյտանէ չըգըպ անլարըրըր օլտուղունու կէօրտիւկիւնտէն, քէնտու քէնտուեէ, «պունլար պէնի էօլտիւրէրէք, սօնրատան իլլէմիչ օլտուղում ճինանէթլէրի այլմէ ունութտուրմագ, վէ ֆամիլեամը, մէգըիւր լէքէլէրտէն գուրթարմագ նիլեթթինտէ տիրլէր» տէ յի տիւչիւնտիւկիւնտէն, վէ քէնտիսինին տախի, նիլէ ազրան ու էմալլէրի միսիլու, վահչիլիկի մէրթէպէսինտէ էօլիւմտէն գօրգմագտէ օլմասը, եանի ալագըրըր տէրքեար պուլունտուղունտան, էօմիլիւնիւն սօն սաաթը արթըրգ վուրմագտա տըր զանիւտէրէք, տիր տիր տիթըլմէկէ, վէ :

— Աման, լութֆ իտիլիլ, մէրհամէթ իտիլիլ, աֆիլ-

Նըզը՝ րէճնս խտէրիմ, —տէտի պաղըրմանս պաշտարը :

—Սիղին իչն ափվըդ եօզ տուր, վէ օրմանաճագ տըր, —տէտի Բօտօլֆ, —էկէր սիղին պէ յննիղի, պուրատա հա-վաեա ուշուրմանեաճագ օրսալոր պլիչէ, զաթէն մագթէլէ տաթի սիղի պէլլէմէքտէ տիր . . .

—Մտղթէլիեէ չըգմագլըղը, պուրատա էօլմէքլիքաէն իւթիւն թուլթարըմ . . . չիւնքի, պարի հիչ տէլիլ իսէ, իքի իւչ տահա եաշամագլըղըմ՝ իգթիղա իտէր . . . Պունտան տա գաթինագար, պուրատա պանս ափլ իթմէքլիկէ, նիչին հիսմէթ իթմէք իսթմէմէքտէսինիլ, մատամ քի նիհայէթ իւլ էմր պաշըմ՝ մագթէլէտէ քեօիլէճէք տիր . . . իմտի, թէք-րարէն րէճնս խտէրիմ, ափլ իտինիլ . . . ափլ իտինիլ . . .

—Խայր, մագթէլէեէ չըգմանըղը իսթմէմէեիլ, զիրա, նասըլ քի սէօյլէտիմ սիղիչ, Ֆամիլեանըղըմ վէ էվլատընը-զըն նամուսունու . . . միւմքին մէրթէպէ վիգտեէ իթմէք-լիք արգու վէ նիլեթինտէլիլ . . . չիւնքի անլէր տաթի սի-զին իսմինիլ թաշըմագտա տըրլար . . .

—Պէնիմ իսմիմ գաթէն լէքէլէմիլ, վէ նամուսում տա-խի գաթէն պօղուլու պիթմիլ տիր . . . իմտի, էկէր եալը-նըղ սէքիլ կիւն տահա զիեատէ եաշամագլըղըմ միւմքի-նաթտէն իսէ, ափլ իտինիլ . . .

—Պազը պիւլիւք ճինտեթիմ սահիպլէրինտէ, հիչ տէ-լիլ իսէ, պիր թէքէպպիւր տուլըղուսու պուլունարագ, եա-շամագլըղտան նէֆրէթ կէթիլիպ, վէ էօլմէքլիկի արգու իթմէքտէ տիրլէր, հալ պու քի, սիղտէ, պու մէրտլիք տուլ-ղուսու տախի պուլունամագտա տէլիլ տիր, —տէտի Բօտօլֆ իղհարը նէֆրէթ իտէրէք :

—Իլի էմմա, սիղին պէօյլէ, քէնտի քէյֆինիլ հաքիմ օլուպ տա շերիաթ քէսմէքլիկէ գաթտն հագգ ու սէլահչի-եէթինիլ եօզ տուր, զիրա, գանունս պիւթիւնս պիւթիւն գարըր տըր, — տէլի ճէվապ վիրտի Մէթր տիգօլ, պիր շայրէթ վէ պիր ճէսարէթ քէսպ իտէրէք :

—Նէ, գանուն մու, —տէլի պաղըրտը Բօտօլֆ, —գա-

նուն մու տէլիեօրունուլ . . . Հէլէ շու հագգանիլեթ ու-ատալէթ իտատաընտա կէզմէքլիկէ չըղըշան ատամն՝ պա-գընըլ, քէնտիսի, հէմիլէ գանունս գարըր իլլէեիլ, վէ հէ-միլէ տէ ճէմիեթի պէշերիլէնին րահաթընը պօղմագլըղ իսպիսիլիկինէ ճիւրաթ իտէկէլմիլ պուլունտուղու հալտէ, չիմտի տէ գալըրպ տա, գանուն տալատընտա պուլուն-մագտա տըր . . .

Հայտուտ պու ճէվապա գարըրըլ հիչ պիր շէյ սէօյ-լէմէքլիլին, պաշըր էօնիւնէ էյաիքտէն սօնրա, զայէթլէ մահճուպանէ պիր սուրէթտէ վէ քէմալի թէվաղու իւզրէ :

—Պարի հիչ տէլիլ իսէ, լութֆ ու մէրհամէթ իտէրէք, ճանրմա գըյմանընըղ տա, պաշգա տիւրիւ պիր ճէգա շէք-տիրինիլ, —տէտի :

—Իկէր էօնիւնէ գաոտ օլունմալ իսէ, էվլատընըղըն նէրէտէ օլտուղունու սէօյլէրմիսինիլ :

—Էվլէթ . . . էվլէթ . . . օլ պապտէ հէր նէ քի պիլիւր իսէմ, քեամիլէն սէօյլէրիմ . . .

—Չօճուգլուղունտա մէրգումէեէ, լա ճուլթին էսվայի էգիեթիլէր վիրմիլ օլտուղու պիր կէնճ գըղըն, բէտեր ու վալիտէսինին քիմ օլտուղունու տախի սէօյլէրմիսինիլ :

—Ձիգտանրմտա պուլունմագտէ օլան պիր գաշ էլրագ-տան, մէրգումէնին լա ճուլթէ քիմիլէր թարաֆընտան թէս-լիմ իտիլիլ օլմանընս տայր, լաղըմ կէլէն իյագհաթ վէ վուգուֆիլիեթի պուլապիլիւրսինիլ . . .

—Էվլէլա սէօյլէլինիլ պագալըմ, շու էվլատընըլ նէ-րէ՞տէ տիր :

—Էօլմէեիլ տէ եաշամագլըղըմա միւսաստէ իտէճէք միսինիլ :

—Սիլ էվլէլա հէր շէլի իգար իտիլ սէօյլէնինիլ տէ . . .

—Եա հէր մալիւմաթը ալտըգտան սօնրա . . . —տէտի Մէթր տիգօլ իղհարը թէրէտտիւտ իտէրէք :

—Էօլտիւրտիւն միւ մէրգումու, նէ՞ եաղըն :

—Խայր . . . խայր . . . քէնտի ճինայէթ տաշարըմտան պի-

րինէ թէպիմ իթ տիմ. մերգում իսէ, պէնիմ թու թու լուու-
զումանն սոնրա, մահպէստէն Ֆիրար իտէպիլտի իտի. . .

—Մէրգում նէ հարմըշտըր չօճուզումուզու. . .

—Մէրգում պագըզ պիւլիւթ իմիւշ, վէ նանթ շէ Տրին-
տէ պուլունն պանգալարանն պիրինն վիրէպիլմէր նիյեէ-
թիլլէ, օլ պապտէ լաղըմ կէլէն իլիմէրի թահսիլ իթ տիր-
միշտիր. . . չիւնրի, մէղըիւր պանգաւտա տայիր պիր նիյեէթ
ու մագսէտիմիզ պուլուննագլին, մէղըիւր մագսէտիմիզին
իճրապընճա, իգթիզա իտէն դօլալըզլարըր ալապիլմէր, վէ
մէղըիւր պանգաւտա քէնտի հագգըմիզտա էմիլիեթ վիր-
տիրթմէր էմէլիլլէ, մէղըիւր թարիզ ու թէտպիր տիւչիւն-
միւչիւզտիր: Վէ պէն օլ վագըթ, հէր նէ գատար Բօշօթ
իլիլթխանէտինտէ պուլուննագլտա իտիմ իսէ տէ, թա մա-
հէլլի մէղպուրտան գալըզ կտողտեր սրիւրընճտէ աշա-
տար, մէրգում տօթում իլէ, կիզի կաղըլար իւզրէ, հէմ
մուխապէրէ իթմէրտէ իտիլը, վէ հէմտէ մէղըիւր մագսէ-
տիմիզ ըլանընը պէն գումանտա իլլէմէքտէ իտիմ:

—Օֆ, աման հա Բէպզ, պիր ատէմ, պիզգաթ քէն-
տի էվլատընը. . . էվլէթ, պիզգաթ քէնտի էվլատընը, մէ-
կէրչի պէօլլէ շէյլէր կարմագըզա պիր ալէթ իտէրմի իմիւշ
. . . օֆ, պու ատամ, պէնի տիւչարը հէյպէթ ու տէհէթ
գըլմագտա տըր, — տէյի պագըրտըր Բօտօլֆ քէմայի հիւ-
տէթ իւզրէ, վէ աննընը էլլէրի իլլինէ ալարագ:

—Լաքին, նիչին օլ մէրթէպէ իզհարը իթիզըրապ իլլէ-
մէքտէտինիզ, զաթէն պիզիմ մէրգումա կարտրաճաղը-
մըզ շէյ պիւլիւր պիր շէյ օլմանըպ, կալընըզ պիր գալըզ-
գէնիլթ իճրապընտան իպարէթ պուլուննագլտա իտի, —տէ-
յի պագըրտըր հայտուտ, —վէ պունտանտա դաթիխազար,
զաթէն օլ իշ ուհամամըշտըր քի, չիւնրի, մէղըիւր մագսէ-
տիմիզի, պիզիմ չօճուզա ալաղըլարընտա, գապուլ իթմէյիպ
ըէտա իլլէտիկի, վէ հաթիթա հիտաթիլէնիպ կիւճէնտիկի
շէօլլէ տուրտուն. . . պիր տէ գալըզպ տա, քէյֆիլիեթի շըր-
պաճըսընա քեամիլէն իտպէր վիրմիւշ, վէ արթըզ նանթ-

տա տալի տուրմանարագ, ալըզ էէօրիւեի վիրմիտիր. . .
Չիպանըմտա, մէրգում օլլումուն նէրէտէ օլմասըր պի-
լիպ անլամագըզ իլին, նէ գատար չալըշըշ օլտուզումուզա
տայիր իչարըր պուլուննագլտա տըր. . . Ալտըրմըզ մալիւ-
մաթա նէզարէն, մէրգում, Ֆրանսօս յէրմէն իմիլլէ, սոն
տէֆա օլարագ, թամիլ սօղաղընտա պիր խանէտէ օլուր-
մուշ տուր, նասըլ քի, մէղըիւր խանէտին իմ ու ըաշամը
տալի չիզտանըմտա պուլուննագլտա տըր: կէօրաիւնիւզ
միւ. . . իլլէ հէր շէյ իտպէր վիրտիմ սիզէ. . . էվլէթ,
հէր շէյի. . . Իմտի, սիզտէ քէնտի վատինիլի իճրա իտէ-
րէր, կալընըզ պու կիճէթ իրըսըզըրըմտան թէշէքթ պիւր-
լէ, պէնի հիւլթիլմէթէ թէպիմէ հիմիլէթ իտինիզ:

—էյ, օլ Բօտաթի կօլունտաքի, սըզըր թաճիլթինին իշի
նասըլ օլտու իտի:

—Մննն գահիլէ չըզմտըր, իճիթիմպտէն տէյլլ տիր,
չիւնրի, հիւլթիլ իտպաթ վէ տէլիլ կօզ տուր, վագաա սիզէ,
լաքին կալընըզ սիզէ, քէնտի խալիսէթիմի իպրազ նիյեէ-
թիլլէ, սահիճ օլմասընը իզարը իտէրիմ, Ֆագաթ, էկէր
պիր հաքիմ հուգուրունտա սիւալ օլունսճագ օլուր իտէ,
օլ վագըթ տա քեամիլէն ինքեպը իլլէրիմ. . .

—Տիմէր տիր քի, սահիճ օլմասընը իթիլթաֆ իթմէքտէ-
սին, էօլլէ մի:

—Իվլէթ, Ֆագաթ, պագընըզ նասըլ օլտու. պէն սէ-
ֆալէթ իլլինտէ պուլուննագլտա իտիմ, վէ նէ իլլէ, վէ նասըլ
կաշախաղիլէճէկիմի շալըմըշ իտիմ. . . մէղըիւր թէշէպ-
պիւսիւն տէ նասիճաթընը պոնտա վիրէն ըա ճուէթ օլմուշ
տուր. . . չիմտի քէշիման օլմագտակըմ. . . նասըլ քի սիզ տէ
կէօլմէքտէտինիլ, վէ իլար իթմէրիլիմ տալիլ էօլլէ օլմա-
պնա պիր իտպաթ սահըլտա սէզա տըր. . . ՄՆ, էկէր պիճէ-
նագլըզ իտիպ տէ, պէնի հիւլթիլմէթէ թէպիմ իթմէրիլթ-
տէն վալ կէշիլթիլէ հիմիլէթ իտէճէք օլուր իտէնիլ, սիզէ
նամուտում իւլլէրինէ էկիլին իտէրէր, պիր տահա էօլլէ պիր
շէյ կարմամագըզա սէօլ վիրիլիմ:

—Սէնի էօլտիրումէեճէկիդ . . վէ սէնի հիւրիւմէթէ տէ թէպիւմ իթմէեճէկիդ :

—Տիմէք տիր քի, ափիլ իտէճէքսիւնիդ, էօյլէ՛մի, —տէ- յի պաղըրտը Մէթր տէգօլ, մէրգումուն սէօյլէտիկինէ ի- նանամանարագ, —սահիհէն ափիլ իտէճէքսիւնիդ :

—Սէնի մուհաքէմէ իտէճէկիւմ . . վէ սէնին ճէզանը թէրթիւ պ իտէճէկիւմ, —տէ յի պաղըրտը Բօտօյֆ, ճէլալը պիր սէօյլէ յիւ իյէ, —Սէնի հիւրիւմէթէ թէպիւմ իթմէեճէ- ճէկիւմ, չիւնքի, հիւրիւմէթէ թէպիւմ իթմիկիւմ կիպի, եւ քիւրէկէ կիթմէքիկինէ, վէ ետիստ մագթէլէեէ չըգմագ- լըղընա հիւքմ օլունաճագ տըր. պէնիւմ իտէ միւրատըմ, պուն- լարըն հիւ պիրիտի տէ յիւտիր . . խայր, պէն անըն իքիսիւնի տախի իսթէմէմ . . , Չիւնքի, քիւրէկէ կիթմիւն մի իտի, սէն քէնտի չարգընլըղըն վէ քէնտի դուվվէթին սայէսինտէ, օ- րատա պուլունան քեաֆֆէ յի տահիպ ճիւնհա վէ ճինայէթ- լէր իւզէրինէ հիւքմ ու նուֆուզ իյէլտէրէք, քէնտի եւ- պանիճէ թէէտիրլէրինի մէվլըք իճըայէ դօյմաղլըդ թապիի տույրուլարըն իգթիպասընճա, գալպինտէ պիր էսէրի մէմ նուսիյիէթ ճիսս իտէճէքսին . . . զիրա, հէրքէս սէնտէն գօրգուպ տիթրէեէճէքտիր, զիրա, ինսան թապիաթը իգ- թիպասընճա, սահիպ ճիւնհա վէ ճինայէթ օլմագլըդ տա տա- խի, սայիրլէրէ իսթիւն օլմագլըդ իյէ զուրուլանմաղլըդ վար տըր, վէ սէն իտէ, զաթէն, ճանվէրլէքտէ եէքթա օլ- տուզընտան, ճտան տախի իսթիֆատէ իտէրէք, մէմնուն վէ մէսըր օլսաճաղընտա չիւրհէ եօգ տուր . . : նէ, սէնի բրանկատմը կէճտէրթմէք, խայր, խայր, սէնտէ էօյլէ պիր տէմիր կիպի վիճուտ վար տըր քի, նէ չալըչմագլըդտան վէ հօրուլմագլըդտան աչընըր, վէ նէ՛ տէ մէճուլարըն սօբա վէ գըրպաճլարընտան գօրգար : Սէնի նէ զինճիր գապթ ի- տէպիլիլը, վէ նէ տէ տիվարլար վէ պէտէնլէր, զիրա, սէն զին- ճիրլէրի տէ գըրպապիլիլարն, վէ տիվարլար տա տէլէպիլիլ- սին, վէ պէտէնլէրտէն տախի աչըպ գաչապիլիլարն. սէնին քիւրէքտէ վէ բրանկատա տուրաճաղըն, անճագ պիր գաչ

կիւն տիր, ճտան սօնրա, թէքրարէն ճէմիյեթի պէչէրլի- եէնին իյինէ կիրէրէք, գուտուրմուչ ճանվէրլէր կիպի, հէր կէզտիկին եէրլէրտէ պիրէր խապասաթ իգի վէ էսէրի պը- րագաճագլընտա, շէօյլէ քի, քիմինի սօեուպ վէ քիմինի տա- խի թէլէֆ իտէճէկինտէ, ասլա չիւրհէ եօգ տուր . . . զիրա, քիման սէնին նէ գուվվէթինն վէ նէ տէ պըչաղընա մուգա- վէմէթէ միւգթէտիր օլապիլմէքտէ տէ յիւտիր. տիմէք տիր քի, սէնին քիւրէկէ կիթմէքիկին ուեամանաճագ տըր . . . խայր, խայր, օլամանաճագ տըր : Իմտի, մատամ քի բրան- կալար զինճիրլէրի տախի սէնի զուպթ իտէմէմէքտէ տիր- լէր . . . էօյլէ իտէ, իպատուլանը սէնին զաղապ վէ խապա- սաթընտան գուրթարմագ իյին, նէ թարիգ թութուլմալը տըր. սէնի ճէլալ տ էլինէ մի թէպիւմ իթմէքիլք իգթիպ իթմէքտէ տիր :

—Տիմէք տիր քի, պէնիւմ էօլտիրիւլմէքիկիմի միւ- րատ իթմէքտէսինիգ, —տէ յի պաղըրտը մէրգում հայ- տուտ, —տիմէք տիր քի, պէնիւմ խտամըր իսթէմէքտէսի- նիգ :

—Խայր, խայր, սէն օ իւմիտի ֆիրբինտէն չըգարմալը- սըն . . . չիւնքի, սէնտէ էօլմէ յիպ եաչանաղլըդ պապընտա օլ գատար զիեատէ պիր արգու վէ պիր դայրէթ վար տըր քի, պիր կիւն գաչըպ տա գուրթուլմագլըդ իւմիտին տայիմա գալպինտէ վէ ֆիրբինտէ թաչքեարագ, էն աղըր զահմէթ- լէր վէ եղիյեթիլէրին հասըլ իտէճէքլէրի կէճուլա պապ- լարընա գարըր տախի, պիր թէսէլլի պուլաճագլըն պի էլ- թիպահ տըր : Վադաս, մէքըր իւմիտին պուտալաճա, վէ տիվանէճէ պիր իւմիտ տիր . . . Ֆագաթ, չի՛ ֆայիտէ քի, սէնին գալպինի միւթէսէլլի գըլմագլըդտա պիր սէպէպ, վէ քեաֆի օլապիլմէքտէ տիր . . . չէքէճէկին ճէզալարըն տէ հ- չէթ իյէ, կէօլլէրին արասընտա պիլի բէրտէ, օլարտպ, մէգ- քիւր տէհէլմտէն սէնի աղատ վէ լայիտ գըրպապիլմէքտէ տիր, սէն պիր ճէլալա էճիւնէ օթուրուպ տա, բալասը- նըն բարլատըղընը կէօրմէտիրճէ, էօլէճէկինն ինանմանա

ճաղաքն , միւսինն տէ յիւտիր : Վէ օլ վաղբն խն , ինթիւ-
մալ տըր քի , գօրգանտան քէնտինի զայսլ խնէրէք , վէ պիր
օտուն վէ եախօտ պիր էթ բարչապը մաղամըննա պուլու-
նարագ , էօլմէրլէք սա յդուտունու պիլէ չէքմէրլէքն , ան-
ճաղ ճանլարնա գըլյոթըրն ղէվալլըրար աղրունտա , պիր
մէգըպաճ իւղէրինտէ , եանըպ քիւլ օլան պիր ղէպճ կիպի ,
մահճ օլուօլ կիտէճէքսին . . . Խայր , խայր , նասըլ քի սէօլ-
լէտիմ սանա . սէնին էօլմէնտէն Տիւ պիր շէյ , վէ Տիւ պիր
միւրատ հասըլ օլամալ . . . զիրա , սէն , թա էօմրիւնին սօն
սաղըղարնա գատար իւմիտ իլէ եաչամաղ իսթէրսին . . .
Սէն պիր ինան աչըրըրսն , սէն աըլ ինան տէ յիւտին ,
էվլէթ , ինան չէքլինտէ պիր նէվի ճանվէրսին . . . նէ , սա-
նա իւմլ'տ մի պրազմաղ , սէնի իւմիտ իլէ եաչամաղ մը .
խայր , խայր . . . Սէն շիմտիեէ գատար եարմըլ օլուղըրն
Ֆէնալըղարտան օլույր նէտամէթ կէթիրիպ վէ թէօլպէ-
քեար օլմուտըգճա , պէնճէ պէն , սալա սէնին , միւտտէթի
էօմրիւնտէ , իւմիտ իտէրէք եաչամաղըղըրնա մէյտան վի-
րիպ միւստատէ իթմէեէճէեկիմտիր . . .

— Հաֆիզ Ալլահ , պէ ճանըմ , պէն պու ստաման նէ
եարմըլմտըր , նէ իսթէր պէնտէն . . . քիմ տիր պու ա-
տամ , ճին մի տիր , շէյթմ'ն մը տըր , միւրատըր նէ տիր , վէ
նէքէտէյիմ պէն . . . — տէյի պաղըրտը Մէթըր աէեղօլ , ա-
տէթա քէնտի իւղէրինտէ պիր նէվի ճիննէթ հասըլ օլարագ .
Բօտօֆի քէլամընա տէվամ իլլէտի .

— Էկէր մուղալիլի օլարագ , քիւսթալըլը խաիպ տէ ,
էօլիւմտէն գօրգանամաղըլը խտէճէք օլսան տախի , եինէ սէ-
նին հիւքիւմէթէ թէպիսին իլէ , գաթլ իտիլմէքլիկին ճա-
լիկ կէօրիւլմէմլի տիր . . . Չիւնրի օլ վաղբիմ տա , սայիր-
լէր միսիլու , սէնին իլին տախի , մաղթէլէեէ չըղըլ տա
պաըր քէսիլմէրլէք , քէնտի ճանվէրլիկին սայէսինտէ գա-
ղանըլ օլուղըրն գանըր պիր իֆթիլիսար ստերլոճաղ տըր
. . . Էվլէթ , սէն տախի , էմալլէրն միսիլու , մաղթէլէ իւ-
ղէրինտէ , օլ պըգմըլ վէ օսանմըլ օլտուղըրն սէֆիլ էօմրիւն-

տէն գուրթուլաճաղընտան օլարաեր մէմնուն օլարագ , էն-
վայի քիւֆը ու լանէթլէր օլուեարագ , սօն նէֆէսինի թէս-
լիմ խտէճէքսին . . . Խայր , պէօլլէ օլմուսընը տախի ալա
իսթէմէմ . . . Չիրա , գաթլինէ հիւքմ օլունմուչ պիր սէֆի-
լին , մաղթէլէ պըչաղըլա էյլէմէքլիկէ , վէ մաղթէլէեէ
եախօտ ճէլատըր ղէհօղլէմէքլիկէ , վէ ճէնապը Աֆէրնէն-
տէ (Ալլահ) թարաֆըրտան ինան պուլուլմուչ օլան պիր
զիւտայի րէպպանիլի իսթիհօղ իթմէքլիկէ չըղընամաըրը , է-
հալիեէ կէօլմէրլէք , էյի պիր շէյ տէյի տէ , էյի պիր
իպրէթ տէյի տիր . . . Պու ալէմտէ , էն պիւլիւք վէ էն ղի-
եատէ մուգատտէս օլան պիր պօրճ , պիր ճան գուրթարմաղ-
ըլը , պիրինին իարհընա չալըչարագ , սահիլ սէլամէթէ չըղ-
մաղըլըրը մուճիպ օլմաղըլը պօրճու տուր : Սլ ինանլար
իտէլա իտիճիտի օլան հաղթէթի իտա , քէնտի ինճիլ ճէրի-
ֆինտէ , հէր ճիւնհա վէ հէր գապահաթ լէքէսի , ապալա-
րանք սուեու իլէ եըլգանըլ վէ թէմիղլէնէպիլիք , տէյի
պուեարմուչ տուր , վէ պունուն իլին լաղըմ կէլէն շէյտէ ,
պաչգա պիր շէյ օլմտեղ , իլա , էգճան ու ալլ վէ խալի-
սէթ իւղրէ նէտամէթ կէթիրիպ վէ էճը (ապալարանք)
չէքմէրլէք տիր : Մահքէմէլէր իլէ մաղթէլէլէք պիր պիրլէ-
րինէ րէքեաղըն տըրար , եանի , թէօլպէ խաիպ վէ ապալ-
խարանք չէքմէրլէք էլին , միգտարի քեաֆի պիր մէսաֆի վէ
պիր վաղբիմ պուլունմաղտա տէյի տիր . խմտի , պէն իս-
թէմէմ քի , սանա , րէչիման օլուօլ վէ էճը շէքէճէք գա-
տար մէյտան վիրլիմէքսիլին , էօլմէնի :

Մէթըր աէեղօլ , պու լաղըրարըր իւղէրինէ , նէ եարա-
ճաղըրը , վէ նէ սէօլլէեէճէկին շաըրտը . . . չիւնրի , միւտ-
տէթի էօմրիւնտէ , իրք աէֆա օլարագ օլ էօլտա պիր քէ-
լում իշիթմէքտէ օլտուղօնտան , մէրգուճ իւղէրինտէ , էօլ-
մէքլիք գօրգուտունտան ղիեատէ պիր թէհէսսիր րէյտա իթ-
մէքտէ խաի . . . մէգըրը գապալնտէ քէնտու քէնտույե օղը-
մաղտէ օլան գօրգու , մէրգուճա աշուրի մէրթէպէ տէհ-
չէթ վիրմէքտէ խաի . . .

Տօգթօր իլէ Շուրինէօր զամ ու էլէմ իւզրէ, Բօսօյֆունս երգիւնէ պագմագտա իտիլէր, վէ մէրգուսունս, մուլթանս թան սուրէթտէ պիր սէս վէ պիր սէօյլէ յիշ իլէ: գըլըճ կիւ պի քէսիկն, վէ չիլիք կիպի սէրթ վէ մէթին օլան մէգըրուք քէլամլարընը, տիգգաթը թամմէ իւզրէ տիլնէմէքտէ օլաուգլարընսան, գայպլէրինստէ, հատտէն զիեատէ պիր սճը վէ պիր ըիգգաթ հիս իլլէմէքտէ իտիլէր:

Բօսօյֆ քէլամլընս երինէ տէվամ իլլէտի,

—Մնտէլմ Տիւրէսնէլ, վէլ հասըլ, պիլմիշ օլմալըսըն քի, սէն, նէ քիւրէկէ կիտէճէքսին... վէ նէ տէ իտամ իտիլէճէքսին...

—Իլի ես, նէ իսթէքսին պէնտէն, սէն քիւմսին, սէնի չէ յիման մը կէճոտէքտի պուրտես:

—Տիլնէ, տիլնէ... —տէտի Բօսօյֆ ճէլալը պիր սուրէթտէ անաղա գալգարագ, վէ թէ հտիտամից, վէ հիւքիւմ լի սուրէթտէ տաթի պիր թավը ու հարէքթթտէ պուլլունարագ, —սէն քէնտի գուվլէթինի ֆէնտես գուլլանարագ, իճըայի ճիւրմ ու ճինտէթլէրէ սարֆ իթմիշսին տիր... իմ տի պէն տէ իլլէ սէնին օլ գուվլէթինի գըրըպ, սէնի տիւչարը զամֆ իտէճէկիմտիր... էն զիեատէ գուվլէթ վէ ճէսարթթ սահիպի օլանլար պիլլէ, սէնին գարչընտա գօրգուպ տիթթէմէքտէ տիրլէր... իմտի, պէն տէ իսթէրիմ քի, սէն տէ էն զիեատէ զայիֆլէր գարչընտա գօրգուպ տիթթէմէճէք պիր հայտէ պուլլունասըն: Սէն, գանլըլը վէ գաթիլլէք թարիգինի թուլթարագ... ճէնսպը հագգըն խալգ իլլէտիկի մախուգլարը, զիեայի էօմրտէն մահրում գըլլարագ, զուլմէթի էճէլէ իլգա իլլէմէքտէսին... պէն տէ պու կիւն... չիմտի պու սաաթտա սէնի... էօմրիւնիւն թա սօն տագըրգասընս գատար սօնու կէլմէեէճէք օլան պիր գարանլըգ կիրտապընս իլգա իտէճէկիմ տիր... վէլհասըլ, քէնտի ճիւնհա վէ ճինտէթլէրինին սիսպլէթինտէ վէ տէրէճէտինտէ, սանս պիր ճէզա թէրթիպ իտէճէկիմտիր... փագաթ, տէյի իլավէյի մէգալ իթտի Բօսօյֆ, էլէմնար պիր մէր-

համէթ իւզրէ, հիշ տէյիլ իտէ, մէքըրու տէչէթամիգ մուճագաթ իլէ պերապէր, սէնին իլին, նէտամէթ կէթիլիպ վէ էճը չէքմէրլիք պապընսա պիր ալըգ գարու պուլլունաճագ տըր... Սիւնքի, հէր նէ մէրթէպէ հագգլը սուրէթտէ տաթի օլսա, էկէր սանս, եալընըգ ախըլ ինթիգամ նիլէթթիլլէ պիր ճէզա թէրթիպինէ գալգըչաճագ օլուր իտէմ, պէն տաթի, թըպգը սէնին կիպի, պիր ճիւրմ ու ճիւնհա իլլէմիշ օլուրում... Սանս վիթիլէճէք օլան ճէզա, էօյլէ էօլում ճէզասը կիպի ֆայիտէսից վէ սէմէրէսից օլմանըպ... իլլա, թամսթընտան պիր ֆայիտէ վէ պիր սէմէրէ հասըլ օլապիլլէճէք պիր ճէզա օլմալը տըր, էվլէթ, անճագ սէնին մահրընը մուճիպ օլմանըպ, իլլա թէ օլպէքտարըլըրնս պիր էօլ պըրագարագ, իսաշը հայինի մուճիպ օլապիլմէլի տիր... Պէնիմ միւրատըմ, ճէնսալը ֆիպրիեաթտարաֆընտան, ճէմիլի մախուգլարը միսիլլու, սանս տաթի իհասան պուրըուլմուշ օլան պիր նիլլէթիլ քէսիր իւլ իճթիչամտան, սէնի, պիլթիւն պիլթիւն մահրում գըլլմագ տըր... սէնի պիր զուլմէթի աղիմէե իլգա իթմէք տիր... վէ, սէնի, քէնտի իլլէտիկին ճիւրմ ու ճինայէթլէրին թէգէքքիւրլէրլլէ, եաբա եալընըգ պըրագմագ տըր... վէ նիհայէթ սէնի, քիմնէե, հիշ պիր զարար վիրիպ զատըրըն մուճիպ օլմանաճագ պիր հայէ վագ իլլէմէք տիր... վէ պուլլունտան տաթի մագսէտիմ, մահրա սանս, շու սէնին իլլէմիշ օլտուլուն զատտարըլըգըն ալամէթլինի, հէր կիւն վէ հէր սաաթ կէօյլէրին էօնիւնէ կէթիլթտիրէրէք, սէյր ու թէմաչա իթտիրթմէք տիր... էվլէթ... սէն տայիմս, քէնտինտէն խարիճտէ պուլլունան ալէմտէն ճիւտա տիւչէրէք, անճագ վէ տայիմս քէնտի քէնտինի կէօրմէքիկէ մէճպուր օլմալըպն... վէ, իլլէ պէրթի օլ վագըթ, իւմիտ իտէրիմ քի, խասնիլլէք վէ զատտարըլըլա բէքլէմլը վէ գըլըլալըլ օլան աննընտա, պիր ար ու հիճագ բէնկի էսէրի կէօրիլէպլէճէք տիր... սէնին զալմըլըգ վէ մէրհամէթ սիլլիք իլլէթալ վէ տէմիր քէսիլմիշ օլուպ... վէ ճիւրմ ու ճինայէթլէր իլլէ

աշընմըչ պուլունան գալպին վէ բուհուն. . . Ինսաֆ լի շէֆ-
 գաթ աույրուլարըլլա եումյանեաճաղար աըր. . . սենին հէր
 պիր քէլամլարըն, պիրէր քիւֆր ու հագարէթտէն իպարէթ
 տիրէր . . . Խմտի, մէգրիւր լաղըրալարընըն հէր պիրէրլէ-
 ըրի, պիրէր տուաանն իպարէթ օլաճագլար աըր . . . Մէն
 հէմ քիւթախսըն վէ հէմտէ գալըմ, շիւնքի կիւճ վէ գուվ-
 վէթինէ կիւվէնմէքտսին . . . Խլթէ սէն օլ վազըթ, միւլա-
 յիմ թապիաթը վէ սահիպ թէվաղու օլաճագլըն, շիւնքի,
 կիւճ վէ գուվվէթինին եհրինէ, պիր զայիֆիլը վէ պիր գուտ-
 ըթտիլըր գալիմ օլաճագ աըր. . . շիմտի, կէրչի սենին գալ-
 պինտէ, պիր նէտամէթ էսէրի պուլունմագտա տէ յիւտիր,
 լաքին սէն պիր կիւն, եաբմըչ օլտուղուն ֆէնալըրգլարը ֆիբ-
 ընէ կէթիրտիքճէ, աղամանեա պաշլաեաճագլըն . . . Սէն
 շիմտիյէ դատար, ճէնապը Հագգ թարաֆրնտան սանա Ինամ
 պուլուլմուշ օլան ազլ ու զէքուվէթի պօզուպ պիր թարըր
 ախէրէ վազ իյէմիշ, վէ անճագ չալըպ չըրմագլըզ, վէ քէ-
 սիւպ տօղրամագլըզ ճանլէրճէ աույրուլարընա թէպտիլ իթ-
 միշտին տիր . . . վէ Ինսանըղը թէէր իլէ, վահշի ճանլէրէր
 սըրասընա կէշմիշտին տիր . . . պիր կիւն, մէգրիւր ազլ ու
 զէքուվէթին, տէրտ ու միհնէթ սայէսինտէ իւրաճ Խոլիլէ-
 ընէ, եինէ Էվվէլի հայինէ ըրեճաթ իտէճէք, վէ նէտամէթ
 վէ էճը չէքմէքիլը սայէսինտէ տալիս, թէմիղլէնիպ Էրիքտէ-
 լէճէք տիր . . . Սէն օլ մէրթէպէ ասի պիր հայէ տիւչար օլ-
 մուշտուն տուր քի, հայլանլարտան պիլէ աշարը պիր մէր-
 թէպէէն Իմիշտին տիր . . . շիւնքի, հայլանլար պիլէ քէն-
 տի ֆամիլեալարընա վէ Էվլատլարընա հիւրմէթ վէ ըրայէթ
 իտէկէլաիլըրի հալտէ, սէն իտէ ֆամիլեանըր վէ Էվլատընը
 տալիս ունուտուպ վէ դատրըրլար իթմիշտին տիր . . . պիր
 խայրի վազըթ քէնտի եապանիլէշմիշ օլան աույրու վէ թա-
 պիաթլարընա հիւրմ իտէրէք, ճիւրմ ու ճինայէթլէր իլէ-
 մէքիլքտէն արի վէ պէրի գալտըրըն թագտիրտէ, սէնին
 սոն արգու վէ սոն միւրատըն, օլ շիմտիքի հիւ մէմուլ իյէ-
 մէքտէ օլմատըրըն պիր շէյի, եանի, ֆամիլեան իլէ Էվլա-

տրն եանընտա պուլունտուգլարը հալտէ Էօլիւպ ճան վիր-
 մէքիլը իղպպինէ նայիլ պուլուլմագլըզ Էմէլիլէ, ճէնա-
 պը Հագգա աուալէր իյէմէքիլը օլաճագ աըր :

Բօտօլֆ պու սոն քէլամլէրի թէլաֆիֆուզ իյէտիլի վա-
 դըթտա, սէսինտէ, աշուրի մէրթէպէ պիր էսէրի իղթիրա-
 պի տէրուն միւչաճէտէ օլունմագտա իտի :

Մէթըր տէգօլ, սայքի արթըզ քէնտի իւղէրինտէ պիր
 էսէրի տէհշէթ հիս իթմէքտէ տէյիլ իտի . . . շիւնքի, Բօ-
 տօլֆուն մէգրիւր ախագը համիտէնէ տայր օլան քէլամ-
 լարընը, առէթա պիր գօրգու վիրմէքիլը նիյէթինէ համ
 իյէմէքտէ իտի : Մէրգում հայտուա, Բօտօլֆուն սէօյլէճ
 յիլինտէ հասըլ օլան պիր հալալէթ (թաթլըրը) իւղէրինէ
 քէնպի ճէտարէթ իտէրէք, վէ քէնտի քիւթախսլըրընա պիր
 տէ արաըրըզ իլավէ իլէէնէրէք, գապա պիր թաղը իւղրէ
 կիւլմէկէ պաշտաը, վէ :

—Ա՛յ, Էֆէնտիմ, նէ սէօյմէքտէսինիլ, պիրմէճէ մի
 սէօյլմէքտէսինիլ, Էօգտա չօճուգլարա վիրլաթիլի կիպի,
 սիլտէ պանա քրիտոննէախմն տէրսի մի վիրմէքտէսինիլ
 . . . —տէտի :

Բօտօլֆ, մէրգումուն պու լաղըրտըքնա ճէվապ տալիս
 վիրմէքտիլըն, տօգթօք ճալիտէ խիթապէն :

—Տօգթօք, լաղըմ կէլէնի սիլ իճրա իտինիլտէ . . . Է-
 կէր օլ պապտէ պէն եանըլմագտա իտէմ, վէ Էկէր պիր վէ-
 պալ վէ պիր կիւնահ վար իտէ, վարըն պէսիմ պօյնումտա
 գալըն, վարըն անըն ճէգասընը Ալլահ պանա շէքտիրտին :

Տօգթօք ճալիտ, չընըրապը շէքտի :

Իլէրինէ լքի ատամ կիրտիլէր :

Տօգթօք մէրգումանն, եանտաքի պիր օտանըն գարու-
 սունու կէօսթէրտի :

Պունլար, իւղէրինտէ, ապա հարէքէթ իտէմէղ պիլ
 սուրէթտէ Մէթըր տէգօլուն պալլանմըչ օլուղըր գօթիւ-
 դու Էրիլի տէրէք, մէգրիւր օտանա կէօթիւրտիլէր :

—Նէ եաբաճագլընըլ, մէկէրչի միւրատընըլ, պէնիլ

չիմո՛ի սուրբատա պօղուպ թէլէ՛ֆ մի իթմէք տիր. . . աման՛ն, լո՛ւժֆ իտինիզ. . . մէրհամէթ իտինիզ. . . անֆլ իտինիզ. . . —տէ՛յի պաղբորը Մէթր տէգօլ, մէգբիւր օտանա կէօթիւրաիւրչէրի վագրթ :

—Աղղընը պաղլանընը, սէսինի չըգարթմանընը, — տէտի տօգթօր օտատան իչէրի կիրէրէք :

Շուրինէօր իլէ Բօտօյֆ սայճնտա եալընըզ դալտըլար :

—Մճնսիէօ Բօտօյֆ, —տէտի Շուրինէօր բէնկի աթմըչ օլուպ վէ սէսիտէ աթթրէմէքաէ օլտուղու հալտէ, մօնսիէօ Բօտօյֆ, բէճա իտէրիմ սիղէ, սէօլէյինիզ պէնսաէնիզէ . . . առտէթա իւզէրիմտէ պիր գօրգու հասըլ օլմագտա տըր. . . նէ՛ հալտիր պու, նէ՛ օլմագտա տըր, աճապա պիր տիւչ մու կէօրմէքաէյիմ, եօգաս պիր խէեա՛լմը. . . նէ՛ եարմագտա տըրլար, Մէթր տէգօլուն սէսի պիլէ չըգամմագտա տըր, հիչ պիր շէյ իչիտիլմէմէքաէ տիր. . . պու խուսուս իսէ, պոնա տահա զիեատէ պիր գօրգու վիրմէքաէ տիր. . .

Տավիտ մէգբիւր օտատան տիչարը չըգտը. մէրգուճնն տախի լէհճէսի, արապլարա մախուս օլան սուրէթտէ աթմըչ իտի. . . տօտագլարը պէեաղլանմըչ իտիլէր :

Մէրգուճնն իքի առէմլէր, Մէթր տէգօլու, եինէ գօլթուգ իւզէրինտէ պաղլը օլտուղու հալտէ, կէրի կէթիւրտիլէր :

—Չէզինիզ աղղընը . . . քէգալիք չէզինիզ էլլէրի վէ գօլլարը պաղլարընը, —տէտի Տավիտ :

Պու հէնկեամտէ օրթալըզա, հէյպէթամիզ պիր սուսլուգ տուր հիւքմ իթտի :

Մէրգուճնն իքի առէմլէր, Մէթր տէգօլուն հէր թարաֆը պաղլարընը չէգէրէք, քէնտիտինի սէրպէսթ պըրագտըլար :

Մէրգուճ պիրտէն պիրէ անաղա գալգտը. շայեանը քէրիհ օլան լէհճէսինտէ, պիր գուտուղուգ, պիր տէհէլթ, վէ պիր հէյպէթ էսերի միւշահտէ օլունմագտա իտի մէրգուճ էլլէրինի իլէրու տօղլու ուզատարագ, պիր աաըմ ալ-

տը, վէ պատէհու գօլթուղուն իւզէրինէ տիւշտիւ, վէ թարիֆտէն միւսթաղնի պիր աճքըլը սէս իլէ, վէ իւմիտ քէսիքլիկինէ մախուս օլան պիր հիտտէթ ու շիտտէթ իւղրէ պաղբորագ, վէ գօլլարընը սէմայէ տօղլու դալտըրարագ, —ՄՆֆ, կէօլլէրիմ՛ քէօր իթ տիլէր, էվլէթ, պէնի կէօլլէրիմտէ՛ն մահրու՛մ գըլտըլար, —տէտի :

—Տավիտ, վիրինիզ մէրգուճա շու չիզտանը, — տէտի Բօտօյֆ :

Տօգթօր, Մէթր տէգօլուն էլինէ, պիր ուֆագ չիզտան սըգըչարըտը :

—Իչիթէ քէնտինի կէչնտիրիպ վէ պարընտըրմագլըզա քեաֆի օլաճագ դատար, պու չիզտան իլինտէ բարա վար տըր . . . եալընըճա պիր եէրէ շէքիլիպ տէ իմբարը էվլաթ իլլէտիկին թագտիրտէ, մէպլաղը մէզպուր, սէնին էօմիւնին սօնունա դատար քիֆաեէթ իտէճէք տիր. . . Շիմտի, արթըգ սէն սէրպէսթսին . . . իսթէտիկին եէրէ կիտէպիլիւրսին . . . վէ էկէր շիմտիեէ դատար եարտըրլարընտան տալտեր նէտամէթ կէթիւրիպ տէ, թէօլպէքեար օլուր իսէն, ձէնապը բահման իւլ բահիմին, սանա բահմու մէրհամէթ իտէճէկինտէ, սալա շիւրհէն օլմատըն :

—ՄՆֆ, կէօլլէրիմ՛ կէօրմէեօրլար, կէօլլէրիմ՛ կէօրմէեօրլար . . . —տէտի թէքրարէն Մէթր տէգօլ, մարինալարի պիր սուրէթտէ, մէգբիւր չիզտանը թութարագ :

—Աչընըզ դարուեու քի, արթըզ պրագըպ կիթսին . . . —տէտի Բօտօյֆ :

Չաթըր չաթըր դարուլարը աչարլար :

—ՄՆֆ, կէօրմէեօրլար, կէօլլէրիմ՛ կէօրմէեօրլար . . . —տէտի թէքրարէն հայտուտ տիւշարը մէյեուսիյեէթ օլարագ :

—Շիմտի սէրպէսթսին . . . շիմտի բարան տա վար տըր . . . հայտէ, կիթ իսթէտիկին եէրէ :

—Իյն եա, Ալլահ աչընա օլտուն . . . կիտէեթմ էմմա, նա սըլ կիտէեթմ . . . կէօլլէրիմ՛ կէօրմէեօրլար, — տէյի

պարզորո մերգում գուտուրարադ . — Լարին , պեօյէ քէնտի գուվիէթինիդի ֆէնանէ խթիմալ իյլէնէրէր , պէնիմ կէօղէրիմի քէօր իթմէքիք , պիր ճինանէթի աղիմէնէ ճիւրաթ իթմէքիք տիր . . . իչն . . .

— Քէնտի գուվիէթիմիդի ֆէնանէ խթիմալ իյլէնէրէր , պիր ճինայէթ մի իշէմիչիդ տիր . . . — Ետի Բօտօլֆ ճէլալը պիր սէօյէնիշ իլէ մէրգուսուն քէլամընը դաթ խտէրէր . — Բէր ալէա , հալպու քի , շիմոխէ գատար , սէնի՛ն Եարադըլարըն նէ խօրէր , մէկէրչի , սէն տախ , հէր նէքի Եարմըլ խտէն , մահալա քէնտի գուվիէթինէ կիւվէնէրէր Եարմըլ աշիվիմիս :

— Ա՛հ , քեանչքի պէնի էօլտիրէ խոխիդ տէ , պանա պու ֆէնալըրը Եարմանա խոխիդ . . . Եվիէթ , Եվիէթ , էօլտէմ , պուստան չօդ վէ Բէր չօդ իյլ խօի , — Ետի պաղըրար Մէթր ա՛նէգօլ , — շիմոի , հէրքէսէ միննէթ խօիդ , վէ հէրքէսին քէլֆիմնէ պիր գուլ վէ պիր քէօլէ՛ ոլանաղըմտըր . . . հէրքէստէն վէ հէր շէլալէն գօրգմաղլըղա միւհթան պուլունաճաղըմտըր . . . շիմոխտէն , Եկէր միւրատ խտէրիտէ , պիր քիւչիւք չօճօղ պիլէ , պէնի տէօյէպիլիր . . . Աման՛ն Եա Բէպպիմ , պու նէ՛ հալէ կիրիֆթար օլտում , վէ պուստան սօնրա տա , պէնիմ հալիմ՛նիճէ օլանաղ տըր . . .

— Բարան վար տըր . . .

— Բարամտա թէհիքէտէ տիր , շիւնքի կէօղէրիմ կէօրմէպէր , հէր վաղըթ չալապիրիլըրէր , — Ետի հայտուտ :

— Նէ՛ սէօյէմէքտէ օլտուլունու , պիզաթ քէնտին իւշիթմէքտէ միսին . . . նէ՛ , բարանը չալարլար մը . . . բարանը չալարլար տէ յի նիչին գօրգմաղտաւըն . . . մէկէրչի չալարլարմաղլըր ֆէնա՛ պիր շէյ մի տիր . . . Եկէր էօյէ խօի խտէ , սէ՛ն նիչին հէրքէսին մալինի վէ բարալընը չալմագտա իտիս . . . հայտէ , հայտէ , կիթ շիմոի իչնէ . . .

— Աման՛ն , Ալլահ աշըրնա օլունու , — Ետի Մէթր ա՛նէգօլ , գանէթիլէ թէվաղու իւզրէ Եարլարարադ , — Ետի պիր կէլիպ պանա Եօլ կէօլմէքալին . պէն պու հալտէ Եօլ

լարը նա՛սըլ պուլուպ վէ նա՛սըլ կիտէճէկիմ . . . օ՛ֆ , էօլտիր իւնիւզ պէնի , գուրթարընը պէնի պու թէհամիւլ օլունանաղ տէրտտէն . . . Եվիէթ , սիղէ րէճա խտէրիմ , պէրայի լութֆ ու ինտէէթ . . . էօլտիր իւնիւզ պէնի . . .

— Խայր , խայր , պիր կիւն սէն թէօլպէքէար օլանաղաւըն . . .

— Ա՛յա , ա՛յա . . . պէնիմ թէօլպէքէ կէլմէքիկիմ իհթիմալտէն աէլլտիր . . . — Ետի պաղըրար Մէթր ա՛նէգօլ Բիւր զազապ քէսիլէրէր . — օ՛ֆ , ինթիդամըմը ալմա՛ղ իսթէրիմ . . . Եվիէթ , Եվիէթ , պիլիշ օլաւընըր քի , Ելպէթթիլէ պէն տէ , պիր կիւն ախալ ինթիդա՛մ իտէճէկիմտիր . . .

Մէրգում պուսու սէօյէտիկի վաղըթտա , պիր սուրէթի թէհտիտամիլպտէ Եումիւ գլարընը սըգարապ , գօլթուգտան Եօլալը սըշրատը :

Մէրգում պիրինճի ատըմտա շաշըմանա պաշաւար :

— Խայր . . . խայր . . . կիտէ մէքէճէկիմտիր . . . հայրֆքի , կիւն վէ գուվիէթիմտէ Եէրիտտէ տիր : Օ՛ֆ , պու նէ՛ աճընաճաղ հալ օլտու պէնիմ հալիմ . . . քիմնէրէր հալիմէ մէրհամէթ իթմէքտէ աէ յիլտիրէր . . . խայր , քիմնէլէր . . .

Օլ հէնկեամտէ Եուրինէօր իւզքքիմտէ զուհուրա կէլէն գօրգուտու վէ շաշըմաղլըրը թարիֆ իթմէքիք միւմքին տէ յիլտիր . մէրգումուն վաշիլ վէ սերթ լէճճէսինտէ պիր Եսէրիլ շէֆրաթ ու մէրհամէթ հասըլ օլարադ , Բօտօլֆուն Եարմունա Եանաչալը , վէ Եավաշաճըր սէօյէնէրէր :

— Մօնիէօ Բօտօլֆ , իլթիլ մէրգում շիմոի քէնտիմիւսթա հաղդ պուլունտուլու ճէզալընը պուլմուշ օլտու . . . մէրգում զազապուլլահըն պիրի խօի . . . հաթիմա շիմոի պէնի տալի էօլտիրմէք խթիմիշ տիր , լարին , արթըր շիմոի կէօղէրի կէօրմէքտէ աէ յիլտիրէր . . . նասըլ կիտէճէկիմի վէ նէրէնէ կիտէճէկիմի պիլէմէքտէ տիր . . . պէրի Եօլարտա տիւչէր տէ ինճիլիր . . . Եկէր միւսատտէնիդ օլարիտէ , մէրգումու միւմքին մէրթէպէ բահաթ խտէպիլէճէկի պիր մահէլլէ կէօթիրիւզ պրագասմ , օլմա՛ղ մը :

—Ի՞նչ արեալ օրուր . . . —տէտի Բօտօլֆ, քէմալի հա-
մայեէթ վէ իզթիւրապը գալալ իւզրէ, վէ Շուրինէօրիւն է-
լինտէն թու.թարագ, —Հայտէ, կէօթիւր . . .

—Շուրինէօր Մէթր տ'էգօլուն եանրնա եագլաշարը վէ
պիր էլինի մէրգուսնն ուսնուզու իւզէրինէ վագ կլյէտի:

Հայտուտ գօրգուպ տիթրէտի:

—Բի՛մաիր պանա թօգուսնան, —տէտի մէրգու.մ պայ-
ղըն պիր սէօյլէ.ոյշ իւէ:

—Պէն իմ . . .

—Սէ՛ն քիմնին:

—Շուրինէօրիւմ:

—Սէ՛ն տէ մի ախըը ինթիգամ իթմէք իսթէրսին:

—Խայր, եալընըզ կիտէմէեէճէկինտէն, սանա եարտըմ
իթմէք իսթէրիմ . . . կէլ գօյթուզումա կիր կէլտէ . . . սէնի
կէօթիւրէ յիմ . . .

—Բի՛մ, սէ՛ն մի . . . սէ՛ն մի:

—Էլվէթ, պէն, զիրա հայինի աճըմագտաեըմ . . . կէլ
պագաեըմ, կէլ:

—Պիր տուզաղա տա սէ՛ն մի պըրագաճագաըն պէնի:

—Պէն ալագ տէ յիլիմ . . . սէնին ֆէլաքէթ ինի պիր ֆուր-
սաթ ատտ իթմէքիկէ իրթիքեապ կլյէեէնլէրտէն տէ յիլիմ
. . . հայտէ կիտէլիմ, հայտէ, զիրա սագաճ օրմագտա տըր
—Սապա՛հ մը օրմագտա տըր. օ՛ֆ, արթըզ պէնիմ իչին

ըըզ տէնիլէն շէ.յի կէօրմէքիւր հարա՛մ օլմուշ տուր . . . —
տէ.յի պաղըրաը Մէթր տ'էգօլ:

Բօտօլֆուն գալպի, արթըզ պու մէնգարեեէ թէհամ-
միւլ կէթիւրէմէտիկինտէն . . . պիրտէն պիրէ չէքիլտի, վէ
տօգթօր ճայիտ, մէրգուսնն իքի խըտմէթքեարլարա, պրա-
գըպ կիթսինլէր տէ.յի իշարէթ կլյէտիքտէն սճրա, քէն-
տիսի տաիի Բօտօլֆուն արգասը սըրա կիթտի:

Շուրինէօր իլէ Մէթր տ'էգօլ եալընըզ գալըրալ:

—Սահիհէն պանա վիրտիքլէրի չիգտանտա բարա վա՛ր
մը տըր, —տէտի Մէթր տ'էգօլ, քէմալի մէրտգընտան նաչի,

խայրիճէ վագըթ սիւքիւթ իւզրէ տուրտուգտան սճրա:

—Էլվէթ . . . պէշ պին ֆրանգ. պլզղաթ քէնտի էլիմ
իլէ գօյտու.մ . . . պու բարա իլէ սէն պիր եէրտէ պլըզ վի-
րէրէք բահաթ իտէպիլիւրսին . . . պիր քէօչէեէ . . . պիր քէօչէ
չէքիլէրէք, իմարը հօմր ու էվգաթ կլյէսէն, բէք արեա եա-
բարսըն . . . եօգ, էկէք իսթէր իտէն, սէնի օկրէսին էվինէ
կէօթիւրէ.յիմ, հա՛, նա՛ սըլ, իսթէրսին:

—Մէրգու.մէ պէնիմ բարալարմը չալար:

—Է.յ էօյլէ իտէ, Պրա-Բու.ժու.ն էվինէ կէօթիւրէ.յիմ մի:

—Ո տաիի բարալարմը չալըն իչին, գալգար պէնի զէ-
հիրէր:

—Է.յ նէրէեէ կէօթիւրէեիմ սէնի:

—Պէն տէ պիլմէքօրու.մ . . . Հէլէ շունամէմուսու.մ.քի, սէն
խըրսըզըզ իթմէզսին. էվլէթ, Շուրինէօր, սէն խըրսըզը-
ղը իրթիքեապ իտէնլէրտէն տէ.յիլսին, Հա՛, իսթըրմա կէլ-
տի, սէն շու չիզտանը եէլէկիմին ճէպինէ սագլաեը վէք քի,
լա Շու.էթ կէօրմէսին, եօգսա արարըր, էլիմտէն պըր:

—Լա Շու.էթ մի, սէն լա Շու.էթի՛ նէրէտէ կէօրէճէք-
սին, անը Պօժօն խասթախանէսինէ կէօրտէրտիլէր . . . չիւն-
քի, մէրգու.մէեէ, պէն սէնին իլէ ճէնքլէշմէքտէ իրէն, իւղէ-
րիմէ տօղրու հիւճու.մ իտէճէկի վագըթտա, պիր թէրմէ
եէրլէշտիրտիկիմտէն, պիր պաճաղը սագաթ օրմուշտուր:

—Լաքին, ամա՛ն Ալլա՛հ, պէօյլէ կէօղտէն մահրու.մ պու-
լունտուղում հալտէ, պէնիմ հայիմ նիճէ օլաճագ տըր . . .
պու սիեաճ բէրտէ, տայիմա կէօղլէրիմ էօնիւնտէ գալա-
ճագ օլտուգտան պաշա, մէղըրու բէրտէ իւզէրինտէ իտէ,
օլ վուրտուղում վէ էօլտիրտու.կիւ.մ ատամլարըն, սօլիուն
սօլիուն չէհրէլէրինի՛ կէօրմէքտէ յիմ . . .

Մէրգու.մ պուսու սէօյլէտիկի վագըթտա տիթրէմէկէ
պաշաաը, վէ սաղըր պիր սէս իլէ Շուրինէօրէ,

—Օլ պու կիճէքի ճէնքլէշու պուրտուղում ատամ նէ
օլտու, էօլտիւ.միւ:

—Խայր, էօլմէտի:

—Տաճա՛ւ իցի եա, վարսըն չէքսի՛ն :

Վէ հայտուա ճիւղիճէ սիւքիւթ իւղրէ տուրտուգտան սոնրա, պիրտէն պիրէ քեմալի զաղապ իւղրէ սրչրտեարագ,

—Լաքին, ա՛նի, ճուրինէօր, հայտուա, խայի՛ն վէ դատաւոր հէրիֆ . . . պէնիմ՛ պիւթիւն պու չէքտիքէրիմէ սեպէպ սէ՛ն օլտուն . . . էկէր սէն օլմամըչ օլտա խտին, պէնիմ՛ օլ առէմի չիյ չիյ եէտիքտէն սոնրա, բարալարա տա դալու շաճաղըմտա, ապա շիւրհէ եօգ խի . . . հայտէ բարալարտան վաղ կէշտիք, իշպու կէօլլէրիմի զայոյ իթմէքիկիմէ տախի սեպէպ սէնսին, դապաճաթ սէնտէ տիր . . . էվլէթ, հէր չէքտիկիմ սէնին թագսիրաթը՛ն պէլասը տըր . . .

—Պէօլլէ չէ յլէր տիւշիւնմէմէխսին արթըգ . . . չիւնքի, հագգընտա խայրը օլմաղ . . . սէն շիմտի շունու սէօլլէ պանա, կէէճէքմիսին, եօգսա կէլմէեէճէքմիսին . . . դիրա, դաթէն պէն եօրուլմուշում տուր, ույգուս կէօլլէրիմտէն ազմագտա տըր, կիտիպ եաթմագ իսթէրիմ . . . Տօլլուսու եա, պու կիճէ բէք կիւղէլ է յլէնիպ վագըթ կէշիրտիք . . . եաւըն տա իսկէլէեէ կիտիպ շալըշմաղըեքմ . . . Հայտէ նէրէեէ կիտէճէք իսէն կէօթիւրէ յիմքի, պէն տէ պիրաղ բաճաթ իտիպ ուեուեաեքմ :

—Իցի եա, պէնճէ պէն, նէրէեէ կիտէճէկիմի պիլէմէ եօրուս . . . շիմտի, պու հայտէ, քէնտի քիրաճբար պուլունտուգուս էվլ տախի կիտէմէմ, չիւնքի կիթտիկիմ կիպի, հէր պիր չէ յի նագլ ու պեհաա իթմէքիկիմ իգլթիզա իտէր քի, ծնու տա եարամամ . . .

—Իմտի, էօլլէ օլտուգտա, պէնի տիյնէ, պիր վէ եա խօտ էքի կիւն իչին, էկէր իսթէր իսէն, կէլ սէնի պէնիմ սէրաեա, եանի պէնիմ քէօրէք տէլիկիւնէ կէօթիւրէ յիմ . . . պէլլէրի օրտաա, էօլլէ ինսանիյեէթիլի ատամլար պուլապիլլըրիմքի, սէնին քիմ օլտուգուսու պիլլէեէրէք, վէ սէնին սագաթըլըլընա մէրճամէթ իտէրէք, էվլէրինտա սանա, քիրա իլէ եաթմաճագ պիր եէր վիբըլլէր . . . Հա՛, թամամ, իցի իաթըրմա կէլտի . . . Սէն-նիգօլա իսկէլէսինտէն, պիր ա-

տամ թանըմագ տաեքմ, մէրգումէնին վալիտէսի Սէն-Սանտէտէ իգամէթ իթմէքտէ տիր, բէք իցի պիր դատընճըզաղ տըր . . . հէմ ֆագըր տըր տա . . . իճթիմալտըր քի, սէնի, մէրգումէ գապուլ իտէր . . . նէ տէրսին, գաթիտան պիր ճէվապ վէր պանա, կէլիլըմիսին, եօգսա կէլմէ գմիսին :

—Ճուրինէօր, սանա էնիյիլէթ իտէպիլլըրիմ . . . սէնին էվլինէ կիթմէկէ դօրգմամ, չիւնքի բարամը շալմաղտըն . . . դիրա, պէրէքէթ վէրսին քի, սէն ապա խըրօղլըք իթմիլ տէ յիլսին :

—Հայտէ, հայտէ, սէնին կիպի խըրօղլըզա չըգըշմագըլըր գապուլ իթմէտիկիմ իչին, մէկէրչի սէնտէն սիթէմ վէ թագիր տախի իչիթմիլ տէ յիլմիլիմ :

—Է՛յ, ինսան քէնտի պաշընա կէլէճէկի պլլէ պիլլըրմի : —Եա մաաղալլաս, օլ վագըթ սէնին լագըրտընը տիյնէմիլ օլտա իտիմ . . . շիւրհէսիղ շիմտի, սէնին բարանը տա շալաճագ իտիմ, էօլլէ տէ յիլմի :

—Հագգըն վար տըր, լաքին ճուրինէօր, ինշաալլաս եիւրէկիւնտէ, պանա գարչը պիր քին ու զարաղ սագլամագտա տէ յիլսին, էօլլէ տէ յիլմի . . . —տէտի հայտուա, քէմալի թէվապու իւղրէ, —սէնին գատր ու հայտիյեէթիւն, պէնտէն չըգ զիւրատէ տիր :

—Մա՛նշալլաս, էլլէթթէ էօլլէ տիր . նասըլքի միսիլուրօաօլթ տա չէճատէթ իտէրէք, պէնտէ պիր եիւրէք վէ պիր նամուսա տույլուսու պուլունտուգունու սէօլլէմիլ տիր :

—Լաքին, օ տէ յիլ էմմա, քիմտիր օ առամ . . . Մէրգուսմ առէթա ինսանլարտան տէ յիլ տիր, —տէ յի պաղըրտըր Մէթըր տէգօլ, իւմտա քէտիքիլիկիւնտէն նէլէթ իթմէքտէ օլան պիր հիտտէթ իւղրէ սէօլլէեէրէք, —մէրգուս, ինսան չէքլինտէ պիր ճանվէր օլմալը տըր . . .

Ճուրինէօր ումուղալընը սիլքէրէք,
—Եինէ պաշլատըն հիտտէթթէմէկէ . . . հայտէ կիտէլիմ, հայտէ, —տէտի :
—Ճիմտի սէնին էվլէ կիտէճէկիլ, էօլլէմի, ճուրինէօր :

—Էվվէթ, էվվէթ:

—Պու կիճէքի վաղատան տօյանը, գալլինտէ պանա գարըը հիչ պիր էտէրի քին ու զարազ սագլամագտա օլմա-տըղըըը, եէմին իտէրէք պանա իդրար իտէրսին, էօյէ տէ-յիւմի:

—Էվվէթ, սանա եէմին իտէրէք սէօյէրիմքի, գալլիմ տէ վէ ֆիքրիմտէ սալա էօյէ պիր շէյիմ պուլունմագտա տէյիւտիր:

—Մէրգում ատամըն էօլմէտիկինի, սահիհ սուրէթտէ օլրագ պլիմէքտէմիտին . . .

—Էվվէթ, բէք իյի պիլմէքտէյիմ . . .

—Պարի, հիչ տէյիլ իտէ, մէրգումնն տա գանլըր օլմուչ օլմաթըմ, —տէտի հայտուա քէնտու քէնտուչէ.—Էկէր պլիսէլէր իտիքի . . . Բուլ սօղաղընտաքի ուֆագ պիր իլթիտարըն . . . վէ Մէն-Մարթէն ճէտվէլինտէքի . . . պիր գարընըն . . . ՕՖ, արթըզ շիմտիտէն սօնրա, ֆիքրիմէ վէ կէօղլէրիմ էօնիւնէ կէլէճէլլէր, պունլար օլաճագլարարը . . . կէօղլէրիմտէն մահրումօլտում . . . սամ'ն կա Բէպպիմ, էվվէթ, տուրուպ տուրուր իքէն, պիր տէալլ օլտում, —տէյի իլալլէյի մէգալ իթտի մէրգում եալլաշճա սէօյէեէրէք վէ մէրգում, Շուրինէօրիւն գօլունա տանանտըղը հալտէ, վէօլ կէշիտինտէքի խանէեի թէրք իլէ տիշարը չըգ'տըլար:

ՕՆ ԱՏԷՔԻԶԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

Նագլ ու պէեան իթտիկիմիլզ վուգուաթ իւզէրինտէն պիր այ կէշիլ օլտուղու հալտէ, հիքրանէճիլղի օգուեան դաթլարը, պիր օրման էթէկինտէ, վէ Օալ չաեք քէնարընտա վագը օլուպ, վէ պիր մէվգըլի տիլուպաեէ մալիք պու

լունան, վէ լի'լ-Ատամ թէսիեէ օլունան քիչիւճէք պիր շէհրէ նագլ իտէլիմ:

Էտալէթլէրտէ, էն ուֆագ վաղատար պիլէ, պիւյիւք պիւյիւք վուգուաթլար եէրինէ կէշէրէք, պիւյիւք էէնմիլյ-եէթլէր քէսպ իտէրլէր: Իշլիէ, պու դապիլտէն օլտուղու հալտէ, շէհրի մէգպուրուն պօզ կէղէն թագըմլարը, պիր սապահլանըն, քիլիտէ մէյտանընտա կէզլինտէքտէ օլտուգլարը հալտէ, մէգըիւր քիլիտէ մէյտանընտա, վէ թա քիլինէ-նին տէ գարընտա վագը օլան կիւզէլ պիր գասսապ տիւք-քեանընը սաթըն ալըը օլան ատամըն, նէ վագըթ կէլէճէք օլտուղունու պիլիպ անլամագլըզ մէրագը ալիմիլլէ, պիր պիրինէ սիւալ իլլէմէքտէ իտիլէր:

Մէրգուման պօզ կէզիճիլէրտէն պիրի, տիկէրէքրինտէն պիւտտէ էհլի մէրագ պուլունտուղունտան, օլ հէնկեամտէ, տիւքքեանըն էթլէրինի, քէմալի իհթիմամ իւզրէ ա-սըպ սըրաթնա գօյմագլա մէշուլ պուլունան, վէ քէնտի-սի իտէ զաթէն կիւլէր եիւզ վէ շէն մէշրէպ պիրսի օլան մէգըիւր տիւքքեանըն ուշաղընա կիտէրէք, օլ պապտէ պիր մալիւմաթ թալէպ իլլէտի: վէ մէրգում տաթի, մէգըիւր տիւքքեանըն եէնի միւթեսարըրըք պուլունան զաթ, պիւզ զաթ քէնտիտի մէյտանէ չըգ'մանէպ, իլլա պիր վէքիլ մա-րիֆէթիլլէ իշիլիւր իլլէմիլ օլտուղունտան, օլ պապտէ հիլ պիր մալիւմաթը պուլունմատըրընը խապէր վիւրտ:

Արատան ճիւզի պիր վագըթ կէլէր կէլմէզ, Փարիտէն կէլմէքտէ օլան պիր արապա, կէլիպ մէգըիւր տիւքքեանըն թա դարուսու էօնիւնտէ տուրու, վէ տէրունիւտէն իքի-քիլի աշաղը ինտի:

Պունլարտան պիրի, քեամիլէն քէսպի իֆագաթ իթմիլ օլան Միւրֆ օլուպ, վէ տիկէրի տաթի Շուրինէօր իտի:

Հէր նէ գատար, հէր քէտին պիլտիկի պիր շէյիտէ տէ, պու ճիւմէ իլէ տաթի, իշար իտէրիզ քի, ինտան իւզէրի-նէ, էլալիտէնին վէ գըրեաֆէթիլն պիւյիւք թէէտաթի պուլուն-մաթը ճիհէթլէ, Շուրինէօր էպիլ էլալիտէսիլի չըգ'արարապ

եհնի պիր դընաֆէթէ կիրմիշ օլտուղունտան, սայքի թա-
 նըլմազ պիր հալու հէյեթէ քէսպ իթմիշ իտի: Վէ եալընը
 հալ ու հէյեթի տէյիշիլիշ օլմտերպ, իլա սիմասընտա
 տախի, պիւլիւք պիր թէպէտտիլաթ հասըլ օլմուշ իտի .
 շէօյլէ քի, էվվէլքի էսիլի բիւսիլու էլըլիտէլքի իշինտէ պու-
 լունտուղու վագըթտա, լէհճէսինտէ միւշահէտէ օլունմազ-
 տէ պուլունան վահշիլիք, դասպալըզ, վէ բաթըրաթըլըզ
 տախի, եհնի էլպիտէսիլլէ պիրլիքտէ տէյիշիլիշ օլտուղուն-
 տան, վէ մէրգում, էրի էլըրիննի, ֆընաթզ բէնկինտէ վէ
 պէա գալըն դումաշըր գտաթօրտան միմուլ պիր ուղուն բալ-
 թծունն ճէպլէրինէ գօյնուշ պուլունտուղունտան, առէթմա
 թաալիմու թէրպիլէ վէ հալալլէթ ունդաքէթի պերքէմալ
 պուլունան միւթէպէր պիր դաթ հէյեթի քէսպ իլլէմէք-
 տէ իտի:

—Նէ՞ տէրսին, թօտունում, հէմ էօլումուզ չօզ ուղուն-
 ճա օլուպ, վէ հէմ տէ նօուգ տա շէտիտճէ իտի, էօյլէ տէ-
 յիլմի:

—Տօրուսու, մնսիէօ Միւրֆի, պէն օլ գատար պիր սօ-
 աւգ տույնաթըմ... հաթիթա բէր տէ մէնուն օլտում... վէ
 ալէլ խուսուս գալպիմտէ տէ պիր էսէրի մէսէրլէթ հիւքմ
 իթմէքտէ օլտուղունտան... մայիւմ եա, առամ տայիմա
 բօրնըր... ֆաղաթ... պու ճիւմիլ իլէ տախի, հէր նէ դա-
 տար մէնունում ախիքտէ իտէմտէ... պէրի...:

—Նէ՞ տիմէք իսթէեօրտունուշ:

—Տիւնքի կիւն կէլիլպ պէնի Մէն-Նիգօլա իսկէլէսինտէ
 պուլաուղունուղտա, պիրալ ըսընմազ նիլէթիլլէ, էօքիւզ
 կիպի չալըշմադտա իտիմ... Սըրապ հէքիմին, Մէթըր տէգօ-
 լուն կէօլլէրինի կէօրմէլ գըլթըրը կիճէտէն պէրու... պէն
 սիգի կէօրմիւշ տէյիլ իտիմ... Վագաա, մէքըր ճէդատան
 մագսէա, մէրգումու, խըրըլըլըտան մէնն իթմէքիլքտէն
 իպարէթ իտի... պունտա ապա շիւքէ ճալիլ տէկիլ տիր
 ... ֆաղաթ, նիհայէթ... հաֆըզ Ալլահ, մէգիլըր ճէզա
 իւղէրինէ, ախշարը տէհշէթ օլտուղում շէօյլէ սուրբուն...:

եա օլ Մ. Բօտօֆուն լէհճէսինտէ դուհարա կէլէն հալ ու
 էսէրէ՞ նէ տէրսինիլ... մէրգում գաթէն բէք թաթըլ, վէ
 բէք միւլայիմ թապիլաթըլ պիր շօմուգ օլտուղու հալտէ...
 օլ հէնկէսմանտէ իսէ, պիւթիւն պիւթիւն տէյիշիլպ պաշգա
 պիր թալը ու հարէքէթ քէսպ իթմի...:

—Էյ... սօնրա՞... սօնրա՞:

—Նիհայէթ սիզ պանա, «վագըթըլըր խայր օլտուն, Շու-
 րինէօր» տէտինիլ —պէն տէ սիգէ, «վագըթըլըր խայր դը-
 սուն, մնսիէօ Միւրֆի... օ՛հ, համու օլտունքի, քեաթիլէն
 ինլէշէքէք տեաղա գալըմըլընըզ... չօ գ իլի... դիւտաէ-
 սիլլէ մէնուն վէ մէսըմըր օլտում... չօ գ իլի... լաքին, Մ.
 Բօտօֆի նէ՞ հալտէ տիր, վէ նէրէտէ իլի» տէտիմ.—Վէօլ
 կէշիտի վուգուաթընտան պիր գաշ կիւն սօնրա կիթմիլ օլ-
 տուղունտան, թօտունում, սիգի ունութտու... տէտինիլ.
 —Եա՛, Մ. Միւրֆի, սահիհէն Մ. Բօտօֆի պէնի ունութտու
 մու... եա՛, աճայիլպ... տօղրուսու, դիւտաէսիլլէ էսէֆ
 իտէրիմ... տէտիմ սիգէ:

—Փօտունում, պէնիմ սիգէ անը սէօյլէմէքիլքտէն միւ-
 րատըմ, Մ. Բօտօֆուն, սիգէ եարաճաղը միւքեաֆաթըլ
 եարմաղըլլա անութմուշ օլմասընը անլաթաթըմազ իտի...
 էօգաա, սիգին զիքրինէլի, տայիմա գալպիտէ պէրապըր
 թաշընաճաղընտա, ապա շիւքէ ճայիլ տէյիլ տիր, տէտիմ:

—Էվվէթ, մնսիէօ Միւրֆի, պէտաէ օլ վագըթմ, իշթէ
 շիմտի քէյիլիմ եէրինէ կէլտի, պունտան պէօյլէ հիշ պիր
 շէյ վագիֆէմ տէյիլ տիր... հէյ Ալլահ սէնտէն բաղի օլ-
 սուն... պէն տախի... էօմիլում օլտուգճա, քէնաթի ու-
 նութմանաճաղըմարը... կէլ քէյիլիմ կէլ, օ պանա, սէն-
 տէ պիր ելիւքէք, վէ պիր նամուս տուլլըուս վար տըր,
 տէտի իտի... նիհայէթ պու... քեաթի տիր... տէտի իտիմ:

—Լաքին, էսէֆ իտէրիմ քի, թօտունում, մնսիէնէօր,
 սիգին հազգընըզտա հիշ պիր էմը վիւմէքսիզին կիթմիլ տիր,
 պէնիմ եանրմտա իտէ, մնսիէնէօրուն պրաղմըշ օլտուղու
 ազճէտէն պաշգա ազճէ պուլունմագտէ օլմաթըլընտան,

քէնտի վաճիպէ յի զիմմէթիմտէն պուլունանը . . . սիզէ ար-
զու իթտիկիմ սուրէթտէ եարմագլըղա միւգթէտիր պու-
լունմագտա տէ յիլիմ :

—Պրազընըզ ճանընըզ սէվէրսէնիզ պէօյլէ լազըրտը-
լարը , մնսսիէօ Միւրֆ . . . լաթիֆէ մի իթմէքտէսինիզ , եօգ-
սա ճիտտի օլարագ մը սէօյլէմէքտէսինիզ :

—Օ տէ յիլ էմմա , մէգըիւր ուղուրուզ կիճէտէն սօն-
րա , պիր տաճա պիզիմ էվէ , նիչին կէլմէտինիզ . . . էկէր
կէլմիչ օլաա իտինիզ , Տիչ շիւբՏէ եօգ տուր քի , մնսսէնէօր
սիզի ունուտուպ տա կիթմէէէէէէէ իտի :

—Սճա՛յիպ . . . նէ տէ յէրէք կէլէպիլիր իտիմ , Մ. Բօ-
տօյֆ ծաասն սօնրա պէնի շաղըրմըշտէ յիլտիր , մէկէրի իս-
թէնիլմէքտիզին կէլմէքիկիմ միւնաստէպէթ ալապիլիր մի ի-
տի . . . պէն էօյլէ զանն իթտիմ քի , արթըզ Մ. Բօտօյֆուն ,
պէնճէ պիր իՏթիեաճը դալմամըշ արը . . . :

—Լաքին , Տիչ տէ յիլ իսէ , Մ. Բօտօյֆուն սիզէ օլան մէմ
նունիյեթիմ վէ թէշէքըիւր պօրճունու տէրիսաթըր իլէ կէլ-
մէլի , վէ քէնտի յիւքրանիյեթիլնէ նայիլ օլմալ իտինիզ . . .

—Իյի էմմա , մնսսիէօ Միւրֆ , Մ. Բօտօյֆ , ալա սիզի
խաթըրնտան չըգարմաեաճագ տըր , տիմէտինիզ մի իտի . . .

—Բէք ալէա , բէք ալէա , պրագալըմ շիմտի օ լազըր-
տըլարը տա . . . պաչագ լազըրտրեա պագալըմ : Պիլիմի-
սինիզ , սիզի պուլանա գատար , նէ գատար զաճմէթլէր շէք-
տիմ . . . Սըթըզ սիզ օկրէսին մէ յիսանէսինէ կիթմէքտէ տէ-
յիլմիսինիզ :

—Խա՛յր :

—Սէպէ պ :

—Պէնիմտէ քէնտիմճէ միւլաճաղալարըմ վար տըր . . .
պօշ շէյլէր իսէ տէ . . .

—Հէր նէ հալ իսէ . . . էինէ կէլէլիմ , օլ էվէէքի լա-
զըրտընըզ . . .

—Գա՛նդի լազըրտրեա , մնսսիէօ Միւրֆ :

—Հանը , սիզէ թէսատիւֆ իյլէտիկիմտէն տօլաեը մէմ :

նուն օլտում . . . վէ պէլքի տէ մէնուն . . . տէտի իտինիզ :

—Պագընըզ սիզէ սէօյլէէէ յիմ , մնսսիէօ Միւրֆ , Տիւն-
քի կիւն , պէնիմ իսկէլէէէ կէլտիկինիզտէ , պանա , —(Թօ-
սունում , վադաա , պէն զէնիկն պիր ատամ տէ յիլիմ , լա-
քին , պու ճիւմէ իլէ տախի , սիզին իլին , կիւնտէ տէօրթ
ֆրանզ գաղանապիլէճէք սուրէթտէ պունտան իյի պաչագ
պիր եէր պուլապիլիրիմ ,) տէտինիզ . —կիւնտէ տէօրթ թա-
նէճէք ֆրա՛նզ մը դաղանմագ . . . եաչա՛ բէճիվանըմ , պին
եաչա՛ . . . պէն օլ լազըրտընըզ ինանամատըմ . . . յիւնքի ,
կիւնտէ տէօրթ ֆրանզ տիմէք , նէ տիմէք տիր , պիր միւ-
լազիմ կիւնտէլիկի տիմէք տիր : «Բէք ալէա , մնսսիէօ Միւրֆ ,
օլ պապտէ մէնուն մէսուր օլուրում , տէլի ճէվապ վիր-
տիմ , վէ սիզ տախի պատէհու . —Փագաթ , պէօյլէ պիր
տիլէնճի դըեաֆէթիլլէ կիթմէքըլը օլմաալ , զիրա , սիզի ,
թագալիմ իտէճէկիմ զաթ , միւթէպէր վէ ութանաճագ պիր
զաթ տըր .» տէտինիզ . վէ պէն տախի գարըլըզ օլարագ ,
— «էյ , նէ եարաեըմ , պունտան պաչագ կիլինէճէք պիր
շէյճիկէզիմ եօգ տուր .» տէտիմ . —«Կէլ սէնին իլէ Թամը-
լըեա (էլպիսէ պագարը) կիտէլիմ .» տէտինիզ , վէ պէն տալի
արգանըղ սըրա կէլտիմ , մաճէլլի մէզպուրա կիթտիք , վէ
Հիւպար գատընըն տիւքքիսնընտա պուլունան էլպիսէլէ-
րին էն ալէալարընտան սէշտիմ ալարմ , վէ սիզ տէ բարա-
լարը սայտընըզ , վէ նիճաեթիմ եալընըզ պիր շէյլէք զար-
ֆընտա , պաշտան անաղա գատար կիլինտիմ գուշանտըմ ,
վէ ատէթա պիր իրատ սաճիպինէ վէ եալսօտ պիր տիշտի-
եէ պէնզէր սիւպիւ պիր ատամ օլտում : Պատէհու , պու
սապաճ իլին , Բօրթ-Սէն-Տընիտէ պուլունմագլըղմա գա-
րար վիրտինիզ , պէն տէ գարարընըզ մուճիպինճէ , էքքէն-
տէն կէլիպ սիզի արապատա պուլտում , վէ իլիթէ պէնի տէ
արապաեա ալարագ , պուրաեա գատար կէթիրտինիզ :

—Բէք ալէա , էյ շիմտի պունտա , սիզին իլին էսէֆ ի-
տէճէք նէ վար տըր քի , էօյլէ սէօյլէմէքտէսինիզ :

—Հա՛ , պունտա նէ մի վար տըր . պագընըզ սիզէ սէօյ-
կէ

լեհեհեխմ... մնասիւն Միւրֆ, նասը քի կէօրմէքտէսինիզ, չիմտի պէն, թէմիզճէ կիլինմիշ գուշանմըչըմ տըր... պու հալ, պէնիմ իշիմէ կէլէմէնէճէք տիր. պէնիմ էվվէքիբ բահայթլըղըմը տախի պօզաճագ տըր... չիւնքի, սօնրա պունլարը չըգարըպ տա, եինէ էվվէքիբ քիւհնէ պլուզումու վէ չուլլարըմը կիլինտիկիմտէ, իւզէրիմտէ Ֆէնա պիր թէէսսիր հիսս իտէճէկիմ տիր... վէ պունտան տա դաթիխազըր, պէն չիմտիեէ գատար, կիւնտէ անճագ իբիշէք Ֆրանդ գաղանապիլտիկիմ թագտիրտէ... էօյէ պիրտէն պիրէ տէօրթ Ֆրանդ գաղանապլըղա պաշլատըղըմ կիպի... հէք վագըթ էօյէ օրմասընը արղու իտէճէկիմ տիր, վէ մասալաշհէք վագըթ տա այնի քեարը պուլամատըղըմտա իտէ, պիթթապի տահա զիեատտէ պիր Ֆէնալըգ տուեաճագըմ տըր... իմտի, պէշ ալթը կիճէ եուճչագ եաթագլար իշինտէ եաթմազտան իտէ, եինէ օլ պէնիմ, սէօղիմ՝ օնա օտաճըղըմտա պուլունան հէք վագըթքի սաման տէօշէկիմտէ եաթմազլըղըմը, տահա զիեատտէ թէքճիհ իտէրիմ... հէք քէսին, քէնտույէ մախտուս պիր թապիաթը օլուր եա, իշթէ պէնիմ տէ թապիեաթըմ՝ պու տուր:

—Վագաա, պու պապտէ, պիր տէքէճէեէ գատար հագգընըզ վար տըր... Լաքին, հէք վագըթ կիւզէ վէ եուճչագ եաթմագ իշինտէ եաթմագ տա Ֆէնա պիր շէյ տէյլուտիր:

—Շուրհէսիզ, քիմ պիրմէզ վէ գապուլ էթմէզ քի, զէնկիւրիք զիւկիւրտիւքտէն, վէ տօեասը պիր էթմէք եէմէքլեքտէ, աճլըգտան կէպէրմէքլեքտէն ին տիր, վէ հէմտէ չօգ իյի տիր—հէք նէ հալ իտէ, ա՛, պուրասը պիր գասասալ տիւքքեանը իմիշ, — տէտի Շուրինէօր, գասասալըն ուշաղընըն պըչաղը իլէ պալթասը սէսինի իշիթտիկի կիպի, թէնթէլէք ալթընտա պուլունան սըղըր պուտլարընը տախի կէօրէրէք:

—Էվվէթ, թօտունում... պուրասը տօսթլարըմտան պիրինիտ տիր... իսթէրսէնիզ, աթըմըզ պիրազ օլուրգ ալանա գատար, կիտիպ կէզէլիմ...:

—Տօղրուտու մէմուն օլուրում, չիւնքի, պիր գասասալ տիւքքեանը կէօրտիւկիմ կիպի, չօճուզլուզում խաթըրմա կէլմէքտէ տիր. վագաա, պէն տէ գասասալըզ իթմիչիմտիր էմմա, տիւքքեանըմ Մօնֆօզօն օլուպ, վէ հայվանլարըմ տախի, ինթիեար աթլար իլէ, իշէ եարամեան գաթըրլար օլմուշլար տըր: հէք նէ գատար, աճայիպ պիր շէյ իտէ տէ, էկէք գուտրէթիմ օրմուշ օլտա իտի, պիր գասասալ տիւքքեանը տա պէն աչար իտիմ, զիրա, հէք նասըլ իտէ, պու սանաթը զիեատտէճէ սէվմէքտէ չիմ... Չիւնքի, սէֆալը պիր իշ տիր, հալլիյէ, ատամըն պիր ուֆաճըզ աթը պուլունուր, պինտիկի կիպի, հայվան թօրլամազ իւզըրէ, պու կիւն Ֆիլան պազարա, եարըն Ֆիլան պազարա, վէ տիկէք կիւն տէ տիկէք պիր պազարա գօշար, կէզէք, տօլաշըր, վէ խանէսինէ ալտէթ իթտիկիմտէ տախի, շէքիլըր ալէա պիր աթէշ պաշընա կէշէք, էկէք իւշիմիւշ իտէ, ըսընըր, վէ էկէք իւսթիւ պաշը քուշանմիշ իտէ, գուրուտուր, Ֆամիլեասը պաշընա թօրլանըր, չիւմանճա վէ թագէճէ պիր զէվճէսի կիւլէրէք սէվինէրէք, վէ չօճուզլարընը տա պիրլեքտէ ալարագ էթրաֆընա տիղիլիլէք, վէ մէրգուճան մինի մինի չօճուզլար, պապալըմ պապամիզ պիզէ նէ կէթիբիշ տէեհէրէք, հէյպէսինի թօրպասընը գարըշտըրմանեա պաշլարըր... վէ սապաճ օլուրգտա... գանարանեա կիտէր: էօրիւզիւն պիրինի պուլունալարընտան եագալար, ալլիսուսուս էկէք եագալատըրը հայվան տա պիրաղ արսըզճա իտէ, աթթըգ կէլ քէյֆիմ կէլ... էվվէթ, էկէք պիրազ արսըզճա օլուր իտէ, ...տամըն տահա զիեատտէ քէյֆի կէլիր... արսըզը հալգտան կէշիրիր... եաթըրըր պաշընը քէսեր, տէրտախի իւզէք, իշինի պօշալտըր վէ ասար... վայլահ պու տա թօհաֆ պիր շէյ տիր, զանն իտէրսին քի, պէն տէ մահազա պու իշտէն զէվգ ու սէֆա տուլանազ իշին եարատըրմըշըմ տըր, էվվէթ, լա Վուսայեօզ, օլ քէնտի չօճուզլուզում տա, արբա շէքէրինի եէտիլքտէ նասըլ սէֆա տուլանազ տա իմիշ իտէ, պէն տէ վայվան քէսմէքլեքտէ, այնի մէրթմէպէ:

չէրէրէք. — պէնի տիկնէ յինիզ, սիղէ, պէնանը վազիֆէմ
 իզթիզապընտան պուլունան պեր շէյ սէօյլէեհճէկիմ'տիր...
 Իհթիմալտըր քի, Մ. Բօտօյֆ սէօյլէմէմիշտիր. հալ պու քի,
 պէնիմ' հէր հալտէ, Էանընա կիրեճէկիմ' էֆէնտիեհէ, ա-
 լա սէթր իթմէքսիզին սէօյլէմէքիկիմ' իզթիզա իտէր...
 չիւնքի, օլապիլիք քի մէրգու մ օլ վագըթ պէնտէն մէմնուն
 օլմանարազ, Էանընա գապուլ իթմէեհճէք տիր. իմտի սն-
 րատան մէյտանէ չըգուլ տա պիր քի չիւքիւք օլմագտան
 իսէ, էվվէլինտէն սէօյլէմէքիլէք, տահա էվլէա տըր...:

— Ե՛հ տիմէք իսթէեօրսունուզ:

— Տիմէք իսթէրիմ' քի...:

— Է՛յ, Ե՛հ օլմուշ:

— Պէն վագըթիլէ հիւքմու իլամ կիլմիլիմ'տիր... Իբիւք-
 իսանէեհ կիթմիշիմ'տիր... —տէտի Շուրինէօր սաղըր պիր
 սէօյլէյիշ իլէ:

— Մահի՛հ մի սէօյլէեօրսունուզ, Էա՛, — տէտի Միւրֆի:

— Փագաթ, պու ճիւմէ իլէ տախի, քիմանէեհ աղա պիր
 ֆէնալըք Էաբմամըշումտըր, —տէյի պաղըրաը Շուրինէօր,

— վէ աճըգտան կէպէրմէքիլի կէօզիւ մէ ալմիշ, վէ եինէ
 իբըսըզըգ իթմէքիլի կէ իթիքեապ վէ թէնէգզիւլ իլլէմէ-
 միշիմ'տիր...: Լաքին, իբըսըզըգտան տա ֆէնա պիր հալ-

տէ պուլունանըշումտուր, —տէյի իլալլէյի մէգալ իթտի
 մէրգու մ պաշընր էօնիւնէ էեհէրէք, —առամ էօլտիւրմիւ-

շիւմ'տիր... հիտտէթ ու զաղապըմտան նաշի... Նիհայէթ
 հէքսի պու տէյիլտիր, —տէտի մէրգու մ պիրապ սիքիւթ
 իթտիքտէն սօնրա, —պէն չիմտի Էօգարը չըգաըզըմըգտա,

մէրգու մ էֆէնտիեհէ պիրէր պիրէր նագլ ու պէեան իտէ-
 ըիմ'... չիւնքի պէն, սօնրատան իշիտիլիպ տէ գօլուլմագ-

տան իսէ, էվլէլինտէն պիլինիպ տէ ըէտտ օլունամազըզը,
 տահա պիեատէ թահաին իտէրիմ': Էլպէթթէ սիզ, մէրգու մ
 տօսթունուղուն թապիլթընր պիլմէքտէ օլմալընըզը, պա-
 գընըզ, տիւշիւնիւպ թաշընընըզ, էկէր պէնի գապուլէ շա-
 յէսթէ կէօրմէեհիպ տէ ըէտտ իտէճէք իսէ, պիլա թէքիլիֆ

չիմտիտէն իսպէր վիլինիզ քի, հէման պրազարադ, նասըլ
 կէլտիմ' իսէ, էօյլէ տէ կէրի կիտէյիմ':

— Զարարը Էօգ տուր, հէր հալտէ սիզ կէլինիզ, —տէ-
 տի մէրգու մ Միւրֆի:

Պու լագըրտընր իւզէրինէ, Շուրինէօր Միւրֆիւն ար-
 գասընտան կիտէրէք, մէրտիվէնտէն Էօգարը չըգաըլաը,
 պիր գարու տուր ալըլաը, վէ իքիսի տախի, քէնտիլէրինի,
 Բօտօյֆուն հուզուրունտա պուլտուլար:

— Ազիզիմ' Միւրֆի... սիզի ճիւզիճէ Էալընըզ պրազը-
 նըզ, —տէտի Բօտօյֆ:

ՕՆ ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՖԱՍԼ

— Մ, մա՛աշալլահ, շիւք կէօրիւշտիկիւմիւզէ, շիւքը,
 մօնսիէօ Բօտօյֆ, վէ Էալսառ մօնսէնէօր... —տէյի պա-
 զըրաը Շուրինէօր պիրտէն պիրէ Բօտօյֆու կէօրտիւքտէ:

— Մ, շիւքը, շիւքը, թօտունում, բէք մէմնուն վէ բէք
 մէսրուր օլտու մ սիզի կէօրտիւ կիլմէ:

— Վա՛յ, Էալանճը միւսիւ Միւրֆի վա՛յ. սիզին իշն կիթ-
 տի տէյիքէք, պէնի ալտաթմապտա իտի... Լաքին... պագ-
 սանսեքըզ, մօնսէնէօր...:

— Սիզ եինէ պանս մօնսիէօ Բօտօյֆ սըֆաթընը վիլի-
 նիզ, էօյլէ չաղըրմազըղը տահա զիեատէ սէվէրիմ':

— Լա՛քին, մալիւ մ Էա՛, մօնսիէօ Բօտօյֆ, Մէթը տէգօլ-
 քէյֆիլիէթի կիճէսինտէն պէրու, կէլիպ զաթընըզ կէօր-
 մէմիշիմ'տիր. իմտի օլ պապտէ աֆիլընըզ տիլէրիմ'... վա-
 գաս, չիմտի անլանըզ հիտ իթմէքտէյիմ'քի, օլ պապտէ
 պիւլիւք պիր թէրպիլիէսիլլիք իթմիշիմ'տիր, ֆագաթ, պու
 ճիւմէ իլէ տախի, կիւճէնմէյիպ աֆիլ իտէրսինիզ, էօյլէ
 տէյիլմի:

—Բէք պէ՛ա, աճի՛լ իժտի՛մ, —տէտի ԲօտօյՖ կիւ լիւմ
տէեեբէք. պատէհու իլալէ յի մէդալ պիւրէ :

—Նա՛սըլ, Միւրֆ սիղէ պու էվի կէզտիբիպ սէյր իժ-
տիլտի մի, —տէտի :

—Էվիէթ, մօնսիէօ ԲօտօյՖ . . . Բէք կիւղէլ պիւր էվ վէ
բէք կիւղէլ պիւր տիւքքեան, բէք մու՛նթազամ, բէք միւ-
քէմէլ վէ բէք զէնկին պիւր հալտէ . . . Չէնկին տէտիմ տէ
խաթրմա կէլտի, մօնսիէօ ԲօտօյՖ, պիլի՛եօրմուսուսուզ,
չիմտիտէն սօնրա զէնկին պէն օլաճաղլմաղլ տըր, չիւնքի միւսիւ
Միւրֆ, պանա կիւնտէ տէօրթ Ֆրանսզ գազանտըրաճագ
տըր . . . էվիէթ, կիւնտէ տէօրթ թանէճիք Ֆրա՛նգ :

—Թօտուսու՛մ, պէն սէնին իչին էօյլէ պիւր իչ պուլմու-
չումտուր քի, ծնտան տախի զինատէ գազանապլիլէճէք-
սին տիւր :

—Նէ՛, աճի՛լ իտէրսինիզ էմմա, արթըգ ծնտան տա զինա-
տէ գազանտըրմագլըդ գօլայ պիւր չէյ տէյիլտիւր . . . կիւն-
տէ տէօրթ թանէճիք Ֆրա՛նգ, մէկէբչի ազ պիւր չէյի տիւր :

—Էվիէթ, նասըլ քի սէօյլէտիմ, պէն սիղէ տաճա զի-
եատէ գազանըլապլիլէճէք պիւր իչ թէքիթի իտէճէկիմտիւր .
իչթէ սէօյլէեեյիմ սիղէ, պու էվ, քեաֆֆէյի էչեա վէ թէ-
ճէմիւլաթըլլա, վէ քէզալիք պու տիւքքեան, քեաֆֆէյի
լէվաղիմաթ վէ հայլանաթըլլա, վէ պու՛նլարտան տա մաա-
տա, շու չիզտան տէրու՛նտէ պուլու՛նան պին թանէճիք
լիւրա, քեաֆֆէյիէն սէնին օլաճագ տըր :

ԲօտօյՖ, պու լագըրտըլտըր, հէր նէ գատար բէք աչըգ
վէ բէք անլաչըլըր սուրէթտէ սէօյլէտի իսէ տէ, Շուրինէօր
մէրգուսու՛ն Ֆիքրինի անլաեամաարըլնտան, իւզէրինտէ
հասըլ օլան պիւր էսէրտէն նաչի օլտուլու հալտէ, տիղլէ-
քի արասընտա սրգմագտէ պուլու՛նտուլու գատթօր նամ
ուզու՛ն թիլլիւ շարգասընըր, տիթրէմէկէ պաչլաեան էլլէ-
րիլլէ, վէ պուտալալարի պիւր կիւլիւսանէլիլ իւզլլէ չէօրիւպ
եասարլաթմանա պաչլատըր :

ԲօտօյՖ, մէրգուսու՛ն պու հալինի կէօրտիւքտէ, քէմա-

լինէզաբէթ իւզրէ, թէքրարէն քէլամէ աղազ պիւրէ, տէտի,
—Սիղին թէաճճիւպիւնիւզիւն Ֆարգ ու Ֆէհմինէ վար-
մագտանըմ, լաբին, իչթէ սիղէ թէքրարէն սէօյլէրիմ քի,
պու էվ, պու տիւքքեան, վէ պու բարալար, քեաֆֆէյիէն
սիղին օլաճագլար տըր . էվիէթ, սիղին թանէթը թէսարու-
ֆուսուզա վաղ իտիլմիչլէր տիւր :

Շուրինէօր, պու՛նու տախի իչիթտիկինտէ, եիւզլէրի գըր
գըրմըլը օլտու, վէ նասըլլար պաղլամըլը օլան էլլէրինտէն
պիւրինի, թէրլէյիպ ըլալանագտա պուլու՛նան աննըա կէօ-
թիւրտիւ, վէ պայըլն պիւր սէս իլէ բէբէլէեեբէք :

—Էյ, եանի . . . եանի . . . պէնիմ մալիմ . . .

—Էվիէթ . . . էվիէթ, սիղին մալինիլ . . . չիւնքի, պու՛նու
լարըն քեաֆֆէյիսին սիղէ, իթա վէ իհաա իլլէմէքտէեիմ՝
անլատընըգ մը չիմտի, էվիէթ, պիւր զաթ սիղէ վիլմէքտէ-
յիմ . . .

Շուրինէօր, պու՛նուն իւզէրինէ, օթուլմագտա օլտու-
ղու սանտալլիյէ իւզէրինտէ, ըաճաթ տուրամաեբըպ, հէ-
ման դըրլըտանմտեա, պաչընը գաչըմաեա, վէ էօքսիւրմէ-
կէ պաչլատը . վէ կէօլլէրի էօնիւնէ պագարագ, հիւ պիւր
ճէվապ վիլմէքսիղին սիւքիւթ իլլէտի . . . մէրգու՛մ ատէ-
թա աղլըբը զայպ իթմէքտէ, վէ նէ եաբըպ, վէ նէ ճէ-
վապ վիլմէճէկին շաչըմագտա իտի . . . վազաա, մէրգու՛մ
ԲօտօյՖու՛ն նէ տիմէք իսթէտիկինի բէք ալէա անլաճագտա
իտի, վէ իչթէ ինանագ իսթմէմէմէսի տախի, անլամագտա
օլմասընտան նէչէթ իթմէքտէ իտի . . . Չիւնքի, մէրգու՛մուն,
օլ կիւնէ գատար տէքքեար օլան սէֆալէթ վէ մէզլէլլէթէ
տայիւր հալի վէ էօմիւր իլէ, ԲօտօյՖ թարաֆընտան թէքիթ
օլու՛նագտա օլան հալ վէ մէվըր արասընտա, պիւր Ֆարգը
աղիմ՝պուլու՛նագտա օլտուգտան պաչգա, քէնտույէ թէք-
իթ օլու՛նան միւքեաֆաթ, ԲօտօյՖա իթմըլ օլտուղու խրտ-
մէթ վէ Ֆէտաքբարըլգտան տախի, աշուրի մէրթէպէ պիւ-
լիւք օլտուղու՛նտան, Շուրինէօր, քէնտի Ֆիքրինճէ, պաչ-
գա պիւր շիւբհէեէ զահիպ օլմագտա իտի :

—Շուրքնէօր, կէօրիններ քի, սիղ պէնտէն, տահա զի-
 եատէ պիւրիք պիր միւքեաֆաթա նայիլ օլմադլըգ իւմի-
 տինտէ պուլունմադտա օլտուղունուղտան, պունդարը գա-
 պուլ իթմէք իսթէմէեօրտունուղ, էօյլէ տէյիլմի, —տէտի
 Բօտօլֆ:

—Մճնսէնէօր, —տէտի Շուրքնէօր, պիրտէն պիրէ ա-
 եադա գաղգարագ, —սիղ պէնտէնիղէ, պու էվ իլէ, պիր չօգ
 տա բարալար թէքլիֆ իթմէքտէսինիղ. . . իլէ պունտան տա
 մագսէտինիղ, պէնի, պիր թէքրուպէ իթմէք օլմալը տըր,
 լաքին. . . միւմքին տէյիլ տիր, գապուլ իտէմէմ. . . Մա-
 լում եա, պէն էօմիիւմտէ իւլլարըլըգ իթմիլ տէյիլմի. . .
 իճիթիմալ տըր քի, միւրատըրըլ պիրինի էօլաւուրթմէք տիր
 . . . լաքին, անը տաթի իսթէմէմ, իլէ արթըգ եարմամ, զի-
 բա, էօլաւուրինչ օլտուղում չամուլուն տիւլլէրի, հալէա
 իաթը ու իտէալլուման չըգմամըլըր տըր, —տէյի իալի-
 յի մէգալ իթտի Շուրքնէօր, աղըր պիր սէօյլէյիլ իլէ:

—Մճ, մէլուն օլտունլար օլ ասէմէք, օլ սէֆիլլէր քի,
 —տէյի պաղըրտը Բօտօլֆ, քէմալի թէէսիսֆ իւզըէ, —
 սիզին կիպի ֆագըրլար, իլէ պէտպաթիթլար, իլէ սէֆիլլէր
 հագգըրընտա, բէք նատիրէն օլտուղու հալտէ րիզգաթ
 ու շէֆգաթ, իլէ լութֆ ու մէրհամէթ իլէ ինսանիյեթի իպ-
 րաղ իլլէմիլ օլտուղըրընտան, միւքեաֆաթ տէնիլէն շէյին,
 անճագ պիր իւրտմէթ, պիր ֆէտաքեարըլգ, իլէ պիր ֆա-
 զիլէթէ գարըլըր լաեքօ օլմասըրը պիլէմէեքէք, պէօյլէ
 պիր միւքեաֆաթ, համիյեթիթ, սախալէթ իլէ պիլէնսալըլգ
 կէօրտիւկիւնիւղտէ, մահալ պիր ճիւնհա, իլէ պիր ճիւնսեթի
 մագապիլ օլմալը տըր, մութլագա պունուն ու ճունտա, պիր
 ֆէնալըլգ իճրաք թէքլիֆի պուլունմալը տըր, տէյի չիւբճէ
 իթմէքտէ, իլէ էօյլէ ինսանուղտաարըլգ, էօյլէ տէյիլմի. . .

Պատէհու Բօտօլֆ, Շուրքնէօրէ իրթապէն, իլէ բէք թաթ-
 ւը պիր սէօյլէյիլ իլէ,

—Թօտունում, սիղ պէնիմ հաղգընտա, ֆէնա պիր զիւ-
 իւմէ դահիպ օլմագտաարըլգ. . . կանըլըպ ալանմանագտա-

արըլգ. . . Պէն սէնտէն, նամու ու ինսանիյեթի ինսանիճն-
 տէ օլարագ, հիլ պիր շէյ թալպա իտէճէք տէկիլիմ. պէն
 պունլարը սիղէ, ալա իլէ ալա, պաղգա պիր նիյեթիթ, իլէ
 պաղգա պիր մագսէա իլէ վիրմէեկպ, իլլա իլէ իլլա, լաեք
 պուլունտուղունուղ իլին վիրմէքտէյիմ, —տէտի:

—Պէն մի, —տէյի պաղըրտը Շուրքնէօր, կիթտիքճէ
 թէահճնիպի ազիմի արթմագտա օլտուղու հալտէ, —պէն
 մի լաեքօ պուլունմագտաարմ, իլի եա, նէ իլին, գա՛նըի
 ֆագիլէթիմ իլին:

—Պաղըրըլ, իլթէ սէօյլէեթիմ սիղէ: Թա վագթի սէ-
 պալէթիինիղտէն պէրու մէթրուք (պիր թարաֆա աթըլըրչ)
 պիր հալտէ օլտուղունուղ, իլէ իլիլի ֆէնատան ֆարգ իտէպիլ-
 մէքլիք իլին, լաղըմ կէլէն տէր իլէ նասիհաթ լարտան քեա-
 միլէն մահրում պուլունտուղունուղ, իլէ եալընըլ թապիլի,
 իլէ եապանի տույրուլարըրըլ քէնչէսինտէ, պիր հալի էսա-
 րէթտէ գալըրըլըլգ, իլէ մութէմաթի ճն պէլ սէնէ բրան-
 կա թաղըրըլ, էն դիտտէ պէլալը իլէ տէթ շէթլու իային-
 լէր իրըրըլար օրթալարընտա, էնվայի զարուրէթ, մահ-
 րումիյեթի, իլէ սէֆալէթ շէքէրէք, իլէ հաթթա աճ իլէ թագ-
 սիր տաթի գալարագ իմրարը եվգաթ իլլէտիկինիղ, իլէ նա-
 մուլու իլէ մութէպէր ինսանուղ թարաֆընտան, նամուս-
 սուղ իլէ շայեանը հագարէթ աստ օլունարագ թահգիր գը-
 լընարագ, պիթթապի էն պտեալը իլէ էն ֆէնա աստէմէք
 իլէ եաղանալըլգ մէհպուլիյեթիինտէ գալըրըլըլ թագ-
 տիրտէ պիլէ, վահիպէյի զիմիլէ տույրուսու իլէ ալալագը
 համրտէնիղ ուսուրըրըրըլ լէքէսիղճէ հքիղ ու վիզաեթ իլ-
 լէմիլ պուլունտուղունուղ շէօյլէ տուրտուն, հաթթա, իչ-
 լէմիլ օլտուղունուղ ճիւրմ ու ճինայէթէ գարըլըլգ, մահ-
 րէմէճէ լաղըմ կէլէն, իլէ հիւրմ ու իլամը վիրիլէն ճէղալ-
 րը շէքալըրտէն սօնրա տալի, արթըլ քէնտինիղ ճիւրմ ու
 ճինայէթ սէլլէրի էնըլերինէ թէք իթմէեքէք, իլլէտիկինիղ
 կիւնասլարտան տալար նասիմ ու թէօլպէքեար օլմուլ, իլէ
 տայիմա տա էսէֆ իլլէմէքտէ պուլունմուլունուղ տուր:

Բօսօլֆի թարափընտան իսթիմալ օլունան իշպու սատե՛ճէ վէ ասըլգատեճէ լիսան ու մեղալտթ, Շուրնէօր իլին, եհնի պիր թեանճհուլ մեմպար տահա քուշտա իլլէտիկինտան, գօրգու վէ շուքրանիլեթէմ էսերլէրլլէ միւլէմմա պիր հիւրմէթ ու թատաղիմ սուլլուսուլլա, ֆագաթ, հայէա մէրգու մուսն սէօլլէտիլլէրինէ ինանամասըլը հալտէ, Բօսօլֆուն հիւզիւնէ պագմասեա պաշտար :

—Նէ սէօլլէտօրսունուղ, մօնսիէօ Բօսօլֆի . . . սիզտէն պիր տահագ եհմիշ օլմագլըլըմա . . . վէ սիզի քէնտիմ կիպի պիր իշնի գըհաֆէթինտէ կէօրիւլ, վէ անա լիսանընըզ կիպի արկօճա սէօլլէմէքտէ օլմասըլա պտանարագ . . . պիր դաշ դատէհ շարապ միւնաստպէթիլլէ, քէնտի սերկիւղէշիթիի նագլ ու պէեան իթմիշ պուլունմագլըլըմա . . . վէ պիր տէ սիզի պիր պօղուլմագլըլգտան գուրթարմագլըլըմա մուդապիլ օլարագ . . . սիզ տէ պանա պիր էլ . . . վէ պիր չօգ տա բարամը վիրմէքտէսինիլ . . . վէ պէն տէ պունլարըլ ալըզ գապուլ իտէրէք, պիր էֆէնտի, պիր չօրպաճը, վէ նիհայէթ պիր միւլէպեր դաթ հալու մէվգըքնամը կէշէճէկիմ . . . էօլլէ մի . խայր, մօնսիէօ Բօսօլֆի, պէնտէնիլ սիզէ, թէքրարէն պիր շէյ սէօլլէեէլլմմի, խայր, միւմբին տէ յիւտիր, պէն պունու գապուլ իտէմէմ . . .

—Սիզ պէնի, քէնտի ագրան ու էմսալինիզտէն պիրի տիր գանն իտէրէք, քէնտի սերկիւղէշիթինիլ, աուլա հիլլէ վէ խիտէ գարըշտըրմագսըզըն, վէ կէրէք իլիլէ վէ կէրէք ֆէնալըզ հիւ պիր շէյ սագլամագսըլըն, հադըգաթը հալ իւզրէ վէ թապիի պիր սուրէթտէ նագլ ու պէեան իթտիկինիլտէ, պէն սիզի ֆիլքրիմտէն տիւշիւնիւլ մուհաքէմէ իթմիշ . . . վէ հէմտէ պիր իլի տիւշիւնիւլ վէ պիր իլի մուհաքէմէ իթմիշ օլտուզումտան, քէմալի մէմուսիլեթիլէ, սիզի պու միւրեաֆաթա շայէսթէ կէօրմիւշիւմտիր :

—Լաքին, մօնսիէօ Բօսօլֆի, պու շէյ օլմանեաճագ տըր, իհթիմալտէն տէ յիլտիր . . . խայր, նիհայէթ, էօլլէ ֆագըլը իշնիլը վար տըր թի . . . պիւթիւն միւսատէթի էօմիւրլէրինի,

անճագ վէ անճագ, նամուսուլըլգ, էհլի ըրղըզ, վէ քեամիլը իբ իւզրէ կէշիրմէքտէ օլտուզլարը հալտէ, հայր ֆ թի . . .

—Էվլէթ, էօլլէ տիր, պէն տալի բէք այէա պիլմէքտէլլիմ, վէ հաթթա, իհթիմալ տիր թի, էօլլէլլուսն պիր չօղլարընտա, իշպու սիզէ եարաղըրմտան զիեատէսինի եարմիշըմտըր : Յագաթ, նամուսուլ տաամլար իլինտէ, նամուսուլ սուրէթտէ եաշամագտա օլմալար, շայեանը թէշիլլգաթ վէ թահսին օլուլ, վէ աճընմագլըլա վէ իմտան ու մուլէնէթէ շայէսթէ օլտուզլարը միտիլու, վագաս, խայնիլը խրըսըլար, վէ շարգըլար արըզլար իլինտէ եաշամագտա օլտուզլարը, վէ ինանիլեթի զաթլարտան ուլազագտա պուլունտուզլարը հալտէ տալի, ըրզ ու նամուսուլըլա եաշամագտա պուլունանլար տալի աճընմագլըլա վէ իմտատ ու մուլէնէթէ շայէսթէ պուլունմագլտա տըրլար : հալպու թի, սիզին հալինիլտէ, պունլարտան տա պաշգա վէ ֆագլա պիր իուսուս վար տըր, շէօլլէ թի, սիզ պէնի էօլլումտէն գուրթարմիշ օլտուգտան պաշգա . . . բուհումմէսապէսինտէ սէվմէքտէ օլտուզում Միւրֆիւ տալի էօլլումտէն գուրթարմիշըլըլ տըր . . . վէ պունտան տա աշիքեար սուրէթտէ նէշէթ իտիլ անլաշըլապիլը թի, պէնիմ սիզէ եարմագտա օլտուզում պու իլիլը, մահգա շախէն վաճիպէլ զիմէթիմտէն պուլունան պիր շուքրանիլեթիմտէն նէշէթ իլլէտիկի կիպի, պիր տէ, կէրչի տօղրու եօլտան պիր արալըզ սարմիշ իտէ տէ, պիւթիւն պիւթիւն զայայ օլմաեարագ գայմըշ պուլունան օլ սիզտէքի սէպաթըլ վէ մէթանէթիլ, վէ էսաանէ իլի վէ կիւղէլ պիր թապիաթը վէ եախօտ ֆըթթէթի, խարապիլեթի շամուրունտան չէքիլ գուրթարմագլըլ արզու վէ նիլեթիմտէն տալի իպարէթ պուլունմագլտա տըր . . . վէ հաթթա, եալընըզ պու գատար տա տէ յիլտիր, տահա ոայլը ֆագիլեթիլիլ տալի վար տըր :

—Տահա՛ նէ եարմիշըմտըր, մօնսիէօ Բօսօլֆի : Բօսօլֆի քէմալի մուհապպէթ վէ պիր խայնիլ իւզրէ, մէրգու մուսն էլինի թութարալ :

— ձիւ զիճէ էվվէլ էօմբիւնիւզէ գաստ իթմիլ յօյն պիր տտէմն հալի բիւր մէլալընա , քէմալի մէրհամէթիւնիզտէն նաչի աճըբայ ըիզգաթա կէլէրէք , էլլինաէն թաթուպ տա եօլ կէօսթէրմէքիկէ , վէ պէրապէր կէօթիւրմէքիկէ հիմմէթ իթտիկիւնիզ շէօլլէ տուրտուն , հաթթա , նօթր-Տամ չրգմա- զընտա վազը Յ նիւմէրօ իլէ միւրազգամ պիզգաթ օլ քէնտի Փազըր իզտաէթ կիւհընըզա պիլէ գապուլ իտիպ , բահահ իթտիրտիւնիզ :

— Մճալիպ , մննսիէօ Բօտօլֆ , տիմէք տիր քի , սիզ պէն- տէնիզին նէրէտէ ետթմագտա օլմաընը տաթի պիլմէքտէ- սինիզ , էօլլէ մի :

— Հէր նէ գատար , սիզ պանա , իթմիլ յօտուզունուզ իըրմէթլէր լիէ Ֆէտաքեարլըզարը ունութմագտա իտէ- նիզ տէ , պէն աալա ունութմագտա տէ յիլիմ , վէ ունուտան- լարտան տա տէ յիլիմ : Սիզ , Մէթր աճգօլու պէրապէր ա- լարադ , պիզիմ էվտէն տիւարը չրգ աշըընըրտա , պէն տէ ար- գանըրտան խաստէթէն պիր ատամ չրգաթըլ յօտուզում- տան , սիզին , մէրգուժ միւճրիմ իլէ պէրապէր , մէրքիւր խանէէ կիրտիկիւնիզին խապէրինի արմըլմաըր :

— Իչի էմմա , մննսիէօ Բօտօլֆ , Մ. Միւրֆիւն , պանա սէօլլէտիկիւնէ նէզարէն , սիզ , պէնտէնիզին մահէլի իզա- մէթիւնի պիլմէքտէ տէ յիլ իտիւնիզ :

— Սիզ պիր սօն տէֆա տահա իթճըրիւպէ կըլմէք իտ- թէտիկիւնտէն . . . պազաեթմ , օլ ետաթըընը իըրմէթլէր վէ Ֆէտաքեարլըզար , մահզա պիր ալիճէնապլըգտան մը նէշէթ իթմէքտէ տիր , եօգսա պիր մէնֆաթի կէօգէթմէք- լըք նիլէթիւնէ մէպիս մի տիր տէ յի սնլամագ իտթէվիլիմ տիր : Հալ պու լի , մահզա պիր ալիճէնապլըգ տուլլու- սունտան նէշէթ իթմիլ յօլմաընա , գալլիէն իզնա օլմուշում տուր . չիւնքի , հարաքեաթըլ շէճիանէնիզտէն սօնրա , պէ- նիմ թարաֆրմտան , հիչ պիր մէնֆաթի վէ միւրեաֆաթ գօրաթմագլըզը տիւչիւմէքիւնիզ վէ պէրլէմէքիւնիզ , վէ հաթթա իւմիա իտիպ իտթէմէքիւնիզ , երին , քէլ էվվէլ , հէր

կիւն , քէնտի կիւճ վէ դահմէթիւ իշիւնիզ գօլուպ , կիթմիլ լիէ տէվամ իթմիլալիլ տիր . վէ հաթթա , հիլ տէ յիլ իտէ , պէ- նիմ թարաֆրմտան գուհուրա կէլմիլ յօյն սուպուզուն վէ վաղիֆէսիզլիկին սուրէթի դահրէսինէ ալտանըպ տա , իճրա իթմիլ պուլունտուզունուզ իըրմէթլէր հազգընտա , նան- քէօլլիւք իթտի , ինասնիլիէթսիզլիլ իթտի , տէէրէք . քէնտի քէնտիւնիզէ կիւճէնէրէք , ֆաալ ու զէմմէ տայիր , տիհա- նընըրտան , հիլ պիր լուղէթ պիլէ չրգարմաընըրտաը տըր . վէ տիւնքի կիւն իտէ , Միւրֆի կէլիպ սիզէ , տէրքեար օյան իշիւնիզտէն իլի վէ բահահ պիր իլ իլէ մէշըուլ յօտուգտան պաշա , մէքըիւր էվվէլէր իշիւնիզտէն գազանտըընըրտան անճագ ճիւզիճէ պիր շէ յիլ նաաէ գազանապիլէճէ կիւնիզ թէքլիթ իլլէտիկիւնտէ իտէ , քէմալի մէտէրէթ վէ չիւքրանիլ- եէթ իւզքէ , գապուլ իթմիլալիլ տիր :

— Պէնտէնիզի տիլիէ յիւնիզ , մննսիէօ Բօտօլֆ , օլ պապտէ հէր նէտէ սէօլլէսէնիզ . . . երինէ նիհաեթիւ , կիւնտէ տէօթ Փրանդ գազանագլըզ պիւլիւք պիր շէ յիլ տիր , վէ պէնտէ- նիզ իլլին տաթի , քէք ալա քէտֆի վէ վաֆի տիր . . . Սիզ իթ- միլ յօտուզում իըրմէթ պահընա կէլիւնտիքտէ իտէ . . . տէ- յիլ սիզ պէնտէնիզէ , իլլա պէնտէնիզ , զաթընըզա թէշէք- քիւրէ պօթըլու պուլունագտաեթմ . . .

— Սէպէ պ . . .
— Էվվէթ , էվվէթ , մննսիէօ Բօտօլֆ , — տէ յի իլալէ յի մէգալ իթտի մէրգում մահզունճա պիր սէօլլէ յիլ իլէ , — չիւնքի , Ֆիլըրիմտէ պաշա շէ յիլ տօղմաեա պաշամըլլար տըր . . . օլ սիլին , պանա սէօլլէտիկիւնիզ պիր շիֆթ լազըրտը , եանի , սէնտէ պիր էլլէքէ վէ պիր տէ շաաա գաշըաա վար տըր» տիմէնիզ եօգ մու , կիթտիլէ Ֆիլըրիմէ իլլէմէքտէ օլտուզունտան , տայիմա տիւ չիւնտէքտէ , վէ տիւ չիւնտիւք- ճէ տաթի թէհաճիւպ իլլէմէքտէ յիմ . . . վազաա , կէօրիւ- նիլ շէ նէզարէն , հիլ պիր շէ յիլ տիմէք տէ յիլ տիր կիպի օ- լուպ , վէ եալընըլ իքի , էվվէթ , եալընըլ իքի լուղէթտէն իպարեթմ պիր շէ յիլ տէ , պիլմէմ , անլամամ , նէ հիլքմէթ

վէ նէ՛ անայիպ պիր հալ տիր.քի, իւզդէրմտէ տայիմս պաշ-
 գա պիր թէէսսիր բէյտա իյէմէքտէ տիր: Վէ իշթէ, օլ
 պապտէ, Ֆիրբիմէ անճագ պիր միսալ կէթիրէրէք, մէդ-
 քեր թէէսսիրի թէէվիլ (մանէա վիրմէք, անլամագ) իտէ-
 պրմէքտէեկիմ, շէօյէ քի, կէրչի, իքի թանէ պուզապ թա-
 նէսի, հատաի գաթինտէ հիշ պիր շէյ տիմէք տէյիլ իտէ տէ,
 եէրէ էքրիտիկինտէ իտէ, գօճա գօճա քէյլէյր վիրէճէկին-
 տէ ապա շիւրհէ եօգ տուր, վէ պրնապէրին, պիր ինսանըն
 գապլի թարլաքընա էքրիէն, եալընըզ պիր չիթի կիւզէլ քէ-
 լամարտան տախի, այնի սէմէրէ վէ այնի մուհասսէնաթ
 կէօրիւէպրիէճէկի թապլի տիր. . . :

Մէրգում թարաֆընտան գուհուրա կէլէն իշպու սայքի
 շաիրանէ սուրէթտէ պուլունան հագգըլ թաթպիզ վէ պու-
 հագգըլ թապլիր, Բօտօյֆուն գալպինէ դիւտատէսլյէ թէ-
 էսաիր իտիպ, պատիի թէհայիւրի օլմուշտուր: Թիլ վագըր,
 անճագ իքի լուղէթտէն իպարէթ պիր շէյ տիր. . . լաքին,
 էօյէ ատի լուղէթլէրտէն օլմանըպ, իլլա, մանլինի վէ մա-
 նէասընը անլաքըպ հըֆը իտէպիլէն էիւրէրէք իշին, սի-
 հիրլէյիճի պիր գուվլէթէ մալիք պուլունտուգարընտան,
 ճուրինէօր կիպի պիր տաամըն մէճպուլ պուլունտուղու
 (տօղուշունտա օլմագ) ճէվճէրլի պիր թապիաթտա մահ-
 ֆուդ պուլունան ալիճէնապլըզա տայիր օլան սէվգը թա-
 պիլիէր (*) թօճումարընըն, սէքբիլպ պիւլիւմէլէրինէ, հէ-
 ման իշիթիտիկ տագըզատան, սէպէպ օլմանա պաշլամըշ-
 ւար տըր:

(*) Տիւղիւնիւզ միւրատ թիմէքիղին, վէ իյի եա Ֆէնա օլմա-
 սընա գարաք վիրմէքիղին, քեսֆիթի հայվանըպ, վէ քէզալիք ին-
 սանըպ իւզէրինտէ հաղը օլան արղուլարա վէ սուլուլարա, Կէվը
 րադէն տէնիւր քի, թապիաթըն վիրտիկ տուլուս վէ արղու մանէա-
 սընա օլուպ, վէ իշթէ քէմալէթ իլէ ճէհալէթի պիր պիրմառն անը-
 քան շէյ տէ, պաշլան պու տուր. ճանլիւր, տայիմս, սէվգը թապիլի
 իլէ, եանի էվիւլն նէթիճէսիի տիւղիւնէքիղին ամէլ ու հարէքթի
 իտիպ, վէ քեսմիլլէր իտէ, էօյէ հէման Ֆիրբիլէրինտէ վէ գալպի-
 րինտէ տօղան արղու վէ սուլուլա թաթաթ թիմէզտէն էվիլէ պիր

—Մէթր տէգօլու Սէն-Մատէնտէ սէն մի բահաթ իթ-
 տիրտին, —տէտի Բօտօյֆ:

—Էվիլէթ, մնտիէօ Բօտօյֆ. . . մէրգում պանդա պիլէթ-
 լէրինի պանա վիրէրէք, լիրտա թէպտիլ իթտիրաի, վէ
 պիր տէ քէմէր պլաքարագ, մէգըլու լիրալարը, պանա,
 մէգըլուր քէմէրինէ ալքաիրաի. . . Մէգըլուր քէմէրի պէլի-
 նէ պաղլաքըրը կիպի եօլու էլէ պարգ: Կիւնտէ եալընըզ
 պիրէր օլուշուգ Ֆրանդ վիրէրէք, բահաթ իթմէքտէ տիր
 . . . պուլունտուղու մահէլտէ իյի տաամլար տա վար տըր,
 վէ անլէր տէ օլ էիւլուտէն ճիւզիճէ իսթիֆատէ իյէմէքտէ
 տիրլէր: Պէն տէ իսկիէտէ իշիմի պիթիրտիկիմտէ, պազը
 քէրրէ մէրգումու կիտիպ կէօրէճէկիմտիր:

քէրրէ տիւղիւնիւրլէր, իշին նէթիճէսիի կէօլէրի էօնիւնէ կէթիրի-
 լէր, հիսապ իտիւ էօլէրլէր, թարթարաք, դարարը վէ ֆայիսէլի
 թարաֆարընը եան եանա կէթիրիպ թաթպիզ իտէրէր, վէ պտաէ-
 հու ամէլ ու հարէքթի պաշլարաք. պու սէվգը թապիլլէրէս պտաէն
 մագըզ կիպի, հէր տամ, վէ հէր ժիլէթ իշին, իսթարը վէ դա-
 րարը հիւ պիր շէյ եօգ տուր, էն պիւլիք տիւլմէն իշթէ պու տուր,
 վէ պու իլլէթ տէ պաշլան իւշ շէյտէն իլլուր կէլիք, պիրնէճիսի,
 կէնճիք, էքիճիսի, իմաիլիք, վէ իշիւնիւսի տախի թէճիւլպէ-
 սիլիք տիր:

Սըրաք տըր սէօյէէյիմ, պըրագալըմ, պիզտէ, չօղարըմընըն,
 քէնաի շախի իշէրիմիզտէ իշրու կիտէմէյիպ տէ խարաօլ օլմագտա
 օլմամըզըն, մէգըլուր իլլէթտէն նէլէթ իթմէքտէ օլմաքըր, պիզգաթ
 ունում միլլէթիլի տախի, իշթէ անճագ պու իլլէթ էիւզիւտէն կէ-
 րի գալպուտա վէ խարաօլ օլմագտա տըր. էկէր պիզտէ, աղանըզ քես-
 միլլիք պուլունուպ տա, էօյի շօճուգ կիպի, հէր սէվգը թապիլիմ-
 ին արղաքուն տիւլմըշ, վէ պիր թազըմ ճանլիւրին վէ թէճիւ-
 պէսիլ ատիմէրին լազարտարընա ինանըպ ալտանիլ օլմաա իտիք,
 նէ օլ մահուտ Գամգամա իլի վուզու պուլուր իտի, նէ մահուտ Հալ-
 կահան խնդըր մէտէլի չըզար իտի, վէ նէ տէ միլլէթիմըզ չու շիմ-
 տիքի սճընաճագ պիր հալի քէսպ իտի իտի. . . :

Հիւ պիր շօճուգ, քէնուր թապիլի արղու վէ սուլուլուս մաճէ-
 պինճէ հարէքթի իթմէքրիկէ Բուխաթ վիրիվէտիկի կիպի, հիւ պիր
 միլլէթի տէ, եալընըզ սուլուլուս վէ արղուսու արգաքընտան կիթ-
 մէսինէ միւսատէ օլունամալը տըր:

—Սիրդին իսկէլէտէքի իշխնիդը՝ մի . . . Սիր Տայէա, շիմտի պիր տիւքքեան սահիպի օյտուղունուղու ունուտարագ, երես իսկէլէ իսմինի վիրսէքտէսինիդ. հալպուքի, արթըգ պուրատա, քէնտի տիւքքեան վէ խանէնիզտէ պուլուն. մագտասընըլ:

—ՄՅճսիէօ Բօտօլֆ, րէճա իտէրիմ սիզէ, ճանընըզ սէ-վէր իսէնիդ, արթըգ պէնտէնիդ կիպի պիր ֆագըր իլէ էյ-լէնմէքիքտէն վաղ կէշինիդ: Նասըլքի պիզգաթ. քէնտինիդ տասի սէօյլէմէքտէսինիդ, էլ վէրեր արթըգ, պէնտէնիդի Բէճէ-դէէ չըզըշարագ էյլէնտիկինիդ: Պիր էլ վէ պիր տէ տիւքքեան սահիպի օլմագ, պունկար մէսէլ նէվինտէն լա-դըրտըր տըրլար, պէնտիմ իշին նէ գատար ուզագ շէյլէր . . . Պէն պէլլի, քէնտի քէնտինիզէ, «տուր պագալըմ չու աւա-նակ Շուրինէօրիւ, շէօյլէ պիր չօգ հէտիյէէր թէքիլֆի լա-դըրտըրըլա, գաղ կիպի ալտաարպ տա էյլէնէպիլըմ ըմիլիդ» տէյի տիւշիւնմիւշ օլմալըսընըլ . . . լաքին, մճսիէօ Բօտօլֆ, էլ վէրեր արթըգ . . . էլ վէրեր . . . Անլաշըրքի, շագանը սէվմէքտէսինիդ . . . վէսսէլմօ:

Վէ մէրդում պունու սէօյլէտիքտէն սճորա, պաշատը պիր դահգահա տըր պըրագարագ, քէմալի սաֆտէրունի իւզրէ կիւլմէկէ:

—Լաքին, Շուրինէօր, իշթէ թէքըրաքէն սէօյլէրիմ քի, պէն նէ շագա իյլէմէքտէյիմ, վէ նէ տէ էյլէնմէքտէ, հէր նէ քի սէօյլէմէքտէ իսէմ, ճիտտի օլարագ սէօյլէմէքտէ-յիմ . . . իմտի սէօյլէտիքլէրիմէ ինանմալըսընըլ . . .

—Մճստէնէօր, էկէր սիզին սէօյլէտիքլէրինիզէ ինա-նաճագ օլուր իսէմ, միւրատընըզ հասըլ օլարագ, քէյֆի-նիդ կէշէճէք տիր . . . վէ քէնտի քէնտինիզէ «վա՛հ, զէվալը Շուրինէօր, վա՛հ, եազըգ սանա, նասըլ տա ալտասնըն . . . ֆագաթ, նէ եարսըն պիշարէ, զաթէն ալընճա ըրըլշան-լըզը՝ վար տըր» տէյէճէքտէսինիդ, էօյլէ տէյլլիմ:

Մէրգուման պու իարարը իւզէրինէ, Բօտօլֆ, գանտը-րըզ իւքեաթ իտէմէէճէկինէ տայիր աշուրի մէրթէպէ

կիւճիւք շէքէճէկինէ իզնա օլմանա պաշատըզընտան, ար-թըգ վագարը, թէէսսիրի, վէ ատէթա սէրթճէ պիր թարզ ու լիսան իսթիմալինէ մէճպուր օլարագ,

—Պէն ապա, պէնի մէմուտիյէէթէ վէ շիւքընսիյէթէ պօրճու գըլան, վէ ալիճէնապըզա տայիր պուլունան պիր ամէլ ու հարէքէթ վէ ֆագիլէթէ դարշըլըգ, էյլէնիպ սէ-ֆա տույմագըլըզ, զէրրէճէ թէնէղիւլ վէ գապուլ իտէն-լէրտէն տէյիլիմ . . . Սիզէ հէր նէ քի սէօյլէտիմ իսէ, նօգ-թասը նօգթասընա սահիս տիր. կէրէք պու էլ, կէրէք պու տիւքքեան, վէ կէրէք քեաֆֆէյի էմվալ ու էշեա, սիզին տիրէր, սիզին մալինիդ վէ միւքինիդ տիրէր . . . ֆագաթ, էկէր իշինիզէ կէլիւր վէ հօնուտ օլուր իսէնիդ . . . զիրէ էօրֆի վէ ճէպրի պիր շէյ տէյիտիր: Սիզէ նամուսում իւզէրինէ էէմին իտէրիմ քի էօյլէ տիր, պունլարըն քեաֆֆէսինէ, շիմ տի պու սաաթտա վէ պու տագըգատան, սիզ քէնտինիդ միւթէտարըք պուլունմագտասընըլ, վէ պունլարը սիզէ իթա վէ իճտա իթմէքիքտէ տէ, զաթէն սիզէ սէօյլէտիկիմ տէն պաշգա, հիշ պիր նիյիէթ վէ հիշ պիր մագսէտիմ պու-լունմագտա տէյիլտիր, —տէտի:

Բօտօլֆուն սէօյլէյիշինտէ, տերքեար օլան պիր էսէրի մէթանէթ իլէ աղամէթ, վէ պինապէրին մէրգումուն էշ-քեալընտա զուհուրա կէլէն պիր էսէրի վագար իւզէրինէ, արթըգ Շուրինէօր ինանպ իզնա օլմագըզա մէճպուր օլ-տու. վէ պիր վագըթ քէնտի համիյէթէքեարը ելիւզիւնէ պագարագ սիւքուլթ իյլէտիքտէն սճորա, րէք սատէ սու-րէթտէ օլտուղու, վէ աշուրի մէրթէպէ տալի միւթէնսալը պուլունտուղու հալտէ,

—Իէք ալէա, ինանտըմ, մճստէնէօր, ինանտըմ, վէ զիւտտէսիյէ թէշէքիւր իտէրիմ . . . Պէնտէնիդ կիպի սէ-ֆիլ պիր ատէմուէն, էօյլէ պիր չօգ պէլաղէթ վէ իսթիլա-հաթ պէրլէմէէճէկինիդ աշիքեար տըր: Իմտի, թէքըրաքէն սէօյլէրիմ . . . վէ նամուսում իւզէրինէ տէ էէմին իտէրիմ քի ինանտըմ, վէ զիւտտէսիյէ թէշէքիւր իտէրիմ . . . վէ պու

պատեմ, արթըզ դամբնըզ պաշգ պիր շէյ սէօյլէեհե-
մէյիպ վէ վատ խտեմէյիպ, անճագ չու գատարը սէօյլէրիմ
քի . . . հէշ պիր սէֆիւտէն, վէ հէշ պիր ֆաղըր ու պիշա-
րէտէն, էլիմտէն կէլէն էլիմիկ վէ եարաւըմ էսիրդէմէնե-
ճէկիմտիր . . . չիւնքի, աճըպ վէ սէֆիլիք . . . օլ մէրթէպէ
պիւյիւք, վէ օլ մէրթէպէ գուվիլէթի պիրէր պէլալըր վէ
տիւշմէյէր տիրէր քի, գէվալըր կուպէօղէ օրուո գու կիպի,
ստամը, օկրէպէր բէնէլէրինէ էսիր տիւշիւրիւրլէր . . . վէ
մաղլլաճ, ինսան, պիր քերրէ տէ էօյլէ պիր չամուր, էօյլէ
պիր չիրքէֆ, վէ էօյլէ պիր կիրտոպ էլիննէ տիւշտիւ միւ ի-
տի, արթըզ անը թութուպ տա չըգտըարազ գուրթարա-
պիլմէքիք գուվիլէթ ու գուտրէթի, հէրէէ միստուս պիր
շէյ տէյիպտիր :

— Թօտունում, քէնտի թէշէքքիւրինիղի պանա իսպաթ
խտէպիլմէք էլին, անճագ պու հօլտա պիր լիսան իսթիմայ
էլլմէնիղ իգթիղա իթմէքտէ իտի, չիւնքի, պէն էօյլէ, պիր
չօգ լիսան վէ պիր չօգ իսթիլլաճ բարպլեանլարտան, վէ
միւտաճէնէ վէ շարլաթ անլըզ իտէնլէրտէն հօշլանլարտան
տէյիլմ, հէր քէսին լիսանը, քէնտի ամէլ ու հարէքէթի
կիպի սատէ վէ իսպիս օլմալը տըր :

— Հէյ Ալլաճ հօշում լլուռն սիգուէն, մճնէնեհէօր, զի-
րա, էկէր պաշգա տիւրլիւ պիր լիսան իսթիմալինէ մէճպուր
օլմուշ օլա իտիմ, աշուրի մէրթէպէ կիւճիւք շէքէրէք շա-
չըրըպ գալաճալըմտա իլթիպաճ հօգ իտի :

— Բէք պէա, բէք պէա, հայտէ շիմտի սէնին իլէ . . .
չու սիգին էվի պիրլէքտէ պիր կէղէլիմ պագալըմ, պէնիմ
պապա Միւրֆ, կէղիպ սէֆաարնը չըգարալը, մէգքիւր սէ-
ֆաեա պէն տախի նայիլ օլմաղլըրը արըլու իլմէքտէյիմ :

Բօտօրֆ իլէ Շուրինէօր աշալըր ինտիլէր, Պուշլար հավ-
լուեա չըգմազ խգրէ էքէն, տիւքրեանըն գալթաար վէ հա-
խօտ ուշալը, Շուրինէօրիւն դարչըրնա չըգարապ, վէ քէ-
մալի հիւրմէթ իւզրէ սէօյլէեհէքէք :

— Մճնսիէօ, մնատմքի, արթըզ պուշտան պէօյլէ չու-

պաճըմըզ դաթըր ալինիղ օլաճագ իմիշօնիղ, իմտի, վազի-
ֆէմ իգթիղաարնճա պէեանէ միւսարապթ իտէրիմքի, կէլ-
մէքտէ պուլունան միւշթէրիլէր էլին, միգտարի քիֆայէտէ
էլթիմիզ գալմամըշտըր, հէլէ գօթլէթ (քիւլպաստըլըզ) էլէ
ժիկօմուզ (գըզարթմալըզ գապա պուտ էթի) հէշ գալմա-
մըշ տըր . . . հէման վագըթ կէշիւրմէքսիղին, պիր էքի գօ
եուն պօղազլանմաարնա իճթիւաճըր շէտիտ պուլունմագ-
տա տըր :

— Թամամ, — տէտի Բօտօրֆ Շուրինէօրէ, — քէնտի հիւ-
նէրինիղի կէօթէրմէք էլին, էլթէ պուշտան էլի պիր ֆուր-
սաթ վէ պիր միւնասէպէթ պուլունամաղ, Պէն տէ իքրա-
մըլը իսթէրիմ . . . հավանըն կիւզէլիկինտէն, իլթաճըմ տա
բէք ալըլմըշտըր. ուզաթմա, արթըզ պանա, թալէ թալէ
պիր գօթլէթ եէտիրլիւրնի եա :

— Մճնսիէօ Բօտօրֆ, էլթմաֆէթ ու ինսանիլէթ տէ պեր
քէմալըրնը . . . — տէտի Շուրինէօր կիւլիւպ սէվինէրէք,
սիզ պէնտէնիղէ, լիեագաթըմտան չօգ զիեատէ հիւրմէթ
իթմէքտէսինիղ, իմտի, պէնտէնիղ տէ սիղլ մէմունն իթմէք
էլին, էլիմտէն կէլէնի, շիմտի եարաճաղըմտըր, էվլէթ, էմի
ու միւրատընըզ իւզրէ, քէնտի էլլմէք քէստիկիմ պիր գօ-
եունուն գօթլէթինի, սիզէ թալէ թալէ եէտիրէճէկիմ
տիր . . .

— Էֆէնտի, նաճըլ, էմի իտէրմիսինիղ, գանարաեա ի-
քի գօեուն կէթիլիլէթմի, — տէտի ուշագ :

— Էվլէթ . . . պիր տէ քէսիլին պըչագ, լաքին, մէգքիւր
պըչարըն ուճու սիլըր օլմամալը, վէ արգասը տախի գա-
լընճա օլմալը տըր . . .

— Էֆէնտի, օլ պապտէ տալա մէքրազ իթմէեհինիղ . . . պէն-
տէ իսթէտիկինիղ պըչալըն ալէասը վար տըր . . . էլթէ սի-
ղէ ութթուրա կիպի պիր պըչագ, էլթէ, պուեուրունուզ,
իւրտա ալիմ գօեուն քէսմէք տէյիլ, ատէթա պիր սագալ
պիլէ թրաշ խտէպիլիք . . .

— Թամամ . . . մճնսիէօ Բօտօրֆ, շիմտի պուլուտմ պէն

ի իմի, կէլ քէ յՖիմ կէլ, — տէտի ճուրինէօր անձէլ անձէլ
 լէ բալթօսու իլէ սէթըիտիսի պիր թարաֆա տիմարադ, վէ
 կէօմէկի գօլլարընը եօգարը պլըպ, գահրաման արա մախ-
 սուս պուլունան պիլէ, քէլընի, մէլ յաման չըգարարադ, —
 իչթէ շիմտի չօճու գլուղում իլէ, պիլիմ տիւ շիլիւն հայլանաթ
 սայլանէսի իսթըրմա կէլմէքտէ տիր . . . շիմտի կէօրէճէք-
 սինիլ նասըլ քէսիպ աօղրահաճաղըմ . . . քէս չքի, հէման
 շիմտի հազըր օլմալը իտի . . . չօճուղում, կէթիր պագանըմ
 չու պըջաղընը . . . թամանմ, թամանմ . . . սէն սանաթտան,
 իյիճէ անլամագտա օլմալըն . . . նէ՛ պլէս տէմիրի վար
 իմիլ . . . վա՛ր մը շիմտի գարչըմա չըգան պագանըմ . . . եա-
 շա՛, պէօյլէ պիր պըչադ իլէ պէն, տէլիլ պիր դօնունու,
 էլըս, խիւտա՛ պիլմ, պիր պղըն պուղանը պիլէ քէսիլիմ . . .

Պու հէնկեամտէ, ճուրինէօր շէօյլէ պիր պըչաղը սոլ-
 րանըպ բարլաթտը, կէօղլէրինտէն դանկար սաչըլմանա պաչ-
 րատըլը, շէօյլէ քի, հայլանըլը սուլուլըրը, ինսանլըգ
 սուլլուլըրընա դալէպէ իթմէքտէ օլտուգլըրընտան, գան
 չըգարմագլըգ սուլլուլըրը, թէքմիլ գուվլէթլէրիլլէ, վէ
 պիր սուրէթի հէյպէթամիլգաէ օլարադ, եհնի պաչտան,
 դահիրէ չըգմանա պաչլատըլըր :

Մէզըիւր տիւքքեանըն գանարաք, էպնիլէնէնի հալ-
 րուսունտա պուլունամագտա իտի : Մահէլի մէզըիւր թօնօլ
 շէվրիլիլ, գարանլըգ, վէ եէրտէ թաշ տէօլէնմիլ օլտուղու
 հալտէ, ըլըրը տաիի, եիւքտէքտէն պիր տարաճըգ պաճա-
 տան ալմագտա իտի :

Ուշադ, գօնունուն պիրիսի գարուեա գատար կէթիրտի :

— Էֆէնտի, նէ՛ տէրսինիլ, հալգանա կէչիրէլիմ պաղ-
 րանալըմ մը, տէլի սիւալ իյլէտի :

— Ա՛, ա՛, պաղլամադ մը . . . մէկէրչի պէնիմ տիլգլէրիմ
 օտո՛նն մու թաչըմագտա տըրլըր : Մէն իլինէ պադ . . . պէն
 անը պիր քէրրէ տիլգլէրիմն ալթընա ալտըլըմ կիպի, մէն-
 կէնէտէ սըգար կիպի սըգարըմ . . . կէթիր անը մ՛ն պանա
 տա, կիթ տիւքքեանտա քէնտի իլինէ պադ :

Ուշադ, տիւքքեանա կիթտի :

Ճուրինէօրիւն եանընտա, եալընըլ Բօտօլֆ գալտը, վէ
 սայքի ըմալի արզու վէ մէրադ իւղրէ, մէրգու մունն մու-
 մէլէսինէ տիլգլաթ իտիպ պագմագտա իտի :

— Է՛յ, հայտէլինիլ պագալըմ, պաչլանընըլ, — տէտի
 մէրգում :

— Իչթէ, շիմտի, շիմտի, տէ՛ պապամ տէ . . . շիմտի կէօ-
 րէճէքսինիլ քի, պըչադ գուլլանմաղլըլ նասըլ օլուր իմիլ
 . . . հայլանասընը, էլլէրիմ եանմաեա . . . վէ գուլաղլարըմ տա
 վըղըլտամաեա . . . վէ ինչէն էնը էնընէն Կէօրէճէք օլտուղում
 վագըթթլարտա օլտուղու միսիլլու, գուլաղ թօղլարըմ տա-
 մարլարտա տ շէտիտ շէտիտ վուրմանա պաչլամագտա տըր-
 րըլ . . . կէլ օղլում . . . կէլ շուրահա պագանըմ, եազըն կէլ
 քի . . . սէնի ահրէթէ կէօնտէրէլիմ :

Վէ, պու հէնկեամտէ, մէրգու մունն կէօղլէրինտէ պիր
 վահշիլըր աթէշի հասըլ օլարադ, պաչգա պիր սուրէթտէ եա-
 նըպ բարլամագտա օլտուգլարընտան, քէնտի եանընտա
 պուլունան Բօտօլֆու տալի կէօրէմէեէրէք, մէզըիւր գօ-
 նունու կիւեա պիր սէրչէ գալտըրըրճատընա գալտըրտըլը
 կիպի . . . գարտըլը ալը գօլուպ քէնտի եուգլանընա կէօ-
 թիւրէն պիր գուրա կիպի, իչէրի կէթիլըրտի :

Բօտօլֆ տա մէրգու մունն արգաւընտան կիթտի, վէ գա-
 բուեու գարանարադ, պիր գանատընա տանտը . . .

Նասըլ քի սէօյլէտիլք, գանարանըն տէրունի զաթէն գա-
 րանլըգ օլուպ, անճադ եօգարուտան աչաղը ինմէքտէ օ-
 րան քէսկին պիր ըլըգ, Ֆիլէմէնը մէշուր ընսասամլարըն-
 տան Բամալրանտըն, քէնտի եարտըլը ընօիմլէրի, տայիմա
 պիր գարանլըգ օրթաւընտա օլարադ եարքպ տա, եալը-
 նըլ պիր թարաֆտան պիր քէսկին ըլըգ վերտիկի կիպի, ճու-
 րինէօրիւն սէրթ շէհրէսի իլէ . . . սօլիլուն-սարը սաչլարընը,
 վէ դըրըմա եան սաղալլարընը . . . թէնպիր իլէմէքտէ ի-
 տի . . . Մէրգում, նիմ ըլըգտա բարլամագտա օլան պըչա-
 ղընը տիլգլէրի արասընտա թուլմագտա օլտուղու հալտէ,

հայրանը չէրտի ետթըրտը, իբր գաթ օլարագ էլիտի, տիղէրիլէ իւսթիւնէ չէօբտիւ, պաշընը թուժտու, պօշուսնու չէրիւ ուղաթար... վէ պօղաղլատը...:

Ձէվալը հայրան, պըշաղըն աճըսընը հիսս իտէր իթմէդ, աղաճըգ վէ թաթիլը, վէ աճըգը պիր մէլէլիշ իլէ, օլսէօնիւ պի իթմէքտէ օլան կէօղլէրինի պիր քէրրէ Շուրինէօրէ տօղրու գալտըրը պագտը... վէ իբի գօլտան Փըշգըրման պաշաեան գանլար, գան աղըտըճընըն երւղլէրինէ սըշարտըլար:

Պիչարէ հայրանըն, օլ աճըգը աճըգը մէլէլիշ, վէ օլ եանըգ եանըգ պագըշըլա, օլ Փըշգըրմագտա պուլունան գանլար, Շուրինէօր իւղէրինտէ, բէք տէհշէթամիլ սուրէթտէ պիր թէէստիր հուսուլինի մուճիւ պլուուգըտընտան, անլնտէ, էլինտէն պըշաղը տիւշտիւ, վէ սըշարեան գանլարտան պօեանարագ, տէհշէթու պիր հալ քէսպ իթմիշ օլան լէճճէօի մօս մօր քէսիլմէկէ, վէ սինիլէրի չէթիլմէկէ պաշաեաղը կիպի, կէօղլէրի եուվարլագ եուվարլագ օլտուլար, սաշարը թիբէն թիբէն տիբիլտիլէր, վէ պատէհու տախի, քէնտիտի պիրտէն պիրէ վէ գօրգարագ իւրքէրէ կէրի կէրի չէթիլմէկէ, վէ պօշուգ պիր սէս իլէ, —Յֆ, աման, չալուշ կէլիտօր, իշթէ, իշթէ, չալուշ պուրատա տըր... —տէլի հայրըրմանտ պաշալար:

Բօտօլի գօշուպ մէրգուճուն եանընա կիթտի:
—Թօտունում, աղլընը պաշընա ալ... տէտի:
—Իշթէ, իշթէ օրատա... օրատա... չալուշ... չալուշ... —տէտի թէքըրաքէն Շուրինէօր, ատըմ ատըմ կէրի չէթիլէրէ... վէ կէօղլէրինի տիքէ տիքէ վէ վաճիճէ պիր սուրէթտէ չէվիրտիլի պիր մահէլլտէ կէօրմէքտէ օլտուղու պիր գարարթըր բարմաղըլա կէօթէրէրէր: վէ պատէ հու, կիւեա, մէգըր կիօրմէքտէ օլտուղու ինեալթթ, կիտիպ քէնտուլի թուլմագտա տըր կիպի, ինիվ ու տէհշէթ իւզըն պաղըրը պաղըրարագ, գաշը պանարանըն էն զիւեատէ, գարանլըգ պուլունան պիր քէօշէսինէ սըղըտը, վէ

երւղիւնիւ, կէօբսիւնիւ, վէ էլլէրինի տիվարա տաեատաւաղ, պիր թարաֆտան, կիւեա մէգըր պիր տիվարը տէվիրիպ տէ, էօլլէ պիր հէյպէթլու վէ ինեալի ատէմին էլինտէն գաշըգ գուրթուրմագլըգ չալըշաղըր կիպի, պիր թարաֆտան տախի, սաղըր վէ տիթըէլիշի պիր սէս իլէ,

—Սման, չալուշ... չալուշ... չալուշ... տէլի հայրըրմագտա պուլունտու:

ԵՒԿԻՐՄԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

ԿԻՏԻՇ

Միւրֆ իլէ Բօտօլիւն, սայ ու հիմէթ վէ դայլէթ ու դահմէթի աղիմէսի սայլսինտէ, Շուրինէօրին իղթիրապը գալպի թէսկին իլէ, քեամիլէն աղլընը պաշընա թօրլատըրգտան սօնրա, Բօտօլի իլէ, գասասպ տիւքեանընըն իքր գաթընտա վագը օտալարտան պիրինտէ, եալընըգճա պուլունագտա իտի:

—Մօսէնէօր, —տէտի մէրգում, քէմալի զաաֆ իւզըն պուլունտուղու հայտէ, —կէրչի դաթընըգ, պէնտէնիլ հագընտա հատտէն զիեատէ իգհարը համիլիէթ իթմէքտէսինիլ... լաքին, սիղէ տօղրուսուսու սէօլլէեէլմ մի, է-կէր չիմտիտէն սօնրա, չիմտիեէ գատար կէօրմիւշ օլտուղունտան, պին քէրրէ տահա զիեատէ սէֆիլ օլաճաղըմը պիլնամ... եինէ պէն գասասպ օլմագլըր իթմէմէմ...
—Լարե... տիւշիւնիւնիւզ պիր տէֆա, իլի տիւշիւնիւնիւզ:

—Մօսէնէօր, նասըլ քի, պիլգաթ, կէօղլէրինիլ իլէ կէօրտիւնիւզ քի, քէնտուլի միւտաֆաա իթմէքիլիկէ միւգթէտիր օլմանտան զէվալը պիր հայրանճըղաղըն մէլէմէսինի իշիթ տիկիմտէ... վէ քէնտի գանլարընըն երւղլէրիմէ սըշա-

տրդւարընը կէօրաիւկիւման . . . էօյլէ պիր սըճադ գան քի . . . զանն իտէրսին, հալէա օլ հանաթ տէնիլէն գուվլէթէ մալիք պուլունմագտա իտի . . . օֆ, պիլմէզսինիլ, օլ տա-
 դըդատանէ օլտուժ, քէնտի իւզէրիմտէ նէ տուլլու վէ նէ թէէստիր տուլտուժ . . . զաթէն պատի տէհչէթիմ՝ օլմուշ պուլունան հէյպէթլու տիւշէր, կէօղլէրիմ՝ էծնիւնէ կէլ-
 տիլէր . . . օլ չալուշ . . . վէ օլ վուրուպ էօտիւրմէքիկէ չը-
 դըշաղըրմ՝ կէնճ նէֆէրլէր . . . մէրգուճար տախի, քէնտի-
 լէրինի միւտաֆատան միւզթէտիր օլամամագտա իտիլէր, վէ էօտիւրքէրի վագըթ տա, օլ մէրթէպէ պիր թամթը թամթ-
 լը . . . պագըշ իլէ, եիւղիւմտէն եօգարը պագմագտա իտի-
 լէր քի . . . ատէթա քէնտի հայլէրինտէն զիւտատէ, պիլզաթ պէնիմ հալ ու հէյթէթիմի աճըմագտա՝ իտիլէր . . . Մֆ, մնտէնէտօր . . . ինտան պուշարը խաթըրու, վէ կէօղլէրի էծնիւնէ կէթիլտիքճէ, չըլտըրըպ տիլմանէ օլմամագըրգ, էլ-
 տէ տէյլտիր . . .

Վէ մէրգուժ պուշարը սէօյլէտիկի վագըթտա, իւզէ-
 րինտէ պիր սինիք սիլքմէքիկէ հասըլ օլարագ, էլլէրիլէ, եիւզէրինի սէթը իլլէտի :

—Պրագընըգ էօյլէ լագըրտըլարը . . . թէսկին իտինիլ գալպինիգի :

—Աման, աֆիլընըգ տիլէրիմ, մնտէնէտօր, արթըգ պուլունան սոնրա պէնտէնիլ, պիր գան կէօրմէքիկէ . . . թէ-
 համիլլ իտէմէէճէկիմտիր . . . Մաազալլահ, էկէր կէօ-
 րէճէք օլուր իտէմ, օլ ունութմանա պաշամըշ օլտուղուժ տէհչէթլու տիւշէրին, անխտէ թէքէրիւրէ պաշտու-
 ճագըրընտա շիւքհէ եօգ տուր . . . էօյլէ հէր կիւն վէ հէր սաաթ, էլլէրիմ վէ աւագըրըրմ գանլար իչինտէ օլմագ . . . վէ օլ զէվալը հայլմարըր եաթըրըպ պօղալլամագ . . . հիշ պիր գաըը գօյմագըլըգ դուտրէթիմէ տախի մալիք օլմա-
 տըգըրըր հալտէ . . . օֆ, խայր, խայր, արթըգ պէն ծու եաբամամ . . . արթըգ պէնիմ իչին, գասապըրգ իտիպ տէ գանլար իչինտէ եաշամագտան իտէ, Մէթըր տէգօլ կիպի

կէօղլէրիմ՝ նուրունտան մահրուժ դըրընմագըլըր, տահա՛
 զիւտատէ էվլէա սանարըմ :

Պունու սէօյլէտիկի վագըթտա, Շուրինէօրին կէրէք վագ ու հարէքէթիմտէ, կէրէք սէօյլէյիշ վէ թէլաֆֆու-
 ղունտա, վէ կէրէք լէհճէսինտէ զուհուրէ կէլէն ասարը միւէստիրէ վէ մէթանէթ, նագշ ու պէեանտէն միւսթաշնի պիր հալտէ պուլունտուղունտան, պիթթապի Բօտուֆ իֆ-
 րաթ մէրթէպէ միւթէէտիր օլտուգտան պաշղա, մէրգուժ իւզէրինտէ կէօրիւլէն գան սէպէպինտէն հուսուլէ կէլէն էսէրի հայլտէն տօլանը տախի մէմուճն օլտու :

Կէրլի, Շուրինէօր իւզէրինէ, ճիւղիճէ պիր միւտատէթ, ինտանըգ խաստէլէրինի ուգազանմաըլլա, եապանի պիր հայլվանըգ խաստէլէրի, եանի գանա սուտամագըլը թապիլի տուլլուլարը հիւքմ իթմէկէ պաշաար իտէ տէ, պէրէքէթ զիրսին քի, եհնէ սոնրատան, ինտանըգ սէվգը թապիտի իտտէ վէ դալէպէ իլլէտի, վէ տիմէք տիր քի, պու հալ մէր-
 գուժ հագգընտա կիւզէլ վէ պիլլիւք պիր տէրս սանըրմագ-
 լըգտա իտի :

—Աֆիլընըգ տիլէրիմ, մնտէնէտօր, —տէտի Շուրինէօր մահուպտան պիր սէօյլէյիշ իւզրէ, —թարաֆընըգտան, հագգըմտա զուհուրա կէլմէքտէ օլան նիլմէթ վէ ինտանիյ-
 եթէ չէպան պիր ամէլ ու հարէքէթտէ պուլունամաարմ . . . լաթին . . .

—Աֆիլ իտէճէք հիշ պիր շէյ եօգ տուր, թօսուճուժ, պէն զաթէն տէ սիգէ սէօյլէտիմ եա, սիլ մուլթադա պու իչի գալուլ իթմէքիկէ մէճպուր պուլունմագտա տէյիլ-
 սինիլ, մահզա, քէնտի իթմիտարընըրգ մէնութ տուր, պէ-
 նիմ պու գասապըրգ իչինի, սիլին իչին ինթիտապ իտիպ, վէ միւնտաիլ կէօրմէքիլքտէն մագտէտիմ, պաշղա պիր շէյ օլմանըպ, իլլա, քէնտի իւզէրինիգտէ կէօրմէքտէ օլտու-
 ղուժ հէվլէս վէ սէվգը թապիլինիլէ մէպնի օլմուշտուր . . .

—Հայֆա, մնտէնէտօր, հագգընըգ վար արը . . . էկէր տէրքիտը օլան հայլմ օլմամըշ օլա իտի, պիթթապի պէն

տէնիդ իշին, ճնտան տա պիւշիւք պիր նիյմէթ վէ պիր սեւ-
տէթի հալ օլամազ իտի . . . նասըլ քի զաթէն, Մ. Միւրֆէ
տախի սէօյլէմիշ իտիմ:

—Պէն տախի զաթէն, պէլքի պու սանաթ իշինիզ կէլ-
մեղ տէ, գապուլ իթմէգոնիդ միւլահազաթսըն մէպնի, տի-
կէր պիր իշ տախի տիւշիւնմիւշ վէ հազըրլամըշ իտիմ: Շէօյ-
լէ քի, ձէզայիրտէ թանըտըրմ պիր առամ պուլունմադ-
տա օլուպ, վէ բէք չօգ էմպքէ մայիք պուլունտուղունտան,
իքի գըրմա վասի չիֆթիլքլէրինտէն պիրինի, պէն իսթէտի-
կիմտէ, սիզէ թէրք իտէպլիքճէկինտէ, շիւբհէ եօգ տուր:
Մէրգուսմուն թօրքազլարը, զայէթլէ հէմ միւմպիթ տիր-
լէր, վէ հէմ տէ խամ օլմանեղ, իլլա զէրր իտիմիշ տիրլէր:
Փազաթ, սիզէ սէթր իթմէեեբէք, անը տախի իսպէր վիրի-
րիմ քի, թա Սթլաս տաղը սինօրլարընտա, եանի, պիղիմ
հուտուտ մուհաֆըրը ասիլքլէրիմիղին եագընլարընտա օլ-
տուգլարընտան, օրալարա, չօգ տէֆա Սրապլար հիւճուժ
իտիպ, սարգընթըրլարը վիրմէքտէ տիրլէր . . . Շէօյլէ քի,
օրատա չիֆթ ճիլիք իթմէք իսթէեեէն առամ, տայիմա սի-
լահ էլտէ օլարագ, քէնտուշի մուհաֆաղան հաղըր պու-
լունմալը, վէ պինանէն ալէյհ, քէնտի չիֆթիկիինին տէ, ա-
տէթա պիր գալէա հալինտէ պուլունմաթընըն ըպըմ կէ-
լէճէկինի պիլմէլի տիր: Սսըլ մալ սահպի օրատա պուլուն-
մամաթը ճիհէթլէ, մէգըիւր չիֆթիլիկի, պիլ վէքեալէ իլլէթ-
մէքտէ օլան քիմէսնէ, հէր խուտուտա ըպըմ կէլէն մա-
լիւմաթ վէ նասիհաթըր սիզէ վիրէճէկի պի շէքք տիր: Վէ
պուլունտան տա դաթիխազար, սէօյլէնտիկինէ կէօրէ, մէր-
գուժ բէք նամուպու, վէ բէք տէ սառագաթքեար պիրի
օլտուղունտան, լիւզում կէօրալիկինիլզ գատար միւտ-
տէթ, եանընըզտա ալը գօտապլիքճէքսիլիղ տիր: Սիղ պիր
քէրրէ կիտիպ մահէլի մէղպուրտա եէրլէշէրէք թէմէլ թուլմ
տուղունտուղտա, քէնտի ազլու տիրայէթիլիկի վէ չալըմագ
վէ զայրէթիլիկ սայէսինտէ, բէք ալէա կէշինիպ վէ թէմէթ-
թիւ չըգարաճաղընը շէօյլէ տուրտուն, քէնտի ճէսարէթ

վէ մէթանէթիլիկլէ տախի, մէգըիւր մէմալքէ, պիւշիւք
վէ սահիհ իըտմէթլէր իթմիշ օլաճաղընըղ աշիքեար տըր:
Օրատա, խարիճտէն կիթմիշ պուլունտան էճնէպլիլէր, քէնտի
քէնտիլէրէ պիր ասիլք հալի քէսպ իթմէքտէ տիրլէր . . . ա-
րազինիզ զտէէթ կէնիշ օլուպ, վէ սիզ տախի մէգըիւր արա-
զիլէրտէ իլլէմէքտէ օլան մարապալարըն պալընա կէշէճէ-
կինիղտէն, խայլիճէ պիւշիւք պիր թագըմ թէշքիլ իթմիշ
օլաճաղընըղտա շիւբհէ եօգ տուր . . . Մէրգուսման չիֆթ ճի-
լէրինիզ, սիղին զայրէթ վէ ճէսարէթիլիկտէն հիւանի իպ-
րէթ ալըպ վէ քէսպի ճէսարէթ իտէճէքլէրինտէն, օլալար-
տա տարմատաղըն պիր հալտէ պուլունտան թօրքազլարընը-
ղըն հըֆիգու վիկաանէսի ճիհէթիլլէ, հատտէն զիեատէ միւ-
ֆիտ օլաճաղըրը թապիլ տիր: Թէքրարէն սէօյլէրիմ սի-
զէ, հէր նէ գատար թէշիլքէտէն արի պուլունմատըրը պէ-
տիհի իտէ տէ, պու ճիւմիլ իլլէ տախի, պէն էօյլէ զանն ի-
տէրիմ քի, սիզ մէգըիւր իշտէն վէ մէգըիւր էօմիւրտէն մէմ-
նուն օլուպ հաղը իտէճէքսիլիղ տիր: Չիւնքի, պիղ զաթ սիզէ,
թապիլի օլան բէք եիւբէքլիլիկինիղտէն տախի, իսթիֆատէ
կլլէեեճէքսիլիկ - զիրա, քէնտի իլլէմիշ օլտուղունտուզ կիւ-
նահալարըն էճիլինի, տէլիլ ասուտէ հալտէ պուլունտան պիր
ուֆագ շէհիր իշինտէ, իլլա հէնուզ թաճիթ իթմաթա ալըն-
մամըշ օլան պիր մէմէքիլիկ էնպայի իսթիթա ու թէշիլքէ-
լէրի օրթատընտա օլարագ քեամիլիկն շէքմիշ վէ իսլահը նէֆա
իթմիշ օլաճաղընըղտան, եէնիտէն դազանաճաղընըղ գատար
ու հայսիլիքթ, տահա զիեատէ միւշէրրէֆ, տահա զիեա-
տէ միւքմմէլ վէ մունթագամ, վէ տահա զիեատէ մէքտէ
օլաճագ տըր: Կիկէր, սիզէ, էվվէլ պու իշի նիշին թէքիլիֆ
իթմէտիկիլի տէ սիւլալ իտէրտէնիլզ, պունուն տա սէպէպի
չու տուր քի, տիկէր իլլտէն, տահա զիեատէ հօշնուտ օլա-
ճագընըղ իթիկատընտա պուլունմուշում տուր, վէ պինա-
նէ ալէյհ, պունտա թէշիլքէլէր պունտուղունտա պիլտի-
կիմտէն, քէնտի ինթիխապընըրը անլանըպ վէ բէլինիլի ալ-
մաղտան էվվէլ, մէգըիւր թէշիլքէլէրի կէօրէ տըրալըրը-

նորը թեքելիք իմ մեք իսթէմը իմ տիր : . . Հէնուզ պու իշէ տախի թէքումիլ դարար վերելիզ պիթ մէմը տիր : վագթին միւսաատէսի վար տրր . . Եկէր պունու տախի կ'օղունիւզ թու թ մամագ տա , վէ ճանընըզ սեվմէ մեքտէ իսէ , սերպէսթ՝ ճէ սեօյէ պիլիլրսնիւզ , վէ տահա սայիր միւնասիւզ վէ արգունուզա մուվաֆըզ պիր իշ արանբըզ պուլապիլիլրիւզ . . Եօզ , Եկէր պունասն մէմնուն օլմագ տա իսէնիլ , Եարրն տան թէգի Եօզ սուր , հէման մուզալէէսինի ինզալար պիթ իրիլրիւզ . . վէ սիլ տէ , մեզբիւր չիֆթ լիկին Եվէլէրի սահիպի թարաֆրնասն թոյիին գըլընաճազ օլան պիր ատէմ իլէ , ձեղայիրէ Եօջու օլարտունուզ , վէ իլթէ մէրգում տա սիզէ , նիզամը վէճճ իւզրէ , հէր պիր շէ յի նաղլ ու թէտալմ իտէր պիթ իրիլր . . Մեզբիւր չիֆթ լիկին իշէմիլ օլան իրի սէնէլիք թիրասը հէնուզ ալըմըլ օլմաարըլընասն , օ տախի սիզէ վիրելիճէք ալր , վէ հէման օրսեա վառըլ օլտուզունուզ կիպի , մեզբիւր բարաբօրը ալըճագ սըրըզ տըր : Մասէլի մեզգար , սէնէլի իւզ պին ֆրանզ իրաա կէթ իրմէքտէ տիր . լաքին , զաթէն սիզ զայրէթ իլ , չարչղան , վէ իշկիւզար օլտուզունուզ տան , տահա զիեատէ իւրահրնա չարչղըլընըզ տա , կէրէք սիզին . վէ կէրէք սիզին մուավէնէթ ինիզէ միւհիմաճ պուլունան Եվրօբայր մուհաճ իրիլրին , տահա զիեատէ . վէ դօլայ սուրէթ տէ ֆայիտէեազ օլաճարընըզ պէտիհի տիր , չիւնքի , հիշ չիւբէճ ճայիլ տէ յիլ տիր ըի , սիզ մէրգուման հազգընտա , տայիմա ինասֆ ու մէրհամէթ վէ համիլեթ թ ու սոխալթի իւզրէ պուլունաճազ , վէ , շիւնէլիլը շալը շալընը . . Ճեօթընէ օլմասընը տէրխաթըր իտէճէքսիլիլ տիր . . վագտա , պէն սիզտէն , կէօզ իլէ իրազը օլաճաղըմ տըր , լաքին . կէօիւլ իլէ տէ , տայիմա Եագըն պուլունաճաղըմ տըր : Հիշ պիր վաղըլմաա , կէրէք պէնիմ , վէ կէրէք տաթու աղիլիմ : Միւրֆիւն , պայխի հաեաթըմըզ պուլունասուզունուզու ունու թ մասեաճաղըմ տըր : Հագգընըզ տա տէրքեար օլան հիւանի թէվէճճ իւհ , մեվէտաթ ու մուհապէթ վէ չիւրանիլեթ ին պիր թ մանէիք ,

Եանի պաղըճա պիր տէլիլ օլմազ իւզրէ , պէնիմ սիզտէն մաթուպում անճազ պիր շէ յ օլաճազ տըր , վէ , Եկէր , օ տանէ տիր տէր իսէնիլ , պաղչա պիր շէ յ օլմասըլ , իլլա , կէրէք մուլըղա հաֆթատա պանա պիր մեքթուպ Եալըարազ , հալինիլ վէ քէ յֆինիլ պիլտիլմէքիլք , վէ կէրէք , Եա պիր նասիհաթա վէ Եաթոտ պիր մուավէնէթ մայիր պիր իհիլեաճըլըզ դուհուրինտէ , տօղրուտան տօղրուեա պանա մուլաճաթա իլէ պիլտիլրէ պիլմէքիլիլիլիլ իլին , միւսֆին մէրթէպէ չարուզ սուրէթ տէ , Եաղըզ օգումաղըլըզ Եօյրէմանիլ տիր : (*)

Շուրինէօր իւզէրինտէ , պու Եէնիլ իշ իւզէրինէ հասըլ օլան Եսէրի մէմնունիլեթ վէ մեհերթէթ թարիֆ իմ մեք միւսֆին տէ յիլ տիր : Հիքեայէմիլի օգուեան զաթմար , մէրգուման թապիլաթըլլա թապիլի տուլըւլարընը տէրխաթըր իմ տիրէրինտէ , արթըզ մէրգում իլին , պունտան տա զիեատէ թապընա մուվաֆըզ վէ հայինէ միւնասիլ պիր իշ օլմամասեաղընը , ընան սուրէթ տէ տէրք ու ֆէհմ իտէպիլիլրէր :

Միլվաղը , հէման ֆէրտասը կիւնիւ , Շուրինէօր ձեղաթիրէ միւթէվէճճ հէն Եօջու օլտու :

(*) Իօճէն Միւնիւն , իլպու տօթլուզ հագգընտա կէօթչըրիկի տուլըւլարը , հէրթէսին , սիզգաթըլ թամմէ իւզրէ օգուտուգտան սօնրա , պիրազ տա Ելինի աննընա գօեարազ տիւչիւնիլ միւթալաա իլլէմէսինի արգու , նասիաթ , վէ ըհնա իտերիլ . զիլա , պիզտէ , Են զիեատէ Եպիք պուլունան ֆազիլէթ իլիտէն պիրի տախի , իշթէ պուրո-Եաթ ֆազիլթիլ տիր : Պիզտէ տօթլուզ տիմէրէ , անճազ բառու , անճազ իլի կիւն , անճազ պաթըլը պիր հալ , անճազ գահվէ , բազը , շարապ , թամթը , վէ սաթիթ սուրէթ տէ կէօրիւշմէրիլք , գօնուշմաղըզ , տիմէր , կիւմէք , Եէմէք իլմէք , վէ միւտահէն վէ միւրայիլիլք իթմէքիլք , վէ պիր տէ , գաղըմաղտարիլն իշի ագսիլն կիթտիլիլի կէօրաիլիլիլիլ կիպի , հէման իրթէսի կիւնիւտէն մէրգումու ունու թմազ , վէ ֆապու դէմ իթմէքիլք անլաճաղընը :

ԵՒԿԻՐՄԻ ՊԻՐԻՆՃԻ ՅԱՍԼ

ԱՐԱՇՏԵՐԿՐԱՍ

Բօսօյֆունն, վէ՛սով կէշխտինտէ պուլունմագտէ օլտուղու մէգըիւր խանէ, հէր վագըլթքի իգամէթ իթտիկի խանէ տէյիլ իտի . շինքի մէրգուժունն ասը իգամէթկեհաճը, Մէնժեհմէն գարշըսընտա, Բիլումէ սօգաղը իլէ էնվալտա պուլ վարը ուժունտա քեային միւքէլլէֆ խանէլէրտէն պիլի իտի

Չիւնքի, բրէնսի միւշարիլէյճ, քէնտիսինն հիւքմտաբանտան պիլիսի պուլունմասընը սէթը իթմէր իսթէտիկինտէն, Ֆրանսա հիւքիւմէթի նէգտինտէ պուլունման մասղահաճաթընըն, քէնտի թարաֆընտան (Բօսօյֆունն) հիւքիւմէթի միւշարիլէյճտա իթէպիլղ կյէտիկի իսթար մուճիլինճէ, իճըասը բէր էլղճու օլան բէսի վիղիթալարտա, Գոնթ աը ճիւրէն իսմու շէօճրէթիլլէ պուլունմաղընտան, Փարիսէ կէլլէլիտէն պէրու, իթէպտիլ սուրէթտէ կէզմէրիկէ տէվամ կյէմէքտէ իտի : Պէրէքէթ վիլսին, չօգ տէֆա մէրի իւլ իճըա պուլունմագտա օլան, Էվրօպանըն շիմալ թարաֆը, Եանի Ալմանեա հիւքիւմէթլէրինն մէգըիւր իթէպտիլ գրեաֆէթ սէյեհաճաթ իթմէլէրի ուսուլինէքի, բրէնսի միւշարիլէյճ տալի, ասլա սրգըլմագսըղըն վէ բահաթսըղ օլմագսըղըն, իմանթանասըղ սուրէթտէ, սէրպէսիլեյէթ վէ բահաթ իւզրէ կէզէպիլլէքտէ, վէ պիլը թագըմ, ատումա օսանճ կէթիլիճի մէրասիլլէրտէն ազատէ գալապիլլմէքտէ իտի : Բօսօյֆ, հէր նէ դատար իթէպտիլ սուրէթտէ կէզմէքտէ իտիտի իսէ տէ, պու ճիւմէլ իլէ տալի, քէնտի գօնաղը տայիլիսի, Եանի տալիլի հալի, Եինէ բէք միւքէմմէլ պիլը թարգտա պուլունմագտա իտի : Իմոի, Շուրիւնէօրիւ ճէզալիլի Եօճու իթտիքտէն պիլը կիւն սօնրա, պիլղ տէ օգուեանլարըմըղը, Բօսօյֆունն Բիլումէ սօգաղընտա վագը գօնաղընա նագլ իտէլիմ :

Սապահընն սասթ Օնու վուրմուշ իտի :
Միւրքի, Եէր գամթընտա վագը օլուպ, վէ Բօսօյֆունն իշ վէ Եալօա Եագը օտասընըն էն թարաֆընտա պուլունման վասի պիլը սալան օրթարընտա վագ իտիլմիշ պիլը Եագըլտանէ նէզալիտէ օթուրարագ, պիլը չօգ մէքթուպլար գարաթմագտա վէ միւհիւրլէմէքտէ իտի :

Միւհահ էլպիլի կիլինմիշ օլուպ, վէ Էվրօպա տաթթինտէն պուլունտուղու իւզրէ, պօյնունտան աշաղը պիլը կիւմիւշ զինճիլը տամըշ պուլունման պիլը բէրտէճի, մէգըիւր սալունն գարուսունուն իքի գանատլարընը աշարագ,

— Մօն Էքսէլանտ մօնսիէօ լը պարօն (*) աը կրաուն կէլտի, — տէյի իսպէր վիլտի :

Միւրքի, քէնտի մէշղուլիլէթինն տէվամ կյէմէքտէ օլտուղու հալտէ, միւմալիլէյճ պարօն կրաունու պիլը հարէքէթլէ վէ քէմալի տօթթուղ վէ թէքիլֆաիլլիք իւզրէ սէլամլատը :

— Մօնսիէօ մասղահաթ կիւզար (շարթէ տ'աֆէր) . . . — տէտի մէրգուժ կիւլիւմանէրէք, ազաճըգ հիմմէթ իտինիլը ըսընընրղ տա, շիմոի պիլիթիլիլիմ . . .

— Ագիլիմ մօնսիէօ սէր քեաթիլ . . . բէք ալէա, պուեուրունուղ Էշինիլէ տէվամ իտինիլղ տէ, պէնտէնիլղ Էմիլինիլղ միւնթաղըր պուլունտուրում, — տէյի ճէվապ վիլտի Մ. աը կրաուն կիւլլէր Եիւլղ իլէ, վէ մէրգուժ ասըլատէէէ լաթիֆէվարի հարէքէթլէրտէ պուլունտարագ, քէմալի թասաղիմու հիւրմէթ իւզրէ պիլը սէլամ վիլտի :

Պարօն, սալքի էլլի շաղարընտա պուլունմագտա օլուպ, վէ Եամէր վէ սէյրէք սաշլարընա ճիւզիճէ թօղ վուրուլմուշ վէ գըվըրմըշ իտի : Մէրգուժունն պիլրաղ սիվրիճէ օլան չէնտի, գար կիպի պէեաղ, Էնիլ, վէ Եիւքսէք պիլը թիւրպէնա պօեուն պաղը իշինտէ, Եարրսընա գատար պօղուլմուշ ի-

(*) Պու պարօն սրթաթը, Էվրօպաճա, պիլղտէ օլտուղու կիպի, բէք քիւշիւք պիլը սրթաթ օլմագսըղ, իլլա մուղալիլի օլարագ, էն պիլիլիք վէ բէսի սրթաթլարտան պիլի տիլ :

տի : Մէրդումուն լէհճէսինտէն, զայնթիլէ միւտադգըդ, վէ էթվար ու էվզարնտան տախի զայնթիլէ նէղաքէթիլի վէ թէր- պիլէլի պիր զաթ օլմասը անլաչըլմագտա օլուպ, վէ այթուն գօլլու կէօղլուքէրի ալթընտան տախի, քէսիլին վէ շէթման պագըլը օլան կէօղլէրի, աթէշ կիպի բարլամագտա խտի- լէր : Հէր նէ գատար վագըթ կիւնտիղիւն սաաթ օնու ի- տի իսէ տէ, մէրասիմ իգթիզասընճա, մէրդում սիւտճ էլ- պիտէլէր կիլինմէքտէ օլուպ, վէ տիւլմէլմիշ օլտուղու սէթ- ըրտի կէօքսիւնտէ, պիր չօգ աչըդ րէնրլէրտէն միւրէթթէպ պիր նան շէրխի պուլունմագտա խտի : Մէրդում շարգա- սընը պիր գօլթուգ իւզէրինէ վագ էլլէտի, վէ Միւրֆ քէն- տի իշինի պիթիւրէնէ գատար պէքէմէք իւզըրէ, օճաղըն եա- նընա կիթտի :

—Ազիղիմ Միւրֆ, շիւրհէսիղ կէօքիւնմէքտէ տիր քի, Չաթը հաչմէթմէապլարը (սօն ալթէս բուայեալ), պու կի- ճէ չօգճա օթուրմուշ օլմալը տըրլար, շիւնքի, բէք չօգ մէք- թուպլար եագմըչաընըպտը :

—Մօնսէնէօր, պու սապաս սաաթ ալթըտա եաթմըշ տըր. շէօլէ քի, պրագալըմ սայիր մէքթուպլարը, եալը- նըդ կրան-մարէշալա սէքիգ սահիֆէտէն իպարէթ պիր մէք- թուպ եագմըշտըր, վէ հաթթա պանտ տախի, քէնտի եէ- կէնէրի էրբաուսէն-Օլտէնճալ րընիւնէ, եանի, մէճիտի վայէա րէլիսինէ, սայրի այնի պիւլիւքիւքտէ, պիր մէք- թուպ սէօլլէիպ եագտըրթմըշտըր :

—Աճապա մալիւմաթընըզ վաթ մը տըր, միւմալիէյճին մախտուժի րընէս Հանրի, Ավսթրիա իմրէրաթթու հաղըթ- լէրի ասաքիլի խաստար գայիմագալմըղը խըտմէթինտէ իս- թիխտամ պուլուլմուշտուր :

—Էվիլէթ, մօնսէնէօր, քէնտի թաալլիւգալթընտան պու- լունմասընը պէեան իլէ, րընտի միւմալիէյճի, դիւտտէսիլ- լէ իլթիմաս էլլէմիշտիր. րընտի միւմալիէյճի, բէք էհիւ- էէթի վէ մէրա պիր չօճուգ տուր, մէլէքվարի պիր սիմս- եէ վէ էրմաս կիպի պիր եիւրէկէ մալիք պուլունմագտա տըր :

—Փագաթ, մատտէ շուու պիլմէքտէ տիր քի, ազիղիմ Միւրֆ, մումալիէյճի կէնճ րընէս, թէյոգէսինին պաշ մարա- պետ պուլունմասը միւնտէպէթիլլէ, կրան տիւրիւքտէ վագը Սէն-Հէրմէնէկիտ րահիպէլմանէսինէ կիրիպ չըգ- տըգճա . . . աճապա օլ գէվալը մարագետլէրին հալլէրի նիճէ օլմագտա տըր . . . :

—Էյ, պարօն, պարօն, եինէ պաչլամաեալըմ . . . :

—Նէ չարէ . . . Փարիսին հալասը . . . Փագաթ, լաթիւ- Ֆէլի պըրագալըմտա, քեամիլճէ պաչգա լագըրտըեա պա- գալըմ : Օ տէ յիլ էմմա, Չաթը հաչմէթմէապլարընա թէպ- իղի իտէճէք մալիւմաթլարըմ վար տըր, աճապա գալգմա- սընա պէքէմէքիկիմ իգթիզա իտէր մի :

—Խայը, ազիղիմ պարօն . . . մօնսէնէօր, քէնտիսինի, թա էօլլէտէն իքի իւշ սաաթ սօնրտեա գատար, սէս վի- ըրիպ տէ ուեանտըրմասընլար տէլի, էմր ու թէնպիճ էլլէմիշ տիր. քէնտի արգու վէ միւրատլարը, բագար իրթէտի բօս- թասընա պէքէմէքսիղին, հէման շիմտիտէն խուսուսի պիր թաթար չըգարթ տըրարագ, պու մէքթուպլարը իրալ էլլէ- մէքիկիլինիգտէն իպարէթ պուլունմագտա տըր . . . վէ թահ- սիլ էլլէտիկիլինիգ մալիւմաթլարը, պէնտէնիղէ պիլ էմնիլէ պէեան իտէպիլիւրսինիղ, վէ պէնտէնիղ տախի, ուեանըպ գալգտըրլարընտա, քէնտիլէրինէ թէպիլիլ իտէպիլիլըմ, իշ թէ մօնսէնէօրին էմր ու թէնպիհիլիլի պուլունտան իպարէթ տիրլէր . . . :

—Բէք ալէա, ճան իլէ պաշ իւսթիւնէ. զանն իտէրիմ քի, Չաթը հաչմէթմէապլարը, թահսիլ էլլէմիշ օլտուղուժ մալիւմաթլարտան հօշնուտ օլաճագլար տըր . . . լաքին, ա- զիղիմ Միւրֆ, մէէմուլ իտէրիմ քի, իշպու խասսէթէն թա- թար չըգարըլմագլըզ, Ֆէնա պիր մանէտեա տէլալէթ իթ- մէքտէ օլմամալը արըլար . . . շիւնքի, Չաթը հաչմէթմէապ- լարընա սօն տէֆա օլարագ կէթ իրաթիկիմ մէքթուպլար . . . :

—Էվիլէթ, էօլլէ օլմալը տըր, դերա, մէգըլըր մէքթուպ- լարտան անլաչըրտըղընա կէօրէ, ԳոչէԿրուհ հէր շէյ բէք ա-

լէս սըրասընտա կիթմէքտէ իմիշէր, վէ իշթէ մձնսէնէօր տախի, մէճլիտի վալէս րէ, յիտի էրգաուսէն-Ոլտէնճալ րը-րէնտիսէ, քէնտի րու, յի մուվաֆագաթընը մահզա պիր ան էվվէլ պէտան դըմագըլըդ նիշէլէթ վէ միւրատըրլա, պու կիւն խասսէթէն թաթար չըգարմանըզը արգու էլլէմէքտէ տիր:

—Պէնտէնիզ, Ջաթըր հաշմէթմէապարընըն թապիսաթ-լարընը րէք պլէս անլամագտանըմ, էկէրլի, թապիր ու թէքտիրէ տայիր պիր շէյ օլմուշ օլտա խաի, պու դատար աճէլէ իթմէղէր իտի:

—Փագաթ, աղիղիմ պարօն, պուրատա՞ նէ հավատիս վար տըր, աճապա հէր քէս քէշֆ իտալ անլաեաղիլքէքտէ մի տիր . . . Պու պիղիմ էտար նէվինտէն օլտն հալ վէ իշ-լէրիմիդտէն խապէրտար օլմագտամը տըրլար . . .

—Խայը, քիմնէ ֆէհմ ու ֆարգընա պլլէ վարմագտա տէ յիլ տիր: Ջիւնքի, մձնսէնէօր ֆարիսէ գատէմ պասա-լըտան պէրու, զաթէն նատիրէն կէօրիւշիւշ օլտու զու զաթ-լարտան պաշգա քիմնէ իլէ կէօրիւշիււ պ օձուշմագտա օլ-մատըղընտան, միւշարիլէյհ հաղրէթլէրի իլչին, թէնհա պիր հալաէ իմարըր էվգաթ իթմէքլիկի սէվմէքտէ օլտու զու էճիւր տէն, չօգ աէֆա ֆարիսին էթրաֆ ու էքնաֆընտա պու-լընտան քէօլլէրտէ քէշթ ու կիւզար իլլէմէքտէ տիր, տէյի զանն իթմէքտէ տիրլէր: Շէօլլէ քի, գօնթէս Սարա Մագ-կրէկօր իլէ մէրգումէնին պիրատէրինտէն պաշգա քիմնէ-լէր, Ջաթըր հաշմէթմէապարընըն թէպօրիլէն կէզմէքտէ օլ-մատըր պլլմէքտէ տէ յիլ տիրլէր: չիւնքի, նէ միւմաիլէյհիւ-մա գօնթէսին, վէ նէ տէ պիրատէրինին, պու սըրըը մէյ-տանն չըգարմագըլըդ, իլչէրիլնէ ույմագտա տէ յիլ տիր:

—Մհ, աղիղիմ պարօն, —տէտի Միւրֆ պլլը ահը տէ-րուն չէքէրէք, —միւմաիլէյհա մէլուսնէ գօնթէսին, չիմտի պու արատա տուլ գալմըշ պուլընմատը, նէ գատար պիւ-լիւք պլլը պէլա վէ պլլը պէտապաթիմըզ տըր:

—Միւմաիլէյհա, ես 1827տէ վէ եախտ 1828տէ էվ-լէնմիշ տէ յիլ մի իտի:

—Էվվէթ, մձնսէնէօրիւն հայէս կիճէ կիւնտիւզ ալ-լանըպ կէօզ եաշլարը տէօրմէքտէ օլտու զու օլ պիւարէ դըզ չօձու զուսուս վէֆաթընտան սօնրա, եանի 1827 սէնէսին-տէ քի . . . չիմտի մէրգու մէ չօձուգ, օն ալթըր եախտ օն կէ-տի չաղարընա գատէմ պամըշ օլաճագ խաի:

—Վէ էն զիեատէ էսէֆ օլուհաճագ եէրի տէ շու տուր քի, Ջաթըր հաշմէթմէապարըր, էվլէնտիքտէն սօնրա տա, պիր չօձուգ սահլիպի օլմագըլըզ իրպալինէ նալիլ օլմամըշլար տըր:

—Շիւրհէսիլ, հաթթիմ, աղիղիմ պարօն, մձնսէնէօր թարաֆընտան, օլ պիւարէ լա չու պէօզ հագգընտա, զու-հաւա կէլմէքտէ օլտն օլ մէրհամէթ վէ մուհապպէթ տախի, պաշըճա, մէրգու մէ չօձու զուս, էօլմէմիշ օլտա խաի, չիմտի, թամ անըն եաշընտա օլաճագընըր տէրխաթըր իտէրէք, դալ-պիլնտէ հատտէն զիեատէ տէրտ ու էլլէմ հիսա իլլէմէքտէ օլմասընտան նէշէթ իթմէքտէ տիր:

—Փիլ վագը պիւլիւք պլլը պէտապաթիմըզ, վէ զիեատէ-սիլլէ չայտանը թէտսիտֆ ախր քի, գօնթէս Սարանըն էլլիւ-տէն արթըզ պիւլիւն պիւլիւն գուրթուլմուշ տուր զանն ու իթիլգատընտա պուլընմագտա իրէն, Ջաթըր հաշմէթ-մէապարըր էվլէնտիքտէն պիր գաշ սէնէ սօնրա, քէնտի նա-տիր իւլ էմալլ գէվճէսինի թօրրագա թէպիմ իթմիշ, վէ պու տէրտ ու մաթէմ ալմա արտարընտան թամ պիր պու-շուգ սէնէ կէշտիրտէ, մէրգու մէ գօնթէս Սարա տա թէք-րարէն գօճասըզ օլարագ սէրպէսթ գալմըշ տըր: վէ իլլթէ չիմտի տէ, մէրգու մէ, իշպու իրի թարաֆըն տախի տուլ դալմասընը այնի ֆուրսաթ ատա իտէրէք, հիշ չիւրհէ ճա-լիլ տէ յիլ տիր քի, անտէն իսթիֆատէ իթմէքլիկէ չալըշ-մագտա տըր . . .

—Էվվէթ, էվվէթ, վէ հաթթիմ, չիմտիքի պուտալաճա իւմիտըրի, տահա զիեատէ չէտիտ վէ գալի պլլը հալաէ պուլընմագտա տըրլար: հալպու քի, տիսանէ անը պիլմէք-տէ վէ եախտա պիլմէք իսթմէքտէ տէ յիլ տիր քի, մձնսէն-էօր քէնտիսինի գաթան սէվմէքտէ օլմատըրգտան պաշգա,

—Բէքը լաւեղլը, բէք աղբլը, բէք ուսմա, վէ բէք տէ
 էարար սագլանեընը պիր քիմնէ տիր . . . համթմա, ոլ պապ-
 աէ, տահա զիեաաէ, քէնպի վուգուֆիյնէթ իյլէմէք նիյնէթ
 վէ դայլէթ իյլէ, բէք իլէրու կիթմէքաէ օլուու գունաան, պա-
 դը քէրրէ, մէդըիւր դայլէթ ինի թատաիլ իթմէքլիկէ մէճ-
 պուր պիլէ օլմագտանըմ . չիւնքի, գաթընըզաա պիլիլուսի-
 նիզ եա՛, Չաթը հաչմէթմէապլարը, պադը խուսուսարճա
 լազըմ կէլէն թէֆթիլ վէ թահգըզը վէ թահսիլի մալիւ-
 մաթը, պիզ գաթ քէնաի իճրա իթմէք իսթմէմէքաէ տիր . . .

—Հայէա մէրգուժ, պու իշաէ, մննաէնէօրիւն տալի
 մէտալի վէ միւրատը պուլունմաընտան պիխապէ՛րմի պու-
 լունմագաա տըր :

—Իվլէթ, հայէա պիխապէր պուլունմագաա տըր . . .
 չիւնքի, պէնիմ պուլունտուղուժ տիպլումթճա պիր մէվզը,
 մէրգուժա իհալէ իյլէտիկիմ՝ մէդըիւր թէֆթիլ վէ թէճէս-
 սիւպէր հագգընտա, մէրգուժուն հիչ պիր շիւքհէնէ գահիպ
 օլմամաընա, բէք կիւզէլ եարաթմ իտիպ վէ վէսիլէ օլապլը-
 մէքաէ տիր: Մճնսիէօ Պաաթիսօ (մէրգուժ պիզիմ՝ առամըն իս-
 մի տիր), սայքի հէր սընըֆէ հայլի, վէ հէր նեղլու տէ ճէմլյ-
 եէթ իլինէ կիրէրէք, կիզլի վէ աշիքեար սուրէթտէ ինանլյ-
 եէթ վէ միւնաէպէթ բէյտա իտէպլըմէքլըրտէ եէթմա տըր,
 մէհարթթիլքեամիլէսի պուլունմագաա տըր. մէրգուժզօթէն
 տալա վէրիլի պուլունտուղու հալտէ, Էսվայի սուլի իսթի-
 մալըրէ ճիւրաթ իլէ, Էնիլիէթէ պիսլիւք խիլիանէթլէր իյ-
 լէտիկիմտէն, մէդըիւր իշճէ տէրքեար օլան սէհմինի սաթ-
 մագըրդա մէճպուր օրմուչ իսէ տէ, պու ճիւմիլ իլէ տալի,
 քէնաի աթիզ միւշթէրիլէրիլնի կէրէք մալու Էմլաք վէ սեր-
 վէթլէրի, վէ կէրէք հալ ու մէվզըլէրի հագգընտա մալիք
 պուլունտուղու վուգուֆիյնէթլէրի, քեամիլէն հըֆը իյլէմիշ
 տիր: Մէրգուժ պիր չօգ առամալարըն էարալարընա վագըֆ
 պուլունմագտէ օլմամաընը, վէ օլ սայէաէ չօգ բարալար զօ-
 բարըզ արարմագաա պուլունմալարը, արսըզճա իթիլիխար
 իտէրէք սէօյլէմէքաէ տիր: Մէրգուժ իթի իւշ տէֆա տօլմուշ

պօշամիշտըր, եանի, չօգ բարալար գազանըպ վէ չօգ զա-
 րարարա ուղրամիշտըր, վէ իսմի չըգմիշ օլմաաը ճիհէթլէ
 եէնիտէն եէնի իլլէրէ թէչէպպիւսէ տալի ճէսարթթ իտէ-
 մէտիկի կիպի, ազ եա չօգ մէրթմէպէտէ, գանուն ու նիզա-
 մա վէ վիճտանա մուգայիլ պիր չօգ աւելու հարէքէթլէրտէ
 սէ պուլունտուղունտան, կիւն գազանըպ կիւն եէմէքլիք
 հայլին տիւշար օլմուշտուր . շէօյլէ քի, կէօրմէկէ շայեան
 պիր Ֆիկաարօ, եանի պիր ֆիթնէքար հալ ու հէյեթիլ քէսպ
 իթմիշտիր . մէրգուժ բարատան վէ եախօտ քէնստի մէնֆա-
 աթընտան պաշգա հիչ պիր շէյ թանըմազ, ճանը, վէ հէր
 նամուսու, ինսանիէթթիլ, վէլ հասըլ հէր տուլղու վէ հէր
 ֆադիլէթիլ, մահգա բարա աըր, քիմ՝ քի բարաեր քէնտուեէ
 չօգ վիլերի իսէ, ճան ու թէնիլլէ օնա գուլ վէ քէօլէ օլուր (*),
 վէ իշթէ պէնիմ, մէրգուժուն լազըրալարընա ինանըպ էմ-
 նիլիէթ իթմէքաէ օլմագըլըրմաա, պու խուլ վէ պու թա-
 պիաթլարընը, լանա պիլմէքիկիկիմտէն նէչէթ իթմէքաէ տիր,
 չիւնքի, պիզէ եալան սէօյլէ յիպ տէ ալտաթմագըլըգաա, հիչ
 պիր մէնֆաաթը պուլունմագաա տէ յիլտիր, նէ գազան-
 մագաա իսէ, պիզտէն գազանմագաա տըր . վէ մահէզա,
 եինէ մէրգուժա, պիլթիւն պիլթիւն պէլ պաղլաերպ տա
 էնիլիէթ իթմէքիկի էմիլ պասիլէթտէն աաա իյլէմէքիկի,
 ճայիզ կէօրմէտիկիմտէն, քէնաի բիչնտէ տալի, պաշգա
 պիր ճաաուս կէզտիրմէքաէ յիմ:

—Պու ճիւմիլ իլէ տալի, մէրգուժուն շիմտիեէ գատար
 պիզէ կէթիրմէքաէ օլուուղու մալիւմաթլար, բէք տօղրու,
 վէ բէք լաւեղլը տըրլար :

(*) Պու միւթալաաեա զիեաաէճէ տիզգաթ օլունմաը տըր, Իվ-
 բօպանըն պիւլիւք քիւչիւք հէր գալէմ, մէդըիւր գարա իլին հէր շէսի
 իթթիքեապ իթմէքլէք թապիաթընը, թէքմիլ պիր ճիւնհա վէ պիր
 կիւնահ, վէ ինանլիէթէ մուզըր պիր շէյ տիր տէյի գապուլ Ի-
 տիպ, վէ հէմիլլէ էօյլէ վագ իտէկէլտիլէրի հալտէ, սիգտէ իսէ, ա-
 լէստէվիլէ, պիր իշիւգարըզ վէ պիր վագիլէթ եէրիլէ կէչմի տիր
 վէ իթէ պաշլըճա պու սէպէպտէն տիր քի, պիզտէ կիւնտէն կիւն-
 գարուրէթ վէ սէֆալէթ արթմագաա տըր :

—Մերգումամա, քէնտինճէ պիր տօղրուլուզ թարիզի թուրթմագտա տըր, վէ մնսիէ՝՝Սիւրֆի, սիզէ սահիհէն սէօլէրիմ քի, Մ. Պատինո, էսրարա մէնսուպ պիր հալտէ եաշամագտա օլուպ, վէ պաշլըճա իշպու Փարիստէ պուլունապիլէն՝ ռ ճինս ատամլար իչին, դանէթլէ շայեանը տիզգաթ պիր նիւմունէ սայրըմագլըղա շայեան տըր . շէօյլէ քի, էկէրչի, Չաթը հաշմէթմէտպարը (Րօտօթի) մէրգումու պիր քէրուէ կէօրսէլէր իտի, բէք հազղ իտիպէ յլէնէճէքլէրինտէ շիւրհէ եօզ իտի իաէ տէ, չի՛ չարէ քի, մէրգումուն միւշարիլէ յհ հաղբէթլէրիլլէ կէօրիւշիւպ միւնաստէպէթ բէյտա իթմէսինէ տայիր, հիչ պիր լիւզում պուլունմագտա տէյիլ իտի :

—Էկէր մէրգումուն իւճրէթինէ, պիր շէյ տահա իլա վէ իտիլմէքլէր իգթիգա իթմէքտէ իտէ, իճրա օլունապիլըր, հա՛, նէ՛ տէրսինիզ, օլ պապտէ պիր էհէմմիլիէթ կէօրմէքտէ միտինիզ :

—Մէրգումա մահլիլիէ պէշ եիւզ ֆրանգ իւճրէթ վիրիլմէքտէ օլտուգտան պաշչա, սայքի պիր օլ մըգտար տախի մէտարիֆաթը լաղըմէ իսմիլլէ վիրիլմէքտէ տիր . վէ զանն իտէրիմ քի, պու գատար պիր մէպլաղ տա քեաֆի տիր, վէ շիմուրի հալ քէնտիսի տէ, զիեատէսիլլէ մէմիւնիլիէթ իզհար էլլէմէքտէ տիր, պու ճիւմլէ իլէ տախի, եինէ իլէրուտէ, իճապընը իճրա իտէրիզ :

—Մէկէրչի մէրգում, պու իշ վէ պու սանաթընտան տօլանը հիճապ իթմէքտէ տէյիլմի տիր :

—Քիմ, մէրգումումու . թէհաճիւպ իտէրիմ պու սիւալինիզէ, հաշա, հաթթա, անըն մուղայիլի օլարաք, քէնտինճէ պիւլիւք պիր իֆիթիխար տախի ատա իթմէքտէ տիր, Մէրգում, պանա քէնտի րաբօրթ օլարընը, եանի, թօրլատըղը մալիւմաթլարը կէթիրաիկինտէ, հէր տէֆա քէնտուլէ պիր նէպի էհէմմիլիէթ թարզ ու թալըր վիրմէքտէ տիր . . . հաթթա, հէր նէ գատար սէօյլէմէկէ ճէտարէթ իթմէք իսթէմէմէքտէ իտէմտէ, ատէթա պիր տիպլամաթ, վէ եախօտ պիր էլչի աճրեամու տարաթը պաթարճաբնա հարու հէյ-

եթլէրտէ պուլունմագտա տըր . շիւրի, մէրգում էօյլէ պիր պուտալա տըր քի, կիւեա տէվէթճէ իշլէրտէ պուլունմագտա տըր կիպի պիր շալըմ սամմագտա, վէ տէվէթլէրին, իգպալու թէճէլիլիլի վէ էնվայի խայր ու մէնֆաաթլարը արասընտա տէօնմէքտէ օլան կիզի միւնաստէպաթլարա վէ բօլիթիգալարա, քէնտիսի պիր այլէթ վէ եալիսա պիր վաարթա օլարաք, պիւլիւք պիւլիւք իշլէր պիթիլմէքտէ տիր, իթիգատը պաթըլընտա պուլունարաք, պիզ զաթ, քէնտի հազգընտա, քէնտիսի տախի հայրան օլուպ, վէ թէհաճիւպ էլլէմէքտէ տիր : էվլէթ, պէօյլէ տիր, նասըլ քի մէրգումուն պանա, պաղը քէրբէ, պուտալաճա պիր մաղրուրուգ իւզըրէ, «մնսիէ՛ ոլ պարօն», պիր մէմալիլին հիւքիւմէճէ իշլէրինտէ, էհալիլլէ նամալիւմ օլտուգու հալտէ, նէ՛ գատար զինճիլլէմէ իշլէր տէօնմէքտէ տիրլէր . մէսէլա, քիմ պիլիլը վէ քիմ ֆիլըր ու խէեալընտան կէշիլիպիլիլըր քի, սալթ շու պէնտէնիզին սիզէ կէթիրաիկիմ մալիւմաթլարտան պիլլէ, շիւրհէսիզ օլարաք, էվրօպաճա էն պիւլիւք իշլէր վէ մէսէլլէր իլէ միւնաստէպաթլը պուլունմագտա տըր՝ տիսէսի, մէզքիւր պուտալալըղընը, քեամիլլէն թատսիզ էլլէմէքտէ տիր :

—Շիրբէճէսիզ, պաեաղը ատամլար, տայիմա քէնտիլլէրի, քէնտի պաեաղըլըղընտան տօլանը թէսէլի էլլէմէք իչին, էօյլէ խէեալի իթիգատլարա միւրաճատթ իտէրլէր (*), վէ իշլէթ քեամիլ վէնամուսըլ քիլմէսէլլէրին գատար ու հայսիլիէթլէրի, էօյլէ պաեաղը ատամլարա նիսպէթլէ թանըմագտա օլտուգունտան, քէնտի քէմալլէթլէրինտէն տօլանը, տայիմա իֆիթիլար էլլէմէլի տիրլէր : Հէր նէ հալ իսէ, աղիզիմ պարօն, հանը, մէզքիւր վուգուֆիլիլիլլէ լալիշատընը նէ՛ եաբտընըլ :

—Իշլէ պուրբատա տըր, վէ սայքի քեամիլլէն Մ. Պատինո թարաֆընտան վիրիլլէն մալիւմաթտան իպարէթ օլտուգու թագտիրտէ գալէմէ ալընմըտըր :

(*) Պիզիմ օլ խէեալընը, տիմէլիմ պուտալալար, իլա տգըլլէլար վէ աղգատէլէր, պու հիւքմէ տիգաթ իլլէմէլի տիրլէր :

— Հիմնէթ խիպ օգո՞ւրմուսունուդ :
 Մ. տը կրասուն, շու աթիտեքի սուրէթտէ օգու մանեա պաշ-
 լատը :

ՅԱԼԹՐ-ՏԸ-ՄԱՐԻՅԷ ՏԱՅԻՐՕՒՄՆ
 ՄԱՆԻԻՄՍԹ

« 1827 սենեպի եվզէլէրինտէ, Բիէր Թուրնրմին իսմին-
 տէ պիր առէմքի, շիմտի, դապլզէնյըթ թէօհմէթիլյէ թու-
 թուլմուշ օլմասընտան տօլանը Բօշֆօր թէրօսնէսինտէ պու-
 լունմագտա տըր, լաճուէթ լազապը վիրիլմէրտէ օլան օւէր-
 վէ նամ պիր դարրեա, էկէր, դատիմ սուրէթտէ դանբըրպ
 պիւլիւթմէր շարթըլա դապուլ խտը իտէ, քննտիսինէ պէշ
 ալթը չաղարընտա պիր գըզ չօճուգ թէսլիմ օլունաճաղընը
 թէքիթֆ, վէ պունա մուգապիլ տախի, անճագ պիր տէֆա
 իչին օլտուղու հալտէ, պին թանէճիք Փրանգ վիրիլէճէ-
 կինի պիտիլըմիշ տիր :

« Մէրգումէ պու թէքիթի վէ եախօտ պու բազարըղը
 գապուլ իթմիշ, վէ թէսլիմ իտիլէն չօճուգ, մէգքիւրէ գա-
 րընըն եանընտա իքի սէնէ դատար գալմըշտըր, վէ պատէհու,
 զէվալը չօճուգ, օլ մէրգումէ դարըտան կէօրտիւկիւ պէտ
 մուսամէլէրէ վէ չէքտիկի իչքէնճէլէրէ տանանամտարագ,
 գաչըպ դայպ օլմուշտուր. լաճուէթ պու չօճուղուն նէրէ-
 եէ կիթմիշ օլմասընա տայիր, պիր խայլի սենէլէր հիշ պիր
 մալիւմաթ ալամտըպ, ֆագաթմ, անճագ պունտան ալթը
 հաֆթա դատար մուգատտէժ, իչք տէֆա օլտուղու հալ-
 տէ, Սիթէտէ վազը պիր մէլիսանէտէ, մէրգումէ չօճուղու
 րասթ կէթիրմիշտիր : Նիմտի մէգքիւր չօճուգ պիւլիւեիւպ
 եէթիթճէ պիր կէնճ գըղ օլմուշ օլտուգտան պաչագ, քէն-
 տիսինէ տէ լա կուսլէօղ լազապը վիրիլմէրտէ օլտուղու
 անլաշըլմըշտըր :

« Լա ճուէթ մէրգումէ չօճուղա, Թարի-Պրանտա րասթ
 կէլմէգտէն պիր դաշ կիւն էվլէլ, մէրգում Բօշֆօր թէր-
 սանէսինտէ պուլունան, վէ վագթիլլէ մէգքիւր թէրսանէ-
 տէ Մէթըր տէգօլու թանըմըշ օլան Թուրնրմին, Պրա-Բու-

ժա (պու ատամ, կէրէք թէրսանէտէ պուլունան, վէ կէ-
 րէք կիրիպ տէ չըգմըշ օլան ատամարա, կիրլի սուրէթտէ
 մուսպիրիլքէրի իթմէրտէ տիր), չէնա սենէլէր մուգատ-
 տէմ մէրգումէ լա ճուէթէ, եանի ժէրվէ նամ դարրեա
 թէսլիմ իթմիշ օլտուղու չօճուղա տայիր, դանէթիլ ուղուն
 պիր մէրթուպ եազմըշտըր :

« Կէրէք մէգքիւր մէրթուպարտան, վէ կէրէք լա ճու-
 էթին քննտի իգրարըրընտան անլաշըլտըղընա կէօրէ, 1827
 սենէսինտէ, ժագ Նէրրան նամ պիր նօթէրին խանէսի քէհ-
 եա գատընըղընը իճրա իթմէրտէ պուլունան մատմ Սէ-
 րաֆէն նամ պիր գատըն, Թուրնրմին կիտէրէք, պէշ ալ-
 թը եաչընտա օլուպ, վէ թէքք խիլմէսի միւրատ օլունմագ-
 տէ օլան պիր գըզ չօճուղունու, պալէատէ զիքը օլունտու-
 ղու մինվալ իւզրէ, պին Փրանգ իւճրէթէ մուգապիլ գա-
 պուլ իտիպ տէ, դանբըմագլըղ տէրիւհտէ իտէճէք պիր
 դարը պուլմասընը իհալէ իլլէմիշտիր :

« Մատամ Սէրաֆէնին մաթլուպունա թէվֆիդան, Թուր-
 նըմին լա ճուէթի պուլմուշ, վէ լա ճուէթ տախի, րաղի օ-
 լարագ դապուլ իլլէմիշտիր :

« Թուրնրմինին, թէրսանէտէն, Պրա-Բուժա մէգքիւր մէր-
 թուպու եազարագ, պու մալիւմաթլարը վիրմէսինտէն մագ-
 սէտ իտէ, պաչագ պիր շէլ օլմանըպ, իլլա, Պրա-Բուժուն,
 պաչագ պիր ատամ մարիֆէթիլլէլ, մատամ Սէրաֆէնէ պիր
 խապէր կէճուտէրէրէք, վէ, « էկէր շու դատար պիր բարա
 վիրմէզ իտէն, խայլի սենէլէրտէն պերու, էօլլէճէ ունու-
 տուլուպ իւսթիւ գարալը գալմըշ օլան ֆիլան չօճուղուն
 իչինի, հիւքիւմէթէ վէ եախօտ շու եա պու մահէլլէ վէ եա-
 խօտ շու եա պու զաթա խապէր վիրմէքիլկէ մէճպուր օլա-
 ճաղըմ» տէ յի գօրգուլար վիրտիրթ տիրէրէք, բարա գօրար-
 մագլըղտան (*) իպարէթ պուլունմագտա իտի, չիւնքի, մէր-

(*) Էօթէն Սիւ, պու եօրտա շարա գօրարմասլըղը, անճագ Թուր-
 նըմին իլէ Մէթըր տէգօլ կիպի ալապարա լաեղգ կէօրտիւկիւ հալտէ,
 պիգտէ իտէ, պազը դազթաճըլարմըղ, վէ ալլէ խուսուս օլ միւքի-

դ ու մ թուրքներն ինքն իրան անցան, մեզքիւ լուսնու լուսնի վրէպ
 իտերէք քէնտիլէրի կիզլէմէքտէ օլան աուսիլար թարա-
 ֆընտան, մատամ Սէրաֆէն, արա եհրտէ պիր վիսթիւս վէ
 եախօտ պիր էմիր դուլու մազամքնտա պուլունմուշտուր :

«Պրա-Ռուս մէգրիւր մէքթուպու, պիր վազրթման պէ-
 րու Մէթր տէգօլուն խապասաթ վէ ճինանեթ շէրիքէտի
 պուլունան լա Շուէթէ վիրմիլ իմիլ : վէ իլթէ պունտան տա,
 մէգրիւր մէքթուպուն, նասըլ օլուպ տա մերգու մ հայտու-
 տուն եանընտա պուլունմասընն անլաչըլաճաղը կիպի, լա
 Շուէթին, Լաբէն-Պլան նամ մէքթէտէտէ, լա կուալէօղիւ
 լասաթ կէթիրտիկինտէ, մէրգումէ գըզա, «Սէրէ - Բ-Լըճէ
 զի օլուսըլը գըլընադ անլըլըլը րըլ, Լաթի, Բէթ օլուր Բ-
 Նըլըլ կիտրիլէն օլուսի օլուսի րըլ» տէքրէք, տէրտլէր
 պաղըլըլա մասընն էսաթ տաթի անլաչըլաճաղ տար :

«Պու խոստուտա մէտէլէ շունտա իտի քի, թուրքմիլին
 մէգրիւր մէքթուպունտա, վազրթիլէ լա Շուէթէ քէնտիլի-
 նին թէտիլմ իթմիլ օլտուղու մերգումէ չօճուգ հազգընտա
 եաղսաղըլար տօղրու մու խոլիլէր, եօգսա տէլէլմի իտի-
 լէր, պէլի տէլիլ իտիլէր :

«Իմտի, պինտէն ալէյհ, մէրգումէ մատամ Սէրաֆէն
 իլէ, նօթէր օւազ ձէրրան հազգընտա տաթի քէսպի մա-
 լիւմաթ իտիլմէքիլը իգթիլա իթմիլտիր, վէ մէրգումանըն
 իքիսինն տաթի հանաթտա պուլունտուղըլար անլաչըլըլ
 տըր : Մէրգում նօթէր Սանթիէ սօգաղընտա է Ա նիւմեթ
 իլէ միւրադգում խանէտէ իգամէթ իթմէքտէ օլուպ, վէ
 մէրգում, զայէթիլ տինտար իմիլ, վէ եախօտ անաղըլարը քի-
 լիստէն տիլարը չըգմաղ իմիլ, վէ քէնտի իլէքինտէ տէ օլ
 դատար հիւանի նիղամ վէ տիգաթ մ ու ինթիմամ իգհար

սիտիլքտէ վէ ճիգվիթիլքտէ ելքթա պուլունուպ տա, Թըրնազարը
 ունունտ գատար սղլ ու տիրակէթ քէսպիլը օլան մեծ աղաղըլմը-
 զա Թարընմագտա օլան զաղէթա պիլէ, հէր վազրթ իթիլքեաթ իլ-
 էմէքտէ տիրլէր :

իթմէքտէ իմիլ քի, հատի իթիտալը թէճալուգ իտէրէք,
 էն ուֆագ պիր շէյտէ պիլէ մուշքիլաթլար չըգարմագըլը
 տէրէճէլէրինէ դատար չըգար իմիլ : վէ մէրգումուն իլի,
 զանէթիլ սըրասընտա օլուպ, վէ թամաքեարլըգտա իտէ,
 ճիւրիլէր մէրթէպէսին թուլմասգտա իմիլ, վէ մատամ Սէ-
 րաֆէն տէ, տայիմա եանընտա վէքիլաթըլըգ, վէ եախօտ
 քէճեա դատարլըգ մէճմուրիլէթիլին իծրա իլէմէքտէ իմիլ :
 օւազ ձէրրան, էվիլէլա բէք ֆազըր պիր հայտէ օլտուղու
 հայտէ, նօթէրիլ մէճմուրիլէթիլին 350,000 ֆրանգա սա-
 թըն ալմըլ, վէ մէպըլար մէգպուրուն պիր միգատարըն մէր-
 գումա, Փարիս միլլիթ ասիլէրի պաշ դապիլմանընտան օլուպ
 վէ պիր թաղըլմ քէսան նէգաթիտէ տէ քէսպի շէօճըթէ իթ-
 միլ պուլունան Մ. Շարըլ Բօպեր նամ տէլիգանըլ վիրմիլ
 աիր : Պաղը պէտղէպունլարն, պիր սուրէթի գալլիլիտէ
 մէօլէտիքլէրինէ նէգարէն, օւազ ձէրրան, մերգում տէլի-
 գանըլ դապիլթ իլէ, Պորտաա բէք չօգ իլէր կէօրիւպ, քիւլի
 բարալար գաղանմըլ օլտուղըլարնտան, մէրգում շիմտի,
 քէնտի պօրճունու թէճտիլիէ իտէպիլիլ պիր հայտէ պու-
 լունմագտա իմիլ : պու ճիւմէ իլէ տաթի, մէրգում ինտէլ
 էհալի, պէղայէթ տէրէճէտէ կիւզլ պիր իսիմ գաղանմըլ
 օլտուղունտան, չօգլար, մէգրիւր լազըլարա սըրֆ պիր
 մէքրուս իֆթիլա նազարըլա պօգմագտա իմիլէր : Խիւ-
 լասայի քէլամ, անլաչըլաղընա կէօրէ, մէրգում աղիգ ա-
 տամըն վէքիլաթըլ պուլունան մէրտումէ մատամ Սէրա-
 ֆէնտէն, լա կուալէօղիւն աալ ու նէպիլիէ տայիլ բէք ալէա
 մալիւմաթլար ալընապիլէճէք տիր :

— Չօգ իլի, չօգ իլի, աղիլմ պարճն, — տէտի Միւրֆ, —
 թուրքմիլին թարաֆընտան վիրիլէն վուգուֆիլիլէթլտէ է-
 բէլիճէ սահիճիլը էմարէլէրի կէօրիւմէքտէ տիր, Իճթի-
 մալտիր քի, մէրգում նօթէրին եանընտա, օլ պիլարէ չօ-
 ճուղուն աթալարընն պուլունմասընա մէտար օլապիլէճէք
 մալիւմաթլար պուլապիլէճէկիլտիր : կէլէլմ շիմտի Մէթր
 տէքօլուն էվլասար մէտէլէթինէ, նասըլ, անաղա օլ պապ-

տէ տախտի պու մէրթէպէ լաեըզը մալիւմաթլարա մալիք պուլունմագտամըրնըզ :

— Հէր նէ գատար այնի մէրթէպէտէ լաեըզը տէ յիւլէր իսէ տէ . . . պու ճիւմէ իլէ տախտի, միգտարը քիֆայէտէ մալիւմաթլարամ պուլունմագտամ տըլլար :

— Ասհիհի մի սէօյլէ եօրսունուզ, տիմէք տիր քի օլ սիզին միւսիւ Պատինս, ատէթա պիր վուգուֆիյեթ խաղինէսի մագամընտա տըր :

— Նաաըլ քի կէօրմէքաէսինիզ, պիւթիւն պու իլէլտէ, էն դիեատէ իլ պէճէրմէքաէ օլան Պրա-Րուժ տուր : Վէ Մ. Պատինս տախտի, բօյիս իլէ ազ չօզ իլիթիլաթ իւզրէ պուլունտուղու հայտէ, պիզէ մէրգում Պրա-Րուժուս օլ ճանւիլեր Մէթըր տէգօլուն պէտպալիթ գէվճէսի օլան մատամ ժօրթ Տիւրէսնէլին մախտումուսու պուլմագ նիյեթիլլէ, մծնէնէթօր թարաֆընտան զուհուրա կէլէն իւզ զայլէթ վէ թէչէպպիսլէրինտէ, պիր չօզ գանըր գաթիլէրին վէ բրանկապէնտէլին վասըթայի ճիւրմ ու ճինայէթիլէրի մագամընտա կէօթէրմիլ իտի :

— Օնտա շիւրհէ ճայիզ տէ յիլտիր, նաաըլ քի մծնէնէթօր տէ, Սիթէտէ վագը Ֆէվ սօգաղընտա, ԱՅ նիւմէրօ իլէ միւրագգամ խանէտէ պուլունմատէ օլան Պրա-Րուժուարամագըլազ կիթտիկինտէ, Նուրինէթօր իլէ լա կուալէօզէ թէսատիֆ իտէրէք թանըմըլ իտի : Վէ Չաթըր հալմէթմէապլարը, պու միւնասէպէթի պիր ֆուրասթ ատա իտէրէք, էօյլէ խապիս ատամլարըն տէհէթլու մէրքէզլէրինի վէ եախտ եուվալարընը կէզիպ կէօրմէքիկի, վէ պէլքի, պագը պիւրաբէլէրէ թէսատիֆ իտէր տէ, տիւչար օլմուշ օլտուգլարը թէհիլքէ վէ խապասաթ կիրտապընտան գուրթարմագըլզ մէնֆատաթը իգպալինէ նայիլ օլուր տէ յի տիւչիւն միւլ իտի : Ֆիլվագըտա տիւ շիւնիւպ արզու իլէտիկի կիպի օլմուշտուր : հաֆըր Սլլահ, կէրչի էօյլէ օլմուշտուր, լաբին, օլ արտատ տա, նէ գատար թէհիլքէլէր կէչիլմէմիլտիր :

— Ապիզիմ Միւրֆ, մէգքիւր ֆէլաքէթլէրտէ սիլ տախտի

պուլունարագ, գահրամանճա գարըր գօեուպ տաեանմըլ պընըլ տըր . . .

— Վէ հաթթիմ, Չաթըր հալմէթմէապլարընըն է---էրէէ էսէհէրէչիւլէ օլմագըլըրմտա, ճուտան նէչէթ իթմէմիլի տիր, —տէ յի ճէվապ վիրտի աըլզատէ Միւրֆ կիւլի մաէեթէք :

— Տէլիլ քէօմիլըրճիւսիւ, իլլա պիր եալէրի խասը շէճիլիսի օլմուշտուր. սիլ տայիմա իպլարազը ճէսարէթ վէ սատագաթ իլլէմիլսինիզ տիր. հէր նէ հալ իսէ, պունլար զաթէն շէմն կիպի աչիքեար շէլլէր օլուպ, վէ թէքէրըրիւրէ հաճէթ պուլունմաաղընտան, պէն եինէ քէնտի բաբօրթօմն օգումագըլազ տէվամ իտէեթմ . . . — Ասլէն Տիւրէսնէլ թէսալիյէ իտիլմէքաէ օլուպ, վէ սծնատան իսէ Մէթըր տէգօլ մալէսինի ալմըլ օլան ատամըն զէվճէսի մատամ ժօրթուն մախտումու հագգընտա ալընան վուգուֆիյեթիլէր տէ, շու աթիտէքիլէր տիրէր :

«Պունտան ճն մէքիզ այ գատար մուգատտէմ, Ֆրանսօս-Յէրմէն իսմինտէ պիր տէլիլգանիլը, Նանթտա Նօէլ վէ գումըանեաը թէսալիյէ օլունմագտէ պուլունան պանգա մէէմուրըրտան պիրի պուլունտուղու հալտէ, շէհի մէգպուրու թէրք իլէ, ֆարիսէ կէլմիլ տիր :

«Մէթըր տէգօլուն կէրէք քէնտի շիֆահէն օլան թագըրիլէրինտէն, վէ կէրէք իւզէրնտէ պուլունան պիր չօզ մէքթուպլարտան անլալըլընազ կէօրէ, մէրգումուն քէնտի էվաաընը, գանտըրըպ իղֆալ իտէրէք, պիր կիւն քէնտի էֆալը խապիսլէրինէ, պիր ալէթ իտիպ տէ գուլլանմագ նիյեթիլլէ թէսալիմ իթտիկի հայտուտ, մէրգում չօճուզա նիյեթիլ մէրտուտէսինի աչարագ, քէնտի պուլունտուղու պանգատա պիր թագըր իլըրըզըլըլար վէ սաթթէքեարըլլար իլլէմիլսինի թէքիթ իլլէմիլտիր :

«Մէրգում չօճուգ, մէրգում հայտուտուն պու թէքիլֆիլի, նէֆրէթի ալիմէ իւզրէ բէտա իլլէտիքտէն պաշգա, էօյլէ պիր քէնտուլի պիւլիւթմիւլ օլան ատամըն իսմինի մէյտանէ չըգարմագ տախտի իսթէմէտիկինտէն, էֆէնտիսի-

նէ իմզարդ պիր մէքթուպ եաղարագ, մաղազսը հաղ-
 գընտա գուրուլմնագտա պուլունան խապասաթ տօլապըն-
 տան մէրգումու խապէրտար գըրմըչ, վէ պատէհու կիղի-
 ճէ նանթը թէրք իէ, քէնտիսինի ճիրմ ու ճինայէթ եօ-
 լունտա պիր ալէթ իթմէր խթէչէնէրին բէնչէրէրինտէն
 գուրթուլմազ նիյեթէթ կըլէ Ֆիրար կըլէմիշտիր:

«Մէրգուման խալին հայտուտար, ժէրմէնին ֆիրարընր
 կէօրտիւքէրի կիպի, գօշուպ Փարխէ կէլմիշէր, վէ տօղ-
 բու կիտպ Պրա-Ռուժու պուլարագ, մէրգում չօճուղուն
 բիլինտէ կէզմէկէ պաշլամըչլար տըր: Պունլար պիթթապի,
 մէրգումու, պիր նիյեթէթի Ֆասիտէեթ մէպին արտմագտա
 օլուպ, վէ չօճուգ տախի պունլարըն մէգըրու նիյեթէթի ֆա-
 սիտէլէրինի բէք ալէն պիլմէքաէ օլտուղունտան, տայիմա
 քէնտուի սէթը կըլէմէքաէ պուլունմուշտուր: Պունլար ու-
 ղուն միւտտէթ, վէ պիր չօղ արտաղգտան սօնրա, նիհայէթ
 մահէլի իգամէթինի պուլունլար իսէ տէ, ճիւզիճէ կիճ
 դալմըչ օլտուղլարընտան, ժէրմէն չէնա կիւն աղտէմ, քէն-
 տույի պիւլիւտիւպ թահսպի ուլում իթտիրմիշ օլուն մէլու-
 նու գազարա կէօրմիւշ, վէ Փարխէ կէլմէսինտէն մագսէ-
 տինին նէ օլտուղունու տէրք ու ֆէհմ պիրլէ, անինտէ մա-
 հէլի իգամէթինի տէկիշթ իրմիշտիր: վէ իշթէ պու տէֆա
 տախի, քէնտի իղինտէ կէզմէքաէ օլանլարըն էլլէրինտէն
 գուրթուլապիլմիշ տիր:

«Ֆագաթ, սայքի պունտան ալթը հաֆթա գատար մու-
 գատտէմ, մէրգումուն տիւշմէնլէրի, պու եհնի իգամէթ-
 կեահընըն թամըլ սօղաղընտա Ա7 նիւմէրօլու խանէտէ օլ-
 մասընա քէսպի վուգուֆ իտէպիլտիլքէրինտէն, մէրգում,
 պիր ազլամ, քէնտի օտասընա տէճնտիւքտէ, աղ դալմըչ
 քի բէնչէրէրին տիւշէճէք իմիշ (Մէթըր տէգօլ, Բօտօլֆա,
 իսթէտիկի մալիւմաթլարը վիրտիկի վազըթտա, պու վա-
 գաանը սէթը իտիպ սէօլլէմէմիշ տիր):

«Ժէրմէն, պու թէրմէնին նէրէտէն կէլմէսին տէրք կը-
 լէտիկինտէն, մէրգուր թամըլ սօղաղընր տախի թէրք կըլէ-

միշտիր: վէ պունլար, եհնի իգամէթ կեահընը արամագ իգօ-
 բէ իքէն, Մէթըր տէգօլ, մօնսէնեթօրուն բէնչէսին տիւշ-
 միւշ, վէ ճէգայի սէղաղընր չէքմիշ տիր:

«Վէ իշթէ, իշլէր պու մէրքէղտէ իքէն, մօնսէնեթօր թա-
 րաֆընտան, մէրգում չօճուղուն մահէլի իգամէթինի ա-
 րանըլու պուլունմասը եմ ու ֆէրման պուլունլունշտուր:

«Վէ մէրգուր թէլէպպիւս վէ թէճէսիստէն տախի,
 շու աթիտէքի նէթիճէ հասըլ օլմուշտուր:»

«Շէօլլէ քի, մէրգում չօճուգ, եանի, Մէթըր տէգօլուն
 օլու Ֆրանսօա-ժէրմէն, թամըլ սօղաղընտա վազը Ա7 նիւ-
 մէրօլու խանէտէ, իւշ մահ գատար իգամէթ իթմիշ տիր:
 Մէրգուր խանէտէ, պէղտէթ տէրէճէտէ շայեանը իսթիւ-
 սա (պիլինմէկէ վէ մէրագ իտիլմէկէ լաեղ) թապիթլարա
 վէ զարիպ սանաթլարա մալիք պիր չօղ ատամլար պուլուն-
 մագտա իմիշ. ժէրմէն իսէ, զիեատէսիլլէ շիլինթապ կիւ-
 լէր եիւզ վէ սաֆտէրուն պիր չօճուգ օլտուղունտան, հէր
 քէս մէրգումու, իֆրաթ մէրթմէպէ սէվմէքաէ պուլունմուշ
 տուր: Պու չօճուգ, կէօրիւնիւշէ նէգարէն, բէք ազ պիր
 բարտեա, վէ եախօտ պիր ճիւզի մասշա մալիք պուլունա-
 րագ, բէք իտարլի պիր սուրէթտէ կէլինմէքաէ իմիշ իսէ
 տէ, պու ճիւմէ տախի, մէրգուր խանէնին թալան իլին-
 տէ իգամէթ իլլէմէքաէ պուլունան ֆագըր պիր ֆամիլեա-
 տա, բէք չօղ կիլիքլէր վէ եարտմար կըլէմիշտիր: Մէր-
 քուր խանէտէն, մէրգում չօճուղուն եհնի իգամէթ կեահը
 իւլէ, նէ իշ վէ եախօտ գանդի սանաթ իլլէ մէշըլ պուլուն-
 մասընա տայիր, մալիւմաթլար արանըլու իսթէնիլմիշ իսէ
 տէ, քիւլիլ զայրէթ պիհուտէ օլմուշտուր, եանի հիշ պիր մա-
 լիւմաթ ալընամամըշ տըր. անճուգ, շիբէհ օլունտուղու-
 նա կէօրէ, մէրգում պիր թիւճճար մաղազապընտա, եա
 եաղըճըլըլա, վէ եախօտ սայիր պիր իրտուէթլէ մէշըլ
 պուլունմագտա օլմալը տըր, շիւնքի, սապահյաեան բըքէն-
 տէն կիթմէքաէ, վէ ազլամ տախի, սաաթ օն բատտէլէ-
 րինտէ ալտէթ իթմէքաէ իմիշ: Մէրգումուն, եհնի իգա-

մէթիկեանհընը, եայնըզ պիտ գըզըն պիմէքտէ օլմասը զան-
 նը գապիտէն պուլունմագտա իմիչ . վէ պու տա կէնճ պիտ
 գըզ օլուպ , մեդքիւր խանէտէ իգամէթ իլէմէքտէ իմիչ .
 Մէրգումէ , դաեեթիւ կիւղէլ պիտ «կրիզէթ» (*) օլուպ , վէ
 իսմի տախի Րիկօլէթ (**) իմիչ . վէ կէօրիւնիւչէ կէօրէ , մէր-
 գում փէրմէն իլէ , բէք սըզը կէօրիւնմէքտէ վէ գօնուչմագ-
 տէ իմիչ . . . վէ մէրգումէնին օտասը տա , փէրմէնին թէքը
 իթտիկի օտասընա պիթիչիք օլուպ , վէ շիմտի իսէ պօշտա
 գալմըլ օլտուղունտան , պիտ եէնի քիրաճընա պէքլէնիլմէք-
 տէ իմիչ . վէ իչթէ պու սօնրաքի մալի մաթլար տա , մէզ-
 քիւր օտաեը քիրալամագլըղա չըգըլմագլըզ սայէօսինտէ էլ-
 տէ իտիլէպիլմիչլէր տիր . . . » (***)

(*) Ֆրանսատա , մաղազալարտա իշնիլք խոն վէ շարշան գըզլա-
 րա պիթիլթի տէնիլէր քի , չօգ տէֆա զէնկիւնէր վէ հօլարտալար ,
 պու գըզարտան չօգլարընը , եա կիտիպ կէլիպ միւշթէրի օլարագ ,
 վէ կիտա կէլիպ պախիչիլէր , ճլտիկէլէր վէ իմիտլէր վիբէքէք , վէ
 եախա աղչամ սաղաճ եօլարընը պէքլէլիլ լրասթ կէթ իրիպ տէ պիտ
 եօլ իլէ այտաորպ գանաղրարագ , պաշտան չըգարրլար . վէ զէվալը-
 լար տա , զաթէն հէմ կէնճ վէ հէմ տէ ֆագըը վէ թէքրուպէսիլ օլ-
 տուղլարը կիպի , էնպայի տուլըլար վէ արղուլար բէլչէլէրինտէ
 տախի էօրիէ պուլունտուղլարընտան , վէ պինապէրին պիտ պիթիլէր-
 նէ պագարագ , հէր կիւն վէ հէր ստանթ ֆէնա խլրէթիլէր այմագտա
 օլտուղլարընտան , պիթիլէր պիտ այտանիլ պաշտան չըգագտա տըլլար-
 պիզճէ նէ մութլու օլ միլէթէ վէ օլ մէմէթէթէ քի , գըզ վէ գատըն
 թայիթէտի , շարշընա վէ եա տա պիտ ֆապրիգաեա կիտիպ տէ բարա
 գաղանմաեա միւնթան օլմաղ :

(**) Րիկօլէթին գիքրի , զաթէն կէչմի տիր . շիմտիլէ գատար օ-
 գունան ֆասլարը տէր խաթըր իտէն զաթլար , անը տախի տէր խա-
 թըր իտէպիլէրիլէր քի , Ֆիլթօր-տը-Մարինին շարշանըգտա , վէ ի-
 գօնօմեալարըն պիլմէքլէքտէ բէք իլէրու տէ տիր տէլի հագըընտա սէ
 նալէր օգուտուղու , վէ մաճպէս արգատալը օլտուղունտա պիլտիրտի-
 կի , վէ մաճպէտտէ չօգ կիլտիլիլի իչնի , իտիլնէ Րիկօլէթ լագապը-
 նըն իլալիլ իտիլտիլիլիլի սէլօլէտիլիլ գըզ իշթէ պու գըզ տըր քի , ի-
 լէրուտէ , սահիհէն նէ գատար ինասնիլէթիլ վէ ֆուգարաբէրվէր ,
 վէ թէմիլգըեար , վէ էնիլ ըրզ պիտ գըզ օլմասը անիւղլարմագ տըր :

(***) Չանս խտէրիլէքի , իլպու երիլիլմիլ լէրիճի ԱՐԱՇՏՐԲՄԱ

— Րիկօլէթ մի , — տէտի պիտտէն պիթէ Միւրֆ , ճիւ-
 զիճէ պիտ թէֆէքըբիւր իւզրէ պուլունմագտա տըր կիպի
 կէօրիւնմէքտէ իբէն , տիգգալթ իտիպ գուլագ գապարթա-
 րագ . — Րիկօլէթ մի , պու իսմի թանըլմալընըմ պէն :

— Նէ սէօլլէեօրսունուղ , մօնսիէօ Միւրֆ , — տէտի պա-
 րօն կիւլէրէք . — Նէ սէօլլէեօրսունուղ , զաթլընը կիպի չօ-
 լուգ չօճուգ վէ ֆաթլիւս սահիլիլ օլան , վէ շան ու չէօհ-
 րէլի սահիլիլ պուլունման պիտ քեամիլ ատամա , մէկէրչի
 կրիլէթիլէր իլէ մուարիֆէ իւզրէ պուլունմուչ օլմագլըզ
 տիւչէր մի , եագըլըր մը . . . Նէ սէօլլէեօրսունուղ , սիղ
 մատօմաղէլ Րիկօլէթին իսմինի թանըլմագտա մը ընըզ , ա՛-
 ա՛ , իլթէ պու օլմատը . . . եօ՛գ , Ալլահ տա պիլիւր քի , օլ-
 մատը . . . :

— Խալլը , պարօն , էօլլէ սիղին զանն իթտիլիլիլիլ կիպի ,
 պուլունտա շայեանը թէաճճիւպ ճիւլ պիտ շէյ հօգ տուր . պա-
 նա պու իսմի , դարալիլ նէլիլնտէն օլարագ , մօնսէնէեօր
 թանըլմալընըլտըր : Պագընը նասըլ օլմուչ տուր . . . Հա՛ ,
 շիմտի խաթըրմա կիլտի . . . էլվէթ , շիմտի բէք իլի տէրխա-
 թըր իտէպիլմէքտէլիմ . չէօլլէ քի , մօնսէնէեօր պանա , լա
 կուալէօղիւն սէրիլիլղէչիլիլ նագլ իթտիլիլնտէ , մէքըբիւր
 Րիկօլէթ իսմի տախի հէմ կէլտի վէ հէմ տէ , բէք ալէա իսաթ-
 րմա կէլմէքտէ տիր քի . նէ՛ դատար թօհաֆ պիտ իսմտիր ,
 տէլէքտէ կիլտիլ իտի . մէրգումէ գըզ , օլ կէվալը
 Ֆիլթօր-տը-Մարինին մաճպէս արգատալը իմիչ :

— Իլէք ալէա , իմտի , շունու տա պիլմէլիլիլ քի , մէր-
 գումէ Րիկօլէթ , շիմտի պու սաաթ տա , տէրքեար օլան թէ-

նամ ֆաալ , պագլարա , պօշ վէ եաթօտ օտանտըընը պիտ ֆաալ տըր
 կիլիլ կէօրիւնէեք տիր , շալ պու քի , մուղայրի օլարագ , պու ֆաալ ,
 թէքմիլ հիքեպլնին լուչու մագամմտա օլուպ , վէ հիքեպլնին թա
 սօնուտա գատար ըրզ միր : ճէլիլնտէն վէ իլէ եարաեաճագընտան հէր
 ֆաալտան ղիւեառէ օգուտուլմալընտ , վէ պիտ գաշ տէֆա տիգգալթլը-
 ճա օգուտարագ , ֆիլթիլտէ սագալըլմալընըր , քեաֆիլէլ օգուտան
 զաթլարա իթտար վէ նասիլթ իտիլիլ :

չէ պղտն սաթը մը զը մը ընտա , զիեատէ սկսելէ միւր ֆիւս օլու պ իշի միգէ եարսեաճագ տըր : Իշթէ , բարօրթ օմ տա պիթ մէքաէ տիւր , ազ պիւր շէյ դալտը , աճը տա տիյնէ յինիզ :

«Մէգըիւր ԲՊամբլ սօղ աղընտա վագը 17 Նիւմբուրու իտա նէտէ , պօշ գալմըշ օլան ժէրմէնին մէգըիւր օտատընը քիւրալեաբը թու թմագլըգ , իճթ իմալ տըր քի , պիւր ֆայտէեի մուճիպ օլապիլէ ճէք տիւր : Քէնպի մաղիւ մաթ իտիլմէք իշին , պու դատարտան զիեատէ իլէրու կիտիլմէք իկէ էմը վիւրիւ միշ օլմատըղընտան , աճագ պու գատար իլէ իգթիֆա իտիլմիշ իտէտէ , մէգըիւր խանէնին գարուճուտու զէվճէ սինին աղըղնտան գաչան պիւր գաշ լաղըրտըրար նէղարէն , մէրդու մէ մատմագէլ Բիկօլէթ մարիֆէթ իլէլէ , օրատան , Մէթըր տէգօլուն մախուու մի ճագընտա , պագը մէրթէպէ մաղիւ մաթ վէ իյգաճաթը սաճիճէ ալլանապիլմէ սինին իճթիւ մաղտէն պուլունմատը շէյլէ տուրսուն , մնեսէնէտը ճագըրէթլէրի , մաճէլի մէղպուրէ թէլընի իթ տիւրլէրնտէ իտէ , նիչէ ալսէաղը դարիպէ վէ սանալիի աճիպէ , վէ տլէլտուտու ֆիւր ու խէեալտան կէշմիզ մէրթէպէտէ զարուրէթ վէ սէֆալէթլէր տախի տիգաթ իտիլ կէօրէպիլէ ճէկինտէ , վէ թաճթը միւթալաաեա ալաճագընտա , շիւրճէ ճայիլ պէ յիլտիւր : »

—Վէլճատըլ , նասըլ քի կէօրմէք տէսինիպ , աղիլմ միւրիֆ —տէտի միւսիւ տը կրտուն , քէնտի բարօրթ օտունու օգուտ եուպ պիթիւրտիքտէն , վէ մէգըիւր բարօրթ օեու , մնեսի օ Միւրիէ թէպիլմ իլէտիւրտէն սօնրա , —պիլիմ պլտըղըմը մաղիւ մաթ լարտան իսթիւրաճ օլունան նէթիճէլէրէ նէղարէն , լա կուալէօղին աթալաբընա տայիւր լաղըմ կէլէն իղլէրին , նօթէր մ աղ ֆէրպանըն խանէ սինտէն արանըմատը իգթիլգա իտէճէկի միսիլու , շիմտի ֆրանսօս փէքմէնին նէրէտէ իգթալմէ իթմէքտէ օլմատընըն խապէր ալլունմատը իշին տախի , մատմագէլ Բիկօլէթ միւրաճաթ իտիլմէք իգթիլգա իթմէքտէ տիւր : Վէ զանս իտէրիմ քի , պու գատար ճըգ վու գու ֆիլիէթտէ , քեաֆի օլտու գտան պաշգա ,

չօղ տուր պիլէ տէնիլտէ սէգա տըր , շիւնրի , արանըմատը միւրատ օլունմագտա օլան շէլին . . նէրէտէն արանըմատը իգթիլգա իտէճէկի պուլունու պ անըաշըլապիլմիշ տիւր :

—Նիւրճէսիլը , պարօն , ճաթթա , էմնիլիէթի գալիլիէ իւզրէ տէ սէյլէնէ պիլիլիմ քի , մօնտէնէտը , պիւր քէրլէ մէգըիւր խանէեի թէլընի կլէտիկինտէ , մէճմուլինտէն զիեատէ վու գու ֆիլիէթլէրէ թէտատիւ ֆիլիէնէ ճէք տիւր , շիւնրա , ճէր շէլի տիգաթ վէ թաճթը միւթալաաեա ալալլնըգ պու գատար տա տէ յիլտիւր , պիլմէմ քի մարքի տ՝Ար վիլ ճագըրնտա տախի ճիշ պիւր մաղիւ մաթ վագը ֆ պուլունմագտա մը սընըգ :

—Էվլէթ , ճէլէ Զաթը ճագմէթ մէպալարընըն ագճէ մէսէլէսինէ տայիւր տէրքեար օլան գօրգու վէ վէպլէսէլէրի , պիւթիւն պիւթիւն պի էտաա իլիլէր . շէյլէ քի , Մ . Պատիւնուն իտտատսընա վէ թատիգինէ նէղարէն , նասըլ քի , պէնճէ մէրդու մուն մաղիւ մաթը շայեանը իթինա վէ իթիւ գատ սաեըլտա ճայիլ տիւր , միւմալիլէ յճ մարքիլին սէրվէթ ու սամանընա ճիշ պիւր խալիլ կէլիշ օլմատըգտան պաշգա , էվլէլտէն զիեատէ տախի իլի պիւր ճալտէ պուլունմագտա , վէ լէք տէ ագըլանէ սուրէթտէ իտարէ իտիլմէքտէ իմիշ :

—Մօնտէնէտը , միւսիւ տ՝Ար վիլի էրեալիպ պիթիլմէքտէ օլան պիւր տէրտի աղիլմին սէպէպիլի անըմագլըգա պիւճուտէ օլարապ խայլիճէ շալըշաբըգտան սօնրա , պէլքի ագճէճէ պիւր զարարա ուղըմըշ վէ պիւր զարուրէթլէ տիւշար օլմուշ օլմատը շիւրճէսինէ զաճիպ օլմուշ տուր , վէ մատալըլաճ , ֆիլվագը էկէր էյլէ օլմուշ օլաա իտի , պիլիւրսինիլգ եա գաթիւն քէնտի թապիլթընը , քէմալի նէղարէթ իւզրէ , եանի մարքի տ՝Ար վիլին ալաա քիպը ու ճէնապընա թօգունուր պիւր նօթթա պուլունմագըղըն , կիլիտէն կիլիլ օլտուրու ճալտէ , իմտաա ու մուալէնէթիլնէ էէթիլմէքըրի նիլիէթլիւտէ պուլունմագտա իտի . . . (*) լաքին մատամ քի , էյլէ տէ-

(*) Ճէլէ պու տիւրիւշ օլան միւթէպէր վէ նամուսիւ զաթլարա

յիւ իմիչ, հէր նէ դատար, քէմալ մէրթէպէ մուճիպի է-
սէֆի օլաճագ իսէ տէ, չիւնքի մուսու տ'Արվիլի լուհու կի-
պի սէվմէքտէ տիր, մծնսէնեէօրիւ, մէգըիւր հային սէպէ-
պինի անլամազլըզա, նաֆիլէ շարշմազլըզտան, վազ կէ-
չիւրթմէքիւք էլլէմիլեթտէն տիր :

—Չաթըր հայմէթմէազլարընըն, մարքի տ'Արվիլէ օլան
տօսթլուգ վէ մուհապպէթլըրինին սէպէպի բէք աչիքեար
տըր, շէօյլէքի, միւշարիլէյն հազրէթլըրի, միւմալլէյն
մարքինին բէտէրի թարաֆընտան, քէնտի բէտէրի հազ-
դընտա զուհուրա կէլլիչ պուլունան տօսթլուգլարը ապա
ուճուլթմամը տըր : Պիլիւմիսինից, աղիղիմ Միւրֆ, 1845
սէնէսինտէ, Արմանեա տէվլէթլըրի իթիֆաղը զէմանըն-
տա, միւշարիլէյն հազրէթլըրի բէտէրի թարաֆընտան,
պիւլիւք Պծնաբարթէէէ աչիքեար վէ իսպաթլը սուրէթտէ
հիւսնի թէվէճճիւհ իւզրէ պուլունամագտէ օլմասը անլա-
շըլտորընտան, բէտէրի մէրհուսլարը պիւլիւք թէհլիքէլէ-
րէ ուզրամագտա իքէն, պէրէքէթ վիլրսին քի, մարքինին
բէտէրի մէրհուսու սայէսինտէ, մէգըիւր թէհլիքէլէրտէն
գուրթուլապիլլը տիր, շէօյլէքի, մարքինին բէտէրինին
Բուսիւտան հիճրէթ իթմիչ օլմասը միւնսէպէթիլլէ, իմ
բէրաթթօր Ալէքսանտր նէգտինտէ պիւլիւք թէվէճճիւհ գա-
զանըպ վէ պիւլիւք իլթիֆաթլարա նայիլ օլմուչ պուլուն-
տուղունտան, վէ մէգըիւր մէսէլտէ, մծնսէնեէօրիւ բէ-
տէրինի իլթիմաա իլլէտիկինտէն, իմբէրաթթօր Ալէքսանտր
տախի, թէհէմիլա իտէն Կծնիլէտէ, Ալմանեա հիւքմտար-

էօլէ կիզիտէն տէյիլ, իլա պիլլըրճէ րճալար իլէ օլտուղու հայտէ
պիլլէ, աշըգտան իմուտ վէ մուսլիմէթ իթմէլլէք Ֆաղիլիլի, պիլլտէ,
սույքի հիչ թանըմընտէյիլ տիր. հաթթա շօգլար իսմին վէ լուզթիին
պիլլէ պիլմէքտէ տէյիլ տիրլըր. պիլլ պու իննէ կէլլալք, շու գատար
սէնէ տիր գալէմ մէ յտանընտա պուլունտուգ, էիւզլըրճէ գաթլարըն,
կէրքի տիւշիպ զարուրթ շէտիքէրիլի վէ հաթթա սէֆալէթ ի-
չիտէ չօտիւքէլլէն իլթիլլէ, պիլլալք, վէ կէօրտիք էման, հիչ
պիլլիլէ իմուտ վէ մուսլիմէթ օլտուղունտա իլթիլլէտէլլէ, գիւրա,
պիլլտէ տօսթլուգ տիլլէք, անճագ լիլ կիւն վէ բարա տիլլէք տիր :

լարը հագգընտա ճէրէեան իտէն միւզաքէրաթտա, մծնսէ-
նեէօրիւն բէտէրի հագգընտա, պիւլիւք թէհէսիլ իսթիմա-
լինէ հիմնէթ իլլէմիլտիր : Վէ հաթթա, զանն իտէրիմ քի,
պիլլիմ մծնսէնեէօր իլէ կէնճ տ'Արվիլին տօսթլուգլարը տա,
թա օլ վաղըթտան, Եանի 1845 թարիլիսինտէն, մարքինին իլա-
թիւար բէտէրի մարքի տ'Արվիլին, մծնսէնեէօրիւն բէտէրի
կլան տիւգիւն հինի հիւքիմէթիլտէ, քէնտի սէրանընտա,
միւսաֆիրէթէն պուլունտուղու վագըթտան պաշլամը օլ-
մալը տըր, չիւնքի, օլ վաղըթ, իրիսի տախի Կծնուգ իսթիլլէր :

—Ելիլլէթ, էօյլէ օլմուչ տուր, նասըլ քի իրիսի տախի,
հայլա օլ վաղթի սէպալլէթլըրինին հայի բիւր սէատէթ-
լէրի թէլլէքըրիւրէրինի տէրիսթլըր իլլէմէքտէ տիրլըր : Փա-
ֆաթ, Եաղընըգ պու տա տէյիլ տիր, պուլունտան տա մաա-
տասը վար տըր, քէնտի բէտէրինէ պու մէրթմէպէ տօսթ-
լուգլար իլթմիչ օլան մարքի տ'Արվիլին զիքրի ճէմիլլէ հագ-
գընտա, գալլինտէ օլ մէրթմէպէ աղիմ պիր չիւքրանիլէթ
էսէրի սագլամագտա, վէ պէպէմէքտէ տիր քի, թէհէմիլ
տ'Արվիլ Ֆալիլունարնա, էման քիմ օլուր իսէ օլտուն, էլ վէ-
րիւ քի, մէրհուս իլթիլեար տ'Արվիլին իսմինէ պուլունտուն,
էլինտէն կէլլէն իլիլիկի վէ տօսթլուգու Եաթմագլըր, քէն-
տինճէ պիր տէյիլ աղիմ առտ իթմէքտէ տիր : նասըլ քի,
պուլունտա տա իսպաթլը շիմտի պու տագրգատա մէյտանտէ
տիր. շէօյլէքի, մծնսէնեէօր թարաֆընտան, օլ պիլլարէ
մասաթ թօրթ հագգընտա զուհուրա կէլլէքտէ օլան հիւս-
նի հիւրմէթ վէ իմուտա ու մուսլիմէթ, մէրգումէնին, Եա-
լընըգ սէֆիլ վէ Ֆաղիլէթլի պիւր գատըն օլմասընա մէպիլ
օլտեբըպ, իլա, իլին իլինտէ, մէգըիւր տ'Արվիլ Ֆալիլուն-
ալլա պիր ագրապալլըլ պուլունամասընտան տախի նէլլէթ
իթմէքտէ տիր :

—Նէ, մասաթ թօրթ մու, շու Տիւրէսնէլին, շու թէր-
սանէ գապիլըն օլուպ, վէ Մէթր տէգօլ թէսմիլեէ օլուն-
մագտէ պուլունտան դանըլ գաթիլին զէվէճէսինին, էօյլէմի,
—տէյիլ պաղըրուր պարօն :

— Ի վիճակում . . . օլ պիղիմ արամադդտա օլտուղու մուղ, վե ու մարմամ տա ըի պուլաճաղըղ . . . Փրանսուսա-ժէրմէնին վա- լիտէսինին :

— Մէրգումէ գատըն, Մ. տ'Արվիլին թաալիւղաթըն- տաճն մը պուլունմագտա տըր :

— Մէրգումէ գատըն, մարքինին վալիտէսինին եեկէնի օլտուղտան պաշգա, ղիեատէսիլէ տէ տօթիու տուր. հաթ- թա, ինթիեար մէրհում մարքի տաթի, մէրգումէեի աշու- ըի մէրթէպէ սէվմէքտէ իտի :

— Լաքին, մնստէօ Միւրֆ, ա'Արվիլ ֆամիլեասը կիպի պիւլուք պիւր ֆամիլեա, նա՛սըլ օլմուշ տա, Տիւրէանէլ (Մէթր տէգօլ) կիպի էօյլէ պիւր ճանվէրէ գը՛ղ վիւրմիշտիւր :

— Զէվալըր գատընճըղաղըն բէտէրի օլուպ, վէ ինթի- լալտան էվվէլ Լանկտօղ վիւլայէթի գայիմագամը պուլունան միւսիւ տը Լայնի, խայլիճէ էնվիլ ու էնվարէ մալիք պու- լունատուրը հալտէ, պիւր թաղրիպ իտարէլի էօրֆիլէնին թազգիղաթընտան եազաեը գուրթարտագտան, վէ մէղ- քիւր տէհէլէթլի կիւնլէր իւզէրինտան ճիւղի պիւր վագըթ կէ- չէրէք, աապիչի հալ իատէ իլէմէկէ պաշաաղտըտան սօնրա, պիւր քէրքէ շու քէրիմէսինի էվլէնտիբէրէք, մէղքիւր պօրճ վէ ղայլէտէն գուրթուլմագըղը տիւչիւնմիւշ տիւր : վէ Տիւրէանէլ իսէ, հէմ բէք միւթէպէր պիւր ֆամիլեատան օ- լուպ, վէ հէմ տէ ղէնկին օլտուղու, վէ ֆիսգ ու ֆիւճուր եօլունտա տէրքեար օլան մէյլանը թապիլսինի, պիւր միւ- րայիլիք բէրտէսիլէ սէթր իլլէեէրէք, քէնտիսինի սուրէթի գահրէտան բէք իլի պիւր ատէմ տէլի կէօսթէրմէքտէ պու- լունատուրը հալտէ, չըգըպ մէրգումէեի իսթէմիւշ, վէ մէր- գումէնին բէտէրի տէ ալտանըպ րուլի մուլաֆագաթ կէօս- թէրտիլինտան, պէրապէրինճէ էվլէնմիւշտիւր : Պիւր տէ արա- տան ճիւղի պիւր վագըթ կէչտիքտէ, մէրգումուն սէթր իլ- լէմէքտէ օլտուղու ախէազ վէ թապիլաթը մէրտուտէսի պաշ կէօսթէրիպ մէյտանէ չըգտըղընտան, չէօյլէ քի, պիւր թարաֆտան միւսրիֆիլիք իտիպ, վէ պիւր թարաֆտան տա-

իս ագընը ֆիլքրինի գումարա վիւրտիքտէն պաշգա, հէր նէվի իլլ ու իլրէթ վէ սէֆիհիլիք իլէ իմարըր էվգաթ իթմէք- լիկէ պաշաաղըընտան, կէրէք քէնտիսինին, վէ կէրէք ղէվ- ճէսինին բարալարընը ղայպ իտիպ պիթիրտիկի չէօյլէ տուր- սուն, հաթթա, մէրգումէնին չէքիլիպ օթուրմագտա օլ- տուղու թօրըպալըր տաթի սաթըպ սարֆ ու իսրաֆ իլլէ- միշտիւր : Օլ վագըթ մէրգումէ, քէնտի օլլունու պիւրիքտէ ալարադ, քէնտիսինի, քէնտի հէմիլիքտի կիպի սէվմէքտէ պուլունան մարքիպ տ'Արվիլին էանընա կիտիպ սըղընմը տըր : Պու հէնկեամտէ իսէ Տիւրէանէլ, ճէպտէ պիւր բարա- լար գալմաեարադ, եէ յէճէք էթմէկէ տաթի միւհթաճ օլ- տուղունտան, արթըգ քէնտի րըղգ ու սէլամէթիլի, թա- ըիգը ֆէղահաթթա արամադըլըպ գարաթ վիւրէրէք, գալպ- ղէնկիկէ, իըրըղըրըպ վէ գանլըրըպ գաթիլիկէ պաշա- մըշ, վէ ագըպէթիւրա տա բէնէլի հիւրիմէթէ տիւչէրէք, միւեպպէտէն օլմադ իւզըէ քիւրէկէ աթըրմասընա հիւքմ ու իլամ վիւրիմիւշ, վէ իլլէմէ մէրգում օլու արալըգտա, քէն- տի էվլատընը, վալիտէնի էանընտան գալարբարադ, քէնտի ախէազ վէ քէնտի աեարընտա պուլունան պիւր չարգընա թէպիմ իլլէմիշտիւր . . . Քէյիլիլէթին պունտան սօնրասընը, նասըլ քի զաթընը տաթի պիլիւրսինիպ, մասամ փօրփ, քէն- տի գօճասը քիւրէկէ հիւքմ օլունտուգտան սօնրա, հիճա- պընտան նաչի, վէ սէպէլսինի տէ քիմսէլէրէ աշըպ սէօյլէ- մէքսիլին, սէսիլգճէ էանընա սըղընմըշ օլտուղու իլթիեա- րէ մարքիպ տ'Արվիլի թէրք իլէ, հէման կէլիպ ֆարիտէ կիղլէնմիւշ, վէ պուրատա տաթի, թապիլաթիլլէ, արատան ճիւղի պիւր վագըթ կէչտիքտէ, տիւչարը սէֆալէթի աղիմէ օլմուշտուր, նասըլ օլուպ տա, վէ նէ թէսատիլիլէր սայէ- սինտէ օլտուղու հալտէ, մնստէնէէօրիւն, մէրգումէ պիւր էլ- մաս բարշաար օլան գատընըն ղարուրէթ ու սէֆալէթ օլմա- սընա, վէ տ'Արվիլ ֆամիլեասը իըրմարընտան պուլունմա- սընա վագըթ օլտուղիմէսինի նազլ ու պահա իթմէքլիք բէք ուղուն օլաճաղընտան, էալընըլ շու գատարընը պէեան իտէ-

րիմբի, միւշարելէ յն հաղրէթ լերի, մերգումէնին պու հալ-
 լերինստէն խապերտար օլուր օլմաղ, անինտէ քէնտի համիյ-
 եթ ու ուլուվի հիմմէթինն մեվզըն ինքայէ վաղ պիրլէ, տայիմա
 իմտատ ու մուավէնէթինն եթիլմիշ վէ Փարտի թէքը
 իթտիրէրէք, շիմտի պու սասթտա, լա կուպէօղին պուլունմազտէ
 օլտուղու Պուգվալ չիֆթիլինտէ ըահաթ իթտիրթմիշտիր:
 Մէքուլմէ մեգըր չիֆթիլքտէ, եկէլչի պիր սէատէթի հալէ նայիլ օլմուշտուր սասթթմազտա օլմասա
 տախի, հիշ տէլիլ իսէ շու գատարը սահիհ տիր քի, էօյլէ
 թէնհա, վէ պէլա վէ կիւրիւլտիտէն արի պիր մահէլտէ
 ըահաթ պիր էօմիւր կէչիրտիրտէն պաշգա, մեգըր չիֆթիլ-
 կին էմիի իտարէսլյէ տալի մեշղուլ պուլունտուղունտան,
 պիթթապի էլլէնիպ տէֆի զամ իլլէմէքտէ տիր... Մօն-
 սէնէէօր, օլ քէնտի թտպիթը նէգաքէթիլթիմալի իգթի-
 դասընճա, հէմմէրգումէնին գալպինն նաղիր տուլղուլարը
 թէլլէրինն իլիշմիշ օլմամազ, վէ հէմտէ, քէնտի Եաբմազտա
 օլտուղու իլիլքըլէրտէն տօլտեր, իղհարը զուրուր իթմիշ
 պուլունմամազ իսթէտիկինտէն, քէնտի թտալլուգաթըն-
 տան պուլուննան պիր գատընը, բէնչէլի ֆէլաքէթտէն զուր-
 թարմըլ օլմաքնա տայիր, հիշ պիր կին տիհանըն աշլպ
 տա, պիր լագըրտը պիլէ իթմէմիշտիր:

—Մէքուլմէ պիլարէ գատընը չօմուղունուն իլի պու-
 լունմասը հագգընտա, մննաննէէօր թտարաֆընտան զուհու-
 րա կէլմէքտէ օլան զայրէթ վէ հիմմէթին իքի սէպէպլէրի-
 նի, իլթէ շիմտի անլատամ:

—Աղիլիմ պարօն, պու պէօյլէ օլտուղու, վէ Ձաթը հաշ-
 մէթմէտալարընըն, մեգըր Ֆալիլտա հագգընտա, պու
 մէրթէպէ մուհապպէթի վէ տօսթլուղու տէրքէար պու-
 լունտուղու թագտիրտէ, արթըգ, զաթընըլ տիւլինիւպ
 անլատապլիլրիլիլ միւշարիլէ յիլն, սէատէթի հալ իւղրէ
 օլմաղըլպ պապընտա, հէր նէլի իգպալու վէտայիթէ մա-
 լիք պուլունտուղու հալտէ, մուղայրի օլպարգ, միւմաի-
 լէ յն կէնճ մարքիլի, պէօյլէ մահզուն վէ մաղմում պիր հալ

տէ կէօրմէքտէ օլմասը, նէ մէրթէպէ էլէմու էսէֆիլի մի-
 վէտտի օլմազտա տըր:

—Ղագընտա էօյլէ տիր, Մ. տ'Արվիլին սէատէթի հալ
 իւղրէ պուլունմասը իլին, պու ալէմտէ նէ էքսիլմէքտէ տիր,
 համո օլտուն, հէր շէլի մալիք պուլունմագտա տըր, էկէր
 զատէլիք տէր իսէնիլ, թա էճտաաընտան պէրու, սիւրիւպ
 կէլմէքտէ տիր, էկէր սէրվէթ ու սաման տէր իսէնիլ, բէք
 եէրինտէ տիր, աղ ու տիրաեթ վէ կէնճիք տէր իսէնիլ,
 չօգլարըն հասէտինի թահրիք իտիճի պիր տէրէճէլի միւ-
 քէմէլէտէ տիր, վէ հէլէ էօյլէ տէ պիր զէվճէսի վար տըր
 քի, շիրինիկի, աղ ու տիրաեթի վէ կիւզէլիկի, պիր պի-
 ըինտէն իւսթիւն մէրթէպէտէ տիր...:

—Պու սէօյլէտիկինիլ բէք սահիհ տիր, վէ մննաննէէօր,
 Մ. տ'Արվիլին տէրտ ու մէրաղընըն սէպէպինի, պիր չօգ չա-
 լըլըպ քէնտիտէն անլատամաղըգտան սօնրա, օլ պապտէ
 պիղիմ մարեֆէթիմիլլէ թահսիլը մալիւմաթ վէ իլգահաթ
 իլլէմէքըլք թէապիր ու շարէպինի տիւլինմիւշտուր, կէրչի
 Մ. մարքի, Ձաթը հաշմէթմէապլարը թտարաֆընտան, քէն-
 տի հագգըլարընտա զուհուրա կէլմէքտէ օլան տուլղու, ին-
 սաննէէթ, վէ մէրազտուն տօլտեր, բէք միւլէէտիր օլմուշ
 իսէն, տայիմա քէնտուլի զապթ իթմիշ, վէ տէրքէար օ-
 լան մահզունիլէթինն տայիր հիշ պիր շէլ սէօյլէմէքըլ-
 կէ տէվամ վէ իւրար իլլէմիշտիր: Քիմ պիլեր, պէլի զէ-
 վալլընըն տէրտի, գալպինն հիւք իտիպ կիւվէ կիպի Ե-
 չէրտէն Եէլիճի պիր տէրտ օլմաղ տըր:

—Պու ճիւմէ իլլէ տալի, սէօյլէնտիկինն կէօրէ, մի-
 մալիլէ յն քէնտի զէվճէսի ճան ու կէօնիւլաէն սէվմէքտէ
 օլուպ, վէ զէվճէսի տալի, քէնտի թտարաֆընտան, գըս-
 գանմազըլպ զլմնրտա հիշ պիր սէպէպ վիրմէքտէ տէլիլ
 իմիշ: Պէն մէրգումէնի, չօգ տէֆա, ճէմլիլէթիլ իլինտէ
 ըասթ կէլմիշ, վէ հէր կէնճ վէ տիլպէր գատընլար հագ-
 գընտա կէօրիւլէ կէլտիկի կիպի, մէրգումէնին տալի բի-
 շինտէ վէ էթրաֆընտա, չօգլարըն կէղիպ տօլաղըլարը-

նր կէօրմուշիւմ տիր, լաքին, այէ, յհնտէ, նտմուսունա լէ-
քէ կէթիբիճի հիշ պիր լազըրտը իշիթմէ միշիմ տիր :

— Էվիթ, հաթիթ մարքի տտիտի, տայիմտ, բէնտի գէվ-
ճէտի հազգընտա, բէք չօզ մէտճ ու սէնայէր օլ ու մազտա
տըր . . . Փազաթ, եալընըզ պիր տէֆա, պէ յնէրնտէ, գօն-
թէտ Սարա Մադ-Կրէկօր սէպէպիւնտէն օլտուղու հալտէ,
բէք ուֆազ պիր միւճատէլէ վուգու պուլմուշտուր :

— Տիմէք տիր քի, մարքիւնին գէվճէտի, Սարա իլէ կէօ-
րիւշմէքտէ տիր, էօյլէ մի :

— Բէք պիւխիւք ուղորտուզ պիր թէնատիւֆ իլէ, մար-
քի տ՛Սրվիլին բէտէրի, պուճտան ծն էտի եախտու ծն սէ-
րիզ սէնէ մուգատտէմ, Սարա Մէ յթըն տը Հէզպըրի իլէ
պիրատէրի Թօմ, Փարիստէ իզամէթ իւզրէ օլուպ տա, ին-
կիլիթէրա ելէխի մատամառընըն հիւսնի իլթիֆաթըլարընա
նայիլ օլտուգարը հէնկիւամաէ, կէօրիւ չիւպ աշխալըզ բէյ-
տա իլլէմիշտիր : Վէ պատէհու, պուճարըն գարտալ Վէ զըզ
գարտաշըն Սըմանն անա կիտէճէրէրնի կէօրաիւքտէ, տա-
յիմա մծնսէնէօրիւն բէտէրի իլէ միւքեթմէպէ իթմէքտէ
պուլմուշտան միւմաիլէյճ իթմիւնար մարքի տ՛Սրվիլ, պուճ-
լարա, մծնսէնէօրիւն բէտէրիլլէ կէօրիւշմէքիւք իլլին, պիր
թալսիլէնամէ վիրմիշտիր : Ա՛հ, աղիլիմ տըր Կրատուն, քեանշ-
քի, օլ կիւն վէ օլ սաաթ ըստթ կէլիլիլ ալմանա իտի տէ,
օլ թալսիլէնամէ տէ ծնլարտ վիրվաթէտէ իտի, պէլլի, պա-
շըմըզա կէլիլիլ օլան պիր չօզ պէլարտ տա, կէլմէղէր իտի
չիւնքի, էկէր մէզըրիւր մէթմուպ իլէ մէրգուլար կիտէրէք,
մծնսէնէօրիւն բէտէրի սէրանընտա հիւսնի գապուլլիլէթմ
պուլմուշ օլմասալար իտի, չիւքհէսիլզ օլարազ, մծնսէնէօր
տէ օլ վազըթ, Սարանք թանընըզ իւլիթիթ բէյտա իթմիլ
օլմանաճազ իտի, Նիհանէթմ, գօնթէտ Սարա, պու սէֆա
պուրանա ալտէթիւնտէ, Չաթըր հաշմէթմէապլարըլլա, մար-
քի տ՛Սրվիլէ պէ յնինաէ տէրքեար օլան տօսթլուղու գաթէն
պիրտիկիւնտէն, պէլլի օրատա, Չաթըր հաշմէթմէապլարը-
նը ըստթ կէթիբիլը իւմիտիլլէ, մարքիւնին գօնապընա կիտիպ

վիլիթա վիրմիշտիր . չիւնքի, մծնսէնէօր, մէրգուճէտէն,
պիւթիւն պիւթիւն նէֆրէթ կէթիբիլ, վէ տայիմա գաշըն-
մազտա օլտուղու հալտէ . . . մէրգուճէ (Սարա) իտէ, պիւ-
թիւն գուվիթիլլէ բիշինտէ կէզիպ, կիճէ կիւնաիւզ արա-
մազտա վէ էլինէ կէշիբմէքիլէ չալընմազտա իտի :

— Չաթըր հաշմէթմէապլարընը էլէ կէշիբէպիլմէքիւք նիլ-
էլիլ ու մազաէտիլլէ, էրբէք գընաֆէթիլնէ կիրիպ տէ, թա
Սիթէէնէ գատար կիտիպ արամազըլըա չըզընազըլըզ, տօղ-
րուսու, հէր գարընըն իլի օլմանըզ . . . անճազ մէրգուճ-
էն մախուս պիր հալտիր :

— Իճիթիմալ տըր քի մէրգուճէ, պիր քէրրէ ըստթ կէ-
թիբաիկիւնտէ, մծնսէնէօրիւն գալպիլին ըրգգաթա կէթիբ-
մէքիլը, վէ տայիմա գաշընմազտա վէ ըտտ իլլէմէքտէ օլ-
տուղու պիր միւլազաթա, միւշարիլլէյճի մէճպուր իթմէք-
իլը էմէլինտէ պուլմուշմազտա իտի . . . Վէ մատամ տ՛Սրվի-
լէ կէլիւնտիքտէ, մծնսէնէօր, Սարա այէ յհնտէ լազըմ կէ-
լնի վէ միւնասէպէթմէն օլանը գօճասընա սէօյլէմիշ, վէ
անլաթմիլը օլտուղունտան, գօճասը տալի մէրգուճէտէ, հէր
նէ գատար, Սարա իլլէ, միւմըն մէրթմէպէ ազ կէօրիւ չիւպ
գօնուշմաքընը թէնպիճ վէ նասիհաթ իլլէմիշ իտէ տէ, միւ-
րայի գօնթէտ, բէնտի օզալընըլարը վէ իլթիֆաթըլ սէօյ-
լիլլէրի իլլէ, մէրգուճէ կէնճ մարքիլի գանտըրմիլը օլտու-
ղունտան, գօճասընըն նասիհաթիւնա ազաճըզ գարըն հա-
րէքէթէ ճիւրաթ իթմիլտիր, վէ իշիթէ պուճտանա տա պիթ
թապի, պազը մէրթմէպէ ուֆազ իլթիղաճարըլըզ չար հա-
սըլ օլմուշ տուր . լաքին, պու ճիւմի տալի, մարքիւնին մէզ-
քիւր մաճղուճիլէթիլնի մուճիպ օլան սէպէպ, ալա գանն
օլունամազ քի, մէզըրիւր իլթիղաճըլըզ օլապիլմիշ օլտուն :

— Ա՛հ, օլ գարըլար . . . օլ գարըլար, աղիլիմ Սիւրֆի,
չօզ էսէֆ իտէրիմ քի, մատամ տ՛Սրվիլ իլէ Սարա պէ յնին-
տէ պիր միւնասէպէթմ պուլմուշմազտա տըր . . . հիշ չիւք-
հէմ եօզ տուր յի, օլ շէլլմանա ըստուճ կիլտիրէն ճիւս-
տէն պուլմուշտան Սարա, մէրգուճէ կէնճ վէ տիլպէր մա-

տամ՝ տ'Արվիլի այտատըպ պաշտան չըդարսպելէճէք տիր :
 —Շէյթմանա բազուճ կիլտիրէն, տէտինիգ տէ, խաթ-
 րըմա կէլտի, —տէտի Միւրֆ, —չայեանը հիւրմէթ տօգ-
 թօր Տափտանն զէվճէտի օլան օլ մէլունէ Սէտիլիյէ տայիր
 եանըմաս պիր մէքթուպ վար տըր :

—Ս'տէյիլ էմմա, լադըրտը պէյնիմիգտէ գալսըն եա ,
 ազիլգիմ Միւրֆ, մէկէրչի օլ քիւօթախ «մէթիա» (*) տախի,
 գօճապը պուլունանն տօսթուուուզ տօգթօր Տափտ մարիֆէ-
 թիլիյէ, մճնսէնեէօրիւն էմրի իւզըէ, Մէթը տէգօլա վիլի-
 լէն տէհչէթլու ճէղա կիպի պիր ճէղա վիրիլմէտինէ միւսթա-
 հազգ պուլունմագտա տէյիլմի տիր Մէրգուճ տախի գան-
 լար տէօրտիրմիւշ, վէ առամա տէհչէթ վիրիճի Ֆէնալըգ-
 լարտա պուլունմուշ տէյիլմի տիր :

—ՀայրՖ քի մէլունէ գարը, նէ՛ գատար տա տիլպէր,
 վէ նէ՛ գատար տա ճիլվէլի վէ ճազիպէլի տիր : Տիշարտան
 զանեթիլ լէթաֆէթիլի վէ նէզաքէթիլի օլուպ տա, իչէրտէն
 իսէ, հէր նէվի չիքքիւլիլքէր իլէ միւլէմմա պուլունանն պիր
 գարը, պանա տայիմա, իֆորտթ մէրթէպէտէ տէհչէթ վիր-
 մէքտէ տիր :

—Արթըգ օլ ճիհէթճէ, Սէտիլինն հիշ էմնալի եօգ տուր,
 տէնիլտէ ճայիլտիր. լաքին, զանն իտէրիմ քի, պու մէք-
 թուպտա, մճնսէնեէօր թարաֆըրտան, մէրգուճ խայինն
 գարը ալէյհինտէ, էվիլէլնէ վիրիլմիլ օլան էմրի լաղվ իտիւ
 ճի օլտուղու հալտէ, պաշգա պիր էմր պուլունմագտա օլմալը
 տըր :

—Խայր, պարօն . . . սէօյլէտիկինիլին մուղայիլի օլմագ-
 լըգ էգթիղա իտէր . . .

—Նէ տիմէք իսթէրսինիլ մէկէրչի մճնսէնեէօր տայի-
 մա, մէրգուճէնին, միւտտէթի էօրիւնտէ գալմագ իւզըէ
 աթըլմիլ օլտուղու գալէատան գուրթուլմասը զըմիլնտա

(*) Պիր մէլնս իլէ պիր տէ պէեազտան տօղմուշ օլանա «մէթիա»
 տէնիլմէքտէ տիր քի, պուլունա իլէ պէեազլար արասընտա բէք ճիւ-
 զի պիր Փարգ պուլունմագտա տըր :

չպըըպ էարտըմ իտիլմէտինն մի միւրտա վէ արզու իլլէ-
 մէքտէ տիր :

—Էվիլէթ :

—Էյ նէ տէրսինիլ, մէրգուճէեի կիւեա գանաքըըպ տա
 պաշտանն չըդարմըջ օլան քիմէննէ, ալլապ տա պէրտալէր Ֆը-
 բանասեա, Փարիսէմի կէթիլիէճէք տիր :

—Էվիլէթ, վէ հաթթա . . . պու մէքթուպտա, պու իչին
 միւմըին մէրթէպէ իսթիճալ իւզըէ իճրա իտիլմէտինն, վէ
 մէրգուճէնին պուլունտուղու գալէատան գալըրըլարագ, էն
 կիճի օն պէշ կիւնտէն պուրտտա պուլունտուրուլմագ իւզ-
 րէ, եօլա չըգարըմասընա տայիր էմր ու թալիմաթ վիրիլ-
 միշ տիր :

—Պէնիմ, պու տէտիկինիլիլ, պիր տիւրլիւ աղլըմ իր-
 մէկ . . . չիւնրի, մճնսէնեէօր մէրգուճէ գարըեա, տայիմա
 շէշմի հազարէթ իւզըէ պագմըշ, վէ տայիմա տա քէնտի
 իւզէրինտէ, պիր էսէրի տէհչէթ հիսա իլլէմէքտէ պուլուն-
 մուշ տուր . . .

—Էվիլէթ, էօյլէ տիր, վէ հաթթա շիմտի, տահա զի-
 եաաէ նէֆրէթ կէթիլիլէճէկինտէ չիւրճէ եօգ տուր. ֆա-
 գաթ, էկէր միւմըին իսէ :

—Վէլնասըլ, հաղըգաթի հալ շու տուր քի, մճնսէն-
 եէօր մէրգուճէեի, քէնտի եանընա ճէլպ իլլէմէքտէ տիր :
 Ֆաղաթ, նասըլ քի Չաթը հալմէթմէասալլարը, քէնտիլքէր տէ
 էօյլէ տիւլիւնմիւլչէր տիր, էկէր մէրգուճէ, քէնտի էմիլ-
 լէրինն իթաաթ իտէրէք, քէնտիտէն պէքլէտիլքլէր շէյի իճ-
 րա իթմէկ իսէ, եինն եէնիտէն մէրգուճէեի, գալէպէնտ
 իթտիրմէքլիքտէ պիր կիւճիլք պուլունմագտա տէյիլ տիր :
 կերօլաթ էյն մահպուսթանտի միւտիրինն օլլունա, կիւեա
 մէրգուճէեի վուրուլուպ ալէագա իթմիլ օլարագ, ալլապ
 գալըրմասընա տայիր, էմր վիրիլմիլ օլտուղու կիպի, մէր-
 գուճունն պու էմրի իճրա իտէպիլմէտի զըմիլնտա տալիլ,
 լաղլմ կէլէն գօլալլըգլար կէօսթէրիլմիլտիր . . . հիշ չիւր-
 ճէ ճայիլ տէյիլտիր քի, մէրգուճէ մահպէտէն գալըպ-

տա գուրթումը մագլղըը իշխիժ տիկինտէ, քէնտուսինի մէտուտ ատա իտէրէք, հէգարան քէղ մէմուուն վէ մէսուրը օլաճագ, վէ մահպուսխանէ միւտիրի օղլունուն աշգ ու ալէագասընա ալլանարագ տա , արգասընա տիւշիւպ, թա փարիսէ գատար կէլէճէք տիր: հալ պու քի, պու ճիւմլէ իլէ տախի, տայլմա մահպուսիյեթէթ հիւքմու իրամը թահթընտա պուլունահագ, վէ անհագ մահպէտտէն ֆիրար իթմիշ պիր մահպուսէ նաղարըլլա պագըլաճագ տըր: շէօլլէ քի, պէն դաթէն լաղըմ կէլէն թէտապիրի թէթթիպ կլլէմիշիմ տիր, մօնահէնէօրիւն քէյֆի նէ վագըլթ իսթէր վէ էմր տէ իտէր իսէ, անխտէ տէրտէսթ իլէ իսթիրտաար խուսուսուսու իսթիւտա իտէրէք, իգթիլպ իտէն էմր ու ֆէրմանընը, թահսիլ իտէպիլէճէ կիմ տիր:

—Պու ճիւմլէ իլէ տախի, աղիղիմ պարօն, տօգթօր Տաւիտ մօնահէնէօրտէն, Սէսիլինին եագընտա պուրանա կէլէճէկինի իշիթտիկինտէ, պիրտէն պիրէ իսթիղրապ վէ իղթիրապընտան նաշի, պութ քէսիլլէրէք ճիւղիճէ սիւքիւթ իլլէտիրտէն սօնրա, «Ումարըմ քի, Չաթը հաշմէթմէապլարը, աճիլլէրինէ, մէրգուճէ ճանվէրի կէօրիւպ երկուհէն պագմագլղա իպրամ իլլէմէէճէք տիր» տէյի պագըրտըղընտան, — «օլ պապտէ, ապա էլլէմ իւզրէ օլմանընըղ, — տէյի ճէվապ վիրտի մօնահէնէօր, — սիղ, անըն երկուհէն կէօրէճէք տէյիլիլինի. . . ֆագաթ, պագը քէնտիմճէ մէգասիտէ մէպնի, մէրգուճէնին ճէլպինէ իհթիտեաճ կէօրմիւշիւմտիր:» Կէրչի, Տաւիտ մօնահէնէօրիւն պու ճէլպապընը իշիթտիրտէ, աշուրի մէրթէպէ մէմուուն օլուպ վէ իղթիրապը գալպի թէսիկին օլմուշ իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, հիւշիւքհէմտէ եօգ տուր քի, օլ խուսուստա, մէրգուճուուն ֆիրրիտէ պիր թագըմ էսկի վէ էլէմպախը թէգէքքիւրլէր տօղարագ, էսկի տէրտէրլինի թաղէլէմիշլէր տիր:

—Չէ վալլը Տալիտին . . . իհթիմալ տըր քի, հալէա մէրգուճէ հագգընտա, գալպինտէ պիր էսէրի մուհագպէթ մէրքիւղ պուլունմագտա տըր . . . վէ սէօլլէնտիկինէ կէօրէ,

մէրգուճէ տէ, հալէա բէր կիւղէլ պիր հալտէ պուլունմագտա իմիշ . . .

—Տիլպէր . . . բէր տիլպէր պիր շէյ տիր . . . պիղիմ շիւմալ թարաֆը կիւղէլլէրինին թաղէլիկի, վէ պէտալլըր, վէ բարլագլղըր մէրգուճէնին մէգըր խասսէլէրինէ նիսպէթլէ, չօգ կէրիտէ սաերլալար, սէղա տըր:

—Մօնահէնէօրիւն Սմէրիգատան ալտէթ իտէրէք, Տաւիտ իլէ Սէսիլիի պիրլէքտէ կէթիրտիկինտէ, պէն Ֆրանսատա օլտուղումտան, կէրչի մէրգուճ շալտանը հիւրմէթ գաթըն, թա օլ վագըլթտան պէրու, Չաթը հաշմէթմէապլարը հագգլարընտա, տայլմա շիւքրանիյեթի աղիմէ իպրաղ իտիպ, վէ տայլմա տա մայեթթլէրինտէ պուլունտուգլարընը պիլմէքտէյիմ, լարին, Սմէրիգատա իքէն, գաճիլ վագաա սայիտինտէ միւշարիլէյ հագրէթլէրինի թիւնըրջ օլտուգլարընտան, վէ նէ՛ միւնասէպէթլէ իլլէմէթլէրինտէ իսթիլաամ պուլուրմուշ պուլունտուգլարընտան, վէ նա՛ պլ օլուպ տա Սէսիլի իլէ ագտը իգաիվաճ իլլէմէսիտտէն, ապա խապէրտար օլամամըլմ տըր. պէն մէրգուճէնի, էվլէնա տիրտէն սայքի պիր սէնէ սօնրա, իլք տէֆա օլարագ կէօրմիւշիւմտիր, վէ հագքըղ Ալլահ, պիլմէգլսինիղ, մէրգուճէնին, թա օլ վագըլթտան, նէ՛ գատար հարաքտէթ նապէճալարտա պուլունտուղունու իշիթմիշիմ տիր . . .

—Աղիղիմ պարօն, պէն սիլէ օլ պապտէ մալիւմաթը միւքէմլէլէ վիրէպիլիրիմ, չիւնքի, մօնահէնէօրիւն Սմէրիգատա վագը օլան սէյեահաթընտա պէրապէր պուլունմագտա իտիմ. մօնահէնէօր, կէրէք Տալիտի վէ կէրէք Սէսիլիի, ատամա տէհշէթ վիրիճի հալլէրտէն վէ պէլալէրտէն գուրթարարագ, պիրլէքտէ ալլպ կէլմիշտիր:

—Մէգըրի հիքիայէ հագգընտա, բէշինան թէշէքքիւրի աղիմիլի թագտիմ իլէ, պէտանէ հիմմէթիլիկէ միւնթագըրըմ, աղիղիմ Միւրֆ, — տէտի պարօն:

Ֆ Ի Հ Ր Ի Ս Թ

	ՍՍ. Հ Ի Ֆ Է
Պիրինների ֆառլ, ԹԱՐԻ-ՖՐԱՆ	4
Էքինների ֆառլ, ՕԿՐԷՍ	15
Իւչիւննիւ ֆառլ, ԼՍ. ԿՈՒՍԱԼԷՕՁ	37
Տէօրախննիւ ֆառլ, ՇՈՒՐԲՆԷՕՐ (*)	68
Պէշինների ֆառլ, ՏԷՐՏԷՍԹ ԻՏԻԼԻՇ	94
Սլիթըննը ֆառլ, ԹՕՄՍԱ ՎԷ ՍՍԱՐԱ	105
Եէախնների ֆառլ, ԵԱ. ԲՍԱՐԱ. ԵԱ. ՃԱՆ	116
ՍԷքիդինների ֆառլ, ԿԷՉՄԷԿԷ ԿԻՏԻՇ	125
Տօգուղուննու ֆառլ, ԲՍԱԹ ԿԷԼԻՇ	144
Օնուսնու ֆառլ, ԱՐԶՈՒՂԱՐ	160
Օն պիրինների ֆառլ, ՄԻԻՐՖ ՎԷ ԲՕՏՕԼՖ	193
Օն էքինների ֆառլ, ԲՍՆՏԷ ՎՈՒ	227
Օն իւչիւննիւ ֆառլ, ՀՍՉԸՐԸԳ	250
Օն աէօրախննիւ ֆառլ, ԲԷՕՐ-ՍԷՆԵԱՆ	264
Օն պէշինների ֆառլ, ՄՍԻԶԷՆ	276
Օն սլիթըննը ֆառլ, ԻՍԱԹԱ-ՊԷՐՃԻՍԻ	285
Օն եէախնների ֆառլ, ՃԷՉԱ. ՎԻՐՄԷՔԼԻԻՐ	313
Օն սէքիդինների ֆառլ, ԼՐԼ-ԱՏԱՄ	340
Օն տօգուղուննու ֆառլ, ՄԻԻՐԵԱՖԱԹ	354
Եիկիրմինների ֆառլ, ԿԻՏԻՇ	369
Եիկիրմի պիրինների ֆառլ, ԱՐԱՇՏԸՐՄԱ	376

(*) Պու ֆառլա «րապի» եանի աէօրախննիւ աէնիլէճէք եէրաէ, «սաախ» աէնիլմիշտեր, ՎԷ ՅԾԸՆՆԸ սաահիֆէնիւ իղահաթընըն սօն սաթըրընտա, «իշպու եիկիրմի պիրիննի ԱՐԱՇՏԸՐՄԱ» աէնիլէճէք եէրաէ, «իշպու եիկիրմի էքիննի ԱՐԱՇՏԸՐՄԱ» աէնիլմիշտեր :

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0547968

